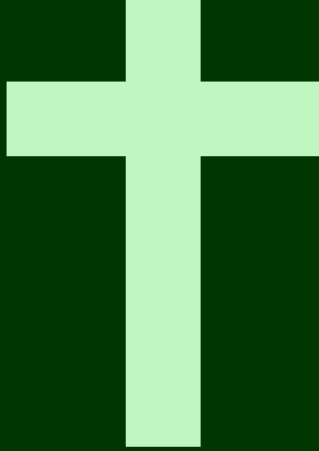

Tū'ún xuva kō vatā ó
ntáka'an ña ñuú
Coatzospan

New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec,
Coatzospan)

Tū'ún xuva kō vatā ó ntáka'an ña ñuú Coatzospan

New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec, Coatzospan)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Coatzospan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Coatzospan

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
8f775598-56d9-56fd-966e-15e054d2f275

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	37
SAN LUCAS	61
SAN JUAN	101
HECHOS	129
ROMANOS	166
1 CORINTIOS	182
2 CORINTIOS	197
GÁLATAS	207
EFESIOS	213
FILIPENSES	218
COLOSENSES	222
1 TESALONICENSES	225
2 TESALONICENSES	228
1 TIMOTEO	230
2 TIMOTEO	235
TITO	238
FILEMÓN	240
HEBREOS	241
SANTIAGO	253
1 PEDRO	257
2 PEDRO	261
1 JUAN	264
2 JUAN	268
3 JUAN	269
JUDAS	270
APOCALIPSIS	272

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Mateu

Tatá vi'i Jesucristu

(Lc. 3:23-38)

¹ Xu'u é Mateu u ne, i'a kaka'án u iña táta vi'i Jesucristu, i'xá ika Dāvii, i'xá ika Abraan.

² Xíó i'xá Abraan é nani Isaa; xíó i'xá Isaa é nani Jácoo; xíó i'xá Jácoo é nani Júdaa; xíó eni ña di.

³ Xíó i'xá Judaa é nani Fare ní Zara (di'i ñā ne, Tamaa nani ña); xíó i'xá Fare é nani Èruun; xíó i'xá Eruun é nani Áraan;

⁴ xíó i'xá Araan é nani Aminādaa; xíó i'xá Aminadaa é nani Nāsuun; xíó i'xá Nasuun é nani Sālmun;

⁵ xíó i'xá Salmun é nani Boó (di'i ñā né, Raa nani ña); xíó i'xá Boo é nani Óbee (di'i ñā né, Ruu nani ña); xíó i'xá Obee é nani Isāii;

⁶ xíó i'xá Isāii é nani Dāvii, ña e kúvi rei. Ēni vi'i rei Davii san ni ñad'i kii, ñad'i Uriá, ne, xíó i'xá ña é nani Salāmun.

⁷ Xíó i'xá Salamun é nani Robōaan; xíó i'xá Roboan é nani Ábia; xíó i'xá Abia é nani Ása;

⁸ xíó i'xá Ása é nani Josāfaa; xíó i'xá Josafaa é nani Jōraan; xíó i'xá Jōraan é nani Úzia;

⁹ xíó i'xá Úzia é nani Jōtaan; xíó i'xá Jōtaan é nani Ácaa; xíó i'xá Ácaa é nani Ezēquia;

¹⁰ xíó i'xá Ezequia é nani Manāsee; xíó i'xá Manasee é nani Ámuun; xíó i'xá Ámuun é nani Jōsia;

¹¹ xíó ūun i'xá Josia é nani Jecōniá ne, xíó eni ña di. Ntoó ña ntuvi dá xee ñá'a, ña ñuú Babiloniá san ne, kue'en ni'í ña ña Israeé san ñuú ña kán é nantō'o ña ña.

¹² Dā rkontúvi xíó i'xá Jeconia é nani Salátiee; xíó i'xá Salátiee é nani Zorobābee;

¹³ xíó i'xá Zorobabee é nani Abiūu; xíó i'xá Abiūu é nani Eliāquinn; xíó i'xá Eliaquinn é nani Ásoo;

¹⁴ xíó i'xá Ásoo é nani Sādo; xíó i'xá Sadoo é nani Áquinn; xíó i'xá Áquinn é nani Eliūu;

¹⁵ xíó i'xá Eliūu é nani Lāzaa; xíó i'xá Lazaa é nani Mātaan; xíó i'xá Mataan é nani Jácoo;

¹⁶ xíó i'xá Jácoo é nani José, divi xāi Mariá. Mariá sán ne, di'i Jesús, divi ñā é kaka'an o é Cristu, ña é taxnuu Xuva kō.

¹⁷ Xíó ūxkimi úvata ñā nté Abraan un tsi nté Davii. Xíó tuku ūxkimi úvata ñā nté Davii un tsi da nté kue'en ni'í ña ña Israeé san ñuú Babiloniá ne, xíó tuku ūxkimi úvata ñā un tsi da nté ntúvi e káku Cristú san.

Dā káku Jesucristu

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Dukuan ō kúvi da káku Jesucristu: Mariá, di'i Jesús, ne, e xé'e ñā xu'u ña e tánta'a ña ni José ne, ntá tsi di'na dá kuntoo ni'i

tá'an ña ne, kūtuni ña tsí ñu'u i'xá ña kuenta iña Espiritú Sántu san.

¹⁹ Dōo va'a ña'a xii ña José san. Ña ni ntío ña é ká'an kinni ña'a san iña Mariá. Dukuan né, de kueni ña é diin diin tsi naxtuví mui ña ña.

²⁰ Ntá tsi da nū kadē kueni ña ne, xée ūun ánje Xuva kō ñuu éni kán, kaka'an ña:

—José, i'xá ika Dāvii, ñá ku u'vi o é nāki'in Mariá é kuvi ña ñad'i o, tsí i'xa é nakāku ña ne, ñu'u kuenta iña Espiritú Sántu san.

²¹ Nakāku ña uun i'xa tii ne, xntéén divi í é Jesús, tsi divi ñā é nakakū ñā ña ñuú ña, ña é iō kuetsí í —ka'an ánjē san.

²² Un nti'i sá'a kúvi vata koo é kúntaa é kākā'an ña é ka'án naa Xuva ko:

²³ Ku'un i'xá uun ñad'i kuetsí, ña é vāta kinni ñatí ne,

nakāku ña uun i'xa tii é kunani ña Emānuee, ka'an ña. Emanuee ne, kani tú'un: Xuva kō nuu mé'ñu ña kō.

²⁴ Dā ntóto José ne, de ntaa ñā vatā ó kaka'an ánje Xuva kō san. Nāki'i ñā ñad'i ña,

²⁵ ntá tsi ña ni kántoo ni'í tá'an ña da nté ita nti'xin ntuvi e káku i'xá ña. Xntēē ñā divi í é Jesús.

2

Dā ikxoto ni'ni ña e dōo ki'in iní i san Jesuu

¹ Káku Jesuu ñuú Beleen ntuvi dá inúu rei Heróde ñuú tsikan. Kídāā né, éka ña e dōo ki'in iní í san ñuú e dōo ikā ne, xée ña ñuú Jerusaleen.

² Ntátsixe'e ñā:

—¿Mí'i ntu túvi rei iña ñā Israee, ña é dá ve káku san? Iní nti kímí e kéne e tá'xi kuenta iña ñā nte ñuú nti kán. Dukuan é vē'xí nti é kunūu iní nti ña —ka'an ña.

³ Dā téku rei Heróde sán ne, dōo dé kueni ña, ni ūn nti' nti' ña ñuú Jerusaleen.

⁴ Kāna ña un nti' nti' tó'ō dutú san nī mas-trú lei san, tsixe'e ña ñā:

—¿Mí'i ntu káku ñā nani Cristu, ña táxnuu Xuva kō? —ka'an ña.

⁵ Ntáka'an ñā ni ñā:

—Ñuú Beleen é káduku ntée ñuú Judea, tsí kuan ō ka'an ñā ka'án naa Xuva ko kídāā:

⁶ Divin, ñuú Beleen é tūvín ñuú Judaa, ka'nun vata ntáa é un nti' nti' ñuú na'na

mí ntoo ña ntádē kú'vé ñuú Judaa.

Ntá tsi dii dii ka kuiko ñu'u ñā'a o, tsí nte ñuú o kan vē'xí uun ña'a,

ñā kada kú'vé iña ña'a ko, ñā Israeé san. Kuan ō ka'an ña —ka'an ñā'a san.

⁷ Kídāā né, kána xu'u Heróde ña dōo ki'in iní í san, tsixe'e ña ñā nee ntúvi nti'xe é kii díto kímí san.

⁸ Kídāā né, taxnúu ña ña ñuú Beleen san, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, nantuku vā'á nto i'xá san. Te nāni'i nto í ne, taxnúu nto tú'un vata koo é kikonúu ini kó i di —ka'an űa.

⁹ Dā téku űa é kākā'án rei san ne, kué'ēn ká űa. Iní űa tsí divi kímí é iní űa űuu űa kán né, odo ntú nuu űa, kué'ēn da nté xee mí tuví i'xá san.

¹⁰ Dā iní űa kímí sán ne, űá tē nté kaa diní űa.

¹¹ Dā kúkí'vi űa má vi'i kán né, iní űa i'xá san ni di'i i Māriá ne, ínchiti űa mí tuví ne, ínūu iní űa i. Nākaán űa etun űá ne, xé'e űa i'xá san doméni é kúvi oro, ni kútú, nī cho'o vídin é dóo nuu á'vi.

¹² Kidáá ne, xé'e Xuva ko űun xēni é kākā'an é űa ku ntiko koó űa mí tuví Heródē. Dukuān ne, tuku itsi kunú'u űa.

Dā kué'en Jéssu űuu Egító

¹³ Dā kunú'u űa ne, iní Josee ánje Xuva kō űuu éni kán. Ka'an ánjē san:

—Nakuntísin, ki'in i'xá san ni di'i i né, kue'en náne'en űuu Egító. Ikan kuntóo nto da nté ká'án u ni ó. Tsí ki'xi rei Heródē é nantuku űa i'xá san é ka'ní űá i —ka'an űa.

¹⁴ Nákuntísi űa ne, ki'i űa i'xá san ni di'i i, kue'en ní'i űa űa űuu Egito, kuān te niűu.

¹⁵ Ikan tsi kantóo űa dá nté xi'i Heródē san. Sá'á kúvi vata koo é kúntaa é kākā'an űá'a, űa é ka'án naa Xuva ko nte kídaā: “Ntē űuu Egító nákaná u i'xá ko”, ka'an űa.

Dā táxnuu Heródē é kúvi ntí'i i'xa tii san

¹⁶ Dā kútuni Heródē tsí űa ni de ntáa űa dóo ki'in iní i san ne, kúdiin kué'en űa. Taxnúu űa sntadun é ka'ní űá un ntíi ntíi i'xa tii é ntoo űuu Beleén, ni űuu é ntoo etsin itan, i'xa é ió uvi kuia í, ó é dii ka kuetsi, vata ó ita ntí'xin ntuvi é ka'an űa dóo ki'in iní i san.

¹⁷ Kidáá né, kúntaa vata ó ka'an űa é ka'án naa Xuva ko nte éma tsi, űá nani Jerémia:

¹⁸ Dító un tsi nte űuu Ramaa ntákachu'u ntáa űa, ntaéku űa. Un ntíi ntíi űadří Israeé ne, ntaéku nteé űa i'xá űa.

űa ni ntío űa ntuka'nu iní űa, tsí é xi'i ntí'i i'xá űa, ka'an űa.

¹⁹ Ntá tsi dá xi'i Heródē ne, kéní Josee é xee uun ánje Xuva kō, kaka'an űa:

²⁰ —Nakuntísin, ki'in i'xá san ni di'i i, kunú'u nto űuu Israeé, tsí é xi'i űa é ncho ka'ní i'xá san —ka'an űa.

²¹ Nákuntísi űa ne, ki'i űa i'xá san ni di'i i ne, dá kunú'u űa űuu Israeé.

²² Ntá tsi dá téku űa é divi tsi i'xá Heródē, űá nani Arquélau, nakunúu űa naa űá ne, ú'vi űa é ntiko koó űa. Kútuni űa űuu éni kán ne, da dita űa itsi űuu Galilea.

²³ Kué'en űa, kúkuntóo űa űuu é nani Nazāree. Dukuan ó kúntaa é kākā'an űa é ka'án naa Xuva ko kídaā: “Ka'an űá'a san tsi nazarenu űa”, ka'an űa.

3

Dā kākā'an ntódo Juaan Bautista űuu itsí kán

(Mr: 1:1-8; Lc: 3:1-9, 15-17; Jn: 1:19-28)

¹ Ntuvia tsikán ne, xéé Juaan Baütista űuu itsí é nani Jūdea, kaka'an ntódo űa,

² kaka'an űa:

—jNatívi iní nto, tsí e xéé ētsin ntuvi é ki'xi Xuva ko, kixkadā kú've űa! —ka'an űa.

³ űa é ka'án naa Xuva ko kídaā, űá nani Isāiá ne, kaka'an űá iná Juaán san dá kākā'an űa:

Dító tatsin űun űa'a, űa é dóo ntii kākā'an űuu itsí kán:

“Nakōo tú've ntó itsi Xuva kō; Ntantaa ntó itsi űa”, ka'an űa, ka'an Isaiá san.

⁴ Inúu Juaán san doo é kúvi idi kameu. űii i'xi űa ne, űii kúvi di. Skuntí iní é'xi űa ne, iní xi'i űá ntudin űuu.

⁵ Un ntíi ntíi űa'a, űa ntoo űuu Jérusalemé ni űuu Judeá, ni űun ntíi ntíi űuu é ntoo etsin nú ntúte ka'nu é nani Jōrdaán ne, kué'en űá mí nuu Juaán san.

⁶ Natívi iní űa kuétsi űa ne, da itsi ntute űa nta'a Juaán san nú ntute ka'nu san.

⁷ Ntá tsi dá iní Juaán san tsí títin űa fariseú san ni űa saduceú san xéé űá é kútsi ntute űa ne, kaka'an űá ni űa:

—jNtō'ó é tatá koo kúvi nto! ¿Xoó ntu kaka'an í ni ntó é kúnu nto é űa ní'i nto é nto'ó nto nta'a Xuva kō?

⁸ Vií nto é vā'á vata koo e díto é natívi iní ntí'xe nto.

⁹ űá ku ka'án nto: “Ntí'i ne, Abraan úva iká ntí”, é kuān ó ntáka'an nto. Tsí kaka'án u ni ntó tsí kuvi vii Xuva kō é ntáda űa xuú san i'xá Abraán, tē dí ntio űa.

¹⁰ É ió tu've kaá ntee é nakūn űa utun san. Da néé ka utun é űa ta'xi kiti va'á ne, nakūn űa ne, dá ka'mi űa.

¹¹ Xu'ú ne, ntute kadá'vi ú nto dá kanakutsi ntute ú nto é nātivi iní nto kuétsi ntó, ntá tsi űa é dá vé vé'xi ne, dii ka ka'nu űa é xu'u. Ntē űa vá'a u é kuidó ú ntí'xen űa. Divi űa ne, Espiritū Sántū san ni űu'u dá'vi űa nto.

¹² Ni'i nta'a űa útun é kākani űa kiti trigú ne, dá náxaxnúu űa é vā'á ne, dá nátsu'un vá'a űa. Ntá tsi é űa kaidiá'vi ne, ka'mi űa me'fiú űu'u é űa kantá'va —ka'án Juaán san.

Dā itsi ntute Jessu

(Mr: 1:9-11; Lc: 3:21-22)

¹³ Kidáá ne, vé'xi Jéssu nte űuu Galileá, ne, xéé űa nú ntute ka'nu Jōrdaán san, mí nuu Juaán san, vata koo é kútsi ntute űa nta'a Juaán san.

¹⁴ űa ni ntío Juaán san é nakútsi ntute űa űa, ne, kaka'an űa:

—Xu'u é kantio ko é divi nto nakütsi ntute nto ko. ¿Vá küvi ntu é xu'ú nakütsi ntute ú nto? —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Kuan tsi koo, tsi é v'á'a ó é káda ntaa o é un nti'i é ká'an Xúva kō —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an Juaán san tsi víi ña.

¹⁶ Dā kúvi ítsi ntute Jesuú ne, ntií ña diñi ntute kán ne, ura dú'va tsi i nákaan e dukún kan ne, íni ña Espiritu Xuva kō, é ñu ña vata kaa paloma, kátavi ntódo ña ña.

¹⁷ Kaka'an tátsin nte e dukún kán:

—Sá'a é I'xá mii kó e dóo kakuinimá ko. Dōo diní ko ni ña —ka'an tátsin san.

4

Dā ito nteé tó'o e ña v'á'a san Jesuu

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Kidáa ne, íntēka Espiritu Sántu san Jesús ñuu itsi kán é kōto nteé tó'o e ña v'á'a san ñá te kō'xó nteé ña.

² Úvi dikó ntuvi, úvi dikó niñu ña ni e'xí ña ne, kidáa né, kákin ña.

³ Kidáa ne, xéé tó'o e ña v'á'a san ne, kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaa i é I'xa Xuva ko kúvin ne, ká'an ni xúu san na ntúvi tañú'ú —ka'an.

⁴ Ntá tsi kaka'an Jesús:

—É úve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Ñá te da mii tsi tañú'u kántio ña'a é ni'i ña ntuvi iña ña, tsi un ntií ntií tú'un é káka'an Xúva kō.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁵ Kidáa ne, kue'en ní'i tó'o e ña v'á'a san ña ñuu Jerusaleen, mí tuvi xúkun Xuva kō. Xntitsi ña mí'i e dií ka dukun rki úkún sán ne,

⁶ kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaa i é I'xa Xuva ko kúvin ne, nakó'xon kúñu ó, tsi uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō:

Taxnúu ña ánje ña é kuēnta víi ña o. Kurkāa ña o vata koo é ña náki'ín xuu.

Kuān ó uve na'a —ka'an.

⁷ Kaka'an Jesús ni i:

—Tsi uve na'a xtúku kaka'an Tú'un Xuva kō: “Ñá ku koto nteēn Tó'o o, Xuva ó.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁸ Kuē'en ní'i xtúku tó'o e ña v'á'a san ña. Kúxēe ña uun xuku mí dóo dukún ne, náñē'e ña un ntií ntií ñuu é ió ñuxivi sa. Ná te nté kaa v'á'a o.

⁹ Kaka'an tó'o e ña v'á'a san ni ña:

—Te nākunchitín nūú ko, te kunuu iní ó ko ne, ta'xi u é kadá kú'ven un ntií ntií ñuu san —ka'an.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni i:

—Kūnun, tó'o e ña v'á'a, tsi uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Da mii tsi Xuva kō é kunuu iní ó ña, da mii tsi tsiñu ña é vīin.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

¹¹ Kidáa né, xtúvi mii tó'o e ña v'á'a san ña ne, xéé ánje Xuva kō é víi ña ña kuenta.

Dā éni ntu'u Jesús dé tsiñu ña ñuu Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Dā téku Jesuu tsi nuu kutú Juaán ne,

kué'en ña ñuu Galilea.

¹³ Ntaka ña ñuu Nazaree é tuvi ñuu Galileá ne, kué'en ña é kutuvi ñá ñuu Capernaú, é tuvi diñi míni ka'nu san, etsin nú rāxa Zabúluun ni nú rāxa Néftalíi.

¹⁴ Dukuan ó kúntaa é káka'an ñá ka'án naa Xuva ko kidaá, ñá nani Isáia:

¹⁵ Nūú Zabuluún ni ñuu Néftalíi ne,

ñuu é ntoo etsin diñi míni ka'nu kán,

uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san,

ñuu Galilea, mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israeé san.

¹⁶ Ña'a, ña ntoo ikan mí nēé ni kuétsi i ne,

íni ña ñu'u é káxi'i nuu ka'nu.

Ña'a, ña ntoo ní ntati dóxi'i ne,

xi'i nuu ka'nu mí ntoo ña.

Kuan ó ka'an Isáia.

¹⁷ Ntē ntúvi tsikan éni ntu'u Jesús kaka'an ntódo ña:

—Natívi iní nto, tsí dokó sa xee ntúvi é kixkadá kú've Xuva kō —ka'an ña.

Kāna Jesuu kámi ñá'a, ña ntátiin tsákā

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Dā íka Jesuu úun xo diñi míni Galileá san ne, íni ña Simuun, ña é káka'an ña é Pedrú, ni ení ñá, Andree. Ntánakuítá nuu ñá xunu ña nú nute kán, tsi ntátiin ña tsákā.

¹⁹ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kuntikin ntó ko ne, ta'xi ú nto tsiñu é kána nto ña'a é kuntikin ñá ko —ka'an ña.

²⁰ Ura tsí i xtúvi mii ña xunu ñá ne, íntikin ñá ña.

²¹ Kué'ēn ká ña, ne, íni ña uvi ñá'a ká ña'a, ñá nani Sántiau ni ení ña Juaan. Ntúvi ña é i'xá Zebedeu ña. Nū'u ña tun ntóo ni uva ña, ntántavá'a ña xunu ña mí ntátsin. Kāna Jesuu ñá ne,

²² ura tsí i xtúvi mii ña tún ntóo ña ni uva ñá ne, íntikin ñá ña.

Ñá te da dī ña'a nakua'a Jesús

(Lc. 6:17-19)

²³ Ika Jesuu kaná ñuu Galilea, nakuá'a ña ña'a san má úkún ña Israeé. Kaka'an ntódo ña tú'un va'tá san kuenta iña i é kixkadá kú've Xuva kō. Kantavá'a ña un ntií ntií kui'i, un ntií ntií nuu i é kákuvi ña'a san.

²⁴ Kūtuni ñá'a iña ñá kaní ñuu Siria ne, ntēka ña un ntií ntií ña nchokuvi san, mí ún ntií ntií ña'a, ña e ntákuvi kui'i, o te ú'vi kúñu ñá, o te ñu'u e ña v'á'a nima ñá, o te káxi'i mí ñá, o tē natáñ ña ne, ntavá'a ña ña, un ntií ntií ña.

²⁵ Ná te da dī ña'a intikin ñá ña nté ñuu Galilea, nté ñuu é nani Ú'xi Nūú ne, nté Jerusaleen, nté Jūdea, nté ñuu é ntoo uun xo diñi ntute ka'nu é nani Jordaán.

5

Dá kakā'an ntódo Jesuu xúku kân

¹ Dā íni Jesuu tsí ña te da díi ña'á san ne, kuxée ña díki ukú san. Dā itúvi ña ne, xée ña ntántikin ña mí tuví ña.

² Eni ntu'u ña nakua'a ña ña, kaka'an ña:

Xoo e dóo va'á ni i

(Lc. 6:20-23)

³ —Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kütuni i tsí ña kúvi vii ña te ña xntii Xuva ko ña, tsí ntáduku ntée ña mí kadē kù've Xuva kō.

⁴ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña nuu nta'xa nima í, tsí náxnuu ka'nu Xuva kō nima ña.

⁵ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ña ntáde ka'nu, tsí kanñ ñuxiví sa ní'i ña kidaā.

⁶ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kanñ nima í ncho kutú've i ña Xuva ko, tsí kué'e ña é kütu've vá'a ña.

⁷ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kantuntá'ví ini i ta'an í, tsí ntuntá'ví ini Xuva ko ña dí.

⁸ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntūntoo nima í, tsí kiní ña Xuva kō.

⁹ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntántukū é vá'á koo kuintoo ni tā'an í, tsí ka'an Xúva kō tsí divi ñā é i'xā ñā ña.

¹⁰ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntánto'o i tsí kuínti'xe ña Xuva kō, tsí ntáduku ntée ña mí kadē kù've Xuva kō.

¹¹ Nté kuān nte va'á ni ntō dá ntáka'an kīni ña'a san íña nto, dá ntádē xení ña ni ntō, dá ntáka'an ña dovete e ntáde nto é kīni kaa da ntáde nto é ntio ko.

¹² Kūntoo díni nto, ñá ku kuintoo nta'xa ntō, tsí ní'i ntō doméni é vá'á kue'en e dukún kân, tsí kuān o dé xení ña'a san ni ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo kidaā dí.

Vata ntáa ññ ni ññ'u ntáa o ñuxiví a

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Divi ntō ne, vata ntáa ññ ntáa nto ñuxiví a. Ntá tsi tē ña tuví ka díkō ññ san ne, ña kúvi ntúvá'a ka. Nā vādá ka mí kaidiá'vi í. Kate ó ne, kaka nuu ña'a san.

¹⁴ Vata ntáa ññ'u ntáa nto ñuxiví a. Tē uun ññ'u tuví díki uku kán ne, ña kúvi kutúvi xu'u.

¹⁵ Nté ña kaññí ña'a san kantílin vata koo é xnuu xu'u ña má kidi. Tsí xkaa iko dukún ña vata koo é nāxí'í nuu kanñ má vi'i kân.

¹⁶ Vata ntáa ññ'u é kaxi'í nuu ntáa nto da ntáde ntō é vá'a. Kuan kōo vii nto é vá'a vata koo é na kīni ña'a ne, na ká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kân.

Dá kanakuā'a Jesuu ñā'a san íñá lei

¹⁷ Nā ku dē kuení nto te vé'xí ú é nakuítá u lei Muísee san ni tū'un é ka'an ñā'a, ña é ka'án naa Xuva ko kidaā. Nā te véxnákuítá u lei san, tsí vé'xí ú é na kūntaa é káka'an lei san.

¹⁸ Tsí nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō tsí da nté ntí'i e dukún kân, da nté ntí'i ñuxiví sa ne,

ñá kunāa nté uun letra, nté uun puntu lei san da nté kūntaa ntí'i.

¹⁹ Xoó ña'a, ña é ña káde kuenta lei san, kuān te díi ka lú'ntí né, kuān ó kanakuā'a ña tuku ña'a é kuān koo vii ña dí ne, ñá tē neé nuu á'vi ña mí kadē kù've Xuva kō. Ntá tsi xoó ña'a, ña é káde ntaā lei san ne, kuān ó kanakuā'a ña ña'a san é kuān koo vii ña dí ne, dóo ka'nu ña'a ña mí kadē kù've Xuva kō.

²⁰ Kaka'án u ni ntō: ñá k'ín nto mí tuví Xuva ko tē ña díi díi ka vá'a koo vii nto é ká'an Xúva ko vatá ó ntáde ña fariseú san ní mastrú lei san.

Dá kakā'an Jesuu nté koo vii ó dá kākudiin

o

(Lc. 12:57-59)

²¹ Ini nto tsí kaka'an ñātā san kidaā: “Ñá ka'ni ntō ña'a, tsí xoo é ka'ni i ña'a ne, ní'i ña e dóo nto'o ña”, ka'an ña.

²² Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō né, tē xoó kudiin í ni tā'an í ne, ní'i ña é ntō'o ña. Xoo é káka'an í é kīni kaa íña ta'an í ne, kué'e ña tsiñu í é ntō'o ña. Xoo é káka'an í tsí tuntu tá'an í ne, k'ín ñá dó'vi kan.

²³ Tē kixtúvi ntō doméni nta'a Xúva kō nú nāa ñá kân ne, kidaā naka'an ntō é iō nuu í é ká'an ntée ta'an nto ne,

²⁴ xtuvi mii ntō doméni san nú nāa san ne, kue'én nto mí tuví ta'an nto. Di'na ntuvá'a nto ni tā'an nto ne, kidaā kue'é nto doméni nta'a Xúva kō.

²⁵ Te k'ín ni'í ta'an nto nto nta'a ña tsiñu í ne, ntuvá'a nto ni ña itsi kân, vata koo é ña tsi'í kuétsi ña nto nta'a ña tsiñu í san. Tsí divi ñá ne, ká'an ña ní mau kui nuu ne, xnuu kutu ña ntō.

²⁶ Tsí nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō tsí ña ntíi nto dá nte ntá'vi ntí'i nto diu'un é katávi nto.

Dá kakā'an Jesuu dá kaito o tuku ñadí'i

²⁷ É ini nto tsí kaka'án lei Muísee: “Ñá ku kukidi ní'i nto ñadí'i é ña te ñadí'i míi ntō”, ka'an.

²⁸ Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō: Tē xoó ña'a ntio ña é vii ña é kīni kaa ni ñadí'i dá kaito ña ña ne, vata te kidi ní'i ña ña, tsí edé kuení ña é vii ña é kīni kaa san ni ña.

²⁹ Te ntūxnúu kuá'a nto kade í é vii nto é kīni kaa ne, tavá nto, dá nakuitá nto. Díi kaa vá'a ó te kúnaá ntuxnúu nto é k'ín ntó kanñ kúñu ntō dó'vi kan.

³⁰ Te ntá'a kua'a nto kade í é vii nto é kīni kaa ne, ka'nté nto, dá nakuitá nto. Díi ka vá'a ó é kúnaá nta'a nto é k'ín ntó kanñ kúñu ntō dó'vi kan.

Nté o kaka'an Jesuu é natsoo mii ta'an ó

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Kuān ó kaka'an ña intóo kidaā dí: “Xoó ñatíi é naxtuvi mii ña ñadí'i ña ne, da mii é nakatsin ña tutú ña”, ka'an ña.

³² Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Tē xoó ñatíí xtuví mii ña ñadi'í ña ne, tē ña ni ide ñadi'í san é kini kaa ni tuku ñatíí ne, kaxé'e ñatíí san itsi é víí ñadi'í ña é kini kaa. Tē xoó ña'a natánta'a ni'í ña ñadi'í san ne, kade ña é kini kaa ni ña di.

Dá kaka'an Jesús é ña natekú o Xuva kō

³³ 'É tēkú nto di dá kaka'an ñatā san: "Tē xe'é nto xu'u nto ni Xuva kō né, da mii é káda ntaa nto", ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi kaka'án u ni ntō, ñá ku dotō tsi kakuni'i nto da neé ka nuu i. Ñá ku dotō tsi kakuni'i ntō e dukún kán, tsí ikan kadē kú'vé Xuva kō.

³⁵ Ñá ku dotō tsi kakuni'i nto ñuxiví sa, tsí ñuxiví sa nteku ntí'í di'ín Xuva kō. Ñá ku dotō tsi kakuni'i nto ñúú Jerusaleen, tsí ikán ñuú Rei, ña e dóo ka'nu.

³⁶ Ñá ku dotō tsi kakuni'i nto diki nto, tsí nté uun idi nto ña kuvi víí nto é ntukuí'xín, o ntuntēe.

³⁷ Dá ntáka'an ntó ne, da mii tsí é ká'an nto tsí kuvi ne, o ña kúvi. Tē nteku é ká'an ntó ne, kade nto é kanañe'e tó'o e ña vá'a san nto é víí nto.

Dá kanañe'e Jesús kō dá ñá'u iní ta'an kō
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'É tēkú nto tsí kaka'án lei Muisee: "Tē xoó tavā i ntuxnúú ntó ne, tavá nto ntuxnúú ña di. Tē xoó tavā i nú'u ntó ne, tavá nto nú'u ña di", ka'an.

³⁹ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō tsí ña náá ntó nī ña kini ntáa san. Te kué'é nuu ña vinuu ntó ne, kué'e ntó é na kué'é nuu ña é uun sán di.

⁴⁰ Tē xoó kaki'ni nteé i nto é kué'tsi e kué'e nto ña du'nu ntó ne, kué'e nto ña kutuun ntó di.

⁴¹ Tē kade ña'a é kué'tsi kuido nto iña ñá uun sīn né, ikā ká kué'én ni'í nto iña ña.

⁴² Te da xōo ka ña'a kaikan ñá nto ne, kué'le ntó nee iña é kaikan ña. Ñá ku dēvíni nto tē xoó ña'a ncho naki'i nteé ña iña nto.

Kuinima ntó ña kadē xení ni ntō
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'É tēkú nto tsí kaka'an ñá'a: "Kuinima ntó ta'an nto, ne, ña ku kuinima ntó ña kadē xení ni ntó", ka'an ña.

⁴⁴ Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō e kuinima ntó ña kadē xení ni ntó. Ka'an ntá'ví ntó iña ña é kainúu ntí'u nto.

⁴⁵ Kidáa ne, kuvi ntí'xe nto i'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kán. Tsí kata'xi Xuva kō é dadii tsí kaxi'í nuu ngantíí san mí ntoo ña'a, ña é vá'a, nī mí ntoo ña'a, ña é kīni ntáa san, ne, kataxnúú ña é dadii tsí o kaxi'ín daví san mí ntoo ña'a, ña é vá'a, nī mí ntoo ña'a, ña é kīni ntáa san di.

⁴⁶ Te da mii tsí kuinima ntó ña'a, ña é kakuinima i nto ne, çmí'í ntu ni'í nto é vá'a

nta'a Xuva kō? Kuān ó de ña ntaído diu'ún san di.

⁴⁷ Te da mii tsi tā'an ntó ka'an ntó ni ña ntiusí ne, çneé ntu é ká'an nto e dóo vá'a ó kade nto? ÇÑá ntu te kuán o de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō dí?

⁴⁸ Divi ntó ne, víí nto é vá'a ni ún ntíí ntíí ña'a, vatá ó de Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

6

Dá kanañe'e Jesús núu i é vá'a

¹ Dá kade nto nuu i é vá'a ne, ña kú de nto núu ña'a da ti é ká'an ñá tsi dóo vá'a ña'a nto. Tsi kidáa ne, ña tá'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, doméni é káduku ntée nto.

² Dukuān ne, dá kaxntii nto ña ntá'ví san ne, ñá ku ka'án ntó ni ún ntíí ntíí ña'a vatá ó de ña'a é rki xaa ña ntéku e ntáka'an ñá ni ñá'a má úkún kán, mé'ñu itsi kán di. Kuān ó de ña vata koo é ká'an ñá'a san tsi dóo vá'a ña'a ña. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō, tsí e divi tsi tsikan doméni é ni'í ña.

³ Ntá tsi dá kaxntii nto ña ntá'ví san ne, nté ña vá'a tiin ni'í ntó ña ku ntáa nto ni ña.

⁴ Xntii xu'ú ntó ña. Tsí ini Xúva kō neé ntáde xu'ú ntó ne, divi ña ta'xí ña doméni é káduku ntée nto.

Dá nañe'e Jesús nté koo ka'an ntá'ví o
(Lc. 11:2-4)

⁵ Dá ntáka'an ntá'ví nto ne, ñá ku ka'án ntó vatá ó de ña ntaéni ntá'ví san. Tsi dóo ntio ña é kuntitsí ña ka'an ntá'ví ña má úkún kán, mé'ñu itsi kán dí, vata koo é kīni ña'a san ña. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí e divi tsi tsikan doméni é ni'í ña.

⁶ Ntá tsi dá kaka'án ntá'ví nto ne, kukunúu nto mí xoxó ña'a ne, nakadí ntó xi'í nto. Kidáa ne, diin diin tsi ká'an ntá'ví nto ni Xuva kō. Xuva kō ne, ini ña neé é diin diin tsi kade ntó ne, tá'xi ña é vá'a iña nto.

⁷ Dá kaka'án ntá'ví nto ne, ñá ku dotō tsi ka'an ntó vatá ó ntáde ña'a, ña é ñá ini Xúva kō. Tsi tē dóo ki'in ito ká'an ña é divi divi tsi ne, kué'tsi é tēkú Xuva ko ña, kuini ña.

⁸ Ñá ku kuān xkoó de nto, tsí Xuva kō ne, ini ña nee ntí'í ntí'í kantio nto di'na dá kákan ntó nta'a ña.

⁹ Du'va koo ka'an ntá'ví nto: Xuvā ntí e tuví nto e dukún kán, na nakuiko ñu'ú ntí diví nto.

¹⁰ Kixkada kú've ntó iña ntí.

Víí nto é ntio nto ñuxiví a, vatá tsi ó de nto e dukún kán.

¹¹ Tá'xi nto ita é ká'xí ntí e ví'a é uten, vatá ó ntántio ntí.

¹² Kada ka'nu ini nto nī ntí kué'tsi ntí, vatá ó kade ka'nu ini ntí ni ñá'a, ña e ntáde é kini kaa nī ntí.

¹³ Ñá ku dá vá'a ntó é ntó'o ntí nta'a tó'o e ña vá'a san,

ntá tsi xntii ntó nti é ña vií nti é kīni kaa é ntio i é vií nti.

Tsí divi ntó é kadē kú'vē nto; divi ntó e dóo iō nto é vií ntó ne, divi ntó e dóo ka'nu nto ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo. Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō.

¹⁴ Tsí te káda ka'nu iní nto ni ñá'a dá ntáde ña é kini kaa ni ntó né, kada ka'nu iní Xuva ko ni ntó di.

¹⁵ Ntá tsi tē ña kada ka'nu ní nto ni ñá'a dá ntáde ña é kini kaa ni ntó ne, ñá kada ka'nu iní Xuva ko ni ntó di.

Dá kakā'an Jesúsú nté koo kuntoo ixu ō

¹⁶ Dá ntaíntoo ixu ntó ne, ñá kú xkuntóo nta'xa ntó vatá ō de ña ntaéni nta'ví san. Ntánakoto nta'xa ña vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña ntaé'xi ña. Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntó tsí e divi tsi tsikan doméni é nī'i ña.

¹⁷ Ntá tsi dá ntoo ixu ntó né, nekān ntó dikí ntó ne, kití nto di,

¹⁸ vata koo é ña kutúni ñá'a san é ña ntaé'xi nto. Tsí Xuva kō ne, iní ñá nēe é diin diin tsi ntáde ntó ne, ni'i nto é vā'á nta'a ña.

Dokuika ña ko é tuví e dukún kán
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Nā ku nátee kuitin nto é vā'á iña nto ñuxiví a, tsí i'a ne, kaduku ti ne, ō kakadu'xe kaa nto ne, ō te'ú ne, ō ki'in du'u.

²⁰ Ntá tsi natee kuitin nto é vā'á iña nto e dukún kán. Tsí ikān ne, ña túvi kití é duku ti iña nto, ntē ña te'ú, ntē xoxó ña du'u é kí'i dú'u ña iña nto.

²¹ Tsí dá mí'i ká ñu'u vā'a é vā'á iña ntó ne, ikān tuví nima ntó di.

Ñú'ú é kaxi'í nuu kúñu kō
(Lc. 11:34-36)

²² Ntuxnúu kō ne, vata kaa ñu'u é kaxi'í nuu kúñu ko kaa. Te vā'á ntuxnúú nto ne, kanī kúñu nto kaxi'í nuu.

²³ Ntá tsi tē ña vā'a ntuxnúú nto ne, kanī kúñu nto ñinēe. Te ñú'ú san kuneé ne, kuneé kue'en. Ñinēe kue'en kúñu ntó.

Xuva kō né, ō diu'ún san
(Lc. 16:13)

²⁴ Nā kúvi kada tsiñu o ni ūvi ña'a tó'o kō é uun kaa tsi. Tsí te ntio ko ñá uun ña ne, ñá uun sán ne, ñá ntō ko ña. Tsí uun ña'a ña ne, kuiko ñu'u o ñá; ñá uun sán ne, ñá kuiko ñu'u o ñá. Dukuān ne, ña kúvi kada tsiñu ō é nī'kué'en iní ko iña Xuva kó te dadīi tsi kadā kuení ko nté koo kukuika ō.

Kade Xuva ko kuēnta í'xá ña
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Dukuān ne, kaka'án u ni ntó: Nā ku dē kuení nto ntuvi iña nto, mí'i kí'xi é kō'o é ká'xi nto, mí'i kí'xi doo é kunūu nto. ¿Ñā ntu te díi díi ka nuu á'vi ntuvi iña nto é vata kaa e é ká'xi nto? ¿Ñā ntu te díi díi ka nuu á'vi kúñu ntó é doo san é kunūu nto?

²⁶ Koto nto láa, kití ntaiko e dukún kán. Nā tē ntaítu ti, ntē ña te ntáta'vi ti. Nā túvi xāka ti mí ñu'u vā'a é ká'xi ti. Ntá tsi kaxé'e Xuva kō, ñá tuví e dukún kán, e ntaé'xi ti. ¿Vá díi ka ntu nuu á'vi a láa san é divi ntó?

²⁷ ¿Vá kúvi vií nto ntu é kuē'nu ká nto te dáva métru, kuān te dóo kutsu'un ntó?

²⁸ ¿Nté kui kuān nte ntádē kuení nto nēe é kunūu nto? Koto nto itá laa san nté ō ntaé'nu má kú'u kan. Ntē ña ntáde tsiñu, ntē ña ntákani.

²⁹ Ntá tsi nté rei Salamuun ña ni xío doo ña e dóo vā'á vata kaa laa sán, kuān te dóo kuika ña.

³⁰ Tē xe'é Xuva kō é kuān nte vā'a ito laa san é kántíto vevíi ne, utén koko me'ñú ñu'u kán ne, ¿ñā ntu te díi díi ka ta'xi ña é kunūu nto, nto'o é ña iní kuintí'xe nti'xe nto?

³¹ Dukuān ne, ñá ku kutsu'un ntó, ñá ku ka'án nto: “¿Mí'i ntu kí'xi é kō'o ō, é ká'xi o? ¿Mí'i ntu kí'xi é kunuu kutávi o?” Nā ku kuān xkōó ka'án nto.

³² Tsí ña'a, ña e ñá iní Xúva kō ne, ntánantuku ña ūn ntíi ntíi nuu i sá'a. Ntá tsi iní Xúva kō, ña tuví e dukún kán, tsí ntátaan núu nto un ntíi ntíi nuu i sá'a.

³³ Ntá tsi díi ná ntukú nuu iní nto é nantuku ntó é kadē kú'vē Xuva kō ne, vií nto é vā'a é ntio ña. Kídāā ne, ta'xi ña un ntíi ntíi nuu i é ntátaan núu nto.

³⁴ Dukuān ne, ñá ku nti'i iní nto nté koo vií nto uten, tsí utén ne, ió ka ntuvi é nti'i iní nto. Tsí utén utén ne, xée mií é nti'i iní nto nēe é vií nto.

7

Ña ka'an ntée o tuku ña'a
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Nā ku ká'an ntée nto tuku ña'a, vata koo é ña ka'an ntée ña nto di.

² Tsí vata tsí ó kaka'an ntée nto tuku ña'a ne, kuan kōo ka'an ntée ña nto di. Vatá ó kakii kú'vē ntó ne, kuan koo kuntékú kú've ntó di.

³ ¿Nté kui kaiton ntun utsi xákā é nuu ntuxnúú ta'an o ne, ñá kaiton ntu'u é nuu ntuxnúu o?

⁴ Te ká'án ni tá'an o: “Tá'xin ntuxnúu o, na nātavá u utsi xákā é nūu san”, koo ka'an, ntá tsi ¿mí'i ntu kúvi kinin é natávan, tsí ntu'u san núu ntuxnúu o?

⁵ Divín é kaeni nta'vín, di'na natáván ntu'u é nūu ntuxnúu o ne, kídāā kúvi kinin é natáván utsi xákā san é nuu ntuxnúú ta'an o.

⁶ Nā ku kué'é nto tīnā sán nuu i e kúviko san. Tē ña'á ne, tiin ti nto. Ntē ña ku xé'e nto kutsín san xo'o kití e á'vi san, tsí kaka nuu ti. Kídāā né, ntuku kui'i ti nto.

Kakan nto, nantuku ntō né, nake'xen ntō xi'i

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Kákan nto nta'a Xuva kō ne, ní'i ntō. Nantuku ntō né, nani'i nto. Nake'xen ntō xi'i ne, nakaán ña é k'i'vi nto.

⁸ Da xōó ka ña'a é kakan ña ne, ni'i ña. Da xōó ka ña'a é nantuku ña ne, ní'i ña. Da xōó ka ña'a é nake'xen ña xi'i san ne, nakaan.

⁹ '¿Vá iō ntú nto, te káikán i'xá nto tañú'ū ne, vá xūu ntu kué'e nto i?

¹⁰ O te káikán tsákā ne, ¿vá kōo ntu kué'e nto i?

¹¹ Ntō'o é kīni kaa nima ntó ne, kaxé'e nto é vā'á i'xá nto. ¿Ñā ntu te dii dii ka ta'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, é vā'á, tē xoó kakan i ña?

¹² 'Da nēé ka nuu i é ntio nto é víi ña'a ni ntō né, kuan kōo vii nto ni ña di. Tsi sá'a kaká'an lei Muísee, ni ña ntáka'án naa Xuva ko kidaa.

Xi'i é ña ni'i

(Lc. 13:24)

¹³ 'Kūk'vi nto xi'i é ña ni'i san. Tsi dóo nī'i xi'i é kañe'e dō'vi kan. Ná tē neé ntii tū'un é k'i'in o itsi tsíkan ne, ñá te da dii ña'a ntáñe'e ña ikán.

¹⁴ Ntá tsi ña te ni'i xi'i mí kuíta ntí'xin ō é nī'i ko ntuví va'á iña ko. Dōó ntii tū'un é k'i'in o itsi sá'a ne, ñá titín ña'a ntánani'i ña.

Kutuni kó te vā'á utun san te kú kiti i

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Kuenta tsi vii nto ña e ntáka'án naa Xuva ko, ña é ña te nuu é ntaā i ntáka'án. Ntio ña é kadā kuení nto é vāta ntāa le'ntu ntāa ña, ntá tsi nima ñá ne, vata ntāa tina kū'u ntāa.

¹⁶ Kutuni ntó nee ña'a nti'xe ña tē íni nto nté o de ña. ¿Vá ntákii ntu tinti'o xo'o iñū? ¿Vá ntákii ntu kiti ígu tun veñuu?

¹⁷ Te vā'á utun sán ne, vā'á kiti i. Tē ña vā'a utun sán ne, ñá vā'á kiti i di.

¹⁸ Te vā'á utun sán ne, ña kii kiti é ña vā'á. Tē ña vā'a utun sán ne, ña kii kiti é vā'a.

¹⁹ Da nēé ka utun é ña kakii kiti va'á ne, nakii ō né, ka'mi ō.

²⁰ Dukuān ne, kutuni ko nté kaa utun san te kii kiti i.

Ñá te un nti'i ña'a é kúvi k'i'vi ña mí kadé kú'vé Xuva kō

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Kuān te dóo titín ña'a ntáka'án ña e Tó'o ñá ko, ntá tsi ña te un nti'i ña xēe ñá nta'a Uva kō. Da mii tsi ña e dé ntaa é káka'án Úvā ko, ñá tuví e dukún kán, é xēe ña.

²² Ntuví tsikán ne, ñá te da dii ña'a ká'an ñá nī ko: "Tō'ó nti, nti'í ne, ká'an nti'í kuenta iña ntó ne, nakúnū nti'í é ña vā'a kuēnta iña nto. Nuú i é dóo na'nu é idé nti kuenta iña ntó di", koo ka'án ña.

²³ Kidáa ne, ká'an ú ni ña: "Xu'ú ne, ñá íni u nto. ¡Koo xio nto, tsi ña vā'á ó ni ide nto!", koo ka'án u ni ña.

Uvi núu i ētí vi'i

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Dá xōó ka ña'a é kátekú i é káka'án u, te káda ntaa ña tū'un é káka'án u ne, vata kaa ña e dóo ki'in iní i kaa ña, ña é xntitsi vi'i i nú xuú san.

²⁵ 'Dá káin davi nu'ú san ne, ē'nu ntute san. Un vā'a tsi ínu tatsín ne, dúku núu tatsín san nú vi'i ña kán, ntá tsi ña ni káin vi'i san, tsi ntitsi kuntu nú xūu san.

²⁶ 'Dá xōó ka ña'a, ña é kátekú i é káka'án u ne, ntá tsi ña káde ntaa ña tū'un kó ne, vata ntáa ña tuntu ntáa ña, ña é xntitsi vi'i i nú ñuti.

²⁷ 'Dá káin davi nu'ú san ne, ē'nu ntute. Un vā'a tsi ínu tatsín ne, dúku núu tatsín san nú vi'i ña kán ne, uun ito tsi káin. Kūnaá kue'en vi'i ña —ka'an Jesús.

²⁸ 'Dá kúvi ka'an Jesús sá'a ne, koó dá kúdu'va ña'a san é kuan ō nakua'a ña ña,

²⁹ tsi nakua'a ña ña vatá ó kanakuā'a ña'a, ña e dóo ki'in iní i. Ná te ni nakua'a ña ña vatá ó de mastrú lei san.

8

Dā ntavá'a Jesuu ñá kanakó'xo kúñu i

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ 'Dá kúntii Jesuu xúku san ne, ñá te da dii ña'a intíkin ñá ña.

² 'Xēe ūun ña'a, ña kanakó'xo kúñu i, mí tuví ña ne, ínchiti ña núu ñá, kaka'an ña:

—Tō'ó, té ntio nto ne, kúvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

³ 'Nákāa Jesuu nta'a ñá ne, tiin nta'a ña ña ne, dá kaká'an ña:

—Ntio ko. ¡Ntuvá'an! —ka'an ña.

Ura tsi i ntuvá'a ña ne, nti'í kúli'í san.

⁴ 'Kaka'an Jesús ni ña:

—Kuenta tsi viin. Ná ku ká'an ni ña'a nté o kúvi o, ntá tsi kué'en mí tuví dutú san, nañe'en ña kúñu ō. Da kidaa kué'en doméni iña Xuva ko é káka'án lei Muísee, vata koo é kúntuni ñá'a san tsi é ntuvá'an —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesuu ñá kade tsiñu iña tó'ō sntadun

(Lc. 7:1-10)

⁵ 'Dá xēe ñá ñuú Capernaú ne, xēe tó'ō é uun sientu sntadún san mí tuví ña ne,

⁶ kaka'an ñá ni ña:

—Tō'ó, tuví ña kade tsiñu iñá ko nú vi'i kó kán ne, nautun ña. Ná tē nté kaa kanto'o ña —ka'an ña.

⁷ 'Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—K'i'in u, dá ntavá'á ú ña —ka'an ña.

⁸ 'Ntá tsi kaka'an tó'ō sntadún san ni ña:

—Tō'ó, ñá tē neé nuu á'vi u é k'i'in nto nú vi'i kó kán. Te da mii tsi é ka'an ntó ne, ntuvá'a ña.

⁹ Xu'ú ne, ió ña kade kú've iña kó ne, kade ú tó'ó sntadún san di. Te ká'án u ni ùun ña'a é na ká'in ñá ne, ká'in ntú'xe ña. Te ká'án u ni tuku ña'a é ká'xi ña ne, ká'xi ntú'xe ña. Te ká'án u ni ña kade tsiñu iñá ko é vii ñá tsiñu tsikán ne, kada ntaa ña —ka'an ña.

¹⁰ Da kúdu'va Jesuú da téku ña é káka'an tó'ó sntadún san ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

—Nuu é ntaa i é káka'án u ni ntó. Váta kīnī u uun ña'a, ña e dóo kakuinti'xe i, nté ña ñuú Israee.

¹¹ Ne, ka'án u ni ntó tsi títin ña'a ká'xi ña da mí'í ká ñuú ñuxiví san é kuntoo ña, ká'xi dadú ña ni ñata ika ko Ábraan ni Ísaa ni Jácoo nú mēsa mí kadē kú've Xuva kó.

¹² Ntá tsi ña'a, ñá kuini i é duku ntée ña kuntoo ña mí kadē kú've Xuva kó ne, nakuítá nuu Xuva ko ñá mí dii ka iká, mí dóo nee. Ikān e kueku ña ne, naka'xi ka'ñi ña nu'u ñá —ka'an ña.

¹³ Kidáa ne, kaka'an Jesuú ni tó'ó sntadún san:

—Kunú'un. Kuan koo na kúví vata tsī o kuínti'xe o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a ña kade tsiñu iña ña.

Dá ntavá'a Jesuú ñuntí Pedru

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Dá kú'kí'vi ña má ví'í Pedru kán ne, ínī Jesuú é tuví ntaa ñuntí Pedru san e dóo kaxé'e ña ka'ni.

¹⁵ Kidáa né, tiiñ nta'a Jesuú ntá'a ña ne, ura dú'va tsi i ntikó ña ka'ni sán ne, dá nakuntítsi ña, de vá'a ña é ká'xi ña.

Ñá te da dū ña nchokuvi ntavá'a Jesuú

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Dá kuáa va'á ne, xée ña'a san mí tuví Jesuú. Dóo títin ña'a ntánteka ña ña é ñu'u é ña vá'á nima i. Jesuú ne, uun tsi tú'un ña nakuíta ña é ña vá'á san ne, ntává'a ña ña nchokuvi san di.

¹⁷ Kuan ó kúví vata koo é kúntaa é káka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kídaa: “Mii ñá é ntá'a ña kui'i ko ne, mii ñá ído ña nuu i é ntánto'o kó”, ka'an ña.

Ñá é ntio i kuntikin Jesuú

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Dá íni Jesuú tsi ña te nté kaa ña'a ntátavi núu ña ña ne, kaka'an ña tsi ká'in ña, kuita ntí'xin ña uun xo diñi mínī san.

¹⁹ Xée ùun mastrú leí san, ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastrú, kuntikin u nto dá mí'í ka mí ká'in nto —ka'an ña.

²⁰ Kaka'an Jesuú ni ña:

—Xtéé san ne, ió mávi ti mí kaintoo vá'a ti. Láa, kiti ntaíko e dukún kán né, ió taka ti mí kañu'u vá'a ti di. Ntá tsi xu'ú é véxkúví ú ñatíí ne, ña túví mí kutúví da'na dikí ko —ka'an ña.

²¹ Tuku ña ntini'i ñá né, kaka'an ñá ni ña:

—Tó'ó nti, ta'xi nto é di'na kiku'xí u uvá kó ne, da kídaa kuntikin u nto —ka'an ña.

²² Ntá tsi kaka'an Jesuú ni ña:

—Kuntikin ko. Xtuvín miin ñá ntíxi san, na kú'xí ta'an ña ña ntíxi ni'í ña —ka'an ña.

Dá teé kadin Jesuú tátsin ni ntúte mínī san

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Kidáa ne, ñu'u ña tun ntóo san nī ña ntántikin ña.

²⁴ Un vá'a tsi ínu tatsín san kídaa, dá nté kú'kí'vi ntute san iní tun ntóo san. Ntá tsi kakidi Jesuú.

²⁵ Kué'én ña ntántikin ñá ne, nantóto ña ñá, ntáka'an ña:

—jNakakú ntó nti, Tó'ó nti, tsi doko sa ténī ó! —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jesuú ni ña:

—¿Nté kui ntaú'ví ntú nto? ¿Nté kui ña kue'e ntu ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Kídaa ne, nákuñtísi ña, kaka'an ñá ni tátsín san ni ntúte sán ne, kúkadín.

²⁷ Koó dá kúdu'va ña ñu'u tun ntóo san, ntátsixe'e tá'an ña:

—¿Néé ntu ña'a ña sá'a? Tsi un tsi nte tátsín san ni ntúte san kade ntaa é káka'an ña —ka'an ña.

Ntuvia ñatíí, ña ntoo ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'á nima i

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Dá xee ñá uun xo diñi ntute san mí tuví ñuú é nani Gádará ne, úvi ñatíí ntíí ña nú ña ña kapūsantu kán ne, xée étsin ña mí tuví Jesuú. Ntú'ú é ña vá'á san nima ñá ntuvia ñá ne, dóo diin ña. Ntaú'ví ña'a san é kuíta ntí'xin ña mí ntoo ña.

²⁹ Ntákuachu'u ntáa ñatíí san, ntáka'an ña:

—¿Nté ntú koo víi nto ní ntí, I'xá Xuva kó? ¿Véxnánto'o ntu nto ntí di'na dá xée ntúví i é ntó'o nti? —ka'an ña.

³⁰ Da'a sán ne, ñu'u kutsin, ntaé'xi ti.

³¹ Ntaikan é ña vá'á san da xe'e nta'a Jesuú:

—Te nakuitá ntó nti ne, ta'xí nto é kí'ví ntí nima kútsín san —ka'an.

³² Kaka'an Jesuú:

—Kué'en —ka'an ña.

Ne, ntíí é ña vá'á san nima ñatíí san, kú'kí'ví nima kútsín san. Un ntíí ntí kutsín san ínu ti, kue'en tí xi'nti kán, ne, náko'xó nuu ti kúñu tí nu mínī san. Ikān ténī ntíí ntíí ti.

³³ Ínu ña ntáde kuenta kútsín san, kunú'u ñá ñuú ña kán ne, ka'an ntáa ñá ni ña'a san un ntí'í e kúví, nté ó kúví ni ña'a, ña é ñu'u é ña vá'á san nima i.

³⁴ Un ntíí ntíí ña ñuú i sán ne, xée ñá mí tuví Jesuú. Dá íni ña ña ne, ntáka'an ñá'a san ni Jesuú, na víi ñá da xe'e, na ntáka ña ñuú tsikan.

9

Dā ntavá'a Jesuu úun ña'a, ñá xí'i dáva kúñu í

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Kidáá ne, ínūu Jesuu tún ntōó ne, itā nti'xin ña múní sán ne, náxee ña ñuú mií ña.

² Kidáá ne, xee ní'i ñá'a san uun ña'a, ñá xí'i dáva kúñu í, ntekú ña chidō. Dā íni Jesuu tsi dóo ntákuinti'xe ña vexní'i ñá sán ne, kaka'an ñá ní ñá xí'i dáva kúñu í san:

—Ó dá', naxnuu ini o, tsi e dé ka'nu ini u ni o kuétsi o —ka'an ña.

³ Ntá tsi mastrú leí san ne, dē kuení mii ñá: “É kuān ó kaka'an ñá sá'a ne, dotō tsi kaka'an ña tú'ún é da mii tsi Xuva ko kúvi ka'an ña”, dé kuení ña.

⁴ Ntá tsi ini Jéssuu neé ntádē kuení ña, ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo kīni o ntádē kuení ntu nto?

⁵ ¿Nee iña é díi ka ña ntií tu'un é ká'an u, te kuiní ntó, ó é ká'an u: “Kada ntaa ka'nu ini u kuétsi o”, ó é ká'an u: “Nakuntísin ne, kakan ve?”

⁶ Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsi kuvi víi u, xu'u é véxkúvi ú ñatíi, é káda ka'nu ini u kuétsi ntó ñuxiví a —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an ñá ní ñá xí'i dáva kúñu í san:

—¡Nakuntísin ne, naki'in chido o né, kúnú'un nú vi'i o kán! —ka'an ña.

⁷ Kidáá ne, nákuñtísi ña, kunú'u ña nú vi'i ñá.

⁸ Dā íni ña'a san sá'a né, dōo u'ví ña. Ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō é xé'é ña é kúvi víi ña'a san vatā o dé Jesuu.

Dā kána Jesuu Máteu

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Dā ntáka Jesuu ikān ne, kué'en ká ña. Íní ña uun ñatíi, ñá nani Máteu. Tuví ña mí kaido ña diu'un xōó san iña ñá ñuú Roma. Kaka'an ñá ní ñá:

—Kuntíkin ko —ka'an ña.

Nákuñtísi Máteu san ne, kué'en ña kūtíkin ñá ña.

¹⁰ Uun ito ne, dá tuví Jesuu má vi'i kán ne, ñá te da díi ña ntaído diu'un xōó san xee ña, ní tuku ña'a, ña kini ntáa dí. Dadií tsi intóo ña nú mēsa ni Jéssuu ní ña ntántíkin ña.

¹¹ Dā íni ña fariseú san ne, tsixe'e ñá ña ntántíkin Jéssuu:

—¿Nté kui ntaé'xi dadií ntú mastru ntó san ní ña ntaído diu'un xōó san ní ña iō kuétsi í san? —ka'an ña.

¹² Dā téku Jesuú ne, kaka'an ñá ní ñá:

—Ñá é vā'á o ní ñe, ña ntántio ña medíkū; mii tsi ña ntánchokuví san.

¹³ Kue'en ntó ne, naku'a'á nto tú'ún sa'a, vata koo é kūtuni nto nee iña ncho ka'an sá'a: “Ñá tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntúnta'ví ini nto ta'an nto.” Kuan o

ka'an Xuva kō. Tsi xu'ú ne, ñá te ña'a é vā'a véxnantuku ú, tsi ña'a é iō kuétsi í —ka'an ña.

Dā tsixe'e ña Jéssuu nté koo víi ña da ntaíntōo ixu ñá

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Kidáá ne, xéé ña ntántíkin Juaán san mí tuví Jesuú ne, tsixe'e ña ña:

—¿Nté kui ntu'í ní ña fariseú san ne, ntaíntōo ixu nti, ntá tsi ña ntántíkin ntó ne, ña ntáde ña? —ka'an ña.

¹⁵ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ní ñá:

—¿Vá kuntuo nta'xa ntu ña kaxee viko mí tánta'a ña'a dá tuví dukuān ña tánta'a san ní ñá? Tsi xéé úra í é ntáka ña tánta'a san mí ntōo ña ne, kidáá né, kuntuo ixu ñá.

¹⁶ Te nāteé nuu o doo tsudé ne, ñá nāxntéé nuu o doo é vāta natíxí du'nu áta kō mí ntátsin, tsi ntatsin xtuku te natíxí doo xéé sán ne, díi díi ka kukue'e ntatsin.

¹⁷ Nté ña tsu'un o ntute tñti'o xee ini tsá'a atā e kúvi ñií, tsi ntatsin ñií sán ne, kati nti'í ntute tí. Nté ñií san ña kaidiá'vi ká í di. Tsi tsu'un o ntute tñti'o xee ini tsá'a ñií xéé, vata koo é xntii ntuví nuu í —ka'an ña.

Íñá diókō Jairu ní ñádí'í, ña tñn nta'a dōo Jesuu

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Da ñií kaka'an Jéssuu ní ñá ne, xéé úun ña'a ña tsiñu í, inchíti ña nūu Jéssuú ne, kaka'an ña:

—Dā ve xí'i a diókō ko. Ntá tsi te kí'xi nto ne, te tñn nta'a nto í né, ntoto —ka'an ña.

¹⁹ Nákuñtísi Jesuú ne, kué'en ñá kántíkin ñá ña, ní ún ntií ntií ña ntántíkin ñá dí.

²⁰ Kidáá ne, vé'xi uun ñadí'í ata Jesuu. Ñadí'í san ne, é úxuvi kuía é kaeti niñi ña. Xéé étsin ña ata Jéssuú ne, tñn nta'a ña ntéte doo ña.

²¹ Tsi dé kuení ña: “Te da mii tsi dū'nu ña tñn ntá'a ú ne, ntuvá'a u”, kuini ña.

²² Xkokōto Jéssuu áta ñá ne, íní ña ña. Kaka'an ñá ní ñá:

—Ó dá', naxnuu ini o, tsi é ntuvá'an, tsi kuñti'xe o ko —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi í ntuvá'a ña.

²³ Dā xee Jéssuu nú vi'í ña tsiñu í sán ne, íni ña ña ntánakueku san; tékú ña é kō da ntákachu'u ntáa ña'a san ntaéku ña ne,

²⁴ kaka'an ñá ní ñá:

—Koo xio nto. Ná te ní xí'í tun; kúdií kakidí tun —ka'an ña.

Da xkuntéé ña'a san Jesuu.

²⁵ Ntá tsi dá kíñu'u ña ña'a san kí'í kán ne, kúki'ví ña má vi'í kán ne, írkāa ña nta'a tún ne, nákuñtísi tun.

²⁶ Kidáá né, kūtuni un ntií ntií ña ñuú í é ntoo etsin nté o kúvi.

Dā ntavá'a Jesuu uvi ñá'a, ña kuāa

²⁷ Dā ntáka Jesuu ikān ne, uvi ñá'a, ña kuáá, kuntíkin ñá ña, ntákana ña ña:

—jNtũnta'ví ini nto ntí, I'xá ika Dāvii! —
ka'an ña.

²⁸ Dā ita ntí'xin Jesuú san má vi'i kãn ne,
xéé etsin ña kuáá san mí tuví ña. Kaka'an
Jesuú ni ña:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto e kuvi víi u sá'a? —
ka'an ña.

—Ntákuinti'xe ntí nto, Tó'õ nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáá ne, tĩn nta'a ña ntuxnúu ñá,
kaka'an ña:

—Na kúví vata tsí ó ntákuinti'xe nto —ka'an
ña.

³⁰ Kidáá né, nãxi'i ntuxnúu ña. Dóo ka'an
Jesuú ni ña:

—Kuenta tsí víi nto vata koo é ña kutúni
ñá'a san —ka'an ña.

³¹ Ntá tsi ura tsí i dá kunú'u ña ne, eni
ntu'u ñá ntáka'an ñá ni ũn ntí' nti' ña ñuú
tsikan nté õ dé Jesuu ni ña.

Dā ntavá'a Jesuu úun ña ñi'i

³² Dā ve tsi ntáka Jesuu ni ña ntántikin ñá
ne, xee ní'i ña'a san uun ña ñi'i, ña nuu é ña
vá'a nima i.

³³ Dā nakuíta Jesuu é ña vá'a san ne,
nãka'an ñá ñi'i san. Koó dā kúdu'va ña'a sãn
ne, ntáka'an ña:

—jNté uun ito vata kíni o é kuan koo kúvi
ñuú Israee! —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi ña fariseú san ne, ntáka'an ña:

—Kúdií tó'õ é ña vá'a san kaxe'e é kúvi víi
ña sá'a nakuitá ñá é ña vá'a san —ka'an ñá
iña Jesuu.

Dā ntũnta'ví ini Jesuu ñá'a san

³⁵ Ika Jesuu un ntí' nti' ñuú kuetsi ni ũn
ntí' nti' ñuú na'nu, kanakuá'a ña má vi'i mí
ntánataká nuu ña Israee san, kaka'an ntódo
ña tú'ũn é vá'a san iña mí kadé kú'vé Xuva
kõ. Kantavá'a ña da neé ka nuu i kuí'i e
ntákuví ña'a san.

³⁶ Dā íni ña é ña te da díi ña'a san ne,
ntũnta'ví ini ña ña tsi dóo ntánto'õ ña é xoxo
káde i ña kuenta. Vata ntáa le'ntu é xoxo
páxtu ti ntáa ña.

³⁷ Jesuú ne, kaka'an ñá nĩ ña ntántikin ña:

—Dóo iõ ñá'a é vata tekú ña tú'un Xuva
kõ, ntá tsi ña titĩn ña'a ña ntáka'an ntódo san.
Vata ntáa matu e dóo kuáan ne, xõxó kue'e
ñá'a é ta'vi ña.

³⁸ Dukuã ne, kãkan ntõ Tó'õ itũ san na
taxnúu ña ña'a, ña ntáde tsiñu, e kitá'vi ña itũ
san —ka'an ña.

10

Dā nákaaxnuu Jesuu úxuví pustru ña
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Kãna Jesuu úxuvi ñá'a, ña é víi pustru ñá
ne, xé'e ñá é kuvi nakuítá ña é ña vá'a san,
é kúvi ntavá'a ña ña'a san un ntí' nti' nuu i é
ntákuví ña.

² Du'va nanĩ pustru, ña é uxuví san: ña
é kuvi ũun ne, Simuun ña (Pedru nani ñá

dĩ), ni enĩ ñá, Andree; ni Sãntiaú, ni enĩ ñá,
Juaan, ntuvi i'xá Zebedeu;

³ Felipe, ni Bãrtulu, ni Tũmaá, ni Mãteu, ñá
kaido diu'un xõ; ni Sãntiau, i'xá Alfeú, ni
Tãdeú,

⁴ ni Simuun, ñá kaduku ntée ña uve ta'an
Zelote, ni Júda Iscãriote, ña é diko Jesuu.

Taxnúu Jesuú pustru ña é na kika'an
ntódo ña

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Taxnúu Jesuu ña é uxuvi ñá'a san ne,
kaka'an ñá ni ña:

—Ñá ku ñe'ẽ nto mi ña ntákuinti'xe ña Xuva
kõ; nté ña ku ñe'ẽ nto mí ntõo ña Samariá
san di.

⁶ Ntá tsi kue'ẽn nto mí ntõo ña Israee, ña é
váta ntáa a le'ntu é kunaan ntáa ña.

⁷ Da nĩ ntaika nto ne, ká'an ntódo nto tsí é
xee étsin ntuvi dá kani ntu'u Xuva ko kadá
kú'vẽ ña.

⁸ Ntavá'a nto ña nchokuví; nantõto nto ña
xi'i; ntavá'a nto ña é ntee kuí'i é kãnakó'xo
kú'ũu i; nakũnu nto é ña vá'a san. Dómẽni ní'i
nto é kúvi víi nto sá'a. Dukuã ne, ña kí'i nto
xá'ví i nee é vii nto.

⁹ Ña kuído nto õro, nté diu'un kuí'xin, nté
diu'un kuaan,

¹⁰ nté itĩn nto é kú'un iña ntó itsi kãn. Nté
ña kuni'i nto uun na'a dú'nu nto, nté nti'xen
nto é nãdama nto, nté tatun ntõ, tsí ña ntáde
tsiñu ne, da mi é ní'i ña é ka'xi ña.

¹¹ Da neé ka ñuú, tẽ lú'nti te kã'nu, mí
xéẽ ntõ ne, ntuku ntõ xoó ña'a, ña é vá'a ne,
kuntõo nto ni ña dã nté ntãka nto ñuú tsikan.

¹² Te kú'k'vi ntõ má vi'i kãn ne, ká'an nto
ni ña Ntusi.

¹³ Te vá'a ntí'xe ña'a sãn ne, ká'an nto, na
kue'ẽ Xuva kõi é kũntõo vá'a ña. Tẽ ña vá'a
ña'a ña ne, ñá kuntõo vá'a ña.

¹⁴ Tẽ ña ta'xi ña é kuntõo nto ne, o ña
kuinti'xe ña é ntáka'an ntõ ne, nakidi nto
nti'xen nto xákã ñuú san te ntaka nto ikãn.

¹⁵ Nuú é ntaã i é kãka'ãn u ni ntõ tsí díi ka
vá'a kõo iña ñuú Sodoma ni ñuú Gomora é
kõo iña ñuú tsikan ntuvi tẽ xe'ẽ Xuva kõi é
ntõ'õ ña.

Nuu i é nto'o kõ

¹⁶ jKoto nto! Kataxnúu ú nto é kĩ'in ntõ
vatã ó kañe'e a lé'ntu mé'ñũ tina kũ'ú san.
Kantio e dóo ntító víi nto vatã ó de koó san,
ntá tsi víi nto vata kaa paloma, é ña te díin ti.

¹⁷ Kuenta tsí víi nto, tsí ña'a sãn ne, kí'in
ní'i ña nto nũ ña tsiñu i sãn ne, kani ña nto
ntuku iní'vi'i mí ntánataká nuu ña Israee san.

¹⁸ Ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu
na'nu i san ni ntá'a reí san kuenta iñá ko
vata koo é kã'an ntõ kuenta iñá ko ni ña, ni
ñá'a, ña é ñá ini Xúva kõi.

¹⁹ Ntá tsi te ntãda ña nto kuenta ntá'a ña
tsiñu i sãn ne, ñá ku itsu'un ntõ nee é kã'an

nto. Tsi ta'xi Xuva kō nté koo ka'an ntó ura tsíkan.

²⁰ Ña te míi ntó é ká'an nto kídaā, tsi Espíritū Sántū san ta'xi ña tú'un é ká'an nto.

²¹ Ñatíi san ne, ntada ña kuenta éni ña nta'a ña'a e ka'ní ña ña ne, uva i'xá san ne, kuan kōo víi ña ni i'xá ñá di; i'xá san ne, ki'i nchu'vi ñá uva ña ne, ka'ní ña ña.

²² Ñá ntío kue'en ña'a san nto kuenta iñá ko. Ntá tsi xoó ña'a kutíi ña dā nté nainu xtuku ú ne, nakáku ña.

²³ Dā ntádē xení ña ni nto ūun ñuú ne, kunu nto kue'ēn ntó tuku ñuu. Tsi nuu é ntaā i é káka'an u ni ntó, ñá kunē'é nto xee nto un ntíi ntíi ñuu é ntoo ña'ra Israeē dí'na dá nainu xtúku ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi.

²⁴ Nté uun ña kanakuá'a san é díi ka ka'nu ña'a ña é mastru ñá ne, nté uun ña kade tsiñu san é díi ka ka'nu ña'a ña é tó'o ñá.

²⁵ Vata ō kúvi mastru san ne, kuan kōo kuvi ña ntántikin ñá di. Vata ō kúvi tó'o ñá ne, kuan kōo kuvi ña kade tsiñu iña ñá di. Tē ntáka'an ñá'a tsi xu'ú é tó'o é ña vá'a sán u ne, kuan tsi kōo ka'an ñá iña ntó di.

Xoo é u'vī ko

(Lc. 12:2-7)

²⁶ Ñá ku u'vī ntó ña'a. Tsi ña tuví nee iña é tuví xu'ú vevii é ña tuví díto rkontúvi; ña tíví nee é ntáde xu'u o vevii é ña kutúni ña'a san.

²⁷ Nēe é káka'an u ni ntó dá neé ne, ká'an nto ni ñá'a sán ntuví a. Nēe é tekú nto é káka'an xú'u ú ni ntó ne, kachu'u ntó nte díki ví'i nto kan.

²⁸ Ñá ku u'vī ntó ña'a, ña é kúvi ka'ní da míi kúñu kō, ntá tsi ña kuvi ka'ní ña nima ko. Xuva kō é u'vī ntó ña, tsi divi ñá é kuvi nantí'i ña nima kō ní kúñu kō dō'vi kan.

²⁹ Kúdi uun séntavu ntádiko ña uvi a láa skuaán san. Ntá tsi nté uun ti ña kuvi ti, te Xuva kō ña ntío ña.

³⁰ Ntō'ó ne, un tsi nté idi díki nto ntánté'vi.

³¹ Dukuán ne, ñá ku u'vī nto, tsi díi díi ka nuu á'vi nto é vāta ntáa a láa sán, kuán te titín ti.

Ña ntáka'an é ini Jesuu

(Lc. 12:8-9)

³² Un ntíi ntíi ña'a, ña ntáka'an nuu ña'a san é ini ña kó ne, ká'an ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kán, tsi ini ú ña di.

³³ Ntá tsi tē xoó ña'a kaka'an ñá ni ñá'a san e ñá ini ñá ko ne, ká'an ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kán, tsi ñá ini ú ña di.

Ntánā ña'a kuenta iña Jesuu

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Tē kuiní nto ne, vé'xi u é kúntoo vá'a ña'a ñuxiví a. Ñá te vé'xi u é kúntoo vá'a ña, tsi vé'xi u é na nāa núu ña.

³⁵ Tsi vé'xi u é na nāa núu i'xá ni uva i, é nāa núu díoko ña ni dí'i ña, é nāa núu énu ña ni ñuntíi ñá.

³⁶ Ki'i nchu'vi ña ñavi'i míi ñá.

³⁷ Tē xoó ña'a é díi ka ntío ña dí'i ña ni uva ñá é xú'ú ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko. Ne, tē xoó ña'a é díi ka ntío ña i'xá ña ō díoko ñá é xú'ú ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko.

³⁸ Tē xoó ña'a ña ntío ña kuví ña kuenta iñá ko dá kantikin ñá ko ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko.

³⁹ Tē xoó ña'a dóo ntío ña é koo é vá'a ntuví iña ña ñuxiví a ne, ñá ní'i ña é vá'a é dukún kán. Ntá tsi tē xoó ña'a nakunáa ña ntuví iña ña ñuxiví a kuenta iñá ko ne, ní'i ña ntuví vá'a iña ña é dukún kán.

Dómēni é duku ntée o

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Tē xoó ña'a kade ña ni ntó é vá'a ne, divi ú kade ña ní ko é vá'a di. Tē xoó ña'a e vá'a ó de ña ní kó ne, vá'a ó de ña ní ña táxnūu kó di.

⁴¹ Tē xoó ña'a e vá'a ó de ña ni ūun ña'a kuenta iña i é káka'an ñá naa Xuva kó ne, ní'i ña é vá'a vata kaa domēni é káduku ntée ña ntáka'an naa Xuva ko. Tē xoó ña'a e vá'a ó de ña ni ūun ña'a, tsi dóo vá'a ña'a ña ne, ní'i ña é vá'a vata kaa domēni é káduku ntée ña é vá'a ña'a san.

⁴² Tē xoó ña'a kué'e ña uun e'xin ntute ví'xin é kō'o uun á na kuetsi, na kantikin ko ne, nuu é ntaā i é káka'an u ni ntó tsi ní'i ntí'xe ña domēni —ka'an Jesuu.

11

Dā táxnūu Juan Bautista ña ntántikin ña míi tuví Jesuu

(Lc. 7:18-35)

¹ Dā kúvi teé tsiñu Jesuu úxuvi ñá'a pustru ñá ne, ntaka ña ikan, kúka'an ntódo ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kanakuá'a ña ña'a san.

² Da níi nuu kutú Juaán ne, kútuni ña un ntí'i nuu i é kade Cristú ne, taxnúu ña ña ntántikin ña

³ é tsixe'e ña Jesuu té divi ntí'xe ñá é ká'an ñátá san kídaā tsi ki'xi ña, o te kunteú ká ña tuku ña'a.

⁴ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Kue'ēn nto míi tuví Juaán ne, ká'an nto ni ñá nuu i é ntátekú nto ni núu i é ntaíni nto.

⁵ Ká'an ntó tsi náxí'i ntuxnúu ña kuáá, tsi nákaa ña xné'e, tsi ntuvá'a ñá kanakó'xo kúñu i, tsi nátekú ña lo'ó, tsi ntóto ña xi'i, tsi kaka'an ntódo u tú'un vá'a iña Xuva ko ni ñá ntá'ví san.

⁶ ¡Nté kuán nte vá'a ó ni ña'a, ña é ña kákuka'an núu i ko! —ka'an ña.

⁷ Dā kunú'u ña ntántikin Juaán san ne, eni ntú'u Jesuu kaka'an ñá ní ñá'a, ña é dóo titín, ña ntántoo san, kuenta iñá Juaan:

—¿Nee iñá nto ixxkoto nto má kú'u kan? ¿Vá ixxkoto ntú nto choo é kákantá nuu da kainu tatsín san?

⁸ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kōto ntu nto uun ña kuika, ña é nuu doo e dóo va'a? Ña kuán ntáa sán ne, nú vi'í reí san ntoo ña.

⁹ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kīni ntó uun ña'a, ña kaka'án naa Xuva ko? Juaán ne, kaka'an ntí'xe ña naa Xuva ko ne, díí ka ka'nu ña'a ña é da xóó ka ña'a, ña e ntáka'án naa Xuva ko.

¹⁰ Tsí uve na'a tú'un Xuva ko, káka'an iñá ña:

I'a taxnū u maú ko é kodo nuū ña, é nakōo tú've ña itsi mí k'í'in, ka'an.

¹¹ Nuū é ntaā i é káka'án u ni ntó tsí xoxó ña'a, ña e káku ñuxiví a, e díí ka ka'nu ña'a ña é Juaan Bautista. Ntá tsi xoo ña'a é díí ka lú'tní ñá mí kadē kú'vé Xuva kō ne, díí ka ka'nu ña'a ña é Juaán san.

¹² Nté ntūvi dá eni ntu'u Juaan kaka'an ntódo ña ne, un tsi da nté veví ne, ncho víí ña'a san dú'xen ni ñá'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. Ña ntákudiin san ne, ncho nantí'í ña ña.

¹³ Un tsi da nté xéé Juaán san ne, un ntíí ntíí ña ntáka'án naa Xuva ko kídaa, ní lei Muísee ne, ntáka'an ñá nté koo kuvi ntuvi dá kixkadá kú'vé Xuva kō.

¹⁴ Tē ntío nto é kuínti'xe nto ne, tsi Juaán san ne, diví ñá é Elia ña.

¹⁵ Xoo é kátekú i ne, na kīni ña.

¹⁶ ¿Nee iñá ntu é natee ta'an o ña'a san, ña ntántoo veví, ña é ñá ncho tekú i? Vata ntáa i'xá e ntánadiki nu ñá'vi kán ntáa ña, i'xa é ntáka'an ní'í tá'an i:

¹⁷ “Nakuékū nti choo iña viko ña tánta'a san ne, ñá ni ite'e ntó; ita nta'xa ntí vatā ó kaita ña da kaintu'xi ña'a ne, ña ni éku ntó”, ka'an na.

¹⁸ Tsí ki'xi Juaán san ne, nté ñá ini xi'í ñá ne, nté ñá ini e'xi ñá ne, ntáka'an ña'a san tsí nuu é ña vá'á nima ña.

¹⁹ Veví ne, xéé ú, xu'u é véxkúvi ú ñatíí ne, kae'xí u ne, kaxi'í u ne, ntáka'an ña tsi dóo ini e'xí u, dóo ini xi'í u dí ne, ntáka'an ña tsi xu'u ne, dóo vá'a tiin ú ní ña ntaido diu'un xóó san ní ña kini ntáa san. Ntá tsi kutuni ko tsi dóo ki'in iní ntí'xe Xuva kō da ntaíni o nté o de ña ntántikin ña —ka'an Jesús.

*Ñuu mí ña ni kuínti'xe ña'a san
(Lc. 10:13-15)*

²⁰ Kídáa né, eni ntu'u Jesús kade tí ña ní ña ñuú i san, mí dóo ki'in itó ede ña nuu i é dóo na'nu, tsí ña ni náti'vi iní ña kuétsi ña. Kaka'an ña:

²¹ —¡Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuú Coraziin! ¡Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuú Betsaida! Tē dí ní iní ña ñuú Tiru ní ñá ñuú Siduun núu i e dóo na'nu é iní nto ne, nté emá tsi é náti'vi iní kue'en ñá ne, inūu ña doo lakí ne, dá'vi ña

diki ña xáá vátā xkoó ini ña dá ntoo nta'xa ña.

²² Ntá tsi kaka'án u ni nto, tē xee ntúvī é xntekú kú'vé Xuva kō ne, ní'í ntó e díí díí ka nto'o nto é vata káa ñuú Tiru ní Siduun, tsí ña ni kuínti'xe nto ko.

²³ Diví ntó, ña ñuú Capernaú ne, dóo kuika ntó né, dóo ntáde na'nu ña'a nto. Ntá tsi nakuítá nuu ña nto dó'vi kan, tsí ña ni kuínti'xe nto ko. Tē dí ní iní ña ñuú Sodoma núu i e dóo na'nu é iní ntó ne, tuvi dukuan ñuú tsikan nté veví.

²⁴ Ntá tsi kaka'án u ni ntó tsí díí ka donchu'vi koo nto'o nto, é vatā o kúvi ñuú Sodomá tē xee ntúvī é xntekú kú'vé Xuva kō —ka'an Jesús.

*Ki'xi nto ní kó ne, ní'í nto dá'na
(Lc. 10:21-22)*

²⁵ Kídáa ne, kaka'an Jesús:

—Ntadiá'vi nto, Xuva kō, Tó'ō e dukún kán ní ñuxiví a dí, tsí xnuu xu'u ntó nuu i é nuu é ntaā i san é ña kiní ña dóo ki'in iní i san ní ña dóo tu'vé i sán dí ne, nañ'e'ntó ña ntá'vi san.

²⁶ Kuán ō dé nto, tsí kuan ō ntío nto é víi nto —ka'an ñá ni Xuva kō.

²⁷ Kaka'an xtúku Jesús:

—É ta'xi Xuva kō é un ntí'í nuu i ntá'a ko. Xóxó ña'a é iní ntí'xe ña xoo é I'xá Xuva ko, da mii Uvá kó ini ña. Xóxó iní i xoo é Xuva kō, da mii tsi I'xá ñá, ní da xóó ka ña'a é ntío I'xá ña é kūtuni ña.

²⁸ Ki'xi nto, un ntíí ntíí nto e ntákuitā nto kuenta iña tsiñu e ntáde nto, ní kuénta iña i e ntánto'o nto ne, ta'xi u é kúntoo da'na nto.

²⁹ Kuntíkin ntó ko ne, naku'á u nto. Tsí ña te díin u, ñá te ka'nu ñá'a u ne, ní'í nto dá'na.

³⁰ Ná ví'xín kaa itsi ko, nté ña ntii tu'ún tsiñu é tá'xi u nto dí —ka'an ña.

12

Dā tñn pustrú san xoko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Kídáa ne, itá ntí'xín Jesús má trigu kán ntuvi dá iō dá'na. Ntákin ña ntántikin ñá ne, tñn ña xoko trigú san ne, da é'xi ña.

² Ntá tsi dá iní ña fariseu san ne, ntáka'an ñá ní Jesús:

—Uun ō ntáde ña ntántikin nto é dóo xii kaa é víi o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

³ Kaka'an Jesús ní ña:

—¿Vata nakua'a ntu nto nte o dé Davii da kákin ña kídaa, ní ña ntini'í ñá?

⁴ Kúk'ví ña má ví'í Xuva kō né, e'xí ña tañú'u kuiko e dóo xii kaa é ka'xí ña, tsí da mii tsi dútú san ntaé'xi ña tañú'u tsikan.

⁵ ¿ō vata nakua'a ntu nto mí uve na'a kaka'an léi Muísee? É dútú san ntáde tsiñu ña iní ukún ka'nu kán ntuvi dá iō dá'na ne, ña túvi nēe nuu i é kīni kaa ntáde ña.

⁶ Kaka'an u ni ntō tsi i'a tuví e dií ka ka'nu é xukún ka'nu san.

⁷ Nǎ ini nto neé ncho ka'an Xúva kō dá kakā'an ña sá'a: "Nǎ tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntúnta'ví ini nto ta'an nto", ka'an ña. Tē dí ni ñe'e dikí ntí'xe nto sá'a ne, ñá ni ká'an ntée nto ña'a, ña é ña tuví kuétsi í.

⁸ Tsi xu'u é vëxkúví ú ñatíí ne, xu'u é kadē kú'vé u ntuví dá iō dá'na di —ka'an ña.

*Ñatíí, ña é itsi ntá'a í
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Ntáka Jesuu ikān ne, kúkí'ví ña iní vi'í mí ntánataká nuu ña Israee.

¹⁰ Ikān tuví uun ñatíí, ña é itsi ntá'a í. Tsi'xe'e ñá'a san Jesús:

—¿Ñá xíi kaa ntu é ntavá'a o ña'a ntuví dá iō dá'na? —ka'an ña.

Kuan ō ka'an ñá vata koo é ni'í ña é tsi'í kuétsi ña ña.

¹¹ Kaka'an Jesús ni ña:

—Xoó ña'a nto, te ūun kudii á le'ntu nto iō ti ne, te kō'xó nuu ti xavi ntuví dá iō dá'na ne, ¿ñá ntu natavá nto tí?

¹² ¿Ñá ntu te dií ka nuu á'vi ña'a san é a le'ntu? Dukuān ne, ñá te xíi kaa é vii o é vǎ'á ntuví dá iō dá'na —ka'an ña.

¹³ Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñatíí san:

—Nakaan nta'a o —ka'an ña.

Nákaa nti'xe ña nta'a ña ne, ntuvá'a vata tsi kaa nta'a ña é uun san.

¹⁴ Kidáa ne, ntíí ña fariseú san ne, natíín ña nté koo ka'ní ña Jesuu.

É ká'an Ísaia iña Jesús

¹⁵ Kútuni Jesuu nté ō dé ña fariseú san. Ntáka ña ikān ne, ñá te da dií ña'a intíkin ñá ña ne, ntavá'a ña un ntíí ntíí ña nchokuví san.

¹⁶ Kaka'an ñá ni ñá'a san é ña ká'an ña nte o dé ña.

¹⁷ Kuan ō ka'an ñá vata koo é kúntaa é káka'an ñá ká'an naa Xuva ko kídáa, ñá nani Ísaia:

¹⁸ I'a tuví ña kade tsiñu iñá ko, ña e náka'xnú u,

diví ña e dóo ntio ko, e dóo diní ko ni ña.

Taxnú u Espíritú Sántú kó ni ña ne, ka'an ntódo ña dá kaníí ñuxiví san nté koo ni'í ña é vǎ'á nta'a Xuva kō.

¹⁹ Nǎ nāa núu ña, ntē ña káchu'ú ña.

Ntē xoxo tekú i tátsin ña itsi kán.

²⁰ Ntē ña ká'nu ka ña choo é tá'nu, ntē ña nantá'va ña metsa é dá vé kakene u'me

un tsi da nté kúvi víí ña é kōo é vǎ'a.

²¹ Kuenta iña ñá ne, kuntu dá kaníí ñuxiví san é ni'í i é vǎ'á nta'a Xuva kō, ka'an Ísaia.

Dǎ ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vǎ'a san nima Jesús

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Xee ni'í ña uun ñatíí mí tuví Jesuu. Ñatíí san ne, skuaa ña ne, ñi'í ña di, tsi nuu é ña vǎ'a nima ña. Ntavá'a Jesuu ñá ne, naka'an ñá ne, nákoto ña.

²³ Koó dá kúdu'va un ntíí ntíí ña'a san, ntáka'an ña:

—¿Vǎ ña sǎ'a ntu é i'xá ika Dǎvii? —ka'an ña.

²⁴ Ntá tsi dá téku ña fariseú san ne, ka'an ña:

—Kúdii Belsébuu, tó'ō e ña vǎ'a san, kaxé'e é kákuvi kade ña kanakunu ña é ña vǎ'a san —ka'an ña.

²⁵ Ini Jesús nee é ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Da neé ka ñuu mi ntánāa mí ñá ne, kuaa. Uun ñuu, ō uun ñavi'í é kuvi ña uví dava ña ne, ñá kútií ña, tsi kúí nteé xio ta'an mií ña.

²⁶ Te mií tó'ō e ña vǎ'a san kanakunu é ña vǎ'a ni'í i ne, ntánāa mí i. ¿Ntē ntu koo ni'í ntíi i é vii í, kuan?

²⁷ Diví ntō ne, ntáka'an nto é kanakunu u é ña vǎ'a san kuenta iña Belsébuu, tó'ō e ña vǎ'a san. ¿Xoó ntu kuenta iña í kanakunu ña ntántikin nto é ña vǎ'a san? Ña ntántikin ntó san ne, diví ñá é ini ña tsi ña te kuenta iña tó'ō e ña vǎ'a san é kúvi nakunu o é ña vǎ'a san.

²⁸ Xu'ú ne, kuenta iña Espiritu Xuva kō san é kanakunu u é ña vǎ'a san. Dukuān ne, e xéé Xuva kō mí ntoo ntó é kadē kú'vé ñá iña nto ve.

²⁹ ¿Xoó ntu kuvi k'í'vi i má vi'í ña dóo xení i é ki'í dú'u iña ñá tē ña di'na ki'ni'í ña ña? Kidáa ne, kuvi ntada ixu ña vi'í ña.

³⁰ Xoo é ña kákuini'í i kó ne, ñá kañ'e ñá da xe'é ko. Xoo é ña kánatee kuitin i iñá ko ne, katsoo xaa ña.

³¹ Tsi'kán é káka'an u ni ntō tsi kada ka'nu iní Xuva ko ni ñá'a san kuétsi ña, da neé ka nuu i é vii ña, é ká'an ña, ntá tsi te ká'an káni ña iña Espíritú Sántú sán ne, ñá kada ka'nú iní Xuva ko ni ña.

³² Xoo é ká'an ntée i ko, xu'u é vëxkúví ú ñatíí ne, kuvi kada ka'nu iní Xuva ko ni ña, ntá tsi xoo é ká'an ntée i Espíritú Sántú sán ne, ñá kada ka'nú iní Xuva ko ni ña nté vevii, nté ntúvi é vë'xi.

*Kutuni ko nté kaa utun san te kúí kiti i
(Lc. 6:43-45)*

³³ Te vǎ'á utun sán ne, vǎ'á kiti i. Tē ña vǎ'a útun sán ne, ña vǎ'á kiti i. Kutuni ko nté kaa utun san te kúí kiti i.

³⁴ ¡Tatá koo nto! ¿Ntē koo kuvi ka'an nto é vǎ'a dá ña vǎ'á nima nto? Da neé ka é nuu tsitu nima kó ne, diví é káka'an xú'u kō.

³⁵ Ña é v'á'á ña'a ne, v'á'á nima ñá ne, v'á'á ó kaka'an ña. Ña é ña v'á'á ñá'a ne, nuu tsitu nima ñá é kīni kaa, ne, kaka'an ñá é kīni kaa.

³⁶ Ntá tsi kaka'án u ni ntó, tsí divi ntúvi é ta'xi Xuva kō é ntó'ó nto ne, ká'án un ntí'í ntí'í ña'a nté kui kuan ó ka'an ñá da nēé ka tú'ún é dotó tsí ka'an ña.

³⁷ Tsi kidaá ne, ká'an Xuva ko te v'á'á nto, o tē ña v'á'á nto kuenta iña i é ká'an nto —ka'an Jéssu.

Ña kini ntáa san ntañkan ña nuu i é dóo ka'nu

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Kidaá ne, nantíko kóo mastrú leí san nī ña fariseú san, ntáka'an ñá ni Jéssu:

—Mastrú, ntio ntí é vīi ntó uun nuu i é dóo ka'nu —ka'an ña.

³⁹ Ntá tsi nantíko koó ña, kaka'an ña:

—Koó da ña kini ntáa san, ña é ña ntákuinti'xe i san, ntio ña nuu i é dóo ka'nu. Ntá tsi ñá kīni ka ña nuu i é dóo ka'nu, mii tsí nuu i é idé ña ka'án naa Xuva ko kidaá, ñá nani Jónaa.

⁴⁰ Tsi vata ó kúvi Jonaá san é uni ntúvi, uni níñu inúu ña ini i'xi tsáka ka'nu sán ne, kuan koo kunúu ntú'xi u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi.

⁴¹ V'i'í a vé ne, xéé ntúvi é ká'an Xúva ko xóo e v'á'á i ne, xoo é ña v'á'á i, ña ntántoo ntuvi sá'a. Kidaá ne, ña ñuú Nínive san ne, ká'an ntéé ña ña. Tsi ña ñuú Nínive sán ne, nātívi iní ña da téku ña é káka'an ntódo Jónaa. Vevii ne, i'a xee ú e dií ka ka'nu ña'a u é Jónaa.

⁴² Uun ká tuku ne: Ñadř'i, ñá é idé reina ñuú Sebá ne, nákuñtsi ña é ká'an ntéé ña ña ntántoo vevii. Tsi divi ña é k'i'xi ña uun ñuú e dií ka iká vata koo é tekú ña tú'ún e dóo k'i'in iní i, é káka'an rei Salamuun. Vevii ne, i'a xee ú e dií ka ka'nu ña'a u é Salamuun.

É ña v'á'á é kantíko kōo

(Lc. 11:24-26)

⁴³ "Te ntíi uun é ña v'á'á san nima ñá'a ne, dotó tsi kaika ñuú itsi, kanantukú mí'i kútuví da'na, ntá tsi ña kaní'i.

⁴⁴ Kidaá né, kadē kuení i: "Ntíko kóo u nú v'i'í kó kán mí ntáka u", dé kuení i. Dá náxéé ne, ixu dukuān. É ntántoo ne, kaníne ve.

⁴⁵ Kí'ín né, kunteka ká u'xe é ña v'á'á e dií dií ka kini ntáá é divi. Kí'v'i ntí'í nima ñá'a sán ne, ikan kuntóo. Kidaá ne, dií dií ka kini koo kuvi ni ñá'a san é d'i'na. Kuan kōo kuvi ña'a, ña é kīni ntáa, ña ntántoo vevii —ka'an Jéssu.

Di'i Jéssu ni ení ña

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Kaka'an dukuān Jesuu ni ñá'a sán da xéé d'i'í ña ni ení ña ne, ntáñ'i ña k'i'í kán e ncho ka'an ñá ni ña.

⁴⁷ Uun ña'a ne, kaka'an ñá ni ña:

—Di'i nto ni ení ntó ne, ntáñ'i ntéé ña k'i'í kán e ncho ka'an ñá ni ntó —ka'an ña.

⁴⁸ Ntá tsi nantíko koó ñá, kaka'an ñá ni ña: —¿Xóo ntu é di'í ko? ¿Xóo ntu é ení ko? —ka'an ña.

⁴⁹ Kāta nteé ña nta'a ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, kaka'an ña:

—Ña sá'a é di'í kó ni éni ko.

⁵⁰ Tsi da xóo ka ña'a, ña é kade é ntio Uvā kó, ña é tuvi e dukún kán né, divi ña é éni ko, divi ña é tā'an kó, divi ña é di'í kó di —ka'an ña.

13

Nté nteé tsi kaka'an Jéssu iña ñá kaeté xaa ntíkin

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Divi tsi ntúvi tsikan kii Jesuu nú v'i'í sán ne, kué'en ña kúkútúvi ña diñi míní san.

² Un v'á'á tsi títin ña'a náta'á nuu ña mí tuvi ña. Dukuān ne, inuu ña tun ntódo san ne, ikan tsí itúvi ña. Un ntí'í ntí'í ña'a san ntáñ'i ñá diñi ntute san.

³ Ñá te da dií núu i e ntáa ña ni ñá'a san é kanakuá'a ña ña. Kaka'an ña:

—Uun ntuvi ne, uun ña'a kúkáté xaa ña ntíkin.

⁴ Da ñá kaeté xaa ña ntíkin sán ne, ió ne, kó'xo ití san. Xéé láá sán ne, e'xí ti.

⁵ Ió ntíkin sán ne, kó'xó mí dóo xuu mí ña túvi kué'e nté'u. Vata tsi e ná'a ne, kēne xuku i, tsí ña túvi mí k'i'in xó'o i.

⁶ Ntá tsi da dóo nai'ni ne, xi'i dií xuku i. Tsi ña ni nani'i xo'o i nté'u ne, ítsi.

⁷ Ió ntíkin sán ne, kó'xó mí kaa xuku íñu. Xí'i núu xuku v'á'á san, tsí un tavi nuu tsi xuku íñu san da é'nu.

⁸ Ió ntíkin sán ne, kó'xo ñu'u v'á'á ne, kii kiti i. Ió e kii nuu sientu kiti i é uun ditsin i ne, ió ne, kii te úni díko ne, ió e kii te óko u'xi.

⁹ Xoo e katéku i ne, na kini —ka'an ña.

Nté kui nteé nteé tsi kaka'an ña

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Kidaá ne, vé'xí ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Nté kui kuān ó kantaa ntu nto ni ñá'a san? —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Ntó'ó ne, ntáduku ntéé nto é kütun nto nuu i é ió xu'u iña i mí kadē kú'vé Xuva kō, ntá tsi ña ntáduku ntéé tuku ña'a san.

¹² Tsi xoo ñá'a, ña é ió iña i ne, ní'í ká ña ne, kué'ē ká koo iña ña. Ntá tsi xóo ña'a, ña é ña tuvi iña i ne, naki'i ka é ió iña ña.

¹³ Dukuān né, kuān ó kantaa ú ni ñá'a san, tsí kuān te ntaíto ña ne, ña ntaíni ña. Kuān te ntátekú ña ne, ña ntaíni ña. Ña ntaéni tú'un ña.

¹⁴ É kúntaa ntí'xe vatá ó kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko, dá kakā'an ña kidaá:

Kuān te tekú ña, ntá tsi ña k'i'in dikí ña;

kuān te koto ña, ntá tsi ña kini ña.

¹⁵ Tsi ña sá'a ne, é ntuka'xí nima ñá ne,

vata te neé nuu ntído lo'xo ña ne,
kanti'u núu ña,
vata koo é ña kini ña,
vata koo é ña tekú ña,
vata koo é ña kani tútun ña,
vata koo é ña ká'an ña ní kó é ntavá'a ú ña,
kuan ō ka'an Xúva kó,
ka'an Ísaia.

¹⁶ Ntá tsi nto'ó ne, dōo diní nto tsi ntaíni nto ne, ntátekú nto.

¹⁷ Nuú é ntaá i é káka'an u ni ntō tsi ña te da díi ña ntáka'an naa Xuva ko kidaá ne, un vá'a tsi ncho kini ña é ntaíni nto vevii, ntá tsi ña ni iní ña. Ncho tekú ña é ntátekú nto, ntá tsi ña ni tekú ña.

Kaka'an Jesuu neé kani tú'un iña ña kaeté xaa ntikin san

(Mr: 4:13-20; Lc: 8:11-15)

¹⁸ Kini nto sá'a iña ña kaeté xaa ntikin san.

¹⁹ Te tekú ña'a tú'un iña i mí kadē kú've Xuva kō né, tē ña kani tútun ña ne, kí'xi tó'ó e ña vá'a san ne, naki'i nuu tú'un é inúu nima ña, vatá ó de láá sán ni ntikin é kō'xó itsi san.

²⁰ Divi ntikin é kō'xo mi dōo xuú ne, vata kaa tú'un vá'a san kaa, e ntátekú ña'a san ne, ura tsi i xkúntee iní ña.

²¹ Ntá tsi da ña ni kuínti'xe vá'a ña ne, ña ná'a tsi kutii ña. Tē ntáka'an ntée ña'a san ña ne, tē ntáde xení ña ni ña kuenta iña i e kuínti'xe ña ne, ura tsi i xtuví mii ña e kuínti'xe ña.

²² Ntikin é kō'xó nuu mí kaa xuku íñu sán ne, vata kaa da ntátekú ña'a san tú'un vá'a san kaa, ntá tsi díi díi ka ntio ña é ió ñuxiví sa. Ntánantuku ña diu'un é kukuika ña ne, ntákunáa iní ña tú'un vá'a san. Ña kaidiá'vi ká i iña ña.

²³ Ntikin é kō'xó nuu ñu'u vá'a san ne, vata kaa te téku uun ña'a ne, kuínti'xe ña. Kade ña é káka'an ne, ió ntúvi vá'a iña ña. Vata kaa dítsin utun vá'a san kaa, e kí uun sientu kítí i, o te ūni díko, o te ōko u'xi —ka'an ña.

Nté nteé tsi kaka'an Jesuu iña xuku é ña vá'a má trigu

²⁴ Ntáa xtuku Jesuu nuu i sá'a, kaka'an ña: —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntikin trigu máña ña kan, káa.

²⁵ Ntá tsi da ña ntákidi ña'a san ne, xée ūun ña'a, ña kakune'u iní i ni ña né, éte xaa ña ntikin é ña vá'a san má trigu san ne, da ínu ña.

²⁶ Dá kéne xuku trigú san ne, nta'a kiti i ne, kéne xuku é ña vá'a sán di.

²⁷ Xée ña ntáde tsiñu iña tó'o ví'i sán ne, ntáka'an ña ni ña: “Ñá te ntikin vá'a ntu éte xaa nto máña nto kán? ¿Mí'i ntu vé'xi xuku é ña vá'a san?”, ka'an ña.

²⁸ Kaka'an tó'o ví'i sán ni ña: “Á tē ña kakune'u iní i ní kó éte xaa ña ntikin é ña vá'a san”, ka'an ña. Kidaá ne, ntáka'an ña

ntáde tsiñu san ni ña: “¿Ntio ntu nto é tú'un ntí xuku é ña vá'a san?”, ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi kaka'an tó'o ña: “Ñá'a, tsi dá ná tú'un nto xuku trigú san ni xuku é ña vá'a san.

³⁰ Na kue'nu mii ntuví nuu i da nté xée ntúvi é ta'vi ō. Kidaá ne, ká'an ú ni ña kata'vi sán te dí'na tu'un ña xuku é ña vá'a sán ne, na ntada ña dōko í dá ká'mi ña. Kidaá né, na tsū'un vá'a ña kiti trigú san ini xaká ko”, ka'an ña —kuan ō ka'an Jesuu.

Nté nteé tsi kanta'a Jesuu iña ntikin kúli
(Mr: 4:30-32; Lc: 13:18-19)

³¹ Ntáa xtuku Jesuu ūun nuu i, kaka'an ña: —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntikin kuli máña i kan, kaa.

³² Díi ka kuetsi ntikin kúli san é un ntí'ntí ntikin, ntá tsi dá kúna'nu ne, díi ka na'nu xuku i; vata ntáa utun ntáa. Ntáxee láá, kiti ntaiko e dukún kán ne, ikán ntáde vá'a ti taka ti má nta'a i kán —ka'an ña.

Nté nteé tsi kanta'a ña iña u'xen ía
(Lc: 13:20-21)

³³ Ntáa xtuku ña uun nuu i, kaka'an ña: —Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa u'xen ía kaa, é kánadaká ñadí'i san uní xku've árina váta koo é nāneñu u'xen san —ka'an ña.

Nté kui kuán ō kanta'a Jesuu núu i sá'a
(Mr: 4:33-34)

³⁴ Nté nteé tsi kaka'an Jesuu ni ún ntí'ntí ña'a san. Da mii kuē'en tsi nuu i sá'a kanta'a ña ni ña dá kaká'an ña ni ña kuenta iña i mí kadē kú've Xuva kō.

³⁵ Kuán o dé ña vata koo é kúntaa é káka'an ña ká'an naa Xuva ko kidaá:

Ntaa ú ni ntō nuu i sá'a,
ká'an ú nuu i é ió xu'u un tsi nte dá dé kú've
Xuva ko ñuxiví san,
ka'an ña.

Kaka'an Jesuu nee iña ncho ka'an iña xuku é ña vá'a san é kaa má trigu

³⁶ Kidaá né, ntáka Jesuu mí dōo ntōo ña'a sán ne, kí'vi ña má ví'i kán. Xée ña ntántikin ña ne, ntaíkan ña é ká'an ña nee iña ncho ka'an é ntáa ña iña xuku é ña vá'a san e é'nu máña ña kán.

³⁷ Kaka'an Jesuu:

—Ña éte xaa ntikin vá'a san ne, vata kaa xu'u é véxkúvi ú ñatíi kaa ña.

³⁸ Máña ña kán né, vata kaa kani ñuxiví san kaa. Ntikin vá'a san ne, vata ntáa ña ntáduku ntée Xuva kō ntáa. Ntikin é ña vá'a san ne, vata ntáa ña ntáduku ntée tó'o e ña vá'a san ntáa.

³⁹ Ña kakune'u iní i ní kó ne, vata kaa ña éte xaa ntikin é ña vá'a san kaa ña ne, tó'o é ña vá'a san ña. Ntúvi é ta'vi ō ne, vata kaa ntúvi tē ntí'i ñuxiví sa kaa. Ña ntáta'vi sán ne, vata ntáa ánje Xuva kō ntáa ña.

⁴⁰ Vata ō ntáda ña dōko i é ña vá'á sán ne, e'mi ña né, kuan koo kuvi tē ntí'i ñuxiví sa.

⁴¹ Xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, taxnúu ú ánje ko mí kadē kù'vé Xuva kō ne, nakuitá ñá un ntíí ntíí ña'a, ña é ntáde é víí tuku ña'a é kini kaa, ñi ña é ntáde mii é kñi kaa san.

⁴² Katé nuu ña ña iní ñu'u dū'xé san. Un vá'a tsi kueku ña'a sán ne, naka'xí ka'ñi ña nú'u ñá.

⁴³ Kidáa ne, xoó ña'a, ña ntáde é ntio Xuva kō ne, xi'í nuu ka'nu ña mí kadē kù'vé Xuva kō, vatā ó kaxi'í nuu ngántíí san. Xoo é kátekú i ne, na kñi i.

Kantaa Jesuu úun nuu i é vá'a é nuu ntú'xi

⁴⁴ Mí kadē kù'vé Xuva kō ne, vata kaa uun nuu i e dóo va'a é nuu ntú'xi má ñu'u kan kaa. Nāni'í uun ña'a ne, ikan tsi náxnúu ntú'xi xtuku ña. Ná tē nté kaa dñi ña. Kí'in ña né, nadiko ntí'í ña é ío iña ñá ne, dá kuñin ña ñu'u san.

Kantaa Jesuu iña kiti e dóo nuu á'vi i é ka'e'nu iní tsi'xi

⁴⁵ Mí kadē kù'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ña kadiko kaa, ña é kanantukú kiti e dóo nuu á'vi i, e dóo va'a.

⁴⁶ Uun tsi kiti e dóo va'a, é nuu á'vi kue'en nāni'í ñá ne, kí'in ña né, nadiko ntí'í ña é ío iña ñá ne, dá kuñin ña ti.

Kantaa Jesuu iña xunu

⁴⁷ Mí kadē kù'vé Xuva kō ne, vata kaa xunu kaa, é kanakuítá nuu ña'a san iní míni kán é tavá ñá un ntíí ntíí nuu tsáká san.

⁴⁸ Dā tsítú ne, nantíí ña diñi ntute kán. Ikān ntóo ña nakaxnúu ña ti. Tsáká vá'á san ne, nātsu'un ña ti iní xiká san. Kiti é ña vá'á san ne, ēte ñá ti.

⁴⁹ Kuan koo kuvi tē ntí'i ñuxiví sa di. Kí'xi ánje Xuva kō ne, nakaxnúu ña xoo é vá'á i, xoo é ña vá'a i.

⁵⁰ Nakuitá ñá xoo é ña vá'a i mé'ñu ñu'u du'xé san. Ikān dóo kueku ña'a san ne, naka'xí ka'ñi ña nú'u ñá —ka'an Jesús.

Nuu i e dóo va'a é xéé ní é ata

⁵¹ —¿Ntáñe'e dikí ntí'í ntu nto un ntí'í nuu i sá'a? —tsixe'e Jesús ña.

—Ntáñe'e dikí nti —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Un ntíí ntíí mastrú lei, da ntánakua'a ña iña i mí kadē kù'vé Xuva kō ne, vata kaa tó'o ví'í san kaa ña. Tsi tó'o ví'í sán ne, kanatava ña é xéé ní é atá san mí ñu'u vá'a iña ña dá ntio ña —ka'an ña.

Dá tūvi Jesuu ñuú Nazaree

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Dā kúvi ntáa Jesuu sá'á né, ntaka ña ikān.

⁵⁴ Kué'en ña ñuú mí ña ne, naku'á ña ña'a má ví'í mí ntánataká nuu ña Israe'el san. Koó dá kúdu'va ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'í ntū nakua'a ñá sá'a e dóo ini ña, e dóo kade ña nuu i é dóo ka'nu san?

⁵⁵ ¿Ñā ntu te divi ña é i'xá ña kade va'a utun? ¿Ñā te María ntu di'í ñā? ¿Ñā ntu te ení ña Santiau ni Jósee ni Símuun ni Júdá?

⁵⁶ ¿Ñā te divi ta'an ña ta'nú ntóo ñuú ko ā di? ¿Mí'í ntu vé'xi é dóo kí'in iní ña sá'a kuan? —ka'an ñá'a san.

⁵⁷ Ncho kudiin ñá'a san ni ñá, ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Ñā kaka'an naa Xuva kó ne, ntaiko ñu'u ñá'a san ña; ntá tsi ña ñuú mii ña ñi ñavi'í ña ne, ña ntaiko ñu'u ña ñá —ka'an ña.

⁵⁸ Ná kué'e núu i e dóo na'nu ide ña ikān, tsi ña ni kuintí'xe ña'a san ña.

14

Dā xi'í Juaán Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Ntuvi sá'a ne, Heródē, ña é de ku'vé iña ñuú Galileá ne, tékú ña iña Jesús.

² Kaka'an ñá ni ña ntáde tsiñu iña ña:

—Ñā tsikán ne, á tē Juaán Bautista ña. Á tē ntóto ña e xi'í ña. Dukuān é kúvi ide ña nuu i e dóo ka'nu san —ka'an ña.

³ Tsi Heródē sán ne, tññ ña Juaán ne, kí'ni ña ña ne, xnuu kutu ña ñá kuenta iña Heródia, ñadri'í ení ña, ñá nani Felipe.

⁴ Tsi kaka'an Juaan ni Heródē:

—Dóo xii kaa é naki'í nto ñadri'í ení nto —ka'an ña.

⁵ Heródē sán ne, ntio ña é ká'ni kue'en ñá Juaán san, ntá tsi u'ví ña ña'a san, tsi dé kuení ña'a san tsi Juaán san ne, ña kaka'an naa Xuva ko.

⁶ Ntá tsi dá xee víko é kaku Heródē ne, íté'e dióko Heródia nuu ña'a san, ña vëxká'xi viko san. Ná tē nté kaa dñi Heródē san kida'a ne,

⁷ xé'e ña xu'u ña ni dioko Herodia tsi nuu é ntāa ntí'xe i e kué'e ña tún da nēe ka é kākán tun.

⁸ Tsi'í di'í tún dikí tun nēe é kākán tun ne, kaka'an tun:

—Tá'xi nto kó dikí Juaan Bautista veví. Xntekú nto nú kó'o —ka'an tun ni Herode.

⁹ Kidáa né, kúnta'xa iní rei Heródē san. Ntá tsi kaka'an ña te kuan kōo kuvi, tsi mé'ñu ña'a san xe'é ña xu'u ña.

¹⁰ Taxnúu ña é na ká'nté tu'un ña dikí Juaán san viutun kán.

¹¹ Xntekú ñá dikí Juaan nú kó'o ne, xé'e ña tún, dá nakué'e tún di'í tun.

¹² Dā xéé ña ntántikín Juaán san ne, naki'í ña kúñu ña ne, ixkú'xi ña ña. Kidáa ne, kué'en ña kükoto ñá Jesús nté ó kúvi.

Dā xe'é Jesuu é ká'xi u'un míl ñá'a

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Dā téku Jesuu nté ó kúvi Juaan Bautistá san ne, inuu ña tun ntóo ne, kué'en ña mí xoxó ña'a. Ntá tsi dá kútuni ñá'a sán ne, kué'en ña kúntikín ñá ña. Ntaika ña di'ín ña.

¹⁴ Dā ntii Jesuu tún ntóó san ne, Iní ña tsi ña te nté kaa titín ña'a. Ntúntá'ví ini ña ña ne, ntvavá'a ña ña nchokuví san, ña é ntéka ña'a san.

¹⁵ Dā kuáa ne, xéé ña ntántikin ñá ne, ntáka'an ña:

—Xoxó kantoo i i'a. É kuáa ve. Taxnúu nto ña'a san é na kí'in ña ñúu kuetsi san vata koo é kuíin ña é ká'xí ña —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá kuetsi é kí'in ña. Divi nto kué'é xnto é ká'xí ña —ka'an Jesuu.

¹⁷ Kidáa ne, nantíko koó ña, ntáka'an ñá ni ña:

—Ú'un kúdii tañú'u ío ni úvi kudii a tsáká —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jesuu:

—Tá'xi nto —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñá'a san é na kuntóo ña nu ité sán. Kí'i ña u'un tañú'ú sán ni ntúvi a tsáká sán ne, íto ña é dukún kán ne, nákué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kó né, kátsin dava ña tañú'ú sán ne, xé'é ña ña ntántikin ña é na tsí'i ña nta'a ña'a san.

²⁰ E'xí nta'a ña'a san, un ntii ntii ña. Kidáa ne, natáká ñá ta'vi í é ntoó ka ne, natsu'un tsítu ña úxuví ka xika.

²¹ Ñá te da ú'un míil ñatí san é'xi ña. É nté ña ni ka'vi ña ñad'í san, nté í'xá san.

Dá íka Jesuu nú ntúte kan

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña ntántikin ña é kú'un ña ini tun ntóó san é kí'in ña uun xo diñi ntute san. Divi ña ne, ítúvi ka ña da nté ntaka ntí'i ña'a san.

²³ Dā nátaxnúu ña ña'a san kunú'u ña ne, kúxee ña xuku kán vata koo é da mii tsi ña ka'an ntá'vi ña. Dā kuáa ne, inuu mii ña ikán né,

²⁴ dōo kuíka tun ntóó san mé'ñu míní san. Un vá'a tsi kanaduku ntúte san ata tún ntóó é dōo kainu tatsín san.

²⁵ Dā vé'xi túvi ne, kué'en Jesuu mí ñú'u ña, kaika ña nú ntúte san.

²⁶ Ntá tsi dá ini ña ntántikin ñá ña tsí kaika ña nú ntúte sán ne, ñá tē nté kaa ntaú'vi ña. Ntákachu'u ntáa ña, ntáka'an ña:

—jUn kaa ña ntíxi! —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi ura tsi i kaka'an ñá ni ña:

—jNá ku u'vī nto, tsí xu'u! —ka'an ña.

²⁸ Kaka'an Pedru ni ña:

—Te divi nti'xe ntó, Tó'ó, ká'an ntó é na kí'xi u mí kaika nto nú ntúte san —ka'an ña.

²⁹ Kaka'an Jesuu:

—Kí'xin ni —ka'an ña.

Pedru ne, ntii ña tún ntóó san ne, ika ña nú ntúte san é kí'in ña mí ntitsí Jesuu.

³⁰ Ntá tsi dá ini ña tsi dōo kainu tatsín san ne, ú'vi ñá ne, íñi ntu'u kúkií nto'o ña ini ntute san. Un ntii tsí kána ña:

—jXntii ntó ko, Tó'ó! —ka'an ña.

³¹ Ura tsí i nakurkáa Jesuu ntá'a ña ne, nātava ña ña. Kaka'an ñá ni ña:

—jNté ó ntú íña o é ña kákuinti'xe o! ¿Nté kui ña ni kuinti'xe ntu o? —ka'an ña.

³² Dā nakú'un ña ntuvi ñá tun ntóó san ne, kúkadín tatsín san.

³³ Nā ñu'u ini tun ntóó san ne, nákuñchiti ña ñuú Jesuu, ntáka'an ña:

—jNuu é ntaā í tsi í'xá Xuva nti'xe ko ntó! —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesuu ñá nchokuvi ñuú Gene-saree

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Dā kúvi ita ntí'xin ña ntute sán ne, xéé ña ñuú é nani Genesāree.

³⁵ Dā ini ña'a san, ña ntántoo ikán, é vé'xi Jesuu ne, taxnúu ña t'ún un íña un ntii ntii ñuú tsikán ne, ntéka ña'a san ña ntánchokuví san, un ntii ntii ña.

³⁶ Íkan ña Jesuu é kuān te ntete dōo ña na tiiñ ntá'a ña. Nā é tiiñ nta'a sán ne, ntūvá'a ña.

15

Nee íña é kade i é kánatívi ña'a sán nuu Xuva ko

(Mr. 7:1-23)

¹ Kidáa ne, xéé ña fariseu ní mastrú leí san, ña ntoo ñuú Jerusaleén, nte mí tuví Jesuu ne, ntáka'an ñá ni ña:

² —¿Nté kui ña ntáde ntaa ña ntántikin ntó vatá xkóo ini náta kó? Tsi ña ntánta'a ña dá ntaé'xi ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui divi ntó ne, ña ntáde ntaa nto é káka'an Xúva kó, é ntio nto kuntíkin ntó vatá xkóo ini mí ñá?

⁴ Tsi kaka'an Xúva kó: “Kuiko ñu'u nto uva nto ni dí'i ntó”, ka'an ña. Ká'an xtúku ña dí: “Xoo é ká'an káni i íña uva i ni íña dí'i i ne, da mii é kúvi í”, ka'an ña.

⁵ Ntá tsi ntó'ó ne, ntáka'an nto tsí kuvi ka'an ñá'a san ni uva ña ni dí'i ña: “Ña kúvi xntii ú nto, tsí íñá ko ne, nákué'é ú nta'a Xuva kó.”

⁶ Te kuan kōo ka'an ñá ne, ñá kantío é xntii ña uva ña nté dí'i ña, ka'an nto. Dukuān ne, ntáde nto vatá xkóo ini náta ntó é ntánakuitá nto é káka'an Xúva kó.

⁷ Ntáka'an ntó tsi ntáde ntaa nto é káka'an Xúva kó, ntá tsi ña ntáa. Dōo vá'á o ka'an Ísaia kuénta íña nto dá kakā'an ñá naa Xuva ko:

⁸ Nā sá'a ne, kúdií rki xaa ña ntéku da ntáka'an ñá é dōo ntánuu ini ña ko, ntá tsi ña te ntánñ nima ñá é ntánuu ini ña ko.

⁹ E ntaā í é ntánuu ini ña ko, tsi é ntánakuá'a ñá ne, da mii tsi é ntáka'an ñá'a san.

Kuan ó ka'an ña —ka'an Jesuu.

¹⁰ Kidáa né, kána ña ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Kini nto né, na ki'in diki nto:

¹¹ Nã te divi é kaka'vi ini xú'u ko kãn kade i é kakudentū nima ko, ntã tsi nee iña é ntii xu'u kō né, divi é kade i é kakudentū nima ko —ka'an ña.

¹² Kidãã ne, xée ña ntántikin ña mí tuví ña ne, tsixe'e ña ña:

—¿Kútuni ntú nto é kúdiin ñá fariseú san da téku ña é kaka'an nto? —ka'an ña.

¹³ Kaka'an Jesús:

—Da neé ka utun é ña ni i'xi Uvã kó ne, nãtu'un ña uun tsi nte xó'o i.

¹⁴ Na koo mii nto ña. Vata ntãa ña kuãa ntãa ña é dotó tsi ntánteka ña ña'a. Te uun ña kuãá nteka ña ña kuãa ni'í ña ne, ntuví tsi ña kó'xo nuu ña xaví san —ka'an ña.

¹⁵ Kidãã ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Ká'an nto ní ntí nee iñá ncho ka'an núu i sá'a —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—¿Vãta tekú kue'en xntú nto?

¹⁷ ¿Nã ini ntú nto tsi da neé ka é kãkí'vi xu'u kō ne, kaita ntí'xin i'xi kō kãn ne, da kidãã ntii xtuku kúñu kó?

¹⁸ Ntã tsi nee é kini kaa é kakii xu'u kō né, nté nima ko kakéne ne, divi é kade i é kakudentu ò.

¹⁹ Tsi nté nima ko kakéne é kini ó kadã kuení kō, é kã'ni o ña'a, é kadã xení o ni ñadí'í tuku ña'a, é kadã xení o ni ñadí'í, ña vata tãntã'a, e ki'í dú'u ò, é kã'an ò dovete, é kã'an kini o iña ña'a.

²⁰ Sá'a kãde i e ntákudentū ña'a sán nuu Xuva ko. Ntã tsi te ña nta'a o da ka'xi o vatã xkoo ini ntó ne, ña te divi i é kade i é kakudentu ò nuu Xuva ko.

Ñadí'í, ña vé'xi tuku ñuu, kuínti'xe ña Jesuu (Mr 7:24-30)

²¹ Ntãka Jesuu ikãn ne, kué'en ña etsin ñuu Tiru ni ñuu Siduun.

²² Ikãn tuví uun ñadí'í, ña vé'xi ñuu Canaãn ne, ñé'e ña mí tuví Jesuu ne, kaka'an ña:

—¿Ntuntã'ví ini nto ko, Tó'ò, I'xã Davii! ¿Un vá'a tsi kanto'o diókó kó kuenta iña é ña vá'a san é nuu nimá tun! —ka'an ña.

²³ Nté uun tú'un ña ni kã'an Jesús ni ña. Kidãã ne, xée ña ntántikin ña ne, kaka'an ña ni ña é na nakunu ña ñadí'í san. Ka'an ña:

—Nakūnu nto ña, tsi dóo du'xen ka'ãn ña é ntikin ñá kō —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Jesús:

—Taxnuu Xuva kō kó é xntii ú da mii tsi ña kúnaa, ña ntáduku ntée tatá ña Israee —ka'an ña.

²⁵ Ntã tsi xée etsin ñadí'í san ne, ínchiti ña nūu ña ne, kaka'an ña:

—¿Vii nto da xe'e, Tó'ò, xntii ntó ko! —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Ñã vã'ã ò é nakí'i o tañú'ú é kã'xi i'xã kō dá kué'è ò tĩnã san —ka'an ña.

²⁷ Ñadí'í san ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaã i é kãka'an nto, Tó'ò, ntã tsi tĩnã sán ne, ntaé'xi ti utsi i é kãkõ'xo má mēsa tó'o tĩ —ka'an ña.

²⁸ Kidãã ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Dõo vá'ã ò kakuínti'xe o. Kuan koo na kuví vatã ó ntio o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a diókó ña.

Dõo tĩtĩn ña nchokuvi ntavá'a Jesuu

²⁹ Ntãka Jesuu ikãn ne, kué'en ña díñi míni Galileá san. Kúxee ña xuku kãn né, ikãn itúvi ña.

³⁰ Nã te da díi da díi ña'a xée ña mí tuví ña ne, ntéka ña ña xné'e, ña ni'í kui'í i, ña kuáá, ña ñi'í, ni tĩtĩn ka ña ntãnchokuví san. Tsõo ña ña'a san nú dí'ín Jesuu ne, ntavá'a ña ña.

³¹ Koó dá kúdu'va ña'a san da íni ña e ntáka'an ñã ñi'í san, e ntuvá'a ña ni'í kui'í i san, e nakaka ña xné'e san, e nakiní ña kuáá san. Ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva ña Israee san.

Dã xe'é Jesuu é kã'xi kimi míl ña'a

(Mr 8:1-10)

³² Kidãã ne, kãna Jesuu ñã ntántikin ñã ne, kaka'an ñã ni ñã:

—Kantunta'ví ini kó un ntí' ntí' ña'a san tsi é ita ntí'xin uni ntúvi e ntántoo ña i'a nĩ kō. Nã túvi ka é ka'xi ña. Nã ntio kó nataxnuu ú ña é kuan tsi koo, tsi ntákakin ña, tsi dá ña koo vita ña tsi kãn dókõ —ka'an Jesús.

³³ Ntáka'an ñã ntántikin ñã:

—¿Mí'í ntu kiki'í o tañú'ú i'a mí xoço ntoo i? ¿Nté ntu koo xee ta'an é ka'xi ña, é ñã te da díi ña'á san? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—¿Tĩtĩn ntú tañú'ú ni'í nto? —ka'an ña.

Nantíko koó ña, ntáka'an ña:

—Ú'xe kúdií tañú'u ni úvi kudii a tsákã —ka'an ña.

³⁵ Kaka'an Jesús ni ñã'a san é na kuntoo ña ñu'u kãn.

³⁶ Kĩ'í ña e u'xé tañú'ú sán nĩ tsákã sán ne, nãkué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidãã ne, ta'vi dáva ñã ne, xé'e ñã ña ntántikin ña é na tsi'í ña nta'a ña'a san.

³⁷ È'xi nta'ã ñã, un ntí' ntí' ña. Dã kúvi ne, natáka ña é ntoó ka ne, ú'xe xĩka nátsu'un tsĩtu kã ña ta'vi i.

³⁸ Nã te da kĩmi míl ñatĩ san é'xi ña ne, nté ña ni inté'vi ñadí'í san, nté i'xã san di.

³⁹ Nataxnuu ña ña'a san kidaã ne, nãkunūu Jesuu tũn ntõó san ne, da kué'en ña ñuú Madala.

16

Dã íkan ña fariseu ni ñã saduceú san uun nuu i e dóo ka'nu

(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)

¹ Xée ña fariseú san nĩ ña saduceú san é ncho koto nteé ña Jesuu. Ntaíkan ña te

nañe'e ñá ña unu nuu i e dóo ka'nu é vè'xi e dukún kân.

² Ntá tsi kaka'an Jéssuu ni ña:

—Da kakuáá ne, ntáka'an nto: “Vá'a iñí teváá, tsi dóo dito xntívi e dukún kan”, xkoó ka'an nto.

³ Tévváá ne, ntáka'an nto: “Dóo xóo iñí vevii, tsi dóo ñu'u viko xé'le i kan”, ka'an nto. Te ñni nto nté iñí da ntaíto nto e dukún kân, ¿nté kui ñá ini nto nto nté koo kuvi ñuxiví sa, da ntaíto nto nté o kakuvi vevii?

⁴ Ña kini ntáa, ña ntáde é kîni kaa sán ne, divi ña ntaíkan ña nuu i e dóo ka'nu, ntá tsi ña kué'è ká Xuva ko nûu i é ntio ña, tsi da mii nûu i váta ó kúvi Jonaá san —ka'an ña.

Kidáá né, ntáka Jesuu ikán né, tsoo mii ña ñá.

U'xen íá iña ñá fariseu

(Mr: 8:14-21)

⁵ Da xee ñá ntántikin ña unu xo diñi ntute sán ne, kütuni ña tsi kunání ña é kuído ña tañú'ú.

⁶ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kini nto ne, kuenta tsi víi nto ni ù'xen íá iña ñá fariseu ni ñá saduceú san —ka'an ña.

⁷ Kidáá ne, ntáka'an ñá ní ta'an ña:

—Kuan ó ka'an ñá, tsi ña ni ido ó tañú'ú san —ka'an ña.

⁸ Ñni Jesuu née iña ntádé kuení ña ne, kaka'an ña:

—¡mpá! ¿Nté kui ña ntákuinti'xe vá'a nto nto? ¿Nté kui ntaítsu'un nto nto té ña ni ido nto tañú'ú san?

⁹ ¿Váta kutúni ntú nto? ¿Ñá nto naka'an nto tsi u'un tañú'ú san é'xi u'un míil ñá'a sán ne, tífin xiká ka ñu'u ta'vi i e ntóo ka é nataká nto?

¹⁰ ¿Nté ña nto naka'an nto e u'xe tsi tañú'ú san e é'xi kimi míil ñá'a sán ne, tífin xiká ka ñu'u ta'vi i e ntóo ka é nataká nto?

¹¹ ¿Nté kui ña kañe'le dikí nto nto e ña te iña tañú'ú nti'xe san kaka'an u? Kuenta tsi víi nto ni ù'xen íá iña ñá fariseu ni ñá saduceú san —ka'an ña.

¹² Kidáá né, kütuni ña tsi ña te kaká'an ña iña u'xen íá é kaidáka tañú'ú san, tsi kaka'an ñá iña nuu i é ntánakuá'a ña fariseu ni ñá saduceú san.

Dá kaká'an Pedru tsi Jesuu é Cristu ña

(Mr: 8:27-30; Lc: 9:18-21)

¹³ Da xee Jéssuu ñuú é nani Cesárea Filipú ne, kaka'an ñá ní ña ntántikin ña:

—Xu'u é vè'xkúvi ú ñatíí ne, ¿neé nto ña'a ú, te ká'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko koó ña, ntáka'an ñá:

—Ío ñá ne, ntáka'an ña tsi Juan Bautista nto. Ío ñá ne, ntáka'an ña tsi Elia nto. Ío xtúku ña ne, ntáka'an ñá tsi Jeremia ntó, ó tuku ña'a ña kaka'an naa Xuva ko nto —ka'an ña.

¹⁵ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Ntó'ó ne, ¿xóo ña'a nto ú, te kuiní nto? —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Símuun Pedru:

—Cristu ntó, I'xá Xuva kó ña kantíto san nto —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté kuán nte vá'á ó ni o, Símuun, i'xá Jonaa. Sá'á ne, ña te ñá'a ni nañe'e ñá o, tsi mii tsi Uvā kó, ña tuví e dukún kân.

¹⁸ Kaka'an u ni ó tsi divín é Pedrú ne, divi ó ne, xúu nchó ka'an. Nú xúu sa'á xntítsi u xúkún ko. Ña kúvi víi doxi'lí san ní ña'a, ña ntákuinti'xe i ko.

¹⁹ Ta'xí u o ntakáá iña i mí kadé kú've Xuva kó e dukún kân. Da xóo ka ña'a, ña é íó kuetsí i ñuxiví a ne, ká'án tsi ña kúvi k'ívi ña e dukún kân. Kuan kōo víi Xuva kó e dukún kân di. Da xóo ka ña'a, ña é ntuvá'a ní Xuva ko ñuxiví a ne, ká'án tsi kuvi k'ívi ña e dukún kân. Kuan kōo víi Xuva ko ní ña e dukún kân di —ka'an ña.

²⁰ Kidáá ne, kaka'an ñá ní ña ntántikin ña é ña ku ka'an kue'en tsi ña ní da xóo ka ña'a é Cristu ña.

Dá kaká'an Jéssuu é kuví ña

(Mr: 8:31-9:1; Lc: 9:22-27)

²¹ Nté ntúvi tsikán ne, eni nto'u Jéssuu kaka'an ñá ní ña ntántikin ña é kantio é k'ín ñá ñuú Jerusaleen. Ikán ne, ñá te da dii núu i dóo nto'o ña nta'a ñatá sán ní tó'ó dutú ní mastrú leí san. Ka'ni ña ña ne, te kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña.

²² Kidáá ne, kué'en xío Pedrú san ní ñá né, ikán de tíi ña ní Jéssuu, káka'an ña:

—Ñá te sa'á e ntio Xuva ko, Tó'ó. Ñá te kuan kōo kuvi nto —ka'an ña.

²³ Ntá tsi xkokoto Jéssuu ne, kaka'an ñá ní Pedru:

—¡Ñá kuán xkoó ka'an, tsi kaka'an vátá ó kaka'an tó'ó e ña vá'á san! Ñá ku koton ntéén ko. Ñá te vatá ó kade kuení Xuva kó é kadé kuení o, tsi vata tsi ó de ña'a san káden —ka'an ña.

²⁴ Kidáá ne, kaka'an Jéssuu ni ña ntántikin ña:

—Té xoó ncho kuntikin í ko ne, ñá víi ka ña é ntio mii ña, ntá tsi na kuntikin ñá ko, kuán te na kuví ña.

²⁵ Té xoó ntio i é nakáku ntuvi iña í ne, kuaá ña ntii dañu ntúvi. Ntá tsi té xoó nakunaa i ntuvi iña i kuenta iñá ko ne, ní'i ña ntuvi vá'á iña ña ntii dañu ntúvi.

²⁶ ¿Neé nto ní'i ñatíí san te ní'i ña dá kanii ñuxiví sa, te nākunaá ña é tduiña ña? ¿Nté nto kaa ntá'vi ñatíí san é tduiña ña?

²⁷ Tsi xu'u é vè'xkúvi ú ñatíí ne, ki'xi ú ní ánjé ko. Dóo ka'nu ña'a ú, vatá ó ka'nu Uva kó. Kidáá ne, ntaaá u ní ñá'a nee iñá idé ña xé un xé un ña.

²⁸ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. Iō nā'a e ntāñi nā i'a vevii ne, nā kúvi nā da nté kinī nā é kixkadā kú've u nūxivi sa —ka'an Jéssu.

17

Dā nádama kúñu Jéssu

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Dā kúvi iñu ntúvi ne, ntéká Jesu Pedrú san ni Sántiau, ni ení nā, nā naní Juaan, kue'en ní'i nā nā ūun xuku e dóo dūkún ne,

² nuu tsi nā ne, nadama kúñu Jéssu. Nuu nā ne, xi'i nuu vatā ó kaxi'i nuu ngántii san ne, dóo é nuu nā né, ntukui'xín kue'en.

³ Ura tsíkan ntii ditó Muisee ni Élia, nā ka'án naa Xuva ko kidaā ne, ntáka'an nā ni Jéssu.

⁴ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni Jéssu:

—Dōo vá'ā o tsí ntoo ntí i'a, Tó'ō. Tē ntio nto ne, xntítsi nti uní á vi'i i'a, uun iñā nto, uun iñā Muisee ne, uun iñā Eliá di —ka'an nā.

⁵ Da nū kākā'án Pedrú san ne, xéé ūun viko e dóo kaxi'i nuu mí ntoo nā ne, távi nū nā. Kaka'an tátsin Xúva kō mé'nū vikó san:

—Nā sá'a ne, I'xá mii kó, nā e dóo ntio ko. Dōo diní ko ni nā. Kini nto é kākā'an nā —ka'an tátsin san.

⁶ Dā téku nā ntántikin nā san sá'a ne, nántūvé nā kúñu nā nū'u kán né, dōo u'vi nā.

⁷ Ntá tsi vé'xi Jéssu ne, tiin nta'a nā nā ne, kaka'an nā:

—iNakuntáñi nto! iNá ku u'vi nto! —ka'an Jéssu.

⁸ Dā ito nā ne, xóxó ka nā nguí san. Da mii tsi Jéssu ntítsi nā.

⁹ Dá kúntii nā xuku sán ne, kaka'an Jéssu ni nā:

—Ná ku ka'an ntó ni da xóo ka nā'a nee e ini nto da nté nantōto ú rkontúvi é xi'i u, xu'u é véxkúvi ú nātii —ka'an nā.

¹⁰ Ntátsixe'ē nā ntántikin nā:

—¿Nté kui ntáka'án ntu mastrú lei san é di'na Eliá san kí'xi nā? —ka'an nā.

¹¹ Kaka'an Jéssu ni nā:

—Nuu é ntaā i tsí di'na Elia kí'xi nā ne, xtúvi tu've nā é un'ití.

¹² Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi e kí'xi Elia, ntá tsi nā ni kutúni nā'a san te divi nā né, ide nā ni nā da neé ka é ntio nā. Kuan kōo nto'o kó nta'a nā di, xu'u é véxkúvi ú nātii —ka'an Jéssu.

¹³ Kidáā ne, kutuni nā ntántikin nā tsi kaka'an nā iñā Juaan Baútista.

Dā ntavá'a Jesuu ūun na kudii, ná kaxi'i mii

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Dā xéé nā mi dóo ntoo nā'a ne, vé'xi uun nātii mí tuví Jesuu. Ínchiti nā nū nā ne, kaka'an nā:

¹⁵ —Tó'ō, ntuntá'ví ini nto i'xá ko, tsí kaxi'i mí nā ne, xntii nto nā. Dóo kanto'o na.

Nuu nuu tsi kantava nuu na nchú'un kán ne, kako'xó nuu na nú ntute kán di.

¹⁶ E kixni'i ú na é ntává'a nā ntántikin ntó na, ntá tsi nā ni kuvi vii nā —ka'an nā.

¹⁷ Kaka'an Jéssu:

—¿Nté o ntu! ¿Nté kui nā ntákuinti'xe nā'a sán ko, nā e ntáde é kīni kaa? ¿Títn ka ntu ntuvi kutíi ú ni ntō? Kixni'i nto na i'a —ka'an nā.

¹⁸ De tíi Jesuu ni é nā vá'ā san ne, ntii é nā vá'ā san é nuu nima na. Ura dú'va tsi ntuvá'a na.

¹⁹ Kidáā ne, xéé nā ntántikin nā mí tuví Jesuu ne, tsixe'e nā nā:

—¿Nté kui nā ni kuvi vii ntu nti é nakunu ntí e nā vá'ā san? —ka'an nā.

²⁰ Kaka'an Jéssu ni nā:

—Tsi nā te kanii nima ntó ntákuinti'xe nto. Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí kuān te un sín kue'en tsi ntákuinti'xe nto ne, kuān te vata kaa uun kudii ntikin kulí san é kuinti'xe nto ne, kuvi ka'an ntó ni xuku san: “Kue'én ikān”, ne, kí'ín. Nā tíví neé kue'en tsi é nā kuvi vii nto.

²¹ Ntá tsi e nā vá'ā vāta kaa sá'a ne, nā ntii tē nā kúntōo ixu ó né, tē nā dóo ka'an ntá'ví ó di —ka'an Jéssu.

É kúvi uvi ito kaka'an Jéssu é kúvi nā

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Dá ntoo nā nūú Galiléa ne, kaka'an Jéssu ni nā:

—Xu'u é véxkúvi ú nātii ne, ntuvi ú kuenta ntá'a nā'a san.

²³ Ka'ní nā kó ne, te kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an nā.

Dōo kántoo nta'xa nā ntántikin nā.

Dā ntá'vi Jesuu ni nā ntántikin nā diu'un xóo iñā xúkún

²⁴ Dā xee Jéssu nūú Capernau ni nā ntántikin nā ne, vé'xi nā ntaido diu'un xóo iñā xúkún san mí tuví Pedrú san ne, ntáka'an nā:

—¿Nā kantá'vi ntu mastru ntó diu'un xóo san? —ka'an nā.

²⁵ Kaka'án Pedrú san:

—Kantá'vi nā —ka'an nā.

Dā kí'vi Pedrú san má vi'i kán ne, di'na kaka'an Jéssu ni nā:

—¿Nté ntu de kuéni o, Simuun? ¿Xóo ntu nta'a i ntaido rei nūxivi san diu'un xóo ni diu'un iñā nū'ú san? ¿Nta'a nā nūú mii nā né, ó nta'a nā tuku nūu san? —ka'an nā.

²⁶ Kaka'án Pedru:

—Nta'a nā tuku nūu —ka'an nā.

Kidáā ne, kaka'an Jéssu ni nā:

—Dukuān ne, nā kantio é ntá'vi nā nūú mii nā.

²⁷ Ntá tsi vata koo é nā kudíin nā ne, kue'én nu míni kán ne, nakuitan xu've é kantikin kaa xu'u tsákā san. Tavan da neé ka tsákā, kiti é tiin di'na. Dá ntíkan xu'u ti ne, naní'i

o uun diu'un kuetsi. Ki'in ne, da nta'vin diu'un xõo ó ne, iñã kó di –ka'an ña.

18

¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ntuvi tsikán ne, xéé ña ntántikin ña mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i mí kadē kú've Xuva kó? —ka'an ña.

² Káná Jesuu úun i'xá san ne, xtuví ñá i mé'ñu ña'a san.

³ Kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Nuu é ntaá i é káka'an u ni nto: Tē ña nadáma nto nima nto é kuinti'xe nto vatá ó de a i'xá kuetsi sán ne, ña kúvi kí'vi nto mí kadē kú've Xuva kó.

⁴ Xoó ña'a, ña é ña káde ka'nu vata kaa i'xa sa'á ne, divi ñá é dií ka ka'nu ña mí kadē kú've Xuva kó.

⁵ Xoó ña'a é kí'i ña uun i'xá vata kaa sá'a kuenta iñá ko ne, vata te xú'u kí'i ña ko.

Dõo xii kaa é vñi o é kñi kaa

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ntá tsi da xõó ka ña'a é kué'é ña itsi é vñi é kñi kaa da nēé ka i'xá san é kakuinti'xe i kó ne, dií ka vá'á ó te kunu'ni uun xuu xodo ka'nu dúkun ñá ne, na kunuu nto'o mii ñá má ntute ñu'u kán.

⁷ ¡Ntá'vi ide ñá ñuxiví a tē kade ña é víi tuku ña'a kuetsi! Kuan tsi ió nuu i é kñi kaa, ntá tsi ¡ntá'vi ide ña'a san, ña é kaxé'e itsi é víi ta'an ña é kñi kaa san!

⁸ Te ntá'a nto, o te d'ín nto kade i é víi nto é kñi kaa san ne, ka'nté nto ne, nakuitā nto. Dií ka vá'á ó te u'ntu nto xēe ntó e dukún kán, te káka xné'e nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntá'a nto, ntuvi d'ín ntó dõ'vi kan mí dõo kai'xi ñú'ú san.

⁹ Te ntúxnúu nto kade i é víi nto é kñi kaa sán ne, tavá nto ne, nakuitā nto. Dií ka vá'á ó te xēe ntó e dukún kan ni ùun tsi ntúxnúu nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntúxnúu nto dõ'vi kan mí dõo kai'xi ñú'ú san.

Kuenta iña á le'ntu é kúnaa

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Koto ntó tē ña kadá kuení nto tē ña nuu á'vi i'xá san. Tsi kaka'an u ni ntó tsi e dukún kán ne, ánjē san é kade ña i kuentá ne, utén utén ntoo ña nta'a Xuva kó, ña é tuví e dukún kán.

¹¹ Tsi xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, vé'xí u é nakákú u ña'a, ña ntákunaá san.

¹² ¿Nee iñá ntu ntádē kuení nto? Te ùun ña'a né, ió uun sientu á le'ntu ña ne, uun xti kúnaa tí ne, ¿ñá ntu te tsoo mí ña kiti kiti díko xe'un kímí san má kú'u kan dá kí'ín ña kínantúku ña kiti uun, kiti kúnaá san?

¹³ Te nāni'i ña tí ne, nuu é ntaá i é káka'an u ni ntó, tsí dií dií ka díní ña ni kíti nāni'i ña san

é kiti kímí díko xe'un kímí, kiti ña ni kúnaá san.

¹⁴ Kuān ó ni Uva kó, ña tuví e dukún kán. Nā ntío ña é kúnaa nté uun i'xá san.

Nté koo kada ka'nu iní o ni ta'an kó

(Lc. 17:3)

¹⁵ Tē kade ta'an nto é kini kaa ni ntó né, kue'én ntó mí tuví ña ne, ká'an nto ni ñá nte o dé ña, da mii xnto ni ña. Te kñi ña é káka'an ntó ne, é ntúvá'a nto ni tá'an nto.

¹⁶ Ntá tsi tē ña kini ña é káka'an ntó ne, kunteka nto uun ne, ó uvi ña'á ka ña'a vata koo é kñi ña.

¹⁷ Tē ña ntío ña kini ña é ntáka'an ñá tsikán ne, ká'an nto ni ña ntákuinti'xe i san, ña ntánataká nuu má úkún kán. Tē ña ntío ña kini ña ña ntákuinti'xe i sán ne, ña kú de ká nto ña kuenta. Vii xnto kuenta tsí vata ntáa ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i, ni ña ntaído diu'un xõó san.

¹⁸ Nuu é ntaá i é káka'an u ni ntó: Da xõó ka ña'a é ká'an ntó ni ñá ñuxiví a e ña kuví kí'ín ña mí tuví Xuva kó ne, kuan tsi koo ka'an Xúva ko ni ñá e dukún kán di. Da xõó ka ña'a é ká'an ntó ni ñá ñuxiví a é kúvi kí'ín ña mí tuví Xuva kó né, kuan koo ka'an Xúva ko ni ñá e dukún kán di.

¹⁹ Sá'a káka'an xtúku ú ni ntó tsi te ùun tsi ntáde nto nima ntó uvi ñá'a nto da ntaíkan ntó nta'a Xuva kó ne, Xuva kó, ña tuví e dukún kán ne, ta'xi ña é ntaíkan nto.

²⁰ Dá mí'i ka mí nataká nuu uvi uní ñá'a kuenta iñá ko ne, ikán tuví u mé'ñu ñá di —ka'an Jesús.

²¹ Kídáa ne, xéé Pedru, kaká'an ñá ni Jesús:

—Tó'ó, ¿kí'ín into ntú kada ka'nu iní u ni tá'an ko dá kade xení ña ní ko? ¿Vá ú'xe íto nto? —ka'an ña.

²² Nantíko kóo Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—Ñá ká'an u ni o te da mii tsi é ú'xe íto, tsí uun tsi nté kímí sientu kímí díko u'xi íto.

Kuenta iña ñá kade tsiñu é ña ni ntío ña kada ka'nu iní ña ni tá'an ña

²³ Kuví ka'an ó tsi mí kadē kú've Xuva kó ne, vata kaa uun rei é ió titín ña ntáde tsiñu iña ñá kaa. Ntío ña natava ñá kuenta ñá ntáde tsiñu iña ña.

²⁴ Dá éni ntu'u ña tává ña kuentá san ne, xee ní'i ña uun ña'a, ña tanúu diu'un é vāta kaa uvi díko uun kúva á'vi ñá.

²⁵ Ña ni kúvi ntánáa ña. Dukuān ne, kaka'an tó'o ñá é díko ña ñá, ni ña di'í ñá, ni i'xá ñá, ni uun nti'í é ió iña ña, vata koo é na ntúnaa é tanúu ña.

²⁶ Nákunchití ña kade tsiñu san núu ñá ne, íkan ña dá xe'e, kaka'an ña: “Na kütí ká nto ní ko, Tó'ó. Ntanáa nti'í u é tanúu u”, ka'an ña.

²⁷ Ntúnta'vi iní tó'o ñá ñá ne, nangava ña ñá né, nakadí ñá kuenta ña.

²⁸ Dā ntíi ña kade tsiñu san vi'i tó'o ñā né, tā'an ña uun ña'a, ña é kade tsiñu dadii ni ñā. Ña sā'á ne, tanūu ña diu'un ta'an ña é vāta kaa uun sientu ntúvi xá'vi ñā. Ña'a, ña é tanūu ña iña í san ne, írkāa ña dukun ña é nakuē'ne ña ña ne, kaka'an ña: "Ntá'vīn ko é tanūun", ka'an ña.

²⁹ Nákunchiti ña tanūu san núu ñā ne, kaikan ña kaka'an ña: "Na kútíi ká nto nī kó, tsi ntá'vi ntí'í u", ka'an ña.

³⁰ Ntá tsi ña ni ntío ña tsikán ne, tsi'i kuétsi ña ñā ne, xnuu kutu ña ña dā nte ntá'vi ña é ita nūu ña.

³¹ Dā ini ña ntáde tsiñu, ña nguī san, nté o kúvi ne, dōo dé kueni ña. Kué'en ña ne, ká'an ña ni tó'o ñā nté o kúvi.

³² Kídāá né, kāna tó'o ña ña kuān ó de sán ne, kaka'an ñā ni ñā: "Ñā té nté kaa kiní ó kaden. Xu'ú ne, nakādí u kuenta ó tsi íkán kó da xe'e.

³³ ¿Nté kui ña ni ntunta'ví ini ntu o ta'an o, vatā o dé u ni ó?", ka'an ña.

³⁴ Kūdiin kué'en tó'o ña ni ñā né, ntāda ña ña kuenta ntá'a maú san é xnuu kutu ña ña dā nte ntanáa nti'í ña é tanūu ña —ka'an Jesúsui ni ña.

³⁵ Da kídāá ne, kaka'an ña:

—Kuān koo vii Uva kō, ña tuví e dukún kan, ni nto té ña kada ka'nú ini nto kan nima ntó ni tā'an nto di —ka'an Jesúsui.

19

Dā kakā'an Jesúsui iña ña ntánatsoo mii tā'an (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Dā kúvi ka'an Jesúsui sá'á né, ntāka ña ñūú Galiléa ne, kué'en ña ñūú Judea é tuví uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san.

² Nā te da dii da díi ña'a ntīkin ñā ña ne, ikān ntavá'a ña ña.

³ Vé'xi ña fariseú san mí tuví Jesúsui é kōto nteé ña ña ne, tsixe'e ña ña:

—¿Kāka'an ntú lei Muisee é xīi kaa é natsoo mii ntí ñadí'í nti dá nēé ka nuu i kuví? —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jesúsui ni ña:

—¿Vāta nakuá'a ntu nto tú'un Xuva kō mí kaka'an tsi divi ñā é dēvā'a ña ña'a ne, dē kú'vé ñā ñatíi ni ñadí'í é kuntōo dadíi ña?

⁵ Dukuān né, xtuví mii ñatíi san uva ña ni dí'í ñā é kuntōo dadíi ña ni ñadí'í ña. Uun tsi kúñu kúvi ña ntuví ña.

⁶ Vi'í a vé ne, ñā te ūvi ñá'a ká ña, tsi uun sá ña. Dukuān ne, ña vā'á o é nantii ntee ta'an ñā'a san neé e teé ta'an Xuva kō —ka'an ña.

⁷ Ntátsixe'e ña Jesúsui:

—¿Nté kui kaka'an ntú Muisee é kuví natsoo mii ntí ñadí'í nti kuan? —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jesúsui ni ña:

—Dā xe dóo ka'xi nima ntó ne, dukuān e tá'xi Muisee é natsoo mii nto ñadí'í nto, ntá

tsi ña te kuán o ni ntio Xuva ko nte ntúvi dí'na.

⁹ Kaka'an u ni ntó tsi da xōo ka ña'a é natsoo mii ña ñadí'í ña, ntá tsi té ña te neé ni ide ñadí'í san é kini kaa ni tuku ñatíi san ne, té natánta'a ñatíi san ni tuku ñadí'í ne, kade ña kuétsi —ka'an ña.

¹⁰ Ntáka'an ña ntántikin ña:

—Te kuan kōo kuví uun ñatíi ni ñadí'í ñā ne, díi ka vā'á ó é ña tánta'a ō —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi kaka'an Jesúsui ni ña:

—Ñā te ūn ntíi ntíi ña'a é kútíi ña é nī'í ña sá'á, tsi mii tsi ñā é xe'e Xúva kō é kuan koo kuntōo ña.

¹² Ío ñatíi é ña kuví kóo i'xá ña, tsi e dúkuan kāa ña da káku ña. Ío túku ñatíi ne, ña'a san ide ña e ña kuví koo i'xá ña. Ío túku ñatíi ne, ña ntío ña tánta'a ña kuenta iña tsiñu e ntáde ña iña Xuva ko. Xoo kutíi í e kuínti'xe í sá'á né, na kuínti'xe í —ka'an ña.

Dā náxnuu viko Jesúsui un ntí'í i'xá san (Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Kídāá ne, xee nī'í ña i'xá san mí tuví Jesúsui é tīn nta'a ñā í, é ká'an ntá'ví ña iña í. Ñā ntini'í Jesúsui san ne, de tíi ña ni ñā ntánteka i'xá san,

¹⁴ ntá tsi kaka'an Jesúsui:

—Kué'e ntó itsi é na kī'xi i'xá san mí tuví u. Ñā ku kádí nuu nto i, tsi ña'a é ío nima í vatā ó nima i'xá san ne, divi ñā é káduku ntée ña mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

¹⁵ Dā kúvi tīn nta'a nti'í ña í ne, da kídāá ntáka ña.

Uun ñatíi kuetsi, ña kuika, kátsixe'e ña Jesúsui

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Xée uun ñatíi mí tuví Jesúsui ne, tsixe'e ña:

—Mastrú, ¿neé ntu nuu í é vā'á kantio é víi u vata koo é nī'í ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jesúsui ni ña:

—¿Nté kui kátsixe'e kó iña é vā'a? Da mii Xuva kō é vā'a ña. Te ntio o ntuví vā'a iña o ntii dañu ntúvi ne, kadan ntaan é káka'an Xúva kō —ka'an ña.

¹⁸ Kídāá ne, kaka'an ña:

—¿Neé ntu é káda ntaa u? —ka'an ña.

Kaka'an Jesúsui:

—Ñā ku ē'nín ña'a. Ñā ku naki'in ñadí'í ñā'a. Ñā ku kī'in dú'un. Ñā ku ká'an dovete.

¹⁹ Kuikon ñu'un uva o ni dí'í ō. Kuinima ó ta'an o vatā ó kakuinima míi ō kúñu ō —ka'an Jesúsui.

²⁰ Kaka'an ñā ni ñā:

—É un ntí'í sá'á kade ntaa u nté da ku lú'nti u. ¿Neé ka ntu é kákumaa? —ka'an ña.

²¹ Kaka'an Jesúsui ni ña:

—Tē ncho viin é un ntí'í é vā'a ne, kué'en, nadikon iña o ne, kué'en diu'ún san ña ntá'ví

san vata koo e ní'i o nuu i é vā'a é dukún kán. Kídáá né, kixntikín ko —ka'an ña.

²² Dā téku ña é káka'an Jésuú ne, kunta'xa iní ña, tsi dóo kuika ña. Kuan tsi ó nta'ka ña.

²³ Kaka'an Jésuu ni ñá ntántikín ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntó. Tsi dóo ntiú tu'un é xee ñá kuiká san mí kadé kú'vé Xuva kó.

²⁴ Kaka'án xtuku ú ni ntó tsi díi ka ña ntiú tu'un é k'í'ví uun kameu xá'ví xá'ki natee ó san é k'í'ví uun ña kuiká san mí kadé kú'vé Xuva kó —ka'an ña.

²⁵ Dā téku ña ntántikín ñá sá'a ne, koó dá kúdu'va ña. Ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu kúvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

²⁶ Íto Jésuu ñá ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Ña'a sán ne, ña kúvi nakáku mii ña nima ñá, ntá tsi Xuva kó ne, un ntíi ntíi kúvi víi ña —ka'an ña.

²⁷ Kídáá ne, kaka'án Pedru:

—Ntí'í ne, é xtuví mii ntí'í nti é kuntikín nti nto. ¿Nee iná ntu ní'í nti? —ka'an ña.

²⁸ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntó tsi íkan ñúxívi xéé san ne, kutúví u, xu'u é véxkúví ú ñatíi, nú teu ka'nú ko ne, ðivi ntó e ntántikín ntó ko ne, kuntóo nto uxuvi teu na'nú san ði, kadá kú'vé nto iná uxuvi táta ña Israeé san.

²⁹ Da xoó ka ña'a, ña é xtuví mii i ví'í i, ó ení ña, ó ta'an ñá, ó uva ña, ó ði'í ña, ó i'xá ña, ó ñu'u ña kuenta iná ko ne, ní'í ña ũun sientu íto ká xtuku. Ní'í ña ntuvi vā'á ña ña ntiú dañu ntúvi ði.

³⁰ Ntá tsi titín ña'a, ña é odo nūu vevíi ne, nte áta i kan kuntóo ña te kúvi ne, ña é ntóo ata i kán vevíi ne, kodo nuú ñá kídáá.

20

Kuenta iná ñá ntáde tsiñu

¹ Mí kadé kú'vé Xuva kó ne, vata kaa tó'o ví'í san kaa. Té'vāá tsi kañe'e ñá, kaixntuku ñá xoó kada tsiñu i matú ña.

² Kaka'an ñá ni ñá'a san tsi ntá'vi níi ña ña ntúvi é káda tsiñu ña ne, taxnúu ña ña matú ña.

³ Kaeku in teváa ne, iní ña tsi ntáñi ka tuku ña'a nú a'ví kán é ña te neé ntáde ña.

⁴ Kaka'an ñá ni ñá: “Kúkada tsiñu nto matú ko kán ne, ntá'vi va'a ú nto”, ka'an ña. Ne, kué'en ña kúkada tsiñu ña.

⁵ Kuan tsí ó de ña dá kii xtúku ña da ká'ñu ntuvi ne, kaeku uní kuáa ði.

⁶ Dā kaéku u'un kuáa ne, kii xtúku ña ne, ní'í ká ña ña'a, ña é ña tuví nee é víi. Kaka'an ñá ni ñá: “¿Nté ntú ó de nto i'a? ¿Nté kui ña ntáde tsiñu nto?””, ka'an ña.

⁷ Ntáka'an ñá ni ñá: “Ñá ni ní'í nti xoó ta'xi i ntí tsiñu”, ka'an ña. Kaka'an tó'o i sán ni ñá: “Kue'en ntó matú ko kan kúkada tsiñu nto ði”, ka'an ña.

⁸ Dā kúneé ne, kaka'an tó'o tsiñu sán ni ña odo nūu nuu tsiñú san: “Kúkaná nto ña ntáde tsiñu sán ne, ntá'vi nto ñá, ði'na ña é xéé rkontuvi. Nté ata i na ntiú ña xee nte ði'na”, ka'an ña.

⁹ Ña xee kaéku u'un kuáa ne, ní'í ña xá'ví ña é uun ntúvi.

¹⁰ Ña xee ði'na ne, díi ka kue'e ní'í ña, kuíni ña. Ntá tsi kué'adai tsi ní'í ña é un é un ña.

¹¹ Dā ntuá'vi ña ne, ká'an ntéé ña tó'o tsiñu san,

¹² ntáka'an ña: “Uun ura kúdi dé tsiñu ña'a san, ña xéé rkontuvi é ntí'í ne, dadíi tsi o ntuá'ví ntí ni ña. Ntí'í ne, níi ntuví dé tsiñu nti. Dóo ntó'o ntí ka'ni san”, ka'an ña.

¹³ Kaka'an tó'o tsiñu san ni ña: “Ñá te káde u é kini kaa ni ntó. ¿Ñá ni ká'an ntú nto ní ko tsi vá'á o xa'ví nto dá káka'án u ni ntó?”

¹⁴ Kúni'í nto xá'ví ntó né, kue'en nto. Xu'ú ne, ncho víi ú ní ña xee da rkontuvi san vatá o dé u ni ntó.

¹⁵ ¿Vá ña kúvi ntu víi u é ntio kó ní diu'ún ko? ¿Ó ntákune'u iní ntu nto tsí ña kade víni u?”, ka'an ña.

¹⁶ Kuan kóo kúvi ní ña vé'xi ata i kán ði; ði'na ña kodo nuú ña ne, ña é odo nūu ði'na ne, kuntóo ña nte ata i kan. Tsi kuān te titín ña'a kana ú ña ne, ñá titín ña kué'e u é kodo nuú ña —ka'an Jésuu.

É kúvi uni ito kaka'an Jésuu é kúvi ña

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Dā kué'en Jésuu itsi Jerusaleén ne, nakana xio ña uxuvi ñá'a ña ntini'í ña ne, kaka'an ñá ni ñá:

¹⁸ —Kíní nto, tsí ki'in o ñuú Jerusaleen. Íkán ntada ña kó kuenta ntá'a tó'o dutú san ní mastrú leí san. Ká'an ña tsí kúvi u, xu'u é véxkúvi ú ñatíi.

¹⁹ Ntada ña kó kuenta ntá'a ña tuku ñuú vata koo é kúni díki ña ko ne, natíi nuu ña kó xo'o. Xntéé ñá ko ntiká krusi kán ði. Ntá tsi ntoto xtuku ú te kúvi ũni ntúvi —ka'an ña.

Ði'í Sántiau ní Juaán ne, íkan ña da xe'e

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Kídáá ne, xéé ði'í i'xá Zebedeú san mí tuví Jésuu, xee ní'í ña i'xá ña. Nakunchiti ña nūu ña ne, íkan ña da xe'e.

²¹ Kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Nee iná ntu ntio nto? —ka'an ña.

Kaka'an ñá ni ñá:

—Ká'an nto na kadá kú'vé dadíi ntuvi i'xá ko ní ntó mí kadá kú'vé nto; uun chí ne, ðiñi kua'a nto ne, uun chí ne, ðiñi datsin nto —ka'an ña.

²² Ntá tsi kaka'an Jésuu ni ña:

—Ñá iní nto nee é kaikan nto. ¿Kúti ntu ntó é ntó'o nto é vata koo nto'o ko? —ka'an ña.

Ntúvi ñatíi san ntáka'an ñá ni ñá:

—Kúvi víi nti —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Nto'lo nti'xe nto vata koo nto'o ko, ntá tsi ña te xú'ú kaduku ntée u é kué'é u xoó kutúvi í diñi kua'a kó, ó xoó kutúvi í diñi datsin ko, tsí Xuvā ko e dé ku'vē ña xoo é kuntoo dadii i nī ko —ka'an ña.

²⁴ Dā kútuni u'ni ñá'a ña nguī sán ne, kúdiin ñá nī Juaan ni Sántiaú san.

²⁵ Ntá tsi kána Jesuu ñá ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Inī ntó tsi tó'ó ña é ña te ñá Israeé ne, dōo ntáde na'nu ña ni ñá'a ña. Dōó ntii ntáde kú'vē ña.

²⁶ Ñá ku kuān xkoó de nto. Da xóo ka ña'a nto é ncho víi ka'nu nto ne, xntii nto tã'an nto.

²⁷ Da xóo ka ña'a nto é ncho kodo nuú ntó ne, xntii nto tã'an ntó,

²⁸ vatá ó de ú, xu'u é vëxkúvi ú ñatii. Ñá te vë'xi u é xntii ñá'a sán ko, tsí vé'xi u é xntii ú ña ne, é kué'é u ntuví iñá ko kuenta iña ña —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesuu uvi ñá kuāa
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Dā ntáka ña ñuú Jericoó ne, ñá te da dii da dii ña'a ntántikin ñá Jesuu.

³⁰ Uvi ñá kuāa san ntántoo ña diñi itsi san. Dá téku ña tsi kuítá nti'xin Jesuu ne, un ntii tsi ntáka'an ña:

—jNtuntá'ví ini nto ntí, I'xá ika Dávii, ña táxnuu Xuva kó é kadá kú'vē ntó iñá nti! —ka'an ña.

³¹ Ntáde tíi ña'a san ni ña, ntáka'an ña é diin diin tsi kuntōo ña. Ntá tsi da dii dii ka ntii ntáka'an ña:

—jNtuntá'ví ini nto nti, Tó'ó, I'xá ika Dávii! —ka'an ña.

³² Intítsi Jesuu ne, kána ña ña. Kaka'an ña: —¿Nee iñá ntu é ntio nto é víi u ni ntó? —ka'an ña.

³³ Ntáka'an ñá ni ñá:

—Nakaán nto ntuxnúu nti, Tó'ó —ka'an ña.

³⁴ Ntuntá'ví ini Jesuu ñá ne, tiin nta'a ña ntúxnuu ña ne, ura tsi i náxi'í ntuxnúu ña. Kidáa ne, íntikin ñá ña.

21

Dā xee Jesuu ñuú Jerusalem
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Dā xee étsin ña ñuú Jerusalem, dá ntoo ña ñuú Befagee mí tuví xuku Olivú san ne, taxnúu Jesuu úvi ña'a ña ntántikin ña,

² kaka'an ñá ni ñá:

—Kue'ën ntó ñuú é tuví da'a san. Ikān ne, nani'í nto uun búru é ntee tñn ti ni i'xá ti. Nantuté nto ti ne, dá kixni'í nto ti.

³ Te tsixe'e ñá'a san nto nté kui kánantute nto tí ne, ká'an ntó tsi tó'ó nto kántio ña ti. Tē kúvi dé tsiñu ni'í ña ti ne, ura tsi i ntaxnúu ña ti —ka'an ña.

⁴ Kuan ó kúvi vata koo é kúntaa é káka'an ña é ka'án naa Xuva ko kídáa:

⁵ Ká'an nto nī ña ñuú Siuun:

“Koto nto, tsi vé'xi rei nto mí ntoo nto.

Ñá te ká'nu ña'a kade ña;

ntekú ña buru,

uun a búru, kiti é vāta xoo kuntéku í ti,

i'xá buru ntii, kiti kaido san.”

Kuan kōo ka'an nto,

ka'an ña.

⁶ Kué'ën ña ntántikin ñá ne, de ntaa ña vatá ó kaka'an Jesuu.

⁷ Kue'en ní'í ña búru san ni i'xá tí ne, tsoo ña dōo ña áta i'xá tí ne, ikān intéku Jesuu ti.

⁸ Ñá te da dii ña'a ntáñi ñá ikān né, tsōo ña doo ñá itsi kán. Iō ñá ne, katsin ña ntá'a utun ne, tsoo ña itsi san.

⁹ Ñá te da dii ña'a odo nuú ña nuu ñá ne, ñá te da dii ña'a vé'xi ña atá ñá di. Un ntii ntii ña ntáka'an ña:

—jDōo vá'a I'xá ika Dávii, ña táxnuu Xuva kó! jNa xnuu viko Xuva ko ñá, ña é vé'xi kuenta iña ña! jDōo ká'nu Xuva kó, ña tuví e dukún kán! —ka'an ña.

¹⁰ Dā xee ñá ñuú Jerusalem ne, un ntii ntii ña ñuú i san ne, itsu'un ñá, ntáka'an ña:

—¿Xóo ña'a ntu ña sá'a? —ka'an ña.

¹¹ Ntáka'an ñá'a san, ña vexni'í ña:

—Ñá sá'a ne, ña é káka'an naa Xuva ko, ñá nani Jesuu, ñá vé'xi ñuú Nazaree é tuví ñuú Galilea —ka'an ña.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ka'nu
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Kú'v'í Jesuu má úkún Xuva kó ne, nakúnu ña ún ntii ntii ña'a, ña e ntádikó, ña e ntáñii kiti é kué'é ña doméni iña Xuva ko. Iní ukún san ntoo ña. Nantáva Jesuu mesa ñá'a, ña ntánadama diu'un san, ni sla ña ntádiko pāloma.

¹³ Kaka'an ñá ni ñá:

—É úve na'a tú'un Xuva kó: “Vi'í kó ne, vi'í mí ka'an ntá'vi ña'a”, ka'an. Ntá tsi ntó'ó ne, ntáde nto mávi ñá du'u —ka'an ña.

¹⁴ Dá tuví Jesuu má úkún kán ne, vé'xi ña kuáá san ní ña xne'é ne, ntává'a ña ña.

¹⁵ Ntá tsi kúdiin tó'ó dutú san ní mastrú leí san dá ini ña nté ó dé Jesuu nuu i e dóo na'nu san. Iní ña tsí un ntii tsi ntáka'an i'xá san má úkún kán: “jDōo ka'nu I'xá ika rei Dávii!” Kuān o ntáka'an i'xá san.

¹⁶ Ntáka'an ñá ni Jesuu:

—¿Ñá katéku ntu nto tsí dovéte ntáka'an i'xá san iña nto? —ka'an mastrú leí san.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—Katekú ko nté ó ntáka'an. Vāta kiní ntu nto mí kaká'an tú'un Xuva kó:

I'xá kuetsi sán ni i'xá ikin ne,

xé'e Xuva kó é káta é vā'a kue'en Xúva kó.

Kuan ó ka'an —ka'an Jesuu.

¹⁷ Kidáa né, ntáka Jesuu mí ntoo ña ne, kué'en ña ñuú Betania mí itúvi ña uun ñuú.

Dā kúdiin Jesuu ni tun igú é ña ni kii kiti i
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Tévaá, dā ntiko kōo ñá ñúu Jerusaleén ne, kakakin Jesuu.

¹⁹ Iní ña uun tun ígu dīñi itsi san. Kué'en ñá mí ntísí ne, da mii xūku í uve. Kaka'an ña:

—jÑa kōo ká kiti o! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi í ítsi útun san.

²⁰ Koó dā kúdu'va ña ntántikin ña da íni ña utun san. Ntáka'an ña:

—¿Nté o ntu é uun da'na tsi ítsi tun ígū san? —ka'an ña.

²¹ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaa í é kaka'an u ni ntō: Te kuinti'xe nto Xuva ko, tē ña kadá kuení nto é ña kuvi víi ña ne, ñá te sa'á tsi é kúvi víi nto, vatā o dé u nī tun ígū san. Tsi kuvi ka'an ntó ni xūku sá'a dí: “Kué'en, kō'xón nuun ntute ñu'u san.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, kuan kōo kuvi.

²² Da neé ka é kakan ntó nta'a Xuva kō dá ntáka'an ntá'ví nto ne, te kaní iní ntó ne, ní'í ntō —ka'an ña.

Xoo de kú'vė í é kúvi víi Jesuu núu í é kade ña

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Dá kúk'vi Jesuu má úkún kán ne, vé'xí tó'ó dutú san ni ñatá san mí tuví Jesuu dá kanaku'a ña ña'a sán ne, ntáka'an ñá ni ña:

—¿Nté o ntu é kúvi víi nto nuu í é kade nto? ¿Xoo ntu de kú'vė í é víi nto sá'a? —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Tsixé'ú u nto uun nuu í di. Te nantiko kōo ntó ne, kidáa ká'an u ni ntō nté o kúvi é kúvi víi u nuu í sá'a.

²⁵ ¿Xoo ntu de kú'vė í é nakúsi ntute Juaan ñá'a san? ¿Xuva ntu kō de kú'vė ñá, o kúdi ña'a ntú san de kú'vė ña? —ka'an ña.

Ntáka'an mí tó'ó dutú san ni ñatá san:

—Te ká'an o tsi Xuva kō de kú'vė ñá ne, kidáa ne, tsixe'e ña kō nté kui ña ni kuinti'xe kō Juaan.

²⁶ Ntá tsi te ká'an o tsi kúdi ña'a san de kú'vė ñá ne, u'ví kó te kúdi ña'a san ni kō tsi ñá ka'an naa Xuva kó Juaan san, kuini ña —kuan ó dé kuení ña.

²⁷ Dukuān ne, ntáka'an ñá ní Jēsuu:

—Ñá iní nti —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nté ña ka'an u di xoo de kú'vė í é víi u sá'a —ka'an ña.

Núu í ñña úvi i'xá san

²⁸ Kaka'an Jesuu:

—¿Nee iná ntu kadé kuení nto iná nuu í sá'a? Uun ñatíi ne, xío úvi i'xá ña. Kué'en ñá mí tuví i'xá nuu í san ne, kaka'an ña: “Ó da', kúkutun veví”, ka'an ña.

²⁹ Kaka'an na: “Ñá k'ín u”, ka'an na. Ntá tsi dá ku e ví'i ne, nātivi iní na ne, kué'en nā.

³⁰ Kidáa ne, kué'en uva nā mí tuví i'xa é kui úvi ne, dadí tsi o kaka'an ñá ni nā. Na

sá'a ne, kaka'an na: “K'ín ú, úva”, ka'an na, ntá tsi ña ni ñé'e na.

³¹ ¿Néé ntu na'a dé ntaa na é ntio uva nā, kuan? —ka'an Jesuu.

—I'xa nuu í san —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaa í é kaka'an u ni ntō, tsi di'na xee ña ntaido diu'un xóo san ni ñad'i' kini ntáa san mí kadé kú'vé Xuva kō é divi ntō.

³² Tsi dá k'ixi Juaan Bautistá ne, kaka'an ñá ni ntō nté koo víi nto é va'a, ntá tsi ña ni kuinti'xe nto ña. Da mii tsi ña ntaido diu'un xóo san ni ñad'i' kini kaa san kuinti'xe ña ña. Kuān te iní nto nté ó dé ña kini ntáa san ne, ñá ni nātivi iní nto, nté ña ni kuinti'xe nto é kaka'an Juaan san —ka'an Jesuu—.

Nuu í ñña ñá ntáde tsiñu, ña kini ntáa

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Kini tuku nto nuu í sá'a. Uun tó'o ví'i ne, i'xi ñá xo'o tinti'o. De vá'a ña xaku diñi í kán. Éte nuu ña xavi mí kádin ñá tinti'o san ne, xntitsi ñá uun ví'i dükun mí kotó díto ña.

'Kidáa ne, tsu'un ntee ña tuku ña'a é víi ñá kuéntá ne, dá kue'en ñá tuku ñu.

³⁴ Dā xee ntúvi é tññ ña kiti í ne, taxnúu ña ña ntáde tsiñu iná ña é kínakuido ñá vata kaa é káduku ntee ña mí ñu'u ña ñu'u ntee é tátá san.

³⁵ Ña ñu'u ntee é tátá san ne, tññ ña ña ntáde tsiñu san. Uun ña'a ñá né, náka'xi va'a ñá ña. Uun ña ne, é'ni kue'en ñá ña. Uun ña ne, xe'e xúu ña ña.

³⁶ Taxnúu xtuku tó'o í sán díi ka titín ña ntáde tsiñu iná ña é ña táxnúu di'na ña. Kuan tsi ó dé xtuku ña ñu'u ntee xo'o tinti'o san ni ña.

³⁷ 'Da rkontúvi ne, taxnúu ña i'xá mii ña, tsi da mii é kuiko ñu'u ña'a san i'xá mii ña, kuini ña.

³⁸ Ntá tsi dá iní ña ñu'u ntee xo'o tinti'o san tsi vé'xi mii i'xa tó'o ña ne, ntáka'an ñá ni tá'an ña: “Na sá'a ne, na kí'i na iná uva na tē xi'i ña. K'ín ó ne, ka'ní o nā. Kidáa ne, ní'i ko iná uva ña”, ka'an ña.

³⁹ Tññ ña na ne, nákuítá ñá na ata í mí kae'nu xo'o tinti'o san ne, e'ni ña na —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa né, katsixe'e Jēsuu:

—Tē xee mí tó'ó xo'o tinti'o san ne, ¿nté koo víi ntu ña ní ña ñu'u ntee é tátá ña? —ka'an Jesuu.

⁴¹ Ntáka'an ñatá san ni tó'ó dutú san:

—Uun ito tsi ka'ni kue'en ña ña ñu'u ntee, ña é kīni ntáa san. Kidáa ne, kué'e ñá é tátá san nta'a tuku ña'a, ña é nakué'e í ña kiti tinti'o san ntuvi te tññ ña ti, vata kaa é káduku ntee ña —ka'an ña.

⁴² Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vata nakua'a ntu nto mí úve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Xuu é nakuitá ña ntádamá san ne,

divi kúvi xuu ku've etí vi'i san.
Sá'á né, Xuva kō de kú'vē űa ne,
iña kō né, dōo vá'á o dé űa,
ka'an.

⁴³ Dukuān ne, kaka'án u ni ntō tsí naki'i
Xuva ko tsiñu nto ne, naku'e xio űa tuku
ña'a, űa é ini de ntāa é ntio űa.

⁴⁴ Kuenta iña xuú san ne, da xóo ka űa'a, űa
é naki'í xuú san ne, tá'nu kue'en űa. Ntá tsi
da xóo ka űa'a, űa é kō'xó ntōdó xuú san ne,
tádin kue'en űa di —ka'an Jesús.

⁴⁵ Dā téku tó'ó dutú san nī űa fariseu núu i
sá'a ne, kue'en díki űa é kaka'an Jesús iña űa.

⁴⁶ Ntá tsi kuān té ncho tii űa Jesuu ne, ú'vi
ñá un ntíi űa'a san, tsi ntádē kueni űa'a
san tsí Jesuu ne, űá ka'án naa Xuva ko.

22

Núu i iñá viko é kátánt'a űa'a

¹ Ntāa xtuku Jesuu núu i sá'a ni űa.
Kaka'an űa:

² —Mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa uun
rei, űa é dé ka'nu viko dá tánt'a i'xá űa.

³ Taxnú űa űa ntáde tsiñu iña űa é kána űa
ña'a san é ká'an űa ni űa te kí'xi űa viko san.
Ntá tsi űa ni ntio űa'a san kí'xi űa.

⁴ Taxnú xtuku űa tuku űa'a, űa ntáde tsiñu
iña űa ne, kaka'an űa ni űa: “Kúkaná nto űa'a
san, űa é ká'an n'íi u nte di'na. Ká'an ntō tsi
é iō tu've é ká'xi o. E'ní u duntiki ko ni kiti e
dóo vá'á o ni i. É iō tu've nti'í ve. Na kí'xi xña
viko e tánt'a i'xá ko”, ka'án rei san.

⁵ űa ni ide űa'a san kuéntá ne, xio ku'e'en
ña. Uun űa ne, kukútu űa ne, uun űa ne,
kudíko űa.

⁶ űa nguú sán ne, tii űa űa ntáde tsiñu iña
rei san ne, dé xeni űa ni űa né, e'ní űa űa.

⁷ Un vá'a tsí kúdiin rei san ne, taxnú űa
sntadun űa é ka'ní űa űa e'ní űa ntáde tsiñu
iña űa ne, é ka'mi űa űuú űa.

⁸ Kidáa ne, kaka'an űa ni űa ntáde tsiñu iña
ña: “Iō tu've viko e tánt'a i'xá ko, ntá tsi űa
e kána ú ne, űá ni de ntāa űa é kí'xi űa.

⁹ Dukuān né, kue'ēn ntō itsi kán ne, ká'an
nto ni da xóo ka űa'a é n'íi nto é kixka'xi űa,
kuān te titín űa”, ka'án rei san.

¹⁰ Kué'ēn űa ntáde tsiñu iña űa itsi kán ne,
xee n'íi űa űn ntíi ntíi űa'a, űa é n'íi űa, kuān
te vá'a űa'a űa, kuān té űa vá'a űa'a űa. Dā
xee un ntíi ntíi űa'a sán ne, tsitu ku'e'en űa'a
san vi'í mi kakuvi viko san.

¹¹ Ntá tsi dá xee rei san é kōto űa űa xee
sán ne, ini űa é tuví uun űa'a, űa é űa tuví
dú'nu vá'a i iña viko san.

¹² Kaka'an űa ni űa: “O dee, ¿nté kui tá'xi
ntu űa é kí'ví nto i'a, tsí űa te núu nto doo vá'a
nto iña viko san?”, ka'an űa. Ntá tsi nté uun
ña ni ká'an űa.

¹³ Kidáa ne, kaka'an rei san nī űa ntáxntii
ña: “Kí'ní nto nta'a űa sá'a ni d'fín űa dí ne,
nakene iko nto űa kí'í kán mi dōo nee. Ikán

dóo kueku űa'a san ne, naka'xi ka'ñi űa nú'u
ñá”, ka'án rei san.

¹⁴ Tsi kuān te titín űa'a kana ú űa ne, űá te
titín űa nakaxnú ú űa —ka'an Jesús.

Nuu i iña diu'un xóo san

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Kidáa né, ntāka űa fariseú san ne,
ntántukú nuu ini űa nté koo vii űa é nadāna
ña Jesuu núu i é kaka'an űa ni űa.

¹⁶ Taxnú űa űa ntántikin űa nī űa
ntántikin Herodē san mí tuví Jesuu.
Ntáka'an űa:

—Mastrú, ini nti tsi nuu é ntaā i é kaka'an
nto, tsí kanakuā'a nti'xe nto iña Xuva ko.
űá káde nto kuenta nēe iñá ntádē kueni űa'a
san. Ntē űa kau'vi ntó űa, kuān te na'nu űá'a
ña.

¹⁷ Ká'an nto vē, nee iñá kadē kueni nto.
¿Vá'a ntu o é ku'e'é o diu'un xóo san nta'a
ña tsiñu na'nu i űuú Romá san ne, o űa'a? —
ka'an űa.

¹⁸ Ntá tsi ini Jesús tsi dōo kinī o dé kueni űa
iña űa ne, kaka'an űa:

—¿Nté kui ntaíto nteé nto ko, ntō'o e ntaéni
nta'ví nto űa'a?

¹⁹ Nañ'e'ntó ko diu'un e ntá'vi nto diu'un
xóo nto —ka'an űa.

Xé'e űa űa űun diu'un é kōto nteé űa.

²⁰ Kaka'an Jesús ni űa:

—¿Xóo ntu nuu i é ntee í'a? ¿Xóo ntu diví i
e ntee na'a san? —ka'an űa.

²¹ Ntáka'an űa:

—Íña űa tsiñu na'nu i űuú Romá san —
ka'an űa.

Kidáa ne, kaka'an Jesús ni űa:

—Naku'e'le nto nta'a űa tsiñu na'nu i san
nee é káduku ntee űa ne, naku'e'le nto nta'a
Xuva ko nēe é káduku ntee űa di —ka'an űa.

²² Dā téku űa sá'a ne, koó dá kúdu'va űa.
Ntaka űa ikān ne, kún'ú űa.

*Ntátsix'e'ē űa saduceu te ntoto xtúku o tē
xi'í o*

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Ntuvia tsikán ne, xēe űa saduceú san mí
tuví Jesuu. Na sá'a ne, űa ntoto xtuku o tē xi'í
o, kuíni űa. Tsix'e'le űa Jesús:

²⁴ —Mastrú, ká'an Muisee tsí te kúvi uun
ñatíi ne, űá ni xió i'xá űa ne, kuétsi e tánt'a
ení űa ni ñad'í kií san vata koo é kōo i'xá űa
kuenta iña ení űa.

²⁵ Vi'í a vé ne, űa ntoo ni'í ntí ne, xio ű'xe
ñá'a ení űa. I'xa nuu i san ne, tánt'a űa,
ntá tsi xi'í űa di'na dá kōo i'xá űa. Kidáa ne,
tánt'a xtuku ení űa ni ñad'í kií san.

²⁶ Kuan o kúvi ni űa é kuvi űvi san dí, nī űa
é kuvi űni san, dá nte tánt'a ñad'í kií san nī
ña é kuvi ű'xe san.

²⁷ Dā xi'í ntí'í űa ne, kidáa ne, xi'í ñad'í san
dí.

²⁸ Dukuān né, te ntoto xtuku ō né, ¿Xoó ntu kuvi nti'xe ñadĩ'i i é ū'xe ñá'a san? Tsi un ntĩ ntiĩ ña tánta'a ni'i ña ña —ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ña:

—Ntádana nto, tsi ñá ini nto nté o kaka'an tú'un Xuva kō, nté ñá ini nto e dóo ka'nu Xuva kō.

³⁰ Tsi te ntoto xtuku ō ne, ña tánta'a ká ña'a, tē tii, te ñadĩ'i. Tsi vata ntáa ánje Xuva kō ntáa ō e dukún kán.

³¹ Kuenta iña i te ntoto xtuku ō né, vāta ntu nakua'a nto mí kaka'an tú'un Xuva kō:

³² “Xu'ú ne, Xuva Ábraan, Xúva Ísaa, Xúva Jácoó san u”, ka'an ña. Xuva kō ne, ñá te Xuvá ñá xi'i san ña, tsi Xuvá ña ntantito san ña —ka'an Jéssu.

³³ Dā téku ña ntāñi ikān ne, koó dā kúdu'va ña nuu i é nañe'e ña ña.

Tū'un é dii ka ka'nu é ká'an Xúva kō é káda ntaa o

(Mr 12:28-34)

³⁴ Dā téku ña fariseú san tsi ña tuví nee iña é kúvi ka'an ña saduceú san dá ka'an Jéssu iña ñá ne, náataká nuu ñá fariseú san.

³⁵ Uun ña'a, ñá ini vá'a leí san ne, ito nteé ña Jéssu, kaká'an ña:

³⁶ —Mastrú, ¿neé ntú tú'un e dii ka ka'nu é ká'an Xúva kō? —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Jéssu ni ña:

—“Kuinama nto Tó'o nto Xuva ko kanĩ nima ntó, kanĩ é tduiña nto, kanĩ ū'xen diki nto.” Kuan ō ka'an Xúva kō.

³⁸ Sá'á e tú'un e dii ka ka'nu é di'na kada ntaa o.

³⁹ Dóko sá dadii ni tū'un é kuvi ūvi san. Kaka'an: “Kuinama ntó ta'an nto vatá ó kakuinama mii nto kúnu ntó”, ka'an.

⁴⁰ Te káda ntaa ntó ntuvi nuu i sá'a ne, kuan kōo kada ntaa nto un ntĩ ntĩ lei Muisee ni un ntĩ ntĩ tú'un e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kō san di —ka'an Jéssu.

¿Xoó ntu i'xá i Cristu?

(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

⁴¹ Dá ntóo ká ña fariseú san ne,

⁴² tsixe'e Jéssu ña:

—¿Nee iña ntu ntádé kuení nto iña Cristu, ña táxnuu Xuva kō? ¿Xoó ntu i'xá i ña? —tsixe'e ña.

Nantíko kōo ña fariseú san, kaka'an ña:

—I'xá ika Dávii ña —ka'an ña.

⁴³ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Te i'xá ika ñá ña ne, ¿nté kui kaka'an ntú Davii é Tó'o ña ña, vata ō xe'e Espiritú Sántú san ña é ká'an ña? Tsi ka'an Dávii kidaá:

⁴⁴ Kaka'an Xúva ko ni Tó'o ko:

“Kutúvín diñi kua'a ko é xntiin kó dā nté kúvi vii ú nĩ ña ntaínchu'vi o.”

Kuan ō ka'an Dávii.

⁴⁵ Te ká'an Dávii tsi Tó'o ña ña ne, ¿nté ntu koo ka'an ña tsi i'xá ña ña di? —ka'an Jéssu.

⁴⁶ Nté uun ña ña ni kuvi nantiko koó ña nté uun tú'un. Nté ntúvi tsikán ne, ña ni ntío ká ña'a san tsixé'ē ká ña ña.

23

Dā tsi'i kuétsi Jéssu ña fariseu ni maestrú lei (Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

¹ Kidaá ne, kaka'an Jéssu ni un ntĩ ntĩ ña'a sán, nĩ ña ntántikin ña:

² —Mastrú leí san nĩ ña fariseú san ne, ntánaku'á ña ntó nēe é ncho ka'án lei Muiseé san.

³ Dukuān ne, kini nto é ntáka'an ñá ne, vii nto vatá ó ntáka'an ña, ntá tsi ña vii nto vatá ó de ña, tsi ña ntáde ña vatá ó ntánaku'á ña nto.

⁴ Dōo ntátee tsiñu ña ña'a núu i e dóo ntií tú'un e ña kutí ña'a san, ntá tsi mii ña ne, ña ntío ña tñn nta'a ña nté un siin.

⁵ Un ntĩ'í e ntáde ña ne, ntáde ña vata koo é kīni ña'a san. Ntátsuve ña tütú e dóo nĩ'í xteén ña ni ntá'a ña, tutu é ūve na'a tú'un Xuva kō. Ná tē nté kaa nani ntete du'nu ña.

⁶ Ncho kuntōo ña mĩ'í e dii ka vá'á ō vi'i viko sán ne, ncho kuntōo ña sia é ntoo un tsi nte núu i kan ini ukún kán.

⁷ Ntío ña é ká'an ún ntĩ ntĩ ña'a ntiusi ni ña nú á'vi kán ne, é ká'an ún ntĩ ntĩ ña'a tsi mastru ñá ña.

⁸ Ntá tsi ña ku ka'án ña'a tē mastru ñá nto, tsi uun tsi Mastru nto. Un ntĩ ntĩ ntó ne, ta'an nto.

⁹ Ná ku ka'án ntó Uva nto ni da xóo ka ña'a ñuxiví a, tsi uun tsi Uva ntó, ña é tuví e dukún kán.

¹⁰ Ná ku dá vá'a nto é ká'an ñá'a san e tó'o ña ntó, tsi mii tsi ú e Tó'o ntó, xu'u é nāni ú Cristu.

¹¹ Ntō'o é dii ka na'nu ña'a nto ne, kada tsiñu nto iña tá'an nto.

¹² Ntō'o e ntáde na'nu ña'a nto ni tā'an nto ne, vii Xuva kō é nainu xuvi ntó. Ntō'o é ña ntáde na'nu ña'a nto ne, Xuva kō ta'xi ña é ntuna'nu ña'a nto.

¹³ Ntá tsi jntá'vi ide ntó, ña vete, maestrú leí nĩ ña fariseul, tsi ūvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakadi núu nto itsi mí kadé kú'vé Xuva kō. Nté mii ntó ña ntío nto é kuíta nt'i'xin nto ne, nté ña ntaxe'e nto itsi é kuíta nt'i'xin tuku ña'a, ña e dóo ncho kuíta nt'i'xin.

¹⁴ Jntá'vi ide ntó, ña vete, maestrú leí nĩ ña fariseul, tsi ūvi nuu i é ntáde nto. Ntánaki'i nto vi'i ñadĩ'i kíi san ne, dóo na'a ntáka'an ntá'vi nto vata koo é tēe xu'u nto e ntáde nto. Dukuān ne, dii dii ka ni'i nto é ntó'o nto.

¹⁵ Jntá'vi ide ntó, ña vete, maestrú leí nĩ ña fariseul, tsi ūvi nuu i ntáde nto. Nā túvi mĩ'í é ña ká'in nto vata koo é vii nto é kuinti'xe kuān té uun kúdií ña'a vatá o ntákuinti'xe nto. Kidaá, dá kakuinti'xe ña ne, ntáde nto é kúvi ña é dii dii ka kini kaa é divi ntó. Dadii kí'in ntó ni ña dó'vi kan.

¹⁶ ʔNtā'vi ide nto! tsí ntō'ó ne, vata ntāa ña kuāa ntāa nto, ña é dotō tsi kanañ'e e tuku ña'a nté koo kī'in ña. Ntáka'an nto: "Tē xoó ña'a kakuni'i ña xūkún sán ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'i ña ōro é naxe'e ini ukún san ne, da mií é vii ña é káka'an ña", xkoó ka'an nto.

¹⁷ ʔÑa kuāa tuntu! ʔNee iñá ntu é dií ka nuu á'vi: ōro san ne, o xūkún san é káde i e kúviko oro san?

¹⁸ Ntáka'an nto: "Tē xoó ña'a kakuni'i ña nāa san ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'i ña doméní san é ntéku nú nāa san ne, da mií é vii ña é káka'an ña", xkoó ka'an nto.

¹⁹ ʔÑa kuāa! ʔNee iñá ntu é dií ka nuu á'vi: doméní san ne, ō nú nāa san mí kade i e kúviko doméní san?

²⁰ Xoó ña'a é kakuni'i ña nāa san ne, kakuni'i ña nāa san nī é un ntí'í é ntekú nuu i kan.

²¹ Xoó ña'a é kakuni'i ña xūkún san ne, kakuni'i ña Xuva kō di, tsí tó'o xūkún san ña.

²² Xoó ña'a é kakuni'i ña é dukún kán ne, kakuni'i ña Xuva kō di, tsí ikán tuví ña, kadé kú'vè ña.

²³ ʔNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakué'e nto nta'a Xuva ko uun ta'vi i é u'xi xuku mínū ngatsí, ni ánií, ni kōminú san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta nee iña é dií ka nuu á'vi é káka'an leí san, mí káka'an é vii o é vā'á ni ta'an kō, é ntuntā'ví ini ko ña, é kuinti'xe ko Xuva kō. Ña xtúví mií nto é vii ntó tsikan, ntá tsi kantio é vii nto sá'a di.

²⁴ ʔVata ntāa ña kuāa ntāa nto é dotō tsi ntánañe'e nto tuku ña'a nté koo kī'in ña! ʔNtō'ó ne, ntáka'an ntée nto ña'a, ña é ña kué'e nuu i é kīni kaa ntáde, ntá tsi divi ntó ne, dií dií ka kue'e kuétsi ntó!

²⁵ ʔNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! ʔNté kui ata tásá xntu san ni ata kó'ó san ntánakate nto? Tsi iní i kán ne, dentu kue'en kuenta iña í e dóo dú'u nto, e dóo ntio nto é un ntí'í.

²⁶ ʔFariseu kuaa! Di'na nakate nuu nto tásá san ni kō'ó san di ne, kidaa ne, ntoo atá i di.

²⁷ ʔNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Vata ntāa nú ñañá é naxe'e dú'xe kuí'xin ata i ntāa nto. Dōo tí ntaa é koto ō ne, ntá tsi iní i kán ne, ñu'u tsitu xiki tē'ú ni nūu i é dentū.

²⁸ Kuān ntāa nto di, tsi dóo va'á nto, kuini ña'á san, ntá tsi dóo vete nto, tsí ñu'u tsitū nima nto é kīni kaa, e úvi nuu i ntáde nto.

²⁹ ʔNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Ntáde va'á nto ñañá ña ka'án naa Xuva ko kidaa ne, ntántakutu nto ñañá ña'a, ña e dóo va'á ña'a san.

³⁰ Ntáka'an nto: "Tē dí ni kántoo ntí ntuvi dá ntoo uva iká ntí ne, ña ni xntí ntí ña é

ka'nī ñá ña ntáka'án naa Xuva ko san." Kuān ó ntáka'an ntó, kuān té ña ntāa.

³¹ É kuān ó ntáka'an ntó ne, ntáka'an nto tsí i'xá ntí'xe nto ña é'ni ña ka'án naa Xuva ko san, tsí dé nī kue'en ñá'a nto di.

³² Ntō'ó ne, nantí'í ntó nee e éni ntu'u uva ata ntó.

³³ ʔNtō'ó ne, vata ntāa i'xá e ña vā'á ntāa nto, vata ntāa tatá koo ntāa nto! ʔNté ntu koo nakáku nto te ká'an Xúva kō é kī'in nto dó'vi kan?

³⁴ Dukuān né, taxnúu ú ña ka'án naa ko mí ntoo nto, nī ña e dóo kī'in iní i, nī mastrú san. Iō ñá ne, ka'ní nto ña. Iō ñá ne, xntee ntó ña ntíká krusi kan. Iō ñá ne, natii nuu nto ña xo'o má vi'í mi ntánataká nuu nto. Iō ñá ne, kadá xení nto ni ña da mi'í ká ñuú mí kī'in ña.

³⁵ Kaxntéé na'a Xúva ko kuēnta ntó kuenta iña un ntí'í ntí'í ña é vā'á ña'a, ña é xil'i, uun tsi nté i'xá Adaán san, ñá nani Ábee, ña é ña ni ide núu i é kīni kaa ne, uun tsi da nté Zacaria, i'xá Bereguia, ña e é'ni nto mé'ñu má vi'í mí kuviko nī nú nāa Xuva ko.

³⁶ Nuú é ntaa i é káka'án u ni ntó tsí ni'í ña ntántoo vevii é ntó'o ña kuenta iña i é un ntí'í nūu i sá'a.

Dā éku Jesuu kuénta iña ñuú Jerusaleen (Lc. 13:34-35)

³⁷ ʔÑa ntá'vi ide ntu nto, ñuú Jerusaleen! Kae'ní nto ña ntáka'án naa Xuva ko. Kaxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva kō é ká'an ñá ni ntó. Dōo kī'in itó ntio ko é natee ta'an ntí'í ú nto vatá ō kanatsi'í tsú'tn san á i'xá ti má ntí'xin ti, ntá tsi ña ni ntio nto.

³⁸ Kiní nto ve, tsí ña kuntóo ká ña'a ñuú nto kán.

³⁹ Tsí kaka'án u ni ntó tsi nté uun itó ka ña kiní nto kó dá nté ká'an nto: "Dōo ka'nu ña'a, ña é vē'xi naa Xuva ko", koo ka'an nto —ka'an Jesús.

24

Dá kakā'an Jesús é nakatsīn ña'a úkūn ñá Israeé san

(Mr 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ntūi Jesuu má úkūn kán. Kué'ēn ká ña itsi kán dá xee ña ntántikin ña, ntáka'an ñá e na kōto ña úkūn sán e dóo vā'á o.

² Ntá tsi kaka'án Jesús ni ña:

—ʔÑá ntu kaíni nto é un ntí'í sá'a? Nuú é ntaa i é káka'án u ni ntó, tsí ña tuvi nté uun xuu é ōdo ntí'í ta'an vevii é ña nakátsin ña'a san rkontūvi —ka'an ña.

ʔNté ntu koo kuvi di'nā dá ntí'í ñuxiví san? (Mr 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Dá tuví Jesuu tí'í i é nani Ōlivú ne, xée etsin ña ntántikin ña, tsixé'e ña ñá:

—Ká'an nto vë: ¿Amá ntu kuvi sá'á? ¿Nté ntu koo kuvi te xee ntúvi e nainu nto, te ntí'i ñuxiví sa? —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Kuenta tsí víi nto e ña xoxo kaní nta'ví i nto.

⁵ Tsi dóo titín ña'a ka'an ña é ðivi ñá é Cristu ña. Ka'an ña: “Xu'u é Cristú u”, koo ka'an ña. Nã te da ðii ña'a kaní nta'ví ña.

⁶ Tekú nto tsi é xio xío kakuvi du'xën. Ntá tsi koto nto tē ña ku'ví nto. Tsi kantio é kuān koo kuvi. Ntá tsi vata xée ntuvi e ntí'i ñuxiví sa.

⁷ Tsi nãa uun ñuú ni tuku ñuu. Nã tsiñu na'nu i sá'á ne, naa ñá ni tuku ña tsiñu i. Kutamá ne, táan dā mí'l ká ñuu.

⁸ Te kúvi sá'á né, dā ve kaiñi ntu'u é ntō'o ña'a san.

⁹ Kidáa ne, ntada ñá nto kuenta ntá'a ña'a, ña é kadá xení ni ntō, é ka'ní ñá nto. Un ntí'í ntí'í ña'a san kune'u iní ña ni nto kuēnta iñá ko.

¹⁰ Ntuvi tsikán ne, dóo titín ña'a xtuví mii ña e ntákuinti'xe ña ko. Ká'an ntéé ta'an ña. Kune'u iní ña ni tã'an ña.

¹¹ Dóo titín ña'a ki'xi ña é kã'an ñá tsi naa Xuva ko kaka'an ñá ne, ñá te da ðii ña'a kaní nta'ví ña.

¹² Tsi dóo kukue'e é kīni kaa e ntáde ña ne, xtuví mii ña é kakuinima ñá ta'an ña.

¹³ Ntá tsi xoo ña'a é kūtíi ñá da nté tē ntí'i ntuvi tsikán ne, nakáku ña.

¹⁴ Tú'ün va'á iña mí kadē kú'vé Xuva kō ne, ká'án ntodó ña'a dá kanii ñuxiví, vata koo é kīni un ntí'í ntí'í ña'a. Kidáa ne, ntí'i ñuxiví sa.

¹⁵ Uun ntuvi ne, kúvi vata o ka'an Dáníee, ñá ka'án naa Xuva ko kidaa. Kiní nto tsi kuntitsi uun nuu i e dóo kīni kaa, nuu i é ña ntío kue'en Xúva ko, mē'ñú i mí dóo kuikó san. (Xoo ntánakuá'a i né, na k'ín diki ña.)

¹⁶ Kidáa ne, ña ntántoo ñuu Judeá ne, na kūnu ña ki'in ñá nte xúku kán.

¹⁷ Xoó ña'a, ña ntoo da'na diki ví'i i kán ne, ñá kuné'é ña nuu ña má ví'i ña kán é k'í'i ña iña ña.

¹⁸ Xoó ña'a, ña é ñu'u mātú i kán ne, ñá kuné'é ña kínaki'l ña kutuun ña.

¹⁹ ¡Ntá'ví ide ñá ñu'u i'xá i ntuvi tsikán, ni ñá e ntánatsitsi i'xá i!

²⁰ Kákan nto nta'a Xuva kō e ña kantío é kūnu nto ntuvi ví'xin, nté ntúvi dá iō dá'na.

²¹ Kidáa ne, un vá'a tsi nto'o ña'a san. Vata kīni ña'a e dóo nto'o ña nuu i é kīni kaa sá'a nte ntúvi é iñi ntu'u ñuxiví sa. Nté uun ito ka ñá kuan kōo kuvi di.

²² Tē ña nantí'i Xuva ko ntuvi tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi nainu Xúva ko ntúvi tsikan da xe dóo kakuinima ñá ña náxaxnú ña.

²³ Te kaka'án uun ña'a ni ntō kidaa: “Koto nto, tsí i'a tuví Cristu”, o te kaka'an ña: “Ikān tuví ña”, ne, ñá ku kuñti'xe nto ña.

²⁴ Tsi ki'xi ña veté ne, ka'an ña tsi Cristu ña. Tuku ña veté san ne, ka'an ña tsi kaka'an ñá naa Xuva ko. Víi ña nuu i é kīni ña'a san ne, víi ña nuu i e dóo na'nu é kāni nta'ví ña ña'a san. Tē dí kuvi ne, un tsi nte ñá ntákuinti'xe i ko kaní nta'ví ña ña.

²⁵ Koto nto, tsi é ði'na kaka'án u ni ntō é kuān koo kuvi.

²⁶ Dukuān né, te kaka'an ñá ni ntō: “Koto nto tsí tuví ña má kū'u kan”, ne, ñá ku ñe'ē nto. Te kaka'an ña: “Tuví ña má ví'i kán”, ne, ñá ku kuñti'xe nto.

²⁷ Tsi vatā ó kaxi'i nuu nté uun ðiñi i e dukún kán un tsi nté tuku ðiñi i kán né, kuan kōo xi'í nuu ka'nu ú ne, da ñe iní xnto nainu ú, xu'u é vëxkúví ú ñatií.

²⁸ Dā mí'l ká tuví kúñu tē'ú ne, ikān ntátaká nuu skulú san.

Nté koo nainu Jesucristu

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Ura tsi i tē ntí'e e dóo ntántoo ña'a ntuvi tsikán ne, kuneé ngantíi san; nté ña xi'í nuu ká xoo san. Kó'xō kímí san e dukún kán ne, kantá nuu e dukún kán.

³⁰ Kidáa ne, ntii dito nuu i e dukún kan iña kó, xu'u é vëxkúví ú ñatií. Kidáa ne, un ntí'í ntí'í ña'a ñuxiví sa ne, u'ví ña. Kiní ña tsi vé'xi ú, xu'u é vëxkúví ú ñatií, mé'ñū viko é ñu'u e dukún kán. Kiní ña tsi dóo iō ntii kó, tsi dóo ka'nu u.

³¹ Taxnú u ánjē kó e dóo ntii nakuēku ña trunpetá ne, natee ta'an ña ña'a, ña é nakaxnú u, dá mí'l ka mí ntoo ña da kanii ñuxiví sa.

³² Koto nto tun igú sán ne, kiní nto: Dá dá vé ute nta'a utun san, dá dá vé kakene xuku i ne, iní nto tsi dokó sa xee ntúvi ka'ni.

³³ Kuan kōo kuvi dí te iní ntí'i ntó nuu i tsikán. Kutuní nto tsí é ntí'isi nteé u xi'í nto.

³⁴ Nuú é ntaá i é kaka'án u ni ntō tsí ña kuvi ña'a, ña ntántoo ntuvi sá'a, dá nté kuvi ntí'i nuu i sá'a.

³⁵ E dukún kan ni ñuxiví sa ne, kunaa, ntá tsi tú'ün kó ne, ñá kunāa kue'en.

³⁶ Ntá tsi nté uun ña'a ñá ini ña neé ura kuvi sá'á, nté ánje Xuva kō, ña ntoo e dukún kán, nté xu'u é I'xá ñá ko ñá iní u. Da mii Uvā kó ini ña.

³⁷ Vata o kúvi ntuvi dá itúvi ña ata ika ko Nōe ne, kuan kōo kuvi te nainú u di, xu'u é vëxkúví ú ñatií.

³⁸ Tsi kidáa ne, ntuvi ði'na dá nakuntéku ntute ñuxiví san ne, ntaé'xi ña ntáxi'l ña ne, ntatánta'a ña. Kuan o é ðé ña da nté xee ntúvi é k'í'ví Noee iní arká san.

³⁹ Nã ni kutūni ña nté koo kuvi ña dá nté xee ntúte san é natavi núu ña un ntí'í ntí'í ña. Kuan kōo kuvi te nainú u di, xu'u é vëxkúví ú ñatií.

⁴⁰ Kidáā ne, uvi ñá'a ñatí san ne, ntaítu ña. Uun ña kí'in ña ní kó ne, uun ña kutuví mii ña.

⁴¹ Úvi ñadĩ'í san ne, ntántiko ña. Uun ña kí'in ña ní kó ne, uun ña kutuví mii ña.

⁴² Koto nto ve, tsi ñá ini ntó nee ntúvi, neé ura nainú u, xu'u é Tó'o ntó ko.

⁴³ Ntá tsi kuenta tsi víi nto. Tē dí ini tó'o vī'i san neé ura kí'xi ña du'ú san niñú a ne, koo tú'vē ña ne, ñá kué'é ña é kí'i dú'u ña du'ú san iña ña.

⁴⁴ Dukuān ne, koo tú'vē nto ve. Tsi ura dá ña kantétu nto ne, ura í tsikan naínú u.

Ña é kade tsiñu vá'a ní ña é ña kade tsiñu vá'a

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Xoó ña'a, ña kade tsiñu e dóo ini de ntáa ña, ña e dóo kí'in ini í ne, ka'an tó'o ñá é kuvi kodo nuū ñá iña ví'i ña, é kué'é ña é ká'xí ña ntáde tsiñu ní'í ña te xee úra í.

⁴⁶ Ntē kuí vá'a ní ña é kade tsiñu te kade ntaa ñá tē xee tó'o ñá!

⁴⁷ Nuú é ntaa í é kaka'an u ni ntó tsi kué'e tó'o ñá é kunteé nta'a ña un ntí ntí iña ña.

⁴⁸ Ntá tsi te ña kade tsiñu san kini kaa ña ne, kadē kuení ña te kukuí ka tó'o ñá ne,

⁴⁹ kade xení ña ní ña ntáde tsiñu ní'í ñá ne, da mii kué'en tsi e ntáxi'í ntaé'xi ña ní ña kí'vi ní'í ñá ne, kidáā ne, da née ini ñá naxee tó'o ña

⁵⁰ ūun ntuvi dá ña kantétu ña.

⁵¹ Kidáā ne, ta'xi tó'o ña ña. Ká'an ña tsi ní'í ña é ntó'o ña é káduku ntée ña vete. Ikān ne, dóo kueku ña ne, naka'xí ka'ñí ña nú'u ña.

25

Kuenta iña ú'xi ñadĩ'í kué'tsi

¹ Mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa u'xi ñadĩ'í kué'tsi é kué'en ní'í tun kantílin tun é kué'en tun é nani'í ta'an tun ña da vé tánta'a san.

² Ú'un ñá'a tún ne, ña túvi díki tun nté koo víi tun. Ú'un ñá'a tún ne, dóo iō díki tun é víi tun.

³ Ta'nu é ña tuvi díki í san ne, dá kué'en ní'í tun kantílin tún ne, ña ní iō tún asete.

⁴ Ntá tsi ta'nu iō díki í ne, odō tún tsá'a áseté tun ní kantílin tun.

⁵ Da ñi kákukuii ña da vé tánta'a sán ne, kídi tun.

⁶ Dá kú dava ñúu ne, kaka'an ñá'a: “Koto nto tsi vé'xi ña da vé tánta'a san. Kue'en ntó te nani'í ta'an nto ña”, ka'an ña.

⁷ Nákuntāñí tun, un ntí ntí tun, vata koo é tsoo tú'vē tún kantílin tun.

⁸ Kidáā ne, ntáka'an tá'nu é ña tuvi díki í san ní ta'nu e dóo iō díki í san: “Tá'xi kudii nto áseche nto, tsi kanta'va mí kanchílin ntí”, ka'an tun.

⁹ Ntá tsi nantiko koó ta'nu iō díki í san: “Á chē ña xee tá'an iñá nti che tá'xi ntí nto. Díi

ka vá'ā ó che kué'en ntó, kúkuíin nto iña mii nto nu á'vi kán”, ka'an tun.

¹⁰ Da ñi kué'en tún kúkuíin tun ne, kidáā xéé ña da vé tánta'a san. Ta'nu é iō tu'vé í ne, kúkí'vī tun má ví'i kán mí kakūvi viko sán ne, nakádi tó'o ví'i sán xi'í san.

¹¹ Dā rkontúví ne, xéé tá'nu nguii sán ne, ntáka'an tun: “¡Nakaán nto xi'í nto, tó'o ví'i!” , ka'an tun.

¹² Ntá tsi kaka'an tó'o ví'i san: “Nuú é ntaa í é kaka'an u ni ntó, tsi ña ini u nto”, ka'an ña —ka'an Jesús.

¹³ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Kuntóo tú'vē ntó ve, tsi ña ini nto nee ntúvi, neé ura é nainú u.

Kuenta iña diu'un

¹⁴ Mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a kaa, ña é dá ve kí'in túku ñuu. Kāna ña ña ntáde tsiñu iña ña ne, xé'é ña é kuenta víi ña iña ña.

¹⁵ Xé'é ña ūun ña kade tsiñu san u'un míl diu'un san. Uun ña'a ñá né, uvi míl. Ña kuvi ūni san ne, xé'é ña ña ūun míl. Xé'é ña é un é un ña vata tsi kaa kutíi ña kuenta víi ña. Kidáā ne, kué'en ña.

¹⁶ Ña é ní'í í u'un míl sán ne, ura tsi í kué'en ñá ne, dé tsiñu ní'í ña é u'un míl sán ne, ní'í ka xtúku ña u'un míl ka.

¹⁷ Kuan tsi o dé ña é ní'í í uvi míl sán di. Ní'í ká xtúkú ña uvi míl ká di.

¹⁸ Ntá tsi ña é ní'í í uun míl sán ne, éte ña xavi ne, í'xi ñá diu'un tó'o ñá.

¹⁹ Dá kú na'a ne, nāxee tó'o ña ntáde tsiñu san ne, nadita ñá kuenta.

²⁰ Ña é ní'í í é u'un míl sán ne, nāxee ñá ne, nākué'e ñá tó'o ña ū'un míl ká xtuku é ní'í ña. Kaka'an ñá ní tó'o ña: “É ū'un míl e tá'xi nto kó ne, í'a ní'í ká u u'un míl ká iña nto”, ka'an ña.

²¹ Kaka'an tó'o ña ní ña: “Dōo vá'ā o den, e den ntaan. Tsi da xe dén ntaan un siin e tá'xi ú o ne, kué'é ká xtuku tá'xi ú o é kadān ku'ven. Kí'xin ní kó, kutúvin dínin ní ko”, ka'an ña.

²² Ña é ní'í í uvi míl sán ne, nāxee ñá di. Kaka'an ñá ní tó'o ña: “É ūvi míl e tá'xi ntó kó ne, í'a ní'í ká u uvi míl ká xtuku, é ní'í kó”, ka'an ña.

²³ Kaka'an tó'o ña ní ña: “Dōo vá'ā o dén, e dén ntaan. Tsi dén ntaan é un siin e tá'xi ú o ne, kué'é ká xtuku tá'xi ú o é kadān kú'ven. Kí'xin ní kó, kútúvin dínin ní ko”, ka'an ña.

²⁴ Ña é ní'í í uun míl sán ne, xéé ñá di. Kaka'an ñá ní tó'o ña: “Iní u tsi dóo diin nto. Katava nto mí ña ní í'xi nto ne, kata'vi nto mí ña ní itu nto.

²⁵ Dukuān ne, ū'vi ko ne, ixkú'xi ú diu'un nto. U'un nto diu'un nto”, ka'an ña.

²⁶ Ntá tsi kaka'an tó'o ña ní ña: “Divin né, dóo kini iden, dóo du'xen o. Inin tsi katáva u mí ña ní í'xi ú ne, kata'vi ú mí ña ní itu u.

²⁷ ¿Nté kui ña ni xtuvin ntun diu'un ko mi kue'nu i'xa i, vata koo é te ntiko koo u ne, nani'i ko diu'un ko ni i'xa i?", ka'an ña.

²⁸ Kidáa ne, kaka'an ña ni ña ntoo ikān: "Naki'i nto é uun míl é ni'i ña ne, kué'e nto ña é ni'i i'x'i míl san.

²⁹ Tsí da xōo ka ña'a é io iña ña ne, ní'i ká ña; kukuika ña. Ntá tsi ña é ña kué'e ío iña í ne, naki'i ká ña é ío iña ña.

³⁰ Ña é ña vá'á ó kade tsiñu sán ne, kiñu'u nto ña ki'i kán mi dóo nee. Ikān né, dóo kueku ña ne, ka'xi ka'ñi ña nú'u ña", ka'an ña.

Nté koo xntékú kú'vé Xuva kō iña ña'a dá kanñi ñuxiví sa

³¹ Tē nainú u, xu'u é vëxkúvī ú ñatī ne, dóo ka'nu ña'a u. Kí'xi ú ni ūn ntíí ntíí ánjē kó ne, kutúvī u ní tēú ko é dóo ka'nu u.

³² Nataká nuu un ntíí ntíí ña ñuxiví san nuú ko ne, tsoo xio ú ña, é un é un ña, vatā ó katsoo xio paxtú san ndi'u ña ni lē'ntu ña.

³³ A le'ntú san ne, tsoo ú ti diñi kua'a kó ne, ndi'u sán ne, tsoo ú ti diñi datsin ko.

³⁴ Kidáa ne, xu'u é Reí ú ka'án u ní ña ntoo diñi kua'a ko: "Kí'xi nto, tsi dóo ntio Uva kó nto. Kuntōo nto mí kadē kú'vé Xuva kō tsi é ío tu've iña nto un tsi nte dí'na dá de kú've ña ñuxiví san.

³⁵ Tsí dá kákm kó ne, ta'xi nto é ká'xi u. Dá itsi ko ne, ta'xi nto é kō'o u. Kuān te xio ñuú vé'xi ú ne, dóo diní nto é kutúvī u ni ntō.

³⁶ Dá kantíí u ne, ta'xi nto doo é kunūu u. Dá nchokuví u ne, íxkoto ni'ni nto ko. Dá inuu kutu ú ne, íxkoto ni'ni nto ko", koo ka'án u.

³⁷ Kidáa ne, ká'án ña é vá'á ña'a san ní ko: "¿Amá ntu ini nti é kákin ntō ne, tá'xi nti é ká'xi nto? ¿Amá ntu ini nti é itsi ntō ne, tá'xi nti é kō'o nto?"

³⁸ ¿Amá ntu ini nti é xio ñuú ve'xi nto ne, tá'xi nti mí kutúvī nto? ¿Amá ntu ini nti é kantíí nto ne, tá'xi nti doo é kunūu nto?"

³⁹ ¿Amá ntu ini nti é nchokuví nto, o nuu kutu ntō ne, íxkoto ni'ni ntíí nto?", koo ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, xu'u é Reí u ne, ká'án ú ni ña: "Nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō, tsí da kuān ó de nto ni tá'an nto, ña é díí ka dutsi ne, vata te xū'u kuān ó de nto ní ko", koo ka'án u.

⁴¹ "Kidáa ne, xu'u é Reí u ne, ká'án ú ní ña ntoo diñi datsin kó: "Kunu nto nuú ko, ña kini ntāa. Kue'ēn nto mí kai'xi ní'u u ntii dañu ntúvi, é de kú've u iña tó'o é ña vá'á san ní ánje í.

⁴² Tsí dá kákin kó ne, ña ni tá'xi ntō é ká'xi u. Dá itsi ko ne, ña ni tá'xi ntō é kō'o u.

⁴³ É xio ñuú vé'xi ú ne, ña ni tá'xi ntō mí kutúvī u. Íntíí u ne, ña ni tá'xi nto dóo é kunūu u. Nchokuví u ne, inuu kutú ú ne, ña ní íxkoto ní'ni nto ko", koo ka'án u.

⁴⁴ Kidáa né, tsixe'e ña'a sán ko: "¿Amá ntu kákin ntō? ¿Amá ntu itsi nto? ¿Mí'i ntú é xio ñuú ve'xi nto? ¿Amá ntu kantíí nto, ó é nchokuví nto, o inuu kutu ntō ne, ña ni xntíí ntíí nto?", koo ka'an ña.

⁴⁵ Kidáa ne, ká'án ú ni ña: "Nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō, tsí te ña ni xntii nto ta'án nto, ña é díí ka ntá'ví san ne, ña ni xntíí nto kó dí", koo ka'án u.

⁴⁶ Kidáa ne, ká'án ña mí ní'i ña é nto'o ña ntii dañu ntúvi. Ntá tsi ña é vá'á san ne, kuntuo ña ni Xuva ko ntii dañu ntúvi —ka'an ña.

26

Dā ntúkū nuu iní ña nté koo tñin ña Jesuu (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Dā kúvi ká'an Jesuu sá'a ne, kaka'an ña ní ña ntántikin ña:

² —Iní nto tsi uvi ntúvi ve xee viko dá nātavá Xuva kō ña Israee ñuú Egitō. Kidáa ne, xu'u é vëxkúvī ú ñatī ne, ntada ña ko kuenta ntá'a ña'a san é naxtee ña ko ntiká krusi kan —ka'an ña.

³ Ntuvi tsikán ne, nataká nuu tó'o dutú san ní ñatā san má ví'i ká'nu dutu ña ódo nūu, ña nani Caífaa.

⁴ Ntáñin ña ní tá'an ña nté koo tñin xu'ú ña Jesuu é ká'ni ña ña.

⁵ Ntá tsi ntáka'an ña:

—Ñá víi o mé'ñū viko san vata koo é ña kudiin ña'a san ní kō —ka'an ña.

Dā da'ví ñadī'í san cho'o vídin díki Jesuu (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Dá tūví Jesuu ñuú Betania, má ví'i Sīmuun (ñá é kánakó'xo kúñu í Kidáa) ne,

⁷ xee uun ñadī'í mí tuví ña, ní'i nta'a ña ūn xuxu cho'o vídin é dóo nuu á'vi. Dá'vi ña díki Jesuu cho'ó vídin san dá tūví ña ní mēsa kan.

⁸ Ntá tsi kudiin ña ntántikin ña da iní ña ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui doto xntu kanatívi ña cho'o vídin san?"

⁹ Tē dí ní diko ña né, dóo kue'é diu'un ní'i ña. Kidáa ne, kuvi kué'e ña diu'un san ña ntá'ví —ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi tékú Jesuu nee iña ntádē kuení ña ne, kaka'an ña ní ña:

—Ñá ku natéku du'xen ntō ña, tsí nuu í é vá'á kade ña ní ko.

¹¹ Ña tūví nté uun ntúvi é ña kuntuo ña ntá'ví san ní ntō, ntá tsi xu'ú ne, ña ná'á ka kutúvī u ni ntō.

¹² Dā da'ví ña kúñu kó cho'o vídin san ne, kaxtúví tu've ña kó é kuntu'xí u.

¹³ Nuu é ntaā í é káka'án u ni ntō tsí dá mí'i ká é ntáka'an ntódo ña tū'ūn va'á san kuenta iñá ko kanñi ñuxiví sa ne, ká'an ña'a nté ó dé ñadī'í sa'a ne, naka'an ña ña —ka'an Jesuu.

Dā díko Júda Jēsuu (Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Kidāa ne, uun ña'a ñā é uxuvi ñā'a san, ñā nanī Júda Iscarioté ne, kué'en ñā mí ntoo tó'ó dutú san,

¹⁵ kaka'an ñā ni ñā:

—¿Nté ntu kaa ta'xi nto kó te ntāda ú kuenta Jesús ntá'a nto? —ka'an ñā.

Xé'e ñā ñā óko ux'í diu'un kui'xín ne,

¹⁶ nté ūra tsikan ntúkú nuu iní ñā nté koo ntada ñā kuenta Jesús.

Dā é'xi dadū Jesuu ni ñā ntántikin ñā

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Dā kí ūun viko da nátava Xuva kō ñā Israee ñuú Egítō sán ne, xéé ñā ntántikin ñā mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ñā:

—¿Mí'i ntú ntio nto é xtúvi tu've ní é ká'xi ntó iña vikó sá'a? —ka'an ñā.

¹⁸ Kaka'an Jesús ni ñā:

—Kue'én ntó ñuú Jerusaleen, nú vi'í ñā tsikán ne, ká'an nto ni ñā: “Kaka'an Mástru san: É dokó sa xee ura iñá ko. I'a nú vi'í nto kán ka'xí u iña vikó san ni ñā ntántikin ko”, koo ka'an nto —ka'an Jesús.

¹⁹ Kuan ó dé ñā ntántikin ñā vata ó ka'an ñā ne, ikan xtúvi tu've ñā é ká'xi ñā iña vikó san.

²⁰ Dā kuāā ne, íntoo dadū Jesuu ní uxuvi ñā'a, ñā ntántikin ñā.

²¹ Da ntaé'xi ñā ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntó, tsí uun nto ne, díko ntó ko —ka'an ñā.

²² Nā tē nté kaa íntoo nta'xa ñā ne, é un é un ñā ntátsixe'e ñā ñā:

—¿Vá divi ntú u, Tó'ó? —ka'an ñā.

²³ Kaka'an Jesús ni ñā:

—Ñā é dadū tsi xnuu ntó'o tañú'u i iní ko'ó san ní kó ne, divi ñā é díko ñā ko.

²⁴ Xu'u é vèxkúvi ú ñatíi ne, kuví u vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, ntá tsi nta'vi ide ñā é díko ko. Díi ka vá'a ó tē dí ñā ni kaku ñā —ka'an ñā.

²⁵ Júdā, ñā é díko ñā ne, tsixe'e ñā:

—¿Vá xū'ú ntu, Tó'ó? —ka'an ñā.

Kaka'an Jesús ni ñā:

—Kuān ó kaka'an —ka'an ñā.

²⁶ Da nī ntaé'xi ñā ne, kí'i Jesuu tañú'u sán ne, nākué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, kátsin dava ñā ne, xé'e ñā ñā ntántikin ñā, kaka'an ñā:

—Kí'i ntó, ka'xí nto. Sá'a ne, kúñu kó —ka'an ñā.

²⁷ Kí'i ñā e'xin sán ne, nākué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, xé'e ñā ñā, kaka'an ñā:

—Ko'o nto, un ntíi ntíi ntó,

²⁸ tsi sá'a ne, níñi ko é xé'é u xu'u kó é káti ú kuenta iña dóo titín ñā'a san vata koo é nakate Xuva kō kuetsí ñā.

²⁹ Kaka'án u ni ntó tsí ñā ko'ó ka ú ntute tinti'ó sa dā nté ko'ó dadū ú ni ntó ntute tinti'ó xéé san mí kadē kú've Xuva kō —ka'an Jesús.

Dá kakā'an Jesús tsí ka'an Pedru tsí ñā iní ñā ñā

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Dā kúvi ita ñā nchu'un iña Xuva kó ne, ntíi ñā, kue'en ñā xuku Olívu.

³¹ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—Un ntíi ntíi nto kunu nto kó niñú ve. Tsí kuān ó uve na'a tú'un Xuva kō é káka'an: “Ka'ní u paxtú san ne, kaka xaa un ntíi ntíi a le'ntu san”, ka'an tú'un Xuva kō.

³² Ntá tsi te ntoto xtuku ú ne, kí'ín ú, kodo núu u ñuú Galilea —ka'an ñā.

³³ Pedru ne, kaka'an ñā ni Jesús

—Kuān té un ntíi ntíi ñā kunu ñā nto ne, ñā kuan koo víi u —ka'án Pedru.

³⁴ Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā.

—Nuu é ntaā i kaka'án u ni ó tsí niñú ve ne, dí'na dá kána l'í'xí sán ne, é uní ito ka'an tsí ñā inín ko —ka'an Jesús.

³⁵ Kaka'an xtúku Pedru ni ñā:

—Kuān te kuví u ni ntó ne, ñā ká'án u e ñā iní u nto —ka'an ñā.

Kuan ó ka'an un ntíi ntíi ñā ntántikin ñā di.

Dá kúka'an ntá'vi Jesuu má utun mí é nani Getsemānii

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Kidāā ne, kue'en ní'i Jesús ñā mí é nani Getsemānii. Kaka'an ñā ni ñā ntántikin ñā:

—Kuntóo nto i'a, na kí'ín u da'a san, kika'an ntá'vi u —ka'an Jesús.

³⁷ Nteka ñā ntuvi i'xá Zebedeú san ní Pedru. Dóo kúnta'xa iní ñā. Dóo dé kuení ñā.

³⁸ Kidāā ne, kaka'an ñā ni ntuni ñā'a san:

—Dóko sá ñā kutíi u e dóo nuu nta'xa nimá ko. Kuntóo nto i'a ne, kuntitó ntó ni ko —ka'an ñā.

³⁹ Kué'én ká ñā un sīin ne, nakani iti ñā da nté tantée xteen ñā ñu'u kán ne, dá kakā'an ntá'vi ñā, kaka'an ñā:

—Ūvá, te kúvi né, tá'xi nto é ñā nto'ó ko. Ntá tsi ñā te é ntio mii ko, tsí nté koo é ntio nto —ka'an ñā.

⁴⁰ Nāxee ñā mí ntóo ñā ntántikin ñā ne, ntákidi ñā. Kaka'an ñā ní Pedru:

—¿Nté uun urá ntu ñā ni kutíi nto kuntito nto ní ko?

⁴¹ Kuntito nto ne, ka'an ntá'vi ntó vata koo é ñā víi nto é kíni kaa. Nima ntó ne, ncho víi é vá'a, ntá tsi kúñu ntó ne, ñā kácuti i —ka'an ñā.

⁴² Dā kúvi uvi ito kue'en ñā kúka'an ntá'vi ñā ne, kaka'an ñā:

—Uva, tē ñā kuví kuíta nti'xin sá'a é ñā nto'ó ko ne, na kuān koo kuví vatā ó ntio nto —ka'an ñā.

⁴³ Dā náxee xtúku ñā ne, ntákidi xtuku ntuni ñā ntántikin ñā, tsí kantadí mii ntuxnúú ñā ma'na.

⁴⁴ Tsoo mii xtúku ñā ñā ne, dá kué'en ñā, kuka'an ntá'vi xtuku ñā é kúvi uní ito. Kuan tsí o kaka'an ntá'vi xtuku ñā.

⁴⁵ Kidáa ne, naxee xtuku ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Ntá kidi dúkuan ntu ntó? ¿Ntoo da'na ntu ntó? Koto nto tsi e xée ūra í ve é xu'u é vēxkúvī ú ñatī ne, ntada ña ko kuenta ntá'a ña kinī ntáa san.

⁴⁶ Nakuntáñī nto, k'í'ñ o, tsi é xee ña é dikó ko —ka'an ña.

Nté o tññ ña Jesuu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Da ñi káka'an dúkuan ña ne, xée Júdā, uun ña'a ña é uxuvi ñá'a san. Nā té nté kaa ña'a ntéka ña, ña odo káa ni útun. Vé'xi ña kuénta iña tó'ó dutú san ni ñatā san.

⁴⁸ Nā é dikó ñá ne, é ká'an ñá ni ñá'a san: —Xoó ña'a, ña é ká'xi u xu'u i ne, divi ña tññ nto ña —ka'an Júdā.

⁴⁹ Ura tsi i xee ña mí tuví Jesuu, kaká'an ña:

—So'o ntó dá, Mastru —ka'an Júdā.

Ne, e'xi ña xu'u ña.

⁵⁰ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Viin nee iña é vē'xin é viin —ka'an ña.

Kidáa ne, xée ñá'a sán ne, tññ ña Jesuu é ki'in ni'í ña ñá nuu ña tsiñu na'nu i san.

⁵¹ Uun ña'a, ña ntántikin Jésuú ne, tává ña káa ña ne, e'ni ña ña kade tsiñu iña dutu ñá odo núu san. Nákuítá tu'un ña lo'xo ña.

⁵² Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nāxnuu vá'an káa o. Xoó ña'a é naā ñá ni káa ne, káa kuví ni'í ñá di.

⁵³ ¿Vá ña kuví ntu ká'an ú ni Uvá kó, kuiní nto ne, ura dú'va tsi i táxnū ña uni dikó u'xi míl ánje ña?

⁵⁴ Ntá tsi té dí kuan kōo ne, ¿nté ntu koo kuntaa vatá ó kaka'an tú'un Xuva kō é da mī é kuān koo kuví? —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsikán ne, kaka'an Jesuu ni ñá'a san: —¿Vé'xi ntu nto é tññ nto uun ña du'u, é kuan o odo ntó káa nto ni útun san é vēxtññ nto ko? Utén utén tuví u má ūkún nto kán ne, ña ni tññ nto ko.

⁵⁶ Ntá tsi kuan kōo kuví vatá ó kaka'an tú'un Xuva kō, vata koo é kúntaa é káka'an ñá ká'an naa Xuva ko kidaá —ka'an Jesuu.

Un ntí'ntí'ñ ntántikin Jésuú ne, inu ña ne, xtuví mii ña ña.

Dā ntitsi me'ñu Jesuu núu dutu ñá odo núu san

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Nā e tññ Jesuu ne, kue'en ni'í ña ña mí tuví dutu ñá odo núu san, ñá nani Caífaa. Ikān ntoo mastrú lei ni ñatā, ña ntádē kú've san di.

⁵⁸ Ntá tsi ntikin íka Pedrú san ña dá nté xee ña nu kí'í kán nú vi'í dutu ñá odo núu san. Kúki'ví ña iní i kán né, ikān itúvi ña ni sntadún san vata koo é kōto ntodo ña nté koo kuví Jesuu.

⁵⁹ Dutu ñá odo núu san ni ūn ntí'ntí'ñ ña tsiñu i sán ne, ntuku ña ña é dá'ví dovete ata Jesuu, vata koo é ká'an ña é na kuví ña.

⁶⁰ Ntá tsi kuān te titín ña vete xee ña ne, ñá té kuédadii ni ká'an ñá vata koo é ku'e' é ña ña doxi'í san. Kidáa ne, xée ūvi ñá'a ne,

⁶¹ ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, kaka'an ña: “Kuví nanūu u xúkun Xuva kō sán ne, úni ntūvi tsi naxntitsi xtúku u”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁶² Nákuñtitsi dutu ñá odo núu san ne, kaka'an ña:

—¿Ña tuvi ntu é nantiko koō nto? ¿Nee iñá ntu sa'á é ntáka'an ñá'a san iña nto? —ka'an dutu ñá odo núu san ni Jésuu.

⁶³ Ntá tsi nte un siin ña ni ká'an Jésuu. Kidáa ne, kaka'an dutu ñá odo núu san ni Jésuu:

—Kaka'an u ni ntó nuu Xuva ko, ña kantíto san, ka'an ntó nī kó té Cristu ntí'xe nto, te I'xá Xuva ko ntó —ka'an ña.

⁶⁴ Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—É káka'an ntú ku nto. Ntá tsi kaka'an u ni ntó tsi vi'í a vé ne, kiní nto ko, xu'u é vēxkúvī ú ñatī, te tuví u diñi kua'a Xuva kō, ña é dóo ntī iní i san. Kí'xi ú mé'ñū viko e dukún kán —ka'an Jésuu.

⁶⁵ Kidáa né, kúdiin dutu ñá odo núu san ni ña ne, ntata ña dōo ñá vatá xkoó iní ñá ne, kaka'an ña:

—¿Dóo kiní ó kaka'an ña tsi dadī ña ni Xuva kō! ¿Vá kántio ká ntu ko ñá'a, ña é ntada ntaa? É tekú nto tsi dóo kiní ó kaka'an ñá iña Xuva ko.

⁶⁶ ¿Nté o kadé kuení nto? —ka'an ña.

Nantíko kōo ña nguī san, ntáka'an ña:

—Ió kuetsí ña. Kuetsí é kuví ña —ka'an ña.

⁶⁷ Kidáa né, t'í'vi dí' na nuu ñá ne, e'ni ña ña ne, xé'é nuu na vinuu ña.

⁶⁸ Ntáka'an na:

—Ká'an ntó ve, Cristu: ¿Xoó ntu e'ni i nto? —ka'an na.

Dá kaká'an Pedru e ñá ini ñá Jesuu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kuan tsi o itúvi Pedrú san nu kí'í kán. Xée ūn ta'nu kade tsiñu nú vi'í dutú san mí tuví ña ne, kaka'an tun:

—Divi ntó né, dadī tsi kaika nto ni Jésuu, ña vé'xi ñuú Galiléa san —ka'an tun.

⁷⁰ Ntá tsi siin uun ntí'ntí'ñ ña'a san kaká'an ña:

—Ñá iní u nee é káka'an nto —ka'an Pedru.

⁷¹ Dā ntí ña xi'í kán ne, é tūku ta'nu kade tsiñu iní tún ña ne, kaka'an tún nī ña ntāñi étsin san:

—Ñá sa'á ne, dadī kaika ña ni Jésuu, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'an tun.

⁷² Kaka'an xtúku Pedru e ñá ini ñá ña. Kaka'an ña:

—Ní Úva kō, ñá iní u ña sa'a —ka'an ña.

⁷³ Dā ku e ví'i ne, xéē ña ntāñi san ne, ntáka'an ñá ni Pedru:

—Nuu é ntaā i é nto'o ne, kaduku ntée nto ña tsikan, tsí kaka'an ntó vatā ó kaka'an ña —ka'an ña.

⁷⁴ Kidáa ne, kaka'an ña é na kué'É Xuva ko ñá é na ntó'o ñá tē ña nuu é ntaā i é kaka'an ña. Kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i, ñá ñi nti'xe ú ña tsikan —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i kána lí'xí san.

⁷⁵ Kidáa né, naka'an Pedru é kaka'an Jesús ni ña: “Di'na dá kána lí'xí sán ne, úni ito ka'an e ñá inín ko”, ka'an ña. Kidáa ne, kī Pedru ne, ékú kue'en ña.

27

Dā ntáda ña kuenta Jesúsú ntá'a Pilatu

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Dā tuví ne, un ntíí ntíí tó'ó dutú san ni ñatā sán ne, nataká nuu ña é ká'an ña é na kúví Jesuu.

² Kí'ni ñá ña ne, kue'en ní'i ña ña nūu Pílatu, ña tsiñu ka'nu i iña ñuú Roma.

Dā xi'i Júdā

³ Júdā, ña é diko Jesúsú, dá kútuni ña tsí kuví Jesuu ne, nātivi iní ña ne, ntáda xtuku ña kuenta é oko u'xí diu'un kui'xín san nta'a tó'ó dutú ni ñatā san.

⁴ Kaka'an ña:

—Édé u kuétsí, tsí ña té nee é kini kaa ni íde ña é kuví ña —ka'an ña.

Ntá tsi ntáka'an ñá ni ña:

—Ñá tē nee kuenta iñá nti. Kuenta iña míi ó —ka'an ña.

⁵ Eté xaa Júdā sán diu'ún san má úkún kán né, ntíi ña, kue'en ñá ne, nakué'ne míi ñá kúñu ña.

⁶ Ntá tsi nataka tó'ó dutú san diu'ún san ne, ntáka'an ña:

—Dōo xíi kaa é xnūo o diu'un sá'a ini etun mí ñu'u é kaxé'e ña nani Jerēmia, dá ká'an ña: “Kí'i ña é oko u'xí diu'un kui'xín san, (divi xá'vi e ntáka'an ña Israeé san tsi ntá'vi ña iña ñá ne),

⁷ Édé kuení ña ne, ñi ña ñu'u iña ñá kade vá'a kídi nte'ú san mí kuntū'xí ña vé'xi xio ñu.

⁸ Dukuān ne, kaka'an ñá Ñu'ú Niñi ñu'ú san un tsi nté vevii.

⁹ Kuan ó kúntaa vata ó ka'an ñá ka'an naa Xuva ko kídaa, ñá nani Jerēmia, dá ká'an ña: “Kí'i ña é oko u'xí diu'un kui'xín san, (divi xá'vi e ntáka'an ña Israeé san tsi ntá'vi ña iña ñá ne),

¹⁰ xé'e ña diu'ún san é ñi ña ñu'u ña kade vá'a kídi sán, vata ó ka'an Xúva ko ní ko.” Kuan ó ka'an ña.

Dā kantísi me'ñu Jesuu nuu Pílatu

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Íntísi me'ñu Jesuu núu ña tsiñu na'nu i ne, tsixe'e ña tsiñu i san ña:

—Divi ntó ne, z'vá Rei iña ñá Israeé ntú nto? —ka'an ña.

Kaka'an Jesúsú ni ña:

—É kaka'an ntú ku nto —ka'an ña.

¹² Da nī ntátsi'i kuetsi tó'ó dutú san ni ñatā san ñá ne, ñá ni ká'an kue'en tsi ña.

¹³ Kidáa ne, kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Ña katéku ntu nto e dóo titín nuu i ntátsi'i kuetsi ña nto? —ka'an Pílatú san.

¹⁴ Ntá tsi nté uun tú'un ña ni ká'an ña. Koó dá kúdu'va ña tsiñu na'nu i san.

Dá kaka'an ña tsí kuví Jesuu

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Dá kakuvi viko sá'a ne, kanantíi ña tsiñu na'nu i san da xóó ka ña'a, ña ñu'u kutu san, ña é ntio ña'a san.

¹⁶ Ntuvi tsikán ne, nuu kutu uun ñatíi, ña é iní un ntíí ntíí ña'a, ñá nani Barābaa.

¹⁷ Dā nataká nuu ña'a sán ne, kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Xoó ña'a ntu ntio nto é nantíi ú ña: Barabaá san ne, o Jesúsú, ña e ntáka'an ñá'a tsí Cristu ñá, ña vexnákakū nto? —ka'an ña.

¹⁸ Tsi iní ña é ña'a sán ne, done'u iní ntáda ña kuenta Jesúsú.

¹⁹ Da nī tuví Pilatu kádē kú'vē ñá ne, taxnuu ñadi'í ña tú'un, kaka'an ña: “Ñá ku kí'nin nūun iña ñá sa'a, ña e dóo va'a ña'a san, tsi dóo kanto'o kó vevii e dóo kíni o kēni kó kuenta iña ña”, ka'an ña.

²⁰ Ntá tsi tó'ó dutú san ni ñatā san tsí'i ña díki ña'a san é na kákan ña é ntíi Barabaá san ne, na kúví Jesuu.

²¹ Kaka'an xtúku ña tsiñu na'nu i san ni ña:

—¿Xoó ntu é ntuvi ñá sa'a ntio nto é nantíi u? —ka'an ña.

Ntáka'an ñá'a san:

—jBarabaa! —ka'an ña.

²² Kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Nté ntu koo víi u ni Jesúsú, ña é ntáka'an nto é Cristu ña? —ka'an ña.

Un ntíí ntíí ña'a san ntáka'an ña:

—jNaxnteé ntó ña krusi! —ka'an ña.

²³ Kaka'an Pílatú san ni ña'a san:

—¿Nté kui? ¿Né ntu nuu i é kíni kaa é idé ña? —ka'an ña.

Ntá tsi díí díí ka ntíi ntáka'an ña:

—jNaxnteé ntó ña krusi! —ntákachu'u ña, ntáka'an ña.

²⁴ Dā íni Pílatú san tsí ña kuví víi ña, tsí e éni ntu'u ñá'a san kudíin ñá ne, kí'i ña ntute né, nta'a ñá nuu ñá'a san. Kaka'an ña:

—Ña túvi kuétsi ko te kúví ñatíí sá'a. Mii nto ini nto nté koo víi nto ni ñá —ka'an ña.

²⁵ Un ntíí ntíí ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña míi nti é kuví ñá, divi ntí ni l'xá nti —ka'an ña.

²⁶ Kidáa ne, nantíi ña Barābaa, tsí kuan ó ntío ña'a san. Dá kúvi natíi nuu ña Jesuu xó'ó ne, da táxnūu ña ña é naxnteé ñá ña ntíká krusi kan.

²⁷ Kidáa ne, sntadun ñá tsiñu na'nu i san ne, kue'en ní'i ña Jéssuu má vi'i mé'ñu kán. Nātaká nuu un ntíí ntíí sntadun, ñá ntoo ikán, mí tuví Jessuu.

²⁸ Nantíí ñá ña ne, xnūu ña ña doo kue'e.

²⁹ Dēvá'a ña le'é iñū né, xntekū ñá diki Jéssuu. Xni'nī ña uun chíin nta'a kua'a ña ne, ínchiti ña nūu ñá ne, da narkínteē ñá ña, ntáka'an ña:

—jNa kutūví va'ā ntó, Rei iña ñá Israee! — ka'an ña.

³⁰ Tí'vi díí ña nuu ñá ne, kí'i ña chíin é ní'i nta'a ña ne, da káni ña diki Jéssuu.

³¹ Dā kúvi narkínteē ñá ña ne, nāki'i ña doo kue'e san ne, naxnūu xtuku ña ña doo mii ña. Kidáa ne, kue'en ní'i ña ñá é naxnteē ñá ña ntiká krusi kan.

Dā naxnteē ñá Jessuu ntiká krusi

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Dā kue'en ña itsi kán né, tā'an ña uun ñatíi, ña vé'xi ñuú Cirene, ñá nani Símuun. Éde ña ña kuétsi é kuído ña krusi Jéssuu.

³³ Dā xee ña mí nani Gōlgota, é káni tú'un Xiki Díki Ntíxi ne,

³⁴ xé'e ña ntute tinti'o é kādaká rkave é kō'o ña. Dā íto nteé ña ne, ña ní ntío ña kō'o ña.

³⁵ Dā kúvi naxnteē ñá ña ntiká krusi kán ne, nādiki sntadún san xoo é ní'i i doo Jéssuu, é un é un ña. Kuan ō dé ña vatá ō uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kātsin dava ña doo ko. Nadiki ña xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an.

³⁶ Kidáa ne, íntōo ña é kuēnta víi ña ña ikán.

³⁷ Xnteē ñá uun ta'vi rkunū díki krusi kan é kaka'an neé kuetsi é idé ña. Ta'vi rkunū sán ne, kaka'an: “Ña sá'á ne, Jessuu, Rei iña ñá Israee”, ka'an.

³⁸ Xnteē ñá uvi ña'a ña du'ú ntiká krusi kán ní ña ntuví tsikán di. Uun ña'a ña ne, díni kua'a ña ne, uun ña'a ña díni datsin ña.

³⁹ Dā xōó ka ña'a, ña é ita ntí'xin ne, nārkínteē ñá ña, nakuíko ña diki ña ne,

⁴⁰ ntáka'an ña:

—Ntō'o é kánakatsin nto xúkūn sán ne kanaxntísi xtúku nto té kúvi ūni ntuví ne, jnakákú mii nto kúñu nto vé! Te nuu é ntaā i é I'xá Xuva nti'xe ko ntō né, jnāntii ntee mii nto kúñu ntō ntiká krusi san! —ka'an ña.

⁴¹ Kuan ō dé tō'o dutú san, ní mastrú lei san, ní ñatá sán di. Nārkínteē ñá ña, ntáka'an ña:

⁴² —Ña sá'á ne, nakakú ñá tuku ña'a, ntá tsi ña kúvi nakakú mii ña kúñu ña. Kaka'an ña tsí Rei iña ñá Israee san ña. Te ntíi ntee mii ña krusi san ve ne, kuínti'xe ntí ña.

⁴³ Kaka'an ñá tsí kakuínti'xe ña Xuva kō. Na nakákú Xuva kō ña ve, té ntio nti'xe ña ña. Tsí kaka'an ña é I'xá Xuva kō ña —ka'an ñá'a san.

⁴⁴ Ña du'ú san é uve dadíi ña ní ña ntiká krusi kán ne, nārkínteē ñá ña di.

Dā xi'i Jéssuu

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Kūneé da kaníi ñixiví san da ká'ñu ntuví un tsi da nté kaeku uní kuáa.

⁴⁶ Ura tsikán ne, dōó ntíi ka'an Jéssuu, kaka'an ña:

—Elii, Elii, ¿lama sabbatani? (é kani tú'un: Xuva kō, Xuva kō, ¿nté kuí xtúví mii ntú ntó ko?) —kuan ō ka'an ña.

⁴⁷ Tékū ña ntáñi étsin ne, ntáka'an ña:

—Kakana ña ñá ka'an naa Xuva kō kídāa, ñá nani Élia —ka'an ña.

⁴⁸ Ura tsí i kue'en úun ña'a ne, koó da kaínu ña, kúki'i ña uun doo é xnuu ntō'o ña ntídi íā né, xntekū ñá diki chíin sán ne, xé'e ñá é kō'o Jessuu.

⁴⁹ Ntá tsi ña nguíi sán ne, ntáka'an ña:

—Nakoo mii nto ña. Koto o tē kí'xi Eliá san é nakakú ñá ña —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáa ne, kachu'u ntáa Jessuu ne, xi'i ña.

⁵¹ Ura dú'va tsi i ne, ntáta ntáa dōxi é rkaa iko íni kúkan san, nte díki i un tsi nte xé'e i kán. Táan ne, ntáka xūú san.

⁵² Nakaan ñáña ñá'a sán ne, titín ña kuínti'xe i, ña é xi'i sán ne, ntōto ña.

⁵³ Ntíi ña nú ñaña ña da ntóto Jessuu ne, kué'en ñá'a san ñuú Jerusaleen. Titín ña'a íni ña ña.

⁵⁴ Dā íni tō'ó sntadún san ní ña ntoo ní'i ña, ña ntáde Kuenta Jessuu, tsí taán ne, dá íni ña kuán ō kúvi ne, koó dá kúdu'va ña. Ntáka'an ña:

—I'xá Xuva nti'xe kō ña sá'a —ka'an ña.

⁵⁵ Titín ñadí'i, ña vé'xi nté ñuú Galilea, ñá ntántikin Jéssuu é xntii ña ña ne, ntáñi ika ña, ntaíto díto ña.

⁵⁶ Maria Madálena ní María, dí'i Sántiau ní Josée san, ní dí'i I'xá Zebedeú san ne, ntáñi dadíi ña ní ñadí'i, ñá nguíi san.

Dā íntú'xi Jessuu

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Dā kuáa ne, xéé ūun ña kuika, ña ñuú Arimatea, ñá nani Josée, ñá kantikin Jéssuu.

⁵⁸ Kue'en ña mí tuví Pilatú ne, ntákan ña kúñu Jéssuu. Kidáa ne, kaka'an Pilatú san é nakué'e ña ña.

⁵⁹ Naki'i Josée san kúñu ña ne, dá xnuu ta'an ña ña doo xee é dōo va'a ne,

⁶⁰ xnuu ñá ña íni ñaña mii ñá é dá ve éte nuu ña íni xuú san. Edí nuu ña uun xuu ka'nu xi'i ñaña sán ne, dá ntaka ña.

⁶¹ Ntá tsi Maria Madálena ní Maria ñá uun sán ne, ñu'u nteé ña nú ñaña san.

Dā idé sntadún san kuenta nú ñaña Jéssuu

⁶² Tévaá du'va tsi ntuví dá iō dá'na ne, nataká nuu tō'ó dutú san ní ña fariseú san mí tuví Pilatú ne,

⁶³ ntáka'an ña:

—Ntánaka'an nti tsí ka'an ñá veté san dá kántito dukuan ña tsí te kúvi uní ntúvi ne, ntoto xtuku ña.

⁶⁴ Dukuān ne, ká'an nto na nākadí va'ā ñá ñá ñá san da nté tē kúvi uni ntúvi, vata koo é ña kí'in ña ntántikin ñá ne, natava ña kúñu ñá. Kidáa ne, kuvi ka'an ñá ni ñá'a san tsí e ntóto tó'o ñá é xi'i ña. Díi díi ka kini kaa dovete sá'a é vata kaa dovete é ká'an di'na ña é ntóto ña —ka'an ña.

⁶⁵ Kaka'an Pilatu ni ña:

—Dikan ntáñi sntadun é kuēnta víi ña. Kue'ēn ntó ni ña, nakadí kutu ntó te kúvi víi nto —ka'an ña.

⁶⁶ Kué'en ñá né, nakadí kutu ñá ñáñá san. Édí nuu ña xume ntíkó diñi i mí ntee tá'an xuú san ni ñáñá san. Ñú'u ntee sntadún san é kuēnta víi ña.

28

Dā ntóto Jesuu

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Dā ita ntí'xin ntuvi dá iō dá'na, dá tuvi é kuvi ūun ntuvi vité san ne, kué'en María Madalena ni María ñá uun san é kükoto ntoto ñá ñáñá san.

² Kidáa ne, un vá'a tsi taan. Tsi ntíi uun ánje Xuva kō nte e dukún kán. Kí'xi ña, náxixio ña xuú san ne, dá itúvi ntí'i ña.

³ Núu ñá ne, vata kaa dá káxi'i núu kaa ne, kuí'xin kue'en dóo ña vata katsi.

⁴ Ñá tē nté kaa u'ví sntadún san dá ini ña ña. Koó dá ntan'í ña ne, vata dí tē xi'i ña.

⁵ Ntá tsi kaka'an ánje Xuva ko ni ñad'í san:

—Ñá ku u'ví nto, tsí ini u e ntánantuku nto Jesuu, ña intée ntíká krusí san.

⁶ Xóxō ña, tsí e ntóto ña vata o ka'an ña. Kí'xi nto, koto nto mí'i ínū ña ne,

⁷ Kué'en náne'e nto, kükoto ntó ña ntántikin ñá tsi e ntóto ña é xi'i ña. Dí'na ña kí'in ña é ntó'o ñuú Galilea. Ikan nāni'i ta'an nto ña. Sá'a tsí é ká'an u ni ntó —ka'an ánje san.

⁸ Ura tsi i ntáka ñad'í san nú ñáñá kán. Ú'ví ña, ntá tsi dóo diní ña di. Koó dá ntaínu ña kue'en ña é ká'an ñá ni ña ntántikin Jesuu.

⁹ Da née ini tsí ña náni'i ta'an ña Jesuu ne, kaka'an ñá ntiusi ni ña. Kué'en etsin ñad'í san mí ntitsí Jesuu ne, ínchiti ña nū ñá ne, tiin nta'a ña dí'in ña, da ntáka'an ña e dóo ka'nu ñá'a ña.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá ku u'ví nto. Kue'ēn ntó, kükoto ntó ta'an ko, na kí'in ñá ñuú Galileá ne, ikan kiní ñá ko —ka'an Jesuu.

Dovéte e ntáa sntadún san

¹¹ Da nü kué'en ñad'í san itsi kán né, ió sntadún san é kué'en ña ñuú Jerusaleen, kúnakoto ñá tó'o dutú san un ntí'i é kúvi.

¹² Dā xee un ntíi ntíi ñatā san e kána ña ne, natín ña ni ña. Dōo kue'e diu'un xe'é ña sntadún san ne,

¹³ ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñá'a san: “Xéé ña ntántikin ña niñú ne, kí'i dú'u ñá kúñu ña da nñ ntákidi ntí”, koo ka'an nto.

¹⁴ Te tēkú tó'o ntó e ntáka'an ntó ne, ká'an ntí ni ña vata koo é ña kué'e ña é ntó'o nto —ka'an ñá ni sntadún san.

¹⁵ Kí'i sntadún san diu'un san ne, ide ña vata o ka'an tó'o dutú san. Kuan tsí o ntáka'an ñá Israeé san un tsi nté vevii.

Dā teé tsiñu Jesuu ñá ntántikin ña

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Kidáa ne, kué'en u'xi in pustrú san ñuú Galilea. Kué'en ña xūku mí taxnūu Jesuu ña.

¹⁷ Dā ini ña ña ne, ínūu ini ña ña. Ntá tsi iō ñá e ña ni kuinti'xe ña te divi ntí'xe ña é Jesuu ña.

¹⁸ Xéé Jesuu mí ntóo ña ne, kaka'an ñá ni ñá:

—É ta'xi Xuva kō é kadā kú'vé u un ntí'i é tuví ñuxiví a nī e dukún kán di.

¹⁹ Dukuān é káka'an u ni ntó é kue'ēn ntó kanñ ñuxiví sa ne, ká'an nto vata koo é kuinti'xe ña'a san un ntíi ntíi ñuú san tú'ūn kó ne, nakútsi ntute nto ña kuenta iña Xuva ko, kuenta iñá ko, xu'u é I'xá ñá, ni kuēnta iña Espiritú Sántū san.

²⁰ Naku'á nto ñá na káda ntaa ña é un ntíi ntíi vatā o kaka'an u ni ntó. Kunūu me'ñu ú nto ntíi dañu ntúvi un tsi da nté ntí'i ñuxiví sa. Kuan tsi koo na kōo —ka'an Jesuu.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Marcu

Kaka'an ntódo Juaan Bautista űuu itsi kán (Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Dukuān o iñi ntu'u e dóo vá'ā ó kaka'an tú'un iña Jesúcristu, díví I'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

² Nté ntúvi di'na uve na'a kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kidaā, tsí du'vā ó kaka'an Xúva ko ni I'xá ña:

Di'na taxnúu ú uun ña'a, ña é xtúví tu've itsi o,

ne, dá taxnúu ú o.

³ Uun tatsín ne, dóo ditó kaka'an űuu itsi kán: “Nákoo tú'vė ntó itsi va'a, tsí e vé'xi Xuva kō”, ka'an, ka'an Ísaia san.

⁴ Ña é taxnuu Xuva kō ne, díví Juaan, ña é kaika má kú'u kan é kanakútsi ntute ña ña'a san. Kaka'an ña é di'na natu'vi ña'a san kuétsi ña ne, dá kutsi ntute ña. Dukuān é ka'da ka'nu iní Xuva ko ni ña kuetsí ña.

⁵ Un ntí ntí ña űuu Judea ni ña űuu Jerusaleén, dá xee ñá ne, natívi iní ña kuetsi ña ne, da itsi ntute ña nta'a Juaán san mé'ñu ntúte ka'nu é nani Jórdaan.

⁶ Dóo Juaán san ni ñi I'xi ña ne, ñi kameu kúvi. E iní é'xi ña ne, skunti; iní xi'i ña ntúdíñ ñuñu.

⁷ Kaka'an ntódo ña ni ña'a san:

—Vi'i a vé ne, xée uun ña'a ñatí, ña é díi ka ka'nu ña'a é xu'u. Nté ña té ne nuu á'vi ko é nákoó tixí u é nántuté u nti'xen ña.

⁸ Xu'ú ne, kúdi ntute kadá'vi ú nto dá kanakútsi ntute ú nto. Ntá tsi díví ña ne, Espíritú Sántú ta'xi ña nto é kunú ña nima nto —ka'an Juaan.

Dā itsi ntute Jesuu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Ntuvi tsikán ne, ntaka Jesuú űuu mii ña é nani Nazáree, é tuví űuu Galilea. Xée ña mii tuví Juaan. Juaán san ne, nakútsi ntute ña Jesuu mé'ñu ntúte ka'nu é nani Jórdaan.

¹⁰ Kidáá né, dá ntí Jesuu díñi ntute ka'nu san ne, iní ña tsí nákaan e dukún kan ne, ikán ntí Espíritú Sántú san é vata kaa uun paloma é írkaá nuu diki ña.

¹¹ Kaka'an tátsin Xúva kō nte e dukún kán:

—Divín é I'xá mii ko e dóo kakuinimá ko o. Ñá te nté kaa díni nu nimá ko kuenta iña o —ka'an Xúva ko ni Jēsuu.

Ntío tó'ō e ña vá'ā san é kō'xo Jesuu nuu i é kīni kaa

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Espíritú Sántú san ne, kue'en ní'i ña Jesuu űuu itsi kán.

¹³ Úvi díkó ntuvi, úvi díkó niñu íka Jesuu ikán. Kaika ña mii ntaíka kiti ku'u san. Ikán xée tó'ō e ña vá'ā san ne, ntio i é kō'xo Jesuu núu i é kīni kaa. Ntá tsi xee ánjē san é kade ña ña kuenta.

Eni ntu'u Jēsuu kaká'an ntódo ña űuu Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Dā inúu kutu Juaan viútun sán ne, xée Jēsuu űuu Galilea, kaka'an ntódo ña, kaka'an ña nte kuán nte vá'ā ó kadé kú've Xuva kō.

¹⁵ Kaka'an ña:

—E xée úra i ve. Ña ná'ā ka dá kixkadá kú've Xuva kō. Dukuān né, natu'vi ntó kuetsi nto ne, kuinti'xe nto tú'un é vá'ā san —ka'an ña.

Nāxaxnúu Jesuu kimi ña'a, ña ntátava tsáká san

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Kaika Jesuu díñi míni Galileá san ne, ikán nání'i ña Simuun ni ení ña, ñá nani Ándree. Ntánakuitá nuu ña xunu ña iní ntute san, tsí díví tsiñu ntáde ña é tsáká ntátava ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikin ntó ko. Ná távā ka nto tsákā, tsí vi'i a vé ne, ka'an nto ni ún ntí ntí ña'a é na ntúv'ā nima ña —ka'an ña.

¹⁸ Kidáá ne, ura tsí i tsoo mii ña xunu ña ne, dá ku'e'en ña ni Jēsuu.

¹⁹ Kúdi tsi ku'e'en Jesuu ne, nani'i ta'an ña ni Sántuun ni ení ña, ñá nani Juaan. Ntuvi ña é i'xá Zebedeu. űu'u ña ni uva ña iní tun ntoó ñá, ntántav'ā ña xunu ña.

²⁰ Kidáá né, kána Jesuu ña é kuntikin ñá ña ne, ura tsí i xtúvi mii ña uva ña ni ña ntáde tsiñu iña ña iní tun ntóo san, dá ku'e'en ñá kuntikin ñá Jesuu.

Uun ña'a, ñá nuu é ña vá'ā nima i

(Lc. 4:31-37)

²¹ Xée ña űuu é nani Capērnau. Ntuvi é ntóo kadin ña'a sán ne, ku'e'en Jēsuu má vi'i mii ntánataká nuu ña Israeé ne, eni ntu'u ña nakua'a ña ña'a san.

²² Ña'a sán ne, dóo va'á kuiní ñá da téku ña é kuán nte vá'ā ó kaka'an Jēsuu. Ná te ni ka'an ñá ni ña vatá ó kaka'an mastrú lei iña Xuva ko, tsi dóo iō ña é ká'an ña dá kanaku'ā ña.

²³ Tuví uun ña'a má úkún kán, ña é nuu e ña vá'ā nima i. Kaka'an ñatí san:

²⁴ —¿Nté kui kánateñu nuu nto ntí, Jesuu, ñá űuu Nazaree? ¿Véxká'ni ntu nto ntí? Iní ntí nto, tsí Xuva kō táxnúu ña nto —ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi de tíi Jesuu ni é ña vá'ā san, kaka'an ña:

—¡Ntiin i'a, tsí ña te iña o sá'á! —ka'an ña.

²⁶ Ide é ña vá'ā san é xi'i mii ñatí san ne, dóo ntii kachu'u ntáa é ña vá'ā san da ntí, kue'en.

²⁷ Koó dā kúdu'va ña ña ntāñi san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a e kúvi idé ña é nakúnu ña é ña vá'á san? Ña sá'á ne, e túku o kadé kú'vê ña. Kakutí ña kanakúnu ña é ña vá'á san. ¿Né ntu nchu'ún kanaku'á ña kō? ¿ō nchu'ún xéé ntu, ne, nté kaa? —ka'an ñá'a san.

²⁸ Ura dú'va tsi i kútuni un ntíi ntíi ña ñuú nta'vi san, ñuú e ntáduku nté ñuú Galilea, nté o dé Jesuu, tsí dóo ntáka'an ñá'a san.

Ntává'a Jesuu ñuntíi Símuum
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Dā ntáka Jesuu mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kue'en ní'i ña Santiau ní Juuan nú vi'i Símuum. Ikān tuví Andreé di.

³⁰ Kaka'an ñávi'i Símuum ní Jesuu tsí etsin ñuntíi Símuum. Tuví ntaa ña má vi'i ña kán, tsí ka'ni kaxé'e ña.

³¹ Kúk'ví Jesuu má vi'i mí tuví ña ne, karkāa ña nta'a ña, náxntitsi ñá ña. Ura tsí i ntíkó ña ka'ni. Kidáa ne, kué'en ña, kúkavá'a ña é ká'xi ña'a san.

Dóo titín ña nchokuvi ntává'a Jesuu
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Dā kuáa, da idé nuu ngántii sán ne, ñá té nté kaa ña'a xee ña mí tuví Jesuu, xee ní'i ña ña nchokuví ní ñá é ñu'u é ña vá'á nima i.

³³ Un ntíi ntíi ña ñuú í san ne, nataká nuu ña xi'i kan.

³⁴ Ñá té nté kaa ña'a ntává'a Jesuu da neé ka kúvi'í ntakúvi ña. Nakúnu ñá é ña vá'á san é ñu'u nima ñá'a san di. Ná ní xé'é Jesuu itsi é ká'an é ña vá'á san xoo é divi ñá, tsí é ña vá'á san ne, ini tsí l'xá Xuva ko ña.

Kaika Jesuu kanú ñuú Galilea, káka'an ntódo ña

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tévaá du'va tsi, dá ntikin ni'ní ká ne, náxntitsi Jesuu, kué'en ña mí xoxó ña'a, tsí ntío ña é kunuu mii ña é ká'an ñá ní Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

³⁶ Símuum ní ñá ntoo ni'i ñá ne, íxnantuku ña Jesuu.

³⁷ Dā nání'i ña ñá ne, ntáka'an ña:

—Un ntíi ntíi ña'a san ntánantuku ña ntō —ka'an ña.

³⁸ Kaka'an Jesuu ní ña:

—Xio ñuú é ntoo etsin i'a ki'in o ve. Ikān káka'an ntódo ú di, tsí dukuán é vè'xi u —ka'an ña.

³⁹ Dōo íka ña é un ntí'i itsi ñuú Galilea. Kaka'an ntódo ña má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san un ntíi ntíi ñuú san ne, kanúnu ña é ña vá'á san.

Dā ntává'a Jesuu uun ña'a, ña kanako'xo kúñu í

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Xéé uun ña'a, ña kanako'xo kúñu í, mí tuví Jesuu. Kanchiti ña, kaka'an ña:

—Tē ntio nto ne, kuvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

⁴¹ Kidáa ne, ntunta'ví ini Jesuu ña. Tíin nta'a ña ña ne, kaka'an ña:

—Ntio ko. Ntuvá'an —ka'an ña.

⁴² Ura tsí i ntí'i kúvi'í san ne, ntuvá'a ña.

⁴³ Nataxnuu Jesuu ñá ne, dóo ka'an ñá ní ñá:

⁴⁴ —Ñá ku ká'an tsín ní ñá'a nté o kúvi é ntuvá'an. Kué'en ve mí tuví dutú san, na kōto nteé ña o ne, dá nakué'en sintiá'vi nta'a Xuva kō tsí é ntuntoo kúñu o, vatá ó kaka'an Muísee é vīin. Dukuan kōo é kūtuni ñá'a tsí ntuvá'an —ka'an Jesuu ní ña.

⁴⁵ Ntá tsí ña ntuvá'a sán ne, kué'en ña itsi kán né, ikán éni ntu'u ña káka'an ñá ní un ntíi ntíi ña'a san nté o dé Jesuu é ntavá'a ña ña. Dukuán ne, ña ní kúvi xee ditó ka Jesuu nté uun ká ñuú. Da mii tsí e íka ña mí xoxó ña'a. Ntá tsí dóo ki'in itsi ñuú vè'xi ña'a san é nataká nuu ña mí tuví ña é ntio ña kini ña ña.

2

Ntává'a Jesuu uun ña'a, ñá xi'i kúñu í
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Dā kúitíin ntuvi ne, náxee Jesuu ñuú é nani Capērrau. Ura tsí i kútuni ñá'a san é tuví ña uun vi'i.

² Ñá té nté kaa ña'a nataká nuu ña; nté ña ní xee tá'an vi'i san é kuntōo ña má vi'i kán é kīni ña é káka'an ña.

³ Kidáa ne, xéé kīmi ña'a, odo ña uun ña'a, ña xi'i kúñu í.

⁴ Ñá ní kúvi kuíta ntí'xin ña má vi'i mí tuví Jesuu, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi ña. Dukuán ne, kúxéé ña dikí vi'i kan né, nákaán ña un siin dikí vi'i san mí tuví Jesuu. Mí kantíi ne, nákií ña chidó é nuu ña xi'i kúñu í san iní vi'i kán.

⁵ Dā iní Jesuu tsí ña odó ña xi'i kúñu í sán ne, nū kué'en iní ña ntákuinti'xe ña ne, kaka'an ñá ní ña nchokuví san:

—É ntōo kuétsi o vé, da' —ka'an ña.

⁶ Ío mastrú lei Xúva kō é ntoo ña ne, ntádé kuení ña:

⁷ “¿Nté kui kuán ó kaka'an ntú ña sá'a? ¿Ña kaíko ñu'u ntu ña Xuva kō? Tsi xoxó ña'a ñuxiví sa é kúvi nakate ña kuétsi kō. Da mii tsi Xuva kō é kúvi vii ña”, dé kuení ña.

⁸ Kútuni Jesuu nté o ntádé kuení ña ne, kaka'an ñá ní ña:

—¿Nté kui kuán ó ntádé kuení nto?

⁹ ¿Neé ntu e dii ka ña ví'xin kaa é ká'an u ní ña sá'a, te kuini nto? ¿ō ka'an ntu u: “É ntōo kuétsi o”, ó ka'an ntu u: “Nakuntísin, kuni'in chidó o, kunú'ún nú vi'i o kán”, koo ka'an u?

¹⁰ Ntio ko é na kūtuni nto tsí xu'u é vè'xkúvi ú ñatíi ne, kuvi nakate u kuétsi ntō ñuxiví sa —ka'an Jesuu ní mastrú lei san.

Kidáa ne, kaka'an ñá ní ña xi'i kúñu í san:

11 —Divin é kaka'an u ni ò ne, nakuntítsin, kuni'in chido ò, kunu'ùn nú vi'i o kân —ka'an Jéssuu ni ña.

12 Ura tsí i nakuntítsi ña, náki'i ña chido ña ne, kúnú'ú ña nú vi'i ña kân. Koó dá kúdu'va ña'a san ne, nánú'u ñá iní ña Xuva kò, ntáka'an ña:

—Váta ùun ito kini o é kuān ó kakuvi, é kántuvá'a ña'a san —ka'an ña.

Kāna Jesuu Lévi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Kidáa ne, kué'en xtúku Jesuu diñi míni Galilea. Dōo xee ñá'a san mí tuvi ña ne, nakuá'a ña ña'a san.

14 Kué'en ká Jesuu ítsi kân né, ikān nání'i ña uun ña'a, ñá nani Lévi, i'xá Alfeu. Tuví Levii nú vi'i mí kaido ña diu'un xōo iña ñuú Roma. Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kuntíkin ko —ka'an ña.

Nákuntítsi Levii ne, kué'en ña ni Jéssuu.

15 Uun ntuvi ne, tuvi Jesuu nú vi'i Lévi, ntaé'xi ña. Ñá te da dū ña ntaído diu'un xōo san ntoo ña nú mesa, ni ñá iō kuetsi i. Ikān tuvi Jesuu ni ña ntini'i ña. Tsí ña te da dū ña'a san ntántikin ñá Jesuu.

16 Ntá tsi mastrú lei ni ñá fariseú san ne, iní ña tsí ntaé'xi dadii Jesuu ni ñá kini ntáa san, ni ña ntaído diu'ùn san ne, ntáka'an ñá ni ña ntini'i Jéssuu:

—¿Nté kui ntaé'xi dadii ntu mastru ntó ni ña kini ntáa san, ni ña ntaído diu'ùn san? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

17 Tékú Jesuu é ntáka'an ñá ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ña'a é vā'a o ni i ne, ñá vādá ntio ña medikū; tsí ña nchokuví tsi san é ntio ña medikū. Xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, ñá tē ña é vā'a san kanantukū u, tsí ñá iō kuetsi i san —ka'an Jéssuu.

Kaka'an Jéssuu iña é kuān xkoó ini ña é kuntoo ixu ña

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Ña ntini'i Juuan ni ñá ntini'i ña fariseú san ne, dukuān xkoó ini ña é kuntoo ixu ña. Xée ñá'a san, ntátsixe'e ña Jéssuu:

—¿Nté kui ña kuan xkoó ini ntú ña ntini'i ntó é kuntoo ixu ña vatá ó de ña ntini'i Juuan ni ñá ntini'i ña fariseú san? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

19 Jesuu ne, kaka'an ña:

—¿Vá kuví ntu kuntoo ixu ñá'a, ña ntóo viko mí katánta'a ña'a, te tuví dukan ñatíi, ña tánta'a san? Ñá'á, tsí ka'xí ntí'i ña.

20 Ntá tsi tē xee úra i é ntaka ña tánta'a san ne, kidáa né, iō ntuvi é kuntoo ixu ña.

21 'Ñá tē doo xee san naxntéé nuu o doo tsude, tsí doo xee sán ne, kanatixi tē ntóo. Kidáa ne, ntátsin ntí'i ne, dií dií ka kini koo kuví.

22 Tē xnuu vā'a o ntute tinti'o xee iní ñi sán ne, ñá te ñi ata kú'un, tsí ntata té kukāve.

Uun ito tsi kunaá ntute tinti'o san ni ñi i sán di. Tsí ntute tinti'o xee san ne, kantio é kú'un iní ñi xēe —ka'an Jéssuu, kánañē'e ñá ña.

Ntáksin ña ntini'i Jéssuu xoko trigu ntuvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jéssuu ni ña ntini'i ña, itá nti'xin ña mí kaa trigú san. Ña ntini'i Jéssuu ne, kátsin ña xoko trigu é ká'xi ña.

24 Iní ña fariseú san é kuān ó de ña ne, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntáksin ntu ña xoko trigú san?

Ñá vā'a ó é kada tsiñu o ntuvi dá iō dá'na, tsi dóo xii kaa é kuān koo vii o —ka'an ña.

25 Ntá tsi kaka'an Jéssuu:

—¿Ña iní ntú nto nté ó dé uvata ko Dāvii da taan núu ña ni ña ntini'i ña da kákin ña?

26 Tsí ki'vi ña iní vi'i Xuva kò kidáa dá tuví dutu ñá odo núu, ñá nani Abiata. Davii ne, íkan ña tañú'u kuíko san é ká'xi ñá ni ña ntini'i ña, kuān te dóo xii kaa, tsí da mii tsí dutú san é kúvi ka'xi ña tañú'u é kúviko san —ka'an ña.

27 Kaka'an Jéssuu ni ñá fariseú san:

—Tsi Xuva kò ne, ñá te nī de kú'vē ñá ña'a vata koo é na káda ka'nu ña ntuvi dá iō dá'na, tsí dé kú'vē ñá ntuvi dá iō dá'na vata koo é na kúntoo da'na ña'a san.

28 Xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, kuví ká'an u nee iña é vā'a é vii o ntuvi dá iō dá'na —ka'an Jéssuu.

3

Ntavá'a Jesuu úun ña'a, ña kádun nta'a i

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Kué'en xtúku Jesuu má vi'i mi ntánataká nuu ña Israee. Ikān tuví uun ña'a, ña é kádun nta'a i.

2 Ntāñi ña'a má vi'i san, ntaíto díto ña te ntává'a Jesuu ña kádun nta'a i ntuvi dá iō dá'na. Tsí ntántukū nuu iní ña nté koo tsí'i kuetsi ña Jéssuu.

3 Kaka'an Jéssuu ni ña kádun nta'a i san:

—Kuntítsin mé'ñu ña'a san —ka'an ña.

4 Kidáa né, tsixe'e Jéssuu ñá nguú san:

—¿Nee iñá ntu é dií ka vā'a o é vii o ntuvi dá iō dá'na, te kuiní nto: é vii o é vā'a ne, ó é kini kaa? ¿É ntavá'a o ña'a ne, ó é nakunaa o ña? —ka'an ñá, tsixe'e ña ña.

Koó dá diin diin sa intóo ña'a san.

5 Dā íto Jesuu ñá'a san ne, dóó dutsi kuíni ña ne, dóo u'vi kakúvi ña é kuān nte ká'xi nima ñá'a san. Kidáa ne, kaka'an ñá ni ña kádun nta'a i san:

—Nakān ntá'a o —ka'an ña.

Nákā ñá nta'a ña ne, ura dú'va tsi i ntuvá'a.

6 Kidáa né, ntaka ña fariseú san, kue'en ñá, kúnatín ña ni ña ntini'i Hērōdē nté koo ka'ni ña Jéssuu.

Ná tē nté kaa ña'a nataká nuu ña diñi míni kán

⁷ Ku'élen Jēsuu ni ña ntiní'i ña diñi míni Galilea. Ná te da dii ña ñuu Galilea ntántikin ña Jesuu.

⁸ Dóo kí'in itsi vé'xi ña'a san é kiní ñá Jesuu da téku ña nee ntí'i nti'i nuu i é kade ña. Dóo titín ña'a ntáka ña ñuu Judea, Jerúsáleen, Idúmeá, ni ñuu é ntoo xio diñi ntute ka'nu é nani Jórdaán ne, xée ñá é kīni ña é káka'an ña. Vé'xi ña nte ñuu Tiru ni Síduun.

⁹ Kaka'an Jēsuu ni ña ntiní'i ñá é na kutúvi tu've tsi úun tun ntóo é kunúu ña vata koo é ña ta'u núu ña mé'ñú ña'a san.

¹⁰ Ná te da dii ñá nchokuvi san ntavá'a ña ña. Dukuán ne, un tsi ntátí'vi nuu ta'an ña é ntio ña tiin nta'a ña Jēsuu.

¹¹ Dā ñni é ña vá'ā san Jēsuú ne, nákunchití nú xe'e ña. Dóo ntii kachu'u ntáa, kaka'an: —Divín é I'xá mii Xuva ko ó —ka'an.

¹² —Ná ku kuán xkoó ka'an xoó ña'a u mé'ñú ña'a san —ka'an Jēsuu.

Dā nakaxnúu Jesuu uxuvi ñá'a pustru ña (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Kidáá ne, kúxēe Jesuu rkí uku kán ne, kána ña xoó ña'a e ntio ña. Ne, xée ñá mí tuvi Jesuu.

¹⁴ Kidáá ne, nákaxnuu Jesuu uxuvi ñá'a, ña é kuntiní'i ña. Taxnúu Jesuu ña é na kí'in ña, kika'an ña tú'un Xuva kó.

¹⁵ Xé'e Jēsuu itsi é kúvi ntavá'a ña ña ntánchokuvi san ni é nakúnu ña é ña vá'ā san.

¹⁶ Uxúvi ña'a ña sá'a, ña é nakaxnúu Jesuu: Simuun, é káka'an Jēsuu é Pedru kunáni ña;

¹⁷ Santiaú, i'xá Zebedeú, ni ení ña, ñá naní Juaan, ntuvi ña é xntántēe Jesuu ña é Boanege ña, é káni tú'un I'xa É Kákatsin, tsi dóo dutsi ini ña;

¹⁸ Andree, Félipe, Bartulúmee, Máteu, Túmaa, Santiaú, i'xá Alfeu, Tádeu, tuku Símuun;

¹⁹ ni Júda Scaríote, ña é diko Jēsuu.

Ntáka'an ñá'a san tsi nuu é ña vá'ā nima Jēsuu

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Rkontúvi ne, xée Jēsuu nú vi'i ña'a ne, kúki'vi ña má vi'i kán.

²⁰ Ntá tsi dóo titín ña'a xee ntikin ñá ña, é ntē ña ni kuné'e ka'xi ña.

²¹ Kútuni ñávi'i Jesuu é kuán ó kanto'o ña ne, xée ñá é nákontéka ña ña, tsi kakuluku Jēsuu, kuíni ña.

²² Mastrú lei, ña vé'xi ñuu Jerúsaleén ne, ntáka'an ña:

—Natí sa'á ne, nteé kimi ña ña é ña vá'ā é nani Belsēbuu. Dukuán é kakuvi kanakúnu ña é ña vá'ā san —ka'an ña.

²³ Kidáá né, kána Jesuú mastrú lei san ne, náñē'e ñá ña, kaka'an ñá ni ñá:

—ǀnté ntu koo vii tó'ó e ña vá'ā san é nakuíta é ña vá'a ni'i i?

²⁴ Tē ntánāa míi ña ñuu i sán ne, ntánakunáá ña ñuu ña.

²⁵ Tē ntánāa míi ña'a sán nī ñávi'i ña ne, ntánakunáá ña ñávi'i ña.

²⁶ Te mii tó'ó e ña vá'ā san naa núu mii ne, ǀnté ntu koo kutíi i? Tsi kanakunaa mii tsi kúñu i.

²⁷ Ntē uun xoxo kuvi kí'vi i ini vi'i ña dóo ntii ini i san é kí'i dú'u ña ñá tē ña di'na kí'ni ña ña dóo ntii ini i san. Kidáá ne, kuvi kí'i dú'u ña é un nti'i ña ña.

²⁸ Nuu é ntaā i é káka'an u ni ntó tsi kuvi vii Xuva ko nákate ña un ntí ntí kuétsi é ió ña ña'a, ni é ntáka'an kīni ña.

²⁹ Ntá tsi ña kada ka'nu ini Xuva ko ni ñá'a te ntáka'an kīni ña ña Espiritú Sántu san. Koo kuétsi ña ntii dañu ntúvi —ka'an ña.

³⁰ Du'vá ó kaka'an Jēsuu, tsi ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vá'ā nima ña.

Di'i Jēsuu ni ení ña

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Kidáá ne, xée di'i Jēsuu ni ení ña. Ntáñi ntée ña ña nu kí'i kán, ntáka'an ñá ni ñá'a san é ncho ka'an ñá ni Jēsuu.

³² Nā ntoo ni'i Jēsuú ne, ntáka'an ñá ni ñá: —Di'i nto ni ení ntó ne, ntáñi ntée ña nto kí'i kán, ntánantuku ña ntó —ka'an ña.

³³ Kidáá ne, kaka'an Jēsuu: —ǀXoó ntu é di'i ko? ǀXoó ntu é ení ko? —ka'an ña.

³⁴ Kidáá né, ito Jesuu ñá'a san, ña ntoo diñi ña ne, kaka'an ña:

—Un ntí ntí ña sá'a ne, di'i kó ña, ení ko ni tá'an ko.

³⁵ Tsi un ntí ntí ña'a, ña e ntáde é ntio Uva kó ne, divi ñá é ení ko ña ne, ta'an kó ña; divi ñá é di'i kó ña di —ka'an Jēsuu ni ña.

4

Kantaa Jēsuu úun nuu i ña ñá katsoo ntikin

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Eni ntu'u xtuku Jesuu kánakuá'a ña ña'a san diñi míni san. Ná te da dii ña'a nátaá nuu ña. Dukuán ne, kúxēe Jesuu ini tun ntóo é tuvi nu míni sán ne, itúvi ña. Un ntí ntí ña'a sán ne, ntoo ña nú ñuti kán.

² Titín nuu i kaka'an Jēsuu é kanakuá'a ña ña'a san ña Xuva ko. Kantaa ña uun nuu i ni ñá'a san, kaka'an ña:

³ —Kini nto é káka'an u ni ntó: Uun ña'a ne, kué'en ña, kútsóo ña ntikin.

⁴ Dá katsóo ña né, ió ntikin san é itsi kán kó'xo. Kidáá ne, xée láá, é'xi ti ntikin san.

⁵ Ió ntikin sán ne, kó'xo ne'u xuú san mí ña kué'e nté'u ió. Uun dá'na tsi kéne xuku i, tsi ña tuvi kué'e nte'u é káka xo'o i.

⁶ Dā na'i'ni ne, kádún xo'o i ne, xi'i, tsi ña tuvi kué'e nte'u mí káka xo'o i.

⁷ Ió ntikin sán ne, kó'xó mí káene xuku íñu. Ntá tsi da kéne xuku íñu mí kéne xuku

va'á san ne, távi nūu xuku va'á san ne, xí'í; ña ni kí kítí i.

⁸ Tuku ntikin sán ne, kó'xo ñu'u vā'a. Kēne xuku i ne, kuka'nu. Oko ú'xi kítí i kí ti é uun dítsin I. É tūku dítsin í ne, úni díkó kítí i kí ti. É ūun ká dítsin í ne, uun sientu t'í kítí ti —ka'an ña.

⁹ Kaka'an ña:

—Xoo é kātékú i ne, na kīni i —ka'an Jéssuu.

Nté kui kuan ō ntáda ntaa Jéssuu núu i sá'a
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Dá kunú'u ña'a sán ne, uxuvi ñá ntini'i Jéssú ní ña intóo ká ne, tsixe'e ña Jéssuu nee íñá ntu kani tú'un nuu i é káka'an ña.

¹¹ Kidáá ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nt'ó'ó ne, kata'xi Xuva ko é kūtuni nto nté o kadē kú've ña. Ntá tsi ña nguū sán ne, ñá íni ña. Dukuān né, da mii kué'en tsi tú'ūn é ña káñe'e diki ñá'a san kaka'an u ni ñá.

¹² Kakuvi vata ō ka'an Ísaia kidaā, tsi kuān te ntaíni ña, ntá tsi ña te ntaíni ntí'xe ña. Ntátekú ña é káka'an u, ntá tsi ña ntañe'e diki ña. Dukuān ne, ñá natú'vi ña kuétsi ña ne, ñá kada ka'nú iní Xuva ko ni ñá —ka'an Jéssuu.

¿Nee íñá ntu kani tú'un é káka'an Jéssuu íñá ñá katsoo ntikin?

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Tsixe'e Jéssuu ña:

—¿Ñá ní ñe'e diki ntu nto é káka'an u? ¿Nté koo kí'in diki ntu nto te ká'an ka ú ni ntó kuan?

¹⁴ Tsi ña'a, ña kaka'an tú'un Xuva kō né, vata kaa ña'a, ña katsoo ntikin san, kaa ña.

¹⁵ Ió ñá'a ne, dá téku ña tú'un Xuva kō ne, vata kaa nte'u ítsi ura tsi i da téku ña tú'un Xuva kō ne, vé'xi tó'ó e ña vá'a san é naki'i tú'ūn san é Ínúu nima ña.

¹⁶ Ió ñá e dóo díni ña e ntátekú ña tú'un Xuva kō. Divi ñá ne, vata kaa kudii nté'u nú xúu san mí ko'xó ntikin san kaa ña.

¹⁷ Ntá tsi ña na'a kakutíi i, tsi ña tuvi kué'e xo'ó i. Ña sá'a ne, ña ná'a ntáxnuu ña nima ña é káka'an Xúva kō. Tē nee íñá é nto'ó ña, o tē dóo kīni o ntáka'an ñá'a tsi kuinti'xe ña tú'un Xuva kō né, xtuví mii ña é kuntikin ñá Xuva kō.

¹⁸ Ió ñá e ntátekú ña tú'un Xuva kō ne, vata ntáa nte'u mí kākene xuku íñu mí kó'xó ntikin san ntáa ña.

¹⁹ Ña ni é'nu ntikin san, tsi xuku íñu san tñin nuu dítsin i. Kuan tsi ō kakuvi ni ñá'a sán di. Dóo ntánti'i iní ña nee íñá víi ña. É kukuika ña ñuxiví sa é ntio ña. Ntaéni nta'ví mii ña kúnu ña tsi diu'un dóo ntio ña, ne, ntio ña da neé ka ntí'í é ió ñuxiví sa. Ña ntákune'e ña é víi ña kuenta tú'un Xuva kō. Dukuān ne, ña ntaé'nu ña.

²⁰ Ió ñá e dóo vá'a o téku ña tú'un Xuva kō. Divi ñá ne, vata ntáa nte'u va'á san mí kó'xó nuu ntikin san ntáa ña. Tsi ntákuinti'xe

ñá tú'un Xuva kō ne, ntáde ntaa ña é káka'an Xúva kō. Ió ntuvi vá'a íñá ña. Vata ntáa dítsin i mí kí oko u'xi, uni díko, ni ūun sientu kítí i ntáa ña —kuan ō ka'an Jéssuu ni ñá ntoo ni'í ñá.

Tú'un íñá kantilin

(Lc. 8:16-18)

²¹ Kaka'an xtúku Jéssuu ni ña:

—Te nátuún o kántilín má ví'i kán ne, ¿vá ma etun ntú kan xtuví o, ō má itó kán? ¿Ñá ntu te xntékú dukún ō vata koo é náxi'í nuu?

²² Nee íñá é víi xú'u o vévii ne, kutuni ñá'a sán rkontúvi.

²³ Xoo é ntátekú i ne, na kīni i é káka'an u —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an xtúku ña:

—Kini vá'a nto é kaini nto. Vata tsi o xntéku kú've ntó ne, dadii tsi kú've i ní'í ntó ne, ntekú ka ni'í ntó di.

²⁵ Tsi ña'a, ña é io íña í ne, dii ka kue'e ní'í ña, ntá tsi ña'a, ña é ña tuvi íña í ne, kunaá ntí'í íña ña —ka'an Jéssuu ni ñá ntoo ni'í ña.

Kuenta íñá ntikin é kae'nu

²⁶ Kaka'an xtúku Jéssuu:

—Mí kadē kú've Xuva kō né, vata kaa uun ña'a, ña katsoo ntikin matú i.

²⁷ Ña sá'a ne, kakidi ñá niñú a ne, dá kanākuntítsi ña ntuvi á. Tē ita ntí'xin ntuvi ne, kene ntikin san, dá kēne xuku i. Ntē ñá iní ña nté ō kúvi kēne,

²⁸ tsi nte'ú san kade mii é kēne ntikin san. Di'na tsi xuku i kakéne ne, dá ntika íta i. Kidáa ne, kakii kiti i.

²⁹ Tē í'xe ti ne, tñin ña ti, tsi xee ntúvi í —ka'an Jéssuu.

Kuenta íñá ntikin kúli

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Kaka'an Jéssuu:

—¿Nee íñá ntu é ntudadii vatá o mí kadē kú've Xuva kō? ¿Ō neé ntu kuví ntada dadii o ni'í?

³¹ Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ntikin kuli kaa. Ntikin kulí san ne, dii ka kuetsí é da neé ka ntikin é kú'xi ō.

³² Ntá tsi tē kantú'xi ne, kae'nu da nte dii ka dukun é da neé ka tuku xuku. Láa san ne, katsodo tí táká t'í nta'a i mí véti, tsi dóo na'nu xuku i —ka'an Jéssuu ni ñá'a san.

Mí idiá'vi nuu i é kántaa Jéssuu

(Mt. 13:34-35)

³³ Núu í é váta kaa sá'a kántaa Jéssuu dá kanakú'a ña ña'a san un tsi da nte mí'í kí'in diki ña.

³⁴ Da mii kué'en tsi nuu i sá'a kántaa ña ni ña. Ntá tsi dá ntoo mii ña ni ña ntini'í ña ne, xé'e ña é kūtuni ña nee ntí'í ntí'í kani tú'un é káka'an ña.

Dá natú'u Jéssuu tátsin ni ntúté san

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Dā kuáa ntuvi tsikán ne, kaka'an Jesús ni ña ntini'i ñā:

—Kuíta nti'xin o ūun xo diñi ntute san ve —ka'an ñā ni ñā.

³⁶ Kidáa né, ña ntini'i Jesús tsoo mui ña ūn nti' nti' ñā'a san, dá kuxée ña iní tun ntóo mí nuu Jesuu. Titín ñā'a kuxée ña tuku tun ntóo é kí'in ñā ni Jesús.

³⁷ Kidáa ne, iñi ntú'u ínu tãtsín ò ne, uun ito tsi kuki'vi ntúte iní tun ntóo san un tsi da nte tsítu ntute.

³⁸ Jesuú ne, kakidi ña ata tún ntóo san, xi'i téu ña doo díki. Nantóto ña ntini'i Jesús ña, ntáka'an ñā ni ñā:

—¡Mastrú! ¿Ñā ntu te káde nto kuenta é dóko sa téni ò? —ka'an ñā ntini'i ñā.

³⁹ Kidáa ne, nákun'itsí Jesuu, dá kakā'an ñā ni tãtsin ni ntuté san:

—¡Nakunúun kadin! ¡Diin diin tsi kutúvin! —ka'an ñā.

Xíō kadin tatsin ni ntuté san.

⁴⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña ntini'i ñā:

—¿Nté kui ntaú'vi ntú nto? ¿Ñā ntákuinti'xe ntu nto tsi dóo ka'nu Xuva kó? —ka'an ñā.

⁴¹ Dā kúdu'va ña ntini'i ñā ne, ntánatíin mii ñā:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sá'a é un tsi nte tatsin ni ntuté san ntáde ntaa é káka'an ñā? —ka'an ñā ntini'i ñā.

5

Ñā ñuú Gadara, ñā ñu'u é ña vá'ā nima i (Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Xée ña ūun xo diñi míní san, nté ñūu é nani Gādara.

² Dā ntií Jesuu tún ntóo san ne, xée ètsín uun ñatíi, ña é ñū'u é ña vá'ā nima i. Kapu-santú kán vé'xi ñatíi san,

³ tsí ikán nuu ña mí ntoo ñāña ñā'a san. Xóxó kuví xnú'ni i ña, nté kadena.

⁴ Kí'in itó xnú'ni ñā kadena dí'in ña ni ntá'a ña, ntá tsi uun ito tsi kãtsin tu'un ña kadená san. Nté uun xoxo ni kuví ví i ni ñā.

⁵ Nté ntúvi nte níñu kaika ña má kú'u kán, ní nú ñāñá sán dí; ñā te xkútíkadín ñā. Un vá'a tsi kakachu'u ntáa ña, kaxé'e ña xuú san kúñu ñā.

⁶ Ikā ká ve'xí Jesuú ne, koó da kainu ñatíi san kue'en ña, kukunchítí ña nuu ñā.

⁷ Dóo ntií kaka'an:

—¿Nté kui kanatekú du'xen ntu ntó nti, Jesuu, I'xá Xuva kó, ña tuví e dukún kán? Natekú ntó Xuva kó tsí ña ku nakutsu'un ntó nti —ka'an é ña vá'ā san é ñū'u nima ñatíi san.

⁸ Tsí kaka'an Jesús ni é ña vá'ā san:

—¡Ntiin nima ñā sá'a, é ña vá'ā! —ka'an ñā.

⁹ Tsixe'e Jesús ñā:

—¿Nté ntu nanin? —ka'an ñā.

—Ligiun naní nti, tsí ña te da díi nti —ka'an é ña vá'ā san é ñū'u nima ñā.

¹⁰ Íkan dá xe'e nta'a Jesuu:

—Vii nto da xe'e, ñā ku nakunū ntó nti é kí'in nti xio ñūu —ka'an é ña vá'ā san.

¹¹ Íkan tsi ètsin ne, ñā te da díi kútsin ñū'u ti, ntaé'xi ti má kú'u kan.

¹² Kidáa ne, íkan é ña vá'ā san da xe'e nta'a Jesuu:

—Ta'xi nto na kú'un ntí nima kútsín san —ka'an é ña vá'ā san.

¹³ Kaka'an Jesús tsí kuví. Kidáa né, ntií é ña vá'ā san nima ñatíi san ne, kué'en, kúku'un nima kútsín san. Ná te da ūvi míi kútsín san ne, ínu ti un nti' nti' tí, kue'en tí rki de've kán ne, íkan tsí éte nuu ti kúñu tí iní míní san, ne, uun ito tsi téni nti'í ti.

¹⁴ Ña ntáde kuenta kútsín san ne, koó dá ntáinu ña kunú'u ña, kantaa ña ni ñā'a san ítsi kan ní má ñūu kan nté ò kúvi ni kútsin ñā. Ña'a sán ne, kué'en ña, ūn nti' nti' ñā, kúkoto díto ña nté ò kúvi.

¹⁵ Xée ñā'a san mí ntitsí Jesuú ne, íni ña ñatíi san, ña é dí'na ñū'u é ña vá'ā san nima i. Vevii ne, diin diin sá tuví ñā. É nakunū ña du'nu ña, tsí é ntúvá'a ñā. Ña xee san ne, dóo u'ví ñā.

¹⁶ Ña'a, ña iní nté ò kúvi ne, ntáka'an ñā ní ña ñūu ña nté ò kúvi ní ña lukú san, nté ò kúvi ní kútsín san da téni ti.

¹⁷ Ña ñūu i sán ne, ntáka'an ñā ni Jesús é na ntáka ña ñūu ñā.

¹⁸ Dā nakunūu xtuku Jesuu tún ntóo san ne, ñatíi, ña é ñū'u é ña vá'ā nima i ne, íkan ñā é kí'in ñā ni Jesús.

¹⁹ Ntá tsi ña ní ntío Jesuu é kuntēka ña ñā. Kaka'an Jesús ni ñā:

—Kunú'ūn nú ví'i o kán. Ká'an ní ñavi'i o nté ò dé Tó'o o ní ò. Ká'an nté ò ntúnta'ví iní ña o —ka'an ñā.

²⁰ Kidáa ne, kúnú'u ña nú ví'i ña kán, da ntáa ña ní ūn nti' nti' ña ntoo ñūu Decapuli nté ò dé Jesuu ní ñā. Ña'a sán ne, koó dá kúdu'va ñā.

Dióko Jairu ní ñadí'i, ña tãin nta'a dōo Jesús (Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Nákunūu xtuku Jesuu tún ntóo san, kué'en ña, náxee ña tuku diñi míní san. Ná té nté kaa ñā'a náta'k nuu ña mí xee Jesús díñi míní san.

²² Íkan vé'xí uun ñā'a, ña nteé nta'a i xi'i úkūn ña Israeé san, ñā naní Jairu. Dā íni ña Jesuú ne, ínchiti ña nūu ñā ne,

²³ kaka'an ñā:

—Dóko sá kúvi i'xá ko. Kí'xi nto, tiin nta'a ntó í, na kútií ntuvá'a —ka'an ñā.

²⁴ Kidáa ne, kué'en Jesús ní ñā. Ná te da díi ñā'a kué'en ñā dí. Dōo tá'u nūu Jesuu mé'ñū ñā'a san.

²⁵ Vé'xi uun ña'a ñadĩí, ña nchokuví san, mé'ñú ña'a sán di. É uxuvi kuíá e nteé kímí ña kuí'í é kaeti niñí ña.

²⁶ Ñá te da díi nta'a medíku ñe'e ñá ne, dōo ntó'o ña. Uun ito tsi nantí'í ñá diu'uun ñá ne, nté dukuan ña ni ntuvá'a ña; dā díi díi ka kúka'vī ña.

²⁷ Dā téku ña é kántavá'a Jesuu ñá'a sán ne, kué'en ña, nuu ta'án ña mé'ñú un ntí'í ntí'í ña'a san ata Jesuu, da tñn nta'a ña dōo Jesuu,

²⁸ tsí dé kuení mii ña te da mii tsí é tñn nta'a ña dōo Jesuu ne, ntuvá'a ña, kuíni ña.

²⁹ Kidáá ne, ura tsí i tu'u é kaeti niñí ña. Kütuni ña tsí é ntuvá'a ña.

³⁰ Jesuu ne, kütuni ña tsí kuvi idé ña ntavá'a ña ña nchokuví san. Xkokōto ña mé'ñú ña'a sán ne, dā tsíxe'e ña:

—¿Xoó ntu tñn nta'a i dōó ko? —ka'an ña.

³¹ Ntá tsi ña ntini'í ña ne, ntáka'an ña:

—Dōó kata'u nūu nto, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñí ña. ¿Nté kui kuán ó kaka'an ntú nto té xoo tñn nta'a i ntó? —ka'an ña.

³² Ntá tsi Jesuu ne, kaito ña ña'a san, kánantuku ña xoo ñá'a ña tñn nta'a ña.

³³ Kidáá ne, vé'xi ñadĩí san, tsí ini ña tsí ntuvá'a ña ne, ínchiti ña nūu Jesuu. Koó dā kaní'í ña é kau'vī ña. Kaka'an ntáa ña tsí divi ña e tñn nta'a ña ña.

³⁴ Kidáá ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—É ntúv'an ve, tsí kuínti'xe o. Vā v'á'a tsi kunú'un, tsí é ntúv'an kue'en ve —ka'an Jesuu ni ña.

³⁵ Nii dukuan káka'an Jesuu ni ñadi'í san ne, xée ñá'a, ña vé'xi nte nú vi'í Jairu, ña é nchokuvi dióko í. Ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—E xí'í dióko ntó. ¿Nté kui kanatekū du'xén ka ntú nto Mastru san? —ka'an ña.

³⁶ Ña ni ide Jesuu kuénta é ntáka'an ñá'a san, ntá tsi kaka'an ñá ni uva i'xá san:

—Ñá ku u'vī ntó; kuínti'xe nto Xuva kō —ka'an ña.

³⁷ Ñá ni xe'é Jesuu itsi é k'í'vī ña'a san ni ña; mii tsi Pedru ní Sántiau ní Juaan, ení Santiaú san.

³⁸ Dā xee Jesuu ni ña nú vi'í ña nteé nta'a i xí'í úkūn sán ne, dōo dito ntaéku ña'a san é ntaéku nteé ña dióko Jairu.

³⁹ Kidáá ne, kúk'í'vī Jesuu má vi'í kán ne, kaka'an ñá ni ñá'a san:

—¿Nté kuán nte dú'xen eku ntu ntó? Tsi i'xá san ne, ñá te ni xí'í, tsí kúdií kakídi —ka'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi ña'a sán ne, da ntáxkuntée ña é káka'an Jesuu, tsí ini ña tsí e xí'í kue'en i'xá san. Ntá tsi kí'u'u Jesuu un ntí'í ntí'í ña'a san nu kí'í kán. Da mii tsi dí'í i'xá san ni uva i, ní ntuni ñá'a ña ntini'í ña kúk'í'vī ní'í ñá mí tuví i'xá san.

⁴¹ Dā karkáa Jesuu ntá'a i ne, kaka'an ñá ni i:

—Talix, kumi (é káni tú'un: Nākuntítsin, la') —ka'an ña.

⁴² Kidáá ne, nākuntítsi i'xá san ne, nakaka, tsí é uxuvi kuíá í. Koó dā kúdu'va ña'a san.

⁴³ Jesuu ne, kaka'an ñá ni uva i'xá san é ña ku ká'án ña ni ñá'a san nté ó kúvi ntóto a dióko ña. Kaka'an ñá ni dí'í í é na kué'é ña é ká'xi.

6

Dá kúnú'u Jesuu ñuú Nazaree
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ntáka Jesuu ñuú mí tuví ña ne, dá kúnú'u ña ñuú mii ña ni ña ntini'í ña.

² Dā xee ntúvi dá iō dá'na ne, eni ntu'u Jesuu kánakuá'a ña ña Israee san má vi'í mí ntánataká nuu ña. Ña ntáteku í ne, koó dā kúdu'va ña, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu nakuá'a i ñá sa'a é kuán ó kaka'an ña? ¿Mí'í ntu vé'xi e dōo kí'in iní ña, é kakuvi kade ña un ntí'í nūu i e dōo na'nu?

³ ¿Vá ña te divi ntu ña kade v'á'a utun, i'xá Mariá? Ini o ení ña, Santiau, Jósee, Júda, ni Simuun. Vata te i'a ntoo ta'an ña ñuú kō dí —ka'an ña.

Dukuán ne, ñá ni kuínti'xe ña Jesuu.

⁴ Ntá tsi Jesuu ne, kaka'an ñá ni ña:

—Da mí'í ká ñuú ne, ntaíko ñu'u ñá'a san ña kaka'án naa Xuva ko. Ntá tsi ña ñuú mii ña ne, ñá ini iko ñu'u ña ña —ka'an Jesuu.

⁵ Ikán ne, ña ni kúvi vii ña nté uun nuu i e dōo ka'nu. Nte'vi tsí ña nchokuví san tñn nta'a ña ña ne, ntavá'a ña ña.

⁶ Koó dā kúdu'va Jesuu é xoxo ni kuínti'xe i ña. Kidáá ne, e tuku e túku ñuú kue'en ña, kunañé'e ñá ña'a san tú'un Xuva kō.

Dā táxnuu Jesuu ña ntini'í ña é kika'an
ntódo ña tú'un Xuva kō

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Kidáá ne, kána Jesuu uxuvi ñá'a ña ntini'í ña ne, uvi uvi ñá'a ña táxnuu ña ña. Xé'e ña é kúvi vii ña nakūnu ña é ña v'á'a san.

⁸ Kaka'an Jesuu é ña te neé kuido ña é ntio ña itsi kán. Nté ña kuido ña é ká'xi ña; nté diu'ún ña kuido ña; da mii tsi taton ña é kituun ña.

⁹ Kuvi kí'í ña nti'xen ña, ntá tsi ña kuido ña dú'nu ña é nadama ña.

¹⁰ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Té xee ntó uun vi'í ne, ikan tsi kuntōo nto da nté ntáka nto ñuú san.

¹¹ Té ña ta'xi ña vi'í ña é kuntōo nto, o té ña ntío ña kímí ña é ntáka'an ntó ne, nakídi ntó nti'xen nto nte'u ñuú san ne, dá ntáka ntó íkán. Kuan kōo kutuni ñá'a san tsi iō kuetsi ña —ka'an ña.

¹² Kidáá ne, kué'en ña, kúka'an ntódo ña ni ūn ntí'í ntí'í ña'a, na nātivi iní ña kuétsi ña né, na kuínti'xe ña Xuva kō.

¹³ Dōo titin é ña vá'á é ñū'u nima ñá'a san nakunu ña. Nákutsi nūu ña asete ñá nchokuví san ne, ntuvá'a ña.

Dā xi'i Juaan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Kūtuní rei Heródē ntē ō dé Jesuu, tsí ntáka'an un ntíí ntíí ña'a san. Iō ñá ntáka'an ña:

—Á tē e ntóto Juaan Bautista. Dukuān né, dōó iō ña é kúvi víí ña nuu i e dōo na'nu —ka'an ña.

¹⁵ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sa'á ne, á tē ña é ka'án naa Xuva ko kidaā, ñá nani Elia —ka'an ñá'a san.

Tuku ña'a ne, ntáka'an ña:

—Kuan kaa ntí'xe ña, vata kaa ña ka'án naa Xuva ko kidaā —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi dá téku Heróde nūu i sá'a ne, kaka'an ña:

—Divi ña é Juaan, é nakí'i tū'ún u dukun ña. Á tē ntóto ña —ka'an ña.

¹⁷ Tsí mii Hēródē táxnūu ña é tūn ña Juaán san. Xnuu kutu ña ña viutun kuenta iña ñádrí ení ña, tsi Heródē sán ne, nakí'i ña ñádrí ení ña, ña nani Félpe, é kúvi tún ñádrí ña.

¹⁸ Tsí kaka'an Juaan ni Heródē san tsi dōo xii kaa é nakí'i ña ñádrí ení ña.

¹⁹ Tá'nu drí, tá'nu nani Herodía ne, dōó dutsi kuíni tún nī Juaán san ne, ncho ka'ní tun ña, ntá tsi ña ni kuví,

²⁰ tsí Heródē ne, ú'vī ñá Juaan, tsí ini ña tsi dōo va'á ña'a ña ne, kade ntaa ña un ntí'í é ntio Xuva ko. Dōo diní ña da téku ña é kaka'an Juaán san, ntá tsi un tsi kúdana ini ña nté koo víí ña é kaka'an ña.

²¹ Ntá tsi xee ntúvi e ntúku nuu ini Herodia nté koo víí ña nī Juaán san. Tsí da táva Heródē viko ña ntuví da káku ña ne, xéé ūn ntíí ntíí ña tsiñu i ñuú san, nī tó'ó sntadún san, nī ñá'a, ña ntoo na'nu ñuú Galilea, é ká'xi ñá ni ña.

²² Kidáa ne, xéé dióko Herodía san mí kavuvi viko sán ne, ite'ē tun. Dōo inténi Heródē né, dōo inténi ña xéé san di da ite'ē tun. Kidáa ne, kaka'an Heródē sán nī tun:

—Kákān kó nee iña é ntio o ne, dá tá'xí u o.

²³ Xé'le ña xu'u ña, kaka'an ña: Kuān te dava ñu'u mí kadē kú'vé u kákan ne, ta'xi u —ka'án rei Heródē san.

²⁴ Ntíi tún ne, kútsixe'ē tún dí'í tun:

—¿Nee iña é vá'á kakán u? —ka'an tún, tsixe'ē tun.

—Kákan díkí Juaan Bautista —ka'an tá'nu dí'í tun.

²⁵ Kaxkainu tún kue'en tun mí tuví rei Heródē ne, kaka'án tun:

—Nchio ko é tá'xi nto vevíi tsi díkí Juaan Bautista; kunūu iní tichi'i —ka'an tun.

²⁶ Dōo kúnta'xa iní rei Heródē san, tsí e xe'é ña xu'u ña nuu un ntíí ntíí ña ntoo viko san. Ña ni kúví ká natívi iní ña.

²⁷ Ura tsí i táxnūu ña sntadún san é nā kíkí'í ña díkí Juaan.

²⁸ Kué'ēn sntadún san ne, e'nte tú'un ña díkí Juaán ne, dá xee ni'í ña, nuu iní tití'í san. Xé'le ña tá'nú drí'í san, da naku'é'le tún dí'í tun.

²⁹ Dā kútuní ña ntini'í Juaán san ne, kúnakí'í ña kúñu ñá, dá kúku'xi ña.

Dā xe'é Jesuu é ká'xi u'un míl ña'a

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Rkontúvi ne, nāxéé ña ntini'í Jēsuu é i'kka'an ntódo ña ni ñá'a sán ne, ntaa ña ni Jēsuu ún ntí'í é idé ña, é naku'a'a ña ñá'a san dí.

³¹ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ní'í nto, kí'in ō, kík'untóo da'na ō mí xoxó ña'a —ka'an ña.

Tsi dōo ntánaxee ñá'a; ntē ñá ntákune'é ña é ká'xí ña.

³² Nakú'un ña tun ntóo san ne, dá kué'en ña mí xoxó ña'a.

³³ Ntá tsi dōo titin ña'a san iní ña ña dá kué'en ñá ne, nakiní ña xoo ña'a ña. Kíi ntíí ntíí ña ñuú i san, kué'en ña. Koó dá ntaínu ña kue'en ña mí kué'en Jēsuu ni ña ntini'í ña ne, dí'na ñá'a sán xéé ña é divi ña.

³⁴ Dā xee tún ntōo é nuu Jesuu díñi ntute kán né, iní ña tsí ña te nté kaa ña'a xee ña. Ntúnta'ví ini Jesuu ña, tsí ntántétu ña'a san xoo é ká'an í ni ña iña Xuva ko, vata tsí ó ntántétu a le'ntú san xoo é kí'in ni'í i ti é kík'a'xí ti tē xoxó tó'o tī. Kidáa ne, ñá te da díi núu í é nāñé'le Jesuu ña.

³⁵ Dā kuáa ne, xéé etsin ña ntini'í Jēsuu, ntáka'an ñá ni ña:

—É dōo kuáa ne, xoxó ntoo i i'a.

³⁶ Nataxnūu nto ña'a sán, nā kíkuiín ña é ká'xí ña. Na kí'in ñá rantsú san, o na kí'in ñá xio ñuú, kintúku ñá é ká'xí ña —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Jesuu kaká'an ña:

—Divi nto kué'é nto é ká'xí ña'a san —ka'an ña.

—¿Mí'í ntú? Kuān te kíkuiín nti uvi sientu a'ví tañú'u ne, ¿mí'í ntu xéé tá'an é ká'xí un ntíí ntíí ña'a san? —ka'an ñá ntini'í ña.

³⁸ Kidáa né, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kúkoto nto: ¿tí'tin ntú tañú'u odo nto? —ka'an ña.

I'kító ñá ne, da ntáka'an ña:

—Ú'un tsi tañú'u ni ūvi tsákā san ió ti —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu é na kuntōo ña'a san nú ité san é xio xio kuntōo ña:

⁴⁰ kuenta úvi díko u'xi ña, kuenta siéntu ñá dí.

⁴¹ Kidáa né, kí'i Jesuu é ū'un tañú'u sán nī ntuví tsákā san. Da ntáni'í ña nuu ña e dukún kán ne, naku'é'le ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidáa né, kátsin dava ña,

⁴² dā xe'é ńa é'xi nta'a un ntii ntii ńa'a san.

⁴³ Dā kúvī é'xi ńa'a sán ne, natáka ńa ntini'i ńa ta'vī tańú'u nī tsákā san é ntoó ka. Uxúvī xiká ka tsítú é ntoo.

⁴⁴ U'un míl ńatíi san é'xi ńa.

Dā ńka Jesuu nú ntúte

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Kidáā ne, kaka'an Jéssuu ni ńa ntini'i ńa:
—Kue'én ntó, kúnaku'ún nto iní tun ntóo san ne, kue'én ntó uun xo dińi ntute san mí tuví ńuú Betsaida. Nii dukuan na ká'án u ni ńa'a san é na ntáka ńa —ka'an ńa.

⁴⁶ Dā nátaxnúu ńa ńa'a sán ne, kué'en ńa má kú'u kán, kúka'an ntá'vī ńa ni Xuva kó.

⁴⁷ Dā kúneé ne, nuu tun ntóo san mé'ńu ntute san. Jesuu ne, ituví mii ńá ńu'u kan.

⁴⁸ Ịní ńa tsi dóo ntánto'o ńa ntini'i ńa, ntánakaka ńa tun ntóo san, tsi dóo kainu tatsin. Dā dokó sa tuví ne, xée Jéssuu mí ńu'u ńa mé'ńu ntute san. Ntisi Jesuu nú ntúte san, kańka ńa, vata tsi tē ncho kuido ntúu ńa ńa,

⁴⁹ ntá tsi dā ịni ńa ntini'i ńa ńa, ńá ńu'u tun ntóo san, é kańka ńa nú ntúte sán ne, dđo u'vī ńa, tsi ntixi, kuini ńa. Un ntii tsi ntáchu'u ntáa ńa,

⁵⁰ tsi ịni ntí'i ńa ńa ne, ú'vī kue'en ńa. Ntá tsi ura tsi i kaka'an Jéssuu ni ńa:

—jNa kđo ntii nto! ńá ku u'vī nto, tsi xu'u —ka'an ńa.

⁵¹ Kidáā ne, kúxée ńa iní tun ntóo mí ńu'u ńa ne, ura tsi i xío kadim tatsin san. Koó dā kúdu'va ńa ntini'i ńa é kuān o idé ńa.

⁵² Tsi ńa ni ńe'e diki ńa ntini'i ńa san nté o kúvi da kátsin dava Jesuu tańú'ú san da é'xi un ntii ntii ńa'a san. Tsi vata kutúni ńa xoó ńa'a é Jéssuu.

Ntavá'a Jesuu ńa nchokuví, ńa ńuú Gene-saree

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Dā kúvī ita ntí'xin ńa míní sán ne, xée ńa ńuú é nani Genesáree. Ikān né, kí'ní ńa tun ntóo san dińi ntute san.

⁵⁴ Ura tsi i da ntíi ńa iní tun ntóo san ne, kútuni ńá'a san tsi divi Jéssuu.

⁵⁵ Koó dā ntaínu ńa, kue'en ńa kanii ńuú tsikan, kúkuidó ńa ńa nchokuví san. Chidó san tsódo ńa ńa ne, kue'en ní'i ńa ńa dā mí'í ka é káka'an ńá'á é tuví Jesuu.

⁵⁶ Dā mí'í ka mí kué'en Jéssuu ne, kuān te ńuú na'nu, kuān te ńuú kuetsi, kuān te má kú'ú ne, ikān xee ní'i ńá'a san ńá nchokuví san, dā tsóo ńa ńa mí kaxió xá'vī. ńa ntánchokuví san ne, ntaikan ńa itsi te kué'é Jesuu é tšín nta'a ńa kuān te da mí tsi ntēte doo ńa. Un ntii ntii ńa'a, ńa tšín nta'a dđo ńá, ntúvá'a ńa.

7

É káde i é kudentu ńá'a
(Mt. 15:1-20)

¹ Kidáā ne, xée ętsin ńa fariseú san mí tuví Jéssuu. Nátaká nuu ńa nī mastrú lei, ńa vé'xi ńuú Jerusaleen.

² Ịní ńa tsi ńa ntini'i Jéssuu ne, ńa ni ntá'a ńa. Kuan tsi ó é'xi ńa é dentu ntá'a ńa.

—jNté kui kuān ó de nto ńa? —ka'an ńa.

³ (Tsi kuān xkoó ini ńa fariseu ni un ntii ntii ńa Israeé san, é ńa kaé'xi ńa tē ńa di'na ntóo vá'a ntá'a ńa, vatá o idé ńata ńa.

⁴ Tē náxee ńa é ńe'e ńa nu á'vī ne, ńá ịni e'xi ńa tē ńa di'na dá'vī ńa ntute kúńu ńa. Dđó ió ka xtuku nuu i é xkoó ini ńa é ịni de ntáa ńa: é ntúntoo e'xin é ntáxi'i nuu ńa, ni sálú, ni káđí, ni itó ńa.)

⁵ Dukuan ne, ńa fariseú san nī mastrú lei ntátsixe'e ńa Jéssuu:

—jNté kui ńa ntini'i ntó ne, ńa ntáde ńa vatá xkoó ini ńata kó? jNté kui ńa ntánta'a ntu ńa di'na dá ka'xi ńa? —ka'an ńá, tsixe'e ńa Jéssuu.

⁶ Ntá tsi Jesuu ne, kaka'an ńa:

—Nt'óo ne, ńá te kanii nima ntó ntánuu iní nto Xuva kó. Tsi nuu é ntaā i é káka'an úvata ko Isáia ńa nto da xntée na'a ńa tú'un Xuva kó é káka'an:

ńa sá'á ne, kúđii rki xaa ńa ntéku é káka'an ńa é kánuu iní ńa kó;

ńá tē nima ńá kakene.

⁷ Kuān te kanúu iní ńa kó ne, ńá vadá kaidiá'vī i,

tsí ńa te lei kó é ntánakuá'a ńa ńa'a san, tsí kúđii lei é de vá'a ńa'a, ńa ntóo ńuxiví sa, ntánańe'e ńá ńa, ka'an.

⁸ Tsi ntđ'óo ne, ntánakunaá nto lei Xúva kó ne, vata tsi xkoó ini ńá'a san ntáde ntaa nto. Tsi xkoó ini nto é ntđo nuu salu ni vásu é ntáxi'i nuu nto ne, dđó títin ka nuu i é xkoó ini nto —ka'an Jéssuu ni ńa.

⁹ Kaka'an xtúku ńa ni ńa:

—jVá'á nto ó ntáde nto, kuini nto, é kuān o ntánakuitā ntó lei Xúva kó vata koo é nakuntikín nto nte xkoó ini nto ịna mii nto?

¹⁰ Tsi vatá ó kaka'an Muisee: “Kuiko ńu'u o uva ko ni di'í kó”, ne, “Xoo é kini koo ka'an i ni uva i, ni di'í i ne, kuvi”, ka'an ńa.

¹¹ Ntá tsi divi ntó ne, ntaxé'e nto itsi é ká'an ńá'a san ni uva ńa, ni di'í ńa: “ńa kúvi xntii ú nto, tsi un ntí'i ịńá ko ne, é nákué'e ú nta'a Xuva kó”, ka'an ńa.

¹² Da é kuān ó kaka'an ńá ne, ntaxé'e nto itsi é ńa xntii ńa uva ńa ni di'í ńa.

¹³ Kuān ó ntánakumaá nto é káka'an Xúva kó ne, é tuku nuu i ntánaxtuví nto. Dđó ki'in nuú i ntáde nto é kuān xkoó ini nto —ka'an Jéssuu ni ńa.

¹⁴ Kidáā né, kána Jesuu un ntii ntii ńa'a sán ne, kaka'an ńá ni ńa:

—Kini nto ve, un ntí'i kue'en dú'va nto. Kini vá'a nto é káka'án u ni ntó:

¹⁵ Ña túvī nee iña é kaē'xí ña'a é kade i é kudentu ña. Mii tsi é kākene nima ñá é dentū.

¹⁶ Tē xoó katekú i ne, na kīni —ka'an Jesús.

¹⁷ Dā xntāñi mii ña ñá'a san ne, kúkē'ví ña iní vī'i san. Ña ntini'i ña né, tsixe'e ña ña kidaā:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un é kākā'an nto? —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jesús ni ña:

—Ntō'ó ne, ¿ñā ntu ntátekú nto di? ¿Ñá ini ntu nto tsi ña túvī nee iña é kaē'xí ña'a é kaki'xi nte ki'i kan é kade i é kakudentū nima ña?

¹⁹ Tsi ña te nima ñá kaki'vi, tsi mii tsi ini i'xí ña kaki'vi ne, dá kantii kúñu ña —ka'an ña.

Dukuān ne, nee iña é ntaé'xí o ne, vá'ā; ña te déntū.

²⁰ Kaka'an ñá di:

—É kakēne nima ñá'a sán ne, divī é kade i é kakudentū ña.

²¹ Tsi un tsi nté nima ñá kakene e ntáde kuení ña é kīni kaa, e ntáde ña é kīni kaa ni ñadī'i ñá'a san, e ntáde luku ña, e ntaé'ní ña ña'a,

²² e ntáde ña é kīni kaa, e ntaé'ni ntā'ví ña ña'a, e ntáde xení ña, e ntákune'u iní ña, e ntákā'an ñá dovete, e dóo na'nu ncho vīí ña, e ntáde tuntu ña.

²³ É un ntī'í é kīni kaa sán ne, nima ñá kakene. Dukuān é ntákudentū ña —ka'an Jesús.

Ñadī'í, ña é ña te ña Israeé, kuñti'xe ña Jesuu

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Kidáa né, ntáka Jesuu, xée ētsin ña diñi ñuú Tiru ni ñuú Siduun. Ikan kúkē'ví ña má vī'i kán. Ña ni ntio ñā é kūtuni ñá'a san mí tuvī ña. Ntá tsi ña ni kúvi kutūvi xu'ú ña.

²⁵ Ura tsi i dá kutuni úun ñadī'í mí tuvī ña ne, xée ñā, nakunchíti ña nū ña. Dióko ñadī'í san ne, nuu é ña vá'ā nimá tun.

²⁶ Ñadī'í san ne, tuku ñuu vé'xi ña. Nā te ña Israeé ña, tsi ñuú Sirofenicia vé'xi ña. Íkan ña ntā'a Jesuu é na nakūnu ña é ña vá'ā san é nuu nima dióko ña.

²⁷ Dá kakā'an Jesús ni ña:

—¿Nté kui xntii ntū ú o? Tsi ña te ña Israeen. Di'na ña Israeé san xntii ú ña. Tsi ñá vá'á ó é ki'i ó é kaē'xi i'xá san ne, dá kué' é ó é ká'xi tīnā san —ka'an ña.

²⁸ Nāntíko kōó ñadī'í san, kaka'an ña:

—Ntāa nchi'xe, Mastru. ¿Ntá tsi vá ñā che ntaé'xi ntu chínā sán utsi ita é ntánakō'xo i'xá san má mēsa? —ka'an ñadī'í san.

²⁹ Kaka'an Jesús ni ña kidaā:

—Dōo vá'ā ó kaka'an. Kunú'un ve, tsi é ntii é ña vá'ā san nima dióko ó —ka'an ña ni ñadī'í san.

³⁰ Dá kúnú'u ña ne, nāxee ña nú vī'i ña kán. Íkán tuvī ntaa dióko ñā nú itó tun. Ntūi ntī'xe é ña vá'ā san é inūu nimá tun.

Ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña é lo'ó

³¹ Kidáa né, ntáka Jesuu ñuú Tirú ne, itā nti'xin ña ñuú Siduun. Kūntii ña ñuú Decapulí, ne, xée ñā nu míni Galilea.

³² Íkán ne, xee ní'i ña'a san uun ñá'a, ña lo'ó ne, ñá kakūvi ka'an va'á ña. Íkan ñá'a san é na tīin nta'a Jesús ña é na ntává'a ña ña.

³³ Jesuu ne, kue'en ní'i xío ña ñi, tsi dóo ntāñi ña'a san. Náki'ví ñá rkinta'a ña ini lo'xo ña ne, dá'vi ñā dū ñā rkinta'a ña ne, da tīin nta'a ñā rki xaa ña.

³⁴ Kidáa né, ntāa ní'i ña nuu ña e dukún kán né, dá xkóo kani ña, kaka'an ña:

—¿Efata! (é káni tú'un: ¡Nakaan!) —ka'an ña.

³⁵ Ura tsi i nákaan lo'xo ña. Ntūvá'a xaa ña di. É kākā'an va'á ña ve.

³⁶ Kaka'an Jesús ni ñá'a san é ñā ku ka'an ña ni da xóo ka ña'a nte o kúvi. Ntá tsi vata té da nakua'a Jesús ña é kuān koo ka'an ña.

³⁷ Koó dá kúdu'va ña'a san, ntáka'an ña:

—¿Ñá té nté kaa vá'á o é kade ña sá'a! Un tsi nté ña lo'o kántavá'a ña. Un tsi nté ña ñi'í sán náka'an ñá di —ka'an ñá'a san.

8

Xé'e Jesuu é ká'xi kīmi míl ña'a

(Mt. 15:32-39)

¹ Ntūvi tsikán ne, dōo kue'e ña'a nátaká nuu ña. Ña túvī é ká'xí ña. Kāna Jesuu ña ntini'i ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

² —Kantuntā'ví ini kó ña'a san, tsi é uni ntūvi é ntoo ña nī ko. Ña túvī nee iñá ka'xi ña.

³ Te nataxnūu ú ña é na nū'u ñā nu vī'i ña kán é ñā ká'xi ña ne, koó vitā ñā itsi kán, tsi ió ñā ne, dōó ika ve'xi ña —ka'an ña.

⁴ Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo ní'i ña é ká'xi ña? Tsi kūdii ñuu itsi i'a, mí xoxó ñu'u i —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Jesuu ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Tīin ntú tañú'u odo ntó?

—Ú'xē sa —ka'an ña.

⁶ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñá'a san é na kūntoo ña ñu'u san. Kí'i ña tañú'u sán ne, da nakué'le ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña tañú'u sán ne, dá xe' é ña ña ntini'i ñā é na tsi'í ña é ká'xí ña'a san.

⁷ Odó ká kudii ña tsáká sán di. Nakué'le ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña í, dá xe' é ña ña ntini'i ñā é na tsi'í ña é ká'xí ña'a san.

⁸ Dā kúvi é'xi ntā'á ña'a sán ne, natákā ñā ta'vi i é ntoó ka. Ú'xē ká xika i nátsu'un tsitu ñā é ntoó san.

⁹ Nā te da kīmi míl nātíí san é'xi ña. Kidáa né, nataxnūu ña ña'a san é na nū'u ñā vī'i ña.

¹⁰ Kidáa ne, kue'en Jesús ni ñā ntini'i ñā, nakú'un ña iní tun ntóo san é kí'in ñā ñuu é nani Damánuta.

Ntaikān nā fariseu é vī Jesuu nuu i e dōo ka'nu

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Xéé nā fariseú san é kōto nteé nā Jesuu. Eni ntu'u nā ntaatin nuu nā, ntáka'an nā ni nā:

—¿Nté ntu koo kutuní nti tē nuu é ntaā i é kākā'an nto? Vii nto uun nuu i e dōo ka'nu, na kiní nti nuú nti, tē nuu é ntaā i é vè'xi nto nta'a Xuva kō —ka'an nā.

¹² Jesuu ne, un tsi xkóo kaní nā, kaka'an nā:

—¿Nté kuān nte ntaikan ntu nā ntoo vevii nuu i e dōo ka'nu? Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Nā vīi u nté uun nuu i e dōo ka'nu é kiní nā —ka'an nā.

¹³ Kidāā né, tsoo mii Jēsuu nā ne, nákunūu xtuku nā tun ntóo san, kue'en nā xio diñi nte san.

U'xen ía iñā nā fariseu

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Nā ntini'i Jēsuú ne, kúnāa iní nā é kuído nā é ka'xi nā. Uun kudii tañú'u san ní'i nā iní tun ntóo san.

¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni nā:

—Koto xnto u'xen ía iñā nā fariseú san ni iñā Herodé di —ka'an nā.

¹⁶ Nātiin mii nā ntini'i nā kidaā, ntáka'an nā:

—¿Nee iñā ntu kaní tú'un é kākā'an nā iñā u'xen ía san? ¿O dé nā tuvi ntu tañú'u ní'i o né, o nté o ntu? —ka'an nā.

¹⁷ Kūtuni Jēsuu é ntánatín nā ne, kaka'an nā ni nā:

—¿Nté kuān o ntáka'an ntú nto é nā tuvi tañú'u? ¿Vāta ntu kiní nto? ¿Vāta ntu kí'in dikí nto é kākā'an u ni ntō? ¿Nté kuān nte ká'xi ntu nto?

¹⁸ Ió ntuxnūu nto ne, nā ntaíni nto. Ió tutun ntó ne, nā ntátekú nto. ¿Nā naka'an ntu nto nuu i é dōo ka'nu é idé u ví'i,

¹⁹ dā kátsin dava u é u'un tsí tañú'u sán ne, ú'un míil nā'a san é'xi nā? ¿Tifin ntú xika i é ntóo ka san nataká nto? —ka'an Jēsuu ni nā ntini'i nā.

—Uxúvi ka —ka'an nā.

²⁰ —Dā kátsin dava u u'xe tañú'u sán ne, kímí míil nā'a san é'xi nā ne, ¿tífin ka ntu xika i é ntóo ka nataká nto? —ka'an Jēsuu, tsíxe'e nā nā.

—U'xé ka —ka'an nā.

²¹ —¿Nté dúkuān nā ntáñe'e dikí ntu nto? —ka'an nā ni nā.

Ntāv'a Jesuu úun nā'a, nā kuāa, nā nūú Betsaida

²² Xéé nā nūú Betsaida. Nā'a sán ne, xee ní'i nā uun nā kuāá ne, íkan nā nta'a Jesuu é na tñin nta'a nā nā.

²³ Jesuu san ne, írkaa nā nta'a nā kuāá san ne, ñe'e ní'i nā nā diñi nūú san. Kidāā ne, náka'a nā díi nā ntuxnūú nā kuāá san ne, dá xntékú nā nta'a nā dikí nā. Tsíxe'e nā nā:

—¿É kainín ntun ve? —ka'an nā.

²⁴ Nákaán nā kuāá san ntuxnūú nā ne, dá kakā'an nā:

—Kainí u ñatíi vata ntáa utun ntáa nā, ntá tsi ntaíka nā —ka'an nā.

²⁵ Kidāā né, tñin nta'a xtúku nā ntuxnūú nā kuāá san. Nákiní va'a nā un ntí'i kidaá.

²⁶ Kidāā né, nataxnūu Jesuu nā é na nū'u nā nú ví'i nā kán:

—Kūnú'un ntaan tsin; nā ku kuíta ntí'xin má nūú san. Ná kú xoo ka'an ní'in —ka'an Jēsuu ni nā.

Kaka'an Pedru tsí Jesuú ne, divi nā é taxnuu Xuva kō

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Kidāā ne, kué'en Jēsuu ni nā ntini'i nā nūú kuetsí é ntoo nūú Cesarea Filipu. Dá kué'en nā itsi kán né, tsíxe'e Jēsuu nā:

—¿Nté ntú o ntáka'an nā'a san iñā ko? ¿Xoó ntu nā'a ú, te kuiní nā'a san? —ka'an Jēsuu.

²⁸ Nā ntini'i nā ne, ntáka'an nā:

—Ió nā ne, Juaan Bautista nto, ka'an nā. Ió nā ne, Elia nto, ka'an nā. Ió túku nā ne, nā é ka'an naa Xuva ko nto, ka'an nā —ka'an nā ntini'i nā.

²⁹ —Nt'óo ní, ¿xoó ntu nā'a ú, te kuiní nto? —ka'an nā.

—Nt'óo é Cristu ntó, nā táxnuu Xuva kō —ka'an Pedru.

³⁰ Kidāā ne, kaka'an Jēsuu ni nā é nā ku ka'an nā ni nā'a san xoó nā'a nā.

Kaka'an Jēsuu é kuví nā

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Kidāā né, eni ntu'u Jēsuu nañe'e nā nā ntini'i nā tsi divi nā é vèxkúvi nā ñatíi ne, da mii e dōo kí'in nuu i é nt'óo nā. Tsi ñatā sán, ní dūtu nā odo nūú, ní mastrú leí san ne, un ntíi ntíi nā nā xkuntée iní nā nā ne, ka'ní nā nā, ntá tsi tē kúvi uní ntúvi ne, ntoto xtuku nā.

³² Kaka'an ntáa nā nuu i sá'a ní nā ntini'i nā. Pedru ne, kue'en ní'i nā Jēsuu mí xoxo ntáñi i ne, eni ntu'u nā de tíi nā ní nā.

³³ Ntá tsi Jesuu ne, xkokoto nā mí ntáñi nā ntini'i nā, nā nguú sán ne, dē tíi nā ní Pedru, káka'an nā:

—¡Du'xēn! ¡Kiin nteén xion! tsi tú'un é kākā'an ní ko ne, xu'u tó'o é nā vá'a san kakéne. Ná te kadé kuení o vatá ó kade kuení Xuva kō, tsi kadé kuení o vatá ó ntáde kuení nā'a san —ka'an Jēsuu ní Pedru.

³⁴ Kidāā né, kána Jesuu nā ntini'i nā ní un ntíi ntíi nā'a sán ne, kaka'an nā ni nā:

—Tē xoó nā'a ntio nā é kuntikin nā ko ne, nā kúvi víi ka nā nee iñā é ntio mii nā, tsi utén uten é kuntikin nā ko, kuān te kuví nā.

³⁵ Tsi tē xoó nā'a ncho nakakú nā ntuvi iñā nā ne, da nákuaná nā ntuvi iñā nā. Ntá tsi xoó nā'a é nákuaná nā ntuvi iñā nā kuenta iñā ko ní kuēnta iñā tú'un va'a iñā Xuva kó ne,

nakáku ña ne, ní'i ña ntuví vā'á iña ña nta'a Xúva kō.

³⁶ ¿Mí'i ntú kaidiá'vi é ní'i ko é un ntí'í é iō ñuxiví sa, te nākunaá o nima ko?

³⁷ ¿Nee iñá ntu e dóo nuu á'vi i é nadama o ntúvi iña ko?

³⁸ Tē xoó ña'a kuka'an nuu ña kuenta iñá ko nī kuenta iña tú'ún ko mé'ñū ña ntoo ñuxiví sa, ña é ña ntákuinti'xe i, ña kini ntáa sán ne, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, kuka'an nuu ko ñá dī tē naínu u. Tē naínú u ne, nainu ní'i u ánjē, ña e dóo va'a. Kidáá ne, kiní nto tsi dóo ka'nu ú, vatā ó ka'nu uva mií kō, ña tuví e dukún kán —ka'an Jesús.

9

1 Jesuú ne, kaka'an xtúku ña:

—Nuu é ntāá i é káka'an u ni ntō tsi iō ntō ne, ña kúvī ntō da nté kinī nto tsi Xuva kō né, dóo iō ña é vií ña é kadá kú'vë ña —ka'an ña.

Dā nádama kúñu Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Dā ita ntí'xin iñu ntúvi ne, Jesuú ne, kue'en ní'i ña Pedru, Sántiau ní Juaán san, kué'en ña ũun xuku mi dóo dūkun, mí xoxó ña'a. Ikān né, nádama kúñu Jesús nuu ntuni ñá'a, ña ntini'i ña.

³ Iñi ntú'u káxi'í nuu doo ña. Ntukui'xín kue'en, e nté uun ña'a ña kuví nakáte ña vatā ó kuí'xin.

⁴ Kidáá né, ntíi díto Elia ni Muísee, ña xi'í nte kidaá, ne, ntatín ña ni Jesús.

⁵ Kidáá ne, kaka'an Pedrú san:

—Mastru, iñá tē nté kaa vá'á o é ntoo ntí ni ntō i'a! Xntāñí ntí uni vi'í xó'ó yē: uun iña nto, uun iña Muísee, ni ũun iña Elia —ka'an ña.

⁶ Dotō tsi kaka'an ñá, tsi dóo u'vi ñá, ntuni ña.

⁷ Kidáá ne, nákunū ta'án ña vikó san ne, mé'ñū vikó san vé'xi tatsín san é káka'an:

—Ña sá'a é I'xá mií ko e dóo kakuinimá ko ña. Kíni nto é ká'an ña —ka'an tátsín san.

⁸ Ña ntini'i Jesús san ne, ura í da xkókoto ña ne, ntoko ñu'u mií ntuví ñá'a san. Da mií sá Jesuu ntísi ña.

⁹ Dā ntáka ña rki ukú san ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá kú dí ntaa nto ni ñá'a san nuu i é ini nto vevii da nte rkontúvi tē xi'í u ne, ntoto xtuku ú, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi —ka'an ña.

¹⁰ Dukuañ ne, ñá ni ká'an ñá ni ñá'a san, ntá tsi tsixe'e ta'an mií ña, ntáka'an ña:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú ña é kuví ñá ne, dá ntoto xtuku ña? —ka'an ña.

¹¹ Kidáá né, tsixe'e ña Jesús:

—¿Nté kui ntáka'an ntú mastrú lei san é kuétsi é dí'na Eliá san naxee ña? —ka'an ña.

¹² Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é dí'na Eliá san ki'xi ña vata koo é nātivi iní ña'a san kuétsi ña,

nakuntíkīn ñá Xuva kō. Ini nto tsi nte ntúvi dí'na uve na'a Tú'un Xuva ko iñá ko, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi. Uve na'a nté koo nto'o ko ñuxiví a ne, dóo kada xení ña'a san ní ko.

¹³ Ntá tsi kaka'an u ni ntō tsi e kí'xi ntí'xe Eliá san. Ide ña'a san ni ña ntee iña é ntio ña, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō nté koo kuví ni ña. Kuan ó kúvi ntí'xe —ka'an Jesús.

Ntavá'a Jesuu uun i'xa é nuu é ña vá'á nima i

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Dā ntíko koō ña mí ntoo ña ntini'i ña, ña nguú sán ne, iní ña tsi ña te da díi ña'a náataká nuu ña ni ña. Ikān ntāñí mastrú lei san dí, ntatín nuu ña ni ña ntini'i Jesús.

¹⁵ Un ntíi ntíi ña'a san, da íni ña Jesuú ne, koó dá kúdu'va ña. Koó dá ntaínu ña kue'en ña, kuka'an ñá ni ña ntiusi.

¹⁶ Kidáá né, tsixe'e Jesús ña:

—¿Nee iñá ntu ntatín nuu nto ni ña tsikan? —ka'an ña.

¹⁷ Uun ña'a, ña nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Mastru, i'a vexní'í u i'xá ko, tsi e ña vá'á san káde i é ñi'í.

¹⁸ Da mí'i ká kaika i'xá ko ne, e ña vá'á san katín i, da kaxé'e ntee í ñu'u kán. Kakēne tiñú xu'u i. Kanakuiō ne, kanaka'xi ka'ñí nú'u í dí. É dóo kúká'vi. É káka'an u ni ña ntini'i ntó é na nakūnu ña é ña vá'á san, ntá tsi ña ni kuví vií ña —ka'an úva I'xá san.

¹⁹ Kidáá ne, kaka'an Jesús:

—¿Ña ntá'vi nto, ña'a é ña ntákuinti'xe nto! É títin ntuví tuví u ni ntō ne, váta kuínti'xe nto ko. ¿Tíñ ntú ntuví kutuví ka ú ni ntō da nté kuínti'xe nto ko? Kixni'i nto i'xá san —ka'an Jesús.

²⁰ Kidáá ne, xee ní'i ntí'xe ña i'xá san. Dā íni e ña vá'á san Jesuú ne, ide é xi'í mí i'xá san ne, ntáva ñu'u kán. Dóo itsu'ún ne, tiñu kéne xu'u i.

²¹ Kidáá né, tsixe'e Jesús úva í:

—¿É títin ntu ntuví kuán ó kakuví i'xá nto? —ka'an Jesús.

Kaka'an úva I'xá san:

—Nté dá ku lú'nti.

²² É dóo kí'in itō nakó'xo nuu é ña vá'á san i nchú'un kán, nú nute kán dí, é ncho ka'ní i'xá ko. Ntá tsi te kúvi vií nto é ntúvá'a ne, vií nto da xe'é, xntíi ntō ntí —ka'an úva i.

²³ —¿Mí'i ntú é ña kuví vií u! tsi te kákuinti'xe o ne, ña tíví ntee iña é ña kuví vií Xuva kō —ka'an Jesús.

²⁴ Kidáá ne, un ntíi tsi káka'an úva I'xá san:

—¿Kákuinti'xe ko! ¿Xntíi ntō ko é díi ka na kuínti'xe ko! —ka'an ña.

²⁵ Dā íni Jesuu tsi dóo ntánataká nuu ña'a sán ne, de tíi ña ní é ña vá'á san, kaka'an ña: —Xó'on, é ña vá'á é kaden é ñi'í i'xá sa ní é lo'ō dí, xu'u é kadé kú'vé u ne, ká'an u é ntíin

nima i'xá san. Ña kúvi nakunúun xtukun nima i —ka'an Jesús ni é ña vá'á san.

²⁶ E ña vá'á sán ne, kachu'u ntáa. Nākuio i'xá san ne, dá ntii é ña vá'á san. I'xá san ne, vata kaa ntáxi káa. Ña'a sán ne, ntáka'an ña:
—jE xi'i i'xá san! —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi Jesuu ne, írkāa ña nta'a i, ntáni'i ña i ne, da nakuntísi.

²⁸ Dá kúki'vi Jesuu má vi'i kán ne, diin diin tsi tsixe'e ña ntini'i ña ña:

—¿Nté kui ña ni kuvi vii ntu nti é nakūnu nti é ña vá'á san? —ka'an ña.

²⁹ Kaka'an Jesús:

—E ña vá'á é kuān ntáa sán ne, ña kúvi vii o é nakūnu o í tē ña ká'an nta'vi ō, tē ña kuntoo ixu ō di —ka'an ña.

Kaka'an xtúku Jesuu tsi kúvi ña

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Kidáá né, ntáka Jesuu íkán, kue'en ní'i ña ña ntini'i ña. Kué'en ña, itā nti'xin ña ñuú Galilea. Ña ni ntío Jesuu é kūtuni ña'a san mí ntaíka ña.

³¹ Tsi Jesuu ne, kaxé'e ña kuenta é kūtuni ña ntini'i ña nté koo kúvi ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ntuví u kuenta ntá'a ña'a, ña é ká'ni ko. Ntá tsi tē kúvi uni ntúvi xi'i u ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

³² Ntá tsi ña ntini'i ña ne, ñá ní ñe'e diki ña nee iña é káka'an ñá, ne, ú'vi ña é tsixe'e ña ña.

¿Xoó ña'a ña e dii ka ka'nu ña'a?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Xée ña ñuú Caperna. Dá intóo ña má vi'i kán né, katsixe'e Jesús ña ntini'i ña:

—¿Nee iñá ntu ntatín nto dá vē'xi o itsi kan? —ka'an ña.

³⁴ Ña ntini'i ña ne, diin diin tsi intóo ña; nté uun ña ña ni ká'an ña. Tsi dá vē'xi ña itsi kán ne, ntatín mii ña xoo é dii ka ka'nu ña'a i.

³⁵ Kidáá né, katuví da'na Jesús ne, kána ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ña, kaka'an ñá ni ña:

—Te iō nto é ncho kodo nuú ntó ne, vii nto ña tuví ata i kán. Vii nto ña ntáde tsiñu iña un ntíi ntíi ña'a san —ka'an ña.

³⁶ Kidáá né, kí'i Jesuu uun i'xá san ne, dá xntísi ñá i mé'ñu ña ntini'i ña. Káni'i nteé ña i'xá san ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ña:

³⁷ —Xoo é kantuntá'vi ini i i'xá vata kaa sá'a kuenta iñá ko ne, vata tsi te mii ú kantuntá'vi ini ña kó, ni ña táxnūu kó di —ka'an Jesús ni ña.

Xoo é ña kainchu'vi i kō ne, kaduku ntée ña kō

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Juaán san ne, kaka'an ña:

—Mastru, ini nti uun ña'a, ña é kanakūnu é ña vá'á san kuenta iña nto. Ntá tsi ña tsíkán ne, ñá te ntini'i ña kō. Dukuān ne, ñá ni xē'é nti itsi é kuān koo vii ña —ka'an Juaan.

³⁹ Ntá tsi nantiko koó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá ku ká'nté nuu nto é kuān koo vii ña. Te kuēnta iñá ko kade ña nuu i e dóo ka'nu ne, ña kúvi ká'an káni ña iñá ko.

⁴⁰ Tē xoó ña'a ña kainchu'vi ñá kō ne, kaduku ntée ña kō.

⁴¹ Nuú é ntáá i é káka'an u ni ntó. Da xoó ka ña'a, ña é kata'xi ntute é kó'o nto tsi ntántikin ntó ko ne, ní'i ña é vá'á nta'a Xuva kō.

É ña vii ō é kīni kaa

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Da xoó ka é kade i é vii i'xa é kākuinti'xe i ko é kīni kaa ne, dii ka vá'á o iña ñá te kunú'ni nuu xuú dúkun ñá, dá nakuítá nuu ña ña nú ntute ñu'u kán.

⁴³ Te ntá'a nto kade i é vii nto é kīni kaa ne, dii ka vá'á o te ka'nté ntó nta'a nto. Tsi dii ka vá'á o é kí'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi nta'a nto, naa i é kí'in nto dó'vi kán ní ntuví ntá'a nto, tsi ikán kai'xi ñu'ú é ña kantá'va.

⁴⁴ Ikán né, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; nté ña kantá'va ñu'ú san.

⁴⁵ Te dí'in nto kade i é vii nto é kīni kaa ne, dii ka vá'á o é ka'nté ntó di. Tsi dii ka vá'á o é kí'in ntó nta'a Xuva kō é u'ntu nto, naa i é kí'in ntó ní ntuví dí'in ntó dó'vi kán, mí ña kantá'va ñu'ú san.

⁴⁶ Ikán né, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; nté ña kantá'va ñu'ú san.

⁴⁷ Te ntuxnūú nto kade i ne, dii ka vá'á o é táva nto. Tsi dii ka vá'á o é kí'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi ntúxnūú nto, naa i é kí'in ntó dó'vi kán ní ntuví ntúxnūú nto.

⁴⁸ Ikán né, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; nté ña kantá'va ñu'ú san.

⁴⁹ Vata ó idíá'vi ñi san é ña tívi kúñú é kué'e o doméni iña Xuva kó ne, kuān ó kaidiá'vi nuu i é nto'o kō, vata koo é ña tívi nima kó di.

⁵⁰ Ñá sán ne, vá'á. Ntá tsi tē ña vēñi ka ne, ¿mí'i ntú kaidiá'vi ká i? ¿Nté ntu koo ntuveñi xtúku? Vii nto vata kaa ñi vá'a. Kuenta tsi vii nto é ña natívi nto nima nto. Vá'a koo kuntoo nto ni tá'an nto —ka'an Jesús ni ña.

10

Kaka'an Jesús kuēnta iña ña ntánatsoo mii tá'an

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ntáka Jesuu ñuú Caperna, kué'en ña díni ñuú Judeá dá nté xee ña xio díni ntute Jordaán san. Ñá te da díi ña'a xee xtúku ña, nataká nuu ña mí tuví ña ne, nakuá'a Jesús ña vatá xkoó ini ña.

² Kidáá né, xée étsin ña fariseú san di é kōto nteé ña Jesuu. Tsixe'e ña ña tē ña xii kaa é naxtuví mii ñatíi san ñadi'í ña.

³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Nte ntú ó kaka'an Muisee é vii nto? —ka'an Jesús.

Kaka'an ñá fariseú san:

4—Muiseé ne, tā'xi ña itsi é ntavá'a o tūtu iña ñadi'í kō ne, dá kúvi ntii ntée xio ta'an o ni ñadi'í ko —ka'an ña.

5 Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña:

—Un vá'a tsi do'o ntō. Dukuān é xntéku kú'vé Muisee é vii nto.

6 Ntá tsi nté dá de kú'vé Xuva ko ñuxiví sa ne, “de kú'vé ñá ñatíi ni ñadi'í”.

7 “Dukuān ne, xtúvi mii ñatíi san uva ña ni di'í ña vata koo é kuntoo ña ni ñadi'í ñá ne,

8 uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña.” Sá'á ne, kani tú'un é ñá té uvi ñá'á ka ña, tsi uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña.

9 Dukuān né, nēe é teé ta'an Xuva kō ne, ña kúvi nātsoo xio ña'a san —ka'an Jesuú.

10 Dá ntōo ña nú vi'í kán né, tsixe'e xtuku ña ntini'í ña nuu i sá'a.

11 Kaka'an Jesuú ni ña:

—Xoó ña'a é natsoo mii ña ñadi'í ña, dá nātánta'a xtuku ña ne, doó kini ó kade ña nuu ñadi'í ña.

12 O te ñadi'í san naxtuví mii ña xii ña, dá nātánta'a xtuku ña ni tuku ñatíi san ne, divi ña kade ña é kini kaa nuu xii ña di —ka'an ña.

Nāxnuu viko Jesuu i'xá kuetsí

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Ña'a sán ne, xee ní'í ña i'xá kuetsí nuu Jesuú vata koo é tñn nta'a ña i. Ntá tsi ña ntini'í Jesuú ne, ntáde tíi ña ní ña xee ní'í i'xá i san.

14 Ntá tsi dá kútuni Jesuú ne, doó dutsi kuiní ña ni ña ntini'í ña. Kaka'an ñá ni ña:

—Ku'é ntō itsi é na kí'xi i'xá kuetsí san mí tuví u. Ná ku kadi nuu nto itsi é kí'xi; tsí mí kadé kú'vé Xuva kō ne, kaduku ntée ña vata ntáa i'xá kuetsí san.

15 Nuú é ntaa i é kaka'an u ni ntō tsi te xōo ñá'a é ña kákuinti'xe ña vatá ó de uun i'xa lu'ntí ne, ñá kadúku ntée ña mí kadé kú'vé Xuva kō —ka'an Jesuú.

16 Ido ntée Jesuú i'xá san xe un xé ūn, da tñn nta'a ña i e nāxnuu viko ña i.

Ñatíi, ña e doo kuiká, kaka'an ñá ni Jesuu

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Dá nākaka Jesuú itsi kán é kí'in ñá ne, uun ñatíi ne, koó da kaxkañu ña xee ña, inçhiti ña nuu Jesuú, tsixe'e ña ña:

—Mastrú, ntó'ó e doo vá'á nto, ¿nté ntu koo vii u é ní'í ko ntuvi vá'a iñá ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ña.

18 Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Nté kui kaka'an ntun e doo vá'a u? Tsi da mii tsi Xuva kō e doo vá'a ña.

19 É inín lei e xtúvi Xuva kō é kaka'an: “Ñá ká'ni o ñá'a; ñá vii u é kini kaa ni ñadi'í; ñá kí'í dú'u ó; ñá dá'ví o ñá'a dovete; ñá kaní nta'ví o ñá'a, ne, na kuiko ñu'u o uva ko ni di'í kō” —ka'an Jesuú.

20 Ñatíi san ne, nantíko koó ñá, kaka'an ña:

—Mastru, é un ntí'í lei tsikan káde ntaa ú nte da ku lú'ntí u —ka'an ña kuiká san.

21 Dá ito Jesuú ñá ne, doó kuinima ñá ña. Kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá ka: Ku'é'en, kunadikon un ntí'í é káduku ntée o ne, dá ku'é'en diu'un i iña ña ntá'vi san. Kidáa ne, ní'í o nee iña é dokuika ntí'xé san e dukún kán. Dá kí'xin, kixntikín ko —ka'an Jesuú.

22 Ntá tsi doo ntí'í iní ña é kuān ó kaka'an Jesuú. Doó nta'xa kunú'u ña, tsi doo io iña ña e doo nuu á'vi.

23 Kidáa né, xkokoto Jesuú, kaká'an ñá ni ña ntini'í ña:

—¿Ñá té nté kaa ntii tú'un é kí'in ña kuiká san mí kadé kú'vé Xuva kō! —ka'an ña.

24 Koó dá kúdu'va ña ntini'í ña é kuān ó kaka'an ña. Ntá tsi kaka'an xtúku Jesuú:

—Kini nto, i'xá ko, ¿ñá té nté kaa ntii tú'un é kí'in ñá'a, ña é kākuinima i diu'un san, mí kadé kú'vé Xuva kō!

25 Díi ka ña ntii tu'un é kí'ví kameú san xavi xíki natée é kí'in ñá kuiká san mí kadé kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

26 Koó dá kúdana iní ña ntini'í ña é kuān ó kaka'an ña. Ntátsixe'e tá'an ña:

—Kidáa né, ¿xoó ña'a ntu kuvi vii ña é nākaku ña kuan? —ka'an ña.

27 Ito Jesuú núu ñá ne, dá kaká'an ñá ni ña:

—Ñá'a sán ne, ña kúvi vii ña é nākaku mii ña. Ntá tsi Xuva kō ne, kuvi vii ña, tsi ña tuví nee iña é ña kuvi vii ña —ka'an ña.

28 Kidáa né, kaka'an Pedru ni ña:

—Ntí'í ne, tsoo mii ntí'í ntí iñá ntí é vëxntikín ntí nto —ka'an ña.

29 Nantíko kōo Jesuú, kaká'an ña:

—Nuu é ntaa i é kāká'an u ni ntō: Tē xoó ña'a tsoo mii ña vi'í ña, ení ña, ta'an ña, uva ña, di'í ña, i'xá ña, o ñi'u ña kuenta iñá ko ni kuēnta iña tú'un va'á san ne,

30 díi díi ka kue'e ní'í ña ñuxiví a é vata kaa vi'í ñá, ení ña, ta'an ña, di'í ña, i'xá ña, ni ñi'u ña. Ntá tsi doo nto'o ña di, tsí kada xení ña'a san ni ña. Ntá tsi té ntí'í ñuxiví sa ne, ní'í ña é kuntoo ña ni Xuva ko ntii dañu ntúvi.

31 Ntá tsi ña te da díi ña'a, ña e doo na'nu ña'a vevii ne, ñá vadá nuu á'vi ká ña kídaa; ñá'a, ña é ña vadá nuu á'vi vevii ne, doo na'nu ña'a kuvi ña rkontúvi —ka'an Jesuú.

Kaka'an xtúku Jesuu tsí kuvi ña

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Ku'é'en ña itsi kan, kūntáa ña ñuú Jerusaleen. Odo núú Jesuú ne, áta ña vé'xí ña ntini'í ña. Koó dá ntákudu'va ña ntini'í ña san. Doo ú'vi ña nguú san, ña ntántikin ña. Kidáa ne, xio kue'en ní'í xtuku Jesuú ña ntini'í ña né, dá éni ntu'u ña kāká'an ñá ni ña nté koo nto'o ña:

33 —Ntaa o ñuú Jerusaleén ne, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, ikan ntáda ña kó kuenta ntá'a dutu ñá odo núú ní mastrú lei san ne, divi ña ká'an ña é kúvi u. Ntada ña kó kuenta ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israee.

³⁴ Ña tsikán ne, kini dikí ña kó ne, tí'vi dií ña nuú ko. Kani diín ña ko, dá ká'ní kue'en ñá ko. Kidáá né, tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

Nuu i e íkan Santiau ní Juaan
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Kidáá ne, xée etsin Santiau ní Juaan, i'xá Zebedeu, ntáka'an ñá ni Jesús:

—Mastru, víi nto da xe'e, tá'xi nto nee iña é kakán nti nta'a nto ve —ka'an ña.

³⁶ —¿Nee iñá ntu ntio nto é tá'xi u? —ka'an ña.

³⁷ —Tá'xi nto é kuntōo ntí diñi nto tē xee nto mí kadá kú'vè nto. Uun ña'a ntí ne, diñi kua'a nto kutuví nti; uun ña'a ntí ne, diñi datsin nto kutuví nti —ka'an ña.

³⁸ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá ini ntó nee iña é ntaíkan nto. ¿Kútií ntu nto é dadíi nto'o nto ní kó un ntíi ntíi nuu í é ntó'o ko? —ka'an ña.

³⁹ —Kutíi nti, ¿nté kui ña'a? —ka'an Sántiau ní Juaan.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Nto'o ntí'xe nto vata tsi koo nto'o ko.

⁴⁰ Ntá tsi é kuntōo nto diñi kua'a ko o diñi datsin kó ne, ña kúvi tá'xi u, tsí mii Uva ko ñi ña xoo é kuntōo í diñi ko —ka'an Jesús ni ña.

⁴¹ Dá téku ña u'xi ña'a ká san ne, dōo kúdiin ña ni Sántiau ní Juaan.

⁴² Kidáá né, kána Jesús ñá uxuvi ñá'a san, kaka'an ñá ni ña:

—Ini nto tsí ña'a, ña odo nūu iña ña'a, ña é ña te ña Israeé ne, dōo ntáde ka'nu ña kúñu ña. Ña tsiñu í sán ne, dōo ntii ntádé kú'vè ña iña ña'a ña.

⁴³ Ntá tsi divi ntó ne, ñá te kuan koo víi nto. Tē xoó ña'a ncho víi ka'nu ña ne, kantio é xntíi ña ntó un ntíi ntíi nto.

⁴⁴ Xoó ña'a, ña ncho kodo nūu iña ntó ne, kantio é víi ñá vata kaa ña ntáde tsiñu iña ñá nguí san.

⁴⁵ Nté xū'u é véxkúvi ú ñatíi ne, ñá te vé'xí u ñuxiví a é víi ka'nu u, tsí vé'xí ú vata koo é xntíi ú ña'a san. Xu'ú ne, vé'xí u e ntá'vi u kuétsi í é ña te da díi ña'a san —ka'an Jesús.

Ntává'a Jesuu únun ña kuáá, ña nani Bartimeu

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Kidáá ne, xée ña ñūu é nani Jericoo. Ntáka xtuku Jesuu ni ña ntíní'i ña ne, ñá te da díi ña'a ntántikin ñá ña. Diñi itsi mí kué'en ñá ne, tuví uun ña kuáá, kaikan ña diu'un. Bartimeu nani ña, tsí uva ña ne, Timeu nani ña.

⁴⁷ Dá kútuni ña tsi vé'xi Jesuu, ña ñūu Nazareé san ne, dōo ntii káka'an ña:

—jŌ Jesús, I'xá Davii, ntuntá'vi ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁸ Ña'a sán ne, dē tíi ña ni ña:

—jDu'xēn! jÑá ku kuán xkoó ka'an! —ka'an ña.

Ntá tsi ña kuáá san ne, da díi díi ka ntii káka'an ña:

—jŌ I'xá Davii, ntuntá'vi ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁹ Íntitsí Jesuu, kaká'an ña:

—Kana nto ña —ka'an ña.

Kana ña ña kuáá san ne, ntáka'an ñá ni ña: —Náxnuu ka'nu nto iní nto. Nakuntítsi nto, tsí kakana ña nto —ka'an ñá'a san ní á ña kuáá san.

⁵⁰ Kidáá né, xtuví mii ña kútuun ñá ne, náakuntítsi ntaa ña, kue'en ña mí ntitsí Jesuu.

⁵¹ Dá tsixe'e Jesús ña:

—¿Nee iñá ntu ntio o é víi u iña o? —ka'an ña.

—Mastrú, ntio ko é náxi'i ntúxnūú ko —ka'an ñá ni Jesús.

⁵² Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Kún'ún ve. Tsí e kuínti'xe o kó ne, ntuvá'an ve —ka'an Jesús.

Ura dú'va tsi í náxi'i ntuxnūu ñá kuáá san ne, dá kué'en ñá, kuntikín ñá Jesús mí kué'en ña.

11

Vé'xi Rei, ntéku ña buru

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Xée etsin ña ñūu Jerusaleen, mí ntōo ñūu Befagee ni ñūu Betania má xūku é nani Ōlivu. Jesuú ne, taxnūu ña uvi ña'a ñá ntini'í ña,

² kaka'an ñá ni ña:

—Kue'én ntó ñūu lu'nti é tuví da'a san. Ura tsí í te kúki'vi nto ikán ne, nani'í nto uun a búru kiti ntee tñn é ntē vata xoó kunteku í ti. Nantuté nto ti ne, kixni'í nto ti í'a.

³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña ntó é kuán ó de nto ne, ká'an ntó tsi Tó'o ko kantio ña ti; vevíi nantiko koó ñá ti, koo ka'an ntó ni ña —ka'an Jesús.

⁴ Kué'en ña né, nāni'í ña uun a búru san, ntee tñn ti atá vi'í é tuví itsi kán.

⁵ Ña ntáñi ikán ne, ntátsixe'e ña:

—¿Nté koo víi nto burú san é kánantuté nto tí? —ka'an ña.

⁶ Nantíko koó ñá, kaka'an ñá vatá ó kaka'an Jesús ni ña ne, xé'e ñá'a san itsi é kí'ín ni'í ña búru san.

⁷ Náxee ni'í ña búru san mí kántétu Jesuu. Xntekú ñá kutuun ña áta tí ne, dá kantéku Jesuu tí.

⁸ Ñá te da díi ña'a san tsóo ña kutuun ñá itsi kán di. Ió ña ne, kátsin ña nta utun má kú'u kán ne, tsoo ña itsi kán.

⁹ Ñá té nté kaa ña'a odo nuú ñá nuu Jesúsú ne, ñá te da díi ña vé'xi ata ñá di. Un ntíi ntíi ña koó dá vantíñi ña ntáka'an ña:

—jDóó ka'nu Xuva kō! jÑá té nté kaa vá'á o iña ñá vé'xi nta'a Xuva kō!

¹⁰ jNa naxnuu viko Xuva kō ña vexkáá kú'vé iña ko, é víi ñá Rei naa úvata ko Dávii!

¡Dóó ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán! — ka'an ña.

¹¹ Xée Jēsuu ñuú Jerusaleén ne, dá kükí'vi ña iní ukún ka'nu san. Ito ña un ntí'í é ió iní i kán. Dá kuáá né, ntíi ña, kue'en ña ñuú Betania ni ña uxuvi ñá'a san.

Tun ígū é ña kakí kiti i
(Mt. 21:18-19)

¹² Téväá tsi ntáka ña ñuú Betaniá ne, kakakin Jesuu.

¹³ Iní ika ña tsi ntitsi uun tun ígū é úve xuku i. Kükóto ntóó ña tē nta'á kiti i. Ntá tsi dá xee ñá ne, da mii xūku í uve, tsi vata xee ntúví é kii kiti i.

¹⁴ Kidáá né, kaka'an Jēsuu ni tun ígū san: —Nté uun ito ña koó ka kiti o é ká'xi ñá'a san —ka'an ñá ni útun san.

Tékú ña ntini'í ñá é kuān ó kaka'an ña.

Dá ntántoo Jesuu iní ukún ka'nu san
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nāxee xtúku ña ñuú Jerusaleén ne, kué'en Jēsuu má úkún ka'nu san. Ikán éni ntu'u ñá nakunu ña ña ntádiko ni ñá ntáñii iní ukún san. Nantáva ña mesa mí ntoo ña ntánadama diu'ún san ne, nantáva ña sia mí ntoo ña ntádiko palomá san.

¹⁶ Ñá ni xé'le ña itsi é kuíta ntí'xin ñá'a san má úkún san tē nee íñá odo ña.

¹⁷ Dá kanakuá'a ña ñá'a, ña ntoo iní ukún san ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Ñá ntu te uve ná'a nte dí'na é káka'an Xúva kō: “Tsi ví'í kó ne, ví'í mí ka'an ntá'ví ñá'a, ña dá mí'í ká ñuú i”, ka'an ña? Ntá tsi ntó'ó ne, ví'í ña dū'u káde nto —ka'an Jēsuu.

¹⁸ Dá téku dutu ñá odo nūú nī mastrú lei san ne, kidáá né, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ni ña Jesuu. Tsi ntaú'ví ñá Jesuu, tsi un ntí ntí ñá'a sán ne, ncho kini ká ña tú'ún é kanakuá'a Jesuu ña.

¹⁹ Ntá tsi dá kuáa ne, Jesuu ni ña ntini'í ñá né, ntáka ña ñuú Jerusaleén.

É kuinti'xe ko Xuva kō
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Utén san ne, dá ntíko kōo xtúku ña ni ña ntini'í ña ne, itá ntí'xin ña mí ntitsi tun ígū san. Iní ña tsi xi'í dii kue'en, un tsi nte dítsin i.

²¹ Kidáá ne, nánū'ú Pedrú san iní ña é káka'an Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Un kaa, Mastru. Diví tun ígū san é ká'an ntée nto i ne, e xi'í dīi —ka'an ña.

²² Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuinti'xe nto Xuva kō.

²³ Nuú é ntaá i é káka'an u ni nto: tē xoó ka'an i ni xūku sá'a: “Kué'en dá'an vé, na kō'xón nuun mé'ñu ntute ñu'u kán”, né, te kanī nima ñá kakuinti'xe ña é kuān koo kuvi ne, kuān koo kuvi ntí'xe.

²⁴ Dukuān ne, kaka'an u ni ntó: nee íñá é kákan ntó nta'a Xuva kō da ntáka'an ntá'vi

nto ne, kuinti'xe nto tsi ni'í ntó ne, ni'í ntí'xe nto.

²⁵ Dá ntáka'an ntá'vi nto ne, tē ió xoo é kanāa núu ni'í ntó ne, kada ka'nu iní nto ni ñá vata koo é Xuva kō, ñá tuví e dukún kán, kada ka'nu iní ña ni nto kuétsi nto di.

²⁶ Tsi tē ña kada ka'nú iní nto ni tã'an nto kuétsi ñá ne, nté Xuva kō, ña tuví e dukún kán, ña kada ka'nú iní ña ni nto kuétsi nto di —ka'an Jēsuu.

¿Xoó ntu xé'e i itsi é kuān koo víi Jesuu?
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Kidáá né, nāxee xtúku ña ñuú Jerusaleén. Kaika Jesuu iní ukún ka'nu kán né, ikan tsi xee dūtu ñá odo nūú nī mastrú lei ni ñatá sán ne,

²⁸ ntátsixe'e ña Jēsuu:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kuān koo víi nto? ¿Xoó ntu tá'xi i itsi é kuān koo víi nto nuu i sá'a? —ka'an ña.

²⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ña:

—Xu'ú ne, ntio kó tsixe'e ú nto di. Te kúvi ka'an nto é tsixe'e ú nto ne, dá ká'an u xoo tá'xi i itsi é kade u.

³⁰ ¿Xoó ntu xé'le i itsi Juaán san é nakútsi ntute ña ñá'a san? ¿O Xuva kō né, o kúdi ñá'a ntú san xé'le ña? Ká'an nto vé —ka'an Jēsuu.

³¹ Kidáá ne, ntañín nuu mii ña:

—Te ká'an o tsi Xuva kō xé'le ña ña itsi ne, ká'an ña: “¿Nté kui ña ni kuinti'xe nto ña kuan?” koo ka'an ña.

³² ¿Nté koo kuvi te ká'an o tsi ñá'a san xé'le ña ña itsi? —ka'an ña.

Tsi ntaú'ví ñá ñá'a san, tsi un ntí ntí ñá'a san ntákuinti'xe ña tsi nta'a Xuva kō ni'í ntí'xe Juaán san é kúvi víi ña.

³³ Dukuān ne, nantíko kōó ñá, ntáka'an ña:

—Ñá iní nti —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an Jēsuu:

—Xu'ú ne, nté ñá ka'an u di xoo tá'xi i itsi é kuān ó kade u —ka'an Jēsuu.

12

Kuenta íña ña ntáde tsiñu, ña kini ntáa
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Kidáá né, eni ntu'u Jēsuu ntáa ña nuu i é nañé'ē ñá ñá'a san:

—Uun ñatíí ne, í'xi ña xo'o tinti'ó. Édí nuu ña xákū ntík'ó diñi i. Uvi itsí éte nuu ña nú xuú ka'nu san mí kádin núu ña tinti'ó sán ne, dá xntítsi tsiñu ña uun ví'í dükun mí kunūu ña é víi kuenta xo'ó tinti'ó san.

Kidáá ne, xé'le ña ñá'a san é na kúntoo taan ña é víi ña kuenta xo'ó tinti'ó sán ne, dá kíi ña, kue'en ñá xio ñuú e dóo iká.

² Xée ntúvi é tññ ña tinti'ó san. Tó'ó i ne, taxnúu ña uun ñá'a ña ntáde tsiñu é nā kínakuídó ña é káduku ntée ña.

³ Ntá tsi ña ntáde kuentá san ne, ña ni ntío ña nakué'le ña é káduku ntée tó'ó i. E'ni diñ ñá ña táxnūu tó'ó i san. Nté uun kiti i ña ni

xé'le ña é kuní'i ña é kūvi iña tó'o ñā; da mii ntá'a ña kunú'u ña.

⁴ Kidáā né, taxnúu xtuku tó'o i san uun ñá'a ka ña ntáde tsiñu san. Ntá tsi ña ntáde kuénta san ne, ntuku kui'i ñá dikí ña táxnúu ña. Dōo dé xení ña ni ñā.

⁵ Tō'ó i san ne, taxnúu xtuku ña uun ña'a ká ña. Ntá tsi é'ni kue'en ñá ña. Kidáā ne, ñá te da dīi ña ntáde tsiñu san táxnúu ká ña. Iō ñá ne, é'ni dīin ñá ña. Iō ñá ne, é'ni kue'en ñá ña.

⁶ Koó da ūun sá ña ntoo ña: divi i'xá mii ñā e dōo kakuinima ña. Kidáā né, taxnúu ña i'xá ña. Kuini ña tsi te kuiko ñū'u ña'a san i'xá ña.

⁷ Ntá tsi ña ntáde kuénta san ne, ntánatīin ña: “Ñā sá'á ne, i'xa tó'o i, ña é nākunteé nta'a i tē xi'i ña. Kiká'ni o ñā ne, kidáā ne, kuvi iña ko un nt'i é io iña ña”, ka'an ña.

⁸ Tūin ña ña, da é'ni kue'en ñá ña, da ínakuido káva ña ña ata xákū san —ka'an Jēsuu.

⁹ Kidáā ne, katsixe'e Jēsuu:

—¿Nté koo vii tó'o i san ve? Mii ña kē'in ñá ve, ka'ni nt'i'í ña ña ntáde kuénta xó'o tinti'ō san, dá nakué'e ña tuku ña'a, ña é vii kuénta.

¹⁰ 'Ntō'ó ni, ¿vāta nakua'a ntu nto Tú'un Xuva kō? Tsi kaka'an:

Xúū é nāntii ní'ni ña xntītsi vi'i sán ne, divi é kūvi xuu núu i.

¹¹ Sá'á dé kù've Xuva kō é kōo ne, ñá té nté kaa vá'a ó, kuini nti.

Kuān ó uve na'a nte di'na Tú'un Xuva kō —ka'an Jēsuu.

¹² Ñā tsiñu i sán ne, kūtuni ña tsi divi kuēnta iña ñá é kántáa ña nuu i sá'a. Ntukū nuu ini ña nté koo vii ña é tūin ña Jēsuu. Ntá tsi u'vi ña ña'a sán ne, xnuu mii ña Jēsuu, kué'en ñā.

Katsixe'e ña kuēnta iñá diu'un xōo
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Kidáā ne, táxnúu ña'a san ña fariseu ni ña ntántikin rei Heródē san mí tuví Jēsuu. Ncho vii ña vata koo é ká'an Jēsuu nuu i e dōo xíi kaa, vata koo é nāni'i itsi ña nté koo dá'vi ña ña dovete.

¹⁴ Xéé ñā mí tuví Jēsuú ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, ini nti tsi kaka'an nto é nuu é ntaā i. Ini nti tsi dadii tsi kaiko ñu'u ntō un ntíi ntíi ña'a, dadii tsi kade nto ni ña, kuān te nta'vi ña, kuān te kuika ña. Kanañ'e ntó nti é nuu é ntaā i vata ó xtúvi Xuva kō iñá nti. ¿Vá'a ntu ó é ntá'vi ó diu'un xōo san nta'a ña tsiñu i san, ó ña'a, te kuini ntó? ¿Ntá'vi ntu ó ne, ó ña ntá'vi ó? —ka'an ñá, tsixe'e ña ñā.

¹⁵ Jēsuú ne, kūtuni ña tsi da ntaēni dikí ña ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ntaíto nteé ntu nto ko? Tā'xi nto uun diu'un kui'xín san, na kōto nteé u —ka'an ñā.

¹⁶ Xé'le ña ña ne, da tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Xoó ntu dikí i é ntéé diu'un sá'a? ¿Xoó ntu divi i e nteé na'a? —ka'an ña.

—Dikí Césa ni divi ña —ka'an ña.

¹⁷ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Vá'a ó é nakué'e o ntá'a ña tsiñu na'nu i nee iña é káduku ntéé ña ne, vá'a ó é nakué'e o nta'a Xuva kō nee iña é káduku ntéé ña di —ka'an ña.

Koó dá kúdu'va ña'a san e dōo ini Jēsuu nté koo nantiko koó ña é káka'an ña.

Nantiko kōo Jēsuu e tsixe'e ña saduceu san
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Xéé ñā saduceu san di. Ñā sá'a ne, ñá tē ntákuinti'xe ña tē ntántoto ña xi'í san. Da ntaēni dikí ña Jēsuu, ntáka'an ña:

¹⁹ —Mastrú, uve na'a mí kaká'an Muisee nté koo vii o tē xi'í ení kō. Tē xi'í ñā ne, ítuvi mii ñad'i'í ña ne, ña ni xíó i'xá ña ne, nātánta'a ení ña ni ñad'i'í kii san vata koo é na kōo i'xá ña iña ení ña.

²⁰ Uun ito ne, xío ū'xe ení ña. I'xá nuu í san ne, tánta'a ña. Dā xi'í ñā ne, váta kōó i'xá ña.

²¹ Ení ña, ña é kuvi ūvi san ne, tanta'a ña ni ñad'i'í kii san. Dā xi'í ñá di ne, váta kōó i'xá ña. Ení ña, ña é kuvi ūni san ne, kuan tsi ó kúvi ni ñā di.

²² Kidáā ne, é un é un ña tánta'a ña ni ñad'i'í san. Dā kúvi ne, xí'i ña nt'i'í ū'xe ñá'a ña ne, nté uun i'xá ña ña ni xío. Kidáā ne, xí'i ñad'i'í kii san di.

²³ Tē ntóto ña xi'í san ne, ¿xoó ntu ñad'i'í i kuvi ña? Tsi un nt'i'í ña ū'xe ñá'a san e tánta'a ña ni ñā —ka'an ña.

²⁴ Dá kaká'an Jēsuu ni ñā:

—Ñá vá'a ó e ntádē kuení nto, tsi ñá ini nto nté o uve na'a Tú'un Xuva kō ne, ñá ini nto tsi dōo io é vii Xuva kō.

²⁵ Dá ntóto ña xi'í san ne, ñá nātánta'a ká ñatíi san. Ña xoxó ka é kué'e i itsi é tanta'a ñad'i'í san di. Tsi kuntoo ña vatá ó ntántoo ánjē san e dukún kán.

²⁶ Kuénta iña i e ntóto ña xi'í san ne, ¿vāta nakua'a ntu nto tutu e xtúvi Muisee san, mí uve na'a iña xuku é kai'xi? Ikan káka'an Xuva kō ni Muisee: “Xu'ú ne, Xuva uvata ika nto Ábraan ni Ísaa ni Jácoo”, ka'an ña.

²⁷ Xuva kō ne, ñá te Xuvā ñá xi'í san, tsi Xuvā ñá ntántito san. Dukuān né, kúdií dovete ntákuinti'xe nto —ka'an Jēsuu.

Tū'un é dii ka ka'nu
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Xéé ūun mastrú lei ne, tēkū ña é káka'an Jēsuu ni ñá saduceu san. Ini ña tsi dōo vá'a ó kaka'an Jēsuu é kanantiko koó ña. Tsixe'e mastrú lei san di:

—¿Neé ntu tú'un e tá'xi Xuva kō é dii ka ka'nu é káda ntaa o? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

²⁹ Nantiko kōo Jēsuu, kaká'an ña:

—É kuvi ūun sán ne: “Kiní nto, ña Israee: uun tsi Xuva kō e dōo ka'nu ña.

³⁰ Kuinima ntó Xuva ko kan̄ nima ntó, kan̄ é tduiña nto, kan̄ ū'xen diki nto. N̄i kué'en ini nto kunuu in̄i ntó ña."

³¹ É kuvi ūvi san ne: "Kuinima ntó ta'an nto vata tsi ó kakuinima ntó kúñu mii ntó." Ña túvi ká xtuku é kadá kú've é vata kaa sá'a —ka'an Jesús.

³² Kaka'an mastrú leí san:

—Ntáa nti'xe, Mastru. Nuu é ntaá i é kaka'an nto, tsi ūun tsi Xuva kó. Xoxó ka xtúku Xuva kó, tsi mii tsi ña.

³³ Na kuñinima kó ña kan̄ nima kó, kan̄ ū'xen diki ko, n̄i kué'en ini kó ne, na kuñinima kó ta'an ko vata tsi ó kakuinima kó kúñu mii kó. Tē kada ntaa o sá'a ne, dií ka kaidiá'vi é un nti' nti' doméni é ká'mi o nú n̄a kan ña Xuva ko, o da neé ka doméni é kué'é o ña —ka'an ña.

³⁴ Iní Jesuu tsi dóo vá'a ó nantiko koó ña ne, kaka'an ña ní ña:

—Ña íka tsi túvi nto mí kadé kú've Xuva kó —ka'an ña.

Kidáa ne, nté uun xoxo ni tsixe'e ká i Jesuu.

¿Xoó ntu i'xá nti'xe i Cristu?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Dá kanakuá'a ká Jesuu ña'a san má ūkún ka'nu k̄n né, kaka'an ña ní ña:

—¿Nté kui ntáka'an ntu mastrú leí san tsi ña é taxnuu Xuva kó é kuvi ña Cristú ne, i'xá íka rei Dávii ña?

³⁶ Tsi nte dí'na kaka'an Dávii san vata ó nañé'e Espiritú Sántú san ña:

Kaka'an Xúva ko ní Tó'o ko:

"Kutúvín diñi kua'a ko da nté kúvi tsoo ú ña ntainchu'vi ó nú xé'e o",

ka'an Xúva kó,

ka'an Dávii.

³⁷ ¿Nté ó ntu é Cristú san ne, i'xá íka Dávii kúvi ña? Tsi mii Dávii san kaka'an ña tsi Tó'o ña kúvi ña —ka'an Jesús.

Ñá te da dií ña'á san dóo xkúntee ini ña é k̄ni ña tú'un é kaka'an Jesús.

Katsi'i kuétsi Jesuu mastrú leí san

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu ne, dá kanakuá'a ña ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Koto xnto mastrú lei, ña é dóo na'nu ncho vii san. Dóo xkuntée ini ña du'nu nani da ntaíka ña itsi k̄n. Dóo ntio ña é kuiko ñu'u ña'a san ña, é k̄a'an ña ntiusi ní ña núu ña'a san nu á'vi k̄n.

³⁹ Má ūkún k̄n dí ne, dóo ntio ña é kuntóo ña nte nuu i kan. Tē xee ña viko sán ne, dóo ntio ña é ní'i kuntóo ña mí'i é dií ka vá'a o.

⁴⁰ Ntaéni ntá'vi ña ñad̄i' kií san vata koo é nakí'i ña un tsi nte ví'i ña. Dóo na'a ntáka'an ntá'vi ña, vata koo é kadá kuení ña'a san tsi dóo va'á ña'a ña. Ntá tsi ña sá'a ne, dií ka kue'e ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kó —ka'an ña.

Kuenta iña diu'un é xé'é ñad̄i' kií san

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Tuví Jesuu má ūkún k̄n ne, tuví nteé ña etún diu'un mí ntátsu'un ña'a san. Kaito ntee ña nté o de ña'a san é ntátsu'un ña diu'un. Iní ña tsi ña kuiká san ne, ñá tē nté kaa diu'un ntáxe'é ña.

⁴² Kidáa ne, vé'xi uun ñad̄i' kií san ne, xn̄u ña uvi kúdií á diu'un kuetsí san e dóo xuvi nuu á'vi.

⁴³ Kidáa né, k̄na Jesuu ña ntiní'i ña ne, kaka'an ñá ní ña:

—Nuu é ntaá i é kaka'án u ni ntó: Tsi ñad̄i' kií sá'a ne, dií ka nuu á'vi é xé'é ña é ūn nti' nti' ña nguí san e ntátsu'un ña diu'un ña ini etún san.

⁴⁴ Tsi ña nguí sán ne, dóo ío iña ña ne, kúdií diu'un é k̄ntoo e ntáxe'é ña. Ntá tsi ñad̄i' kií san ne, kuān té ña te neé ío iña ña ne, n̄i kué'en ini ña xé'é ña un nti'í é ío iña ña —ka'an Jesús.

13

Kaka'an Jesuu tsi nantatsin xúkún ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Dá ntáka Jesuu má ūkún ka'nu k̄n ne, kaka'an ūun ña ntiní'i ña:

—¡Un kaa dií xuú san, Mastru! ¡Ñá te da kúdií! ¡Xúkún san di! ¡Ñá tē nté kaa vá'a o! —ka'an ña.

² Kaka'an Jesús:

—Koto vá'a nto xúkún e dóo vá'a ó san, é ña te da kúdií. Ntá tsi vé'xi ntuvi é nantatsin kue'en. Nté uun ká xuú ña kodo nti'í tá'an ka kidaa —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu nté koo kuvi di'na dá nti'í ñuxivi

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Dá itúvi Jesuu t̄'i i é nani Ólivú ne, dóo di'to tuví xúkún san. Pedru, Sántiau, Juaan, ní Ándree ne, xéé ētsin ña nuu Jesús, ntáka'an xu'ú ña ní ña, tsixe'é ña ña:

⁴ —Ká'an nto vé amá kuān koo kuvi é kaka'an nto. ¿Neé ntu nuu i é tá'xi Xúva kó é na kútuní nti tē xee úra i é kúvi? —ka'an ña, tsixe'é ña.

⁵ Kidáa né, eni ntu'u Jesús kaká'an ñá ní ña:

—Kuenta tsi víi nto é ña kaní nta'vi nté uun ña'a san nto.

⁶ Tsi dóo titín ña'a kí'xi ña é vata te xú'u ne, ká'an ña: "Xu'u é Cristú u", koo ka'an ña. Dóo titín ña'a san kaní nta'vi ña ña.

⁷ Tē kútuni nto tsi kakuvi du'xén da ntátekú nto tsi ntáka'an ñá'a san iña du'xén ne, ñá ku u'vi nto. Tsi kuétsí é kuān koo kuvi, ntá tsi vata xee tá'an ntuvi é nti'í ñuxiví sa.

⁸ Tsi uun ñuú san ne, náá ní tuku ñuú. Uun reí ne, naá ña ní tuku reí san. Dóo kí'in itsi ñuú san ne, táan; kutama ñá'a sán di. Tē kúvi

sá'ā né, dā ve nuu i é iñi ntu'u é ntō'o ña'a, ña ntoo ñuxiví sa.

⁹ Ntō'ó ne, kuenta tsí vií nto. Tsí ña'a sán ne, ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ka'ní diñ ñá nto má vi'í mi ntánataká nuu ña Israeé san. Nuu ña tsiñu na'nu i, nuu rei san kuntāñí me'ñū ntó di vata koo é ká'an nto nté kui ntántikin ntó ko.

¹⁰ Di'na dá ntí'í ñuxiví sa ne, kí'in ñā'a, kika'an ntódo ña tú'ün va'á san dá kaniñ ká'nu ñuxiví san.

¹¹ Te tñin ña nto ne, ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ñá ku kadā kuení nto nté koo ka'an nto. Tsí ta'xi Xuva kō é ká'an ntó tē xee úra i é ká'an nto. Nā te kene mii ntó é ká'an nto, tsi Espiritū Sántū san ta'xi ña tú'ün é ká'an nto.

¹² Kidāā né, ñatíí san ne, ntada ña ení mii ña kuēnta ntá'a ña tsiñu i é ka'ní ñá ña. Uva i'xá san ne, ntada ña i'xá ña kuenta ntá'a ña di. I'xá san ne, tsi'í kuétsi uva i ni di'í i ne, ntada ña kuenta ntá'a ña tsiñu i di é ka'ní ñá ña.

¹³ Nā ntio kue'en ñá'a san nto, ntá tsi tē xoo é ña xtuví mii i é kuñti'xe i kó dá nté ntí'í ntuví iña ñá ne, nakáku ña.

¹⁴ Tē íni nto tsi é ntítsi nuu i é kíni kaa san má ūkún ka'nu kán mi'í i dóo xii kaa ne, ntō'o é ntoo nto ñuú Judeá ne, kunu nto kue'ēn ntó, kukūntóó xu'ū ntó ata uku kan.

¹⁵ Tē xoó ña'a tuví da'na ña ata vi'í ña kan kidaā ne, ñá ku ntí'vi ña má vi'í kán é kínakí'í ña iña ña.

¹⁶ Tē xoó ña'a nuu ña matú ña kán ne, ñá ku nū'u ña é kínan'úku ña kutuun ña é kí'in ni'í ña.

¹⁷ ¡Ntā'vi ide ñá'dí'í, ña é ñū'u i'xá i! ¡Ntā'vi ide ñá'dí'í, ña é kanatsítsi i'xá i kidaā!

¹⁸ Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kuan kōo kúvi dá ntúvi vi'xin.

¹⁹ Tsi kidaā né, un vá'a tsi nto'o ña'a. Un tsi nte dá de kú've Xuva ko ñuxiví sa ne, vata ntó'o ñā'a san vata koo nto'o ña ntuví tsikan. Ntē ña kuan koo ntó'o xtuku ña'a san é kuān koo nto'o ña.

²⁰ Tē dí'ñi ni dé kú've Xuva kō é ntudutsi ntúvi tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi ntadutsi ña ntuví tsikan kuenta iña ña'a san, ña é dóo kakuinima Xúva kō, ña é nakaxnúu ña é kúvi i'xá ña.

²¹ Kidāā né, tē xoó ka'an í ni ntō: “¡Koto nto! ¡kán tuví Cristu!”, ne, ñá ku kuñti'xe nto é káka'an ñá naa Xuva ko.

²² Tsi iō ñá'a, ña é kí'xi kidaā né, ká'an ñā é Cristu ña. Ká'an ñā tsí kaka'an ñá naa Xuva ko. Vií ña nuu i é dóo na'nu ne, vií ña nuu i é dóo va'a. Ntá tsi da ntaéni nta'vi ña ña'a san. Tē dí' kuvi vií ña ne, un tsi nte ña nakaxnúu Xuva kō kaní nta'vi ña ña.

²³ Kuenta tsí vií nto. Dukuān é di'na kaka'án u ni nto ūn ntí'í ntí'í nuu i sá'ā nté koo kúvi.

Kaka'an Jéssu tsí nainu xtúku ña ñuxiví a (Mt. 24:29-35,42,44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Kidāā ne, rkontúvi é dóo nto'o ña'a, ña ntoo ñuxiví a ne, kuneé ngántii, kuneé xoo.

²⁵ Kó'xo kími é ūve é dukún kán dí ne, kantá nuu é dukún kán.

²⁶ Xu'u é vèxkúvi ú ñatíí ne, nainú u me'ñú vikó san. Kidāā ne, un ntí'í ntí'í ña'a san kíni ña tsi dóo ka'nu ú ne, dóo ió ko é vií u é un ntí'í.

²⁷ Kidāā né, taxnúu u ánje é nākuido ña un ntí'í ntí'í ña'a, ña é nākaxnúu u. Dā mi'í ká ñuxiví sa mí ntoo ña un tsi nte é dukún kán nakuido ánje san ña.

²⁸ Koto nto nté o de tun ígū san. Te ūte nta'a i é da ve kantika xúku i ne, ini o tsí dokó sa xee ntuví ka'ni san.

²⁹ Kuan kōo dí, tē ntaíní nto tsi é kakúvi un ntí'í ntí'í nuu i sá'ā é káka'án u ni ntó vevíí ne, kutuni nto tsi dóko sá xee ntúvī é nainú u ñuxiví a.

³⁰ Átā xi'í xnto túvi u. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntó, tsí kuintāa é un ntí'í é káka'án u ni nto di'na dá ntí'í ntuví iña ñá ntoo ñuxiví sa vevíi.

³¹ Kuān te ntí'í ñuxiví sa ní é dukún kán ne, ntá tsi tú'ün é káka'án u ni ntó ne, ña ntí'í.

³² Ntá tsi xoxó ini í nee ntúvi ó neé ura kúntāa é káka'án u; nté uun ánje, ña ntoo é dukún kan, nté xu'u é vèxkúvi ú ñatíí ne, ñá íni u; mii tsi Uvā ko é ini ña.

³³ Dukuān ne, koto vá'a nto. Na kōo tú've nto, tsi ñá ini nto amá xee ntúvi tsikan.

³⁴ Sá'ā né, vata kaa uun ñatíí, ña é túvi tu've é dóo ika kí'in ña, ne, xtuví ñá vi'í ña nta'a ña ntáde tsiñu iña ña. Ká'an ña ní é un é un ña ntáde tsiñu iña ña nté koo vií ña ne, xtuví ñá uun ña'a, ña é kōto xi'í ña.

³⁵ Ntō'ó ne, koto vá'a nto di, tsí ñá ini nto neé ura nainú u: tē kuua va'á ne, o dava ñuu, o ura i tē kána lí'xi, o tē tuví va'a.

³⁶ Tē ntákidi dúkuan ntó ne, da neé iní ntó nainú u.

³⁷ Ntá tsi nuu i é káka'án u ni ntó ne, kaka'án u ni ūn ntí'í ntí'í ña'a san: ¡Kuntitō nto! ¡Ná kú xkúkidi naá nto! —ka'an Jéssu.

14

Ntukū nuu ini ña'a san nté koo ka'ní ña Jesuu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Kakunaá ka uvi ntúvi dá xee viko da ntánaka'an ña nté ó nakáku Xuva kō ña Israeé san ñuú Egíto. Kidāā ne, ñá ka'xi ña tañú'ū é kadāka ú'xen iá. Tō'ó dutu ni mas-trú lei san ne, ntukū nuu ini ña nté koo vií ña é diin diin tsi tñin ña Jesuu é ka'ní ñá ña.

² Ntatin mii ña:

—Ñá tñin o ña ntúvi viko san, vata koo é ña kudíin ña'a san —ka'an ña.

Uun ñadří da'ví ña cho'o vídin díki Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tuví Jesuu ñuú Betania nú vi'i Sīmuun, ña é nako'xo kúñu í kidaā. Dá ntōo ña, ntaé'xi ña ne, xée uun ñadří, ni'i ña uun xuxu e kúvi xuu mí nuu cho'o vídin e dóo nuu á'vi. Ta'vi ña xu'ú i ne, dá'ví nti'i ña cho'o vídin san díki Jesús.

⁴ Dā íni ña ntoo sán ne, dóo dutsi kuiní ña. Ntatín mii ña:

—¿Nté kui nativí ntú ña cho'o vídin sa?

⁵ Díi ka vá'á ó tē dí ni nadiko ña ne, ni'i ña te ūn sientu, dá kué'é ña ña ntá'vi —ka'an ña. Dóo dutsi kuiní ña ni ñadří san.

⁶ Ntá tsi Jesuu ne, kaka'an ña:

—Koo mii nto ña. ¿Nté kui ntánatekū du'xen nto ña? Dōo vá'á ó de ña nī ko.

⁷ Nguentuvi ntoo ni'i nto ña ntá'vi san ne, amá ntio nto ne, kuvi xntii nto ña. Ntá tsi xu'ú ne, ña ná'á ká kutúvi u ni ntō.

⁸ Ñadří sa'á ne, ide ña é kúvi víi ña. Dá'vi ña kó cho'o vídin san dí'na dá kuntuxi u.

⁹ Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō: Dā mí'i ká ki'in ñá'a é kika'an ntódo ña tú'ūn va'á san iña Xuva ko dá kanñ ñūxiví sa ne, ká'an ña é kuān nte vá'á ó de ñadří san nī kó ne, naka'an ñá'a san ña.

Dā diko Júda san Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Uun ña ntini'i Jesús, ña naní Júda Scārioté ne, kué'en ña mí ntoo tó'ó dutú san ne, tīn ña ni ña nté koo víi ña é díko ña Jesús.

¹¹ Dā téku tó'ó dutú san é kaka'an Júda né, dóo díni ña. Xé'e ña xu'ú ña e ntá'vi ña ña te kuví víi ña. Júda sán ne, ntukú nuu iní ña nté koo víi ña é díko ña Jesús.

Dā é'xi Jesuu ni ña ntini'i ña
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Kidáā ne, xée ntūvi é kii viko da ka'xi ña tañú'ú é ña kadáka u'xen iā, ntuvi da ntaé'ni ña i'xá le'ntú san é ká'xi ña iña vikó san. Ntáka'an ña ntini'i Jesús ni ña:

—¿Mí'i ntú ntio nto é kíkavá'a nti é ká'xi o vikó san? —ka'an ña, tsixe'e ña.

¹³ Kidáā né, teé tsiñu Jesuu úvi ñá'a, ña ntini'i ña ne, kaka'an ña ni ña:

—Kue'ēn ntó má ñūú san. Tē xee ntó ikān ne, ta'án nto uun ñatíí, ña ni'i xoó ntute sán ne, kuntikin ntó ña.

¹⁴ Néé vi'i mí ki'vi ña ne, ká'an nto nī tó'ó vi'i san: “Kaka'an Mástrú nti: ¿Mí'i ntú má vi'i kuntōo ntí ni ña ntini'i nti é ká'xi nti iña vikó san?”, koo ka'an nto.

¹⁵ Kidáā né, nañ'e ñá nto uun má vi'i ká'nu iní vi'i dūkún san. É iō tu've. Ikān ne, kavá'a nto é ká'xi o iña vikó san —ka'an Jesús.

¹⁶ Kué'en ña ntini'i ña ne, xée ña ñūú Jerusalem. Nāni'i nti'xe ñá vatá ó kaka'an Jesús ne, ikān de vá'a ña é ká'xi ña.

¹⁷ Dā kuāā ne, xée Jesús ni uxuvi ñá'a ña ntini'i ña.

¹⁸ Dā intōo ña ntaé'xi ñá ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō: Uun ña'a nto, ña é kaé'xi dadii nto nī kó vevii ne, díko ntō ko —ka'an Jesús.

¹⁹ Kūnta'xa iní ña ntini'i ña kidaā ne, é un é un ña tsixe'e ña Jesús:

—¿Vá xu'ú nto u? —ka'an ña, tsixe'e ña.

²⁰ Kaka'an Jesús ni ña:

—Uxúvi ñá'a nto ntaé'xi dadii nto nī ko. Uun tsi ko'o kaexnúu ú nī ña dikó ko.

²¹ Tsi xu'ú é vēxkúvi ú ñatíí ne, kuntaá vata tsí ó uve na'a nte dí'na. Ntá tsi nta'vi idé ña sá'á, ña dikó ko. Díi ka vá'á ó tē dí ña nī káku ña —ka'an Jesús.

²² Dā ntaé'xi ñá ne, ki'i Jesuu tañú'ú san. Nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, kátsin dava ña tañú'ú sán ne, xé'e ña ña ntini'i ña, kaka'an ña:

—Kí'i nto sá'á, tsi kúñu ko —ka'an ña.

²³ Kidáā né, ki'i ña e'xin é ñū'u ntute tinti'o. Dí'na nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, dá xe'é ña é kō'o un ntíi ntíi ña ntini'i ña.

²⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—Sá'á é niñi ko é káti ú kuenta iña ñá te da díi ñá'a san, vata ó xtúvi Xuva kō da tá'xi ña xu'ú ña kuenta iña núu í é xée é vii ña.

²⁵ Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntō: Ña kó'ó ká u ntute tinti'o san da nté ntūvi é kō'o ú ntute tinti'o xée san mí kadé kú'vé Xuva kō —ka'an Jesús.

Kaka'an Jesús tsí ka'an Pedru é ñá ini ñá ña

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Dā kúvi íta ña nchu'un Xúva kō ne, kué'en ña ūn tí'i i é naní Olivu.

²⁷ Ikān ne, kaka'an Jesús ni ña ntini'i ña:

—Un ntíi ntíi ntó xtúvi mii ntó ko ve, vata tsí ó uve na'a kaka'an: “Ka'ní u paxtú san ne, da mí'i ká kunu á le'ntú san”, ka'an.

²⁸ Ntá tsi té ntóto xtuku u ne, dí'na ú kí'm ú ñuú Galilea é divi ntō —ka'an ña.

²⁹ Kaka'an Pedru ni ña:

—Kuān te un ntíi ntíi ña xtúvi mii ña nto, xu'ú ne, ñá xtúvi mii ú nto —ka'an ña.

³⁰ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u ni o: Niñú sá'a, dí'na dá kána lí'xi san uvi íto ne, úni íto ka'an tsí ña inín ko —ka'an Jesús.

³¹ Dā díi díi ka nti kaka'an Pedru:

—¿Ñá'a ní san! Kuān te kuví u ni ntō ne, ñá ká'án u é ñá iní u nto —ka'an ña.

Kuan ó ka'an un ntíi ntíi ña ntini'i ña di.

Kaka'an ntá'vi Jesuu má utun Getsemānii
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Kué'en Jesús ni ña ntini'i ña uun itsi é naní Getsemānii. Kaka'an ña:

—Kuntoo nto i'a, ñi dukuan na kí'in u da'a kán, kika'an ntá'vi u —ka'an ña.

³³ Da mií tsí Pedru, Sántiau ní Juaán san kue'en ní'i ña. Kidáá né, dōo u'vi kakúvi nima Jéssuu; dōo kúnta'xa iní ña.

³⁴ Kaka'an ñá ni ña:

—Vevíi ntika nimá ko dontíni. Dóko sá kúvi ú donta'xa. Kuntōo nto i'a ne, ñá ku xkukídi nto —ka'an ña.

³⁵ Kué'ēn ká Jesuu ún siin ne, ná kútíntei ña ñu'u kán. Íkan ña nta'a Xuva ko te kúvi ne, ña kōo ura í e dōo ntō'o ña.

³⁶ Kaka'an ña:

—Uvā, uva mií ko, kuvi víi nto un ntí'í. Tā'xi nto é ña kuan kōo ntó'o ko. Ntá tsi ña te vata kaa é ntio mií ko, tsí vata kaa é ntio mií nto —ka'an ña.

³⁷ Nāxee ña mí ntōo ña uni ñá'a san ne, ntákidi ña. Kidáá ne, kaka'an ñá ni Pedru:

—Simuun Pedru, ¿nté kui kakidín ntun? ¿Nté uun ura ñá ni kutíin ntun kuntitón ní ko?

³⁸ Kuntitō xnto. Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kó'xo nto nuu í e káni kaa. Kuān te ntio nto é víi nto é vā'a ne, ña kúvī, tsí e kuíni kúñu ntó é víi nto é káni kaa —ka'an Jéssuu ní ña.

³⁹ Kué'ēn xtúku Jesuu, kúka'an ntá'ví ña ni Xuva kō né, kuan tsí ó kaka'an ñá vata tsí ó kaka'an ña dá ká'an dí'na ña.

⁴⁰ Dā náxee xtúku ña ne, ntákidi xtúku ña, tsi dōo taví ñá ma'na. Ná ni kutúni iní ña nté koo ka'an ñá ni Jéssuu.

⁴¹ É kúvi uni íto kue'en Jéssuu, kúka'an ntá'ví ña, ne, dā náxee xtúku ña ne, kaka'an ña:

—¿Ntákidi dúkuan ntu ntó? ¿Ntōo da'na ntu nto dí? Xée ó tsí kukidi nto ve, tsí e xée ūra í é ntuví ú kuenta ntá'a ña káni ntáa, diví u é vèxkúvi ú ñatíi.

⁴² Nakuntáñi nto, k'ín o vè, tsí e vé'xi ña dikó ko —ka'an ña.

Dā tñin ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Dá kakā'an dúkuan Jesuu ne, xéé Júdā, uun ña'a ñá uxuvi ñá'a ña ntini'í ña. Ná te da ñi ñá'a san nteka ña. Odo ñá káa, odo ña ūtun. Tō'ó dutú ní mastrú leí ní ñatá sán ne, taxnū ña ña'a san.

⁴⁴ Júdā sán ne, nté dí'na tñin ña ní tó'ó dutú san:

—Xoó ña'a é ká'xi ú xu'u í ne, é diví ña. Tñin nto ña, kunteka vā'a nto ña —ka'an ña.

⁴⁵ Dā xee Júdā sán ne, ura tsí í kué'ēn ña mií ntitsí Jesuu, ká'an ñá ní ña:

—jMastru! —ka'an ña.

É'xi ña xu'u Jesuu.

⁴⁶ Kidáá né, tñin ña'a san Jéssuu.

⁴⁷ Ntá tsi uun ña'a ña ntitsí etsin ne, tává ña káa ña, da é'nte tu'un ña lo'xo ñá kade tsiñu ña tó'ó dutú san.

⁴⁸ Jesuu ne, kaka'an ñá ní ūn ntíí ntíí ña'a san:

—¿Nté kuān ntu ódo nto káa ní ūtun é vextñin nto ko? ¿Vá ña du'u ntú u?

⁴⁹ Nguentúvi itúvī ú ní ntō má ūkñ kan, kanaku'a ú nto ne, ña ní tñin nto ko. Ntá tsi kuān koo kuvi vata koo é kúntaa é ūve na'a Tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáá ne, un ntíí ntíí ña ntini'í Jéssuu ne, xtuví mií ña ña, ínu ña.

Na tñi, na ínu

⁵¹ Uun na tñi kuetsi sá ne, ntikñ ná Jesuu. Da mií doo kui'xín katinúu na. Tñin ña na ne,

⁵² dá xtuví mií na dōo na. Koó da kantñ na ínu na.

Tuví Jesuu ntá'a tó'ó dutu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71;

Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Íntēka ña Jesuu mí tuví dutu ñá odo nūu ña ñá Israee. Nátaká nuu un ntíí ntíí tó'ó dutu ní ñata ní mastrú leí san.

⁵⁴ Pedrú ne, íntikñ íka ña Jesuu ún tsi da nté xee ña nú vi'í dutu ñá odo nūu san. Ítúvi Pedru ní ña ntáde tsiñu ña dutu ñá odo nūu san nu kí'í kán mí ntátuni ña nchú'un kán.

⁵⁵ Tō'ó dutú san ní ūn ntíí ntíí ña tsiñu í ne, ntántukú nuu iní ña nēe é tsi'í kuetsi ña Jesuu, vata koo é na kuvi ña, ntá tsi ña ní ní'í ña.

⁵⁶ Ná te da ñi ña'a da'ví ña ña dovete, ntá tsi ña ní kudadí e ntáka'an ñá ní ña nguñi san.

⁵⁷ Iō ñá nakuntáñi ña é dá'ví ña dovete Jesuu, kaka'an ña:

⁵⁸ —Tékú nti é káka'an Jéssuu ne: “Nakatsín u xúkun ka'nu sa é de vā'a ña'a san. Tē kúvi uní ntúvi ne, naxntitsí u túku xukun é ña te ña'a kada vā'a ña”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁵⁹ Ntá tsi ña ní kudadí ña é un ntí'í e ntáka'an ña.

⁶⁰ Kidáá ne, ná kúntitsí dutu ñá odo nūu san mé'ñu ña'a sán ne, kaka'an ñá ní Jéssuu:

—¿Ña kuvi ntu nantiko koon é kuan ó ntáka'an ña'a sa íña o? —ka'an ñá, tsix'e ña.

⁶¹ Ntá tsi Jesuu ne, diin diin tsi katúvi ña. Nté uun tú'un ña ní ká'an ña. Kaka'an xtúku dutu ñá odo nūu san:

—¿Vá divin ntun é Cristu? ¿I'xá Xuva ntu ko o? —ka'an ñá, tsix'e ña.

⁶² —Diví u —ka'an Jéssuu—. Kiní nto ko, xu'u é vèxkúvi ú ñatíi, é kutúvi u diñi kua'a Uvā ko, ña dōo ka'nu san. Kiní nto ko te nainu u mé'ñu viko san dí —ka'an Jéssuu.

⁶³ Dutu ñá odo nūu san ne, kúdiin ña é kuān ó kaka'an Jéssuu. Kátsin diin ña dú'nu ñá ne, kaka'an ña:

—Ná vādá ntio ká ko ña'a, ña é tsi'í kuetsi ña sá'a.

⁶⁴ É tēkú nto é kuān nte káni o kaka'an ña tsí I'xá mií Xuva ko ña ne, ¿nté ó ntáde kuení ntu nto? —ka'an ñá, tsix'e ña ñá'a san.

Un ntií ntií ña'a sán ne, ntáka'an ña tsi kantio é kúví Jesuu.

⁶⁵ Iō ñá ne, tǐ'vi dǐí ña Jesuu. Ēdí nuu ña doo ntuxnúu ña ne, da é'ni ña ña, ntáka'an ña:

—jKa'an ve xoo é'ni i o! —ka'an ña.

Un tsi nte ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, xē'e nuu ña nuu Jesúsú dí.

Kaka'an Pedru tsi ñá ñi ña xoo é Jēsuu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Dá tuví dukuān Pedru nu kí'i kān ne, xée ūn ta'nu kade tsiñu iña dutu ñá odo nū.

⁶⁷ Īni tun tsi katuní Pedru nchú'un kān. Kaito nteé tun ña, kaka'an tun:

—Divīn né, dadǐi kaikan ni Jēsuu, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'an tun.

⁶⁸ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ñá ĩní u ña; ntē ña katéku ko é káka'an nto —ka'an ña.

Kidáa ne, kué'en ña xi'i kan. Ura tsi i kána lí'xī san.

⁶⁹ Īní ta'nu kade tsiñu iña dutú san ña ne, kaka'an tun nī ña ntāñi:

—Ña sǎ'á ne, ña ntini'i Jēsuu —ka'an tun.

⁷⁰ Kaka'an xtúku Pedru tsi ña'a. Da kū e ví'i ne, kaka'an ña ntāñi san nī Pedru:

—Divīn nti'xen é ntini'in Jēsuu. Tsi divīn ne, ña ñuú Galilea —ka'an ña.

⁷¹ Kidáa né, eni ntu'u Pedru kaká'an ña:

—Na ta'xi Xuva kō é ntō'o kó tē ña te nuu é ntaā i é káka'an u ni ntō e ñá ĩní u xoo é káka'an nto —ka'an ña.

⁷² Ura tsi i ne, kána xtuku lí'xī san. Kidáa náka'an Pedru nté o ka'an Jesúsú nī ña tsi dí'na dá kána lí'xī san uvi ĩto ne, ūni ĩto ka'an Pedru tsi ñá ĩni ña xoo é Jēsuu. Dá náka'an ña né, dōo éku ña.

15

Tuví Jesuu nuu Pilatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Dá tuví ne, nataká nuu tó'o dutú, ni ñata, nī mastrú lei, ni ūn ntií ntií ña tsiñu i san, ntatiin ña nté koo víi ña ni Jēsuu. Kidáa né, kí'ni ña Jesúsú ne, dá kue'en ní'i ña ña mí tuví Pilatu.

² Pilatú ne, tsixe'e ña Jēsuu:

—¿Divīn ntun é Rei iña ñá Israee? —ka'an ña, tsixe'e ña.

—Kuān ó vatā ó kaka'an —ka'an Jesúsú.

³ Dōó titín nuu i é ntátsi'i kuétsi tó'o dutú san Jesuu.

⁴ Kidáa né, kaka'an xtúku Pilatu ni Jesúsú:

—¿Ñá ntu kuvi ká'an? Koton tsi ñá te da díi núu i e ntátsi'i kuétsi ña'a san o —ka'an ña.

⁵ Koó dá kúdu'va Pilatú san dá ña ni ka'an kué'en tsi Jesuu.

Kaka'an ña é kúví Jesuu

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Kuia kuá dá kaxee víko e náka'an ñá'a san nté o nakáku Xuva kō ña Israee san ñuú Egítō né, vatá xkoó ini Pílatú san ne, kanantii ná uun ña'a ña ñu'u kutú san, ntá tsi ña'a san ntaíkan ña xōo ñá'a é ntio ña.

⁷ Titín ña'a ñu'u kutu ña viütun san ntuvi tsikan, tsí naá ña ni ña tsiñu ĩ sán ne, é'ni ña ña'a. Uun ña'a ñá né, Barabaa nani ña.

⁸ Ñá te da díi ña'á san xee ña, ntáka'an ñá ni Pilatu té nantii ña uun ña'a ña ñu'u kutu viütun san, vatá o de ña kuia kuia dá kakuvi viko sǎ'a.

⁹ Kaka'an Pílatu ni ña'á san:

—¿Ntio ntu nto é nantii ú Rei iña ñá Israee san? —ka'an ña.

¹⁰ Tsi kútuni Pilatu tsi tó'o dutú san kune'u iní ña ni Jēsuu. Dukuān e ntáda ña ña kuenta ntá'a ña.

¹¹ Ntá tsi tó'o dutú san ne, ntáka'an ñá ni ñá'a san é ká'an ñá ni Pilatu é na nantii ña Barabaa san.

¹² Kaka'an xtúku Pilatu ni ña'á san:

—¿Nté ntu koo víi u ni ña sǎ'á kuan, ña e xntánteé ntó Rei iña ñá Israee? —ka'an ña, tsixe'e ña.

¹³ Koó da vāntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—jNaxnteé ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

¹⁴ Kaka'an Pílatu ni ña:

—¿Nté kui san? ¿Neé ntu kuetsi idé ña sǎ'a? —ka'an ña, tsixe'e ña.

Ntá tsi dá díi díi ka vāntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—jNaxnteé ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

¹⁵ Pilatú san ne, ña ni ntío ña é küdiin ñá'a san ni ña, ne, nantii ña Barabaa. Kidáa ne, kaka'an Pílatu ni sntadún san é na káni ña Jesuu xó'o ūme ne, dá ntáda ña ña kuenta ntá'a sntadún san é na naxnteé ñá ña ntiká krusi.

¹⁶ Sntadún san ne, kue'en ní'i ña Jēsuu nu kí'i ví'i mé'ñu san. Kána ña un ntií ntií sntadun, ñá ntoo ikān, na nataká nuu ña.

¹⁷ Naxnúu ña Jesúsú doo kue'e, ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku iñū né, dá xntéku ña díki Jesúsú.

¹⁸ Ntáka'an sntadún san ni ña:

—jNtiusi o, Rei iña ñá Israee! —ka'an na.

¹⁹ Kāni na chīn díki Jesúsú ne, tǐ'vi dǐí ña ña dí. Nakani iti ná nuu ña, ntaéni díki na ña e ntaíko ñu'u na ña.

²⁰ Dá kúvi narkínteē ná ña ne, natává na doo kue'e é nuu ña, dá náxnuu na ña doo mii ña. Kidáa ne, kue'en ní'i na ñá é naxnteē ná ña ntiká krusi.

Dá náxnteē ná Jesuu ntiká krusi kan

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Ítā nti'xin uun ña'a, ñá nani Sīmuun, úva Alējandru ni Rúfu, ña vé'xi ñuú Cirene. Xe'e

kuétsi na sntadún san Simuun é na kuído ña krusi Jéssuu.

²² Kue'en ní'i na Jéssuu uun itsi mí nani Gōlgota, é káni tú'un: Xkidiki Ntíxi.

²³ Xé'ē na sntadún san é kō'o Jesuu ntúte tinti'o ía é kadāka ch'ó'ō é nani mira. Ntá tsi ña ni xi'i ña.

²⁴ Kidāā ne, náxnteē ná Jesuu ntíkā krusi kan. Nāka'nté dava na doo ñá ne, dá nadikí nteē na, nee é ní'i na, xé un xé un nā.

²⁵ Kaeku iin tevāa náxnteē ná Jesuu ntíkā krusi kan.

²⁶ Dā de vá'a na ta'vi rkunū e nteē na'a kaka'an nee é kuétsi ña. Díki'krusi san xntée ná ta'vi rkunū san é ūve na'a kaká'an: “Rei iña ñá Israee”.

²⁷ Xnteē ná uvi ña'a ñá du'u ntíkā krusi kán di é kúvi dadii ña ni Jéssuu. Uun ña'a ñá ne, ntítsi'krusi ña diñi datsin Jesuú ne, uun ña'a ñá ne, ntítsi'krusi ña diñi kua'a ña.

²⁸ Kuntaa vatá ó uve na'a Tú'un Xuva kō mí kaká'an: “Kuvi dadii ña ni ña kini ntāa san”, ka'an.

²⁹ Ña ntaíta ntí'xin sán ne, dōó kini ntáka'an ñá ni Jéssuu. Ntánakuiko ña díki ña, ntáka'an ña:

—Divin é kanakatsin xukún ka'nu sán ne dá naxntí'sín xtukun te kuvi uní ntúvi ne,

³⁰ nakákún miin kúñu ó ve. Ntíi nteen miin ntíkā krusi san —ka'an ña.

³¹ Tō'ó dutu ni mastrú leí san ne, narkínteē ñá Jesuú di. Ntánatíin mii ña:

—Kuvi nakakú ñá tuku ña'a sán ne, ntē ña kakúvi ntu ku nakaku mii ña kúñu ñá.

³² Tē Rei iña ñá Israee ntí'xe ña ne, o tē ña é taxnuu ntí'xe Xuva kō né, na ntíi ntee mii ña ntíkā krusi kan. Kidāā ne, kini ó ne, kuinti'xe kō di —ka'an ña.

Ntúvi ñá'a, ñá uve ní'i ña ntíkā krusi kán ne, dōó kini ka'an ñá ni ñá di.

Dā xi'i Jéssuu

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Dā ká'ñu ntúvi ne, un tsi dá nte kaeku uní kuáa ne, kúnee dá kanií ñuxivi.

³⁴ Ura tsíkan ne, un ntíi tsi kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Eluui, Eluui, ¿lama sabbatani? (é káni tú'un: Xuvā kó, Xuvā ko, ¿nté kuí xtúvī mii ntó ko?) —ka'an ña.

³⁵ Dā téku ña ntāñi étsin sán ne, ntáka'an ña: —Kini nto ña. Vata te kakana ña ña ka'an naa Xuva ko, ñá nani Elia —ka'an ña.

³⁶ Uun ña'a ñá né, kaxkainu ña kue'en ña, kuxnúu nto'o ña ti'nti dóo san iní ntute tinti'o ía, dá xnuu ntído ña díki útun, dá xe'é ña é kō'o Jesuu. Kaka'an ña:

—Na koo mii nto ñá. Koto o ve te kí'xi ntí'xe Eliá san é nántii nteē ña ña ntíkā krusi kan —ka'an ña.

³⁷ Kidāā né, kachu'u ntāa Jesuu, ntí'xi nuu kakan iní ñá ne, xí'i ñá.

³⁸ Ntáta ntāa dôxi é rkaa íko má úkún ka'nu san. Nte díki i un tsi nte xe'e i ntíi.

³⁹ Uun tó'ō é uun sientu sntadún san ntítsi ña nuu Jéssuu. Dā iní ña nté ó xi'i Jéssuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é ña sá'a ne, I'xá Xuva kō ñá —ka'an ña.

⁴⁰ Ntaíto dito ika ñadí'í san di. Ikān ntāñi Maria Madálena, María, di'i Sántiau lú'nti ni ení ñá Joseé, ni ñadí'í, ñá nani Salúmeé di.

⁴¹ Ñadi'í sa'a ne, ntántikin ñá Jesuu é xntii ña ñá da itúvi ña ñuú Galilea. Dōó titín ka ñadí'í, ña xee ní'i Jéssuu ñuú Jerusaleen, ntāñi ñá di.

Dā intú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Dā kuáa ntúvi vierné san, ntúvi é koo tú've tsi útén ne, ntúvi ió dá'na,

⁴³ xéé Jōsee, ña vé'xi ñuú Arimatea. Ña sá'a ne, dōó ntaiko ñu'u ña'a san ña, tsi ña tsiñu i ña. Kantétu ña ntúvi dá kada kú've Xuva kō. Naxnuu ka'xi ña nima ñá ne, kué'en ña mí tuví Pilatu é ntākan ña kúñu Jéssuu.

⁴⁴ Kōó dá kúdu'va Pilatú san tsi é xi'i Jéssuu. Kāna ña tó'ō sntadún san, tsixe'e ña ña tē nuu é ntaā i é xi'i Jéssuu.

⁴⁵ Kaka'an tó'ō sntadún san tsi nuu é ntaā i.

Kidāā ne, xé'e Pilatu ítsi é na nākuní'i Joseé san kúñu Jéssuu.

⁴⁶ Joseé san ne, ñii ña doo vá'a é nāxnuu ta'an ña Jesuu. Nántii nteē ña ña ntíkā krusi kán, dá náxnuu tá'an ña ña doó san, dá xtúvi ntuvé ñá ña iní ña'ñá mí ete nuu ña iní xuú san. Xnuu ntí'u ñá xi'i'í ñá'ñá san uun xuú ka'nu.

⁴⁷ Maria Madálena ni María, di'i Jōsee ne, ntāñi ña, ntaíto dito ña mí kaintú'xi Jesuu.

16

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Dā ntí'í ntúvi dá ió dá'na ne, Maria Madálena, María, di'i Sántiau lú'nti sán, ni Salúmeé ne, ñii ña cho'o é dóo vá'a ñe'e é da'vi ña ata dóo é nuu ta'an kúñu Jéssuu.

² Tevāá du'va tsi dá vé'xi tuví ntúvi domingú san ne, kué'en ñadí'í san nú ña'ña Jéssuu.

³ Ntánatíin mii ña:

—¿Xoó ntu kuvi naxtuví xio i xuu ka'nú san é kantí'u núu xi'i'í ñá'ñá san? —ka'an ña.

⁴ Dā íto ña ne, ñá kantí'ú ka xuu ka'nú san xi'i'í ñá'ñá san.

⁵ Kí'vi ña iní i kán né, iní ña tsi tuví uun ñatíi diñi kua'a ña'ñá san. Nuu ña doo kani, doo kuí'xin. Ña dí'í san ne, dóo u'vī ña.

⁶ Kaka'an ñatíi san ni ña:

—Ñá ku u'vī nto. Iní u tsi ntánantuku nto Jéssuu, ña ñuú Nazaree, ña é intéē ntíkā krusi kan. Xóxó ka ña í'a. É ntóto ña. Koto nto mí inuu ntú'xi ña.

⁷ Kue'ēn ntó, kukoto nto Pedrú, ni ña ntini'i Jēsuu, tsi e dí'na ña kodo nuū ñá nu'u ñá nuú Galileá ne, ikan nakinī ntó ña, watā ó kaka'an ñá ni ntó —ka'an ñátíí san.

⁸ Ntaka ñadř'í san nú ñañā kán ne, koó dā ntaínu ña kue'en ña. Un vá'a tsi ntani'i ña, tsi dóo ntaú'ví ña. Nté uun ña'a ña ni ka'an ní'i ña, tsi dóo u'ví ña.

Dā xee Jēsuu mí ntitsí Maria Madálena
(Jn. 20:11-18)

⁹ Dā ntóto Jesuu ntuvi domingú ne, di'na ntii díto ña nuu Mária Madálena, divi ñā é natāva Jesuu ú'xé é ña vá'a san é ñū'u nima ña kidaā.

¹⁰ Kué'en Mária san mí ntoo ña ntini'i Jēsuu. Dóo ntoo nta'xa ña ne, dóo ntaéku ña. Kaka'an Mária san ni ña tsí e ntóto Jesuu.

¹¹ Ntá tsi da téku ña é kántíto Jesuú ne, ñá ni kuinti'xe ña ña. Kuān te kaká'an Mária tsi mii ñā íni ña Jesuú ne, ñá ni kuinti'xe ña ña.

Uvi ñá'a ña ntini'i Jēsuu íni ña ña
(Lc. 24:13-35)

¹² Rkontúvi ne, ntii díto xtúku Jesuu nuu uvi ñá'a ña ntini'i ñā da ntaíka ña itsi má ku'u kán, ntá tsi e túku ito ña.

¹³ Ntuvi ñá sá'á ne, kué'en ña, kükóto ña ña nguú sán tsi íni ña Jesuu. Ntá tsi ña ni kuinti'xe ña ña di.

Kaka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñā nté koo víi ña
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Rkontúvi ne, ntii díto Jesuu mí ntoo u'xi ñn ña'a ña ntini'i ñā, ntaé'xi ña. Dē tíi Jesuu ni ña tsi dóo ka'xí nima ñā, tsi dóo lo'o ñā é kuinti'xe ña e ntóto ña, kuān te ntáka'an ñá'a san tsí é íni ña ña.

¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kue'ēn ntó ve, kuka'an nto tú'ūn va'á san kuenta iñá ko ni ūn ntíí ntíí ña'a san dá kanñi ñūxivi.

¹⁶ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne kutsi ntute ña ne, nakákú Xúva ko ñā. Ntá tsi xoó ña'a, ña é ña kuinti'xe i ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ña kuétsí ña.

¹⁷ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne, kuvi víi ña nakuitá ñá e ña vá'a san kuenta iñá ko. Kuvi ka'an ña tú'ūn xee e ñá iní ña.

¹⁸ Te kurkāa ña koó ne, o te kō'o ña é kadāka cho'o é kaxi'i ó san ne, ña kúvī ña. Tíin nta'a ñā ña nchokuví ne, ntuvá'a ña —ka'an ña.

Dá kúntāa Jesuu é dukún kán
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Kidāā né, dā kúvi ka'an Tó'o ko Jēsuu ni ña ntini'i ñā ne, kúntāa ña e dukún kán, kunakutúvi ña diñi kua'a Xuva kō.

²⁰ Ña ntini'i ñā ne, kué'en ña, kūka'an ña tú'ūn va'á san iñā Jēsuu dá kanñi ñūxivi. Tō'ó ko Jēsuú ne, xntii ña ñā ne, xé'e ñā é kūtuni ñá'a san tsí nuu é ntaā i é ntáka'an ñá, tsi xé'e

ñā é kúvi víi ña nuu i e dóo na'nu san. Kuan tsi kaa é ka'án u ni ntó.

Tū'un é vā'á iña Xuva ko e xntée na'a San Luca

Tū'un dá iñi ntu'u

¹ Nā tē nté kaa ñā'a ncho kada vā'a ña tutú nté ō kúvi nuu i é ita ntí'xin iña ko.

² Vata tsí o nañé'e ñá kō, ña é ñi nté ō kúvi, ña ntáduku ntée é ká'an ntódo tū'un sán un tsi nte dá iñi ntu'u ne,

³ kuan kōo ncho xntée nā'á u di, e dóo nántukū u nté ō kúvi nti'xe un tsi nte dá iñi ntu'u. Vata te vā'á ō é káda vā'á ú tutú sa'á iña nto, Teófilu, e dóo kaiko ñu'ū ú nto, vata koo é ntāa ú ni ntō un nti'i nūu i é vatā o kúvi,

⁴ vata koo é kīnī va'ā ntó nee iña é nuu é ntaā i é nañé'e ñá nto.

Uun ánje kaka'an ña é kaku Juuan Bautista

⁵ Ntúvi dá idé Heródé rei iña ñuú Judeá ne, ítúvi uun dutu iña ñá Israee, ñá nani Zacāria, ña é ūve ta'an dutu tatá vi'i ñá nani Ábia. Ñadi'i ñá ne, Isabee nani ña. Divi'í ká tatá vi'i dutu Ároon ña.

⁶ Zacariá san ni ñadi'i'í ñá Isabeé ne, ntúvi ña e dóo va'á ña nuu Xuva ko; dóo dé ntaa ñá lei Xúva kō. Ntē ña tuvi neé nuu i é ka'an ntée ña'a san ña, nté uun ña.

⁷ Ntá tsi ña ni xío i'xá ña, tsi Isabeé san ne, ña ni kúvi kōo i'xá ña; ntúvi ña ne, é dóo áta ñá di.

⁸ Uun ntúvi ne, dúku ntéé dutu, ñá ntoo ni'i Zacāria, é káda tsiñu ña ini ukún Xuva kō.

⁹ Vata xkoó ini dutú san ne, vā'ā ntúvi Zacariá san é dúku ntée ña é kí'vi ña ini ukún ka'nu Xuva kō é kika'mí ña kútū.

¹⁰ Da nñi kai'xi kútū sán ne, un ntí'í ntí'í ña'a san ntáñi ña, ntáka'an ntá'vi ña kí'i kán.

¹¹ Kidáa ne, xée ūun ánje Xuva kō mí tuvi Zacaria. Ntitsi ánje san diñi kua'a nú tēu mí kai'xi kútū.

¹² Dā ñi Zacariá san ánje sán ne, un tsi kúdu'va ini ña nee é vii ña; ñá tē nté kaa u'vi ña.

¹³ Da kidáa kakā'an ánje san ni ña:

—Ō Zacaria, ñá ku u'vi o, tsi Xuva kō né, tēkú ña é kaka'an nta'vin. Tsi vi'i a vé ne, koo i'xá ña di'i'í ó Isabeé ne, Juuan kunáni.

¹⁴ Nā te da dii ña'a san dóo dini ña te káku i'xá san. Divin di, dóo ka'nu kuini ó te káku i'xá ñadi'i'í ó di.

¹⁵ Tsi i'xá o ne, dóo ka'nu ña'a kúvi nuu Xuva ko. Ntē ña ko' o i'xá san vinu, nté ntute kini kaa. Kunuu tsitū Espiritū Sántū nima i nté di'na dá káku.

¹⁶ Na sá'á ne, vii ña é ña te da dii ña ñuú Israee nakuntikān ñá Xuva kō.

¹⁷ Di'na ña xee ña dá xēe Tó'o kō. Dadii tsi iō ñá é vii ña vatā o idé profeta Élia, ña é ká'an naa Xuva ko kidáa; dadii tsi nima ñá

ni ña. Vii ña é na nāka'an vā'a i'xá san ni ūva i. Vii ña é na ntúvā'a nima ñá xení i san vata koo é na vii ña é vā'a; vii ña é na kōo tū'vé ña'a sán tē xee Tó'o kō —ka'an ánje san ni ña.

¹⁸ Tsixee'e Zacariá san ánje san:

—¿Ntē koo kutuni ko te nuu é ntaā i sá'ā? Tsi xu'ú ne, dóo áta ú; ñadi'i'í ko di —ka'an Zacaria.

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an ánje san:

—Grabiee nání u. Xu'u é vē'xi u é vāta kaa e táxnūu Xuva kō ko é ká'an u ni o tū'un e dóo va'a.

²⁰ Vi'i a vé ne, tsi ña ni kuintí'xe o é kaka'an u ni ó ne, kuñi'in vé. Nā kúvi ká ká'an un tsi da nte te xee tá'an ntúvi é káku i'xá o, vatā ó kaka'an u ni o —ka'an ánje san ni ña.

²¹ Nñi dukuan ntantétu ña'a san Zacariá san nu kí'i kán. Kidáa ne, tsixee'e ta'an ña, ntáka'an ña:

—¿Ntē kuān nté kakukuii ntu Zacariá san ini ukún kán? —ka'an ña.

²² Dā ntí Zacariá san ma ukún kán ne, é ña ni kúvi ká ka'an ña. Kidáa né, kútuni ñá'a san é iō é ñi ña ini ukún kán. Koó da ntá'a ña kakuvi é kaka'an ña, tsi kúñi'i'í ña.

²³ Dā inú kava tsiñu é kade Zacariá san ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kán.

²⁴ Rkontúvi ne, ñadi'i'í ñá, Isabeé ne, ñu'ú i'xá ña. U'un xóo é nté ña vādā mí ni ñe'e ña é dé kueni ña:

²⁵ “Dóo vā'ā o dé Xuva ko ní kó vevii e tá'xi ña é kōo i'xá ko vata koo é ña nantii ní'ni ká ña'a sán ko”, ka'an ña.

Kaka'an ánje tsi kaku Jesuu

²⁶ Dā kúvi iñu xoó ne, Xuva kō né, taxnúu ña uun ánje, ñá nani Grabiee é kí'vin ña uun ñuu é nani Nazáree, é káduku ntée ñuú Galilea,

²⁷ é kíkoto ní'ni ña uun ñadi'i'í kuétsi, ñá nani Mária. Divi ña ne, e tuvi ntetu ña é kani vi'i ña ni uun ñatii, ñá nani Jósee, tatá vi'i rei Davii.

²⁸ Kúk'i'vi ánje san mí tuvi ñadi'i'í san ne, kaka'an ñá ni ña:

—¡Ntisiu o! Divin é nakaxnúu Xuva ko ō é naxnuu viko ña o. Divin ne, dóo nuu mé'ñu Xuva ko ō —ka'an ña.

²⁹ Koó dá kúdu'va ña é kaka'an ánje san ni ña. Da dé kueni mii ña: “¿Ntē kui kuān ó kaka'an ñá sá'á ni ko?”, ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, kaka'an ánje san ni ña:

—Ñá ku u'vi ó, María, tsi ni'i o é vā'á nta'a Xuva kō.

³¹ Vi'i a vé ne, ku'un i'xá o. Koo uun i'xá o, i'xá tii é kunani Jesuu.

³² Divi né, dóo ka'nu ña'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō, ña e dóo ka'nu kue'en. Xé'e Xuva kō é kúvi ña rei, vata kaa uvata ika ña, rei Dávii,

³³ é kodo nuu ñá iña tatá vi'i ñá Israee san ntii dañu ntúvi, é nté ña ntí'í —ka'an ánje san ni ña.

³⁴ Kidáa ne, katsixe'e Mariá san ánjē san: —¿Nté ntu koo kuvi sá'á? Tsí xu'ú ne, ña te tūvi ní'í ú ñatī —ka'an Mária san.

³⁵ Kidáa kaka'an ánjē san ni ña: —Ki'xi Espiritū Sántū mé'ñu ō. Xuva kō e dóo ka'nu ña'a ña ne, kūnu mé'ñu kunuu dava ña o. Dá'vi nuu ña o ntati ña vata kaa viko san. Dukuān ne, i'xa é kaku sán ne, dóo va'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō.

³⁶ Vi'i a vé ne, ñavi'i o Isabeé ne, koo i'xá ña di, kuān te dóo ata ña. Divi ña e ntáka'an ña'a san é ña kuvi koo i'xá ña ne, é kí'i iñu xoo é ñu'u i'xá ña vevii.

³⁷ Tsí Xuva kō ne, ña tūvī nee iña é ña kuvi víi ña —ka'an ánjē san ni ña.

³⁸ Kidáa ne, kaka'an Mária: —Xu'ú ne, ña kade tsiñu iña Xuva ko kúvi u. Na víi Xúva ko nī kó vatá ó kaka'an ntó nī ko —ka'an ña.

Da kidáa ne, kué'ēn ánjē san.

Dā kue'en Mariá kukoto ní'ni ña Isabee

³⁹ Ntuvi tsikán ne, kantí'í tsi kue'en Mariá, kúntāa ña ñuú mí kaduku ntée Judea.

⁴⁰ Kidáa ne, xée ña nú vi'i Zacaría ne, kaka'an ña ni Isabeé ntiusi.

⁴¹ Dā téku Isabeé san ntiusi ña ne, kántá nuu i'xá san ini i'xí ña kán. Isabeé san ne, nuu tsitu Espiritū Sántū san nima ña.

⁴² Kidáa ne, un nīi kué'en ini ña kaka'an ña:

—¿Divin e dií dií ka na xnuu víko Xuva ko ō é un ntíi ntíi ñadí'í san! ¡É ñaxnuu viko ña i'xá o é nuu ini i'xí o kán di!

⁴³ ¿Xoo ntu ña'a kúvi u é vē'xí di'í Tó'ō kó, vexkoto ní'ni ña ko?

⁴⁴ Tsí ura tsí i da téku ko ntiusi ó ne, i'xá ko ne, kántá nuu ini i'xí ko kán e dóo diní i.

⁴⁵ ¡Nché kuān nche vá'ā o é kakuinchi'xe o, tsi sá'á ne, kuntaa vatá ó kaka'an Xúva ko ni ō! —ka'an Isabee ni ña.

⁴⁶ Kidáa ne, kaka'an Mária: Dōo ka'nu kuiní ko kuenta iña Xuva ko.

⁴⁷ Nímá ko ne, dóo nuu dīni kuenta iña Xuva ko, ña é nakákú ko.

⁴⁸ Tsí Xuva kō né, ntūnta'ví ini ña ko, xu'u é da kade tsiñu ú iña ña. Un tsi nché vevii ne, é nchii dañu ntúvi ka'an ñá'a san tsi dóo vá'a ntuvi ko.

⁴⁹ Tsí Xuva kō né, dōo iō ña é víi ña; dóo ka'nu e táxnū ña iña ko.

¡Divi ña e dóo va'á ña!

⁵⁰ Nguentúvi tsi kantunta'ví ini ña ña'a, da xōo ka ña'a, ña é kánuni i ña.

⁵¹ E nañé'e Xúva kō kó tsi dóo ka'nu ña; ide ña é nti'í; mií é ncho víi ña'a, ña e dóo na'nu ña'a kuiní i;

⁵² nañu ñá ña é na'nu ña'a san, nántaa dūkun ñá ña ntá'ví san.

⁵³ Xé'e ña un ntí'í é vā'a é nchio ña'a, ña é ntátaan núu i.

Dá nakūnu ña ña kuiká san, koó da mii ntá'a ña.

⁵⁴ Xnchii ña ñá'a ña, ñá Israee, ña kade tsiñu iña ña;

ñá ni kúnáa ini ña é ntunta'ví ini ña ña.

⁵⁵ Dukaan ō xe'é Xuva ko xū'u ñá ni ñata kō, ni Ábraan ni i'xá ña, nchii dañu ntúvi.

Kuan ō ka'an Mária.

⁵⁶ Kidáa ne, kátúvi Maria ni Isabeé te ūni xoo. Rkontúvi ne, kúnū'ún ña nú ví'i ña kán.

Dā káku Juan Bautista

⁵⁷ Dā kúntaa ntúvi é káku i'xá Isabeé ne, xío ūun i'xa tii.

⁵⁸ Kidáa ne, kué'en ñavi'i ña, kúkoto ní'ni ña ña, tsi dóo ka'nu kuñi ña e káku i'xá Isabee. Ini ña tsi Tó'ō kō né, dóo vá'a ntuvi xé'e ña iña ña.

⁵⁹ Dā kúvi una ntúvi ne, kue'en ní'í ña i'xá san é ká'nté nuu ña e siin kúñū é ixi i, vata ō ka'an Xúva kō. Ntio ña'a san é kunani vata nani uva i Zacaría ne,

⁶⁰ ntá tsi di'í i né, kaka'an ña:

—Ñá'á, tsi Juan kunáni —ka'an Isabee.

⁶¹ Kidáa ne, ntáka'an ñavi'i ña:

—Ntá tsi xoxó ñavi'i o, ña é kuan naní —ka'an ña ni ña.

⁶² Dukaan ne, koó dā nta'a ña kakuvi é tsixe'e ña ūva i'xá san vata koo é kūtuni ña nté koo kunani.

⁶³ Uva i ne, íkan ña uun ta'vi rkonū ne, da kidáa xntée na'a ña é Juan kunáni. Koó dā kúdu'va ña ntáñi san é kuān o xntée na'a ña.

⁶⁴ Ura dú'va tsi i náka'an Zacaría san. Eni ntu'u ña kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

⁶⁵ Un ntíi ntíi ñavi'i ña ne, koó dā kúdu'va ña. Da kanií ká'nu ñuú Judeá san e dóo ntáka'an ñá'a san nté ō kúvi.

⁶⁶ Un ntíi ntíi ña e téku i ne, da dé kuení mii ña:

—¿Neé ntu é víi i'xá san tē kúka'nu? —ka'an ña.

Tsí kutuní ña'a san tsi dóo nuu mé'ñu Xuva ko i.

É ita Zacaria

⁶⁷ Zacaria, úva i'xá san ne, nuu tsitu Espiritū Sántū nima ñá, kaka'an ñá tū'ún é xé'e Xuva kō é ká'an ña:

⁶⁸ ¡Na ká'an un ntíi ntíi ña'a tsi dóo ka'nu Xuva kō, Tó'ō ña Israee, tsi vé'xi ña, vexnákakū ñá ña'a ña!

⁶⁹ Tsi táxnū ña ña e dóo ntíi ini i é nakakū ñá kō,

uun i'xá ika rei Davii, ña é dé tsiñu iña Xuva ko,

⁷⁰ vata ō tá'xi Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na, vata ō ntáka'an ñá ka'án naa ña, ña e dóo va'a:

⁷¹ é nantii ña kō mí'í ntañchu'vi ñá'a san ko, ní mí ntáde xení ña ni kō,

⁷² é ntunta'ví ini ña ni ñata kō, ña intóo ntuvi di'na,

é ntē ña kunání ña é kada ntáa ña nuu i e dóo va'a é káka'an ñá ni ña kidaá.
 73 Divi nuu i é káka'an Xúva kō nte ntúvi dí'na ni uva ata ko Ábraan
 tsí nuu é ntaá i é vii ña é káka'an ña:
 74 é nakáku ñá ko nta'a ña ntaínchu'vi ko vata koo é vii o nee iña é káka'an ña, é ntē ña u'ví kō,
 75 vata koo é kuvi kuntoo dadii o ni ñá é vii ó nee iña é vā'á da kanii ntuvi kō.
 76 Divin, i'xá mii kō,
 vi'i a vé ne, ká'an ntōdon tú'un Xuva kō, ña é dii ka ka'nu,
 tsí divin ne, k'i'in kodōn núun nuu Xuva ko, viin é koo tú've ña'a san te xee mii Xuva kō.
 77 Divin ku'e'en é kütuni ñá'a ña tsí nakate Xuva ko ku'etsí ña vata koo é nakáku ña.
 78 Tsí Xuva kō né, dóo kantunta'ví ini ña kō né,
 taxnúu ña i'xá ña nte e dukún kán vata kaa ntuve ngántii é kakene tevaá du'va tsi,
 79 vata koo é náxi'í nuu ña iña ñá ntoo mi dóo nee,
 mí katávi núu ña nta'tí doxi'í.
 Nañ'e ñá ko itsi mí kaka ó vata koo é kúntoo vā'a o.
 Dukuan ó ka'an Zacaría.
 80 Kúka'nu Juaán san ne, dóo kutú've ña iña Xuva ko. Má kú'u kan inúu ña un tsi da nté xee ntúvi é kii ña é kīni ña Israeé san ña.

2

Dā káku Jēsuu
 (Mt. 1:18-25)

1 Ntuvia tsikán ne, taxnúu Césa Agustú tú'un da mí'í ká ñuu é uve ta'an ñuu Roma, kaka'an ña é na nákuvé na'a un ntí'í ntí'í ña'a san.
 2 Sá'a é kúvi uun ito é nakuvé na'a ñá'a san dá núu Círeniu, kade kú've ña ñuu Siria.
 3 Un ntí'í ntí'í ña'a ntánu'u ña ñuu ña é nákuvé na'a ña.
 4 Dukuán né, ntii Jósee ñuu Nazaree é káduku ntée Galilea. Kidáa ne, ku'e'en ña ñuu Beleen é káduku ntée Judea, ñuu mí káku rei Davii, tsí Joseé ne, divi tátá vi'i Davii ña.
 5 Ku'e'en ña, ntúvi ñá ni Mária, tsí divi ñá é kúntaa tú'un ñá é kani vi'i ña ni Jósee. María sán ne, é ñu'u i'xá ña.
 6 Da nñ ntoo ña ñuu Beleen ne, xée ntúvi é káku i'xá ña.
 7 Ikán káku i'xá ña, i'xá nuu i. Náxtinuu ñá i doo ne, dá xnúu ña i ini etun mí ñu'u e ntaé'xí kití, tsí ña vādá ka mí vā'á o é kúntoo ña iní vi'i kán.

Dā xee ánjē mí ñu'u paxtu

8 Etsin ñuu Beleen ne, ñu'u paxtu má kú'u kan, ntáde ña kuenta lé'ntú ña niñú san.

9 Dā née iní ña, xéé ánje Xuva kō mí ñu'u ña. Náxi'í nuu Xuva ko ntuve ña kanii ntíkó diñi i mí ñu'u ña ne, dóo u'ví ña.

10 Ntá tsi kaka'an ánjē san ni ña:

—Ñá nu u'vi nto. Tsi dóo va'á tú'un n'i'í ú ve. Núu i sá'a é kúntoo díni nto, un ntí'í kue'en dú'va nto, vata kaa nto é ntoo nto ñuxiví san.

11 Tsí ñuu Dávií ne, é káku uun i'xa é nakakú nto. Divi Crístu; divi ñá é Tó'o kō.

12 Vata koo é nani'i nto i'xá san ne, nani'i nto i kátinuu dóo, nuu ntaá ini etun mí ñu'u e ntaé'xí kití —ka'an ánjē san ni ña.

13 Ura tsikán ne, ñá te da dii ánjē san ntii díto ña, e ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō:

14 ¡Dóo ka'nu kue'en Xúva kō, ña tuví e dukún kán!

¡Ñuxiví a ne, vā'a koo kúntoo ña'a, ña e dóo vā'á iña Xuva kō!

15 Kidáa ne, kúntaa ánjē san e dukún kán. Paxtú san ne, eni ntú'u ñá ntáka'an ñá xe un xé un ña:

—K'i'in o Beleen ve, kíkoto ntódo ó nee iñá ntú é kákuvi é tá'xi Tó'o ko kütuni ko —ka'an ña.

16 Kantí'í du'va tsi kue'en ña, kunantúku ña María ni Jósee ni i'xá san. Dá nani'i ña ñá ne, ikán nuu ntaa i'xá san ini etun mí ñu'u é ntaé'xí kití san.

17 Dá ini ña i ne, ntántaa ña nté o kaka'an ánje ni ñá iña i'xá san.

18 Un ntí'í ntí'í ña téku i ne, koó dá kúdu'va ña é kuán o ntáka'an paxtú san.

19 Ntá tsi María sán ne, xnúu vā'a ña nima ñá é un ntí'í é dé kuení ña nuu i sá'a.

20 Dá kúnú'u paxtú san ne, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ntánaku'e'le ña sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i un ntí'í ntí'í é téku ña ni e ini ña, tsí kúntaa un ntí'í ntí'í vatá ó kaka'an ánjē san ni ña.

Dā ntúvi kuenta Jesuu ini ukún kán

21 Dá kúvi uun ntúvi ne, e'nté nuu ña un siin kúñú é ixi i'xá san vatá xkoó ini ña. Kidáa ne, xntánteé ñá i é Jēsuu kunáni, divi divi é káka'an ánjē sán ni Mária nte dí'na dá kú'un i'xá ña.

22 Dá xee tá'an ntuvi é ntuntoo ña, vatá ó kaka'an lei Muiseé ne, kue'en n'i'í ña i'xá san ñuu Jerusalem é ntáda ña i kuenta ntá'a Xuva kō.

23 Dé ntaa ña sá'a, tsí kuán o kaka'an lei iña Xuva ko: “Un ntí'í i'xa tii, i'xa nuu í ne, kuntoo xio kuenta iña Xuva ko”, ka'án lei san.

24 Ku'e'en ña, kúntído ña doméni nú nāa kán di, vatá ó kaka'an lei iña Xuva ko: uun na'a paloma ntíkín o úvi páloma na'nu.

25 Ntuvia tsikán ne, kátúví uun ñatíí ñuu Jerusalem, ñá nani Simiun ña e dóo vā'á ña'a, e dóo kanuu ini ña Xuva kō. Kantétu

ña amá ki'xi ña nakākú ñuú Israee. Espiritú Sántu sán tuví ni'i ñá Simiuún ne,

²⁶ xé'e ñá é kūtuni Símiuun tsí ña kuví ña tē ña di'na kiní ña Cristu, ña táxnuu Xuva kō.

²⁷ Kidáa ne, kué'en ñá má úkún kán, tsí Espiritú Sántu sán ne, náñe'e ñá ña é kuān koo vií ña. Divi tsi ntuví tsikan kué'en ni'i Jósee san ni Mária san i'xá ña Jesuu má úkún kán di é ntáda ñá i kuenta vátá ó kaka'an lei san.

²⁸ Kidáa né, k'i' Simiuún san i, iní'i nteé ña i ne, dá kidáa kaka'an ntá'vi ña ni Xuva kō, kaka'an ña:

²⁹ Xuvá kō, vi'i a vé ne, é vā'á o é tā'xi nto itsi é na kuví u ve,

tsi é kuntaa vatá ó kaka'an ntó ni kō.

³⁰ É iní u nuú ko ve, ña é véxnakakú nti,

³¹ ña é táxnūu nto é kīni un ntíi ntíi ñá ntoo ñuxiví sa.

³² Divi ñá naxi'í nuu ña ñuxivi vata kaa ñu'u é kaxi'í nuu nuu ko.

Dōo xi'í nuu ka'nu ña iña ña'a nto, ña ñuú Israee san di.

Kuan ó ka'an Símiuun.

³³ Uva Jesuu ni di'í ñá ne, koó dá kúdu'va ña dá téku ña é kaka'an Símiuun iña i'xá ña.

³⁴ Kidáa né, náxnūu viko Simiuún san ña ne, dá kaka'an ñá ni Mária, di'í Jesuu:

—Koton tsí i'xa sa'á ne, vé'xi é vīi é dōo titín ña'a ña Israee sán ne, kó'xo ñá né, ó nakuntáñi ñá kuenta iña i. Dōó titín ña'a san koto ña i ne, nantii ni'ni ña i,

³⁵ vata koo é dukuan koo kūtuni nté ó ntádé kueni ntí'xe ña'a san. Divin dí, dōo u'vi kuví ó, vata tē káá é úvi nuu i ni'ni ntido nima ó di —ka'an Símiuún san ni Mária.

³⁶ Íkán ntitsi úun ñadí'í, ña é dōo atá, ñá naní Ana, ña é ka'án naa Xuva ko. I'xá Fanuee, tatá vi'í Asee. Dutsi kuia ña tánta'a ña ne, u'xe kuia tsi íntoo ni'í ta'an ña ni xī ña.

³⁷ É ita ntí'xin kimi díko kimi kuia é ntukíi ñá. Ná ni ntíi kué'en ña má úkún kán. Ntē ntúvi nté níñu kanuu iní ña Xuva kō ne, kaitúvi ixu ña ne, kaka'an ntá'vi ña di.

³⁸ Ura dú'va tsi i xéé Aná san mí ntōo ña ne, eni ntu'u ña kánaku'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, ne, kaka'an ñá iña i'xá san ni ūn ntíi ntíi ña'a san, ña ntantétu xoo é xee i é nakakú ñuú Jerusaleen.

Dá kúnú'u ña ñuú Nazaree

³⁹ Kidáa ne, dá kúvi dé ntaa ntí'í ñá é kaka'án lei Xúva kō ne, kúnú'ú ña ñuú Galilea, un tsi nté ñuú mii ñá, mí nani Nazáree.

⁴⁰ Íkán éni ntu'u i'xá san é'nu. Dōó ntii é'nu. Dōó ki'in iní i. Dōo kuínima Xúva ko i.

Dá tuví Jesuu má úkún kán

⁴¹ Kuia kuia ntáñe'e uva Jesuu ni di'í ñá ñuú Jerusaleen dá kakuvi viko dá nátava Xuva kō ña Israee ñuú Egitō.

⁴² Dá xee tá'an uxuvi kuía Jesuu ne, kué'en ntí'í ña ñuú Jerusaleen vata xkoó iní ña dá kaxío viko san.

⁴³ Dá inú kava viko sán ne, ítuví mii Jesuu Jerusaleen, é nté ña ni iní di'í ñá, nté uva ñá.

⁴⁴ Te kúnti'xi i'xá ña mé'ñu ñá'a san, kuíni ña. Uun ntuví va vá'a ñu'u ña itsi dá kūtuni ña é ña te ntikín ntu i'xá ña ña. Kidáa ne, eni ntu'u ña nántuku ña ñá mé'ñu ñá'vi'í ña ni ña iní ña.

⁴⁵ Ná ni nāni'í ñá ña. Kidáa né, ntiko kōo xtúku ña, kué'en ñá, kúnantúku ña ña ñuú Jerusaleen.

⁴⁶ Dá kúvi uni ntúvi ne, nāni'í ñá ña iní ukún kán. Ntoo ni'í ña mastrú lei, kaini ña é ntáka'an ñá ne, katsixe'e Jesuu san ñá di.

⁴⁷ Un ntíi ntíi ña é téku i ne, koó dá ntákudu'va ña, tsi dōo ntíto Jesuu san ne, dōó iní ña nté koo nantiko kōo ñá di.

⁴⁸ Dá iní uva ñá ne, koó dá kúdu'va ña. Di'í ñá né, kaka'an ña:

—I'xá mii ko, ¿ché kui kuān ó dén ntun nī ntí? ¿Ñá inin ntun tsí ntuví ntí uva ó né, dōo ntánti'í iní ntí ntánantukū ntí o? —ka'an ña.

⁴⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui ntánantuku ntu ntō ko? ¿Ñá ntu iní nto tē kantio é i'a kutúvi u má vi'í Uvā ko? —ka'an Jesuu ni ña.

⁵⁰ Ntá tsi ña ni ñé'e díki ñá nee iña é kaka'an ñá ni ña.

⁵¹ Kidáa ne, kúnú'ú Jesuu ni úva ñá ñuú Nazaree ne, dē ntaa ntí'í ña nēe é teé tsiñu uva ña ñá. Di'í ñá ne, xnūu vá'a ntí'í ña sa'á nima ña.

⁵² Jesuu ne, kué'en é'nu ña. Dōo kúki'in iní ñá di. Dōo kuínima Xúva ko ña, ni ūn ntíi ntíi ña'a sán di.

3

Dá kaka'an ntódo Juan Bautista ñuú itsi (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Dá kúvi xe'un kuia é idé Tiberiu ña é kadé kú've un ntíi ntíi ñuú é káduku ntée Romá ne, kidáa odo nūu Poncio Pilatu ñuú Judee ne, odo nūu Heródé ñuú Galilea di. Ení Heródé, ñá nani Fēlipé ne, odo nuú ñá ñuú Traconite ni ñuú Ituriá di. Ña nani Lisaniá ne, odo nuú ñá ñuú Abilinia.

² Anaa ni Caífa ne, ntáde ña dutu ñá odo nūu. Ntuvi tsikán ne, xéé tū'ún Xuva kō nta'a Juan Bautista, i'xá Zacaria, mí tuví ña ñuú itsi kán.

³ Kidáa ne, kué'en Juaán san, ita ntí'xin ña dá kaníi diñi ntute ka'nu é nani Jórdaan, kaka'an ntódo ña ni ñá'a san é na nāivi iní ña kuétsi ña ne, na kútsi ntute ña di, vata koo é na káda ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsi ña.

⁴ Sá'á kúvi vata ó xntee na'a ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isaiá, kaká'an ña:

Xéé ñuú ítsi kán uun tatsin é un ntii tsi kaka'an:

“Nākoo tú've ntó itsi Xuva kō;
nakaán nuu nto itsi ntaa mí k'ín ña.

⁵ Un ntíí ntíí xi'ntíí ne, ntadí nuu.

Mí'í ió xuku ni tí'í i ne, ntuntaa.

Itsi mí dóo nakutá'nu ne, ntuntaá di.

Itsi mí ña vá'á o ne, ntuvá'a di.

⁶ Kidáá ne, un ntíí ntíí ña'a san kiní ña
ña é taxnúu Xuva kō é nakakū ñá kō”,
kuan ō ka'an tatsín san.

Du'va ō ka'an Isaíaí san.

⁷ Ñá tē nté kaa ña'a xée ña mí tuví Juaan
é ntio ña é nakútsi ntute ña ña ne, kaka'an
Juaán san ni ña:

—ñtō'o é tatá koo nto e dóo kīni ntáa nto!
çXóo ntu kaká'an i ni ntó é kúvi nakáku nto é
ntó'o nto é ta'xi Xuva kō ve?

⁸ Vá'a tsí koo víi nto vata koo e díto é
nadama ntí'xe nima nto. Ñá ku ka'án ntó
ni tá'an nto: “Xo'ó né, tatá ví'i Abraan o”.
Kaka'án u tsi Xuva kō ne, kuví ntada ña xuu
tatá Abraán tē dí ntio ña.

⁹ Dukuán ne, é ió tu've káa ntee é nakūn
ntí'í ña utun sán un tsi nte nú ditsin i. Un ntíí
ntíí utun é ña kakíi kiti vá'á i ne, katsin ña ne,
dá ká'mí ña —kuán o ka'án Juaán san ni ña'a
san.

¹⁰ Kidáá né, tsixe'e ña'a san ña:

—çntē ntú koo víi nti kuan? —ka'an ñá'a
san.

¹¹ Dá kaká'an Juaán san ni ña kídaá:

—Xoo é ió uvi du'nu i ne, na kué'é ña
kunúu tuku ña'a, ña é ña tuví dú'nu i. Tē xoo
é ió é kae'xí i ne, na kué'é ña dava na ká'xí
ña'a, ña é ña tuví é ká'xi —ka'an ña.

¹² Vé'xi ña ntaído diu'un xóo di é kútsi
ntute ña ne, dá tsixe'e ña Juaan:

—Mastrú, çntē ntú koo víi nti di? —ka'an
ña.

¹³ Ne, dá kaká'an Juaan:

—Ña kuído nto vata kaa ntaído nto diu'un
xóo san; mii tsí é kuido nto vatá ó kaka'an
leí san —ka'an ñá ni ña.

¹⁴ Sntadún san dí ne, tsixe'e ña di:

—Ntí'í ni, çntē ntú koo víi nti? —ka'an ña.

Ne, kaka'án Juaan:

—Ña kuído dú'nu nto nté uun iña ña'a; nté
ña ku nau'ví nto ña. Nté ña ku da'ví nto ña
dovete tē ña te neé kade ña. Ná kakán ka nto
xá'ví nto, tsí e dívi tsí é kani'í nto —ka'an ñá
ni ña.

¹⁵ Ña'a sán ne, ntaítsu'un ña ntantétu ña.
Ntádē kuení mii ña tē nté kaa ne, Juaán san
é Cristu ña.

¹⁶ Ntá tsi Juaán san ne, kaka'an ñá ni ñn
ntíí ntíí ña'a san:

—Xu'ú ne, kúdii ntute kadá'vi ú nto da
kanakútsi ntute ú nto ne, ntá tsi vé'xi uun
ña'a, ña e díí díí ka ka'nu é xu'u, é nté
ña kainuu á'vi ko é nantúte ú xo'o nti'xen
ña. Diví ña ne, ñá tē ntúte dá'vi ña nto, tsi

Espírítu Sántu sán dá'ví nuu ña nto, ni ñū'u é
kai'xi.

¹⁷ Diví ña né, ni'í nta'a ña utun é kāni ña
trigu é nātsoo xio ña xáka i. Nātsu'un vá'a ña
trigú san ini aka ña, ntá tsi ka'mi ña xáka san
mé'ñu ñū'ú san mí ña ntá'va —ka'an ña.

¹⁸ Ne, titín ka nuu i é kāká'an Juaán san ni
ñá'a san dá kaka'an ntódo ña ni ñá tú'un vá'a
san di.

¹⁹ Ntá tsi de tíi Juaán san ni ña tsiñu ka'nu
i, ña Heródē, tsi náki'i Heródē san ñadí'i ení
ña Felipe, ñá nani Heródia. Dē tíi ña ni ña
kuenta iña é un ntí'í nuú i é kīni kaa é idé ña
di.

²⁰ Ntá tsi dá téku Heródē ne, tuku nuu i idé
túku ña: tsí xnúu kutu ña Juaán san viutun.

Dá itsi ntute Jesuú

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Dá kanakútsi ntute Juaán san un ntíí ntíí
ña'a sán ne, itsi ntute Jesuu ntá'a Juaán san
di. Dá kaká'an ntá'ví Jesuú ne, ura dú'va tsi
nákaan xi'í e dukún kán.

²² Díto tsi vé'xi daxi Espírítu Sántu
san vata kaa paloma é nākuntéku díki ñá ne,
dá téku ña uun tatsín e dukún kán é kāká'an:

—Divín é i'xá mii kó e dóo ntio ko. Divín é
nakaxnúu ú o —ka'an tatsín san ni ña.

Ñavi'i ata Jēsuu

(Mt. 1:1-17)

²³ É kúvi oko u'xi kuia Jesuú san da éni
ntu'u ña edé tsiñu ña. Diví ña né, i'xá Josee
ña, kuíni ña'a san. Josee san ne, i'xá Elií.

²⁴ Elií san ne, i'xá Mataa. Mataá san ne,
i'xá Levii. Levii san ne, i'xá Melqui. Melquí
san ne, i'xá Jana. Janá san ne, i'xá Josee.

²⁵ Josee san ne, i'xá Matatia. Matatía san
ne, i'xá Amoo. Amoo san ne, i'xá Nauun.
Nauún san ne, i'xá Eli. Elí san ne, i'xá Nagai.

²⁶ Nagai san ne, i'xá Maa. Maá san ne, i'xá
Matatia. Matatía san ne, i'xá Semei. Semeí
san ne, i'xá Josee. Josee san ne, i'xá Judaa.

²⁷ Judaá san ne, i'xá Juanaan. Juanaán san
ne, i'xá Resa. Resá san ne, i'xá Zorobabee.
Zorobabee san ne, i'xá Salatíe. Salatíeé san
ne, i'xá Neri.

²⁸ Neri san ne, i'xá Melqui. Melquí san ne,
i'xá Adí. Adí san ne, i'xá Cosan. Cosán san
ne, i'xá Elmadaan. Elmadaan san ne, i'xá
Ee.

²⁹ Eé san ne, i'xá Jesuu. Jesuú san ne, i'xá
Elieze. Eliezeé san ne, i'xá Joriin. Joriín san
ne, i'xá Mataa.

³⁰ Mataá san ne, i'xá Levii. Levii san ne,
i'xá Simiuun. Simiuún san ne, i'xá Judaa.
Judaá san ne, i'xá Josee. Josee san ne, i'xá
Jonaa. Jonaá san ne, i'xá Eliaquiin.

³¹ Eliaquiín san ne, i'xá Melea. Melea san
ne, i'xá Mena. Mená san ne, i'xá Matata.
Matatá san ne, i'xá Nataan.

³² Nataán san ne, i'xá Davii. Davii san ne,
i'xá Isaii. Isaií san ne, i'xá Obee. Obee san

ne, i'xá Boo. Boó san ne, i'xá Sala. Salá san ne, i'xá Nasuun.

³³ Nasuún san ne, i'xá Aminadaa. Amínadaá san ne, i'xá Amiin. Amiin san ne, i'xá Arní. Arní san ne, i'xá Eruun. Eruún san ne, i'xá Fare. Faré san ne, i'xá Judaa.

³⁴ Judaa san ne, i'xá Jacoo. Jacoo san ne, i'xá Isaa. Isaá san ne, i'xá Abraan. Abraán san ne, i'xá Taree. Tareé san ne, i'xá Nacoo.

³⁵ Nacoo san ne, i'xá Seruu. Seruú san ne, i'xá Ragau. Ragaú san ne, i'xá Pelee. Peleé san ne, i'xá Hebe. Hebé san ne, i'xá Sala.

³⁶ Salá san ne, i'xá Cainaan. Cainaán san ne, i'xá Afasaa. Afasaá san ne, i'xá Seen. Seén san ne, i'xá Noee. Noeé san ne, i'xá Lamee.

³⁷ Lameé san ne, i'xá Matusaleen. Matusaleén san ne, i'xá Enoo. Enoo san ne, i'xá Jaree. Jareé san ne, i'xá Malalee. Malaleé san ne, i'xá Cainaan.

³⁸ Cainaán san ne, i'xá Enoo. Enoo san ne, i'xá See. Seé san ne, i'xá Adaan. Adaan san ne, i'xá Xuva kō.

4

Dā nchó koto ntee tó'ō e ña vá'ā san Jesús (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesuú ne, nuu tsitu Espiritū Sántū sán nima ñá, ntiko koō ña é ñe'ē ña nú ntute ka'nu é nani Jórdaan. Kue'en ní'i Espiritū Sántū san ña, kué'en ña ñuu ítí kán mí xoxó ña'a.

² Ikān itúvi ña uvi díko ntuvi ne, ntá tsi tó'ō e ña vá'ā san ne, ito nteé ña. Ná ni e'xí kue'en ña ntuvi é itúvi ña ikān. Dā rkontúvi ne, kákin ña.

³ Kidáā né, kaka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña: —Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva ko ō né, viin é nantúvi xuu sa'á tañú'ú —ka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña.

⁴ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña: —Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Ñá te da mii tsi tañú'ú san kantio ña'a san, tsí kantio ña un ntí'i tū'ún é kaka'an Xúva kō”, ka'an —ka'an ñá ni i.

⁵ Kidáā ne, kúxee ni'i tó'ō e ña vá'ā san ña nuu itsi mi dóo dúkun. Uun da'na tsi nañé'e ña un ntí'i ñuu é ió da kaníi ñūxiví ne,

⁶ kaka'an ni Jesús san: —Xu'ú ta'xi u é kadā kú'ven dá kaníi ñūxiví san. Ta'xi u é un ntí'i e dóo va'á san é kúví iña o. Tsí xu'ú ne, é ntúvi kuenta ntá'a ko é un ntí'i sá'á ne, kué'ē ú da xóo ka tsi é ntio ko.

⁷ Te nakūnchítin núu ko ne, te kunūu ini ó ko ne, é un ntí'i kúvi iña o —ka'an ni Jesús.

⁸ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni i:

—Tū'ún Xuva ko ne, kaka'an: “Kunūu ini ó Tó'ō o Xuva ō. Da mii tsi ñá é kuñti'xe o ña”, ka'an —ka'an ñá ni tó'ō e ña vá'ā san.

⁹ Kidáā ne, kue'en ní'i tó'ō e ña vá'ā san ña ñuu Jerusalem. Nakáā ñá díki xúkun ka'nu mí'i e díi díi ka dukún ne, dá kakā'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é divin é i'xá Xuva kō ne, nakō'xón nuun kúñu ō un tsi nte i'a.

¹⁰ Tsí kaka'an tū'un Xuva kō: Tsí taxnúu ña ánje ñá é vii ñá o kuenta, é kúnuu mé'ñu kúnuu dava ña o.

¹¹ Kúrkaa ánjē san o, vata koo é ña náki'in nte uun xuu, ka'an —ka'an tó'ō e ña vá'ā san ni Jesús.

¹² Ne, nántiko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni i:

—Du'vá ó kaka'an tū'un Xuva kō di: “Ñá ku nte dúkun kōto nteen Tó'ō o Xuva ō”, ka'an —ka'an ñá ni é ña vá'ā san.

¹³ Dā ña ni kuvi vii tó'ō e ña vá'ā san nte koo vii é kó'xó nteé Jesuú ne, kíi nteé xio, kue'en.

Dā éni ntu'u Jesús de tsiñu ña ñuu Galilea (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Nāxee Jesús ñuu Galilea, nuu tsitu nima ñá Espiritū Sántū san é vii ñá tsiñu ña. É da mí'i ká ñuu ntáka'an ñá'a san iña Jesús.

¹⁵ Naku'á'a ña ñá'a san ta'án ñuu ta'án ñuu má vi'i mi ntánataká nuu ña Israee. Un ntí'i ntí'i ña'a san ntáka'an ñá e dóo va'á Jesuu.

Dā itúvi Jesuu ñuu Nazaree (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Kidáā né, nāxee Jesús ñuu Nazaree, mí é'nu ña. Ntuvia dá ió dá'na ne, kué'en ñá má vi'i mí nataká nuu ña Israee váta xkoó ini ña. Nákuntísi ña é naku'á'a ña tū'un Xuva kō.

¹⁷ Xé'e ña ña tūtu é de vá'á ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isáia. Nakaán ña ne, nāni'i ña mí du'vá'á ó kaka'an:

¹⁸ Espiritu Xuva kō ne, nuu mé'ñu nuu dava ña ko,

tsí divi ñá teé tsiñu ña ko é ká'án u tū'ún é vá'á ni ña ntá'vi. Divi ñá táxnūu ña ko

é ká'án u ni ña ñu'u kutú nte koo nakáku ña, ní é nakaán u ntuxnúu ña kuāa,

ní é nakáku u ña ntáde xení ña'a ní i,

¹⁹ ní é ká'án u tsi é xee ntúvi e dóo va'á koo vii Xuva ko ni ñá'a.

Kuān ó kaka'an tū'ún é naku'á'a ña.

²⁰ Kidáā ne, naxtínuu Jesuu tútú san ne, dá nakué'e ña ña kaxntíi nú vi'i mi ntánataká nuu ña ne, nákutúvi xtuku ña. Un ntí'i ntí'i ña ntoo sán ne, ntaíto ña ña.

²¹ Kidáā ne, éni ntu'u Jesús kaká'an ñá ni ña:

—Tū'ún sa'á ne, é vevii é kākuntaa vata kaa e téku nto dá kanaku'á'a ú nto —ka'an Jesús.

²² Un ntí'i ntí'i ña'a sán ne, vá'á ó ntáka'an ñá iña Jesús. Da kúdu'va ña é kuān nte vá'á ó kaka'an ña. Ntatíin mii ñá, ntáka'an ña:

—¿Ñá ntu te i'xá Josee ñá sá'a? —ka'an ñá'a san.

²³ Dá kaká'an Jesús ni ña:

—Ncho ka'an ntó nī kó vatā ó ntáka'an ñá'a san: “Tē nuu é ntaā i é mediku ntó ne, ntvá'a mii ntó kúñu ntó.” O ncho ka'an ntó nī ko: “Vatā o téku ntí nēe é idé nto ñuú Capernaú ne, kuān koo vií nto i'a di, ñuú mii ntó”, te kuan kōo é ncho ka'an nto.

²⁴ Nuu é ntaā i é káka'án u tsi nté uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ñá ntō ña'a san, ña ñuú mii ñá, é kīni ña tú'un é káka'an ña.

²⁵ Nuu é ntaā i é káka'án u tsi ñá te da dīi ñadi'í kīi san ntoo ña ñuú Israee ntuvi da itúvi Elia. Dā kidāá ne, ña ni kán kué'en tsi davi unī kuia nte dáva ne, dōo kútama ña'a san da kaniñ ñuú san.

²⁶ Ntá tsi ña ni taxnúu Xuva kō Eliá san e kixntíi ña ñadi'í kīi, ña ñuú Israee, tsi táxnūu ña ña é kixntíi ña uun ñadi'í kīi, ña ñuú Sareta, ñuu é tuví étsin Siduun.

²⁷ Nā te da dīi ña ntákuvi kui'i é kánako'xo kúñu i ntóo ña ñuú Israee ntuvi da katúvi ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Eliseu, ntá tsi nté uun ña'a, ña ntánchokuvi, ña ni ntvá'a ña. Tsi mii tsi Nāmaan, ña ñuú Siria, ntvá'a ña —ka'an Jesús.

²⁸ Ntá tsi ña ntoo iní vi'i mí nataká nuu ña Israeé ne, un vá'a tsi kúdiin ña dá téku ña é kuān ó kaka'an ña.

²⁹ Nákuntāñi ña'a sán ne, nakunu ña Jesús ñuú ña. Kue'en ní'i ña ñá rki uku é nakó'xó nuu ñá ña.

³⁰ Ntá tsi kīi ni'ni Jesús mé'ñu ña'a san, kué'en ña.

*Ñatīi, ña é nuu é ña vá'a nima i
(Mr 1:21-28)*

³¹ Jesús ne, kué'en ña ñuú Capernaú é tuví ñuú Galileá ne, ikan kanakuá'a ña ñá'a san ntúvi dá ió dá'na.

³² Koó dá kúdu'va ña'a san tú'un é kanakuá'a ña ña, tsi dóo ini Jesús nee é káka'an ña.

³³ Má vi'i mí nataká nuu ña Israeé san ne, tuví uun ñatīi, ña é nuu é ña vá'a nima i ne, un ntīi tsi káka'an:

³⁴ —¡Na koo mii ntó nti! ¿Neé ntu vii ntó nī ntī, Jesús, ña ñuú Nazaree? ¿Vé'xí ntu nto é nākunaá nto nti? Xu'ú ne, iní u nto, tsi divi ntó e dóo va'á nto ña Xuva ko —ka'an ni Jesús.

³⁵ Kidāá ne, de tí Jesús ni é ña vá'a san, kaka'an ñá ni i:

—¡Dīin tsi kutūvin! ¡Ntiin nima ñátīi sá'a! —ka'an ñá ni e ña vá'a san.

Kidāá né, un ntīi tsi nāntava é ña vá'a san ña ñu'u kan, mé'ñu un ntīi ntīi ña'a san da ntīi nima ña. Ntē ña ni ní'i kui'í ña da ntīi é ña vá'a san.

³⁶ Dōo u'vi ña'a san un ntīi ntīi ñá da ini ña. Ntátsixe'e ta'an mii ña:

—¿Neé ntú tu'un sá'á? Ña sá'á ne, ¿nté kui dóo ió ña é vii ña? Tsi dá mii tsi káka'an ñá

ne, kūvi idé ña nakúnu ña é ña vá'a san —ka'an ña.

³⁷ Da mí'i ká ñuú san ntáka'an ñá ña Jesús.

*Dā ntvá'a Jesuu ñuntá Simuún Pedru
(Mt. 8:14-15; Mr: 1:29-31)*

³⁸ Kidāá ne, nákuntísi Jesús, ntáka ña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kué'en ñá nú vi'i Simuun Pedru. Ikān tuví ñuntā ña ne, dōo kaxé'e ña ka'ni. Íkan ña dá xe'e ntá'a Jesuu é na ntává'a ña ña.

³⁹ Nákuntēi Jesús nuu ñadi'í san mí tuví ntaa ña ne, kaka'an ña é na ntíkó ka'ni san. Ura tsi i nakuntísi ña, da de vá'a ña é ká'xí Jesús ni ñá'a ña.

*Dóo titín ña ntánchokuvi ntvá'a Jesuu
(Mt. 8:16-17; Mr: 1:32-34)*

⁴⁰ Ura da kaído nuu ngántií san ne, xée un ntīi ntīi ña'a san, xee ní'i ña ña'a ña, ña ntánchokuvi san, mí tuví Jesús. Dōo titín nuu kui'í ntákuvi ña. Tīin nta'a Jesús ñá'a san xe un xé un ñá, ntvá'a ña ña.

⁴¹ Nā te da dīi ña ntánchokuvi san ne, ntīi é ña vá'a sán nima ña. Koó dá ntákachu'u ntáa é ña vá'a san, ntáka'an:

—¡Divi ntó é I'xá Xuva ko ntō! —ka'an.

Ntá tsi de tí Jesús ni é ña vá'a san. Nā ni xé'e ña itsi é ká'an, tsi ini tsi divi ña é Cristu ña, ña e táxnūu Xuva kō.

*Kaika Jesuu kaniñ ñuú Galilea, kaka'an ntódo ña ni ñá'a san
(Mr: 1:35-39)*

⁴² Dā tuví ne, kué'en Jesús díñi ñuú san mí xoxo ntóo i. Ntá tsi ña'a sán ne, dōo nántuku ña ña. Xée ñá'a san mí tuví ña ne, ñá ni nataká ñá ña, tsi ña ni ntío ñá'a san é k'ín ka ña.

⁴³ Ntá tsi kaka'an Jesús:

—Da mii é k'ín ka ú xio ñuú san, kika'án u ni ñá'a san tú'un é vá'a ña i mí kadé kú've Xuva kō, tsi divi tsiñu sá'a e táxnūu Xuva kō ko —ka'an Jesús.

⁴⁴ Kué'en ña ne, kuka'an ntódo ña ni ñá'a má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san dá kaniñ ñuú Judea.

5

*Nuu i e dóo ka'nu e kúvi ni ña ntáñin tsáká
(Mt. 4:18-22; Mr: 1:16-20)*

¹ Uun ntuvi ne, ntísí Jesús díñi míni ká'nu é nani Genesáree. Nā te da dīi ñá'a xee ña é kīni ñá Jesús. Un tsi tavi núu ña ña e dóo ntío ña é kīni ña tú'un Xuva kō.

² Íni Jesús úvi tun ntóo íxū é ntoo díñi ntute kán ne, ña ntátava tsáká sán ne, é ntīi ña tun ntóo san é nakate ña xunu ña.

³ Kidāá ne, kúxēe Jesús iní tun ntóo Simuún san ne, dá ikan ñá ña da xe'e é na nak'ín ika ká ña iní ntute san tun ntóo san. Kidāá né, eni ntu'u ña káka'an ñá ni ñá'a san.

4 Dā kúvi ka'an nā ni nā'a sán ne, kidáa ne, kaka'an nā ni Simuun:

—Kuē'en ni'i nto tún ntóó san iní ntute mí kúnú san ne, dá nakuí'tá nuu nto xunu nto, dá t̄in nto tsákā san —ka'an Jesús ni nā.

5 Simuún san ne, kaka'an nā:

—Mastru, kuē'en niñu vétun é nū'u nti, ntáde tsiñu nti ne, nté uun tsákā nā ni ni'i nti ti. Ntá tsi te divi nto kā'an ntó ne, nakuí'tá nuu xtuku ntí xunú nti —ka'an nā.

6 Kuān o dé nti'xe nā ne, ni kuē'en tsi nū'u tsiu tsákā san xunú nā dā nātavā nā. Dókō sá ni ntātsin tu'un xunú nā.

7 Kidáa né, ide nā nta'a nā ni nā nū'u tuku tun ntóó san vata koo é k̄i'xi nā, kixntí nā nā. K̄i'xi nā ne, natsítu kuē'en nā ntuvi tún ntóó san. Dókō sá te ni ntii ntoko tun ntóó nā.

8 Dā íni Simuun Pedrú san nté ó kúvi ne, nākunchíti ntāa nā nuu Jesús, dá kakā'an nā:

—Kii nteé xio nto ko, Tó'ó, tsi xu'ú ne, dōó ío kuetsi ko —ka'an nā ni Jesús.

9 Tsi dóo ū'ví Simuún san, ni ūn ntíi ntíi nā nguui san, tsi dóo kue'e tsákā táva nā.

10 Kuan ō kuini Santiaú san di nī Juaan, i'xá Zebedeu, nā é dadii ntáde tsiñu ni Simuún san. Ntá tsi kaka'an Jesús ni Símuun kidaa:

—Ná ku u'ví o. Tsi vatā o den da t̄in o tsákā ne, un tsi nté vevii ne, kuan kōo ni'i o nā'a, nā é kuntikin Xúva kō di —ka'an nā ni Simuun.

11 Kidáa né, ntii ni'i nā tun ntóó san diñi ntute kán né, dá tsóo mii ntí'i nā iñā nā, dá kuē'en nā, kuntikin nā Jesús.

Dā ntavá'a Jesuu nā nako'xo kúñu i

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Uun ntuvi ne, tuví Jesuu uun nūú ne, xée uun nātíi, nā é kanako'xo kúñu i. Dā íni nā Jesuu ne, nākútintei nā nū'u kán, kaikan nā dá xe'e:

—Tó'ó, tē ntio nto ne, kuvi nakuí'tá ntó kui'í ko —ka'an nā ni Jesús.

13 Kidáa ne, t̄in nta'a Jesús nā, kaka'an nā ni nā:

—Ntio ko. ¡Nā ntuvá'an ve! —ka'an nā ni nā.

Ura dú'va tsi i kue'en ntí'xe kui'í é kanako'xo kúñu nā.

14 Kidáa ne, kaka'an Jesús ni nā:

—Nté uun nā'a san nā ku ká'an ni'in nā. Mii tsi é kuē'en nta'a dutú san na kiní nā o. Kuē'en ni'in doméni iñā é ntuvá'an san vata ō ka'an Muisee, vata koo é un ntíi ntíi nā'a san kutúni nā tsi é ntuntoon kui'í é kákuvi o —ka'an nā.

15 Ntá tsi da dií dií ka kúxée nuu t̄u'un iñā Jesús. Nā te nté kaa nā'a nataká nuu nā é k̄ini nā é kaka'an Jesús nī é ntuvá'a nā kui'í nā di.

16 Ntá tsi Jesuu ne, kii nteé xio nā mí xoxó nā'a ntoo nā ne, ikan kúka'an ntá'ví nā.

Dā ntavá'a Jesuu uun nā'a, nā nat̄in

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Uun ntuvi ne, tuví Jesuu, kaka'an nā ni nā'a san. Ikān ntoo nā fariseu ni mastrú lei di, nā vé'xi da kanii nūú Galilea, nūú Judeá, ni nūú Jerusaleen. Dōo xé'e Xuva kō é kúvi víi Jesuu é ntavá'a nā nā ntánchokuvi.

18 Kidáa ne, xee ni'i nā uun nātíi, nā nat̄in, ntékú nā chidō. Ncho k̄'vi ni'i nā nā iní víi kan é xtuví nā nā nuu Jesús,

19 ntá tsi nā ni nani'i nā nté koo k̄'vi nā, tsi nā te nté kaa nā'a ntán̄i nā. Dukuān ne, kúxée nā rki ví'i kan, dá nakuído nā xk̄iti tsió san ne, da nákií nā nā nchokuví san, kanii tsi nā ni chido nā, nuu Jesús.

20 Dā íni Jesuu tsi dóo ntánun iní nā vexní'i nā ne, kaka'an nā ni nā nchokuví san:

—Vevii ne, é dē ka'nu iní u ni o kuetsi o ve —ka'an nā.

21 Kidáa ne, mastrú lei san nī nā fariseú san ne, eni ntu'u nā ntádē kuení mii nā: “¿Neé ntú nā'a nā sá'a é dotó tsi kaka'an nā t̄u'ūn e dóo xii kaa? Tsi xoxo kuvi víi i é káda ka'nu iní i ni kuetsi kō. Mii tsi Xuva kō é kúvi víi nā.” Kuān ó ntádē kuení nā.

22 Ntá tsi Jesuu ne, kūtuni nā nté ō ntádē kuení nā'a san ne, tsix'e nā nā:

—Nté kuān ó ntádē kuení ntu nto?

23 ¿Neé nto: “É ntóo kuetsi o vē”, o te ká'an u: “Nakunt̄itsin ve, nakakan?”

24 Nañé'e u nto tsi xu'ú é v̄exkúví ū nātíi ne, kuvi víi u é nakate u kuetsi nā'a nūxiví sa —ka'an nā.

Kidáa ne, kaka'an nā ni nā nat̄in san:

—Nakunt̄itsin vé ne, dá naki'in chido ō ne, dá kúnú'ūn nū v̄i'í o k̄an —ka'an Jesús ni nā.

25 Ura tsi i nakunt̄itsi nā nat̄in san mé'ñu ūn ntíi ntíi nā'a san ne, da náki'i nā chido nā, kunú'u nā nū ví'i nā kán, kaka'an nā é dóo ka'nu Xuva kō.

26 Un ntíi ntíi nā'a san ne, koó dá kúdu'va nā, ntáka'an nā é dóo ka'nu Xuva kō. Dukuān ú'ví nā di, ntáka'an nā:

—Nté uun ito vata kiní o nuu i e dóo ka'nu e íni o vevii —ka'an nā.

Dā kána Jesuu nā nani Lēvii

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Dā kúvi sá'a né, ntii Jesuu, kuē'en nā. Xée nā mí tuví nā kaido diu'un xōo iñā nūú Roma. Levii nani nā. Tuví nā uun itsi mí kaido nā diu'un xōó ne, kaka'an Jesús ni nā: —Kuntikín ko —ka'an nā ni nā.

28 Kidáa ne, nākunt̄itsi Levii san. Tsoo mii ntí'i nā iñā nā, kuē'en nā, kantikín nā Jesús.

29 Da rkontúvi ne, tsū'un Levii san viko nū ví'i nā kan kuēnta iñā Jesús. Nā te da dii nā'a, nā ntánataka diu'un xōo iñā nūú Romá san, nataká nuu nā. Kidáa ne, uun tsi itsi intóo ntíi ntíi nā nū mesa.

30 Ntá tsi nā fariseú san ni mastrú lei é dadii tsi ntáde tsiñu nā ne, eni ntu'u nā

ntáka'an ntée ña ña ntántikin Jéssuu, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntaé'xi dadii nto nī ña ntánataka diu'un xōo iña ñuú Romá san, ni ña iō kuetsi i di? —ka'an ñá ni Jéssuu.

³¹ Kidáa ne, nantíko kóó Jéssuu, kaká'an ñá ni ña:

—Xoó ña'a, ña é vā'á ne, ñá kantio ña medikū. Tsi mii tsi ña ntánchokuví san é ntio ña medikū.

³² Ña te ña é vā'á san ña é vexnantukū u, tsi ña iō kuetsi i san, vata koo é na natívi iní ña kuetsi ña —ka'an ñá ni ña fariseu.

Kuenta iña i é kuntoo ixu ó
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ntáka'an ñá ni Jéssuu:

—Ña ntántikin Juaán san ni ña ntántikin fariseú san ne, dōo ini xkuntoo ixu ñá; dōo ini ka'an ntá'ví ña di. Ntá tsi ña ntántikin ntó ne, nguentúvi tsi ntáxi'i ntaé'xi ña —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kóó Jéssuu, kaká'an ñá ni ña:

—¿Vá kúvi ntu víi nto é ña ká'xi ña'a san mí iō víko e ntatánta'a ña da ntóo ni'i ña ña e tánta'a san?

³⁵ Ntá tsi tē xee úra i é ki'in ni'i ña ña e tánta'a sán ne, da kidáa kuntoo ixu ñá —ka'an ña.

³⁶ Kantaa ña ni ñá nuu i sá'a di:

—Nté uun xoxo ka'nté i uun ta'vi du'nu xée i é nākunteé nuu du'nu ata. Te kuan kōo víi ña ne, natívi ñá du'nu xée san ne, ñá vā'á ito ka, tsi ña te dadii tekú doo xée san ni doo atá san.

³⁷ Ntē xoxo tsu'un i ntute tinti'o xéé san iní ñii atá san, tsi ntute tinti'o xéé san ne, dōo ntii iní i ne, ntáta ñii atá san. Ñii san ni ntúte tinti'o sán ne, ntuvi kunáa te ntáta.

³⁸ Dukuán é kantio é kú'un ntute tinti'o xéé san iní ñii xéé san di.

³⁹ Xoo e ntáxi'i i ntute tinti'o atá sán ne, ñá vādá ntio i ntute tinti'o xéé san, tsi díi ka vā'a xi'i ntute tinti'o atá san é ntute tinti'o xéé san, kuiní i —ka'an Jéssuu ni ña.

6

Dā táva ña ntini'i Jéssuu xóko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Uun ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jéssuu ni ña ntini'i ñá, itá nti'xin ña má trigu kan. Ña ntini'i ñá né, táva ña xoko trigu san, dá xiín nuu ña nta'a ña ne, dá é'xi ña ntikin i san.

² Kidáa né, iō ñá fariseú san ne, tsixé'e ña ñá:

—¿Nté kuán ó ntáde ntu nto? Tsi dóo xií kaa é kuán koo víi o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

³ Nantíko kóó Jéssuu, kaká'an ña:

—¿Vá ña ntu ni nakua'a nto nté ó dé Davii ni ña ntini'i ña uun ntuvi dá dóo kákin ña?

⁴ Tsi kukí'vi ña iní vi'i Xuva kō né, dá kí'i ña tañú'ú e kúviko iña Xuva kō ne, dá é'xi ña, divi ña ni ña ntini'i ña, kuán te da mii tsi dutú san é kúvi ka'xi ña tañú'ú e kúviko san —ka'an ña.

⁵ Kaka'an xtúku Jéssuu:

—Xu'ú é vëxkúvi ú ñatíi ne, kadé kú'vé u iña ntúvi dá iō dá'na san —ka'an ña.

Ñatíi, ña natín nta'a i
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Tuku ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jéssuu san má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, eni ntu'u ña kanakuá'a ña ña'a san. Ikán tuví uun ñatíi, ña natín nta'a i.

⁷ Mastrú leí san ni ña fariseú san ne, ntaíto xu'ú ñá Jéssuu nté koo víi ña, tē ntavá'a ña ña'a ntúvi dá iō dá'na san ne, vata koo é ni'i tsi ña nté koo tsi'i kuetsi ña ña.

⁸ Ntá tsi Jéssuu ne, iní ña nee e ntádé kuení mastrú leí san ni ña fariseú san ne, kaka'an ñá ni ñatíi, ña natín nta'a i san:

—Nākuntísin ne, dá kuntísin mé'ñú ña ntoo san —ka'an ña.

Nākuntísi ña ne, íntísi ña mé'ñú ña'a san.

⁹ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña nguú san:

—Iō é tsixé'e ú nto ve. ¿Néé ntu é vā'á víi o ntuvi dá iō dá'na? ¿Ó víi o é vā'á ne, ó víi o é kini kaa? ¿Ó nakákú o ñá'a sán ne, o nākunaá o ña? —ka'an ña.

¹⁰ Ito díto Jéssuu un ntíi ntíi ña ntoo díñi ña ne, dá kaká'an ñá ni ñatíi san:

—Katan nteén nta'a o —ka'an ña.

Kuán o dé nti'xe ñatíi san ne, ura tsi i ntuvá'a nta'a ña.

¹¹ Ntá tsi ña nguú sán ne, dōo kúdiin ña. Eni ntu'u ña ntáka'an ña neé ntu é víi ñá ni Jéssuu.

Dā nakaxnúu Jéssuu uxúvi ñá'a pustru ña
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ntuvi tsikán ne, kué'en Jéssuu uun itsi xukú mí kúka'an ntá'ví ña. Ni ñii ñii san kaka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

¹³ Dá tuví ne, kána ña un ntíi ntíi ña ntántikin ñá ne, da nākaxnúu ña uxuvi ñá'a xoo é víi i pustru ña.

¹⁴ Ña sá'a é nakaxnúu ña é víi ñá pustru ña: Simuun, ña e xntánteé ña é Pedru kunáni ña; ni Ándree, ení Simuun; ni Sántiau, Juaan, Felipe, Bartulumeé,

¹⁵ Mateu, Tumaá, ni Sántiau, i'xá Alfeu; ni Simuun, ña xntánteé ña é Zeloté di;

¹⁶ ni Júdá, ení Santiau; ni tūku Júdá, ñá é vë'xi ñuú Iscariote, divi ñá é diko ña Jéssuu.

Ñá tē nté kaa ña'a kanakuá'a Jéssuu
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Dá kúntíi Jéssuu ni pustru ña xuku sán ne, íntísi ña mí neni núu ne, ikán náataká nuu un ntíi ntíi ña'a, ña ntántikin ñá ne, ñá tē nté kaa ña'a san náataká nuu ña ntuvi tsikán di, ña é vë'xi da mí'i ká ñuú Judea ni Jerusáleén di, ni ñuú Tiru ni Síduun, ñuú é ntoo díñi ntute

ñu'u kãn. Xée ñã é kiní ñã é kãka'an Jesuú ne, é ntavá'a ñã ñã nêe kui'i ntákuví ñã.

¹⁸ Ñã ntánto'o i é ñu'u é ñã vá'ã nima í ne, ntuvá'a ñã ñã.

¹⁹ Dukuãn ne, un ntíí ntíí ñã'a san ncho tĩn nta'a ñã Jesuu, tsí iní ñã tsi dóo ió ñá é víi ñã é ntavá'a ñã un ntíí ntíí ñã'a san.

Xoo e dñi i ne, xoo é ñã dñi i

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Ito Jesuu ñã ntiní'i ñã ne, dá kaka'an ñã ni ñã:

—Nté kuãn nte vá'ã o iña nto é ñã tuví neé ió nto, tsí kaduku ntée nto mí kadé kú'vé Xuva kó.

²¹ Nté kuãn nte vá'ã o iña nto é vevíí e ntákakin nto, tsí rkontúví ne, nta'a nto.

Nté kuãn nte vá'ã o iña nto é vevíí ne, ntaéku nto, tsí rkontúví ne, naxkuntée nto.

²² Nté kuãn nte vá'ã o iña nto dá ñã ntío kue'en tsi ñã'a sán nto, da tsoó mii ñã ntó, da ntáka'an ntée ñã nto, da ntánantii ni'ni ñã nto tsi ntántikin ntó ko, xu'u é vèxkúví ú ñatíi.

²³ Na nãkumuu dñi kue'én nima nto. Un tsi kantíta mii ntó e dóo dñi nto ntuví dá kuan koo víi ñã ni ntó. Tsi ñã'ntó ne, ni'í nto ùun doméni é ta'xi Xuva kó. Tsi kuãn o dé xení ñãta ñã, ñã intóo nte ntúví di'na, ni ñã ka'án naa Xuva kó.

²⁴ Ntá tsi ñã ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo kuika i, tsi é ni'í nto é intoo dñi nto.

²⁵ Ñã ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo ió iña i vevíí, tsi rkontúví ne, dóo nto'o nto é kã'xi nto.

Ñã ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo dñi i vevíí, tsi rkontúví ne, kueku nto ne, kuntuo nta'xa nto di.

²⁶ Ñã ntá'vi ide ntú nto tẽ un ntíí ntíí ñã'a sán ne, dóo vá'ã ó ntáka'an ñã iña nto, tsi kuãn o dé ñã intóo kidaa ni ñã é dotó tsi ntáka'an ñã é ka'an ñã naa Xuva kó, ntá tsi ñã te ntáa e ntáka'an ñã.

Kuinima kó ñã ntaínchu'vi kó

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ntá tsi ntó'o e ntaíni nto ne, kaka'án u ni ntó: Kuinima ntó xoo é ñã ntío i nto. Vá'a kó víi nto ni ñã ntaínchu'vi ntó di.

²⁸ Nãxnuu viko nto ñã e ntáka'an ntée nto. Kantá'vi ntó iña ñã ntáka'an kñi iña nto.

²⁹ Tẽ xoó ñã'a kaxé'le nua ñã vinuu ntó ne, kué'le ntó tinuu nto é ùun xo ká san di, na kué'le ka ñá di. Tẽ xoó ñã'a kanakí'i nuu ñã kutuun ntó ne, kué'le nto dũ'nu ntó di, na kuni'i ñã.

³⁰ Da xoó ka ñã'a, ñã é kaikan kudii neé ntio i ne, kué'le ntó. Te kí'i ñã da neé ka iña ntó ne, ñá ku ntáka nto.

³¹ Víi nto ni tá'an nto vatá ó ntio nto é víi ñã ni ntó.

³² Tẽ ntákuinima ntó da mii tsi ñã é kãkuinima í nto ne, ñeé ntu sintiá'vi ni'í nto? Un tsi nté ñã kini ntáa san kuãn ó ntáde ñã.

³³ Te vā'á o ntáde nto é da mii tsi ni ñã'a, ñã é vā'á o ntáde ni ntó ne, ñeé ntu sintiá'vi ni'í ntó di? Tsi un tsi nte ñã kini ntáa sán ne, kuãn ó ntáde ñã di.

³⁴ Te xntii nto tá'an nto vata koo é na xntii ñã ntó ne, ñeé ntu sintiá'vi ni'í nto? Tsi ñã kini ntáa sán ne, kuãn o xntii ñã tá'an ñã vata koo é na xntii tá'an ñã ñã di.

³⁵ Ntá tsi ntó'o ne, kuinima ntó ñã ntákune'u iní i ni ntó. Vá'a koo víi nto ni ñã'a. Xntii nto tá'an nto é ñã kuntétu nto te xntii ñã ntó di. Kidáa né, dóo ka'nu nuu i é ta'xi Xuva ko ntó. Kidáa ne, kuvi nti'xe nto i'xá Xuva kó, ñã e dóo ka'nu. Tsi ñã'ntó ne, dóo vá'ã ó kade ñã ni ñã kini ntáa san, ñã e ñã ini é nakué'le sintiá'vi nta'a Xuva kó.

³⁶ Vata tsi o ntúnta'vi ini Xuva ko ntó ne, kuan tsi koo ntuntu'vi ini nto ta'an nto di.

Ñã ka'an ntée o ta'an kó

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Ñã kú ka'an ntée nto ta'an nto. Dukuãn ne, ñã ka'an ntée Xuva ko ntó di. Ñã ku nakuítã ntó ta'an nto ne, dukuãn ne, ñã nakuítã Xuva ko ntó di. Kada ka'nu ini nto ni tá'an nto ne, kuan koo kada ka'nu ini Xuva ko ni ntó di.

³⁸ Vata tsi koo kué'le nto ne, kuan tsi koo ni'í nto. Kú'vé va'á ni'í nto. Nakuédin nuu ñã, nakidi nuu ñã ne, kunuu tsitu kue'en da nté nakuído káva. Tsi ñã'ntó ne, ñã e kãnakii kú'vé ntó ne, ñã e tsi kú'vé ñãta'xi ñã nto di —kuan ó ka'an Jesuu.

³⁹ Kidáa ne, nañé'le ñã ñã'a san nté koo víi ñã, kaka'an ñã:

—¿Vá kúvi ntu víi uun ñã kuáá san nañé'le ñã tuku ñã kuáa mí'i kñi'ñã? ¿Ñã ntu kó'xo nuu ñã ntuví ñã xavi?

⁴⁰ Nté uun ñã kanakuá'a sán ne, ñã tẽ ká'nu ñã'a ñã vata kaa mastru ñã. Ntá tsi tẽ ntí'í kútu've ñã ne, kudadí ñã ni mastru ñã.

⁴¹ ¿Nté kui kaiton ntun xáka útun é núu ntuxnúu tá'an o? Tsi nte ñã káinín ntu'u é núu ntuxnúu mii ó.

⁴² Tẽ ñã káinín ntu'u é núu ntuxnúu mii ó ne, ñeé kui dóto tsi kaka'an ntún ni tá'an o é na tá'xi ñã nuu ñã é natávan xáka útun é núu ntuxnúu ñã? Divín e dá mii tsi rki xaa o ntéku é kãka'án ne, di'na natávan ntu'u é núu ntuxnúu mii ó vata koo é kúvi kinín va'an é natávan xáka útun é núu ntuxnúu tá'an o.

Tẽ kñi kiti i, kutuni ko neé utun

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ñã túvi utun vā'a é kãta'xi kiti é ñã vā'a. Nté utun ñã vā'a san ñã katá'xi kiti é vā'a.

⁴⁴ Da neé ka utun, kutuni ko neé utun dá kãkii kiti i. Ñã kãkii igú san utun iñu, nté ñã kãkii tinti'ó san má xuku iñu.

⁴⁵ Ñatíi, ñã é vā'á ne, kaka'an ñã nee é vā'a, tsi nuu é vā'á san nima ñã. Ñatíi, ñã é kñi kaa ne, kaka'an ñã é kñi kaa, tsi nuu é kñi kaa

nima ña. Tü'un é kākene xu'u ña ne, nima ñá kakene.

Uvi núu i étf'vi'i
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Nté kui nuu nuu xntu ntáka'an nto tsi xu'u é Tó'o ntó ne, ntá tsi ña ntáde ntaa nto ne é kāká'an u ni ntó?

⁴⁷ Ka'án u ni ntó xoo é kantikín nti'xe i ko, xoo é katekú nti'xe i ne, kade ntaa é kāká'an u.

⁴⁸ Ña sá'a ne, vata kaa uun ñatíi, ña é kaxntísi vi'i sán ne, di'na kaete nuu kunú ñá ne, xtuví ñá eti i san nú xúu. Dá é'nu ntute sán ne, dóo ntii duku ntée vi'i san. Ntá tsi ña ni kuví kantá nuu, tsi dóo kutú tuví eti i.

⁴⁹ Xoó ña'a é katekú i ntá tsi ña te kade ntaa ña é kāká'an u ni ñá ne, vata kaa uun natíi, na é xntísi vi'i i da mii tsi nú ñu'u sán ne; nté ña ni de vá'a na eti vi'i sán ne, dá é'nu ntute sán ne, dóo ntii duku ntée ne, uun ito tsi nántatsín á vi'i san —ka'an Jesús.

7

Dā ntavá'a Jesuu ña kade tsiñu iña sntadun, ña ñuú Roma
(Mt. 8:5-13)

¹ Dā kúvi ka'an Jesuu ni ñá'a sán ne, kué'en ña ñuú Capernau.

² Ikān tuví uun ñá'a tó'o sntadun, ña ñuú Roma. Tuví uun ña kade tsiñu iña ña, ña é dóo ntio ña ne, dóo nchokuví ña. E dóko sá kúvi ñá.

³ Da téku tó'o sntadún san tsi ntáka'an ñá'a san iña Jesúsú ne, taxnúu ña ñata, ña odo núu ña Israee, e kíkakan ñá dá xe'e nta'a Jesuu é na kí'in ña, kintavá'a ña ña kade tsiñu san.

⁴ Dā xee ñátá san mí tuví Jesúsú ne, ntáka'an ñá ni ñá:

—Vií nto da xe'e, xntii kudii nto tó'o sntadún san, tsi dóo vá'a ña'a ña,

⁵ tsi dóo kakuinima ñá ñuú kó ne, mii ña xntísi ña vi'i mí ntánataká nuu ña ñuú nti —ka'an ña.

⁶ Kidáa ne, kué'en Jesúsú ni ñátá san. Ntá tsi dóko sá xee ña nú vi'i ña kán né, taxnúu tó'o sntadún san ña dóo vá'a tiin li'í ñá é kúka'an ñá ni ña:

—Tó'ó, ñá té nté sa vá'a ña'a u é kuíta nti'xin nto nú vi'i ko.

⁷ Nté ña te nté sa vá'a ña'a u é xéé u un tsi nte mí tuví nto, kuiní ko. Ntá tsi te mii tsi é ká'an ntó ne, ntúvá'a ña kade tsiñu iña ko.

⁸ Tsi xu'ú ne, ió tó'ó kó di, ña odo núu iña ko ne, dóo titín sntadún ko é odo núu ú iña ñá di, é kátee tsiñu u ña nées é vií ña. Te ká'an u ni ñá é kí'in ñá ne, kí'in ñá. Te ká'an u ni ñá é na kí'xi ña ne, kí'xi ña. Te taxnúu ú ña ntáde tsiñu iña ko é vií ña sá'a ne, vií ña —ka'an tó'o sntadún san.

⁹ Koó dá kúdu'va Jesuu da téku ña sá'a. Kaito ña un ntíi ntíi ña ntántikín ñá ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Nuu é ntaa i é kāká'an u: Vata kíni u nté uun ña'a ña Israee é vata kaa ñatíi sá'a é dóo kanuu iní ña ko —ka'an Jesús.

¹⁰ Dā náxee ña é taxnúu tó'o sntadún san nú vi'i ña kán ne, é ntúvá'a tsi ña kade tsiñu iña ña.

Nantóto Jesuu i'xá ñad'í kii

¹¹ Rkontúvi ne, kué'en Jesúsú uun ñuú é nani Náiin. Kué'en ña ni ña nti'ni'í ña ne, ñá té nté kaa ña'a kue'en ña, kuntikín ñá ña di.

¹² Dā xee étsin ña mí kí'vi'í ña má ñuú san ne, vé'xi ñá'a, ña odo ñá xi'i é kíku'xi ña ña. Ñá te da dūi ña má ñuú san íntikín ñá ña di. Ñatíi, ña xi'í san ne, kuan tsi kaa uun kudii ña i'xá ñad'í kíi san.

¹³ Dā íni Jesúsú ñad'í san ne, ntúnta'ví ini ña ña, kaka'an ña:

—Ña kuékūn kan —ka'an ña.

¹⁴ Kidáa ne, kué'en étsin ña ne, dá tñn nta'a ña chidó sán ne, íntāni dá'na ña. Kidáa ne, kaka'an Jesúsú ni ñá xi'í san:

—Xu'ú kaka'an u ni ó ne: ¡Nakuntísin! —ka'an ña.

¹⁵ Ura tsi i nakuntísi ña xi'í san ne, eni ntu'u ña náka'an ña. Jesúsú ne, ntáda ña ña kuenta ntá'a di'í ñá.

¹⁶ Dā íni ña'a sán é kuān o dé Jesúsú ne, dóo ul'vi ña, un ntíi ntíi ñá ne, eni ntu'u ña naku'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kó, ntáka'an ña:

—Tsi uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko, ña é dóo ka'nu ne, é xee díto ñá mí ntoo ó ve. Tsi Xuva kó ne, xée ña ñuú kó é xntii ña kó —ka'an ñá'a san.

¹⁷ Dá kaníi ñuú Judea ni di'ni i kūtumi ña nté ó dé Jesúsú.

Ña táxnuu Juaan Bautista
(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Ña ntántikín Juaan Bautistá ne, ntaa ña ni ña un ntíi ntíi nuu i nté ó dé Jesúsú. Kidáa né, kána Juaán san uvi ñá'a, ña ntántikín ñá ne,

¹⁹ dá taxnúu ña ña nta'a Jesúsú é tsixe'e ña te divi nti'xe ña ña é kí'xi sán ne, o te kuntétu ká ña uun ká tuku ñá'a.

²⁰ Ña é taxnúu Juaán san ne, xée étsin ña, ntáka'an ñá ni Jesúsú:

—Taxnúu Juaan Bautistá nti é tsixe'ē nti te divi nto ñá é kí'xi sán ne, o kuntétu ká nti uun ká tuku ñá'a —ka'an ña.

²¹ Ura dú'va tsi i ne, ñá té nté kaa ña'a ntavá'a Jesúsú, ña é ntákuví kui'í san, ní ña é ntánto'lo i, ní ña é ñu'u é ña vá'a nima i di. Titín ña kuáá náxi'í nuu ñá di.

²² Kidáa ne, nantíko kóo Jesúsú, kaká'an ñá ni ña táxnuu Juaán san:

—Kue'ēn ntó, kuka'an ntó ní Juaan nee é íni nto, nee é téku nto. Ntaa nto ni ñá tsi ña

kuáá ne, é nāxi'í ntuxnūú ña; ña nat'in i ne, é nākaka ña; ña ntánako'xo kúñu i ne, é ntūntoo ña kui'i ña; ña lo'ō ne, é nātekú ña; ña xi'í ne, é ntōto ña; ña ntá'ví ne, é tekú ña tú'un é vā'á san nté koo nakáku ña.

²³ ¿Nté kui vá'á ó xoo ñá'a, ña é ña nativi iní i é kantikín ko! —ka'an Jesús ni ña.

²⁴ Dā kunú'u ña táxnuu Juaán san ne, eni ntu'u Jesús kaka'an ñá ni ñá'a san iñá Juaán san, kaka'an ña:

—¿Né ntu ixkoto ditó nto ñuu itsí kán? ¿Vá ñe'e ntú nto é ixkoto nto uun ñatíi, ña é dotó tsí kaka'an, vata kaa uun choo é kākantá nuu dá kadúku tátsin?

²⁵ ¿Né ntu ixkoto nto? ¿Vá ixkoto ntú nto uun ñatíi, ña é dóo vá'á doo i? É ñni nto tsí ña é dóo vá'á doo i, ña é iō ntí'i da néé ka tsí é ntio i ne, ñá tē ñuu itsí kán ñu'u ña, tsí nú ví'i rei kan ntóo ña.

²⁶ ¿Né ntu ixkoto nto? ¿Ixkoto ntú nto uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko? Nuú é ntaa i tsí divi ñá ne, kaka'an ñá naa Xuva ko, ntá tsí dií dií ka ka'nu ña'a ña é ña ka'án naa Xuva ko.

²⁷ Tsí divi ñá é úve na'a iña ña Tú'un Xuva kō mí kakā'an:

Taxnūú ú uun ña'a, ña é kuní'i tú'un san, di'na dá seen,

vata koo é nākoo tú've ña itsi o.
Kuān ó uve na'a.

²⁸ Kaka'án u ni ntō tsí é un nti'i ñatíi, ña ntoo ñuxiví san ne, nté uun ña ña te dóo na'nu ña'a ña vata kaa Juaán san. Ntá tsí ña é káduku ntée mí kadé kú've Xuva kō ne, kuān te é dií ka dutsi ntaa ña ne, dií ka na'nu ña'a ká ña é Juaán san.

²⁹ Un nti'í nti'í ña tekú i é kaka'an Juaán san ne, ede ntaa ña é kaka'an Xúva kō. Un tsí nte ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Romá san di'ntsi ntute ña nta'a Juaán san ne,

³⁰ ntá tsí ña fariseú san ní mastrú leí san ne, ña ni ntío ñá é nakútsi ntute Juaán san ña ne, kuān o nantii ní'ni ña é vā'a koo víi Xuva ko ni ña.

³¹ ¿Nté ntu koo ntada dadii ú ña ntoo vevii? ¿Nté ntu ntáa ña?

³² Vata ntáa i'xá kuetsí é ntoo nu á'ví i, ntánadiki, é un tsí ntákachu'ú ni tā'an i: “Nakuekú ntí choo, ntá tsí nté uun nto ñá ni ite'e ntō. Íta nta'xa ntí ne, nté uun nto ña ni éku nto”, xkoó ka'an i'xá san. Kuān ntáa ña ntoo vevii di,

³³ tsi vé'xi Juaan Bautista é nté ña kaé'xi ña tañú'u ne, nté ña kaxi'í ña ntute tinti'ó di ne, ntáka'an nto tsí nuu é ña vá'á nima ña.

³⁴ Kidáá ne, xéé u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. Xu'ú ne, kae'xí u, kaxi'í u ne, da ntáka'an nto tsí dóo kue'e kae'xí u, dóo kue'e kaxi'í u. Ntáka'an nto di tsí xu'ú ne, dóo vá'a tiin ú ní ña kini ntáa, ní ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Romá di.

³⁵ Ntá tsí kutuni xoo é ki'in Iní nti'xe i te kini o rkontúvi nté koo kuvi —ka'an Jesús ni ña.

Dá tūví Jesuu nú vi'i Símuum

³⁶ Uun ña'a, ña fariseú ne, kána ña Jesuu é kika'xí ña nú ví'i ña kán. Dā xee ñá ne, ítúvi ña nú mesa kan.

³⁷ Kidáá ne, xéé uun ñad'í, ña ñuu ikán, ña é dóo iō kuetsi ne, da kutuni ña tsí tuví Jesuu nú ví'i ña fariseú san ne, xéé ñá, ni'i ña uun xuxu e kúvi xuu é nani alābastru é núu tsitu cho'lo vídin.

³⁸ Ítúvi ña nú d'ín Jesuu, kaéku ña ne, nākate ña d'ín Jesuu ntuté núú ña. Kidáá né, idi ña naitsi ña di'in ña, da tánuu ña di'in ña ne, dá da'ví ña d'ín ña cho'lo vídin san.

³⁹ Ña fariseu, ña kána Jesuu ne, dá ñni ña sá'a né, dē kuení ña: “Tē dí ña kaka'an nti'xe naa Xuva ko ñatíi sa'á ne, kutuni ñá nee ñá'a ñad'í sa'á, ña katiin nta'a ña. Tsí ñad'í sa'á ne, dóo iō kuetsi ña.” Kuan ó dē kuení ña.

⁴⁰ Kidáá ne, kaka'an Jesús ni ña fariseú san:

—Simuún, iō kúdii é ká'án u ni ó —ka'an ña. Kidáá ne, kaka'an fariseú san:

—Ká'an ntō, Mastrú —ka'an ña.

⁴¹ Ne dá kantāa Jesuu ni ña, kaka'an ña:

—Uvi ñá'a ñatíi itá nuu ñá diu'un é naki'i ntée ña iña ñá kuiká san ne, uun ña'a ñá ne, ú'un sientu diú'un kui'xín san itá nuu ña. Ña uun ña'a sán ne, úvi díko u'xi tsi.

⁴² Ña ni kúvi ntá'ví ña diu'un é naki'i ntée ña ne, ide ña da xe'e nákad'í ñá kuenta é itá nuu ña ntuvi ña. Ká'an nto vé: ¿Xoo é ntuvi i é dií ka kuinima í ña kuiká san? —ka'an ña.

⁴³ Kidáá ne, kaka'an Símuum san:

—Vata te ñatíi, ña é dií ka kué'e itá nuu san —ka'an ña.

Kaka'an Jesús:

—Vá'á o é kaka'an —ka'an ña.

⁴⁴ Kidáá ne, kaito Jesuu ñad'í san ne, dá kaká'an ñá ni Símuum:

—Koton ñad'í sa'a. Xu'ú ne, xéé u nú ví'i ó né, nté ña ni ta'xín ntute é ntóo d'ín ko. Ntá tsí ñad'í sa'á ne, nakate ña d'ín kó ntute núú ña ne, idi mii ña naitsi ña.

⁴⁵ Nté ña ni é'xín xu'u kó vata xkoó ini o ne, ntá tsí ñad'í sa'á ne, un tsí nte dá xee ú ne, katanuu ña d'ín ko.

⁴⁶ Nté ña ni dá'vin díki ko nté un siin aseté san. Ntá tsí divi ña ne, dá'vi ña d'ín ko cho'lo vídin.

⁴⁷ Dukuān é kaka'án u tsí kuān te ñá tē nté kaa kue'e kuetsi ña ió ne, ntá tsí kutuni tsí e dé ka'nu iní Xuva ko ni ñá, tsí dóo kuinima ña. Ntá tsí ña'a, ña é dutsi kúdii e ntáde ka'nu iní o ni ña ne, un siin kudií kakuinima ñá kō —ka'an ña.

⁴⁸ Kidáá ne, kaka'an ña ni ñad'í san:

—É dē ka'nu iní u ni ó kuetsi ó —ka'an ña.

49 Ña'a, ña é vaxká'xi ni ña ne, eni ntu'u ña ntátsixe'e ña:

—¿Xoō ntu ñá'a ña sá'a, é un tsi nte kuétsi ñá'a san kade ka'nu iní ña ni ña? —ka'an ña.

50 Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña ni ñadř'í san: —Tsi kuínti'xe o Xuva kō ne, é ntúvá'a nima ó ve. Va vá'a tsi kué'én ve, ñá ku kada kuení ka o —ka'an Jesús ni ña.

8

Ñadř'í, ña e xntíu Jesús

1 Rkontúvi da kúvi sá'a ne, kaika Jesuú ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ña tú'un iña Xuva ko nté o kadē kú've ña. Uxúvi ña'la pustrú san ntini'í ña ña di.

2 Ío ñadř'í ne, ntikín ñá ña, ña é ntavá'a ña é ñu'u é ña vá'a san nima i ní ña é ntuvá'a kui'í e ntákuvi i. Ñadř'í san ne: María Madalena nani ña, ña e ntíu u'xe é ña vá'a nima í,

3 ní Juana, ñadř'í ñá nani Cúsa, ña dé tsiñu iña Heródē; ñá nani Sūsaná ne, ní ña te da díi ka ñadř'í, kue'en ñá vata koo é xntii ña ña neé é ío iña ña.

Dā ntáa Jesuú iña ña katá'xi tata

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Ñá te da díi ña'a kí ña ñuu ña é kiní ñá Jesuú. Dōo táka nuu ña'a sán ne, kidáa ne, ntāa Jesuú ni ña uun nuu i, kaka'an ña:

5 —Uun ñatí, ña kata'xi tatá ne, kué'en ña kúta'xi ña tatá ña. Uun itsi ne, kó'xo ntikín san itsi kán ne, ixkanúu ña'a sán ne, e'xi láa sán di.

6 Uun itsi xtuku ne, kó'xō tuku ntikín san ne'u xuú san ne, dā kéne ne, ura tsí xí'í díi, tsí kakunáá ntute mí ko'xo.

7 Kó'xō xtuku ntikín san má kú'u iñu kán. Ēnu dadíi ní xuku iñu sán ne, itávi núu kue'en xúku iñu san i ne, xí'í di.

8 Ntá tsi uun itsi xtuku ne, kó'xō nuu ntikín san ñu'u vá'a. Kidáa ne, e'nu né, dōo vá'a kúvi. Kíi te uun sientu kíi i é un é un ditsin i —ka'an ña.

Sá'a káka'an Jesuú ne, nī kué'en ini ña kaka'an ña:

—¡Te ío lo'xo ntó ne, kini nto! —ka'an ña.

¿Nté kui nuu xntu i sá'a kántaa ña?

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Kidáa né, tsixe'e ña ntini'í ña ña neé kani tú'un nuu i sá'a é káka'an ña.

10 Ne, kaka'an Jesús:

—É ta'xi Xuva kō é kūtuni ntó nuu i e dōo xū'ú ío iña i mí kadē kú've ña. Ntá tsi ña nguii sán ne, da kantaa ú ni ña nuu i sá'a ne, ntaíto ña ne, ó ntaíni ña, ntá tsi ña kí'in díki ña neé kani tú'un.

Kantada ntaa Jesuú neé kani tú'un nuu i iña ñá kata'xi tata

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Nuú i sá'a ne, kani tú'un: Ntúkin san ne, díví é vata kaa tú'un Xuva kō.

12 Uun itsi mí kakó'xo ntikín san itsi kán ne, kani tú'un vata ntáa ña'a, ña téku i, ntá tsi vé'xi tó'lo e ña vá'a san, véxnaki'í tú'un Xuva kō é ñu'u nima ñá'a san vata koo é ña kuínti'xe ña, vata koo é ña nakáka ña.

13 Mí ko'xó nuu ntikín san ne'u xuú san ne, vata ntáa ña'a, ña e dōo díni i é kátekú i tú'un Xuva kō ne, kuínti'xe ña, ntá tsi ña kué'e ní kuínti'xe ña. Vata ntáa utun é ña tuvi kué'e xó'o i ntáa ña. Kuínti'xe ña é uun da'na. Ntá tsi ntuvi dá kátaan núu ña ne, kaxtuví xio ña tú'un Xuva kō.

14 Mí ko'xó nuu ntikín san má xúku iñu sán ne, vata ntáa ña'a, ña e téku i tú'un sán ne, dukuan dukuan sá ne, kakunáa iní ña. Tsi é tuku e tuku é kadē kuení ña: é ní'í ñá diu'un, é víi ñá nee iña é ntio ña ne, dukuan ña kaxio vá'a iña ña. Vata ntáa utun é ña kaé'nu vá'a kiti i ntáa ña.

15 Ntá tsi mí ko'xo ntikín sán ñu'u va'á ne, vata ntáa ña'a, ñá ío nima vá'a i ne, é ío tú've ña é kiní ña tú'un Xuva kō, é víi ñá kuenta tú'un san. Ná nātivi iní ña. Vata ntáa utun e dōo vá'a kákii kiti i san ntáa ña —ka'an Jesús ni ña.

Kantaa ña nuu i iña ñu'u

(Mr. 4:21-25)

16 Kidáa ne, kantaa ña ni ña nuu i iña ñu'u é nāxi'í nuu, kaka'an ña:

—Nté uun xoxo tuún i ñu'u san ne, dá dá'ví nuu. Nté ña xtuví ña má íto ña. Tsi xnteku dukún ña vata koo é nāxi'í nuu kanī má ví'í kán.

17 Vata tsi kaa nuu i sá'a ne, ña túvi nee iña é kutuví xu'u é ña nātídito, nté uun nuu i é ío xu'u é ña kiní o rkontúvi, tsí dá mií é nātídito.

18 Dukuán ne, kiní va'á nto tú'un é ká'án u, tsí ña'a, ñá ío iña i ne, ní'í ká ña. Ntá tsi ña é ña tuvi iña i ne, nakuído nteé ña un tsi nté nuu i é kuini ña é ío iña ña —ka'an Jesús ni ña'a san.

Dí'í Jesuú ni ení ña

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Kidáa ne, xée dí'í Jesuú ni ení ña. Ntá tsi ña ní kuví xée étsin ía ní tuví Jesuú, tsí ña te nté kaa ña'a ntoo ña.

20 Kidáa ne, xée ñun ña'a, kaka'an ñá ni Jesús:

—Dí'í nto ni ení ntó ne, ntáñi nteé ña nto kí'í kán é ncho kiní ña nto —ka'an ña.

21 Nantíko kōó Jesuú, kaká'an ña:

—Xoo é katekú i tú'un Xuva kō ne, kade ntaa tú'un ña, díví ñá é dí'í kó ní ení ko ní tá'an ko —ka'an ña.

Dā teé da'na Jesuú tátsin ní ntúte miní

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Uun ntuvi ne, inuu Jesuú tún ntóo ní ña ntini'í ña, kaka'an ña:

—Xio díñi ntute san kí'in ó ve —ka'an ña.

Kué'en ña kidáa.

²³ Da ntaita nti'xin ña nu ntute san ne, kidi Jesús. Kidaa ne, un nti tsi vë'xi tatsin san mé'ñu ntute san. Iñi ntú'u nátsitu tun ntóó san ntute ne, dókó sá ni tēni ña.

²⁴ Kidaa ne, kué'en ña künantoto ña Jesús, kaka'an ña ni ña:

—¡Mastru! ¡Mastru! ¡Dóko sá tēni o! —ka'an ña.

Nákuntísi Jesús ne, kaka'an ña é nakoó da'na tatsin san ni ntute é kánakuntáñi ntaa. Ura tsi i xío kadin ne, diin diin sa kúvi.

²⁵ Kidaa ne, kaka'an ña ni ña ntini'i ña:

—¿Nté kui ntaú'vi ntú nto? ¿Mí'i ntu kué'en é ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Ntá tsi ña ntini'i ña né, dōo u'vi ña. Koó dá kúdu'va ini ña, ntáka'an ña xe un xé un ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a, ña é kaka'an ni tatsin san ni ntute san é nakoó kadin ne, ura tsi i xío kadin nti'xe? ¡Un tsi nte tatsin san ni ntute san kade ntaa é kaka'an ña! —ka'an ña.

Ña ñuú Gadara, ña ñu'u é ña vá'a nima i (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Kidaa ne, xé ña ñuú Gadara é tuví tuku diñi ntute é ñuú Galilea.

²⁷ Nti Jesús diñi ntute sán ne, ikan tsi vë'xi uun ñatí, ña má ñuú san, ña é ñu'u é ña vá'a nima i. Ná te dá vévii é ña te núu ká ña du'nu ña; nté ña te túvi ká ña nú vi'i ña kán. Da ñi kué'en tsi kapasantu kán nuu ña.

²⁸ Dá ini ña Jesús ne, nákunghí ntaa ña nuu ña ne, un nti tsi kéne ña, kaka'an ña:

—¿Né ntu kaduku nté nto iñá ko, Jesús, i'xá Xuva kō, ña nte é dukún kán? ¡Vii nto da xe'e, ña ku kini nte ntó ko! —ka'an é ña vá'a san ni Jesús.

²⁹ Kuan o ka'an ña, tsi Jesús ne, kaka'an ña ni é ña vá'a san é na nti nima ñatí san. Dóo ki'in ito kúk'vi é ña vá'a san nima ña, kuán te ntáki'ni ña'a san nta'a ña ni dñ'ñ ña kadená ne, kanaki'i tu'un, tsi é ña vá'a sán ne, kaxntí ña da ti é kúnu ña é ki'in ña ñuú itsi.

³⁰ Ntá tsi Jesús ne, tsixe'e ña:

—¿Nté ntú nanin? —ka'an ña.

—Nti'i ne, Lígiuun naní nti —ka'an.

Kuan o ka'an ña, tsi ña te da díi é ña vá'a san é ñu'u nima ña.

³¹ Íkán é ña vá'a san nta'a Jesús é ña taxnuu ña i ini totsin kan.

³² Da'a san ne, ña té nté kaa ñu'u kutsin san ntaé'xi ti xuku san ne, ntáka'an é ña vá'a san te kúvi ntí'vi nima kútsin san. Jesús ne, xé'e ña itsi.

³³ Kidaa ne, nti é ña vá'a san nima ñatí san ne, dá kúk'vi nima kútsin san. Kidaa né, ñu kútsin san, kué'en tsi un tsi nte mí nuu ntute san ne, ikan tsi tēni nti'i ti.

³⁴ Ña é ntáde kuenta kútsin san ne, dá ini ña nte o kúvi ne, kué'en ña, koo da ntánu ña, kuntaa ña ni ña ntoo má ñuú san ni ña ntoo má kú'u kan nté o kúvi.

³⁵ Ña'a sán ne, nti ña, kukoto díto ña nté o kúvi. Dá xee ña mí tuví Jesús ne, ikán tuví tixi ñatí san nu dñ'ñ Jesús, ña é nti é ña vá'a san nima i. E nákunú ña du'nu ña ne, e vá'a ó kadé kuení ña. Kidaa né, dōo u'vi ña'a san.

³⁶ Ña é ini nte o kúvi ne, ntántaa ña nté o ntuvá'a ña é ñu'u é ña vá'a sán nima i.

³⁷ Un nti'ñ nti ña ñuú Gadará ne, eni ntu'u ña ntaikan ña da xe'e é na ntáka Jesús ñuú ña, tsi dōo ntaú'vi ña. Dukuñ ne, nákunú Jesús tún ntóó san ne, dá kunú'u ña.

³⁸ Ntáti, ña é nti é ña vá'a sán nima i ne, kaka'an ña é ki'in ña ni Jesús. Ntá tsi Jesús ne, kaka'an ña ni ña é na kutuvi ña. Kaka'an ña:

³⁹ —Kunú'un nú vi'i o ve, ntaan ni ña'a san nté o dé Xuva ko ni o —ka'an Jesús.

Kidaa ne, kué'en ñatí san, kuntáa ña ni ña'a san da kán má ñuú san nté o dé Jesús ni ña.

Dióko Jairu, ni ñad'i, ña tñ nta'a dñ'nu Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ntá tsi dá náxee Jesús túku diñi ntute sán ne, ña té nté kaa diní ña'a san é náxee ña, tsi un nti'ñ ña'a san ntantéto ña ña.

⁴¹ Ikan tsi xéé uun ñatí, ña naní Jairu, ña odo núu ña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Ña sá'a ne, nakutuvi nte ña nú dñ'ñ Jesús ne, kaikan ña da xe'e nta'a Jesús é ki'in ña nú vi'i ña kán.

⁴² Kuan tsi kaa uun a dióko ña né, ío tun te úxuvi kuíá tun ne, dóko sá kúvi tun.

Kidaa ne, kué'en Jesús ne, ña té nté kaa ña'a ntántikin ña ña. Un tsi ta'u nuu ña mé'ñu ña'a san.

⁴³ Ikán nuu ta'an uun ñad'i, ña é ña kaxio da'na é kaeti niñi ña. É úxuvi kuíá é kuán ó kanto'o ña ne, é dōo kué'é diu'un nantí'ñ ña ni medikú. É nantí'ñ é un nti'i é ío ña ña ne, nté ña ni ntuvá'a ña.

⁴⁴ Ñad'i sa'a ne, xéé etsin ña ata Jesús. Tñ nta'a ña ntéte du'nu Jesús ne, ura tsi i ntuvá'a ña é kaeti niñi ña.

⁴⁵ Kidaa né, tsixe'e Jesús ña'a san:

—¿Xoó ntu tñ nta'a i ko? —ka'an ña.

Un nti'ñ ña ne, ntáka'an ña tsi ña te divi ña é tñ nta'a ña ña. Pedrú san ne, kaka'an ña:

—Mastrú, un nti'ñ nti ña'a san ntánata'u nú ña nto ne, ntátsi'i ntido ña nto —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi Jesús ne, kaka'an xtúku ña:

—Ío xoo tñ nta'a i ko. Tsi kutuní ko tsi kúvi ntuvá'a ña —ka'an ña.

⁴⁷ Dá kutuní ñad'i san tsi ña kúvi kuxu'u ña ne, koó da kán'i ña, nakunchíti ña nú dñ'ñ Jesús. Kidaa ne, kaka'an ña mé'ñu un nti'ñ nti ña'a san tsi ío nuu i é tñ nta'a ña Jesús ne, kaka'an ña tsi ura tsi ntuvá'a ña.

⁴⁸ Kidaa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—I'xá ko, é ntuvá'an ve, tsí nuu é ntaā i e kuinti'xe o ko. Vá'a vá'a tsi koo kunú'un ve —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an dúkuan Jĕsuu dá xĕe uun ña'a, ñá nī'i tú'ūn iña ñá odo nuu iña vi'i mī ntánataká nuu ña Israe'el san ne, kaka'an ña:

—Diókó nto ne, e xi'i ña. Ná ku náteku du'xén ka nto mastrú san —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi téku Jĕsuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ñá ku u'vī o. Mii tsi é kuinti'xe o ne, ntuvá'a diókó o —ka'an ña.

⁵¹ Kidáā né, dá xee ña nú vi'i ña kán ne, ñá ni xĕ'é Jesuu é k'vi nté uun ña'a; mii tsi Pedru ni Sántiau ni Juaán san, ni uva i'xá san ni di'i.

⁵² Un ntíi ntíi ñá ntoo sán ne, ntaéku ña, tsi é xi'i i'xá san. Ntá tsi kaka'an Jĕsuu ni ña:

—Ña kuéku ká nto, tsi tá'nu kúdií san ne, ñá te ni xi'i tun, tsi kúdií kákidí tun —ka'an ña.

⁵³ Un ntíi ntíi ñá xkuntée ña ña, tsi íni ñá'a san tsi é xi'i ntí'xe a i'xá san.

⁵⁴ Kidáā ne, kárkāa Jesuu nta'a i ne, un ntii tsi káka'an ña:

—jTá'nú kudii, nakuntísin! —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsi i ntóto tún ne, náakuntísin tun ne, kaka'an Jĕsuú é na kué'é ña é ká'xi tun.

⁵⁶ Uvā tún ni di'i tún ne, koó dá kúdu'va ña é kuan o kúvi. Ntá tsi Jesuu ne, kaka'an ña é ña ká'an ñá ni nté uun ña'a san nté o kúvi ntóto tun.

9

Dā táxnūu Jesuú pustru ña e káka'an ntódo ña tú'un Xuva kó

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesuú ne, nataká nuu ña uxuvi ñá'a ña ntini'i ña ne, xé'e ña é kúvi vii ña kada kú've ña iña é ña vá'a san é nakuitá ñá i, ni é kúvi vii ña ntavá'a ña ña'a san da neé ka nuu ku'i i e ntákuví ña.

² Taxnúu ña ña é káka'an ntódo ña tú'ūn iña i mī kadé kú've Xuva ko, ni é ntavá'a ña ña nchokuvi.

³ Kaka'an ñá ni ña:

—Ñá kú neé kuido nto é k'ín ntó itsi kán; nté tatún, nté itún, nté tañú'u, nté diu'un, nté uun na'a du'nu nto ña kuní'i nto.

⁴ Dá mí'i ká vi'i mī xĕe ntó ne, kuntóo nto un tsi da nté ntáka nto ñuu san.

⁵ Dá mí'i ká ñuu san mī ña ntío ña é kuntóo nto ne, ntaka nto ikán ne, nakidi nto xáka di'ín nto vata koo é ña nī'i ña kuenta é nakúnaá mii ña kúñu ñá é ña ni ntío ña tú'un Xuva kó —ka'an Jĕsuu ni ña.

⁶ Kidáā ne, kué'en ñá, ita ntí'xin ña ta'án ñuu ta'án ñuu, ntáka'an ña tú'ūn é vá'a san nté koo nakáku ña'a san ne, dá mí'i ka mī kué'en ñá ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

Dā kudana iní Herodé

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Rei Herodé né, tĕkú ña e ntáka'an ñá'a san iña Jĕsuu é un ntí'i nūu i é kadé ña ne, un tsi kúdana iní ña, tsi ió ñá ne, ntáka'an ña tsi Juaan Bautistá ne, é ntóto ña ve é xi'i ña.

⁸ Ió ñá ne, ntáka'an ñá tsi é ntii díto ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Eliá ne, ió ñá di ne, ntáka'an ñá tsi ña ka'án naa Xuva ko, ña ntivú di ne, e ntóto ña.

⁹ Kidáā ne, kaka'an Herodé san:

—Tsi xu'u ntu ku é taxnúu u é ka'nté ñá dikí Juaán san ne, xĕoó ntú ña'a ña tsikán kuán, e dóo katekú ko é ña te nté kaa nuu i é kadé ña? —ka'an ña.

Dukuán né, ntukú nuu ini Herodé san nté koo kiní ña Jesuu.

Dā xé'é Jesuu é ká'xi u'un míl ñá'a

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Dá náxĕe ñá ntini'i ña ne, ntaa ña ni Jĕsuu nté o dé ña. Kidáā ne, kue'en ní'i xio Jesuu san ña ntini'i ña uun ñuu é nani Betsaida.

¹¹ Ntá tsi dá kútuni ñá'a sán ne, íntikín ñá Jesuu. Jesuu san ne, dóo vá'a o dé ña ni ña, kaka'an ñá ni ñá iña mī kadé kú've Xuva kó ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

¹² Dá kuáā ne, xĕe etsin ña ntini'i ña san mí tuví Jesuu, ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñá'a san, na k'ín ña, kintúku ña mī kuintoo da'na ña ne, na kintúku ñá é ká'xi ña da mí'i ká ñuu é ntoo étsin i'a. Tsi i'a ne, ña túvi nee iñá ió kue'en tsi é ká'xi ña —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mii nto kué'é nto ña é ká'xi ña —ka'an ña. Ne, kaka'an ñá ntini'i ña:

—Kúdií u'ún sa tañú'u ni úvi sa tsáka ió ti. ¿Vá kíkuiún ntu nti é ká'xi un ntíi ntíi ña'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Tsi ió ñá te u'un míl ñatíi san ntoo ña. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ña:

—Ká'an nto, na kuintoo ña uvi díko u'xi uvi díko u'xi ñá'a ña —ka'an ña.

¹⁵ Kuan o dé ña ne, íntóo ntíi ntíi ña'a san.

¹⁶ Kidáā né, k'íi ntí'i Jesuu é u'un tañú'u ni úvi tsáká. Ito ña e dukún kán ne, dá nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kó. Kátsin dava ña ne, dá xé'é ña ña ntini'i ña é tsi'í ña nta'a ña'a san.

¹⁷ E'xi ntíi ntíi ña'a san da nté ku e ntá'a ña. Dá kúvi é'xi ña ne, náku'un tsítú ká uxuvi xiká utsi i é ntoó ka.

Kaka'án Pedru tsi Jesuú ne, ña é taxnuu Xuva kó

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Uun ntuví ne, kaka'an ntá'vi Jesuu é da mii tsi ña ni ña ntini'i ña ntoo ña ne, tsixe'e Jĕsuu ña:

—¿Neé ntú ña'a ú, tĕ ka'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁹ Nantíko koó ñá, ntáka'an ña:

—Ió ñá ne, ntáka'an ña tsi Juaan Bautista nto. Ió ñá ne, ntáka'an ña tsi Elia nto. Ió túku ña ne, ntáka'an ña tsi ña ka'án naa Xuva ko,

ña ntvu ntó, ña e ntóto xtuku é xi'i —ka'an ña.

²⁰ —Divi ntó ní, ¿neé ña'a ú, te kuinī nto? —ka'an Jéssu.

Pedru ne, nantíko koó ñá, kaka'an ña:

—Divi ntó é Cristu nto, ña e táxnuu Xuva kō —ka'an ña.

Dá kakā'an Jéssu tsi kuví ña

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Ntá tsi dóo ka'an Jéssu é ña ku ka'án ña ní nté uun ña'a nuu i sá'a.

²² Kaka'an ña:

—Xu'u é véxkúvi ú ñatíí ne, kantio e dóo nto'o ko. Dóo nantíi ni'ni ñatá sán ko, divi ña ní tó'ó dutú san ní mastrú lei. Ka'ni ña kó ne, ntá tsi té kúvi uni ntúvi ne, nnto u —ka'an Jéssu.

²³ Kidáá ne, kaka'an ñá ni ũn ntíí ntíí ña'a san:

—Té xoó ncho kuntíkín i kó ne, ña kú de ká ña kuenta iña mii ña ne, utén utén san ne, na kuntíkín ñá ko, kuán te dóo nto'o dadíi ña ní ko.

²⁴ Xoo é ncho nakakū mii i ntuvi iña í ne, kunaá ña. Ntá tsi té xoo nakunaá i ntuvi iña í kuenta iña kó ne, nakáku ña.

²⁵ ¿Neé ntu kaidiá'vi ñatíí san te ní'i ñá kaníi ñuxívi san, te kúnaá mii ntu ña ne, o té natívi mii ñá kúñu ñá?

²⁶ Té xoó kakuka'an nuu i tú'ún kó ne, xu'u é véxkúvi ú ñatíí ne, kuan kōo kuka'an nuú ko í di ntuvi dá nainú u é koó dá káxi'i nuu ka'nú u vata kaa Uvá kó ní ánje ñá, ña e dóo va'a.

²⁷ Nuú é ntaá i é ká'án u ní nto ne, iō nto é ntoo nto i'a vevíí ne, ña kúvi ntó té ña di'na kiní nto mí'i kadé kú've Xuva kō —ka'an Jéssu.

Dá nádama kúñu Jéssu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ E kúvi te ũna ntúvi é kuán ó kaka'an Jéssu ní ñá ne, kúxēe ña uun xuku mí kúka'an ntá'vi ña. Ku'éen ña ní Pedru ní Sántiau ní Juuan.

²⁹ Nii dukuan káka'an ntá'vi ña ne, nádama nuu ña. Dóo ñá né, ntukui'xín kue'éen ne, dōo kaxi'í nuu.

³⁰ Kidáá ne, xee díto uvi ña'a ñatíi, ntatín ña ní ña. Ña sá'a ne, Muisee ní Élia.

³¹ Un tsi kaxi'í nuu ka'nu ntíko díñi ña. Ntatín ña nté koo kada ntaa Jéssu é kuví ñá ñuú Jerusaleen.

³² Kuán te dóo ncho kidí Pedru ní ña ntín'i ña ne, kuan tsí ó intíto ña da íni ña Jéssu e dóo kaxi'í nuu ña, ní ntuvi ñatíi, ña ntáñi ní'i ña.

³³ Kidáá né, kii nteé xio ñatíí san Jéssu, ku'éen ña ne, kaka'an Pedru san:

—Mastru, ¡nté kui vá'a ó é ntoo o i'a! Vi'i a vé ne, kada vá'a ó uní á vi'i xó'ó san, uun iña nto, uun iña Muisee, ní uun iña Élia —ka'an ña.

Ntá tsi Pedru san ne, dotó tsí kaka'an ña; nté ña íni ña ne nuu i é káka'an ña.

³⁴ Nii dukuan káka'an ñá ne, xée uun víkó ne, nákuunu tá'an dava ña ní ntatí í né, dōo u'ví ña.

³⁵ Kidáá ne, mé'ñu viko vé'xi uun tátsín, kaka'an:

—Ña sá'a é l'xá mii kó, ña e dé kú've u. Kini vá'a nto nee é káka'an ña —ka'an tátsín san.

³⁶ Dá kúvi ka'an tátsín ne, íni ña tsí da mii tsi Jéssu tuví ña. Kidáá ne, diin diin tsi ntoo ña. Titín ntuvi e nté uun xoxo ní ká'an í ní tūku ña'a nee iña é íni ña.

Dá ntavá'a Jéssu uun na kudíi, ná nuu é ña vá'a nima i

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Utén san ne, dá núu ña xuku ne, ñá té nté kaa ña'a kukuetú itsi ña Jéssu.

³⁸ Kidáá né, uun ña'a ñatíí, ña é nuu ta'an mé'ñu ña'a sán ne, un ntii tsi káka'an ña:

—Mastru, víi nto da xe'e, koto nto i'xá ko, tsí kuan tsí kaa uun i'xá ko.

³⁹ Kiní nto tsi uun é ña vá'a san katín i ne, kade é uun ito tsi kakachu'u ntaa ne, kaxi'í mí ne, kaxi'í ñu xú'u i di. Kantuku ku'i é ña vá'a san i ne, ñá ncho nangává i'xá ko.

⁴⁰ E íkán ú da xe'e nta'a ña ntín'i ntó é nakuitá ña é ña vá'a san ne, ña ní kúvi víi ña —ka'an ña.

⁴¹ Nantíko kōo Jéssu, kaká'an ña:

—¡Nto'ó é ntoo nto vevíí ne, nté ña ntákuinti'xe nto! ¡Dóo do'o nto! ¿Nté ntu kaa ntuvi é kutúvi u ní ntó, é kútíi kó nimá ko ní ntó? —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an ñá ní uva l'xá san:

—Ta'xín i'xá o i'a —ka'an ña.

⁴² Dá vé kaxee étsín á na kudíi san ne, nantáva é ña vá'a san na nte ñu'u kán. Éde e xi'i mí xtuku na. Ntá tsi Jéssu ne, de tíi ña ní é ña vá'a san. Ntává'a ña na kudíi san ne, naku'éle ña na nta'a uva ná.

⁴³ Un ntíí ntíí ña'a san koó dá kúdu'va ña ne, dóo ka'nu kuíni ña ní Xuva kō.

Dá kúvi uvi ito kaka'an Jéssu é kuví ña

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Nii dukuan ntaíto díto ña'a san nee é kade Jéssu ne, kaka'an ñá ní ña ntín'i ña:

⁴⁴ —Kini vá'a nto é káka'an u ne, ñá ku kúnáa iní nto; tsí xu'u é véxkúvi ú ñatíí ne, ntuvi u kuenta ntá'a ña ñuú i san —ka'an ña.

⁴⁵ Ntá tsi ña ntín'i ña ne, ñá ní ñe'e díki ña tú'ún é káka'an Jéssu, tsi dóo xú'ó o, kuiní ña. Dōo ntaú'vi ña é tsixe'e ña Jéssu nee iña é káni tú'un é káka'an ña.

Xoo é díi ka kainuu á'vi i

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Kidáá né, eni ntu'u ña ntánatín ña xóo ntu ña'a ña é díi ka kainuu á'vi i.

⁴⁷ Dá kútuni Jéssu nee iña é ntádé kuení ña ne, kí'i ña uun l'xá san, xtuví ñá i díñi ña ne,

48 dá kakā'an nā ni nā'a san:

—Xoo é ki'i i uun a i'xá sa kuenta iñá ko ne, vata tsi te xū'u ki'i nā ko. Xoo é ki'i i kó ne, vata tsi te ki'i nā nā táxnūu ko. Dukuān ne, xoó nā'a, nā é nā kainuu á'vi iñá nto, kuini nto, divi nā é dii dii ka kainuu á'vi nā kuenta iñá Xuva ko —ka'an nā.

Xoo é nā kaka'an ntée i ko ne, kakuini'i nā kō

(Mr: 9:38-40)

49 Nantíko kōó Juaán san, kaka'an nā:

—Mastru, é íni nti uun nā'a, nā é kakaku ni'i divi nto é kanakuita nā é nā vá'a san. Nti'i ne, nā ni ntíō nti é kuān koo vii nā, tsi nā te kaduku ntée nā kō —ka'an nā.

50 Ntá tsi kaka'an Jéssu ni nā:

—Ná ku kuān xkōó de nto ni nā, tsi xoo é nā kaka'an ntée i kō ne, kakuini'i nā kō —ka'an Jéssu.

Dā de tí Jesuú san ni Sántiau ní Juaan

51 Dā dokó sa xee ntúvi é ntāa Jesuu e dukún kán ne, kaka'an nā tsi da mii é ki'in nā nūú Jerusaleen.

52 Di'na dá ki'in nā ne, taxnúu nā nā'a é ki'in nā uun nūú lu'nti é tuví nūú Samaria, é nantuku nā mí'i kutúvi da'na Jesuu.

53 Ntá tsi nā nūú Samariá san ne, nā ni ntíō nā é kutúvi Jesuu nūú nā, tsi é kütuni nā é Jerusaleen ki'in nā.

54 Tekú nā ntántikin nā, Sántiau ní Juaán ne, ntáka'an nā:

—Tó'ó, ¿ntio nto é kákán nti é na kii nū'u e dukún kán é na kōko kue'en nā, vatá o dé Eliá san? —ka'an nā ni Jéssu.

55 Ntá tsi xkókōó Jesuú ne, dē tí nā ni nā, kaka'an nā:

—¿Nā íni ntú nto xoo é ntántikin nto?

56 Tsi xu'u é vėxkúvi ú ñatíí ne, nā te vė'xi u é nākunaá u nā'a san, tsi vé'xi u é nakákú u nā —ka'an nā.

Kidáa ne, kué'en nā ūun ka túku nūú lu'nti.

Nā é ntio i é kuntikin Jéssu

(Mt. 8:19-22)

57 Nii dukuan kue'en nā itsi kán ne, uun nā'a ne, kaka'an nā ni Jéssu:

—Ntio ko é kuntikin u nto dá mí'i ka mí ki'in nto —ka'an nā.

58 Kaka'an Jéssu ni nā:

—Nūkuí san ne, iō xavi ti mí kaintoo vá'a ti. Lāá, kiti ntaíko e dukún san ne, iō taka ti. Ntá tsi xu'u é vėxkúvi ú ñatíí ne, nā tūvi mí'i kutúvi da'na dikí ko —ka'an nā.

59 Kaka'an Jéssu ni túku nā'a:

—Kuntikin ko —ka'an nā.

Ntá tsi kaka'an nā'a san:

—Tó'ó, kuntetu kudii nto. Di'na nā kiku'xi u uvá kó —ka'an nā.

60 Ntá tsi kaka'an Jéssu ni nā:

—Na koo mii nā xi'i san. Nā kiku'xi nā ntíxi ni'i nā nā. Divin né, kué'en kúka'an ntódon ni nā'a iñá i mí kadē kú've Xuva kō —ka'an nā.

61 Kaka'an túku nā'a sán ni nā:

—Kuntikin u nto, Tó'ó. Ntá tsi tā'xi nto é di'na kika'an u ní nā ntoo nú vi'i kó kán —ka'an nā.

62 Ne, kaka'an Jéssu ni nā:

—Xoó nā'a, nā é nā kaika ntaa itsi Xúva kō ne, nā vādá mí kaidá'vi nā mí kadē kú've Xuva kō —ka'an nā.

10

Dā táxnúu Jesuu uni díko uxuvi nā'a

1 Rkontúvi ne, náxnúu xtuku Xúva kō uni díko uxuvi nā'a. Uvi úvi nā'a nā táxnúu nā é kodo nuū nā, ki'in nā da mí'i ká nūú mí dá vé ki'in nā.

2 Kaka'an nā:

—Dōó kue'e tsiñu iō, ntá tsi nā ntáde tsiñu ne, nā titin nā. Dukuān ne, kákan nto nta'a tó'ó tsiñu san é na taxnúu ká nā nā é káda tsiñu.

3 Vi'a ve ne, kue'en nto. Ntá tsi koto nto, tsi vata ntáa a le'ntú san ntáa nto é nā te diin nto, ntá tsi taxnúu u nto é ki'in nto mí ntoo nā dóo diin san, é vata ntáa nāñá ntáa nā.

4 Ná kú kuído nto ítin nto, nte é kánú'u diu'un nto, nté ntí'xen nto. Ná ku ká'an ntó ntiusi ni nā ntaíka itsi kán.

5 Dá mí'i ká vi'i mí xēe ntó ne, náxnúu viko nto vi'i san. Ká'an ntó é na vá'a tsi koo kuntōo nā nú vi'i nā.

6 Te ikán tuví uun nā'a, nā é nā te dū'xen díki i ne, kuintaa é kúntoo vá'a nā nú vi'i nā. Ntá tsi té nā kuan ó ne, nā kuintaa é kúntoo vá'a nā.

7 Uun tsi vi'i san kuntōo nto ne, nā nadāma nto. Ka'xi nto ne, ko'o nto nee é iō, tsi nā kaika má tsiñu sán ne, vá'a ó é naki'i nā xá'vi nā. Ná ku ika nto ta'an vi'i ta'an vi'i.

8 Tē xee ntó uun nūú mí ntio nā nto ne, ka'xi nto nee iñá é tá'xi nā.

9 Ntavá'a nto nā ntánchokuví san mí ki'in nto. Ká'an nto ni nā tsi é ve'xi étsin ntuvi é kadá kú've Xuva kō.

10 Ntá tsi té xee ntó uun nūú mí é nā ntio nā nto ne, ntii nto itsi kán ne, ká'an ntó:

11 “Uun tsi nte xáká nūú nto é tin dí'in ntí ne, nakidi ntí vata koo é na kütuni nto tsi nā vá'a o ni ide nto ni ntí! Ntá tsi kini nto sá'a, tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, é xee étsin nte mí ntoo ntó”, kuan kōo ka'an nto.

12 Ntá tsi kaka'an u ni ntó tsi té xee ntúvi é ntí'i nūxivi sa ne, dii díi ka kue'e nto'o nā nūú tsikan é vata kaa nā nūú Sodoma.

Nūu mí nā ni kuintí'xe nā'a san

(Mt. 11:20-24)

13 “Nā ntá'vi ide nto, nā nūú Coraziin! ¡Nā ntá'vi ide nto, nā nūú Betsaida! tsi té dí ni kuví nūu í e dóo na'nū san nūú Tiru ni nūú

Siduun é vata ó kúvi ñuú nto ne, emá tsi e natú'vi ña kuétsi ñá, nté emá tsi ñu'ú ña doo kueñi ne, dá'vi ña xāa kúñu ñā e dóo ntoo nta'xa ñā.

¹⁴ Ntá tsi tē xee ntúvi é ntí'í ñuxiví san ne, díi ka iō é nto'o nto é vata kaa ña ñuú Tiru ní ña ñuú Siduun.

¹⁵ Divi ntō ní, ña ñuú Capernaú ne, ¿kí'in ntú nto un tsi nte e dukún kan, te kuiní nto? ¿Mí'i ntú? Tsi un tsi nte e kunú kan kí'in nto —ka'an Jesús.

¹⁶ Kaka'an túku ña ní ña ntini'í ñā:
—Xoo é kainí i tú'un ntō ne, vata tsi te miú ú kainí ña. Xoo é kanakuitá i nto ne, vata tsi te xú'ú kanakuitá ñā kó di. Xoo é kanakuitá i ko ne, kanakuitá ñā ña táxnúu kó dí —ka'an Jesús.

Dā náxee ña é uni díko uxuvi ñá'a

¹⁷ Ntí'í úni díko uxuvi ñá'a sán ne, dóo díni ña náxee ña, ntáka'an ñā:

—Tō'ó, un tsi nte é ña vá'ā san ntákuinti'xe i ntí da ntáka'an nti kuenta iña nto —ka'an ñā.

¹⁸ Kaka'an Jesús ní ñā:
—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí iní u dá kō'xó tó'ó e ña vá'ā san e dukún kán é vata kaa ntuve ñu'ú dá káxi'í nuu.

¹⁹ Ini nto tsí xu'u tá'xí u é kúvi víi nto é káka nuú nto kóo san, ó tdu'mé san. Tá'xí u é kúvi víi nto ní é ña vá'ā sán, kuān te dóo ntíi, é nté ña váda nto ní'í kui'í.

²⁰ Ntá tsi ña ku nakunuu díni nima nto tsi é ña vá'ā san ntákuinti'xe i nto, ntá tsi na nākunuu díni nima nto tsi é úve na'a díví ntó e dukún kán —ka'an ñā.

Dōo díni Jesuu

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ura dú'va tsi i xé'e Espiritú Sántu san é nākunuu díni kué'en nima Jesúsú ne, kaka'an ñā:

—Xuva, Tō'ó e dukún kan ní ñuxiví san, nata'xi ú sintiá'vi nta'a nto, tsí nañé'e ntó ña ntá'ví san nuu i é xtúvi xu'ú nto iña ña e dóo kí'in iní í, ña e dóo tu'vé i. Dukuān ó de nto, Xuvá, tsí kuan ó ntío nto —ka'an ñā—.

²² Xuvá kó ne, kuān o ntío ña é tá'xi ñá kó é un ntí'í nūu i é iō. Nté uun xoxo íni i xoo é i'xá Xuva kó; miú tsi Xuva kó íni ña. Nté uun xoxo íni i xoo é Xuva kó; miú tsi i'xá ñá, ní ña é ncho kué'e i'xá ña é kútuni ña —ka'an ñā.

²³ Kidáá né, ito ña ñá ntini'í ñā sán ne, diin diin tsi kaka'an xío ña ní ñā:

—¡Nté kui vá'ā ó xoo é kainí i nuu i é ntaíni nto!

²⁴ Tsí ka'án u ni ntō tsí ña te da díi ña ka'án naa Xuva ko ní rēf san ntío ña é kiní ña sá'ā e ntaíni nto, ntá tsi ña ní kuvi kiní ña. Ntío ña é tekú ña sá'ā e ntátekú nto, ntá tsi ña ní kuvi tekú ña —ka'an Jesús.

Nuu i iña ñá ñuú Samaria, ña dóo va'a

²⁵ Uun mastrú leí san ne, nākuntísi ñā, kaka'an ñá ní Jesúsú é kóto nteé ña ña nté koo ka'an ñā. Tsixe'e ña ñā:

—Mastrú, ¿nté ntú koo víi u vata koo é ní'í ko ntuvi vá'ā iñá ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ñā.

²⁶ Jesuú ne, kaka'an ñā:
—¿Nte ntú ó uve na'a lei e xtúvi Xuva kó? ¿Nte ntú ó kaka'an, te kuiní o? —ka'an ñā.

²⁷ Nantíko kōó mastrú leí san, kaka'an ñā:
—“Na kuñnima kó Xuva ko da kanñi nima kó, nii kué'en ini kó, kanñi é kadé kuení kó né, na kuñnima kó ta'an ko vata tsí ó kakuinima mí kó kúñu kō” —ka'an ñā.

²⁸ Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:
—Vá'ā ó vata ó nantíko kōón kaka'an. Te kuān koo víin sá'ā ne, ní'í o ntuvi vá'ā iña o —ka'an ñā.

²⁹ Ntá tsi mastrú leí san ne, ntío ña é nada'an ñá kúñu ñā né, tsixe'e ña Jesúsú:

—Ntá tsi ¿xoo ntu é ta'an ntí'xe i ko? —ka'an ñā.

³⁰ Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ní ñā:

—Uun ñatíi ne, ntíi ña ñuú Jerusaleen, kué'en ña ítsi ñuú Jericoo. Ítā nti'xin ña mí ñu'ú ña du'ú ne, ido dú'u ña iña ñā. Nátavá ña un tsi nte dú'nu ñá ne, e'ní ña ñā. Dā náxtúvi íxi ñá ña itsi kán e dóko sá kúvi ñā.

³¹ Dā ku e ví'i ne, ítā nti'xin uun dutu ítsi san. Iní ña ñatíi san ne, dá xio díni itsi san inteé xio ña, kue'en ñā.

³² Kuan tsí o ita ntí'xin uun ña'a ña levita, ñá kaxntii dútú ne, dá íni ña ña ní'í kui'í i san ne, dá xio díni itsi san díta ña, kué'en ñá di.

³³ Ntá tsi uun ñatíi, ña vé'xi ñuú Samariá ne, divi tsi itsi san ítā nti'xin ña di. Dā íni ña ña ní'í kui'í i sán ne, ntuntá'vi ini ña ñā.

³⁴ Kidáa ne, xéé etsin ña mí tuví ña ne, dé cho'o ñá ña mí ní'í kui'í ña. Nakútsi nūu ña asete ní vínu mí ní'í kui'í san ne, kí'ní nuu ña doo. Kidáa né, xntekú ñá ña ata idú ña, dá kue'en ní'í ña ña uun ví'i mí kutuvi ñā. Ikan idé ña ña kuenta.

³⁵ Té'vāá san ne, ña ñuú Samariá ne, tává ña uví diu'ún kui'xin é kué'é ña tó'o ví'i sán ne, kaka'an ñá ní ñā: “Vii kudii nto kuenta ñatíi sa'a. Te kué'e nantí'í ñá iña ntó ne, nta'vi ú tē ntíko kōó u”, ka'an ñā.

³⁶ Ví'i a vé ne, ká'ān: ¿Xoo ntu é ntuni i e kúvi ta'an ntí'xe ñatíi, ña ntúku kui'í ña du'ú san, te kuiní o? —ka'an Jesúsú.

³⁷ Ne, kaka'an mastrú leí san ní Jesúsú:
—Ña ntúnta'vi ini i ña san —ka'an ñā.

Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:
—Kue'én ne, kuan tsi koo víin di —ka'an ñā.

Dá tuví Jesuu nú ví'i Marta ní María

³⁸ Jesuu ní ña ntini'í ñā ne, da kue'en dá kue'en ña itsi kán ne, xéé ña uun ñuú. Ikān né, uun ñadí'í, ñá naní Martá ne, xé'e ña ví'i ña é kutúvi Jesuú san.

³⁹ Uun ta'an ña, ñá nani Māriá ne, ítúví etsin ña nú dī'ín Jesuu é kīni ña é kākā'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi Martí san ne, dóó kadē kuení ña, tsi dóó iō tsiñu ñá é vii ña. Xée etsin ña mí tuví Jesuu ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Tō'ó, ¿ñá ntu te káde nto kuenta tsí ta'an kó ne, ñá te kaxnchíi tún ko nu tsiñu ko? Ká'an nto, na xnchii kudií tun ko —ka'an ñá ni Jēsuu.

⁴¹ Ntá tsi Jesuu ne, nantíko koō ñá, kaka'an ñá ni ñá:

—¡Aí, Marta! Dóó kadē kuení o. ¿Nté kuān nte kue'e ntu núu i é kadē kuení o?

⁴² Ntá tsi uun tsi nuu i e dóo nuu á'vi. Mariá ne, é nakaxnúu ña uun nuu i e dóo vá'a é nté xoxo kuvi naki'i núu i iña ña —ka'an Jēsuu.

11

Dá nañē'e Jēsuu ña ntini'i ñá nté koo ka'an ntá'ví ña

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Uun ntuví ne, tuví Jesuu, kaka'an ntá'ví ña. Dá kúvi ka'an ntá'ví ña ne, uun ña'a ña ntini'i ñá ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Tō'ó, nañē'e ntó nti nté koo ka'an ntá'ví nti vatá o nañē'e Juaan Bautista ña'a, ña ntini'i ñá —ka'an ña.

² Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Dá ntáka'an ntá'ví nto ne, du'va koo ka'an nto:

Xuvā ntí, ña tuví e dukún kán, na kuiko ñuu u ñá'a sán nto.

Na kí'xi ntuví é kixkadá kú'vē ntó ñuxiví a.

Vata tsí ó de nto e dukún kán ne, kuān tsi koo víi nto ñuxiví a di.

³ Ta'xi nto é ká'xi nti é vī'a é úten.

⁴ Kada ka'nu iní nto ní nti kuétsi nti, vata tsí ó ntáde ka'nu iní nti ní un nti'i tá'an nti,

ñá tanuu iñá nti.

Ñá ku dá vá'a ntó é kō'xó nté nti

é kōto ntee é ña vá'á sán nti.

Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō —ka'an Jēsuu.

⁵ Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vii ka o kuéntá ni: Te ūun ntó iō ña dóo vá'a tiin ni'i ntó ne, kí'in nto dava ñuu nú vi'i ña kán, ká'an ntó: “Ñá tá'xi kudii nto uní ita nto te náki'i ntee ú,

⁶ Tsí uun ña'a ña dóo vá'a tiin ni'i ú ne, dá ve xee ña nú vi'i kó kán é vē'xí ña itsi kán ne, ña tūví neé kue'en tsi é kué'e ú ká'xi ña”, koo ka'an nto.

⁷ ¿Vá ká'an ntú ña tuví má vi'i kán: “Ñá ku natēku du'xen ntó ko, tsi xi'i kó ne, é kantí'u. E tuví ntáá u ni i'xá ko. Ña kúvi nākuntítsi u é tá'xi u é ntio nto”, koo ka'an ña?

⁸ Ntá tsi kaka'an u ni ntó tsí, kuān té ña ntio ña nakuntítsi ña é kué'e ña é kaikán ña vá'a tiin ni'i ña ne, kué'e ña vata kaa é kantio ña vata koo é ña natekú du'xen ká ña ña.

⁹ Dukuān é kākā'an u ni ntó: Kákan ntó ne, ní'i ntó. Nantuku ntó ne, nani'i ntó di. Te nake'xen ntó xi'i ne, nakaán ña.

¹⁰ Tsí xoo é kaikan i ne, ní'i i. Xoo é kanantuku i ne, nani'i i di. Xoo é kanake'xen i xi'i ne, nakaán ña di.

¹¹ Te ūun ntó é uva i'xá nto ne, tē kaikan i'xá nto tsákā é ká'xi ne, ¿vá kué'e ntu nto i koo é ká'xi?

¹² O tē kaikan ntívi é ká'xi ne, ¿vá kué'e ntu nto i tdu'me é ká'xi ti?

¹³ Ntá tsi ntó'o é kiní ntáa ntó ne, iní nto é kué'e nto é vá'á iña i'xá nto. ¿Ñá ntu te dií dií ka iní Xúva kō, ña é tuví e dukún kán, é kué'e ña un tsi nte Espiritū Sántu san xoo é kaikan i ntá'a ña? —ka'an Jēsuu.

Ntáka'an ña tsí e ña vá'á san kaxntíi Jesuu (Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Uun ntuví ne, kanakuítá Jesuu é ña vá'á san e dé ñi'i uun ña'a ñatíi. Dá ntíi ne, kúvi náka'an ñá ñi'í san. Koó dá kúdu'va ña'a san.

¹⁵ Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, kanakuítá ñá é ña vá'á san tsí kaxe'e Belsēbuu, tó'o é ña vá'á, é kúvi vii ña nakúnu ña i —ka'an ña.

¹⁶ Iō ñá ne, ncho koto ntee ña ña. Íkan ñá é vii ñá nuu i e dóo ka'nu é vē'xí e dukún kán.

¹⁷ Ntá tsi kutuni Jēsuu nee e ntáde kuení ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Dá mí'i ká ñuu mí ntánāa núu ña ni tá'an ña ne, kunaá ñuu ña. Tē ntánāa núu mii ña ní ña vi'i ña ne, kiin vi'i ña.

¹⁸ Dukuān né, tē tó'o é ña vá'á sán naa ni tá'an í ne, ¿nté ntu koo kuvi vii? Sá'a kaká'an u ni ntó, tsi ntáka'an nto tsí kata'xi Belsebuú san é kúvi vii u nákuíta ú e ña vá'á san.

¹⁹ Ntá tsi te kuān ó ne, ¿xoo ntu kaxe'e i é kúvi vii ña'a nto é nakuítá ñá é ña vá'á san? Dukuān né, mii ñá ntánañē'e ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntáka'an ntó iñá ko.

²⁰ Ntá tsi te Xuva kō káta'xi ña é kákuvi vii u é kanakuítá u é ña vá'á san ne, kani tú'un tsi é xee Xúva kō mí ntóo nto é kadá kú'vē ñá iña nto.

²¹ Te uun ñatíi, ña e dóo ntii iní i ne, dóo iō tu'vé ña é kade ña kuenta vi'i ña ne, ñá te neé kuvi iña ña.

²² Ntá tsi te vē'xí uun ña'a, ña é dií ka ntii iní ka xtúku i é naā ñá ni ña ne, kuvi vii ña ní ña. Kidáa ne, nakuido ña un nti'i káá é kanada'an núu ña kúñu ña ní é un nti'i iña ñá, dá kué'e xio ña é ido ña san.

²³ Xoo é ña kañé'e i da xe'e kó ne, kaka'an ntée ña ko. Xoo é ña kaxntíi ko é natáká u ne, dá dií ka kaeté xaa ña.

E ña vá'á é kantiko kōo (Mt. 12:43-45)

²⁴ Tē ntíi uun é ña vá'á nima ñá'a sán ne, kaika ñuu itsi kán, kantukū mí'i kútuví da'na. Tē ña ni nani'i i ne, kada kuení i:

“Ntiko kōó u, nú'ū u nú vi'ī kó kān mí kii u”, koo kada kuení i.

²⁵ Te nāxeé ne, nani'i i nima ñatíi san vata kaa uun vi'i mí dóo vá'a ntúntoo, mí dóo vá'ā o ntúva'a.

²⁶ Kidáa ne, kí'in xtúku kínakueka ú'xē ká e ña vá'ā e díi díi ka kini ntáa. Kidáa ne, un ntí'ī é úná san kí'vi é ku'un nima ñatíi san. Kidáa ne, dá díi díi ka natívi ña é vata kaa dí'na —ka'an ña.

Nee iña é dodíni ntí'xe

²⁷ Níi dukuan káka'an Jesúsú sá'ā né, uun ña'a ñadí'í, ña tuvi mé'ñū ña'a sán ne, kachu'u ntáa ña:

—jNté kui vá'a ñadí'í, ña é nakáku nto, ña é nātsísi nto! —ka'an ña.

²⁸ Ntá tsi divi ña ne, kaka'an ña:

—jNté kui dóo vá'ā o xoo é kainí i tú'ūn é káka'an Xúva ko ne, dē ntaa ña! —ka'an Jesúsú ni ñá'a san.

Ña'a, ña é kīni ntáa, ntaikan ña nuu i e dóo ka'nu

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Dá dóo náataká nuu ña'a san mí tuvi Jesúsú ne, eni ntu'u ña káka'an ña:

—Ña'a, ña ntoo vevíi ne, dōó kini ntáa ña. Ntaikan ña nuu i e dóo ka'nu, ntá tsi ña kué'e Xúva ko ña nuu i san, mii tsi é kué'é ña nuu i é vata ó kúvi ní ña ka'án naa Xúva ko, ñá nani Jónaa.

³⁰ Tsi vata ó kúvi Jonaa nuu i iña ña'a, ña intóo ñūú Nínive kidáa ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kuan kōo kuvi ú nuu i iña ñá ntoo i'a vevii.

³¹ Tē xee ntúvi é kōto nteé Xúva ko ñá'a, ne ñá'a ña ne, nakuntísi reina iña ñūu é tuví nte dí'ni i kán e dóo iká ne, tsi'í kuétsi ña ña, tsi reiná san ne, un vá'a tsi ika vē'xi ña é kīni ñá un ntí'ī é íni rei Salamuún san. Koto nto ve, tsi é xee úun ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é Salāmuun.

³² Ña intóo ñūu Nínive kidáa ne, nakuntáñi ñá tē xee ntúvi é koto nteé Xúva ko ñá'a sán ne, tsi'í kuétsi ña ña ntoo vevii. Tsi ña ñūu Nínive sán ne, nātivi iní ña kuétsi ña dá téku ña tú'ūn é káka'an Jonáa san. Koto nto, tsi é xēé úun ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é Jonaa.

Ñū'u é káxi'í nuu kúñu kō

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Nté uun xoxo natúun i ñū'u é kutuví xu'u, nte é kutuví má étún san, tsi kuntékū dukun vata koo é naxí'í nuu mí kí'vi ña'a san.

³⁴ Tsi ntuxnuu kó ne, vata kaa ñū'u é káxi'í nuu kúñu kō kaa. Te vá'a ntuxnuu kó ne, kaní kúñu kō káxi'í nuu. Tē ña vá'a ntuxnuu kó ne, kúñú ko ne, kutuví nee.

³⁵ Kuenta tsi viin tsi dá néé ini o ne, ñū'ū é ió iña o ne, kúnee.

³⁶ Te kaní tsi kúñu o ió ñū'u ne, nté un siin ña kákunee ne, kīnin un ntí'ī é vá'á ne, vata kaa te ñū'u kaxi'í nuu kúñu ó —ka'an Jesúsú.

Dá tsi'í kuétsi Jesúsú ña fariseu ni mastrú lei
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Dá kúvi ka'an Jesúsú ne, kána uun ña'a ña fariseú ña é kíká'xi ña nú vi'í ña kán. Kúkí'vi ña, itúvi ña nú mesa kán ne,

³⁸ dá kúdu'va ña fariseú san dá ini ña tsi ña ni dē ntáa Jesúsú vatá xkóó ini ña é nta'a ña dí'na dá ka'xí ña.

³⁹ Ntá tsi Jesúsú ne, kaka'an ña:

—Ntō'ó, ña fariseú ne, ntánakate nto ata vásu ntó ni kō'ó nto, ntá tsi nima ntó ne, nuu tsitu nuú i é kīni kaa e ntáde nto, e ntadú'u nto.

⁴⁰ jNté kui kuān nte túntu ntú nto! ¿Vá ña íni ntu nto tsi ña é de kú've ata i kán ne, divi tsi ña é idé kú've ña iní i kán di?

⁴¹ Ntá tsi kué'e nto ña nta'ví é nuu nima ntó ne, dukuān né, ntuntoo ntí'xe kaní kúñu ntó.

⁴² Ntá tsi jña nta'ví ide ntú nto, ña fariseu! Ntō'ó ne, dóo kuenta ntáde nto ntánakii xio nto uun ta'vi i é ū'xi san iña é un ntí'í nuú i xuku cho'ó nto é naku'é e nto nta'a Xúva kō vata tsí o é káka'an lei san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta tá'an nto te vii nto é vá'á ní ña; nté ña ntákuinima ntó Xúva kō. Sá'ā é kantio é vii ntó da ntánakué'e nto nta'a Xúva kō é káduku ntée ña.

⁴³ jÑa nta'ví ide ntú nto, ña fariseu!, tsi nú vi'í mí ntánataká nuu nto ne, dōó ntio nto é kuntōo nto nte nuu i kán ne, dōó ntio nto é kuiko ñū'u ña'a san nto itsi mí ntaika nto.

⁴⁴ jÑa nta'ví ide ntú nto! tsi ntō'ó ne, vata ntáa ñañá é ña díto tuvi má ñū'u kán ntáa nto. Dá nēni tsi ña'a san, ntaído ntíta ña —ka'an Jesúsú.

⁴⁵ Kidáa ne, nantíko kōó uun mastrú lei san, kaka'an ña ni Jesúsú:

—Mastru, dá kuān ó kaka'an ntó ni ña tsikán ne, vata te kaka'an kīni nto ní ntí di —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi kaka'an Jesúsú:

—jÑa nta'ví ide ntú nto di, é mastrú lei nto! tsi ntánakuído nto ña'a san da nte koo é ña kutíi ká ña. Ntá tsi ntō'ó ne, nté un siin ña nchó tñn nta'a nto.

⁴⁷ jÑa nta'ví ide ntú nto! tsi vatá o dé ñata ntó, ña intóo kidaa é é'ni ña ña ntáka'án naa Xúva ko ne, kuan tsí ó ntáde nto di e ntáde vá'a nto ñaña ña.

⁴⁸ Sá'ā é kata'xi kuenta é kūtuni tsi dadíi tsi nima ntó ni ñata ntó, ña intóo kidaa. Divi ñata ntó san é'ni ña ña ne, divi ntó ntáde vá'a nto ñaña ña.

⁴⁹ Tsi kaka'an Xúva kō, ña dóo kí'in iní: “Taxnúu ú ña ka'án naa kó ni pístrú ko mí ntoo ña. Ió ñá ne, ka'ni ña'a san ña. Ió ñá ne, kada xení ña'a san ni ñá.” Kuan ó ka'an ña.

⁵⁰ Dukuān é vevii ne, Xuva kō ne, ntákan ñá kuenta ñá'a, ña ntoo vevii, kuenta iña níñi e éti un ntíi ntíi ña ka'án naa Xuva ko, ña é xi'i un tsi nté da iñi ntu'u ñuxiví sa.

⁵¹ È'ni ña ña ntáka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na da é'ni ña Abeé san un tsi da nte rkontúvi da é'ni ña Zacaria. È'ni ña ña má úkún kán mé'ñū nū naa kan ni má vi'i e dóo kuikó san. Dukuān é káka'án u tsi Xuva kō ne, ntákan ña kuenta iña ñá xi'i san ni ña é ntoo vevii.

⁵² ;Ñā nta'ví ntu nto, mastrú lei!, tsi dóo kutu ni'i nto ntakáá xi'i mí ntákútú've ña'a san. Ntē ña ntakí'vi mii nto, ntē ña da vá'a nto é ká'ví ña'a, ña é ntio i é kútú've i —ka'an Jéssuu.

⁵³ Dá kaká'an Jéssuu nuu i sá'a ne, mastrú lei san ni ña fariseú san ne, dóo kudiiñ ñá ni ña. Eni ntu'u ña ntánakutsu'un ña ñá é ña te da díi nuu i tsixe'e ña ñá.

⁵⁴ Ini xu'ú ñá te neé nuu i é kúvi xnteé xi ñá ña kuenta iña tú'ún é káka'án ña.

12

Kanañ'e Jesuu kuēnta iña ña é da mii rki xaa i kaka'an

¹ Dukuān ne, ñá tē nté kaa nté kaa ña'a náta'ka nuu ña. Uun ito tsi ntaédin nuu ta'an ña. Dā éni ntu'u Jéssuu kaka'an ñá ne, di'na tsi ña ntini'i ña kaka'an ñá ni ña:

—Kuenta tsi vii nto ni u'xen iā ña fariseu. Tsi dívi ña né, da rki xaa ña odo ntáka'án ña, ñá te kanñ nima ñá ntáka'án ña.

² Tsi ña túvi nee iña é koo xú'ú iña ko é ña nátidito; ntē ña túvi ne nuu i é ntē xoxo kiní i.

³ Dukuān ne, un ntíi ntíi e ntáka'án nto mí neé san ne, kútuni ñá'a san mí káxi'i nuu ntuve ngántii san. Nēe é diin diin tsi ntáka'án nto dá kánti'ú xi'i ntó ne, uun ito tsi kachu'u ña, ka'an ña nté rki vi'i kan.

*Xoó ntu é ū'vi nti'xe ko
(Mt. 10:26-31)*

⁴ Ntō'o e dóo vá'a tiin ú ni ntō ne, kaka'án u ni ntō é ña ku u'vi nto xoo é ka'ni i kúñu kō. Tsi te kúvi ne, ña túvi nee é kúvi vii ka ñá ni kō.

⁵ Ntá tsi kaka'án u ni ntō xoo é díi ka u'vi nto. U'vi ntó ña é kúvi nakí'i ntuvi iña nto ne, da katé nuu ña nto dô'vi kan. Dívi ña é u'vi ntí'xe nto ña.

⁶ ;Ñā ntu te kadíko ña ū'un láa san é ūvi kúdi diú'un san? Ntá tsi nté uun ti ña kakunáa ini Xúva ko tñ.

⁷ Dívi ntō né, un tsi nté idi díki nto ntánté'vi kui kui uun. Dukuān ne, ñá ku u'vi nto. Tsi dívi ntō ne, díi díi ka nuu á'vi nto é vata ntáa láa, kiti é ña te da díi san.

*Xoo é nakíni i Jesuu núu ña'a
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi un ntíi ntō xoo é kanakiní i ko nuu ña'a san vevii ne, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, nakiní u ña nuu ánje Xuva kō kidaá.

⁹ Ntá tsi xoo é kákuka'an nuu i é ká'án i iñá ko nuu ña'a san vevii ne, kuan kōo vii u ni ña nuu ánje Xuva kō kidaá.

¹⁰ 'Da xōó ka é ka'an ntée i ko, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi vevii ne, kuví kada ka'nu iní Xuva ko ni ña. Ntá tsi xoo é ka'an káni i iña Espiritú Sántú ne, ña kada ka'nu iní Xuva ko ni ña.

¹¹ Tē kue'en ni'i ña nto vi'i mí nataká nuu ña Israeé ne, ó k'iriñ ni'i ña nto ntá'a ña kaxnteku kú've sán ne, ó ntá'a ña tsifñu na'nu i ne, ñá ku kadá kuení nto nté koo nantiko kōó ntó, nee é ká'an nto.

¹² Tsi tē xee úra i é ká'an ntó ne, Espiritú Sántú sán nañé'e ña nto nté koo ka'an nto —ka'an Jéssuu.

Nee e dóo xii kaa iña ña kuika

¹³ Uun ñá'a, ña nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ñá ni Jéssuu:

—Mastru, ká'an nto ni éni ko, na tã'xi na é káduku ntée ú iña uvá nti —ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kadá kú've u iña nto, é kē'nté dava ú iña nto? —ka'an ña.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an xtúku ña ni ñá'a san:

—Kuenta tsi vii nto tē ña kuné'ú iní nto é ió iña ta'an nto. Tsi ña te nee é ió iña ko é kade i é vá'a koo kuntuo o ñuxiví sa —ka'an Jéssuu.

¹⁶ Kidáa né, ntaa ña ni ña uun nuu i:

—Uun ñatíi, ña dóo kuiká né, dóo vá'a kúvi é tátá ña.

¹⁷ Kidáa né, dóo dé kuení ña, kaka'an ña: “¿Nee ntu vii ú ve? Tsi ña túvi ka mí'i natsoo vá'a u é tátá ko”, ka'an ña.

¹⁸ Dā dé kuení ña, kaka'an ña: “É iní u neé vii ú ve. Nakñn ú a vi'i atá sán ne, dá xntútsi u uun é díi ka ka'nu ka. Ikan nátsu'un vá'a ntí'i u é tátá ko ni un ntí'i é ió iñá ko.

¹⁹ Kidáa ne, ká'an mií u ni nímá ko: Nima mí ko, divín ne, ñá tē nté kaa iña o é ntoo vá'a ve. Kutuvín da'nan ve. Ka'xín ne, ko'on; na nákunuu díni nima o.” Kuan kōo ka'an ña.

²⁰ Ntá tsi Xuva ko ne, káka'án ña: “¿Ntē kuān nte túntun ntun! tsi niñú ve kuvín. Iña o é ntoo vá'a ne, ¿xōó ntú iña i kuví?”, ka'an ña.

²¹ Dukuan ó ntákuví ña'a, ña e ntátsoo vá'a dokuika iña mii i, ntá tsi dóo nta'vi ñá nuu Xuva ko —ka'an Jéssuu.

*Kade Xuva ko kuēnta i'xá ña
(Mt. 6:25-34)*

²² Kaka'an Jéssuu ní ña ntini'i ña:

—Sá'a ká'án u ni ntō: Ñá ku dē kuení nto nee é ká'xi nto; ntē ña ku de kuení nto nee é ku'un kutávi nto.

²³ Tsi ntuvi iña kó ne, dií ka nuu á'vi é vāta kaa é ká'xi o. Dií ka nuu á'vi kúñu kō é vāta kaa dóo é ku'un ō.

²⁴ Koto nto nté o de rkáka san: Nā katá'xi ti é tātá, nté ña katá'vi ti, nté ña tuvi m'í ntánatsoo vá'a ti iña tí di. Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é ká'xi ti. Ntō'ó ne, žñā ntu te dií dií ka nuu á'vi nto é vāta ntāa láa san?

²⁵ Nté uun ña'a nto ña kuvi vií nto é kuē'nu ka kúñu nto, nté un síin ka, kuān te dóo kadā kuení nto.

²⁶ Tē ña kuvi vií nto nte un síin sá'a ne, žnté kuvi ntādē kuení nto ntu tuku nuu i?

²⁷ Koto nto nté o ntaé'nu láa san, é nté ña ntáde tsiñu ne, nté ña ntánakuído xu've. Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi rei Salamuún ne, kuān te dóo va'a kue'en dóo ñā ne, ñā té nté sa vá'a ito ña é vata ntāa láa san.

²⁸ Te Xuva ko kaxé'e ña e dóo vá'a ito ku'u é kaa má kū'ú kán vevii ne, tevāá ne, tutun kuvi ne, žñā ntu te dií ka kue'e kuenta vií ña nto nē é ku'un nto, ntō'ó é ña ntákuinti'xe nto?

²⁹ Dukuan ne, ñā ku nantí'i nto iní nto é ntuku ntō é ká'xi nto.

³⁰ Tsi ña'a, ña é ña iní Xúva kō né, dōo ntaitsu'un ña iña é un nti'i nuu i sá'a. Ntá tsi divi ntō né, ió uun Xuva ntō, ña é iní nee é ntátaan núu nto.

³¹ Ntukú nuu iní nto nēe e vá'ā é vii nto é ntio Xuva ko ne, ní'i ntō é un nti'i nuu i sá'a.

Natsoo vá'a o é nuu á'vi iña ko e dukún kán

(Mt. 6:19-21)

³² Nā ku u'vi ntó, a le'ntu m'í ko. Nā tē nté sa titín nto, ntá tsi Xuva kō ne, iō ñā dodini é tá'xi ña nto é vá'ā iña ña.

³³ Nadiko ntō é ió iña nto ne, dá kuē'é nto ña ntátaan núu i san. Kuan kōo kavá'a nto itín nto é ña kakuátā é kuntōo vá'a iña ntó e dukún kan ntií dañu ntúvi. Tsi íkán ne, ña kakí'vi ña du'u, nté ña kadúku tí iña ko.

³⁴ Mí'i ntōo é nuu á'vi iña ntó ne, ikan kuntōo nima ntó di.

Kantio é kōo tú'vė to

³⁵ Na kōo tú've nto du'nu nto ni ñū'u é nātúún nto.

³⁶ Vií nto vata tsi o dé ña ntáde tsiñu, ña ntántétu tó'o i, ñā é ñe'e mi tánta'a ña'a. Tē náxee ñā ne, kanake'xen ñā xi'í ne, ura tsi i nakaan.

³⁷ Nté kui dñi tó'ō ña ntáde tsiñu san e ntántito ña te naxéé ña. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsi divi tsi tó'o ñā ne, nákuntéé ña donúu ñā ne, da ká'an ñā tsi na kuntōo ña ntáde tsiñu san nū mēsa ñā ne, mii to'o ñā tsu'un ko'o ña é ká'xi ña.

³⁸ Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu san, tsi kuān te davá ñūú ne, ō e ve'xi túvi ne, ntántito ña té nēe tó'o ñā.

³⁹ Na kūtuni nto sá'ā. Tē dí ini tó'ō vi'i san neé ura ki'xi ñā du'ú san ne, koo tú've ña kuntétu ña. Nā kuē'é ña itsi é ki'vi ña du'ú san má vi'i ñā é ki'í dú'u ña iña ña.

⁴⁰ Kuan divi ntō dí ne, na kōo tú've nto, tsi dá nēe ini nto ntuvi dá ña ntántetu nto xee ña vexkúvi ñatíi —ka'an Jéssu.

Ña ntáde tsiñu vá'á ni ña ntáde tsiñu, ña é ña vá'ā

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Pedrú ne, katsixe'e ñā:

—Tō'ó, žvá kantāa nto nto nuu i sá'a é da mii tsi iña mii nté ne, ō iña un ntií ntií ña'a san? —ka'an ña.

⁴² Kaka'an Tó'ó kō:

—žXoo ntu é ña ntáde tsiñu odo núu, ña é dií ka vá'a, ña é dií ka kade ntaa, ña é káka'an tó'o i é kodo núu ñā iña ñā ntoo nú vi'i ñā é kuē'é ña é ká'xi ña te xee úra i?

⁴³ Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu, ña kade ntaá san! Tē náxee tó'o ñā ne, é un nti'i káde ntaa ñā vatá o uvé tsiñu ña.

⁴⁴ Nuú é ntāa nti'xe i é káka'án u tsi tó'o ña ne, xtuví ñā ña é kuēnta vií ña é un nti'i é ió iña ña.

⁴⁵ Ntá tsi te ña ntáde tsiñu san kade kuení ña tsi kukuií ka dá náxee tó'o ñā ne, kani ntu'u ña kadā xení ña ni ña ntáde tsiñu ní'i ña, te tíi, te ñadi'í ne, kani ntu'u ñā é kō'o ña, é ká'xi ña, é kada ki'vi ña.

⁴⁶ Kidāā ne, da nēe iní tsi ña naxee tó'o ñā ntuvi dá ña kantétu ña, tsi ña iní ña neé ura naxée ña. Kidāā ne, nakí'i ña tsiñu ñā ne, natee xío ña ña é ki'in ñā ni ña'a, ña é ña iní de ntāa san.

⁴⁷ Nā ntáde tsiñu, ña é iní nēe e ntio tó'o i ntá tsi ña te ió tu've ña, nté ña ni de ntāa ña é káka'an tó'o ñā né, dōo naká'xi va'a tó'o ña ñā.

⁴⁸ Ntá tsi ña ntáde tsiñu, ña e ñā ini nee e ntio tó'o i ntá tsi idé ña nee iña e ñā ini ña ne, ní'i ña é ntō'o ña di, ntá tsi ña dóo nee. Tsi xoo é dií ka kue'e ní'i i ne, dií ka kue'e kantio é kue'é ña ña nguíi san. Xoo é dií ka kue'e ntada ña kuēnta ntá'a i ne, dií ka kue'e kantio é kada ntaa ña.

Kíi nteé xio ta'an ña'a san kuenta iña Jéssu

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Vél'xi u e xntéé ñu'u ú ñuxiví sa. iDōo ntio kó té di kai'xi vevii!

⁵⁰ Ió uun nuu i e dóo nto'o kó rkontúvi ne, un vá'a tsi kantí'i iní ko un tsi da nte inú kava.

⁵¹ žVá ve'xi ntu ú vata koo é kuntoo vá'a ña'a san ñuxiví sa, te kuiní nto? jÑa'a ní san! tsi ve'xi u é kii nteé xio ta'an ña'a san kuenta iñá ko.

⁵² Tsi un tsi nte vevii ne, kii nteé xio ta'an ña'a. U'un ñā'a san uun tsi vi'i ntoo ña. Uni ñā'a ña naa núu ña ní ña uvi ñā'a sán ne, ña

uvi ña'a sán ne, naa núu ña nī ña uni ñá'a san.

⁵³ Uva ī ne, naa núu ña ni i'xá ña. I'xá ña ne, naa núu ña ni uva ña. Di'i ña ne, naa núu ña nī dióko ña. Dióko ña ne, naa núu ña ni di'i ña. Nūntí ña ne, naa núu ña nī énu ña. Enú ña ne, naa núu ña nī ñuntí ña —ka'an Jesús.

Nuu i nté koo kuvi ntuvi sa'a
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Kaka'an Jesús ní ña'a san:
—Tē íni nto tsi ñu'u vikó san xe'e i kán ne, ura tsi ntáka'an nto é kīn davi. Kuan koo kuvi nti'xe.

⁵⁵ Dá káinu tatsin xé'e ī kán ne, ntáka'an nto é vè'xi ntuvi ka'ni. Kuan koo kuvi nti'xe.

⁵⁶ Nt'ó ne, da miī tsi rki xaa nto nteku é ntáka'an nto. Nt'ó é dóo íni nto é ká'an nto nté koo kúvi é dukún kan ni ñūxivi a ne, ζnté kuí ña ntáñe'e dikí ntu nto núu i é kata'xi Xuva kó nté koo kuvi ntuvi é ntoo o vevii?

Koón ntiin é ntúv'an nī ña ntaínchu'vi o
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ζNté kuí ña káde kú'ven mín nee é vā'a iña nto?

⁵⁸ Tē xoó ña'a ki'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i é tsi'i kuétsi i ó ne, koón ntiin nātiin vá'an ni ña itsi kán vata koo é ña ki'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i san. Tsi tē ña tsiñu i san ntada ña o kuénta ntá'a sntadún san ne, xnuu kutu ña ó viutun.

⁵⁹ Kaka'an u ni ó tsi ña ntiin viútun san un tsi da nte ntá'vin nti'in é kakan ña —ka'an Jesús ni ña.

13

Kantio é nadama ó nima ko

¹ Ntuvi tsikán ne, ió ñá san ne, kué'en ña mí tuví Jesuú ne, ntaa ña ni ña tsi Pilatú san ne, é'ni ña ña ñatíi, ña ñuú Galileá ne, da nádaká ña niñi ña ni niñi kiti san é kué'é ña doméni iña Xuva ko.

² Jesuú ne, kaka'an ña:
—ζVá díi ka ntu ió kuetsi ña kuān o kúvi san é vata ntáa ña ñuú ña, te kuiní nto, é kuān o ntó'o ña?

³ Ka'án u tsi ña'a. Ntá tsi divi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, un nti'i ntó kuví nto dí.

⁴ Un nti'i ña xe'un uni ñá'a san xi'i ñá da núu vi'i dūkun é nani Silúeé ne, ζdíi ka ntu ió kuetsi ña é vata ntáa ña é íntóo ñuú Jerusaléén, te kuiní nto?

⁵ Ka'án u tsi ña'a. Ntá tsi divi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, kuví nti'i ntó dí —ka'an ña.

Kuenta iña utun é ña kakii kiti i

⁶ Kidáa ne, kantáa Jesuú núu i sá'a:
—Uun ñatíi ne, í'xi ña uun utun ígu ñu'u ña. Kué'en ña kúkoto ntódo ña te kākii kiti ígu sán ne, nté uun ti ña kakii ti.

⁷ Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña kade kuenta útun san: “Koto nto tsi é uni kuía é kaki'xi da tā'án u ne, nté uun igu sán vata ní'i ko ti. Nakīn nto utun ti vata koo é ntūníné ñu'u san, tsi é ntaā i é ntitsi", ka'an ña.

⁸ Ntá tsi ña kade kuenta útun sán ne, kaka'an ña: “Na kūntitsi mií ka uun kuía, nūi dukuan naxtívítá u nte'u nú ditsin i ne, dá tsóo ú cho'o é kué'nu vá'a.

⁹ Te kīi kiti i kidáa ne, vá'a ó. Tē ña'á ne, dá nakīn nto”, ka'an ña. —Kuan ó ntáa Jesuú nuu i sá'a.

Dā ntavá'a Jesuú úun ña di'i, ña kúti'i

¹⁰ Uun ntuvi dá ió dá'nā ne, kanañe'e Jesuú ñá'a san nú vi'i mí ntánataká nuu ña Israe'el san.

¹¹ Ikān tuví uun ña dī'i, e xé'un uni kuía é nchokuví ña. Tsi uun é ña vá'a san dé ti'i ña. Ña ni kúvi ntuntāa ña nté un síin.

¹² Dā íni Jesuú ñá ne, kána ña ña, kaka'an ñá ni ña:

—É ntuvá'an kui'i o vé —ka'an Jesús ni ña.

¹³ Kidáa ne, xntee tá'an Jesuú ntá'a ña ñadī'i san. Ura tsi i ntuvá'a ña ne, dá éni ntu'u ña káka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kó.

¹⁴ Ntá tsi tó'ó vi'i mí ntánataká nuu ña ne, dóo kúdiin ña tsi ntavá'a Jesuú ñá'a san ntuvi dá ió dá'na ne, kaka'an ña ni ña'a san:

—Íñu ntuvi ió é kada tsiñu ó né, divi tsi ntúvi é kúvi ki'xi nto dá kúcho'o nto; ñá te ntúvi dá ió dá'na san ki'xi nto —ka'an ña.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Nt'ó ne, da miī rki xaa nto nteku é ntáka'an nto. ζÑā ntu ntánantuté nto duntiki nto ni búru nto é kī'in ti kiko'ó ti ntute ntuvi dá ió dá'na san?

¹⁶ Tsi ña dī'i sa'a ne, tatá vi'i Abraan ña, ntá tsi é kúvi xe'un uni kuía e nteé kimi ña ku'i'i sá'a é xé'é é ña vá'a san ña. ζVá ña ntu kuví nakuitá u ku'i'i ña ntuvi dá ió dá'na? —ka'an Jesús.

¹⁷ Dá ká'an Jesús sá'a ne, un nti'i ña ntaínchu'vi ña kúka'an nuu ña é kuān ó kaka'an Jesús ni ña. Ntá tsi ña'a sán ne, dóó diní ña é dóo ka'nu nuu i é idé Jesuú.

Kuenta iña tsikán kuli

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—ζNté ó ntu mí kadé kú'vé Xuva kó? ζNee iñá nto é kuví ntada dadii o?

¹⁹ Vata kaa kudii uun tsikán kuli é kuetsi kué'en e kai'xi uun ñatíi má iña ñá kán ne, kēne un tsi da nte kúvi utun. Kuka'nu ne, un tsi nte láa, kiti ntaiko, de vá'a ti taka tí nta'a i —ka'an ña.

Kuenta iña ú'xen ía

(Mt. 13:33)

²⁰ Ntá tsi kaka'an Jesús dí:

—ζNee iñá ntu ntada dadii ú vata kaa mí kadé kú'vé Xuva kó?

²¹ Tsi mí kadē kú'vé Xuva kō ne, vata kaa uun t'i'nti ú'xen iá e kí'i uun ñad'í san ne, dá nadaka ña u'xen san ni uni xkú've utsi trigu un tsi da nte náneñu vá'a ú'xen san —ka'an Jesúsuu.

Xi'i mí ña ni'i

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesuú ne, itá ntí'xin ña ñuú na'nu ni ñuú kuetsi, kanakuá'a ña ña'a san mí ita ntí'xin ña.

²³ Uun ña'a ñá ne, kēne ña, kaka'an ña: —Mastru, ¿ña titín ntu ña'a san, ña é kanakáku? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

Jesuú ne, kaka'an ña:

²⁴ —Koó ntii nto kú'í'vi nto xi'i mí ña ni'i san. Tsi kaka'an u ni ntō tsi ña te da díi ña'a ncho kí'í'vi ña, ntá tsi ña ni'i ña é kí'í'vi ña.

²⁵ Dá nákadí Tó'ó v'í'i san xi'i ñá ne, ntō'ó é ñu'u mií nto kí'í' kán né, nake'xen ntō xi'i san, ká'an ntō: “Nakaán nto xi'i nto, na kí'í'vi ntí”, koo ka'an nto. Ntá tsi divi ña ne, ká'an ña: “Ntō'ó ne, ntē ñá íni u mí v'e'xí nto”, koo ka'an ña.

²⁶ Kidáá ne, kani ntu'u nto ká'an nto: “Ntí'í ne, é'xí dadíi ntí ni ntō; xi'i dadíi ntí ni ntō dí. Tsi nakuá'a nto ña'a san itsi ñuú mií ntí”, koo ka'an nto.

²⁷ Ntá tsi nantiko kōo ñá, ka'an ña: “É kaka'an u tsi ñá íni u nto. Kii nteé xio nto ko, tsi un ntí'í ntō ntáde nto é kí'ni kaa.” Kuan kōo ka'an ña.

²⁸ Ikān ne, kueku nto ne, naka'xí ka'ñi nto nú'u nto tē íni nto Abraan ni Ísaa ni Jácoó, ni ũn ntí'í ntí'í ña ka'an naa Xuva ko tsi ntōo ña mí kadē kú'vé Xuva kō. Ntá tsi ntō'ó ne, é ñu'u mií ntō kí'í' kán.

²⁹ Xéé ñá'a, ñá v'e'xí dá mí'í ká dí'ni ñuxiví sa, kixkúntōo ña, ka'xí dadíi ña ni Xuva kō mí kadē kú'vé ña.

³⁰ Kíni nto tsi kidáa ne, íó ña'a vevíi ne, dóo na'nu ña'a ña í'a ñuxiví sa, ntá tsi ña na'nu ñá'a ká ña nta'a Xuva kō. Íó ñá'a é ña te na'nu ñá'a ña í'a ne, divi ñá e dóo na'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jesúsuu.

Èku nteé Jesuu ñuú Jerusaleen

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ntuvia tsikán ne, xéé ña fariseu, kaká'an ña ni Jesúsuu:

—Ntaka nto í'a, tsi Heródé sán ne, ncho ka'ni ña nto —ka'an ña.

³² Ntá tsi divi ñá ne, nantíko koó ñá, kaka'an ña:

—Kue'én ntó ne, ka'an nto ni ñukuíi tsikan tsi vevíi ni útén ne, nakuita ká u é ña vá'a san ne, ntavá'a ká u ña nchokuví san dí. Ídá ne, ntí'í tsiñu ko.

³³ Ntá tsi kantio é kí'ín ka ú itsi kán vevíi ni útén ni Ídá dí. Tsi ña kú'ví é kú'ví ña ka'an naa Xuva ko tē ña te ñuú Jerusaleén kuví ña. Kuan kōo ka'an ntó ni ná —ka'an Jesúsuu—.

³⁴ 'íDōo u'vi kakú'vi ko kuenta iña nto, ña ñuú Jerusaleen! 'íTsi ntáé'ní nto ña e ntáka'an tú'un Xuva kō ne, ntáxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva ko ku'enta iña nto! 'íNá tē nté kaa kí'ín itō ncho nataká nuu u í'xá nto vatá ó de tsú'ün san é kánataká nuu ti í'xá ti má ntí'xin ti, ntá tsi ña ni ntío nto!

³⁵ Koto ntō tsi xtuví mií Xuva ko vi'i nto ve. Ntá tsi kaka'an u ni ntō tsi nté uun ito ká ña kí'ni ntó ko un tsi da nté tē xee ntú'vi é ká'an nto: “'íNté kui vá'a ó é v'e'xí ña v'e'xí kuenta iña Xuva ko!”, koo ka'an nto —ka'an Jesúsuu.

14

Dā ntavá'a Jesuu úun ñatíi, ña é katsitu kuíñu

¹ Uun ntuví dá íó dá'na ne, kué'en Jesúsuu, kúka'xí ña nú vi'í ña odo núu iña ñá fariseu. Ntaíto xú'u ña nguú san nté koo vi'í Jesuu.

² Ikān tuví nuu Jesúsuu úun ñatíi, ñá katsitu kuíñu.

³ Jesuú ne, tsixe'e ña mastrú leí san ní ña fariseú san, kaka'an ñá ni ña:

—¿Vá kú'vi ntu ntavá'a ú ña nchokuví san ntuví dá íó dá'na, ó ña kú'vi ntu? —ka'an ña.

⁴ Ña'a sán ne, diin diin sá kantóo ña. Kidáa ne, kí'í Jesuu ñá nchokuví san ne, dá ntavá'a ña ña, dá nátaxnúu ña ña é na nú'u ña.

⁵ Kaka'an ñá ní ña fariseú san:

—¿Vá íó ntú nto te í'xá nto o te dūntíkí nto kó'xo nuu ti íni pusu kán ne, vá ña natavá ntu nto ti, kuān te ntuví dá íó dá'na? —ka'an ña.

⁶ Ña ni kú'vi nantiko kōo kue'en tsi ña é kaka'an Jesúsuu ni ña.

Núu i ña ña kakana ña mí kátánta'a ña'a

⁷ Dá íni Jesuu tsi ña'a, ña xéé vi'í viko sán ne, ntánakaxnúu ña mí'í e dóo vá'a o é kuntōo ña nú mesá san ne, kaka'an Jesúsuu ni ña núu i sá'a:

⁸ —Tē xoó kakana í e kí'ín ntó viko mí kátánta'a ña'a sán ne, tē xee ntó ne, ñá kú xkutú'vi ntō nte nuu í kan, tsi te kí'xi tuku ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é divi ntō ne,

⁹ kidáá ne, xéé ña é kána ña nto ntuví ntó ne, ká'an ña ni ntō: “Xio kudíi kutuví nto, tsi ña sá'a ne, kutuví ñá í'a”, koo ka'an ñá ni ntō. Kidáá ne, kuka'an nuu nto nakuntísi nto, kikutú'vi nto un tsi nte ata í kan.

¹⁰ Ntá tsi tē xee nto mí kákana ña nto é kíka'xi nto ne, kúkutú'vi nto un tsi nte ata í kan. Kidáá ne, tē xee ña e kána nto sán ne, ká'an ña: “Kuitá ntí'xin nto nte nuu í san”, koo ka'an ña. Kidáá ne, kuiko ñu'u ña ntántoo nú mesá san nto.

¹¹ Tsi xoo é kade ka'nu mií í kú'nu í ne, tē kú'vi ne, ní'í ña doka'an; ntá tsi xoo é dutsi í vevíi ne, rkontú'vi ne, díi ka kuka'nu ña'a ña —ka'an Jesúsuu.

¹² Kaka'an xtúku ña ní ñatíi, ña e kána ña:

—Dá káde vá'a nto é ká'xí ña'a nú ví'i nto kán ne, ña ku kána nto ña e dóo vá'a tiin ni'í ntō, nté ēní nto, nté ñavi'i nto, nté ñā kuika, ña ntoo etsin nú ví'i ntō. Tsí divi ñā né, kána ña nto di é kíká'xi nto nú ví'i ñā kán né, kuan kōo ntúdadii ña ni ntō.

¹³ Ntá tsi da ntáde nto viko ne, kana nto ña ntá'ví san, nī ña e dúkuan ntá'ví da káku, nī ña natín i san, ni ña kuáá san di.

¹⁴ Kidáá ne, dóo diní nto. Tsí divi ñā ne, ña kúvi ntudadii ña ni ntō. Ntá tsi divi ntō ne, ni'í nto é vá'á iña nto ntuvi te ntóto ña'a, ña é íde é vá'á ñuxiví sa —ka'an Jesús.

Nuu i ñña viko ka'nu é edé uun ñatí

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Dá téku ña sá'á ne, uun ña é tuví nu mesa kán ne, kaka'an ñā ni Jesús:

—ñté kui vá'a o xoo e kae'xí dadii i mí kadé kú'vé Xuva kó! —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Uun ñatíí ne, dóo ka'nu viko idé ña. Ñá té nté kaa ña'a san kána ña é kíká'xi ña.

¹⁷ Dá xeé ura í é ká'xí ña ne, taxnúu ña ña kade tsiñu iña ña é kúkoto ñá ña'a san: “Kue'ēn ntó ve, tsi é iō tu'vé ntí'í”, ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi un ntíí ntíí ñā ne, éni ntú'u ñā ntáka'an ña nté kui ña ni kuvi kí'in ña. Ña é kuvi uun sán ne, kaka'an ña: “Ñu'u da ve ñíí ú ne, kantio é kí'in u kikoto ntódo u. Vii nto da xe'e, kada ka'nú ini nto nī ko tsi ña kúvi kí'in ú ve”, ka'an ña.

¹⁹ Tuku ña'a ne, kaka'an ña: “Dá ve ñíí ú u'un ná'a dūntiki ne, kantio é kikoto ntée ú ti té vá'á ti. Vii nto da xe'e, kada ka'nú ini nto nī ko”, ka'an ña.

²⁰ Ña uun ká xtuku sán ne, kaka'an ña: “Xu'ú ne, dá ve kúvi tánta'a ú ne, dukuān ne, ña kúvi kí'in u”, ka'an ña.

²¹ Dá náxee ña táxnūu ñā ne, kantaan ntí'í ña ni tó'o ñā nee iña é káka'an ñā mí ñe'e ña. Kidáá né, kúdiin tó'o ñā ne, kaka'an ñā nī ña kade tsiñu iña ña: “Kue'ēn náne'en nú á'ví kan ni itsi ka'nu kán, ni da kani má ñūú san, dá kuntékan ña nta'ví san, kixni'in ña í'a, ni ñā dúkuan ntá'ví da káku, ni ña kuáá san, ni ñā natín sán di”, ka'an ña.

²² Dá ku e ví'i ne, náxee ña táxnūu ña, kaka'an ñā nī tó'o ñā: “É de ntáa u é káka'an nto, ntá tsi dóo kaniné ka”, ka'an ña.

²³ Kidáá ne, kaka'an tó'o ña ni ñā: “Kue'ēn ítsi na'nu kan ne, kue'én un tsi nte nu ráxa kán, ká'an ni da xóo ka ña'a, kuétsí é viin ñā na kí'xi ñā vata koo é na tsítu ña ma ví'i ko.

²⁴ Tsí kaka'an u ni ntó tsi nté uun ña'a, ña kana dí'na ú ne, ñā nī'í kue'én tsi ñā é ká'xí ñā”, ka'an tó'o ñā —ka'an Jesús.

Nuu í é ntii tū'un é kuntikín ó Cristu

(Mt. 10:37-38)

²⁵ Ná té nté kaa ña'a ntántikín ñā Jesuu. Jesuu ne, xkokōo ñā ata ña, kaka'an ñā ni ñā'a san:

²⁶ —Tē xóo ña'a kí'xi ña é ncho kuntikín ñā ko ne, ña kúvi vii ñā té ñā díí ka kue'e ntío ña ko é vata kaa ntío ña uva ña ni di'í ñā, ni ñadi'í ñā ni í'xá ña, ni ení ñā ni tá'an ñā, nī kúñu mii ñā di.

²⁷ Tsí ña kúvi vii ñā té ña ntío ña nākunáa ña kúñu ñā é kuntikín ñā ko.

²⁸ Te iō ntó ne, ntio nto é xntitsi ntó ví'i ka'nu ne, z'vá ña ntu te di'na kutuví nto kadā kuení nto nté kaa nantí'í nto, te xēe tá'an ntu diu'un nto é kuvi kuntitsi?

²⁹ Tē ñā ne, xtuví ntó etí ví'i sán ne, é ntaa í kutuví dava. Un ntíí ntíí ña kainí ne, kani ntú'u ñā ka'an kīni ña iña nto:

³⁰ “Natíí sa'á ne, eni ntú'u ña káde vá'a ña ví'i ña ne, nté ña ni kuvi vii ña nantí'í ñā”, koo ka'an ña.

³¹ Ó te uun reí san ncho víi ña du'xen ni tūku reí ne, z'vá ña ntu te di'na kutuví ña kadā kuení ña te xēe tá'an u'xi míil sntadun ña é kōo ntii ña vii ñā du'xen ni tūku rei, ñā ió óko míil sntadun i?

³² Tē íni ña tsí ña kuvi vii ña ne, taxnúu ña tū'un nta'a tuku reí san dá tuvi íka ká ña é kákan ña e nté koo kuntōo vá'a ña ni ñā.

³³ Dukuān né, te xóo ña'a, ña é ña xtuví mii i ùn ntí'í iña í ne, ña kúvi kuntikín ñā ko —ka'an Jesús.

Dá ña vēñú ka ññú san

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Kaka'an xtúku Jesuu nuu i sá'a di:

—Ñíí sán ne, dóo va'a. Ntá tsi té kúnaa díko i ne, z'nté ntu koo ntuveñíí ka xtúku?

³⁵ Ná vādá mi kainuu á'vi ká i; da mii sa é nakuíta o. Xoo é kátekú i ne, na kīni i —ka'an Jesús ni ñā'a san.

15

Kuenta iña á le'ntu, kiti kúnaa

(Mt. 18:10-14)

¹ Un ntíí ntíí ña ntaído diu'un xóo iña ñuú Roma ni tūku ña'a, ña é iō kuetsí i ne, xée etsin ña mi tuví Jesuu é kīni ña é káka'an ña.

² Dukuān ne, ña fariseú san nī mastrú lei san ne, ntáka'an kīni ña iña Jesús, káká'an ña:

—Natíí sa'á ne, ntaíka dadii ña nī ña é iō kuetsí i ne, ntaé'xí dadii ña ni ñā di —ka'an ña.

³ Kidáá ne, kantaan Jesuu kuénta iña i sá'a:

⁴ —z'xóo ña'a ntu nto, te ió uun sientu lé'ntu ntó, té kúnaa ti uun ti ne, ñā ntu te tsoo míi nto kiti kiti díko xe'un kímí san, dá kí'in nto, kīnantúku nto kiti kúnaa san da nte ko é nani'í nto ti?

⁵ Tē nani'í ntó ti ne, nakuntéku dokó nto ti ne, dóo díni nto di.

⁶ Tē náxee nto nú ví'i nto kán ne, kana nto ña vá'a tiin ni'í nto nī ña nú ví'i ntō ne, ká'an ntó: “Na nākunuu díni nima ntó nī ko, tsí e nani'í ko á le'ntú ko, kiti kúnaa”, koo ka'an nto.

⁷ Dukuān ne, ká'ān ú ni ntō tsi díi ka iō dodíni e dukún kán te uun nā'a, nā iō kuetsi i, natívi iní nā kuetsi nā, é vāta kaa nā kimi díko xe'un kimi nā'a san, nā é vā'a, nā é nā tuvi kuetsi i nuu Xuva ko —ka'an Jéssu—.

Kuenta iña nād'i, nā nani'i diu'un i

⁸ Uun nād'i ne, iō u'xi diu'un kui'xín iña nā. Tē kúnaa úun ne, z'vá nā ntu natúun nā nū'u nā ne, dá ne'xín nā da kanī má vi'i nā kán? Kukuíi kudu'va tsi nantuku nā da nte ko é nani'i nā.

⁹ Tē nani'i nā ne, nataká nuu nti'i nā ni nād'i, nā vā'a tiin ni'i nā, ni nā ntoo etsin nú vi'i nā kán, ká'an nā: “Nā nakunuu díni nima ntó ni kó, tsi é nani'i ko diu'un ko e kúnaa”, koo ka'an nā.

¹⁰ Kaka'ān u ni ntō tsi dukuān díni ánje Xuva ko kuēnta iña nā iō kuetsi i tē natívi iní nā kuetsi nā —ka'an Jéssu.

Kuenta iña i'xa é kúkaka ntava túku nūu

¹¹ Kaka'an Jéssu san di:

—Uun nātíi ne, iō uvi i'xá nā.

¹² Na dutsi sán ne, kaka'an ná ni uva nā: “Ūvá, ta'xi nto iña nto é káduku nté u”, ka'an na. Kidáa ne, e'nté dava nā é tátá nā é duku nté na.

¹³ Ntē vata kutíin ntuvi ne, i'xá nā, na dutsi sán ne, nātsu'un vā'a nti'i na iña ná ne, dá kuē'en ná tuku nūu mí doto tsi nānti'i lúku na diu'un na. Ide na un nti'i nti'í nūu i é kīni kaa vata ka'án iní mīi nā.

¹⁴ Ntá tsi dá nti'i kuē'en diu'un ná ne, xée ntūvi da dóo kutama da kanī nūu tsikán ne, iní ntú'ū kúnaa nteé na é ká'xí na.

¹⁵ Kidáa ne, kuē'en ná, kuntúku na tsiñu ni uun nātíi, nā nūu tsikán ne, taxnūu nā ná rantsu nā é k'ín na, kíkuenta víi na kutsin nā.

¹⁶ Ntío na é ká'xí na é kae'xí kutsin san da nte ko é nta'a na ne, ntá tsi xoxo ni xé'e i é ká'xí na.

¹⁷ Kidáa né, dē kuení mii na, káka'an na: “jNté ntu kaa díi nā ntáde tsiñu iō nā nú vi'i uvá kó kán é iō é ntaé'xí nā ne, nté dúkuan kántóo ka. Xu'ú ne, kaxi'í u dóko i'a!

¹⁸ Á te nū'ú u mí tuvi uvá kó kán ne, ká'ān ú ni nā: Ūva, é ntuku kuetsi u ni Xuva ko, ni divi ntó di.

¹⁹ Nā nuu á'vi ká u é ká'ān ka nto é i'xá ntó ko. Vi'i a vé ne, vii nto ni kó vatá ó de nto nī nā ntáde tsiñu iña nto. Kuan kōo ká'ān ú ni nā”, ka'an na.

²⁰ Kidáa ne, nákunūu itsi na, kunú'u na mí tuvi uva nā.

²¹ Tká ká ve'xí na, iní uva na nā né, ntuntá'vi iní nā na. Koo da kaxkainu uva nā kúnakuētú itsi nā na ne, nánume nā na, da é'xi nā xu'u na.

²² Kidáa ne, kaka'an ná ni uva nā: “Ūva, é kó'xo nteé u nuu Xuva ko, ni divi ntó di. Nā

tē nee nuu á'vi ká ko é ká'ān nto é i'xá nto ko”, ka'an na.

²² Ntá tsi uva nā ne, kaka'an nā ni nā ntáde tsiñu iña nā: “Nantukū náne'e nto du'nu é díi ka va'a dá nākunūu i'xá ko. Naxnūu nto díi ntá'a i di. Na náki'i nti'xen vā'a sán di.

²³ Kūkueká nto duntiki, kiti díi ka de'én ne, dá ka'nī ntó ti dá ká'xi o ti é vii o víko san.

²⁴ Tsi i'xá ko sá ne, e xí'i, kuíni ko, ntá tsi e ntóto xtuku. É kúnaá i'xá ko, kuíni ko, ntá tsi é nani'i ko i ve”, ka'an nā. Kidáa ne, eni ntu'u nā idé nā viko san.

²⁵ Ntá tsi i'xá nā, na kuví atā sán ne, nuu na má tsiñu na. Dā náxee étsin na nú vi'i na kán né, tékú na e dóo kaeku strumentú ne, ntaíte'e nā'a sán di.

²⁶ Kidáa né, kána na uun nā kade tsiñu sán ne, tsixe'e nā: “¿Neé ntu kakuvi i'a?”, ka'an na.

²⁷ Nā kade tsiñu sán ne, kaka'an nā ni nā: “É náxee ení o. Uva o ne, táxnūu nā é kúví uun duntiki, kiti dóo de'én san, tsi vā'a tsi o náxee na”, ka'an nā.

²⁸ Kidáa ne, kúdiin ení na, na kuví atā sán ne, nté nā ni ntio na nti'vi na má vi'i na kán.

²⁹ Kaka'an ná ni uva nā: “Divi ntó ne, iní nto tsi éma tsi kaxntíi ú nto, é nté nā kadé do'ó u ni ntó nteé uun ito ne. Ntá tsi nté nā kata'xí nto nté uun kudii a ndi'ú san é víi u viko ko nī na vā'a tiin ni'i u.

³⁰ Ntá tsi vevíi ne, náxee i'xá nto na sá'a, na é dotó tsi nanti'i diu'un nto ni nād'i kiní ntáa sán ne, kae'ní ka nto duntiki, kiti dóo de'én san”, ka'an ení na, na kuví atā san.

³¹ Kidáa ne, kaka'an úva na ni nā: “I'xá mii kó, xo'on né, ni'í kue'en tsi ntuvi tuvin nī kó. Un nti'i é iō iñá ko ne, iña o di.

³² Ntá tsi vevíi ne, e vā'a o é vii o víko, tsi é nakūnuu díni nímá ko, tsi na ení o ne, e xí'i na, kuíni ko, ntá tsi kantito na. É kúnáa na, kuíni ko, ntá tsi é nani'i ko ná ve”, ka'an úva na ni nā —ka'an Jéssu.

16

Kuenta iña nā nteé nta'a i tsiñu, nā é dotó tsi nanti'i diu'un tó'o i

¹ Jesuú ne, kantaa nā ni nā ntini'i nā nuu i sá'a di:

—Uun nātíi kuika ne, xío uun nā'a, nā intée nta'a i tsiñu nā. Ntáka'an nā'a san tsi nā sá'a ne, dotó tsi kantanti'i nā diu'un tó'o nā.

² Kidáa ne, kána tó'o nā nā, kaka'an nā ni nā: “¿Neé ntu nuu i sá'a é káka'an nā'a san iña o? Ntadan kó kuenta tsiñu o ve, tsi nā kunteé nta'a ká o tsiñu ko”, ka'an nā.

³ Kidáa ne, dóo dé kueni nā nteé nta'a i tsiñu san: “¿Nté ntu koo vii u ve? Tsi tó'ó kó ne, naki'i nā tsiñu ko. Nā túvi nti'i ko é kikutú u ne, kakuka'an nuú ko é kákán u doméní di.

4 É iní u nte koo vii u ve, vata koo é naki'i ña'a sán ko nú vi'i ña kán dá ña tuví ka tsiñu ko", ka'an ña.

5 Kidáá né, kána ña ña kui uun kui uun ña, ña é tanūu diu'un tó'lo ña. Tsixe'e ña ña xee dí'na san: "¿Nté ntú kaa tanūu nto iña tó'lo ko?", ka'an ña.

6 Nantíko koó ñá, kaka'an ña: "Tanūu ú uun sientu varii ásete", ka'an ña. Kidáá ne, kaka'an ña nteé nta'a i tsiñu san: "Ú'un kuenta o. Kantí'i sá kutúvin, dá xntéén na'an uvi díko u'xi várii tsi", ka'an ña.

7 Kidáá né, tsixe'e xtuku ñá tukú ña'a san: "¿Nté ntú kaa tanūu nto?", ka'an ña. Divi ña ne, kaka'an ña: "Uun sientu etún trigu", ka'an ña. Kidáá ne, kaka'an ña: "Ú'un kuenta o. Kimi díko tsi xntéén na'an ve", ka'an ña.

8 Tó'lo ña ne, iní ña tsi ña nteé nta'a i tsiñu, ña e dóo kíni kaa sán ne, dóo ntító ña nte koo vii ña. Tsi ña ntáduku nteé ñuxiví sa ne, díi ka ntító ntáde ña ni tá'an ña é vata kaa ña'a, ña ntáduku nteé Xuva kó.

9 Xu'ú ne, kaka'an u ni ntó é na kada tsiñu ni'i ntó diu'un nto é lo ñuxiví sa vata koo é na ni'i nto ña'a, ña vá'a tiin ni'i ntó, vata koo é, tē ntí'i diu'un ntó ne, koo xoo é nakuído i nto mí kuntōo nto ntii dañu ntūvi.

10 Uun ña'a, ña é kade ntaa núu i é dutsi né, kuan kōo kada ntaa ña nuu i e dóo ka'nu dí. Ña'a, ña é ña kada ntaa nuu i é dutsi ne, ntē ña kada ntaa ña nuu i é ka'nu dí.

11 Ntá tsi tē ñá ini de ntáa nto nī diu'un é iō ñuxiví sa ne, ¿xoo ntu é ntáda i kuenta ntá'a nto nuu i é vá'a ntú'xe?

12 Tē ñá ini de ntáa nto nī nuu i iña túku ñá'a ne, ¿xoo ntu ta'xi i é kúvi iña mii nto?

13 Nté uun ña'a, ña kade tsiñu ne, ña kúvi é koo uvi tó'lo ña é uun ito tsi. Tsi kada xení ña nī ña uun ña'a sán ne, ña uun ña'a ká san ne, kuinima ñá ña. O ña uun ña'a sán ne, kuiní'i ña ña ne, ña é uun ká san ne, ñá vii ñá ña kuenta. Ña kúvi vii o tsiñu Xuva ko tē dóo kakuinima kó diu'un san —ka'an Jesús.

14 Ña fariseú san ne, dóo kuinima ñá diu'un. Dukuān né, eni ntu'u ña ntáka'an kíni ña iña Jesús.

15 Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Divi ntó ne, ntáde nto e dóo va'á nto nuu ñá'a san, ntá tsi Xuva kō ne, iní ña nte ntáa nima nto. Tsi nuu i e ntáde ka'nu ña'a sán ne, ñá ntío kue'en tsi Xuva kō.

Lei Muísee

16 Lei é xntéé na'a Muísee ni tú'ún é ka'an ñá ka'an naa Xuva ko ne, idiá'vi un tsi nte ntúvi da íka Juan. Ntá tsi nte ntúvi tsikán ne, e ntáka'an ntódo ña'a san tú'ún va'á san iña i mí kadé kú've Xuva kō ne, un ntí' ntí' ña'a san ntáxio ntii ñá é k'ví ña.

17 Ntá tsi díi ka ña ntii tu'un é nti'e dukún kan ni ñuxiví a é nadáma uun kudii letra iña leí san.

Kuenta iña ña'a, ña ntánatsoo mii ta'an
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 Te uun ñatíi kanaxtuví mii ña ñadi'í ña ne, tē tánta'a ña ni tuku ñad'í san ne, kade ña é ko'xo nteé ña nuu Xuva ko. Xoo é kátánta'a i ni tuku ñad'í, ña e náxtimii xī í ne, kade ña é kákó'xo nteé ña nuu Xuva kó dí.

Uun ña'a ña kuika ni Lázaru

19 Uun ñatíi kuika ne, dóo va'á du'nu ña. Da mí kue'en tsi viko kade ña utén utén; dóo ka'nu kade ña.

20 Ikán tuví uun ñatíi, ña e dóo ntá'ví, ña é naní Lázaru. Dóo kate'u kúñu ña. Tuví nteé ñá etí xi'i ñá kuiká san.

21 Vevíi tsi ká'xi ña é kákó'xo má mēsa ñá kuiká san. Un tsi nte tiná sán ne, kaxéé ētsin tí é ncho nauvi tí mí katé'ú san.

22 Uun ntuvi ne, xí'í á ña ntá'ví san. Kue'en ní'í ánjē san ña é kutuví ñá ni Ábraan, mí ntóo ña xi'í, ña e ntántikin Xúva kō, mí dóo vá'á o. Xí'í ñá kuiká san dí ne, kántú'xi ña dí.

23 Dá dóo kanto'o ña kuiká san dō'vi kán ne, ntáni'i ña nuu ñá, iní ña Abraán san e dóo iká ntáñi ña nī Lázaru san.

24 Kidáá ne, kána ña kuiká san ña, kaka'an ña: "Uvatá kó Abraan, na ntuntá'vi ini nto ko. Taxnúu nto Lázaru san vata koo é na natsi'í ña rkínta'a ña ntuté san ne, dá kí'xi kudii ña nantikó ña xaa ko, tsi ña te nté kaa kanto'o ko i'a mí kai'xi san", ka'an ña.

25 Ntá tsi kaka'an Ábraan san ni ña: "I'xá ko, na naka'an o tsi divin né, dóo vá'á o kue'én o ntúvi dí'na. Ntá tsi Lázaru sán ne, dóo ntó'o ña dí'na. Vevíi ne, e ní'í ña é vá'á i'a ne, divin ne, kanto'o o.

26 Uun ká tuku nuu í dí: Ió uun xi'nti kunu mé'ñū ntí ni ntó. Dukuān né, tē xoó ña'a ntóo ña i'a é ncho kí'in ña íkán ne, ña kúvi kí'in ña. Nté ña ntóo ikán ne, ña kúvi kí'xi ña i'a dí", ka'an ña.

27 Kidáá ne, kaka'an á ña kuiká san: "Vii nto da x'e'e, úvā kó Abraan, taxnúu nto Lázaru san nú vi'i uvā kó kán

28 vata koo é na ká'an ñá ni ení ko, ña u'un ña'a ká san, vata koo é ña ku kí'xi ña i'a mí dóo kanto'o ko", ka'an ña.

29 Ntá tsi kaka'an Ábraan: "Divi ñá ne, ntóo ní'í ña tú'ún e xntéé na'a Muísee ni ña ka'an naa Xuva ko san é nakuá'a ña. Na vii ñá kuenta sá'á", ka'an ña.

30 Kidáá ne, nantíko kōo ñá kuiká san, kaka'an ña: "Kuvi ní, uvā kó Abraan, ntá tsi tē dí ntoto uun ña'a ña xi'í san ne, dá kíkoto ñá ña ne, á te natívi iní ña kuétsi ñá", ka'an ña.

31 Ntá tsi Abraán san ne, kaka'an ña: "Tē ña ntáde ña kuenta tú'ún é káka'an Muísee ni ña ka'an naa Xuva ko ne, nté dukuān ña

kuinti'xe ña, kuān te ntoto ña xi'í san", ka'an Ábraán san —ka'an Jesús san ni ñá'a san.

17

E dóo xii kaa é ntava nuu o nūu i é kīni kaa (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Kaka'an Jesús ni ña ntini'í ñā:

—Ñii kuē'en tsí ntuvi ió nuu i é ntava nuu ó é kīni kaa san. Ntá tsi te xóo ñá'a kaxé'e ña itsi é víi ta'an ña é kīni kaa sán ne, jntā'vi ide ña!

2 Tē xoó ña'a kade ña é ntava nuu uun á i'xá san nuu i é kīni kaa sán ne, dii ka vá'a ó tē dí ni nakuíta núu ña ña nú ntute ñu'u kán, kunū'ni nuu dukun ña xuu xódó san.

3 Kuenta tsí víi nto.

Te nēe nuu i káde ta'an nto ne, kada tíi nto ni ña vata koo é ña kuan koo víi ña. Te nātivi iní ña ne, kada ka'nu iní nto ni ña.

4 Te kadē xení ña ni ntō né, kuān té u'xe íto é uun ntuvi ne, te ntiko koó ña u'xe íto é ká'an ñá ni ntō tsí ña vá'a o dé ña ni ntō ne, kada ka'nu iní nto ni ña —ka'an Jesús.

É kūvi víi o da nēé ka nuu i e dóo ka'nu, te ka'kuinti'xe kō

5 Ña ntini'í ñā sán ne, ntáka'an ñá nī Tó'o kō:

—Tā'xi ká nto e dii dii ka kuinti'xe nti —ka'an ña.

6 Kidáa ne, kaka'an Xúva kō:

—Tē dí kuinti'xe nto ne, kuān té un sín vata kaa uun a tsikin kulí sa ne, kuvi ka'an ntó ni utun sá'a: “Nenen i'a ne, da nākuntú'xin xion má ntute ñu'u kán”, koo ka'an nto. Utun sán ne, kuinti'xe i é káka'an nto.

Kuenta iña ña ntáde tsiñu

7 Te iō nto é ió ña kade tsiñu iña nto, ña é kaixkutu ñu'u nto ó kade ña kuenta kíti nto ne, tē náxee ña nú víi'í nto kán ne, ¿vá káka'an ntú nto: “Kuítá ntí'xin, kutúvín nú mesá san”?

8 Nájá, tsí kaka'an nto: “Kadan va'án é ká'xi u kuenta kuáa ne, kuntēen donúu o, tsu'un kó'on é ká'xi u. Tē kúvi é xi'í ú, kúvi xi'í ú ne, dá kidáa kutúvín, ka'xín dí”, xkoó ka'an nto.

9 ¿Vá kánakué'e ntu nto sintiá'vi ntā'a ña kade tsiñu iña nto é káde ntaa ñá tsiñu e teé tsiñu nto ña?

10 Dukuān né, te ðivi ntō dé ntaa ntí'í nto é ntio Xuva ko ne, kantio é ká'an ka nto: “Ntí'í ne, ñá tē ña kade tsiñu é kaidiá'vi ntí, tsí kúdií idé nti nuu i é káka'an nto”, koo ka'an nto —ka'an Jesús.

Dā ntavá'a Jesuu u'xi ñá'a ña nako'xo kúñu í

11 Dā kue'en Jesús ñuú Jerusaleén ne, itā ntí'xin ña ñuú Samaria ni Gáíílea.

12 Dā xee ñá uun ñuu lú'nti ne, vé'xi ú'xi ñá'a ña ntánchokuvi e ntánako'xo kúñu ña, ntá tsi kantáñi iká ñá ne,

13 un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—Jesuu, Mastrú, na ntuntá'ví ini kudii ntó nti! —ka'an ña.

14 Dā íni Jesuu ñá ne, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, kūnañé'e nto kúñu nto dūtú san —ka'an ña.

Da ñii tsi kuē'en ñá ne, ntuvá'a ña.

15 Kidáa ne, uun ña ne, iní ña é ntuvá'a ña. Ntiko koó ña ne, ñii kuē'en iní ña kaka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō.

16 Nākunchiti ntaa ña nuu Jesús. Un tsi nte ñu'u kán nakunté'í ña é nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña. Natií sa'a ne, ña ñuú Samaria ña.

17 Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—¿Ñā ntu te un ntí'í nto é u'xi ñá'a nto e ntuvá'a nto kui'í nto? ¿Mí'í ntu kuē'en ña ñin ñá'a ká san?

18 ¿Da mii xntu ñā vé'xi tuku ñuú san e ntíko koó ña é káka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō? —ka'an Jesús.

19 Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñatií san:

—Nakuntitsin, dá kunú'un nú ví'i o kan vē, tsi é ntúvá'an, tsi kuinti'xe ó —ka'an ña.

Nté koo kixkadā kú'vé Xuva kō

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ña fariseú san ne, ntátsixe'e ñā amá kixkadā kú'vé Xuva kō. Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñā díto te kini o núu ko mí kadē kú'vé Xuva kō.

21 Ña kúvi ká'an o te i'a túvi, o te ikān tuvi, tsi é ñu'u ta'an o í —ka'an ña.

22 Kidáa ne, kaka'an ñá ni ña ntini'í ñā:

—Xée ntúvi é ntio nto kini nto kuān te uun ntúvi tsi vata kaa ntuvi dá tuví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatií ne, ntá tsi ña kiní ka ntó ko.

23 Ió ñá'a sán ne, ká'an ñā: “I'a tuví ña”, o “Ikān tuví ña”, koo ka'an ña; ntá tsi ña ku kuinti'xe nto ña; ñá ku ñe'e nto é kuntikin ntó ña.

24 Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatií ne, tē xee ntúvi é nainú u ne, xi'í nuu da kanii dū'va e dukún kán.

25 Ntá tsi di'na ne, dóo nto'o nto ne, kadā xení ña'a san ni nto, ña ntántoo ntuvi tsikan.

26 Vata ó kúvi ntuvi da íka Noeé san ne, kuan kōo kuvi dí ntuvi dá nainú u ñuxiví a.

27 Ntáxi'í ntaé'xi ña'a san, ntánatánta'a ta'an ña dí, un tsi da nte ntúvi é kúk'vi Noeé san arká san. Dā nēe iní ñá da nakuntéku ntute sán ne, xi'í ún ntí'í ntí'í ña'a san.

28 Kuan tsi ó kúvi ntuvi da íka Loó san dí. Ña'a sán ne, ntáxi'í ntaé'xi ña, ntáñii ña dí ne, ntádiko ña dí. Ntáta'xi ña tatá ne, ntáxntañí ñá ví'í dí.

29 Ntá tsi ðivi tsi ntúvi da ntáka Loó san ñuú Sodoma ne, kó'xo ñu'u dú'xé nte e dukún

kan, ni xūu é kai'xi vatá ó kak'xin daví san ne, uun ito tsi ntí'i ña'a sán xi'i ña.

³⁰ Kuan kōo kuvi dí tē xee ntúvi é kué'é Xuva ko kūtuni ñá'a san xoo ñá'a ntí'xe u.

³¹ 'Ntúvi tsikán ne, tē xoo ña'a odo vídin ña rki ví'i ña kán ne, ñá ku ntí'vi ña iní ví'i ña kán é k'ínaki'i ña iña ña. Ña ñu'u má kú'u kán ne, ntē ña ku naxée ña nú ví'i ña kán di.

³² Naka'an nto ñad'i'i Loo nté ó kúvi ña.

³³ Xoó ña'a é ntio ña é nakakū ñá ntúvi iña ñá ne, nakunaá ña. Ntá tsi xoo ñá'a é kanakunaá ña ntúvi iña ña kuenta iñá ko ne, nakáku ña.

³⁴ 'Sá'a kaká'án u ni ntō tsí niñu tsikan ne, ntoo uvi ñá'a san, é uun tsi nu ito ntákidi dádi ña. Uun ña ne, naki'i Xuva ko ñá ne, uun ña ne, kutuví mii ña.

³⁵ Uvi ñá'a ñad'i'i ntántiko ña. Uun ña ne, naki'i Xuva ko ñá; uun ña ne, kutuví mii ña.

³⁶ Uvi ñá'a ñatíi ñu'u ña má kú'u kán ne, uun ña'a ñá né, naki'i Xuva ko ñá; uun ña'a ñá né, kutuví mii ña —ka'an ña.

³⁷ Kídáa ne, ntátsixe'e ña Jēsuu:

—¿Mí'i ntú é kuán koo kuvi sá'á? —ka'an ña.

Nántiko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Mí'ntōo kúñu tē'ú san ne, ikán ntaíko nūu skuilú san —ka'an ña.

18

Kuenta iña ñád'i'i kii ni ña kaxntékú kú've

¹ Jesuú ne, kantaa ña uun nuu i é nañé'e ña é ká'an ntá'ví ó é nūi kué'en tsi ntúvi é ntē ña nativi iní kō.

² Kaka'an ña:

—Xío uun ña kaxntékú kú've san uun ñuú é ntē ña kau'ví ñá Xuva kō né, ntē ña kaíko ñu'u ña ñá'a sán di.

³ Divi tsi ñuú tsikán ne, tuví uun ñad'i'i kii é ió du'xen iña ña. Kué'en ña nta'a ña kaxntékú kú've san, kukakan ña kuétsi ku'enta iña ñá kanaa nūu ni'i ña.

⁴ Dá dóo kútitiñ ntúvi ne, ña ni íde ña kaxntékú kú've san ñá kuenta. Ntá tsi da rkontúvi ne, dē kueni ña: "Ña kau'ví ko Xuva ko, ntē ña kaíko ñu'u u ña'a sán di,

⁵ ntá tsi ñad'i'i kii, ña sá'a ne, dóo kanatekú du'xen ñá ko. Nada'an ú ña vata koo é ña ki'xi ka ña é natekú du'xén ka ñá ko", ka'an ña.

⁶ 'Sá'á é káka'an ñá kaxntékú kú've, ña dóo kini kaa san.

⁷ Xuva kō ni, ¿vá ñá ntu te nadá'an ña xoo é nakaxnúu ña é kúvi iña ña, ña é kaikan ntá'a ña ntē ntúvi ntē niñu? ¿Vá vii ntú Xuva kō é kuntētu ña?

⁸ Ká'án u tsí nada'an ña ñá é nte ña kukuí. Ntá tsi te vé'xi u, xu'u é véxkúvi ú ñatíi ne, ¿vá nāni'i ka ntú ko ña'a, ña é ntákuinti'xe i ñuxiví a? —ka'an Jēsuu.

Kuenta iña ñá fariseu ni ñá kaido diu'un xōo

⁹ Kantaa Jesuu úun ká xtuku nuu i iña ñá e dóo va'á, kuiní mii i, ña ntánantii ni'ni tuku ñá'a. Kaka'an ña:

¹⁰ —Uvi ñá'a ñatíi ne, kué'en ñá má úkún kan, kúka'an ntá'ví ña. Uun ña ne, ña fariseu. Ña uun ña'a ká san ne, ña kaido diu'un xōo iña ñuú Roma.

¹¹ Ña fariseu san ne, ntítsi ña ne, du'vá ó kaka'an ntá'ví ña: "Xuvá kó, kanata'xi ú sintiá'vi nta'a nto tsí xu'ú ne, ñá te vāta ntáa ña nguú san kaa u; é dū'ú ña, kini ntáa ña ne, ió kuetsí ña di; ntē ña te vāta kaa ña kaido diu'un xōo san kaa ú di.

¹² Xu'ú ne, úvi íto é uun vite kaitúvi ixú u. Kué'e kanatá'xi ú nta'a nto vata kaa é káni'i ko", ka'an ñá fariseu san.

¹³ Ntá tsi ña kaido diu'un xōo san ne, dóo íka kátuvi ña; ntē ña ni ntaa ni'i ña diki ña ni nuu ña e dukún kán. Da mii tsí e kaxé'e ña nta'a ña nima ñá, kaka'an ña: "¡Xuva ko, na ntúnta'ví iní nto ko, tsí xu'ú ne, dóo ió kuetsí ko!", ka'an ña.

¹⁴ Kaka'án u ni ntō tsí ña kaido diu'un xōo san ne, é dé ka'nu iní Xuva ko ni ñá kuetsí ña, kúnú'ú ña ví'i ña. Ntá tsi ña fariseu san ne, ñá'á. Tsí ña é kade ka'nu mii kúñu i né, dóo kakó'xo ntee ñá nta'a Xuva kō. Á ña ntá'ví san ne, divi ñá e dóo ka'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jēsuu.

Dā nánxuu viko Jesuu á i'xá kuetsí

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Kué'en ni'i ñá'a san i'xá ña mí tuví Jesuu vata ko é na tiñ nta'a ña i. Ntá tsi dá iní ña ntini'i ñá né, eni ntu'u ñá dé tíi ña ni ña vexni'i i'xá i.

¹⁶ Kídáa ne, kána Jesuú ña, kaka'an ñá ni ñá:

—Kué'e nto ítsi é na ki'xi mii i'xá san nta'a ko. Ná ku kádí nuu nto, tsí mí kadé kú've Xuva kō ne, un ntí' ntí' ña'a ne, vata ntáa i'xá san ntáa ña.

¹⁷ Nuú é ntaa é é káka'án u ni ntō: Xoó ncho ki'vi i mí kadé kú've Xuva ko ne, da mii é kuinti'xe ña Xuva ko vatá ó kakuinti'xe i'xá san. Tē ñá'á ne, ña kúvi ki'vi ña —ka'an Jēsuu.

Uun ñatíi kuika kaka'an ñá ni Jēsuu

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Uun ñatíi, ña odo nūu ne, katsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru va'á, ¿néé ntu vii ú vata koo é ni'i ko ntúvi vā'a iñá ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ña.

¹⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Ntē kui kaka'an ntun é va'á u? Tsí xoxo e vá'a i; mii tsi Xuva kō e dóo va'á ña.

²⁰ Inin nté o kaka'an tú'ün e xtúvi Xúva kō: "Ñá ku kukídi ni'i nto ñad'i'i, ña é ña te ñad'i'i míi ó. Ná ku e'nín ña'a. Ná ku dū'un. Ná ku

kā'án dovete iña ña'a. Kuikon ñu'un uva ō, ni di'i ō di'", ka'an —ka'an Jesús.

²¹ Kaka'an ñatíi san:

—É un ntí'i sá'a né, é dē ntaa ntí'i ú un tsi nte dá ku lú'nti u —ka'an ña.

²² Dā téku Jesuu sá'a ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá iña o: nadikón ntí'in neé io iña ō ne, dá tsi'in nta'a ña ntá'ví san, tsi kuan kōo é koo dokuika iña o e dukún kán. Kidáa ne, kí'xin, dá kuntikín ko —ka'an ña.

²³ Ntá tsi dá téku ñatíi san sá'a né, dōo kúnta'xa iní ña, tsi dōo kuika ña.

²⁴ Iní Jesuu tsi dōo kúnta'xa iní ña ne, kaka'an ña:

—¡Nté kui dōo ntii tū'un é kí'ví ña kuiká san mí kadē kú'vé Xuva kō!

²⁵ Díi ka ña ntii tu'un é kí'ví uun kameú san xavi xíki san é vata kaa ña kuiká san é kí'ví ña mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

²⁶ Ña téku i sán ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é kúvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Nee iña é ña kúvi víi ña'a sán ne, Xuva kō ne, kúvi víi ña —ka'an ña.

²⁸ Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ntí'i ne, é tsoo mii ntí'i ntí iñá nti e ntántikín nti nto —ka'an ña.

²⁹ Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaa i é kāká'an u: Da xōo ka ña'a é xtuví mii ña ví'i ña, o di'i ña, o ēní ña, o uva ñá, ō i'á ña kuenta iña i mí kadē kú'vé Xuva kō ne,

³⁰ díi ka kue'é ka ni'i ña ñuxiví a; rkontúvi ne, níi ña é vá'a nta'a Xuva ko ntii dañu ntúvi —ka'an Jesús.

*Dá kúvi uní ito é kāká'an Jesús é kúvi ña
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)*

³¹ Kána xio Jesuu san uxuvi ñá'a ña ntini'i ña ne, dá kaká'an ñá ni ña:

—Vevíi ne, kí'in o ñūú Jerusaleen, mí kuntaa é un ntí'i é uve na'a e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko san kuenta iñá ko, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi.

³² Tsi ntada ña kó kuenta ntá'a ña vé'xi tūku ñuú san é kadá xení ña nī ko, é víi ña é kiní kaa nī ko, é tí'vi díi ña kó díi.

³³ Kani ña kó ñi é kanu'ni nuu utun ne, dá ka'ni ñá ko dí, ntá tsi te kúvi uní ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

³⁴ Ntá tsi ña ntini'i ña ne, ñá ni ñē'e dikí ña; ntē ñá iní ña nee iña é kāká'an Jesús, tsi nuu i sá'a ne, dōo xū'u ō kaka'an ña; ntē ña ni kúvi kí'in dikí ña.

*Dá ntavá'a Jesuu úun ña kuáa, ña ñuú Jericoo
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)*

³⁵ Kué'en Jesús ne, dá xee étsin ña ñuú Jericoó ne, ikán tuví uun ña kuáa itsi kán, kaikan ñá doméni.

³⁶ Da téku ña é ña te nté kaa ña'a san ntaíta ntí'xin ña ne, katsixe'e ñá neé kakúvi.

³⁷ Ntáka'an ñá'a san tsi Jesús ne, ikan kuíta ntí'xin ña.

³⁸ Kidáa ne, un ntii tsi kakana ña kuáa san: —jesuu, i'xá Davii, na ntuntá'ví ini nto ko! —ka'an ña.

³⁹ Ña odo núu ne, de tí ña ni ñá vata koo é na kútuvi kadin ña. Ntá tsi dá díi díi ka ntii kána ña:

—¡i'xá Davii, na ntuntá'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, kántítsi Jesús ne, dá táxnuu ña ñá é kúkueká ña á ña kuáa san. Dá xee ña ne, tsixe'e Jesús ña:

⁴¹ —¿Né ntu ntio o é víi u ni ō? —ka'an ña.

Ña kuáa san ne, kaka'an ña:

—Mastru, ntio ko é ntúvá'a ntuxnuu ko —ka'an ña.

⁴² Jesuú san ne, kaka'an ña:

—Nakoton ve. É ntúvá'a ntuxnúu o vë, tsí nñ kué'en ini o kuínti'xe o —ka'an Jesús.

⁴³ Ura dú'va tsi i náxi'i nuu ñá kuáa san ne, dá kué'en ña kuntikín ñá Jesuu, kaká'an ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō. Un ntíi ntíi ña'a sán ne, dá iní ña nuu i sá'a ne, ntáka'an ña e dōo ka'nu Xuva kō dí.

19

Jesuu ni Záqueu

¹ Xee Jesús ñuú Jericoo. Ítá ntí'xin ña mé'ñú ñuú san.

² Ikán tuví uun ñatíi, ñá nani Záqueu, ña é odo núu iña ña ntaido diu'un xōo iña ñuú Roma. Dōo kuika ña.

³ Ña sá'a ne, dōo ncho kiní ña xoo ñá'a é Jesús ña, ntá tsi ña ni kúvi kiní ña, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi nteé ñá ña ne, Zaquéu san ne, dōo lú'nti ña.

⁴ Kidáa ne, kué'en ña ōdó nuú ña ne, kúxëe ña rki utun é ntítsi itsi kán mí kuíta ntí'xin Jesuu é kiní ñá ña.

⁵ Dá ita ntí'xin Jesuu ikán ne, ito ña rki utún san, kaka'an ña:

—Zaqueu, kamá san nuun ve, tsí vevíi ne, kantio é kutúvi u nú ví'i o kán —ka'an ña.

⁶ Kidáa ne, kantí'i du'va tsí núu ñá e dōo díní ña é kí'in Jesuu nú ví'i ña kán.

⁷ Dá iní ña'a sán ne, un ntíi ntíi ña ntáka'an kiní ña é kué'en Jesús kúkutúvi ña nú ví'i ña é iō kuetsí i.

⁸ Kidáa ne, nákuntítsi Zaquéu, kaka'an ñá ni Jesús:

—Koto nto, Mastru. Kué'é ú ña ntá'ví san dava é un ntí'i é iō iñá ko. Tē xoó ña'a kí'i dú'u ú iña ñá ne, nantíko kōo u kimi itó ka xtúku —ka'an ña.

⁹ Kaka'an Jesús:

—Ē vevii xee ntúvi é nakáku ña ntoo nú vi'i sá'a, tsí ñatíí sa'á ne, tatá nti'xe Abraan ña.

¹⁰ Tsí xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, vé'xí u é kanantukú ú ña ntákunaa vata koo é nakákú u ña —ka'an Jesúsú.

Kuenta iñá diu'un
(Mt. 25:14-30)

¹¹ Dá ntaíni ña'a san é kaka'an Jesúsú núu i sá'a ne, ntaa ña ni ña ùun nuu i, tsí e xee étsin ña ñuú Jerusaleén ne, kütuni ña tsi ntádë kuení ña'a san tsi é vevii xee ntúvī é kuiñi ntu'ú é kadá kú'ven Xuva ko ñuxiví sa.

¹² Kaka'an ña:

—Uun ñatíí, ña e dóo ka'nu ña'a ne, kué'en ña tuku ñuu vata koo é nī'i ña é vii ñá rei. Rkontúvi ne, ntiko koó ñá.

¹³ Dī'na dá kīi ña é kī'in ñá ne, kāna ña u'xi ñá'a, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kué'ë diu'un san xe'é ña ña, xe un xé un ñá, kaka'an ña: “Kada tsiñu ni'i ntó diu'un sá'a un tsi da nté náxéé u”, ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi ña ñuú mii ñá né, kúné'ú iní ña ni ñá. Taxnúu ña ña é kúka'an ni ñá odo núú san: “Ñá ntío ntí ñatíí sá'a é vii ñá rei iñá nti”, ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kúkú've ña é vii ñá rei ne, ntiko koó ña, náxéé ña ñuú ña kán. Dá náxéé ñá ne, taxnúu ña é kīkaná ña ña ntáde tsiñu iña ña, ña é xe'é ña diu'un, vata koo é kütuni ñá te kué'e i'xá diu'un ña é'nu é xe un xé un ñá.

¹⁶ Ña é kuvi ùun sán ne, ntáda ña kuenta, kaká'an ña: “Tō'o, diu'un ntó ne, ú'xi ito nteku é'nu”, ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an rei san: “Nté kui dóo vá'á o, tsi divin né, dóo va'á kaden tsiñun. Vi'i a vé ne, kadán kú'ven u'xi ñuu, tsi dén ntaan kuān te nté kaa kudii é tá'xí u o”, ka'an ña.

¹⁸ Xée xtuku ña uun ña'a sán ne, kaka'an ña: “Tō'o, diu'un ntó ne, ú'un ito ká xtuku ni'i é vata kaa”, ka'an ña.

¹⁹ Dukuān ne, kaka'an xtúku rei san ni ñá dí: “Divin ne, kada kú'ven u'un ñuu”, ka'an ña.

²⁰ Kidáa ne, xée ña uun ña'a ká san, kaka'an ña: “Tō'o, i'a ni'i ú diu'un nto é xtuví va'á u, e xnúu ta'án u dodúkun ko.

²¹ Tsí u'vī ko nto, tsí divi ntó né, uun ñatíi e dóo ka'xí nima nto. Kanakuido nto nee iña é ña ni tsoo ntó ne, katiin nto é táta mí ña ni í'xi nto”, ka'an ña.

²² Kidáa ne, kaka'an rei san: “Divin é ña vá'á o ni den tsiñun, vatá ó kaka'an ne, nuu é ntaa i e dóo ka'xí nimá ko. Tsi inin tsi kanakuido ú nee iña é ña ni tsoo u ne, katiin u mí ña ni í'xi ú dí.

²³ Dukuān ne, ¿nté kui ña ni de tsiñu ní'in ntuun diu'un ko vata koo é nī'i kudii kó i'xá i tē náxéé u nú vi'i ko?”, ka'an ña.

²⁴ Kaka'an ñá nī ña ntoo san: “Naki'i nto diu'un san ne, dá kué'é nto ña é kuvi ide u'xi ito san”, ka'an ña.

²⁵ Ntáka'an ña: “Tō'o, ntá tsi ña tsikán ne, é io ú'xi ito ká xtuku iña ña”, ka'an ña.

²⁶ Nantíko kōo rei san, kaka'an ña: “Sá'á ne, ká'an u: Xoo é iō iña í ne, ní'i ká ña, ntá tsi xoo é ña tuvi iña í ne, nakí'i nti'í ña, kuān té ña kué'e é iō iña ña.

²⁷ Kuenta iña ña é ntákune'u iní i nī kó ne, ña é ña ni ntio i é vii ú rei ne, kixni'i nto ña i'a ne, dá ka'nī ntó ña nuú ko”, ka'an rei san —ka'an Jesúsú.

Dá xee Jesúsú ñuú Jerusaleen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Dá kúvi ka'an Jesúsú sá'á ne, kué'en ká ña ñuú Jerusaleen.

²⁹ Dá dokó sa xee ña ñuú Befagee ni ñuú Betaniá etsin nú xúku é nani Olívú ne, taxnúu ña uvi ña'a, ñá ntini'i ñá,

³⁰ kaka'an ñá ni ña:

—Kué'en ntó ñuú lu'nti é tūvi étsin i'a. Tē xee ntó ne, ikān ntee tiin uun a búru é ntē vata xoxó kuntēku í ti. Nantutē nto ti ne, dá kixni'i nto tī.

³¹ Tē xoó tsixe'e i nté kui kanantutē nto a búru sán ne, ká'an ntó tsi Tó'o nto kántio ña ti —ka'an ña.

³² Kué'en ñá táxnúu ña san ne, nāni'i ña é un nti'í vatá ó kaka'an Jesúsú ni ña.

³³ Dá nántutē ña burú san ne, katsixe'e tó'o tī:

—¿Nté kui kanantutē ntu nto burú ko? —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōo ña, ntáka'an ña:

—Tō'ó kántio ña ti —ka'an ña.

³⁵ Kué'en ní'i ña tī mí tuví Jesúsú. Tsidó ña dóo ñá ata a búru sán ne, dá nakaa ña Jesúsú áta ti.

³⁶ Ña'a sán ne, tsōo ña doo ña ítsi kán mí ita ntí'xin Jesúsú.

³⁷ Dá xee étsin ña mí dokuntí xuku Olívú sán ne, un ntí ntí ña ntántikin ñá ne, dóo diní ña. Kidáa né, uun tsi vāntiñi ña ntáka'an ñá e dóo ka'nu Xuva ko kuēnta iña i é un nti'í nūu i e dóo ka'nu é idé ña e íni ña.

³⁸ Ntáka'an ña:

—jDóo ka'nu Rei, ñá vé'xí nta'a Xuva kō! jNa ta'xi Xuva kō é kuntoo vá'a o ni ñá vi'i antivi! jDóo ka'nu Xuva ko, ñá tuví e dukún kán! —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, iō ñá fariseú, ña ñu'u ta'an mé'ñu ñá'a sán ne, ntáka'an ña:

—Mastru, kada tí nto nī ña ntántikin nto —ka'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi nantiko kōo Jesúsú, kaká'an ña:

—Te ñá'a san koo kádin ñá ne, un tsi nte xúú san kani ntu'u káchu'u —ka'an ña.

⁴¹ Dá xee étsin Jesúsú ñuú Jerusaleén ne, ito ña ñuú san ne, dá éku ña kuēnta iña í,

⁴² kaka'an ña:

—jTē dí ni Inín kuān te uun ntúvi vevii e nté koo kutúvín va'an! Ntá tsi vevii ne, núu i sá'a ne, dóo xu'u iō. Ña kúvi kīnin.

⁴³ Vi'i a vé ne, vé'xi ntúvi é kini kaa iña o é ña ntainchu'vi ó ne, kada xeni ña ni ò. Kidáa ne, xntitsi ña ntó'ò é kádí nuu ña ntúko diñi o.

⁴⁴ Dá uun ito tsi nánti'i ntodó ña o. Ka'ni ña ña'a o. Nákatsin ntíi ntíi ñá da neé ka e kátúvi iña o, tsi ña ni kutúni ò ura dá kí'xí Xuva kó é nakakú ñá o —ka'an ña.

Dá ntántoo Jesuu ini ukun
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Kidáa ne, kúkí'ví Jesuu má ukún ka'nuu kán né, eni ntu'u ña kíñu'u ña ña ntádikó nuu kí'i kán.

⁴⁶ Kaka'an ñá ni ñá:
—Tú'ún Xuva kó ne, kaka'an: “Vi'i kó ne, vi'i mí ka'an ntá'ví ña'a”, ka'an Xúva kó. Ntá tsi divi ntó ne, ntáde tsiñu ni'i nto vata kaa vi'i ña du'u —ka'an Jesuu.

⁴⁷ Utén utén xee Jesuu ini ukún kán é nañ'e ñá ña'a san. Ntá tsi tó'o dūtu ni mastrú lei, ni ña tsiñu i ne, ntánantukú nuu iní ña nté koo ka'ni ña Jesuu.

⁴⁸ Ntá tsi ña ni kuvi ní'i ña nté koo vii ña, tsi un ntíi ntíi ña'a sán ne, ntaíni va vá'a sa ña é káka'an Jesuu.

20

¿Xoó ntu teé tsiñu i Jesuu?
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Uun ntuvi ne, tuví Jesuu má ukún kan, kanañ'e ñá ña'a san nté koo nakáku ña. Xée dūtu ñá odo nūu, ni mastrú lei san, ni ñatá san.

² Kidáa ne, ntáka'an ñá, tsixe'e ña Jesuu:
—Ka'an ntó ni nti: ¿Xoó ntu kaka'an i é kuán koo vii nto sá'a? ¿Xoó ntu teé tsiñu i nto? —ka'an ña.

³ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:
—Xu'ú di ne, tsixe'e ú nto uun nuu i. Nantiko koó ntó, ka'an nto:

⁴ ¿Xoó ntu teé tsiñu i Juaan é kuan kōo nakutsi ntute ña ña'a san: Xuva kó né, ò ña'a san? —ka'an ña.

⁵ Kidáa ne, eni ntu'u ña natíin mii ña, ntáka'an ña:

—Te ká'an o é Xuva kó teé tsiñu ña ña ne, nantiko koó ñá, ka'an ña: “¿Nté kui ña ni kuñti'xe ntu nto ña kuan?”, koo ka'an ña.

⁶ Ntá tsi te ká'an o tsi ña'a san teé tsiñu ña ña ne, kudiin ñá'a sán ne, kué'e xuu ña kó. Tsi un ntí'i ñá'a sán ne, iò ntaa iña ña tsi Juaán san ne, kaka'an ñá kuenta iña Xuva kó —ka'an ña.

⁷ Dukuán ne, nantiko koó ña, ntáka'an ñá tsi ñá iní ña xoo teé tsiñu i Juaan é nakútsi ntute ña ña'a san.

⁸ Kidáa ne, nantiko kōó Jesuu, kaká'an ña:
—Xu'ú di ne, ña ká'an ú xoo teé tsiñu i ko é kúvi vii u nuu i sá'a —ka'an ña.

Kuenta iña ñá ñu'u nta'a i é tãta
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Kidáa ne, eni ntu'u Jēsuu kántaa ña nuu i sá'a, kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Uun ñatíi ne, í'xi ña xó'o tinti'o mãña ñá kán. Rkontúvi ne, dē'xé ña é tãta ña é kada tsiñu ni'i tãan tuku ña'a. Kidáa ne, kué'en ña xío ñuu. Dá kútitín ntuvi kue'en ñá ne,

¹⁰ taxnúu ña ña kade tsiñu iña ña e kikakan ña é kadūku ntée tó'o ñá, ntá tsi dá xee ñá kade tsiñu sán ne, e'ni ña ña, dá nantiko koó ña ña da mii ntá'a ña.

¹¹ Kidáa né, taxnúu tó'o tinti'ó san uun ká tuku ña'a, ña kade tsiñu iña ña, ntá tsi ña tsikán di ne, doó kini ó ka'an ñá ni ña né, e'ni ña ña di. Da mii tsi ntá'a ña ntíko koó ña.

¹² Tó'ó i sán ne, taxnúu xtuku ña ña kade tsiñu iña ña, ñá kuvi úní san. Ntá tsi ña ñu'u nta'a i tinti'ó san ne, ntuku kui'i xtúku ña ña ne, dá kíñu'u ña ña kí'i kán.

¹³ Kidáa né, tó'ó ñu'u sán ne, kaka'an ña: “¿Neé ntu vii ú ve? Á te taxnúu ú í'xá mii ko. Da mii é kuiko ñu'u ña ña”, ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi ña ñu'u nta'a tinti'ó sán ne, dá íni ña í'xá ña ne, ntáka'an ñá xe un xé un ña: “Ña sá'a é dūku ntée ña iña uva ña. Ka'ni ó ña vata koo é xo'ó vii ó tó'o ñu'u san”, ka'an ña.

¹⁵ Dukuán né, kíñu'u ña ña ñu'u uva ña ne, dá e'ni kue'en ñá ña —kuan ò ka'an Jēsuu ni ñá'a san.

Kidáa ne, tsixe'e Jesuu:

—¿Neé ntu vii tó'o i sán ni ñá ñu'u nta'a i é tãta san, te kuini nto?

¹⁶ Vi'i a vé ne, á te kí'in ña kík'ni ña ña ñu'u nta'a i san, dá tsu'un nta'a ña é tãta ña tuku ñá'a —ka'an Jēsuu.

Ntá tsi dá téku ña'a san sálá ne, ntáka'an ña:

—¡Nté kui sa! ¡Ña te kuan koo kúvi! —ka'an ña.

¹⁷ Ntá tsi Jesuu ne, ito ña ña ne, dá kaká'an ñá ni ñá:

—Vi'i a vé ne, ka'an nto neé kani tú'un é ūve na'a sá'a:

Xúú é nantii ní'ni ña xntãñi vi'i sán ne, diví e dií ka nuu á'vi i, ka'an.

¹⁸ Da xóo ka ña'a, ña é ntáva ntodo nú xūu sá'a ne, tá'nu kué'en ña. Ntá tsi te xóo ñá'a kó'xo nuu xúu san ata ñá ne, un tsi kuvi utsi kúñu ñá —ka'an Jēsuu.

¹⁹ Tó'ó dutú san ni mastrú lei san ne, ntío ña é tñin ña Jesuu úra i tsíkan, tsi kútuni ña é kántaa Jesuu núu i sá'a kuenta iña ña, ntá tsi u'vi ñá ña'a san.

Kuenta iña diu'un xóo
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Kidáa ne, taxnúu ña ña'a é kikoto xú'u ña Jesuu ne, ide sá ña vatá ó de ña'a, ña e doó vá'a, tsi ntántukú nuu iní ña nté koo tsi'i kuétsi ña Jesuu ntá'a ña tsiñu i.

²¹ Kidáa ne, tsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru, iní nti tsi nuu é ntaā i é un nti'í é kaka'an nto dá kanañ'e ntó nti ne, iní nti tsi'í ña káde nto kuenta ñá'a san nte ntáa ña, tsi'í kaka'an ntáa nto nté koo kuntoo o vatā ó ntio nti'xe Xuva kō.

²² Dukuān né, ¿vā'á ntu ō e ntá'vi ō diu'un xōo san iña ñuú Romá ne, ō ña vá'a ntu ō? —ka'an ña.

²³ Ntá tsi Jesuú ne, kūtuni ña é ña te ñi kué'en ini ña katsixe'e ña ne, kidáa ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Nté kui ncho koto nteé ntu nto ko?

²⁴ Vī'i a vé ne, nañe'e ká nto ko uun diu'un san. ¿Xoó ntú nuu i é ntéé san; ō xoó ntu divi i é nteé na'á san? —ka'an ña.

Nantíko koō ñá, ntáka'an ña tsi'í nuu ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma ntée.

²⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

—Kué'e ntó ña tsiñu ka'nu i san nee é káduku ntée ña ne, kué'e nto Xuva kō nee iña é iña ña —ka'an Jesuu.

²⁶ Ña ni kúvi nī'i ña nté koo tsi'í kuétsi ña Jesuu kuénta iña tú'un é kaka'an ñá mé'ñu ña'a san. Koó dá kúdu'va ña é kuān nte ini ña nté koo nantíko koō ña ne, diin diin sa intóo ña.

Kuenta iña i é ntoto o tē xi'i o

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Rkontúvi ne, kué'en ña saduceú san, kukoto ñá Jesuu. Tsi'í divi ña ne, ña ntákuinti'xe ña te nuu é ntaā i é ntoto o tē xi'i o. Dukuān né, tsixe'e é ña Jesuu núu i sá'a:

²⁸ —Mastru, ini nto tsi Muiseé ne, xntée na'a ña tsi'í te uun ñatíi kuví ña ne, ntukii ñadi'í ña é nté ña ni xío i'xá ña ne, kantio é nātánta'a ñadi'í kií san ni éni xii ña vata koo é koo i'xá ña ni ña kuenta iña ñá xi'í san.

²⁹ Uun ito ne, ió u'xe ñá'a ení ña. Ña é kuvi ūun sán ne, tánta'a ña ne, xí'i ña di'na dá koo i'xá ñadi'í ña.

³⁰ Ña é kuvi ūvi san ne, natánta'a ña ni ñadi'í kií san. Xí'i ña dí ne, nté uun i'xá ña ña ni xío.

³¹ Kidáa ne, nātánta'a ña é kuvi ūni san ni ñadi'í san. Dukuān né, un nti'í ña é kúvi u'xe ñá'a sán ne, xí'i nti'í ña é nté uun i'xá ña ña ni xío.

³² Kidáa ne, xí'i ñadi'í san di.

³³ Vī'i a vé ne, tē ntóto ña da xi'í ña ne, ¿xoó ntu é kuvi ña di'í i ña? Tsi'í un nti'í ña é u'xe ñá'a san tánta'a ña ni ñadi'í san —ka'an ña.

³⁴ Kidáa ne, nantíko kóo Jesuu, kaká'a ña: —Ñuxiví sa ne, ñatíi ni ñadi'í san ne, ntátánta'a ña.

³⁵ Ntá tsi té xoo é nī'i i é xēe e dukún kán ne, ntoto dadí ña nī ña xi'í san ikán ne, tē tií te ña di'í ña ne, ña tánta'a ká ña.

³⁶ Tsi'í ña kuví ka ña, tsi'í ntuví ña vata ntáa ánjē san, ntuví ña i'xá Xuva kō, tsi'í e ntóto ña.

³⁷ Uun tsi nte míi Muisee kaká'a ña tsi'í ntoto ña xi'í san da xntée na'a ña iña xuku

é kai'xi san. Ikán ne, kaka'an ña tsi'í Xuva kō né, divi Xuva Ábraan ni Ísaa ni Jácoo.

³⁸ Xuva kō ne, ñá te Xuva ñá xi'i i, tsi'í Xuva ña ntantíto ña. Tsi'í kuenta iña Xúva kō ne, é un nti'í ña ntantíto ña —ka'an ña.

³⁹ Kidáa né, ió mastrú lei san ne, ntáka'an ña:

—Vá'á ó kaka'an ntó, Mastru —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, ú'vi ña e tsixe'e ká ña ña.

¿Xoó ntu é uvatā Cristu?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesuú ne, tsixe'e ña:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto é Cristú ne, i'xá Davii ña?

⁴² Divi tsi Dāvii kaká'a ña ini tutú Sálmu san:

Xuva kō ne, kaka'an ñá nī Tó'ó ko:

“Kutúvín diñi kua'a kó san

⁴³ un tsi da nté natsi'í ú ña ntañchu'vi o

má xe'e ó san”, ka'an ña.

Kuan ō ka'an Dāvii.

⁴⁴ Ntá tsi ¿nté ntu koo kuvi vií Cristu i'xá ika Dāvii? Tsi'í mií Dāvii san ne, kaka'an ña e Tó'ó ña ña —ka'an Jesuu ni ña.

Dá tsi'í kuétsi Jesuu mástrú lei

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Un nti'í nti'í ña'a san ntañi ña dá kaká'a ña Jesuu ni ña ntiní'i ña:

⁴⁶ —Kuenta tsi'í vií nto nī mastrú lei, tsi'í dóo ini xku'un ña doo nani, ta'an i e ntañú'u ña e dóo ki'in ini i san, da ntaíka ña. Dóo ntio ña é ká'an ñá'a san ni ña ntiusi da ntaíka ña mé'ñu ñuú san. Tē xee ñá má vi'í mí ntánakán nuu ña Israeé san ni vi'í viko sán ne, ntánantuku ña nti'í e dií ka vá'á o é kuntóo ña.

⁴⁷ Ña tsikán ne, ntánakuido nuu ña vi'í ñadi'í kií san. Ntá tsi dóo na'a ntáka'an ntá'vi ña vata koo é ña kutuni ñá'a san te dóo kini ntáa ña. Ña kuān ntáa sán ne, dií ka kue'e ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō —ka'an Jesuu.

21

Diú'un é xé'é ña di'í kií, ña dóo ntá'vi
(Mr. 12:41-44)

¹ Jesuú ne, ntāni'i ña nuu ña, kaito ña ña kuika nté o de ña e ntátsu'un ña diu'un ini etún san.

² Ikán dí ne, ini ña uun ñadi'í kií ntá'vi, kaxnú ña úvi diu'un kuaán kuetsi sán ini etún san.

³ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u tsi dií ka nuu á'vi diu'un é kaxnuu ñadi'í ntá'vi san é vata kaa e tsú'un un nti'í ña nguú san.

⁴ Tsi'í ña nguú sán ne, kúdi diu'un é ntoó ka iña ña xe'é ña, ntá tsi ñadi'í ntá'vi san ne, xe'é nti'í ña vata kaa é ió iña ña —ka'an Jesuu.

Dá kakā'an Jesúsú é nāntatsin xúkūn ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Iō űā'a sán ne, ntáka'an űa tsi xúkūn ka'nu sán ne, űā tē nté kaa vá'ā o, tsi dóo va'lá xuu kúvi, nī é iō iní i kán é xē'é űa'a san doméni. Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:

⁶—Vé'xi ntúvi é un ntí'i sá'a e ntainí nto ne, nantatsin ntí'i. Nté uun ká xuu űa kodo ntí'i tá'an —ka'an űa.

Núu í é vé'xí é kúvi di'na dá ntí'i űuxiví sa
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Kidáa ne, tsixe'e űa űā:

—Mastru, zamá ntu é kuān koo kuvi sá'a? űNeé ntu nuu i kuvi di'na dá kuan kōo kuvi? —ka'an űa.

⁸ Kaka'an Jesúsú:

—Kuenta tsi vií nto vata koo é űa kaní nta'ví űa'a san nto, tsi űā te da dīi űā'a k'i'xi űa é ká'an űa é divi űā é Cristu űa ne, ká'an űā tsi é xee ntúvi i é ntí'i űuxiví sa dī, ntá tsi űa ku xkuntákin ntó űa.

⁹ Te tēkú nto mí kakuvi du'xēn, mí ntánāa űā'a sán ne, űā ku u'vī ntó, tsi sá'ā ne, kuétsí é kuān koo kuvi di'na, ntá tsi vata xēe ntúvi é ntí'i —ka'an űa.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an xtúku űa ni űā:

—Uun űuú ne, nāá ni tūku űuú san ne, űa tsiűu i sán ne, vií űa du'xen ni tūku űa tsiűu i.

¹¹ Iō vadá űuú san ne, dōo ntīi tāan; kutamá űa'a sán ne, kunūu kui'i e dōo ntīi iní i, e dōo katáin űa'a san. Koo nuu i e dōo donchu'ví koo kuvi é vé'xí e dukún kán dī.

¹² 'Ntá tsi di'na dá kuvi un ntí'i sá'ā ne, divi ntó ne, tiin űa nto. Kada xení űa ni ntó. K'i'in nī'i űa ntó é kōto nteé űa nto vi'i mí ntánataká nuu űa Israee. Tsu'un kutu űa nto viūtun. K'i'in nī'i űa nto ntā'a rei ni űā tsiűu ka'nu i san dī kuenta iűa i e ntákuinti'xe nto kō.

¹³ Kuan kōo nī'i nto itsi é ntaa nto ni űā'a kuenta iűa kō.

¹⁴ Tsun rkó tsiűu nto vií nto é űa koo tú'vē nto di'na nté koo nantiko kōo nto é nada'an ntó kúűu ntó.

¹⁵ Tsi xu'ú ta'xi u tú'ūn e dōo kuki'in iní ntó vata koo e nté uun űa ntainchu'vi nto űa kuvi vií űa ni ntó, é nté űa kuvi ka'an nteé űa nto.

¹⁶ Ntá tsi divi ntó ne, dá'vī űa'a san nto dóvete, un tsi nté uva nto, ni éni nto, ni űavi'i ntó, nī űa dóo vá'a tiin nī'i ntó dī. Iō ntó ne, ka'ní űa nto.

¹⁷ Dá kanīi űuxiví san ne, űā ntīo kue'en űā'a san nto kuenta iűa kō.

¹⁸ Ntá tsi nté uun idi dikí nto űa kunáa.

¹⁹ Na kūtīi nto nima ntó ne, kuan kōo nī'i ntó ntuvi iűa nto.

²⁰ 'Ntá tsi tē íni nto tsi ntánti'u nuu sntadún san űuú Jerusaleén ne, kidáa ne, kūtuni nto tsi e xēe ntúvi é nantatsin ntí'i.

²¹ Kidáa ne, űa ntoo űuú Judeá ne, na kūnu űā, ntaa űā rki uku kan. űa ntoo űuú

Jerusaleén ne, na ntīi űa, k'i'in űa. űa űu'u má kú'u kán ne, űā ku naxéé ka űa vi'i űa.

²² Tsi ntuvi tsikán ne, kiní űa'a san dóxo, tsi da mií é kúntaa ntí'i é úve na'a kaka'an tú'un Xuva kō.

²³ jNtá'vi ide űād'i'i, űa é űu'u i'xá i ntuvi tsikán, ni űād'i'i, űa ntánatsitsi i'xá i! tsi űa te kú've nto'o űa'a san, tsi uun doxo ka'nu kuvi űuú sa'a.

²⁴ Iō űā ne, ka'ní nuu űa űā káa. Iō űā ne, k'i'in nī'i űa űa viūtun é tuku e tuku űuú dá kanīi űuxiví sa. űa'a, űa é űa ni kuinti'xe i Xuva kō ne, kodo ntí'i űa űuú Jerusaleen un tsi da nté ku é kúntaa ntúvi e xtúvi Xúva kō.

Nté koo nainu xtúku u, xu'u é vé'xúvī ú űatīi

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Kidáa ne, koo dóxo é kīni o núu ngántii, ni xōo, ni kīmī san. űuxiví sa ne, dōo kúdana űa'a un ntīi ntīi űuú san ne, dōo ú'vī űa e dōo donchū'ví koo kuvi ntute űu'u kán é káka'an űu'u.

²⁶ űa'a sán ne, kúvi nuu űa e dōo ntaú'ví űa e ntádē kuení űa nee iűa é kákuvi űuxiví sa. Un vá'a tsi kantá nuu nuu i é iō e dukún kán.

²⁷ Kidáa ne, kiní űa tsi xu'u é vé'xúvī ú űatīi ne, nainú u mé'űū viko nu'u e dōo iō kō é vií u é un ntí'i, e dōo kaxi'i nuu ka'nu u.

²⁸ Te iűi ntuvu é kuān koo kuvi sá'a ne, nākuntáűi nto, ntaa nī'i nto dikí nto, tsi ntuvi tsikán ne, nakáku nto —ka'an Jesúsú.

²⁹ Kaka'an űā kuenta iűa i sá'a:

—Koto nto utun ígu san, o da neé ka utun.

³⁰ Tē íni nto tsi kanakodó xuku i ne, kutuni ntó tsi é vé'xi étsin ntuvi ka'ni.

³¹ Dukuān né, tē íni nto é kuān koo kuvi sá'a ne, kutuni ntó tsi é vé'xi étsin ntuvi é kadá kú've Xuva kō.

³² 'Nuu é ntaa i é un ntí'i sá'a kuenta dí'na dá kúvi űa'a, űa ntántoo vevii.

³³ E dukún kan ni űuxiví sa ne, ntí'i, ntá tsi tú'ūn é káka'an u ne, da mií é kúntaa.

³⁴ 'Kuenta tsi vií nto. Ná ku dá vá'a nto é na ntúka'xi nima ntó é vií nto é kīni kaa. űā ku nakuiní nto kúűu ntó é kada k'i'vi ntó. űā ku nté dúkuan kadá kuení nto nee é kantino nto űuxiví a, vata koo é űa da nee iní nto xee ntúvi tsikan,

³⁵ é vata kaa chitō. Tsi vé'xi ntí'xe ntuvi tsikan iűa un ntíi ntīi űa'a san, űa ntoo da kanīi dū'va űuxiví a.

³⁶ Na kōo tú've ntó ne, nguentúvi tsi ka'an ntá'ví nto vata koo é nakáku nto é un ntí'i nūu i é kuān koo kuvi, vata koo é kúvi xee ntó nta'a kō, xu'u é vé'xúvī ú űatīi —ka'an Jesúsú.

³⁷ Ntuvi ā ne, tuví Jesuu má ukún kan, kanañ'e űā űa'a san. Niűú a ne, rki uku é nani Ólivu kañ'é űa.

³⁸ Tévāá du'va tsi ntáxee ntīi ntīi űa'a san má ukún kán é kīni űa é káka'an Jesúsú.

22

Dā nātaka nuu űa'a san é ntukū nuu iní űa nte koo tūn űa Jesuu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ E xée etsin viko da ntae'xi űa tañú'ú é űa kadáka u'xen ía. Viko sá'a ne, é naka'an űa Israeé san nté ó nakáku Xuva ko űa dā ntáka űa űuú Egitō.

² Kidáa né, tō'ó dutu ní mastrú leí san ne, ntukū nuu iní űa nte koo ka'ni űa Jesuu, tsi nta'ú'vi űa űa'a san.

³ Kidáa ne, kúkí é űa vá'a san nima Júda, űá nani Iscáriote, űa é uun űa'a uxuvi űá'a pustrú san.

⁴ űa sá'a ne, kué'en űa, kúkoto űá tó'ó dutu ni űa odo núu iní ukún kán, nté koo vií űa é ntáda űa kuenta Jesuu ntá'a űa.

⁵ Kidáa né, dōo diní űa. Xé'e űa xu'u űa é kué'é űa diu'un Júda san.

⁶ Divi űa dí ne, xé'e űa xu'u űa ne, dā éni ntu'u űa ntukū nuu iní űa nte koo ntada űa Jesuu kuénta ntá'a dutu é nté xoxó kiní i.

Dā xee ntúvi é ká'xi űa tañú'ú é űa kadáka u'xen ía

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Kidáa ne, xée ntúvi é ká'xi űa tañú'ú é űa kadáka u'xen ía ne, divi tsi ntúvi dí ne, kantio é ka'ni űá a le'ntu ía viko san.

⁸ Kidáa né, taxnúu Jesúú Pedru ní Juaán san, kaka'an űa:

—Kue'en ntó, kútsoo tú've nto é ká'xi o ía viko san —ka'an űa.

⁹ Divi űa né, tsixe'e űa:

—¿Mí'i ntú ntio nto é káda vá'a nti? —ka'an űa.

¹⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an űa:

—Te kúkí'vi nto űuú san ne, nani'i ta'an nto úun űatíi, űá ni'i uun xoo ntute. Kuntíkin ntó űa un tsi nte nú vi'i mí ntí'vi űa ne,

¹¹ dá ká'an ntó ní tó'ó v'i san: “Katsixe'e Mastrú san nto: ¿Mí'i ntu vá'a o mí kúvi ka'xi u ní pustrú ko ía viko san?”, kuan kōo ka'an nto.

¹² Kidáa né, nañ'e'le űá nto uun ne'u vi'i ka'nu mí odo nti'i ta'an san mí iō tu've ne, íkan káda vá'a nto é ká'xi o —ka'an űa.

¹³ Kué'en űa né, nāni'i ntí'xe űa un ntí'e é káka'an Jesúú ne, dá de vá'a űa é ká'xi űa kuenta ía viko san.

¹⁴ Dā xee úra i ne, Jesuu ní pustrú űá ne, kántōo űa nú mesa kan.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

—űá té nté kaa ntio ko é ká'xi dadú u ní nto viko sá'a di'na dá kúvi u.

¹⁶ Ká'an ú ní ntó tsi nté uun ito ká űa ka'xi ka ú ía viko san un tsi da nté kúntaa é un nti'i ía Xuva ko mí kadé kú've űa —ka'an űa.

¹⁷ Kidáa né, kí'i űa e'xin é űu'u ntute tinti'ó ne, dá nakué'e űa sintiá'vi nta'a Xuva kō, kaka'an űa:

—Kí'i nto sá'a ne, dá ko'o dava nto ni tā'an nto xe un xé un ntó.

¹⁸ Ká'an ú ní ntó tsi nté uun ito űa ko'ó ka ú ntute tinti'ó un tsi da nté kí'xi Xuva ko, kíxkada kú've űa —ka'an űa.

¹⁹ Kidáa ne, kí'i űa tañú'ú san, da nakué'e űa sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kátsin dava űa é ká'xi űa, kaka'an űa:

—Sá'a né, kúñú ko é ntúvi kuenta dóxi'i kán kuenta ía nto. Vií nto sá'a vata koo é naka'an ntó ko nté ó dé u kuenta ía nto —ka'an Jesúú san.

²⁰ Kuan ó dé űa ni e'xin san dí dā kuvi é'xi űa, kaka'an űa:

—E'xin sá'a ne, núu i é xée é ta'xi Xuva ko xú'u űa é káti ú niñi ko kuenta ía nto.

²¹ Ntá tsi vevii ne, űatíi, űa diko xu'ú ko ne, tuví dadú űa ni ko nú mesá sa.

²² Vevii ne, xu'u é vëxkúvi ú űatíi ne, da mií é kí'in u itsi é tá'xi Xuva kō, ntá tsi jñá ntu ntá'vi ide á űatíi, űa é diko xú'ú ko san! —ka'an űa.

²³ Kidáa ne, eni ntu'u űa ntátsixe'e tá'an űa xe un xé un űa:

—¿Xoó ntu űá'a, űa diko xú'u űá san? —ka'an űa.

¿Xoó ntu é dií ka nuu á'vi i?

²⁴ Kidáa ne, ntánatín űa kuenta ía i xoo é dií ka nuu á'vi i, te kuiní űa.

²⁵ Ntá tsi kaka'an Jesuu:

—Rei ía űa túku űuú san ne, dōo ntádé kú've űá ía űá űuú űa. Ntá tsi ntáka'an mí űa é dōo vá'a ó de űa ní űá'a űa.

²⁶ Ntá tsi divi ntó ne, űá ku uun xkoó de ntó. Dá xoo ká űa'a nto, űa dōo nuu á'vi i ne, na vií űa vata tsi kaa uun űa kuetsi, űa é kui dutsi i. Xoo é kade kú've i ne, na vií űá vata kaa űa é kaxntíi.

²⁷ ¿Xoó ntu é dií ka nuu á'vi i kuan: űa tuví ntu nú mesá san ne, ó űa katsu'un ko'o? ¿űá ntu te űá tuví nú mesá san? Ntá tsi xu'ú ne, vata kaa űa katsu'un ko'o san kaa u é tuví u ni ntó.

²⁸ Divi ntó né, ni kué'en tsí ntuvi é ntōo nto ní ko dá kanto'o kó da neé ka nuu i.

²⁹ Xu'ú ne, ta'xi ú itsi é kadá kú've ntó vata ó tá'xi uva kō é kada kú've u.

³⁰ Mí kadé kú've u ne, dadú tsi ko'o ká'xi o ní ntó nú mesá ko. Kuan koo kuntōo nto é kadá kú've nto ía uxuvi táta űa Israeé san dí —ka'an űa.

Dá kaka'an Jesuu é ká'an Pedru tsi űá iní űá űa

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Sá'a kaka'an Jesuu:

—jÁi, Simuun! Koton tsi tó'ó é űa vá'a san ne, kaikan o é kídi nuu o vatá ó de o ní trigu.

³²Ntá tsi xu'ú ne, é ikán u kuenta iña o vata koo é ña xtuvín miin é kákuinti'xe o. Divín né, te ntiko kōon é kuinti'xe o kó ne, xntiin ēní o vata koo é dii ka kuinti'xe ña di —ka'an Jéssuu ni ña.

³³Kaka'an Símúun san:

—Tō'ó, é iō tu've u é kī'ín u ni nto, kuān te viútun, kuān te dóxi'í kán di —ka'an ña.

³⁴Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña: —Pedru, kaka'án u ni ō tsi vevii ne, di'na dá kána lí'xi sán ne, úni ito ka'an tsi ñá inín ko —ka'an ña.

Dā xee ura é kōto nteé ña Jesuu

³⁵Kidáa né, tsixe'e Jéssuu ña ntini'í ña:

—Dā táxnūu ú nto é kī'ín nto e nté itin ntó ne, nté ñi é kañú'u diu'un nto, nté ntí'xen ntó di, ¿vá neé ntu kunaá nteē nto? —ka'an Jéssuu.

—Ñá tē nee —ka'an ña.

³⁶Kidáa ne, kaka'an Jéssuu:

—Ntá tsi vevii ne, nadama. Xoo é iō itín i ne, na kuído ñá, ni ñi é xku'ún diu'un ña. Xoo é ña tuvi káa i ne, na nadíko ña kútuun ñá ne dá kuilin ña káa ña.

³⁷Tsi kaka'án u ni ntó tsi kantio é kúntaa ntí'i é káka'an tú'un Xuva kō: “Ide ña ni ña vatá ó de ña ni ña iō kuetsi í”, ka'an. Tsi é un ntí'í é úve na'a kuenta iñá ko ne, kuetsi é kúntaa ntí'i —ka'an Jéssuu.

³⁸Ña ntini'í ña ne, ntáka'an ña:

—Tō'ó, i'a iō uvi káa —ka'an ña.

Divi ña ne, kaka'an ña:

—Xée ō tsi sá'á —ka'an ña.

Dá kaka'an ntá'vi Jesuu má utun Getsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹Kidáa né, kii Jesuu, ku'é'en ña xūku é nani Ōlivu vatā xkōó ini ña. Ña ntini'í ña ne, ntántikin ñá ña, kue'en ña.

⁴⁰Dā xee ña ikán ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kantá'vii ntó vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ña.

⁴¹Kidáa ne, kii nteé xio Jesuu, ku'é'en ika ña vata kaa mí nakuuta ō xuu. Nákunchiti ña é ka'an ntá'ví ña.

⁴²Kaka'an ña:

—Úvá, tē ntio nto ne, nakakū ntó ko é kanto'ó kó nuu i sá'a. Ntá tsi ña vii nto é ntio kó, tsi é ntio mii ntó —ka'an ña.

⁴³Kidáa ne, vé'xi uun ánjē iña Xuva ko é xntii ña ña.

⁴⁴É kuān nte kantó'ó ña ne, nī kué'en ini ña kaka'an ntá'ví ña ne, uun tsi katóo na'nu nte ñú'u kan tīin ña é vata ito niñi.

⁴⁵Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, nákuñtisi ña, kue'en ña mí ntōo ña ntini'í ña. Divi ña ne, e ntákidi ña, tsi dóo kunta'xa ini ña.

⁴⁶Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—¿Nté kui kuān nte ntákidi ntú nto? Nakuntáñi ntó ne, dá ka'an ntá'ví nto vata

koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ña.

Dā tán ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Kaka'an dukuan Jesuu da xée ñá'a san é ña te da dii ña. Ña é nani Júdā, ña é kuvi úxuvi ñá'a pustru ñá ne, odo nuú ña vé'xi ña nuu ña'á san ne, dá xee ñá mí tuvi Jesuu san ne, dá é'xi ña xu'u ña.

⁴⁸Kidáa ne, kaka'an Jéssuu:

—Xo'ón, Júdā, ¿vá xū'u ntu kó ka'xin é dikōn kó, xu'u é vēxkúvi ú ñatí? —ka'an ña.

⁴⁹Ña ntántoo ni Jéssuu san ne, ntaító ña nee é kuvi ne, tsixe'e ña:

—Tō'ó, ¿ka'ní nuu ntu o ñá káa san? —ka'an ña.

⁵⁰Uun ña'a ñá né, ntuku kui'í ñá ña kade tsiñu iña tó'ó dutú san, é'nté ña lo'xo kua'a ña.

⁵¹Ntá tsi kaka'an Jéssuu:

—Na koo mii nto ña. Kuan tsi koo na kōo —ka'an ña.

Kidáa ne, tīin nta'a Jéssuu ló'xo ña kade tsiñu san ne, ntuvá'a.

⁵²Kidáa ne, kaka'an ñá nī tó'ó dutu ni ñá odo nūu ini ukún kan, ni ñatá san, ña xee é tīin ña:

—Divi ntó ne, odo nto káa ni útun, é vāta te ña du'ú u.

⁵³Da itúv'í u ni ntó utén utén ini ukún kán ne, nté ña ni tīin ntá'a ntó ko, ntá tsi ura í e dóo neé sa ne, divi úra í é káduku nteé nto e ntáde ntó nuu i é kīni kaa —ka'an Jéssuu.

Dá kaká'an Pedru é ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Kidáa ne, tīin ña Jesuu, kué'en ni'í ña ña nú ví'í dutu ñá odo nūu san. Kué'en Pedru, kántikin ika ika tsi ña.

⁵⁵Ikán tív'i ña ñu'u nu kí'í kán ne, da túni ña ntíkō diñi nchú'un san. Kátúvi Pedrú san ni ñá di.

⁵⁶Kidáa né, uun ñad'í, ña é kade tsiñu sán ne, iní ña é ikán tuví Pedrú san nchú'un san katúni ña ne, in'té'á ña ña ne, kaka'an ña:

—Ña sá'á ne, dadii ika ña ni ña tsikan —ka'an ña.

⁵⁷Ntá tsi Pedrú san ne, tee xu'u ña, kaka'an ñá ni ñad'í san:

—Xu'ú ne, ñá iní u ña é káka'an ntó san —ka'an ña.

⁵⁸Dā kú e ví'í ne, é tūku ña'a iní ña ña ne, kaka'an ña:

—Divín né, kakuini'í o ña tsikan —ka'an ña.

Ntá tsi Pedrú san ne, kaka'an ña:

—¡Ñá'á ni san! Ña te dív'í u —ka'an ña.

⁵⁹Dā kúvi uun urá ne, é tūku ña kaka'an ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsi ña sá'á ne, dadii ika ña ni ña tsikan, tsí dadii ñu ña ñuú Galilea —ka'an ña.

⁶⁰ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Ná íní u nee é kaka'an nto —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i dá kakā'án Pedrú ne, kána tsi lí'xí san.

⁶¹ Kidáā ne, xkokōtó Jesuu, mí tuví Pedru. Kidáā ne, nánú'ú Pedru íní ña nté o kaka'an Jesuu ni ña tsí dí'na dá kána lí'xí sán ne, úni ïto ka'an ñá e ñá íni ñá xoo ñá'a ña.

⁶² Kidáā ne, kíí Pedru kí'í kán ne, dōo éku ña.

Dā narkínteē ñá Jesuu

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ñatíí, ña ntáde kuenta Jesuú ne, narkínteē ñá ña ne, ē'ní ña ña.

⁶⁴ Ēdí ña ntuxnúu Jesuú ne, dā ntáká'an ñá ni ña:

—Ká'án ve, ¿xóo ntu é'ni i o? —ka'an ña.

⁶⁵ Dōó titín ka nuu i é ntáká'an kíni ña ni ña di.

Dā intítsi mē'ñu Jesuu nuu ñá tsiñu i

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Dā tuví san ne, nátáká nuu ñatā ña Israeé san ní tó'o dutu ní mastrú leí san. Kue'en ní'í ña Jesuu mé'ñu ña tsiñu na'nu i ne, dā íkán tsixe'e ña ña:

⁶⁷ —Ká'an é nuu é ntaā i te Cristu ntí'xen —ka'an ña.

Diví ñá né, kaka'an ña:

—Te ká'án u tsí diví ú ne, ntē ña kuintí'xe nto ko.

⁶⁸ Te tsixe'e ú nto dí ne, ntē ña nantiko koó nto é ká'án u.

⁶⁹ Ntá tsi un tsi nté veví ne, xu'u é vēxkúvī ú ñatíí ne, tuví u díñi kua'a Xuva kō, ña é díí ka ka'nu kue'en —ka'an ña.

⁷⁰ Kidáā ne, un ntíí ntíí ña tsixe'e ña ña:

—Kidáā ne, ¿divi ntūn é i'xá Xuva kō kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu:

—Mii xntō ntáká'an ntó nee ñá'a u —ka'an ña.

⁷¹ Kidáā ne, ntáká'an ña:

—¿Mí'í ntū kantio ká kō ña é ká'an ntaa? Tsí tutun mii ko téku ko e kéne ña kaka'an ña —ka'an ña.

23

Dā intítsi mē'ñu Jesuu nūu Pílatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5;

Jn. 18:28-38)

¹ Kidáā ne, un ntíí ntíí ñá nakuntáñi ñá ne, dá kue'en ní'í ña Jesuu ntá'a Pílatu.

² Ikān éni ntu'u ña da'ví ña ña dovete, ntáká'an ña:

—E ní'í ntí ñatíí sa'a é kanativí ñá ñuú nti.

Kaka'an ñá tsí ña vá'a ó e ntá'ví ntí diu'un xōo ña ñuú Romá san. Kaka'an ñá dí tsi diví ñá é Cristu ñá, diví ñá é kivi ña rei dí —ka'an ña.

³ Kidáā ne, tsixe'e Pílatú san Jesuu:

—¿Vá divin ntūn é kūvin Rei íña ñá Israeé san? —ka'an ña.

—Mii xnto kaka'an nto —ka'an Jesuu.

⁴ Kidáā ne, kaka'an Pílatu ní tó'o dutu ní ñá'a san:

—Ná kánani'í ko kuétsi ñatíí sa'a —ka'an ña.

⁵ Dā díí díí ka xío ntíí ñá'a san, ntáká'an ña:

—Vé'xi ña, kanakutsu'un ña ñá'a san nchú'un é kanañe'e ñá kaníi ñuú Judeá ne, nté ñuú Galileá ne, un tsi nte í'a di —ka'an ña.

Dā intítsi mē'ñu Jesuu nuu Herodé

⁶ Dā téku Pílatu sá'a ne, tsixe'e ña te ñatíí sa'á ne, ña ñuú Galilea ña.

⁷ Dá kaká'an ña tsí divi ñuú ñá ne, taxnúu ña ña nta'a Herodé, ña tsiñu na'nu i ñuú Galilea, tsí tuví ña ñuú Jerusaleen ntúvi tsikan.

⁸ Dā íni Herodé san Jesuú ne, dōo díni ña tsí e títin ntuvi é ntio ña é kíni ñá ña, tsi téku ña e ntáká'an ñá'a san íña ña. Ntio ña é kíni ña é víi ña nuu i e dōo ka'nu.

⁹ Dōo tsixe'e ña ña, ntá tsi ña ni ká'an kue'en tsi Jesuu.

¹⁰ Ikān ntāñi tó'o dutú san ní mastrú leí san, e dōo ntátsi'í kuétsi ña ña.

¹¹ Kidáā ne, Herodé san ní sntadun ñá ne, dē xení ña ni Jesuu. Narkínteē ñá ña ne, naxnúu ña ña du'nu e dōo va'a vata kaa é kainúu rei. Kidáā né, natakxnúu xtuku Herodé san ña nta'a Pílatú san.

¹² Ntuvi tsikán ne, dōo vá'a o tiin Pílatú san ní Herodé sán, kuān te ntuvi dí'na ne, dōo ínchu'vi ta'an ña.

Dā ntúvi kuenta Jesuu é kivi ña

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Kidáā ne, Pílatú san ne, nátáká nuu ña ní tó'o dutú san, ní ña tsiñu i, ni ñá'a sán ne,

¹⁴ dá kaká'an ñá ni ña:

—Divi ntō é vēxni'í nto ñatíí sa'á nta'a kó ne, ntáká'an nto tsí kanativí ñá ñá'a san, ntá tsi xu'ú ne, tsixe'e ú ña nuu ntó ne, ñá ni naní'í nti kuétsi ña nté uun nuu i vatá o ntáká'an nto.

¹⁵ Nte Herodé ña ni naní'í ña kuétsi ña. Dukuān é natakxnúu xtuku ña ña nta'a ko. Koto nto tsí ña té nee ni íde kue'en tsí ña é kivi ña.

¹⁶ Nanto'o ú ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an Pílatú san.

¹⁷ Tsi dá kakúvi viko sá ne, da mii é nakāka xaa Pílatú san un ña'a, ña ñu'u kutu, xóo ña'é ntio ña'a san é ntíí ña.

¹⁸ Ntá tsi kuédadíi tsí éni ntu'u ña ntákachu'u ña:

—¡Ka'ní nto ña sá'a ne, nakāka xaa nto Barabaá san! —ka'an ña.

¹⁹ Barabaá san ne, nuu kutu ñá, tsí idé ña du'xen ní ña ñuú í ne, ē'ní ña ña'a.

²⁰ Pílatú san ne, ntio ña é nakāka xaa ña Jesuú ne, kaka'an xtúku ña ni ñá'a san.

21 Ntá tsi díi díi ka ntii káchu'u xtúku ña:
 —¡Na xnteē ntó ña ntiká krusi kan! ¡Na xnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.
 22 É kuvi ũni íto kaka'an xtúku Pilatú san:
 —¿Nee iñá ntu é kīni kaa idé ña? Tsi ña kánani'í ko kuétsi ñá é kuétsi é kuvi ña. Nanto'ó u ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an ña.

23 Ntá tsi ña'a sán ne, ntaxió ntii ña ntáka'an ña tsi da mií é na nākuntée ña ntiká krusí san. Un tsi vāntiñi ña ntáka'an ña. Kūvi idé ña ni'í ña é ntio ña.

24 Pilatú san ne, idé ña vatā o ntáka'an ñá'a san.

25 Nakāka xaa ña ñatīi, ña nuu kutu viutun san kuenta iñá i é idé ña du'xen nī é e'ñi ña ña'a sán di, ntá tsi ntāda ña kuenta Jēsuú san nta'a ña'a san vata koo é vií ñá ni ña nee é ntio ña.

Dā inté Jesuu ntiká krusi
 (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Dā kue'en ni'í ña Jesuu é na xnteē ñá ña ntiká krusí ne, tiin ña uun ñatīi, ña ñuú Cirene, ñá nani Sīmuun, ñá vé'xi uun rantsu. Kuétsi é idé ña'a san ña é kuni'í ña krusí san é kuntikin ñá ata Jēsuú san.

27 Ñá té nté kaa ña'a ntántikin ñá ña ne, ñá te da díi ñá'í san dóo u'vi ntákui ña, ntaéku ña kuenta iñá Jēsuu.

28 Dā íto Jēsuú san ñá'í san ne, kaka'an ña:

—Nto'ó, ñá'í Jerusaleen, ñá ku nté dúkun eku nto kuenta iñá ko, ntá tsi kueku nto kuenta iñá mií nto ni i'xá nto.

29 Tsi vé'xi ntúvi é ká'an nto: “Nté kuān te va'á ña'a san, ña é ña ni kuvi kóo i'xá i, nī ña é ña ni ñu'u i'xá i i'xi i, nī ña é ña ni natsitsi i'xá di”, koo ka'an nto.

30 Kidáā né, kani ntu'u ñá'a san ká'an ña é na ñuú xuku san mí ntántoo ña, é ntio ña é kutāvī núu ña é kunuu xū'u ña.

31 Ntá tsi te kuan ó ntáde ni'í ña utun xi'í sán ne, ¿nté ntú koo vií ña ni ũtun itsí san kuan? —ka'an Jēsuú san.

32 Kue'en ni'í ña ũvi ña'a ña kini ntáa é dádií ka'ni ña ña ni Jēsuu.

33 Dā xee ñá xuku é nani Xkídiki Ntíxi sán ne, ikān nāxnteē ñá Jesuu ntiká krusi, ní ntuvī ñá'a ña kini ntáa san: uun ña ne, diñi kua'a Jesuu inté ña; uun ña ne, diñi datsin ña inté ña.

34 Jesuú ne, kaka'an ña:

—Ūvá, kada ka'nu iní nto ni ñá, tsi ñá iní ñá nee iñá ntáde ña —ka'an ña.

Sntadún san ne, nárkintē ñá doo Jēsuu xoo é kúvi vií i ni'í i.

35 Ña'a sán ne, ntáñi ña, ntaíto ña ne, un tsi nté ña tsiñu i san ntánarkintē ñá Jesuu, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, nakákú ña tuku ña'a. Vi'í a vé ne, na nakákú mií ñá kúñu ña, té nuu é ntaā i é Cristu, ña é nakaxnúu Xuva kō —ka'an ña.

36 Sntadún san ne, nárkintē ñá ña. Xée ētsin ña ne, xé'é ña ntúdi íá é kō'o ña.

37 Ntáka'an ñá ni ña:

—Te divīn é Rei iñá ñá Israeé ne, nakákún miin kúñu ó —ka'an ña.

38 Nteé letra díki krusí san é kaka'an tú'ún griegu, ni tú'ún latíin, ni tú'ún hebreu, kaká'an: “Ña sá'a é Rei iñá ñá Israeé”, ka'an.

39 Uun ña'a ña du'ú san, ña nteé ntiká krusí san ne, kaka'an ña:

—¡Té nuu é ntaā i é Cristún ne, nakákún miin kúñu ó ne, nakákún nti di! —ka'an na.

40 Ntá tsi ña uun ña'a sán ne, kaka'an ñá ni tá'an ña:

—¿Ñá kau'vī ntú o Xuva kō? Tsi divīn né, divi tsi núu i kantó'o o di.

41 Ntá tsi xo'ō né, iō nuu i é ntánto'o kō, tsi ntánt'vi o kuétsi kō é ntúku nuu ó. Ntá tsi ña sá'a ne, ñá té neé kue'en tsi ní ide ña é kīni kaa —ka'an ña.

42 Kidáā ne, kaka'an ña:

—Jesuu, na naka'an ntó kó té xee nto mí kadá kú've nto —ka'an ña.

43 Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ó tsi veví kutúvín dadíin nī ko mí ntántoo ña kuínti'xe i, ña é xi'í —ka'an ña.

Dā xi'í Jēsuu
 (Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Un tsi nte da ká'ñu ntuvī ne, un tsi nte kaeku uní kuáa ne, kūneé da kaní ñuúxi'vi sa.

45 Kūnee ngánti san. Uvi dáva ntíi dóxi é rkāa nuu iní ukún ka'nu kan.

46 Kidáā né, un ntii tsí káchu'u ntáa Jesuu, kaká'an ña:

—¡Ūva, ntada ú kuenta nímá ko nta'a nto ve! —ka'an ña.

Dā kúvi ká'an ña sá'a ne, xi'í ña.

47 Dā iní tó'o sntadun ñá ñuú Romá san nté ó kúvi ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i é ñatīi sa'a ne, dóo va'á ña; ña túvi kuétsi ña —ka'an ña.

48 Un ntí'í kue'en dú'va ña ntaíto neé kuvi ne, kúnú'ú ña, koó dá ntaxé'e ña nta'a ña nima ñá e dóo u'vi ntákui ña.

49 Un ntíi ntíi ñá iní Jesuú, ni ñá'í, ña ntántikin ñá un tsi nte ñuú Galiléa ne, intáñi ika ña, ntaíto ña nté ó kúvi.

Dā inuu ntú'xi Jesuu
 (Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Uun ñatīi, ñá nani Jōsee, ña vé'xi ñuú Arimatea é káduku ntée ñuú Judea ne, dóo va'á ña'a ña. Ūvé ta'an ña ña tsíñu na'nu i san iñá ñá Israeé.

51 Ña sá'a ne, kantétu ña amá xee ntúvi é kadá kú've Xuva kō. Ná ni kui dadíi ña ni ña tsíñu i, ña nguú san.

⁵² Divi ña ne, ku'e'en ña, kūkoto ña Pilatú san é ntákan ña kúñu Jesúsú.

⁵³ Kidáã ne, nanúu ña ña ntiká krusi san ne, dá náxnúu ta'án ña ña doo kui'xin é dóo va'á ne, dá kuku'xi ña ña iní ñaña mí kántii iní xuu, mí vata kunuu ntú'xi ña'a.

⁵⁴ Ntuvi tsikán ne, ntuvi é ntáxió túb'e ña é kuiñi ntu'u ntúvi é ió dá'na san.

⁵⁵ Ñadrí, ña vexní'i Jesúsú un tsi nte ñuu Galileá ne, ku'e'en ña né, dá íto nuu ña ñaña san, ntaito ña nté ó kanúu kúñu Jesúsú.

⁵⁶ Kidáã ne, kúnú'u ña ne, da de vá'a ña ntute cho'o vidin é dóo vá xkonuu, ni ù'xen xukú san di. Kidáã ne, íntoo da'na ñadrí san ntuvi dá ío dá'na san, vatá ó kaka'an tú'un Xuva kó.

24

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ntuvi dá naki'i ó vité san ne, ku'e'en xtuku ñadrí san nú ñaña Jesúsú, ni'i ña cho'o vidin é de vá'a ña.

² Dā xee ñá ne, iní ña tsí xuu é itávi núu nú ñaña sán ne, é xio nakutúvi.

³ Kúkí'ví ña, ntá tsi ña ni naní'i ka ña kúñu Tó'to ko Jesúsú.

⁴ Koó dá kúdu'va ña. Ntē ñá iní ka ña nté koo víi ña. Kidáã ne, da née iní ña iní ña uvi ñatíi é ntañi etsin ña nuu ña. Ñu'u ña doo kui'xin é káxi'i nuu kue'en.

⁵ Ñá tē nté kaa u'ví ñadrí san, naxká'nu nteí ña díki ña nte ñu'u kán. Ntá tsi ñatíi san ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui ntánantuku ntu nto ña é kántito san mé'ñú ña xi'i san?

⁶ Xóxo ñá i'a, tsi é ntóto ña. Naka'an ntó nté ó ka'an ña dá itúvi ká ña ñuu Galilea.

⁷ Divi ña é vèxkúvi ña ñatíi ne, ka'an ña é da mií é ntúvi ña kuenta ntá'a ñá ió kuetsí i é na xntee ñá ña ntiká krusi kan. Ntá tsi tē kúvi uni ntúvi xi'i ñá ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña —ka'an ñatíi san.

⁸ Kidáã ne, nánú'u ñadrí san iní ña tú'un é kaka'an Jesúsú san ni ña.

⁹ Dā ntáka ña nú ñaña sán ne, ntántaa ña un ntí'i sá'á ni ú'xi ñn pustrú san, ni ña nguú sán di.

¹⁰ Ña ni'i tú'un iña pustrú san ne: María Madálena, ní Juana, ní María, di'i Sántiaú san di, ni ñadrí, ña nguú san.

¹¹ Da ntáka'an ñadrí san, kuini pustrú san da téku ña. Ntē ña ni kuintí'xe ña.

¹² Ntá tsi Pedrú ne, kíi ña, koó da kañu ña kue'en ñá nú ñaña san. Dā íto nuu ña iní i kán ne, koó da mií sá doo kui'xin san iní ña. Kidáã ne, kúnú'u ña nú ví'i ña kán. Koó dá kúdu'va ña é kuan ó kúvi.

Itsi ñuu Emauu

(Mr. 16:12-13)

¹³ Divi tsi ntúvi tsikán ne, uvi ñá'a ña ntini'i Jesúsú ku'e'en ña ñuu Emauu, ñuu é tuví te ú'xi ñn kilométru é un tsi nté Jerusalem.

¹⁴ Ku'e'en ña, ntántaa ña un ntí'i nuú i e kúvi.

¹⁵ Ñi dukuán ntañi ña ne, xéé Jesúsú san, eni ntu'u ña ntaika dadíi ña ni ña.

¹⁶ Kuán te iní ña Jesúsú san ne, ñá ni kutúni ña xoo ñá'a ña.

¹⁷ Kidáã né, tsixe'e Jesúsú ña:

—¿Neé ntu é ntántaa nto dá ve'xi nto ítsi kán? —ka'an ña.

Íntañi nta'xa ña.

¹⁸ Uun ñá'a ña, ñá naní Clíofa san ne, kaka'an ña:

—¿Vá xío ñuu ntu vé'xi nto é ñá iní nto nté ó kúvi ñuu Jerusalem ntúvi sa'a? —ka'an ña.

¹⁹ Kidáã ne, kaka'an Jesúsú:

—¿Nté ntu ó kúvi? —ka'an ña.

Ntáka'an ña:

—Ntántaa ntí kuenta iña Jesúsú, ña vé'xi ñuu Nazaree. Divi ña ne, ña é ka'án naa Xuva ko ña. Dóo ió ña é víi ña; dóo iní ña nté koo ka'an ña nú nuu Xuva ko, ni ñn ntíi ña'a san.

²⁰ Ntá tsi tó'ó dutú san ní ña tsiñu i sán ne, ntáda ña ña kuentá vata koo é na kuví ñá ne, xntee ñá ña ntiká krusi kan.

²¹ Ntí'i ne, ntantétu nti é divi ñá é nakakú ñá ña Israeé san. Ntá tsi vevii ne, é kúvi uni ntúvi é ita ntí'xin un ntí'i sá'a.

²² Ío ñá dí'i, ña ntini'i ntí ne, dá kúdu'va ntí nuu i é ntáka'an ña. Tsi tevaá du'va tsi ñe'e ña nú ñaña san.

²³ Ntá tsi ña ni naní'i ña kúñu Jesúsú ne, ntiko koó ña, náxee xtúku ña ní ntoo ntí kán. Ntántaa ña tsi xéé ánjé san nuu ña. Ntáka'an ánjé san tsí Jesúsú ne, kantíto ña.

²⁴ Kidáã ne, ío ñá ntini'i ntí ne, ñe'e ña nú ñaña san, ixkoto ntódo ña. Iní ña vatá ó ntáka'an ñadrí san ne, ntá tsi ña ni iní ña Jesúsú —ka'an ña.

²⁵ Kidáã ne, kaka'an Jesúsú ni ña:

—¿Neé ntu díki díki nto é ña ni kuintí'xe nto é un ntí'i é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko?

²⁶ ¿Vá ña ntu te kantío é ntó'ó Cristu, ña táxnúu Xuva kó, di'na dá kué'e Xuva kó é kodo nuú ña? —ka'an ña.

²⁷ Kidáã né, eni ntu'u ña nañé'e ñá ña nté ó kaka'an tú'un Xuva ko kué'ta iña ña. Eni ntu'u ña nté tutu é de vá'a Muiseé ne, ni un ntí'i tútu é de vá'a ña ka'án naa Xuva ko.

²⁸ Dā xee etsin ña ñuu mí k'í'ñ ñá ne, íde Jesúsú vata tsi te k'í'ñ ka ña ítsi kán.

²⁹ Ntá tsi tee kóo ña ña, ntáka'an ña:

—Kutuví ntó ni nti tsi é kuáa vevii. E dóko sá kúnee —ka'an ña.

Kidáã ne, ku'e'en Jesúsú é kuntoo ña ni ña.

³⁰ Dā íntoo dadíi ña ni ña nú mesa kán ne, kí'i Jesúsú tañú'u ne, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kó. Dā kátsin dava ña tañú'u sán ne, dá tsí'i ña nta'a ña.

³¹ Ura dú'va tsi i náxi'i nuu ñá ne, kütuni ña tsí divi ñá é Jesuu. Kidáá né, ntoko ñu'u mii Jéssuu.

³² Kidáá ne, ntáka'an ñá xe un xé un ñá:

—¿Ñá ntu te ntáa e dóo diní ñu'u nima kó dá kantaa ñá ni kó dá vé'xi o ítsi kán, dá kanañ'e ñá kó tú'un Xuva kó? —ka'an ña.

³³ Ura dú'va tsi i nakuntáñi ña, ntíko koó ñá, kúnú'u xtuku ña ñuú Jerusaleen, mí nāni'i ta'an ña u'xi ñi ña'a pustru é nataká nuu ña ni ña ntini'i ña.

³⁴ Ntáka'an pustru san ni ñá:

—Nuu é ntáa ntí'xe i e ntóto Jesuu. É íni Simuun ña —ka'an ña.

³⁵ Kidáá ne, ntuvi ña ntántaa ña nté o kúvi itsi kán ne, nté o nákiní ña Jesuu dá kátsin dava ña tañú'ú san.

Dā ntii dīto Jesuu mé'ñū pustru ña

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ntoo dukuan ñá, ntáka'an ñá nuu i sá'a ne, da née íni xñá ntii dīto Jesuu san mé'ñu ñá, kaka'an ñá ni ñá:

—Vá'a tsi koo kuntóo nto —ka'an ña.

³⁷ Dóo u'ví ña. Ntádē kuení ña tē ntaíní ña ntati ñá.

³⁸ Ntá tsi kaka'an Jéssuú san:

—¿Nté kui kuān nte ntaú'vī ntú nto? ¿Nté kui kuān ó ntádē kuení nto?

³⁹ Koto nto nta'a kó ni dī'ín ko. Divi tsí ú. Koto nto kó ne, tñ nta'a ntó kó di, tsí te uun ntati ñá'a ne, ña túvī kúñu í, nté xiki i vata kaa ú xu'u —ka'an ña.

⁴⁰ Dā kúvi ka'an ña sá'ā ne, náñē'e ñá ña nta'a ña ni dī'ín ña di.

⁴¹ Dā íni ña ntoo sán ne, naku'un dīni nima ñá, ntá tsi koó dá ntákudu'va ña é ña ni kuintí'xe ña é divi nti'xe ña. Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Jo ntú kudii é ká'xi ó l'a? —ka'an ña.

⁴² Kidáá ne, xé'e ña ñá un síin tsáká, kiti kádun nuu.

⁴³ Kí'i ña né, dá é'xi ña mé'ñū ña ntoo san.

⁴⁴ Kidáá ne, kaka'an ña:

—E kúvi kó ne, divi é káka'án u dá tūvi dukuan ú ni ntó. É káka'án u tsí kantio é kūntaa un nti'í é ūve na'a tutu é de vá'a Muiseé san nī ña ka'án naa Xuva ko, ni tūtu é naní Sálmu di, mí é káka'an kuénta íñá ko —ka'an ña.

⁴⁵ Kidáá ne, náñē'e ñá ña é nakíni vá'a ña tú'un Xuva kó ne,

⁴⁶ kaka'an ña:

—Kuān ó uve na'a tsí Cristú ne, kantio é kuví ñá ne, kantio é ntóto ña di tē kúvi uni ntúvi.

⁴⁷ Kantio é ka'an ntódo nto ni ñá'a san kuénta íña ñá kanii ñuú Jerusaleen ni dá kanii ñūxivi san di. Kué'e nto na kütuni ñá'a san kuénta íña ña tsí da mii é kantio é natívi iní ña kuétsi ñá ne, dukuān ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ñá.

⁴⁸ Divi ntó é ini nto ne, ntada ntaa ntó nuu i sá'a.

⁴⁹ Kiní nto ve tsí xu'ú ne, taxnúu ú Espíritu Xuva ko kuénta íña ntó, vatá o tá'xi Xuva ko xū'u ña nte dí'na. Ntá tsi kuntóo xnto i'a ñuú Jerusaleen san un tsi da nté tē ni'i nto ntíi ntó é ta'xi Xuva kó —ka'an Jéssuu ni ña.

Dā kuntáa Jesuu e dukún kán

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Kidáá ne, kue'en ní'i Jéssuu ña ntini'i ñá diñi ñuú san, un tsi nte ñuú Betania. Ntāni'i ña nta'a ña ne, dá náxnuu viko ña ña.

⁵¹ Nii dukuan kánaxnuu viko ña ña ne, kii nteé xio ña ña, kuntáa ña e dukún kán.

⁵² Ña intóo sán ne, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kó. Kidáá né, ntíko koó ña, kunú'u ña ñuú Jerusaleen e dóo diní ñu'u nima ña.

⁵³ Nii kué'en tsí ntuvi ntoo ña má ukún kán, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kó.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Juan

Tū'un Xuva kō e kúvi ñatī

¹ Nte dá iñi ntu'u ñuxiví sa ne, e dúkuan tuví Tū'un san. Tuví dadii ña ni Xuva kō ne, Xuva ko ñā di.

² Divi ñā é tuví dadii ña ni Xuva ko ūun tsi nte dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

³ Un ntií ntií é tō ne, mii ñā de kú've ñā. Ñā tūvi nee iñā te ñā ni de kú've ñā.

⁴ Divi ñā é kantito ñā ne, tā'xi ñā un ntií't é io. Ntuví iña ñā ne, kaxi'í nuu iña ko un ntií ntií o.

⁵ Kaxi'í nuu ñu'ú san mi dōo neé ne, ñā kúvi vii é nēé san nánta'va.

⁶ Xio uun ñā'a, ñā táxnuu Xuva kō, ñā nani Juan.

⁷ Divi tsiñu ñā é kāda ntaa ñā iña ñu'ú san, vata koo é na kuñti'xe un ntií ntií ñā'a san Xuva ko kuēnta iña tū'un é kākā'an ñā.

⁸ Ñā té divi ñā e kúvi ñā ñu'ú san, tsi da ti tsi táxnuu Xuva ko ñā é kākā'an ñā kuenta iña ñu'ú san.

⁹ Ñā e kúvi ñu'u nti'xe ne, vé'xi ñā ñuxiví san ne, nāxi'í nuu ñā iña un ntií ntií ñā'a san.

¹⁰ Ika ñā ñuxiví sa ne, kuān te mii ñā de kú've ñā ne, ñā ntoo ñuxiví sa ne, ñā ni nakíni ñā ñā xoo ñā'a ñā.

¹¹ Xée ñā ñuú mii ñā, ntá tsi ñā ñuú ñā ne, ñā ni ntio ñā nakíni ñā ñā.

¹² Ntá tsi xoo ñā'a, ñā é nakíni ñā ne, xé'le ñā é kúvi ñā i'xá Xuva kō, da xōo ka ñā'a, ñā e ntákuñti'xe i ñā.

¹³ Kúvi ñā i'xá Xuva kō ne, ñā té ntákaku ñā vata o ntákaku ñā'a ñuxiví; ñā te ñā'a san ntáde ñā é kōo i'xá ñā, tsi mii Xuva kō ntio ñā é kúvi ñā i'xá ñā.

¹⁴ Divi Tū'un tsikán ne, kúvi ñatī ne, íntoo ñā ni kō. Iní o tsi dōo va'á ñā ne, dōo kakuñima ñā kō. Da mii tsi é nuu é ntaā i kākā'an ñā. Vá'a kue'en ñā vata o va'á Xuva kō, tsi da xé i'xá mii ñā ñā.

¹⁵ Juan sán ne, kākā'an ñā kuenta iña ñā: —Ñā sā'a ne, divi ñā é kākā'an u kuenta iña ñā. Divi ñā é vé'xi ñā ata kō ne, díi ka ka'nu ñā'a ñā é xu'u, tsi díi ka di'na tuví ñā da káku u —ka'an ñā.

¹⁶ É nī'i ko, un ntií ntií o, é vā'á iña ñā, e dá mii tsi é ntékú ka domeni e tá'xi ñā kō.

¹⁷ Tsi leí san ne, xée ntā'a Muísee, ntá tsi e dōo kakuñima Xúva ko ko, ni tū'un é nuu é ntaā i san ne, xée kuēnta iña Jesúcristu.

¹⁸ Nté uun ito vata xōo kini i Xuva kō. Ntá tsi i'xá mii ñā e dōo kakuñima ñā ne, kantada ntaa ñā ni kō nté kaa Xuva kō.

É kākā'an Juan Bautista kuenta iña Jesúcristu
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Ñā Israee, ñā ntoo Jerusaléen ne, taxnūu ñā dutú san ni ñā levitá san é tsixe'e ñā Juaán san xoo ñā'a ntu ñā.

²⁰ Juaán san ne, kantada ntaa ñā, kākā'an ñā ni ñā:

—Ñā te divi u é Cristú u —ka'an ñā.

²¹ Tsixe'e xtuku ñā ñā:

—¿Xoó ntu ñā'a nto kuan? ¿Ō ñā Elia ntú nto, kuān? —ka'an ñā.

—Ñā'á ñā san —ka'an Juan.

—¿Vá divi ntu ntō ñā ka'an naa Xuva ko, ñā tsíkan? —ka'an ñā.

—Ñā'á —ka'an Juan.

²² Kidáa ne, ntákā'an ñā ni ñā:

—Ká'an nto xoo ñā'a nto vata koo é kúvi ka'an ntí ni ñā táxnūu nti. ¿Nté ntu koo ka'an nto kuenta iña mii nto? —ka'an ñā.

²³ Kidáa ne, kākā'an Juan:

—Xu'ú ne, kúdi uun tatsin é kaika má kú'u kan, é kakana: “Na kō tū've ntō ití ntaa kuēnta iña Tó'o kō”, vata o xntée na'a ñā kākā'an naa Xuva ko, ñā nani Isáia, kídāa —ka'an ñā.

²⁴ Ñā táxnūu ñā fariseu é kākā'an ñā ni Juaán ne,

²⁵ tsixe'e ñā ñā:

—¿Nté kui kanakútsi ntute ku nto ñā'a sán té ñā te Cristú nto, té ñā te Elia nto, té ñā te divi ñā kākā'an naa Xuva ko ntō? —ka'an ñā.

²⁶ Kākā'an Juan ni ñā:

—Xu'ú ne, kúdi ntute kánakútsi ntute ú ñā'a san. Ntá tsi ntitsi uun ñā'a mé'ñu ntō, ñā é vata kini nto.

²⁷ Divi ñā ne, rkontúvi vé'xi ñā é xū'u, ntá tsi divi ñā né, odo nuú ñā é xu'u. Tsi xu'ú ne, ñā té neé nuu á'vi ko, nté nantíi u nti'xen ñā —ka'an ñā.

²⁸ Sá'a kúvi ñuú Betania, divi ñuú é tuví uun xo díni ntute ka'nu é nani Jórdan, mí kanakútsi ntute Juaán san ñā'a.

Jesuu, ñā kúvi a le'ntu Xúva kō

²⁹ Utén san ne, iní Juan tsi vé'xi Jesuu mí tuví ñā ne, kākā'an ñā ni ñā'a san:

—jUn kaa Á Le'ntu Xúva kō, ñā e ntá'vi kuétsi i ñā un ntií ntií ñā'a, ñā ntántoo ñuxiví sa!

³⁰ Divi ñā é kākā'an u ni ntō tsi rkontúvi vé'xi uun ñā'a, ñā é odo nuu kue'en é xu'u, tsi e dúkuān tuví ñā da káku u.

³¹ Nté xu'u ñā iní u xoo ñā'a ñā, ntá tsi vé'xi u, véxnakutsi ntute ú ñā'a san vata koo é ñā Israee san ne, na ná kini ñā ñā —ka'an ñā.

³² Kākā'an xtúku Juan:

—Iní u Espiritu Xuva kō dá vé'xi ñā nte e dúkún kán é vata kaa paloma káa ñā ne, kántékú nti'i ñā ata tsio ñā.

³³ Xu'ú ne, nté vata kutúni ko xoo ñā'a ñā, ntá tsi ñā táxnūu ko é nakútsi ntute ú ñā'a sán ne, kākā'an ñā ni ko: “Te kini nto tsi inu ñu'ú Espiritu mí ntitsi uun ñā'a, te kutuvi ni'i

ña ñá ne, divi ñá é kué'é ñá é kūnuu Espíritū Sántū nima ñá'a san." Kuan ō ka'an ña.

³⁴ Xu'ú ne, íní u ña ve ne, ka'án u ni ntō tsí divi ñá é I'xá mii Xuva ko ñá —ka'án Juaan.

Ña ntántikin dí'na Jesuu

³⁵ Utén san ne, ntáñi xtúku Juaan ni uvi ñá'a, ña ntántikin ña.

³⁶ Dá íni ña tsi ita ntí'xin Jesuú ne, kaka'án Juaan:

—jUn kaa Á Le'ntu Xúva kō! —ka'an ña.

³⁷ Ntúvi ñá'a, ña ntántikin Juaán san ne, tēku ña é kuán ó kaka'an ñá ne, kué'en ña, kúntikin ña Jesuu kídaā.

³⁸ Xkokoto Jesuu áta ña ne, íni ña tsi ntántikin úvi ñá'a ñá'a san ñá ne, dá kaká'an ñá, tsixe'e ñá:

—¿Neé ntu ntánantuku ntō?

Ntáka'an ñá ni ñá:

—Mastru, ¿mí'i ntū tuví nto? —ka'an ña.

³⁹ Kaka'an ñá ni ñá:

—Kixkóto nto —ka'an ña.

Kué'en ñá né, íni ña mí tuví Jesuú ne, ikán intōo ña ni ña ntúvi tsikan ūun ñúu, tsí e kuáa xee ña.

⁴⁰ Uun ña'a, ña e tēku i é káka'án Juaán ne, kúntikin ña Jesuu. Andree náni ña. Ení Simuun Pedru ña.

⁴¹ Dí'na nántuku ña ení ña Simuún ne, kaka'an ñá ni ñá:

—É nāni'í nti Mesia, ña e ntáka'an ña é Cristu, ña táxnuu Xuva kō —ka'an ña.

⁴² Ntēka Andree ña mí tuví Jesuu. Íto Jesuu ñá ne, kaka'an ñá:

—Divin né, Simuun, i'xá Juaan. Ntá tsi xntántēe ú o Cefa —ka'an ña.

(Cefá ne, Pedru káni tú'un é griegu.)

Dá kána Jesuu Félipe ni Natánae

⁴³ Utén san ne, kaka'an Jesuu tsí kí'in ña ñúu Galilea. Ikán náni'í ñá Felipé ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Kúntikin ko ve —ka'an ña.

⁴⁴ Felipé ne, ñúu Betsaida vé'xi ña, ikan ñúu Andree ni Pedru dí.

⁴⁵ Felipé ne, nántuku ña Natánae ne, kaka'an ñá ni ñá:

—É nāni'í nti ñá é káka'an Muísee íni libré leí san, nī é káka'an ñá ka'án naa Xuva kó dí. Divi Jesuu, i'xá Josee, ña vé'xi ñúu Nazaree —ka'an ña.

⁴⁶ Kídāā ne, kaka'an Natánae ni ña:

—¿Vá iō ntu é vā'a e kíi nuu ñúu Nazaree? —ka'an ña.

Kaka'an Félipe ni ña:

—Kixkóton ve —ka'an ña.

⁴⁷ Dá íni Jesuu tsi vé'xi Natánae mí tuví ña ne, kaka'an ñá:

—Un kaa ntí'xe uun ña'a ña Israee. Nā íni eni nta'ví ña ña'a —ka'an ña.

⁴⁸ Kaka'an Natánae ni ña:

—¿Nté ō íni ntu nto ko? —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu ni ña: —Íni u o dá nuun má tun ígu san dí'na dá kána Felipe o —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an Natánae ni ña kídaā:

—Mastru, I'xá Xuva nti'xe ko ntō. Rei iña ñá Israee san nto —ka'an ña.

⁵⁰ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Kakuinti'xe o tsí dá xé kaka'án u é íni u o má tun ígu san? Ntá tsi da ve kinín nuu i é díi ka na'nu é vāta kaa nuu i sá'a —ka'an ña.

⁵¹ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō: Vī'i a vé ne, kiní nto e dukún kán é kantii ne, kiní nto ánje Xuva kō kantaa kantí ña mí tuví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi —ka'an ña.

2

Viko e katánta'a ñá'a ñúu Canaa

¹ Dá kúvi uni ntúvi ne, viko kakuvi é katánta'a ñá'a ñúu Canaa é káduku ntée ñúu Galilea. Ikán tuví dí'i Jesuu.

² Kána ña Jesuu ni ña ntiní'i ñá é kí'in ña víko sán dí.

³ Dá ntí'i ntute tinti'ō sán ne, kaka'an dí'i Jesuu ni ña:

—Ña tuví ká ntute tinti'ō san —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui kuán ó kaka'an ntú nto nī kó, ñadí'i, tsi vata xée ura i íñá ko? —ka'an ña.

⁵ Kídāā ne, kaka'an dí'i ña nī ña ntátsu'un ko'o san:

—Vii nto nee iña é ká'an i'xá ko ni ntō —ka'an ña.

⁶ Ikán ne, ió iñu kidi é kúvi xu, e dé tsiñu ni'i ña e ntúntoo ña vatá xkoó ini ña. É un é un kídí ne, kakii kú've te uun siēntu lítru.

⁷ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Tsu'un tsitu nto ntúte kídí san —ka'an ña.

Tsu'un tsitu ña ntúte un tsi nte xú'u i ne,

⁸ kaka'an Jesuu ni ña:

—Kí'i ntodó nto ne, kue'en ni'i nto mí tuví vartuma kuinúu san —ka'an ña.

Kuán o dé ña.

⁹ Dá íto ntee vartuma kuinúu sán ntute e ntúvi ntute tinti'ō sán ne, ñá ni iní ña mí'i vé'xi. Ntá tsi ña ntátsu'un ko'o sán ne, ini ña, tsí divi ñá táva ña. Kána vartuma kuinúu san ñatíi, ñá dá ve tánta'a sán ne,

¹⁰ kaka'an ñá ni ñá:

—Un ntíi ntíi ña'a sán ne, dí'na katsu'un ña ntute tinti'ō é díi ka va'á san. Ntá tsi te íta ntí'xin kue'e xi'i ña ntántoo sán ne, kídāá táva ña ntute tinti'ō é ña te nté sa va'a. Ntá tsi divi ntō ne, dá nté vevíi katavá nto ntute tinti'ō é díi ka va'a —ka'an ña.

¹¹ Sá'a idé Jesuu ñúu Canaa é káduku ntée ñúu Galileá ne, kúvi dí'na nuu i e dóo ka'nu idé ña vata koo é kúntuni ñá'a san tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kídāā né, kuínti'xe ña ntiní'i ña.

¹² Kidáa ne, kué'en ña ñuú Capernau ni di'i ña ni ení ñá, ni ña ntini'i ña di. Ikán intóo ña te úvi uni ntúvi.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ña Israee

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Dā doko sá xee ntuvi viko e náka'an ña Israee san ntuvi da nátává Xuva ko ña ñuú Egitó ne, kúntáa Jesuu ñuú Jerusaleen.

¹⁴ Dā kukí'vi ña má ukún ka'nu kán né, nāni'i ña ña ntádiko duntiki, le'ntú, ni pālomá san. Ikán ntoo ña ntánadama diu'ún di.

¹⁵ Dā íni Jesuu ne, de vá'a ña uun xo'lo xume ne, dá tá'xi nūu ña ñá'a sán, nakúnu ña ña má ukún kan, ni ún ntí' ntí duntiki ni lē'ntú ne, nantáva ña mēsa ñá ntánadama diu'ún san.

¹⁶ Kaka'an ñá nī ña ntádiko pālomá san:

—Kue'ēn ni'i nto lāa san kí'i kán. Ña kú de nto vi'i Uvá kó vi'i xá'vi —ka'an ña.

¹⁷ Kidáa né, ña ntini'i ña san nánū'u ña íni ña tsí kuān ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Dóo u'vi kakúvi ko é kuān ó ntáde ni'i ña vi'i Uvá ko”, ka'an.

¹⁸ Kidáa ne, tsixe'e ña Israee san ña:

—¿Nee ntu nuu i e dóo ka'nu nañé'e ntó ntí kuān, vata koo é nī'i itsi nto é vii nto sá'a? —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nakatsin nto xúkún sa'a ne, tē kúvi uni ntúvi naxntísi xtúku u —ka'an ña.

²⁰ Kidáa ne, ntáka'an ñá Israee san:

—Úvi díko íñu kuia dé tsiñu ña'a e xntísi ña xúkún sán ne, diví ntó ne, úni ntuvi tsi naxntísi ntó, ka'an nto —ka'an ñá Israee.

²¹ Ntá tsi xúkún é káka'an Jesuu ne, kúñú mii ña kúvi.

²² Dukuān né, dá ntóto Jesuu rkontúvi é xi'i ñá ne, nānu'u ña ntini'i ña íni ña tsí kuan ó ka'an ñá sa'a ne, kuñti'xe ña tú'un Xuva kō é úve na'a san, ni tú'un é káka'an Jesuu ni ñá di.

Iní Jesuu nima ñá'a san

²³ Dá tūvi Jesuu ñuú Jerusaleen ntuvi dá ñu'u viko, ñá te da díi ña'a kuñti'xe ña ña dá íni ña nuu i e dóo na'nu é idé ña.

²⁴ Ntá tsi Jesuu ne, ñá ni intée ini ña ña'a san, tsí ini ña nte ntáa nima ña.

²⁵ Ña ni ntío é ká'an ñá'a san ni ña nte ntáa ta'an ña, tsí ini ña nté ntaa nima ún ntí' ntí ña'a san.

3

Jesuu ni Nicódemu

¹ Xío úun ña'a ña fariseu, ñá nani Nicódemu, ñá tsiñu ñuú Israee.

² Xée ñá é niñu mí tuví Jesuu ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastru, íni ntí tsí taxnuu Xuva ko ntó é nañé'e ntó ntí. Tsi nté uun ña'a ña kúvi víi ña nuu i e dóo ka'nu vatá ó de nto tē ña te Xuva ko tūvi ni'i ña ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaa i é káka'an u ni ó: Xoxó kúvi kini i mí kadé kú've Xuva ko tē ña kaku é kúvi uvi ito —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Nicódemu ni ña:

—¿Nté ntu koo kaku xtuku o tē kuáta ó? ¿Vá kúvi ntu nakunuu xtuku o ini i'xí di'i kō é kaku xtuku ó? —ka'an ña.

⁵ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaa i é káka'an u ni ó: Xoo é ña kaku i ni ntu ne Espiritú ne, ña kúvi kí'vi ña mí kadé kú've Xuva kō.

⁶ Nee é kakaku nī kúñú né, kúñu kúvi; ntá tsi nee é kakaku ni Espiritú ne, Espiritu káduku nté.

⁷ Ná ku da kudú'va o é káka'an u ni ó é kantio é káku xtukun.

⁸ Tátsin sán ne, kainu da mí'i ka mí ntio i. Kuān te díto é káka'an ñu'ú ne, ntá tsi nté ña kutúni mí v'e'xí, nté ña kutúni mí kí'ñ di. Kuan tsi ío iña un ntí' ñá'a, ña é kakuni'i Espiritu Xuva kō —ka'an ña.

⁹ Kidáa né, tsixe'e xtuku Nicódemu:

—¿Nté ntó ó sa'a? —ka'an ña.

¹⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Divín é mastrun iña ñá Israee ne, ¿vá ña ntu inin sa'a'?

¹¹ Nuu é ntaa i é káka'an u ni ó. Ntáka'an ntí nee é íni ntí. Ntántaa ntí nee é íni ntí, ntá tsi divi ntó ne, ña ntákuinti'xe nto nee é ntáka'an ntí.

¹² Tē ña ntákuinti'xe nto é káka'an u ni nto iña i é ío ñuxiví sa ne, ¿nté ntu koo kuñti'xe nto te ká'an u ni ntó iña i é ío é dukún kán?

¹³ Tsi nté uun ñá'a vata ntaa ña e dukún kán. Mii tsí u é v'e'xí u e dukún kán é v'ēxkúvi ú ñatíi.

¹⁴ Vata tsí o dé Muisee é xkaa dukún ñá koó san ñuú itsi kán né, kuan tsí koo ntaa ntita dükún u di, xu'u é v'ēxkúvi ú ñatíi.

¹⁵ Da xóó ka ña'a é kuñti'xe i kó ne, ní'i ña ntuvi v'á'a iña ña ntii dañu ntúvi.

E dóo ntio Xúva ko ñuxiví sa

¹⁶ E vánchu'ún ntío Xuva ko ñuxiví sa ne, tá'xi ña I'xá mii ñá, vata koo é un ntí' ñá'a, ña é kakuñti'xe i ña ne, ñá kunaá ña, tsí ntii dañu ntuvi kuntoo ña ni Xuva kō.

¹⁷ Tsi ñá ni taxnuu Xuvá kó ko, xu'u é I'xá ñá, ñuxiví sa é na nākunaá u nto, tsí táxnūu ña ko é nakákú u nto.

¹⁸ Xoo é kákuñti'xe i kó ne, ñá ní'i ña é ntó'o ña kuenta iña kuétsi ña. Ntá tsi xoo é ña kákuñti'xe i kó ne, é ío é ntó'o ña, tsí ña ni kuñti'xe ña ko, xu'u é I'xá mii Xuva kō.

¹⁹ Dukuān ne, ní'i ña é ntó'o ña, tsí xee ñu'ú san ñuxiví sa, ntá tsi díi díi ka xkúntee ini ña mí nee é mí kaxí'i nuu san, tsí da mii kuē'en tsí é kini kaa ntáde ña.

²⁰ Da xóó ka ña'a, ña é kadé é kini kaa ne, ña ntío kue'en tsí ña ñu'ú san. Ntē ña kaxee

étsin ña mí káxi'í nuu, vata koo é ña tídito nuu í é káde ña.

²¹ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kade é nuu é ntaā í ne, kaika ña mí káxi'í vata koo é na tídito tsí kade ntaa ña vatá ó kaka'an Xúva kō é vii ña —ka'an Jesús.

Kaka'an xtúku Juan Bautista ni Jesús

²² Dá kúvi sá'ā ne, kué'en Jesús ni ña ntini'í ña ñúú Judea. Ikān intóo ña, ntánakutsi ntute ña ña'a san.

²³ Juaán di ne, kanakútsi ntute ña ña'a, ña ñúú Enoo é tuvi étsin ñúú Salin, tsí dóo iō ntúte ikān. Ntáñe'e ñá'a san ne, ntañsi ntute ña.

²⁴ Tsí vata kúnuu kutū Juaan.

²⁵ Iō ña ntántikin Juaán ne, eni ntu'u ña ntátiin nuu ña ní uun ña'a ña Israee kuénta iña í vatá xkoó ini ña é ntántoo ña kúñu ña.

²⁶ Kué'en ña mí tuvi Juaán ne, ntáka'an ñá ní ña:

—Mastru, ña itúvi ni'í nto diñi ntute ka'nu Jordaán san, ña é káka'an ntó ní ntí ne, é kanakútsi ntute ña ña'a di. Un ntí ntí ña'a san ntáñe'e ñá nta'a ña ve —ka'an ña.

²⁷ Kídāa ne, kaka'an Juaan ni ña:

—Ña túvi nee iña é ni'í kó té ña te Xuva ko tá'xi ña.

²⁸ Tékú nto lo'xo mii ntó é káka'an u tsí ña te xu'u é Cristú u, ntá tsi xu'u dí'na táxnúu ña ko.

²⁹ Xu'ú ne, vata kaa ña vá'a tiin ni'í ña é da vé tánta'a kaa u. Dukuán díni ña da téku ña é káka'an ñá tánta'a san. Dukuán díni ko di.

³⁰ Dívi ña ne, kantio é díi ka kaa dukún ka ña. Xu'ú ne, kantio é nainu xuví u —ka'an Juaan.

Ña vé'xi e dukún kán

³¹ Ña vé'xi e dukún kán ne, díi díi ka ka'nu ña'a ña é un ntí'í ó. Ña vé'xi ñuxiví a ne, ñuxiví sa kaduku ntée ña. Kaka'an ñá iña í é iō ñuxiví sa. Ntá tsi ña vé'xi e dukún kán ne, díi ka ka'nu ña'a ña é un ntí'í ntí'í o.

³² Kaka'an ñá nee é ñi ñá, nee e téku ña, ntá tsi ña ntákuinti'xe ña'a san é káka'an ña.

³³ Xoó ña'a, ña é kakuinti'xe í é káka'an ñá ne, ini ña tsí nuu é ntaā í kaka'an Xúva kō.

³⁴ Ña vé'xi nta'a Xuva kō ne, kaka'an ña tú'un Xuva kō, tsi kaxé'e Xuva kō Espíritu ña.

³⁵ Dóo kuinima Xúva ko l'xá ñá ne, xé'e ñá é kadá kú'vê ñá da nee ka ntí'í nuu í.

³⁶ Xoo é kákuinti'xe í l'xá Xuva kō ne, iō ntuvi vá'á iña ña ntíi dañu ntúvi. Xoo é ña kakuinti'xe í l'xá ña ne, ña túvi ntuvi vá'á iña í tsí ntíi dañu ntúvi kué'e Xuva kō é ntó'o ña.

4

Jesuu ni ñáadí'í ñúú Samaria

¹ Kútuni ñá fariseú san tsi díi ka ntántikin ña'a san Jesuu ne, díi ka titín ña'a kanakútsi ntute ña é Juaán;

² kuān te ñá te mii Jesús kánakútsi ntute ñá ña'a san, tsí ña ntini'í ña san.

³ Tékú Jesús sá'a ne, ntáka ña ñúú Judea, kúnú'ú xtuku ña ñúú Galilea.

⁴ Dá kué'en ñá itsi kán ne, itā nti'xin ña ñúú Samaria.

⁵ Xée ña ñúú Sica é káduku ntée ñúú Samariá san. Ikān tuvi étsin ñú'u é xé'é Jacoo iña i'xá ña Josee.

⁶ Ikān tuvi pusu é xtúvi Jacoo. Dōo kuitá Jesús, tsí dóo kue'e íka ña ne, ínūu da'na ña uun xo diñi pusú san. E dóko sa ká'ñu ntuvi kídaā.

⁷ Xée uun ñadř'í, ña ñúú Samaria, é tavá ñá ntute ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Tá'xin kudiin ntuté san na kō'ó u —ka'an ña.

⁸ (Tsí ña ntini'í ña ne, kué'en ña má ñúú san, kukuíñ ña é ká'xi ña.)

⁹ Kaka'an ñadř'í, ña ñúú Samariá san, ni Jesús:

—¿Nté kui xu'ú ntu kaikan ntó ntute é kō'ó nto? Tsí xu'ú ne, ña ñúú Samariá u ne, nto'ó ne, ña Israee nto —ka'an ña.

(Tsí ñá vá'á odo ni'í tá'an ña Israee san ní ña ñúú Samariá ne, nté ña ntáka'an ni'í ta'an ñá di.)

¹⁰ Kídāa ne, nantíko kōó Jesús, kaká'an ñá ní ñadř'í san:

—Té dí inin nee kata'xi Xúva kō doméni; té dí inin xoo ñá'a kaikan ñá ntute ne, divín é kákan ntúte nta'a ña ne, ta'xi ña ntute é kata'xi ntuvi vá'á iña o —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an ñadř'í san ni ña:

—Ntá tsi ña túvi nee iña é tavá nuu nto ntute san, tsí dóo kúnu pusú san. ¿Mí'í ntu táva nto ntute é ta'xi ntuvi vá'á iña kó kuan?

¹² ¿Vá díi ka ka'nu nto é uva ata ko Jācoo? Tsí dívi ña xtúvi ña pusú sa'á ne, i'a xí'í ña ntute, ni i'xá ñá, ni kř'í ña di —ka'an ña.

¹³ Nantíko kōó Jesús, kaká'an ñá ní ña:

—Xoo ña'a é kaxi'í ntute sá'á ne, da nuu da kúii tsi kaitsi ñá ntute.

¹⁴ Ntá tsi té xoó ko'ó i ntute é tá'xi u ne, nté uun ito ñá Itsi ka ña ntute. Ntute é kué'é u ne, vata kaa mí kakene mii ntúte é kata'xi ntuvi vá'á iña ña ntíi dañu ntúvi, kuan kaa nima ña —ka'an ña.

¹⁵ Kaka'an ñadř'í san ni ña:

—Ún tá'xi nto kó ntute tsikán ni, vata koo é ña itsi ka kó ntute ne, ñá kixtává ka ú ntute i'a —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kunakuekán xii o ne, dá kř'ín xtukun.

¹⁷ Nantíko kōó ñadř'í san, kaka'an ñá ní ña:

—Xóo xii ko —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña kídaā:

—Vá'á ó kaka'an tsí xoó xii o.

¹⁸ Tsí é l'un xii o ne, ña é tuvin ni'in vevii ne, ñá te xii mii ó. Nuú é ntaā í é káka'an —ka'an ña.

¹⁹ Kaka'an ñádrí'í san ni ñā:

—Divi ntō ne, kutuni ko ve tsí ñā é kākā'án naa Xuva ko nto.

²⁰ Tatá vi'i ntí, ñā intóo di'na ne, i'a kixka'an ntá'ví ñā ni Xuva kō rki ukú sa'a, ntá tsi divi ntō é ñā Israee ntō ne, ntáka'an ntō é ntio é kí'in o ñuú Jerusalem é ká'an ntá'ví o ni Xuva kō —ka'an ñā.

²¹ Kidáā ne, kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Na kuínti'xe o é kākā'án u ni ō: Tsi vé'xi ura é ñā kí'xi ka nto nte i'a, nté ñuú Jerusalem é ka'an ntá'ví nto ni Xuva kō.

²² Ntē ñā ini nto xoo é ntánuu ini nto, ntá tsi nti'í ne, ini nti xoo é ntánuu ini nti, tsí tatá Israee vé'xi ñā é nakákú u ñuú ñā'a san.

²³ Ntá tsi vé'xi ntuvi ne, divi é ntōo ō vevii, é ñā'a, ñā ntánuu ini nti'xe i Xuva kō né, kanñ nima ñā ntikān ñā é nuu é ntaā i. Ñā kuān ntāa san, divi ñā é kanantuku Xuva kō é nanū'u ñā ini ñā ñā.

²⁴ Tsí Xuva kō ne, vata kaa tatsín kaa ñā; ñā kúvi kíni o ñā. Xoó ñā'a é ntio ñā é kuñima nti'xe ñā Xuva kō ne, ntio é ñi kue'én ini ñā nanū'u ñā ini ñā ñā —ka'an ñā.

²⁵ Kaka'an ñádrí'í san ni ñā:

—Ini u tsí kí'xi uun ñā'a, ñā taxnuu Xuva kō, ñā é kuanān Cristu. Tē xee ñā ne, divi ñā nañē'e ñā ko é un nti'í —ka'an ñā.

²⁶ Kaka'an Jéssuu ni ñā kidaā:

—Divi san xu'u é kākā'an ní'in —ka'an ñā.

²⁷ Kidáā ne, naxee ñā ntini'í ñā. Koó dā kúdu'va ñā é kākā'an ñā ni uun ñádrí'í. Ntá tsi nté uun ñā'a ñā ñā ni kene ini ñā é tsixe'e ñā ñā nté koo, ō nee núu i ntatíin ñā ni ñádrí'í san.

²⁸ Ikan tsí xtúvi ñā ñádrí'í san xoó ñā, dá kúnú'u ñā má ñuú san, kaka'an ñā ni ñā'a san:

²⁹ —Kamá san nto, kixkoto nto uun ñatíi, ñā é kākā'an ní ko nee nti'í nti'í é idé u. ¿Vá ñā ntu te divi ñā é Cristu ñā, ñā táxnuu Xuva kō? —ka'an ñā.

³⁰ Kidáā né, kíi ñā, kue'en ñā ni ñā mí tuví Jessuu.

³¹ Ñi dukuan ñā ntini'í Jéssuu ne, xe'e kuétsi ñā ñā é ká'xi ñā.

³² Ntá tsi kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Io é ká'xi u e ñā ini nto —ka'an ñā.

³³ Ntátsixe'e tá'an ñā:

—¿Vá xoó ntu e kíxni'i i é ká'xi ñā? —ka'an ñā.

³⁴ Kaka'an Jéssuu ni ñā:

—É ká'xi u ne, divi é káda ntaa u é ntio ñā táxnúu ko, é vii nti'í u tsiñu ñā.

³⁵ ¿Vá ñā ntu té xkoó ka'an nto: “Kakunaá kimi xōo dá ta'vi ō”? Xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Koto nto itú san, tsi e dóo kakuaan é ta'vi o vé.

³⁶ Xoo é kita'vi i ne, ntuá'vi ñā; nakuido ñā nuu i e dóo nuu á'vi i ntii dañu ntúvi. Kidáā ne, ñā ntaí'xi san kuntuo díni dadíi ñā nī ñā ntáta'vi san te kúvi.

³⁷ Nuu é ntaā í vata xkoó ka'an ñā tsí uun ñā kata'xi tatá ne, tuku ñā katá'vi i.

³⁸ É taxnúu u nto é kitá'vi nto mí ñā ni ixkú'xi nto. Tuku ñā'a dé tsiñu ñā ne, divi ntō va'á nto tsiñu ñā ve —ka'an ñā.

³⁹ Ntá te dá ñā ñuú Samariá san kuínti'xe ñā Jessuu kuénta iña i e ntāa ñádrí'í san ni ñā, dá kakā'an ñā: “Ñā tsikán ne, kaka'an ñā nī ko é un nti'í é idé u di'na”, ka'an ñā.

⁴⁰ Dā xee ñā ñuú Samaria mí tuví Jessuu ne, tēe koó ñā ñā é kutuví ñā. Íntoo ñā ni ñā ūvi ntúvi.

⁴¹ Kidáā ne, dií dií ka kue'e ñā'a san kuínti'xe ñā Jessuu kuénta iña tú'un é kākā'an ñā.

⁴² Ntáka'an ñā'a sán ni ñádrí'í san:

—Ntákuínti'xe nti' ve, ntá tsi ñā te da míi tsí é kākā'an ntó nī nti, tsí téku míi nti é kākā'an ñā. Kútuni nti tsí divi nti'xe ñā ñā kixnákaku ñuxiví sa —ka'an ñā.

Dā ntavá'a Jessuu i'xá ñā tsiñu ka'nu i iñá rei

⁴³ Dā kúvi uvi ntúvi ne, ntaka ñā ikān, kúnú'ú ñā ñuú Galilea.

⁴⁴ Tsí vata ō ka'an mí Jessuu ne, nté uun ñā'a, ñā kaka'án naa Xuva ko ne, ñā té ntaíko ñu'ú ñā ñuú ñā ñā.

⁴⁵ Ntá tsi dá náxee Jéssuu ñuú Galiléa ne, dóo díni ñā'a san é vé'xi ñā. Tsí da xé ñē'e ñā ñuú Jerusalem da kúvi viko sán ne, ini ñā nee nti'í nti'í nuu i é idé Jessuu ikān.

⁴⁶ Náxee xtúku Jessuu ñuú Canaa é káduku nté ñuú Galilea, mí ntáda ñā ntute kuíi san ntute tinti'o. Ñuú Capernaú san ne, ikān tuví ūun ñatíi, ñā kade tsiñu iñá rei ne, etsin i'xá ñā.

⁴⁷ Dā téku ñā tsí e ntáka Jessuu ñuú Judeá ne, náxee ñā ñuú Galiléa ne, kue'en ñā mí tuví ñā, kúkoto ñā te kí'in ñā, kintavá'a ñā i'xá ñā, tsí dokó sa kúvi.

⁴⁸ Kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Tē ñā kíni nto nuu i e tá'xi kuentá, tē ñā kíni nto nuu i e dóo ka'nu ne, ñā kuínti'xe nto —ka'an ñā.

⁴⁹ Kaka'an ñā tsiñu ka'nu i iñá rei san ni ñā:

—Vii nto da xē'e, kí'in kúdii nto, tsí dokó sa kúvi i'xá ko —ka'an ñā.

⁵⁰ Kidáā ne, kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Kunú'u nto nú vi'í nto kán, tsi i'xá nto ne, kantíto —ka'an ñā.

Kuínti'xe ñā tsiñu i san é kākā'an Jéssuu ni ñā ne, kúnú'ú ñā.

⁵¹ Dā ve tsi kunú'u ñā itsi kán ne, véxnákuetu itsi ñā ntáde tsiñu iñā ñā. Ntáka'an ñā ni ñā tsí kantíto i'xá ñā.

⁵² Kidáā né, tsixe'e ñā ñā neé ura iñi ntú'u ntuvá'a i'xá ñā. Ntáka'an ñā ni ñā:

—Iku kaeku uun kuáa ntíko ka'ni san —ka'an ñā.

⁵³ Kütuni uva i'xá san tsí divi tsi ūra é kaka'an Jesús ni ña tsí kantíto i'xá ña. Kidáa né, kuínti'xe ña Jesuu, ni un ntíi ntíi ñavi'i ña.

⁵⁴ Sá'a kuvi ūvi núu i e dóo ka'nu é idé Jesuu da ntáka ña ñúú Judea, da náxee ña ñúú Galilea.

5

Dā ntavá'a Jesuu uun ña nat'in, ña ñúú Betseda

¹ Dā kútítin ntuvi ne, ide tuku ña Israeé san viko ne, kúntāa Jesuu ñúú Jerusalem.

² Ikān ne, tuví uun ntó'o mí káñú'u ntute etsin Xi'i Le'ntú san é nani Betseda é tū'un hébreu. Ío u'un corídoó díñi ntute sán ne,

³ ñá te da díi ñá nchokuví san ntoo ña ñú'u kán. Ío ñá ne, skuaā ña, xné'ē ña, ñá nat'in i dí ne, ntantétu ña neé ura tē kanta nuu ntute san.

⁴ Tsi un vé'xi ne, kaka'an ñá é kanainu uun ánjē nú ntute san ne, kakanta nuu ntute san. Xoó ñá'a é di'na nakó'xó nuu i kúñu í iní ntute sán tē kánta ne, ntúvá'a ña da neé ka nuu kuí'i kakúvi ña.

⁵ Ikān tuví uun ñatíi é oko xe'un un kuíá é nchokuví ña.

⁶ Iní Jesuu ña mí tuví ntaa ñá ne, kutūni ña tsí ña te dá vevii tuví nteē ñá ikān. Kaka'an ñá ni ña:

—¿Ntio ntu o é ntuvá'an? —ka'an ña.

⁷ Kaka'an ñá nat'in i san ni ña:

—Xó'ó ña'a xntii i ko é nakíi nto'o kó iní ntute san te kánta ntute san. Dā ve tsi ncho kí'vi ú ne, é tuku ña'a kúné'ē ña kúki'vi ña —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nakuiñin. Naki'in xuvi o ne, nakakan ve —ka'an ña.

⁹ Ura tsí i ntuvá'a ña. Ntaa ni'i ña xuvi ña ne, nakaka ña. Ntuvia tsikán ne, ntuvia ió dá'na.

¹⁰ Dukuān ne, ntáde tíi ña Israeé san ni ña dá vé ntuvá'a san:

—Vevii ne, ntuvi é ntoo da'na ó. Ña kuvi é ntaa ni'i nto xuvi ntó vevii —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an ñá ni ña:

—Ña é ntavá'a kó ne, divi ña kaka'an ñá ni kó: “Ntaan ni'in xuvi o ne, nakakan ve” —ka'an ña.

¹² Kidáa ne, tsixe'e ña ña:

—¿Xoó ntu ña'a kaka'an ñá ni ó é na ntaan ni'in xuvi ó ne, dá nakakan? —ka'an ña.

¹³ Ntá tsí ña ntuvá'a sán ne, ñá iní ña xoo ñá'a ña ntavá'a ña. Tsi Jesuu ne, kíi nteé xio ña mé'ñú ña'a san é ña te da díi ña ntoo ña ikān.

¹⁴ Dā rkontúvi nání'i t'ā'an Jesuu ña iní ukún ka'nu sán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Koton ve, tsi é ntuvá'an. Ñá ku víin kan é kíni kaa, tsí tē ñá'a ne, díi ka kue'e kuí'i ní'i o —ka'an ña.

¹⁵ Ntátií san ne, ntáka ña, kue'en ña, kaka'an ñá ni ña Israeé san tsí Jesuu nání ña é ntavá'a ña.

¹⁶ Dukuān ne, íntikin nuu iní ña Israeé san Jesuu. Ncho ka'ni ña ña, tsí idé ña sá'a ntuvi é ió dá'na.

¹⁷ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Uvá kó ne, kade tsiñu ña un tsi nte vevii ne, dukuān é xú'ú ne, kade tsiñu ú di —ka'an ña.

¹⁸ Dukuān ne, díi díi ka ncho ka'ni ña Israeé san ña. Ná te da mii tsí é ña ni de ntáa ña é kútuví da'na ña ntuvi dá ió dá'na, tsí da xé kaka'an ña tsí Xuva kó ne, divi ña é uva mii ña ne, kade ña tsí dadii ña ni Xuva kó.

Tsiñu é kúvi víi I'xá Xuva kó

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaa i é kaka'an un ni ntó: Ña kúvi neé vii u é kuenta iña mii kó, xu'u é I'xá ñá kó. Tsi dá mii é vii ú vatá ó de Uvá kó. Da neé ka nuu i é kade ña ne, divi tsí kade ú di, xu'u é I'xá ña.

²⁰ Tsi dóo kakuinima Úvá kó ko, xu'u é I'xá ñá kó ne, kanañe'ē ñá kó é un ntí'i nuu i é káde ña. Nuu i é díi díi ka na'nu nañe'ē ñá kó vata koo é un tsi kudú'va ntó.

²¹ Vatá ó de Uvá kó é kanantóto ña ña xi'í san ne, vata ó kaxe'ē ña ntuvi iña ña ne, kuān o tá'xi ña kó di é kúvi vii u kué'ē ú ntuvi iña i dá xoó ka tsí é ntio kó.

²² Ná te mii Uvá kó é ká'an ñá xoo é vá'a i, xoo é ña vá'a i, tsi é naxnuu nta'a ña kó é xú'u vii u sá'a,

²³ vata koo é kuan tsi koo kuiko ñu'u ntó kó xu'ú vatá o ntaiko ñu'u nto Uvá kó. Xoo é ña kaiko ñu'u i kó ne, ña te kaiko ñu'u ña Uvá kó di, tsí divi ña é táxnū ña ko.

²⁴ Nuu é ntaa i é kaka'an un ni ntó: Xoó ña'a, ña é katekú i tú'lun kó ne kakuinti'xe ña ña táxnū kó di ne, ni'i ña ntuvi vá'a iña ña ntii dañu ntúvi. Ná ni'i ña é ntó'o ña. Tsi é itā ntí'xin doxi'i san iña ña ne, e ni'i ña ntuvi vá'a iña ña ve.

²⁵ Nuu é ntaa i é kaka'an un ni ntó tsi vé'xi ūra ne, e xéé vevii, é tēku un ntíi ntíi ña xi'í san tatsín ko, xu'u é I'xá Xuva kó u. Xoó ña'a é kaeni tutun ñá ne, ni'i ña ntuvi vá'a iña ña.

²⁶ Tsi vata tsi kaa Uvá kó, é ió ntuvi iña mii ñá ne, kuan tsi ó tá'xi ña kó é kóo ntuvi iña mii kó di, tsí xu'u é I'xá mii ña né,

²⁷ tá'xi ña kó é kadá kú'vé u é un ntí'i iña ña'a, tsí xu'u é véxkúvi ú ñatíi.

²⁸ Ná ku da kudú'va nto é kaka'an un sá'a, tsí xee úra i é un ntí'i ña xi'í san tekú ña tatsín ko.

²⁹ Kidáa ne, ntii ña nú ñaña ña. Xoó ña'a é edé ña é vá'a ne, ntoto ña é ni'i ña ntuvi vá'a iña ña. Ntá tsi xoo ñá'a é edé ña é kíni kaa ne, ntoto ña é ni'i ña dó'vi kan.

Xoo tá'xi i é kúvi víi Jesuu e káde ña

³⁰ 'Ŋa kúvī nee iŋa é vii ú kuenta iŋa mií ko. Vata tsí o tékú ko é káka'an Úvā kó ne, kuan tsí ó kade kú'vé u dí ne, vá'a tsí ó é kade kú'vé u, tsí ŋá te kuēnta iŋa mií ko kade u, tsí kuenta iŋa Xuva ko, ŋa táxnūu ko.

³¹ Ŋa kúvī ntantaa u iŋa mií ko, tsí ŋa kaidiá'vi.

³² Ntá tsi ió ŋa é ntantaa ŋa kuenta iŋá ko. Iní u tsí kaka'an ŋá nee iŋa é nuu é ntaa í iŋá ko.

³³ Nto'ó taxnūu nto ŋa é tsixe'e Juaan iŋá ko ne, nee iŋa é nantíko koō ŋá ne, nuu é ntaa í.

³⁴ Ntá tsi ŋa káde ú kuenta é káka'an ŋá'a san iŋá ko. Da ti tsí kaka'an u ni nto sá'a vata koo é kúvi nakáku nto.

³⁵ Juaán ne, vata kaa ŋu'u é kai'xí ne, kaxi'í nuu ne, dōo diní nto é kuntōo da'na nto mí kaxi'í nuu ŋu'u ŋa.

³⁶ Ntá tsi ió xoo é ntāda ntaa í iŋá ko é díi ka nuu á'vi ka é vāta kaa é ká'an Juaan. Tsí tsiŋu é kade ú vevíi ne, mii tsí é kántada ntaa é Úvā kó xnūu ntá'a ŋa ko.

³⁷ Tsí Úvā kó, ŋa e táxnūu kó ne, mii ŋa kántada ntaa ŋá iŋá ko. Nté uun ito vata téku nto tátsin ŋa. Nté vata kiní nto ŋa nté kaa ŋa.

³⁸ Nté ŋa ni kánūu nima ntó tú'un ŋá di. Tsí ŋa ni kuínti'xe nto ŋa táxnūu ŋa.

³⁹ Dōo vá'a ó ntánakua'a vá'a nto tú'un Xuva kó é ūve na'a vata koo é ní'i ntó ntuví va'a iŋa ntó ntii dañu ntūvi, kuiní nto. Diví kuenta iŋá ko é ūve na'a san.

⁴⁰ Ntá tsi ŋá ntio nto kuntūkin ntó ko vata koo é ní'i ntó ntuví va'a iŋa nto.

⁴¹ Xu'ú ne, ŋá te kantukū u é kada ka'nu ŋa'a sán ko.

⁴² Ntá tsi xu'ú ne, iní u nto ne ŋá'a nto é ŋa te ntákuinima ntí'xe nto Xuva kō.

⁴³ Xu'ú ne, vé'xí ú kuenta iŋa Úvā ko ne, ŋa ntio nto é kutūví u ni ntō. Ntá tsi te tūku ŋá'a kí'xí ŋa kuenta iŋa mii ŋá ne, kidáá né, xtuví ntó ŋa.

⁴⁴ ¿Nté ntu koo kuinti'xe nto ve? Tsí kūdii ntáde na'nu mii xn̄to tā'an nto, ntá tsi ŋa ntáde nto kuenta te ka'an Xúva kō tsi dōo va'a nto.

⁴⁵ Ná ku dē kuení nto te xū'ú tsí'i kuétsi ú nto nuu Úvā ko, tsí mii Muísee san, ŋa ntántikin nto.

⁴⁶ Tsí tē dí ni kuínti'xe nto é káka'an Muísee ne, kuínti'xe nto kó di, tsí diví kuēnta iŋá ko é ká'an ŋa.

⁴⁷ Ntá tsi tē ŋa kuínti'xe nto e xntée na'a ŋá ne, ¿nté ntu koo kuínti'xe nto tú'un kó kuan? —ka'an Jéssuu.

6

Dā xé'e Jesuu é'xi u'un míl ŋa'a
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Dā kúvī sá'a ne, Jesuu ne, kué'en ŋa xio díñi míni Galílea, dívi tsí é káka'an ŋa é Tiberiá di.

² Ná te da díi da díi ŋá'a san ntántikin ŋá ŋa, tsí da xé íni ŋa nuu i e dōo ka'nu é kade ŋa, tsí kantavá'a ŋa ŋa ntánchokuví san.

³ Kúxēe Jesuu rkí ukú ne, da intóo da'na ŋa ni ŋa ntiní'i ŋa.

⁴ E dokó sa xée ētsin viko é nátava Xuva kō ŋa Israee ŋuú Egítō, viko é kanatsu'un ka'nu ŋa Israee san.

⁵ Dā xkókoto Jesuu ne, iní ŋa tsí ŋa te da díi ŋa'a ntántikin ŋá ŋa ne, kaka'an ŋá ni Félipe: —¿Mí'i ntú kíkuiin o é ká'xí un ntíi ntíi ŋa'a san? —ka'an ŋa.

⁶ Da ti tsí kaka'an ŋa é ntio ŋa é kōto ntee ŋa Felipe nté koo ka'an ŋa. Tsí ini mii ŋá nté koo víi ŋa.

⁷ Kaka'an Félipe ni ŋa:

—Nté ŋa xee tá'an é ūvi sientu á'vi tañú'u kuíin o é ká'xí un ntíi ntíi ŋa'a san, kuān té un síin —ka'an ŋa.

⁸ Uun ŋa'a ŋa ntiní'i ŋa, ŋá nani Ándree, ení Simuun Pedrú ne, kaka'an ŋá ni ŋa:

⁹ —I'a ntísi uun na kudii, na é ní'i ú'un tañú'u sévada ni úvi tsáká san, ntá tsi ¿nté ntu koo víi o sá'a é ŋa te da díi ŋá'a? —ka'an ŋa.

¹⁰ Kidáá ne, kaka'an Jéssuu:

—Ká'an nto ni ŋá'a sán, na kūntoo ŋa —ka'an ŋa.

Tsi dōo vá'a o nú ité san ne, ikan íntóo ŋa, vata ū'un míl é da mii tsí ŋatíi.

¹¹ Kidáá ne, kí'i Jesuu tañú'u sán ne, dá nakué'e ŋa sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kátsin dava ŋá, dá tsí'i ŋa nta'a ŋa'a san, ŋa ntōo nú ité san. Kuan tsí o dé ŋa ní tsáká sán di. Xé'e ŋa vata kaa e kutíi ŋa'a san é ka'xí ŋa.

¹² Dā kúvī é'xi ntá'a ŋá ne, kaka'an Jéssuu ni ŋa ntiní'i ŋa:

—Nakuído nto utsi i é ntoó ka vata koo é ŋa te neé kate —ka'an ŋa.

¹³ Nákuido ŋa é ntoó ka ne, uxúvī ká xika útsi tañú'u san kúvi.

¹⁴ Kidáá ne, dá íni ŋa'a san nuu i e dōo ka'nu é idé Jesuu ne, ntáka'an ŋa:

—Nuu é ntaa í tsí ŋa sá'a ne, diví ŋá é káka'an naa Xuva ko, ŋa é kí'xí ŋuxiví a —ka'an ŋa.

¹⁵ Ntá tsi Jesuu ne, kūtuni ŋa tsí ntio ŋa'a san ŋa é kue'e kuétsi ŋa ŋa é vii ŋá rei. Kidáá né, kíi ntee xio ŋa ŋa'a sán ne, dá kuntáa xtuku ŋa rkí uku, mí kutuví mii ŋa.

Dā íka Jesuu nú ntúte

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Dā kuáá ne, kúntíi ŋa ntiní'i Jéssuu nú ntúte san.

¹⁷ Kidáá ne, ŋú'u ŋa íni tun ntóo san ne, íñi ntú'u ita ntí'xin ŋa mé'ñu ntute san é kí'in ŋá ŋuú Capernaú. É dōo kúneé ne, váta xēe Jesuu mí ŋu'u ŋa.

¹⁸ Kidáā né, dōo ido ntúte san, tsi dóo ntii kainu tatsin.

¹⁹ Dā ku ika tun ntóo san te ū'ún ne, o iñu kilumétru ne, iní ña Jesuu é vè'xi ña dí'in ña, kaika ña nú ntúte san. Dā xee étsin ña nú tun ntóo san ne, dōo ú'vī ña.

²⁰ Ntá tsi kaka'an Jesúsui ni ña:

—Ñá ku u'vī nto, tsi xu'u —ka'an ña.

²¹ Kidáā né, dōo diní ña tsi kuxéé Jesuu iní tun ntóo san ne, ura tsi xee ñá diñi ntute san mí kí'in ña.

Ntánantuku ñá'a san Jesúsui

²² Dā tuví teváā sán ne, ña ñu'u uun xo diñi ntute sán ne, kütumi ñá tsi ña ntini'i Jesuú ne, ntáka ña divi tsi tun ntóo san ntíko kōo ní'i ña, ntá tsi ña ni ñé'e Jesúsui ni ña.

²³ Nū dukuan ntánaxee tun ntóo é vè'xi ñuú Tiberia, etsin mí é'xi ña tañú'ú é nakué'e Tó'o kō sintiá'vi nta'a Xuva kō.

²⁴ Dā iní ña'a san tsi xoxó Jesuu ni ña ntini'i ña ne, nakú'un ña tun ntóo san, kue'en ña ñuú Capernau, kúnantíku ña Jesúsui.

Tañú'ú é kata'xi ntuvi iña ko

²⁵ Dā nání'i ta'an ña uun xo diñi ntúte sán ne, tsixe'e ña ña:

—Mastrú, ¿nté ntu ō xee ntó i'a? —ka'an ña.

²⁶ Kidáā ne, kaka'an Jesúsui ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u tsi da ti tsi ntánantuku ntó ko tsi da xe tá'xi ú é é'xi nta'ā nto, ntá tsi nté ña te ni ñé'e dikí nto nuu i é dōo ka'nu é iní nto é idé u.

²⁷ Ñá ku kada tsiñu nto é ní'i nto tañú'ú é kantí'i te ká'xi o. Kada tsiñu nto vata koo é ní'i nto tañú'ú é kata'xi ntuvi vā'á iña nto ntii dañu ntúvi, tsi kaxntii. Táñu'ú sa'á ta'xi ú, xu'u é vè'xúví ú ñatí, tsi é xntéé Uvā kó ko seu ña —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, tsixe'e ñá'a san ña:

—¿Nté ntú koo kada tsiñu ntí vata ó ntio Xuva ko? —ka'an ña.

²⁹ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Sá'a tsiñu é ntio Xuva ko é víi nto: Na kuñti'xe nto ña táxnuú ña —ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, tsixe'e ña:

—¿Neé ntu nuu i nañé'e ntó nti vata koo é kuñti'xe ntí nto té iní nti? ¿Neé ntu nuu i é dōo ka'nu víi nto?

³¹ Uva ata ika kō ne, é'xi ña é nani mānaa ñuu itsí kán. Tsi vatā ó uve na'a kaká'an é Xuva kō ne, xé'e ña tañú'ú é vè'xi é dukún kán é ká'xi ña —ka'an ña.

³² Kidáā ne, kaka'an Jesúsui ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntó: Ñá te Muisee ni ta'xi ña tañú'ú é vè'xi é dukún kán, tsi mii Uvā kó tá'xi ña tañú'ú é nuu é ntaā i é vè'xi é dukún kán.

³³ Tsi tañú'ú é kata'xi Xuva kō né, diví é vè'xi é dukún kán, é kata'xi ntuvi vā'á iña ña ñuxiví sa —ka'an ña.

³⁴ Ntáka'an ñá ni Jesúsui:

—Tā'xi nto ntí tañú'ú tsi kan utén utén ni —ka'an ña.

³⁵ Kidáā ne, kaka'an Jesúsui ni ña:

—Xu'u é kúví u tañú'ú é ta'xi ntuvi vā'á iña nto. Xoo ña'a, ña é kuntikín i kó ne, nté uun ito ká ña kakin ña. Xoo ña'a, ña é kakuinti'xe i kó ne, nté uun ito ka ña ítsi ñá ntute dí.

³⁶ Ntá tsi vatā ó kaka'an u ni ntó é kuān té iní ntó ko ne, ntá tsi vata kuñti'xe nto ko.

³⁷ Tsi un nti'i ñá é kata'xi Uvā kó ne, nta'a kó xee ña. Xoo ña'a, ña é kantikín ko ne, nté uun ito ña kiñú'u ú ña kí'i kán.

³⁸ Tsi vè'xi ú é dukún kán é víi u vatā ó ntio ña é táxnuú ko, ñá té dikí tsi mii ko víi u.

³⁹ Sá'á tá'xi ña é víi u: é ña nakunáa u nté uun é xnúu nta'a ña ko, tsi nantóto nti'ú i ña ntuvi te nti'í ñuxiví sa.

⁴⁰ Tsi Uvā kó ntio ña é na kíni un nti'í ñá'a sán ko, xu'u é I'xā ñá ne, na kuñti'xe ña ko. Ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi ne, nantóto u ña ntuvi te nti'í ñuxiví sa —ka'an ña.

⁴¹ Dukuān ne, ká'an ntéé ña Israeé san ña, tsi kaka'an ña é divi ña kúví ña tañú'ú é vè'xi é dukún kán.

⁴² Ntáka'an ñá'a san:

—¿Vá ña ntu te ña sá'a é Jesúsui, i'xá Josee? Tsi iní o úva ña ni dí'i ña. Dá kaká'an xkú ña tsi é dukún kan vè'xi ña —ka'an ña.

⁴³ Dukuān ne, kaka'an Jesúsui ni ña:

—E xéé ō tsi ka'an ntéé nto kó ni tá'an nto.

⁴⁴ Xoxó kuvi kuntikín i kó té ña te Uvā kó táxnuú ña i, vata ō táxnuú ña kó dí ne, nantóto u ña ntuvi te nti'í ñuxiví sa.

⁴⁵ Tsi vatā ó uve na'a kaka'an ña ka'an naa Xuva ko: “Mii Xuva ko nañé'e ña un ntí' ntí' ña'a san”, kaa'an ña. Dukuān né, dá xoo ká ña'a, ña é kateku í ña, é kakutú've i é kaka'an Úvā kó ne, kantikín ñá ko dí.

⁴⁶ Nté uun xoxo vata kíni i Uva kó. Mii tsi u é vè'xi u nta'a ña é iní u ña.

⁴⁷ Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntó tsi xoo ñá'a, ña é kuñti'xe i kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

⁴⁸ Xu'u é tañú'ú é ta'xi ntuvi vā'á san.

⁴⁹ Tsi uva ata ika ntó ne, é'xi ña manaa ñuu itsí kán né, dá dúkuan tsi xi'i ña.

⁵⁰ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é ká'xi i tañú'ú é vè'xi é dukún kán ne, ña kúví ña.

⁵¹ Xu'u kúví u tañú'ú é kantí'xe é vè'xi é dukún kán. Xoo ña'a, ña é ká'xi tañú'ú sa'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Táñu'ú é tá'xi ú ne, kúñú mii kó kúví. Ta'xi u kúñú ko é ní'i ña ñuxiví sa ntuvi iña ña —ka'an ña.

⁵² Kidáā ne, tsixe'e tá'an ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Nté ntú koo ta'xi ña sá'a kúñu ña é ká'xi o, é kuān ó kaka'an ñá sa? —ka'an ña.

⁵³ Kaka'an Jesúsui ni ña:

—Nuu é ntaā i é kaka'an u ni ntó: Té ña ká'xi nto kúñú ko, xu'u é vè'xúví ú ñatí, té

ña ko'lo nto níñi ko dí ne, ña túvi ntuvi vā'á iña nto.

⁵⁴ Tsí xoo ñá'a, ña é ká'xí kúñu kó, nī ña é kō'o níñi ko ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi ne, nantōto ú ña ntuvi tē ntí'i ñuxiví sa.

⁵⁵ Tsi kúñu kó ne, ita ntí'xe nto kuvi; niñi ko ne, ntute ntí'xe nto kúvi.

⁵⁶ Xoo é ká'xí i kúñu kó, nī é kō'o níñi ko ne, nuu ña nimá ko ne, nuu ú nima ñá di.

⁵⁷ Uva kō, ña táxnūu kó, iō ntuvi iña ña. Dukuān né, iō ntuvi iñá ko kuenta iña ña. Xoo é ká'xí i kúñu kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña kuenta iñá ko.

⁵⁸ Kaka'án u kuenta iña tañú'u é vē'xi e dukún kán. Táñu'u sa'á ne, ñá te vāta kaa manaa e é'xi ñata ntō, ña intōo kidaā, tsí dá dúkuan tsi xi'i ña. Ntá tsi xoo ña'a, ña é ká'xi tañú'u sa'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi —ka'an ña.

⁵⁹ Sá'a kaka'an Jesúsú dá nañé'e ña ña Israeé san má ví'i mí ntánataká nuu ña ñuú Capernaú.

Tú'un enté koo ní'i ko ntúvi vā'á iña ko ntii dañu ntúvi

⁶⁰ Dōo titín ña ntántikin ñá ne, dá téku ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—Dōo ví'xin ō tú'ún sa'a. ¿Xoo ntu kutii i é ki'in dikí i? —ka'an ña.

⁶¹ Kútuni Jesúsú tsí ña ni xkúntee iní ña é káka'an ñá ne, kaka'an ñá ni ñá:

—¿Ñá xkúntee iní ntu nto é káka'an u san?

⁶² ¿Ntē ntú koo kuvi tē ini nto ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi, te kúntáa u e dukún kán mí'i e dúkuān tuví u?

⁶³ Tsí Espiritú sán ne, divi ñá é káta'xi ña ntuvi iña ko. Ña kuntitō ō te da mii tsí kúñu kō. Tú'un é káka'an u ni nto ne, divi é vata kaa espíritú é káta'xi ntuvi vā'á iña nto.

⁶⁴ Ntá tsi iō ntó ne, ña ntákuinti'xe nto é káka'an u —ka'an ña.

Tsí iní Jesúsú nte dí'na xoo é kuinti'xe i ña ne, xoo é nadíko i ñá di.

⁶⁵ Kaka'an ña:

—Dukuān é káka'an u ni nto dí'na tsí xoxó kuvi kuntíkin i ko tē ña te Uvá ko tá'xi ña i —ka'an ña.

⁶⁶ Nté ntúvi tsikán ne, dōo titín ña ntántikin ña, kii nteé xio ña ña. Ná ni kántikín ka ñá ña.

⁶⁷ Kidáá né, tsixe'e Jesúsú ña é uxuvi ñá'a, ña ntántikin ña:

—¿Ncho ki'in ntú nto dí? —ka'an ña.

⁶⁸ Nantíko kōó Simuun Pedru, kaká'an ña:

—Xoo ka ntu é kuntíkin ntí, tsi tú'un ntō né, divi é káta'xi ntuvi vā'á iñá ntí ntii dañu ntúvi.

⁶⁹ Ntí'í ne, é kuinti'xe ntí, é ini va'á ntí dí tsi divi ntō é Cristu nto, ña e dōo va'á nuu Xuva ko.

⁷⁰ Kaka'an Jesúsú ni ña:

—¿Vá ña ntu te ni nakaxnúu ú nto, é uxuvi ñá'a nto? Ntá tsi uun ña'a ntō ne, e ña vā'a kúvi nto —ka'an ña.

⁷¹ Kaka'an ñá iña Júda Iscariote, i'xá Simuun. Tsí divi ñá é díko ña Jesúsú rkontúvi, kuān tē kaduku nté ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ñá san.

7

Ñá ni kuinti'xe ení Jesúsú san ña

¹ Dá kúvi sá'á ne, ika Jesúsú ñuú Galilea. Ná ni ntio ká ña kí'in ña ñuú Judeá san, tsí ncho ka'ni ña Israeé ña ña.

² Dóko sá xee ntúvi e ntáde ña Israeé víko é káñú'u ña ví'i xo'lo.

³ Dukuān ne, ntáka'an ení Jesúsú ni ña:

—Ná ku kutúvín i'a. Kué'en ñuú Judea vata koo é na kíni ña ntini'i ō san núu í é kaden.

⁴ Tsí te xōo ñá'a ntio ña é kutuví ditō ña ne, ñá tē neé ka víi xu'ú ña. Tē ncho viin nuu i e dōo ka'nu ne, kué'en mí kíni ña'a san o é da kaniñ ñuxiví —ka'an ña.

⁵ Ntá ení ñá ña ni kuinti'xe ña ña.

⁶ Kidáá ne, kaka'an Jesúsú ni ña:

—Váta xēe ura iñá ko, ntá tsi divi ntō ne, kuvi víi nto da nēé ka ura nee iña é ntio nto víi nto.

⁷ Ná te nēe nuu i kainchu'vi ñá'a nto. Ntá tsi xu'ú ne, dōo ntaínchu'vi ñá ko, tsi da xé kaka'an ntáa ú ni ñá nee é kíni kaa ntáde ña.

⁸ Kue'en ntō viko san. Xu'ú ne, ñá kí'in u vevii, tsí vata xee úra iñá ko —ka'an ña.

⁹ Dá kúvi ka'an ña sá'a ni ñá ne, ítúvi ka ña ñuú Galilea.

Dá kue'en Jesúsú víko

¹⁰ Ntá tsi dá kue'en ení ña víko sán ne, da rkontúvi kíi ña, kue'en ñá di. Ntá tsi ña ni ñe'e ditō ka ña, tsí diin diin sá kue'en ña.

¹¹ Ntánantukú ña Israeé san ña mí kakuvi víko sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntú tuví ñatíi tsíkan? —ka'an ña.

¹² Dōo ntáka'an ñá'a san kuénta iña ña. Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñatíi tsikán ne, dōo va'á ña'a ña.” Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñá'a ni san. Kúdii kaéni nta'ví ña ña'a”, ka'an ña.

¹³ Ntá tsi xoxó ni ká'an ntéi i ñá mé'ñu ñá'a san, tsí u'ví ña ña Israeé.

¹⁴ Dá kúdava víko sán ne, kúkí'ví Jesúsú ini ukún kan, eni ntu'u ña nañé'e ñá ña'a san.

¹⁵ Koó dá kúdu'va ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Nté kuān nte ini ntú ña sá'a? Tsí ntē ña ni naku'á ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáá ne, nantíko kōó Jesúsú, kaká'an ña:

—É kanañé'e u ntó ne, ñá te díki míi ko káki'xi, tsí iña ña táxnūu ko.

¹⁷ Tē xoó ntio i é víi i é ntio Xuva kō ne, kutuni ñá te nta'a Xuva ko vē'xi é kanañé'e u san, o te díki míi ko katavá u.

¹⁸ Xoo é katavá i díki míi i é káka'an ne, da tí tsi kanantuku ñá é va'á iña mii ña. Ntá tsi

xoo é kanantuku i é vā'a iña ña táxnuu i ne, kaka'an ña é nuu é ntaā i. Nā tē nee iña é kīni kaa nuu nima ña.

¹⁹ ¿Vá ña ntu te divi ntō e tá'xi Muisee lei? Ntá tsi nté uun nto ña ntáde ntaa nto é ūve na'a. ¿Nté kui ntánantukú nuu iní ntu nto nté koo ka'ní ntu ko? —ka'an ña.

²⁰ Ntáka'an ñá'a san:
—¿Vá ña vá'a ntu nuu nima o! ¿Xoo ntu ncho ka'ní i o? —ka'an ña.

²¹ Nantiko kōō Jesuu, kaká'an ñá ni ña:
—Uun kudii núu i é idé u ne, un tsi da ntákudu'va nto.

²² Muiseé ne, nán'ē ñá nto vatā xkoó ini nto é tē'nté un siin kúñū é ixi nto. (Ntá tsi ña te Muisee ni xtuví ña kuān xkoó ini nto, tsi uva ata ika kō, ña intóo nte kidaa.) Ntō'ó ne, kuān te ntuví iō dá'na, kae'nté nto é ixi i'xa tií san.

²³ Tē kuvi te'nte é ixi i'xa tií san ntuví é iō dá'na vata koo é kāda ntaa nto lei Muiseé ne, ¿nté kui ntákudiin ntu nto ní ko e ntavá'a ú ñatíí san kanñ kúñū ña ntuví dá iō dá'na?

²⁴ Nā ku kā'an ntée nto ña'a san dá dotō tsi ntaíni nto ña, ntá tsi te kā'an ntó iña ñá'a san ne, koto vá'a nto nee iña é ntáka'an nto —ka'an ña.

Kaka'an Jesús mi v'e'xi ña

²⁵ Ió ña ñuú Jerusaleén san éni ntu'u ña tsíxe'e ta'an ña:

—¿Vá ña ntu te ñá sá'a é ntánantuku ñá'a san é ka'ní ñá ña?

²⁶ Un kaa ña ntitsi ña, kaka'an ñá ni ñá'a san, ntá tsi nté xoxo kaka'an í ni ña. ¿Tē kuiní ntu ña tsiñu i san é divi ntí'xe ña é Cristu ña?

²⁷ Xo'ó ne, ini ntú ku o mí'i v'e'xi ña sá'a. Tsi te v'e'xi Cristu ne, nté uun xoxó ini i mí'i kii ña te v'e'xi ña —ka'an ña.

²⁸ Kidáa ne, un ntií tsi kéne Jesuu, kaká'an ña mí kanakuá'a ña ña'a san ini ukún ña Israee:

—Te ini ntó ko ne, ini nto mí'i v'e'xi u. Ntá tsi ña te ni ki'xi u é mií ú ntio ko, tsi ña kaka'an é nuu é ntaā i san táxnū ña ko. Ntō'ó ne, nté ñá ini ntó ña.

²⁹ Ntá tsi xu'ú ne, iní u ña, tsi íkan v'e'xi u mí tuví ña ne, divi ña é táxnū ña ko —ka'an ña.

³⁰ Kidáa né, ncho tñin ña ña, ntá tsi nté uun xoxo ni tñin ntá'a i ña, tsi vata xee tá'an ura iña ña.

³¹ Ntá tsi ña te da díi ña kuínti'xe i ña ne, ntáka'an ña:

—Tē xee ñá táxnuu Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu víi ña e díi ka kue'e núu i e dóo ka'nu vatā ó de ña sá'a? —ka'an ña.

Ncho tñin ña fariseu Jesús

³² Tékú ña fariseu e ntáka'an ñá'a san iña Jesús. Ña fariseu ni dútu ñá odo núu san ne, tēé tsiñu ña ña mau ukun é tñin ña Jesuu.

³³ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Uun dá'na sá kutúvi u ni ntō dá ntāa ú, kínakutúvi ú ní ña táxnūu ko.

³⁴ Dōó nantuku ntō ko, ntá tsi ña naní'i ntó ko. Ntē ña kuvi xée nto mí kikutúvi u —ka'an ña.

³⁵ Kidáa né, éni ntu'u ña Israee san ntátsixe'e ta'an ña:

—¿Mí'i ntu ntēe kikutúvi ña sá'a é ña kuvi naní'i ko ña? ¿Vá kí'in ntú ña xio ñuú san mí kaintóo xaa tátá ña Israee? ¿Vá íkan ntu kí'in ña, kínakua'a ña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san?

³⁶ ¿Nee iñá ntu kani tú'un é káka'an ña: “Nantuku ntó kó, ntá tsi ña naní'i ntó kó, tsi ña kúvi xēe nto mí kutúvi u?” —ka'an ña.

Ntute vā'a é ña katú'u

³⁷ Ntuví da inú kava viko ka'nu sán ne, nákuñtísi Jesuu, kaká'an ña:

—Tē xoo é kaitsi i ntúte ne, na kí'xi ña mí tuví u, na kō'o ña.

³⁸ Tsi vatā ó uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō ne, xoo é kuínti'xe i kó ne, nima ñá kene ntute vā'a é ña katú'u nté un sín —ka'an ña.

³⁹ Kaka'an ñá kuenta iña Espíritū Sántū é kunū ña nima í xoo é kuínti'xe i ña. Tsi vata ta'xi Xúva kō Espíritū Sántū san, tsi vata ntáa Jesuu e dukún kán.

Dā kii nteé xio ña'a san

⁴⁰ Ió ña'a san, da téku ña é káka'an ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, ña ka'án naa Xuva ntí'xe ko ñá, ña kaka'an tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁴¹ Ió ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, Cristu ña —ka'an ña.

Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—¿Vá ñuú Galilea ntu sa kí'xi Cristu?

⁴² ¿Ñá ntu te uve ná'a kaká'an tsí Cristu ne, tátá vi'i Davii ña? Kí'xi ña ñuú Beleen, tsí íkan ñuú Davii —ka'an ña.

⁴³ Dukuñ ne, kii nteé xio ña'a san kuénta iña Jesús.

⁴⁴ Ió ñá ne, ncho kí'in ní'i ñá ña viutun, ntá tsi nté uun ña ña ni kene iní ña tñin ña ña.

Ñá ni kuínti'xe ña tsiñu i san Jesús

⁴⁵ Naxee mau ukun mí ntoo dutu ñá odo núu ní ña fariseú san ne, tsixe'e ña máu ukún san:

—¿Nté kui ña ni kántēka ntu nto ña? —ka'an ña.

⁴⁶ Máu ukún san ne, nantíko kōō ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ito vata tekú nti xoó kaka'an í vatā ó kaka'an ñá tsikan —ka'an ña.

⁴⁷ Kidáa ne, ntáka'an ñá fariseú san ni ña: —¿Vá éni nta'ví ntu ña nto dí?

⁴⁸ ¿Vá ntákuinti'xe ntu ña odo núu iña nto ní ña fariseú san?

⁴⁹ Ntá tsi ña'a, ña é ñá iní lei san ne, da mií é ní'i ña é kunteka é kīni kaa ña —ka'an ña.

⁵⁰ Nicodemu, ña é ixkoto ní'ni Jesuu dá kuáá ne, ña fariseu ñá di ne, kaka'an ñá ni tã'an ña:

⁵¹ —¿Vá kaka'an ntu lei san é dotó tsi dá'vi o kuétsi ka'nu ña'a san te vata kiní o nee iña é kade ña, tē nté o kaka'an ñá dí? —ka'an ña.

⁵² Nantíko koó ñá, ntáka'an ña:

—¿Vá ña Galilea ntú nto dí? Nákua'a ixi nto é úve na'a é káka'an Xúva kó, tsí ñuu Galileá san ne, nté uun ña'a é ka'an naa Xuva ko vata túvi ditó ña —ka'an ña.

⁵³ Kidáá né, nādita ña itsi ña xe un xé un ña, kunú'u ña nú ví'i ña.

8

Ñadrí'kini kaa

¹ Ntá tsi Jesuu ne, kué'en ña tí'i i má Tun Ólivu kan.

² Dá tuví utun sán ne, nee xtúku ña má úkún kán. Un ntí ntí ña'a xee xtúku ña mí tuví ña. Ítúvi tixi ñá ne, dá kanakuá'a ña ña'a san.

³ Mastrú lei ni ñá fariseú san ne, xée ña mí tuví Jesuu ne, nteka ña uun ñadrí', ña é natúvi, ña é nuu ní'i uun ñatíi é ña te divi xii ña. Xntitsi ñá ñadrí' san me'ñú ña'a sán ne,

⁴ kaka'an ñá ni Jéssuu:

—Mastrú, ñadrí' sa'á ne, natúvi ña é kade ña é kini kaa ni ñatíi san.

⁵ Kaka'an lei Muísee tsi kué'e xuu o ña'a, ña kuán ó ntáde san. Divi ntó ni, ¿nté ka'an nto? —ka'an ña.

⁶ Da ti tsi ntáka'an ña é koto nteé ña ña vata koo é ní'i ña uun núu í é tsi'i kuétsi ña ña. Ntá tsi Jesuu ne, ítuvi tixi ñá ñu'u kan ne, dá ká'u ña rkinta'a ña nú nte'ú san, é vata tsi tē ña ni tekú ña.

⁷ Kí'in itó tsixe'e ña Jesuu ne, da kidáa ne, nákuñi ñá, kaka'an ña:

—Xoó ña'a, ña é ña tuvi kuétsi í ne, di'na ña na kani ntu'u ña nakí'in ñá xuú san —ka'an ña.

⁸ Nákutitixi xtúku ña ne, dá ká'u xtúku ña nú nte'ú san.

⁹ Dá téku ña'a san sá'a ne, eni ntu'u ña ntáka ña kui uun kui uun ña. Di'na tsi ñatá san ntáka ña. Dá kúvi ne, koó da mii sá Jesuu ntíi koó ña ni ñadrí' san.

¹⁰ Kidáá ne, nákutitsi Jesuu, kátsixe'e ñá ñadrí' san:

—¿Mí'i ntú ntáñi ka ña katsi'i kuétsi o? Nté uun ká xoxó katsi'i kuétsi ká i o —ka'an ña.

¹¹ Ñadrí' san ne, nantíko koó ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ká ña, Mastru —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté xu'ú ña tsi'i kuétsi ú o. Kué'en ve ne, ña ku íden ka é káni kaa —ka'an ña.

Jesuu ne, divi ña é kaxi'í nuu ña ñuxiví a

¹² Kidáá ne, kaka'an xtúku Jéssuu ni ñá'a san:

—Xu'ú é kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa. Xoo é kuntikin í ko ne, ña káka mí nēe, tsí naxi'í nuu ú itsi ntuvi iña ña —ka'an ña.

¹³ Dukuán ne, ntáka'an ñá fariseu ni ña:

—Xo'ón né, da ti tsi kaka'an kuénta iña mí o. É káka'an ne, ñá té nee nuu á'vi —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko kóo Jesuu, kaka'an ñá ni ña:

—Kuán te xu'ú kantada ntaa ú kuenta iña mí ko ne, ntá tsi nuu é ntaa í é káka'an u ni ntó. Tsi iní u mí'i vè'xi ú ne, iní u mí'i kí'in u di. Ntá tsi divi nto ne, nté ñá iní nto mí'i vè'xi ú, nté ñá iní nto mí'i kí'in u di.

¹⁵ Nto'ó ne, ntádē kú've ntó vatá ó ntáde kueni ña ntoo ñuxiví sa, ntá tsi xu'ú ne, nté uun ña'a ña kade kú've u nté o de ña.

¹⁶ Ntá tsi tē dí kadá kú've u ne, vá'a koo kadá kú've u di, tsi ña te da mí tsi ú, tsi ntuvi u Uvá kó, ña táxnuu ko.

¹⁷ Uve na'á lei nto tsi te úvi ña'a ntada ntaa ña é dadí tsi ntáka'an ñá ne, nuu é ntaa í e ntáka'an ña.

¹⁸ Xu'ú ne, kuví ú uun é ntada ntaa u iñá ko ne, Uvá kó, ña táxnuu kó ne, divi ña kuví úvi ña —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, tsixe'e ñá'a san ña:

—¿Mí'i ntú tuvi úva o? —ka'an ña.

Nantíko kóo Jesuu, kaka'an ña:

—Nto'ó ne, ñá iní ntó xoo ñá'a ú ne, nté ñá iní nto xoo é Uvá ko. Tē dí iní ntó ko ne, iní nto Uvá kó di —ka'an ña.

²⁰ Sá'a káka'an Jéssuu dá kanakuá'a ña ña'a má úkún ña Israee, mí ñu'u vá'a etún diu'un iña ukun. Ntá tsi xoxó ni tñin í ña, tsí vata xée úra iña ña.

“Mí kí'in u ne, ña kúvi kí'in nto”

²¹ Kaka'an xtúku Jesuu ni ñá'a san:

—Kí'in ú ve ne, nantuku ntó ko, ntá tsi divi ntó ne, kuví nto kuenta iña kuétsi nto. Tsi mí kí'in u ne, ña kúvi kí'in nto —ka'an ña.

²² Ña Israee san ne, ntáka'an ñá ni tã'an ña:

—¿Vá ka'ni mii ntú ña kúñu ñá é kuán ó kaka'an ña tsi mí kí'in ñá ne, ña kúvi kí'in o? —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nto'ó ne, ñuxiví sa ntoo nto. Xu'ú ne, e dukún kan vè'xi u. Nto'ó ne, ña'a ñuxiví sa nto. Ntá tsi xu'ú ne, ñá tē ña ñuxiví sa u.

²⁴ Dukuán é kuan ó ka'an u ni ntó tsi kuví nto kuenta iña kuétsi nto. Tsi tē ña kuinti'xe nto kó é diví ú ne, da mii é kúvi nto kuenta iña kuétsi nto —ka'an ña.

²⁵ Kidáá né, tsixe'e ña ña:

—¿Xoó ña'a ntun divin kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté di'na kaka'an u ni ntó.

²⁶ Dóo títin nuu i é ntio koo ka'an u ni ntó: nee ñá'a nto, nte ntaa nto dí. Ntá tsi ña táxnuu kó ne, divi ñá é káka'an ña é nuu é ntaa í. Tú'un é káka'an u ni ntó i'a ñuxiví sa ne, diví é téku ko é káka'an ñá ni ko —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi ña ni ñé'le dikí ña te kaka'an ñá iña Xuva ko.

²⁸ Dukuān ne, kaka'an Jéssu ni ña:

—Tē náxkaa dukun ntó ko, xu'u é vëxkúvi ú ñatíí ne, da kidáa kutúni nto tsi divi ntí'xe u. Kutuni ntó tsi ña te neé kade u é dikí mií ko. Tsi vatá o nañé'le Úvā kó ko ne, dukuān ó kaka'án u ni ntó di.

²⁹ Tsi ña táxnūu kó ne, nuu mé'ñū nuu dava ñá ko. Nté uun ito vata xtuví mií ñá ko, tsi nguentúvi kade ú nee iña é ntio ña.

³⁰ Dā ka'an Jéssu sá'a ne, dōó titín ña'a kuínti'xe ña ña.

I'xá Xuva ko nī ña ntáde tsiñu iña kuétsi san

³¹ Kidáa ne, kaka'an Jéssu ni ñá Israee, ña kuínti'xe i ña:

—Te kāda ntaa nto tú'un kó ne, kuvi kuntikín ntó ko.

³² Kiní nto nee iña é nuu é ntaā í ne, diví é nakāka xaa nto —ka'an ña.

³³ Ña'a sán ne, ntáka'an ñá ni ña:

—Nti'í ne, tatá vi'í Abraan nti. Nté uun ito vata kada tsiñu nti é kuétsi iña tuku ñá'a. ¿Nté kuān ó kaka'an nto é nakāka xaa nti? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Nuu é ntaā í é káka'án u ni ntó: Xoo é kade i kuétsi ne, ntáde tsiñu ña iña kuétsi san.

³⁵ Ña kade tsiñu sán ne, da tuví taan ña nú vi'í tó'o ña. Ntá tsi i'xá san ne, nguentúvi tsi tuví ni uva í.

³⁶ Dukuān né, te xū'u é I'xá Xuva kō ú nakāka xaa ú nto ne, kaka xaa nti'xe nto.

³⁷ Iní u tsi tatá vi'í Abraan nto. Ntá tsi ntánantuku ntó nté koo ka'ni nto ko, tsi ña ntío nto kuínti'xe nto tú'un é káka'án u ni ntó.

³⁸ Xu'ú ne, kaka'án u nee iña é iní u iña Úvā ko. Divi ntó ne, ntáde nto nee iña é iní nto iña uva ntó di —ka'an ña.

³⁹ Ntáka'an ñá ni ña:

—jNti'í ne, Abraan úvā nti! —ka'an ña.

Nantíko kōó Jessu, kaka'an ñá ni ña:

—Tē dí nuu é ntaā ntí'xe í é i'xá Abraan ntó ne, ntáde nto vatá o dé Abraan san.

⁴⁰ Ntá tsi ntánantukú nuu iní nto nté koo ka'ni nto ko, xu'u é káka'án u ni ntó é nuu é ntaā í é téku ko é káka'an Xúva kō. Abraan ne, nté uun ito ña ni ide ña sá'ā.

⁴¹ Ntó'o ne, ntáde nto vatá o de úva mií nto —ka'an ña.

Kidáa ne, ntáka'an ña:

—jNti'í ne, ña te i'xa nta'ví nti! tsi úun tsi uvá ntí, divi ñá é Xuva kō.

⁴² Kaka'an Jéssu ni ña:

—Tē dí divi uva nti'xe nto Xuva kō ne, kuiníma ntó ko tsi divi ntá'a ña vé'xi u é tūví u vevii. Nā te kuēnta iña mií ko vé'xi u, tsi divi ñá táxnūu ña ko.

⁴³ ¿Nté kui ña kúvi ntu kí'in dikí nto tú'un ko? Tsi da xé ña ntío nto kiní nto é káka'án u ni ntó.

⁴⁴ Ntó'o ne, nta'a uva ntó, tó'o é ña vá'a san vé'xi nto. Tsi ncho vií nto nee iña é ntio i. Divi né, dukuan tsi ó ka'ni ña'a nte ntúvi dí'na. Nā te iní ka'an tú'un é nuu é ntaā í, tsi nté ña tuvi é nuu é ntaā í nuu nima í. Dá kakā'an dóveté ne, nima mií i kākene é káka'an. Tsi dóo vete ne, kuān ó kanañé'e i'xá i di.

⁴⁵ Ntá tsi xu'ú ne, é nuu é ntaā í kaka'án u ni ntó, ntá tsi ntó'o ne, ña ntákuínti'xe nto ko é káka'án u.

⁴⁶ ¿Vá iō ntú nto, uun ña'a ntó, é kúvi nañé'e ntó ko mí kō'xó ntee u? Te káka'án u é nuu é ntaā í ne, ¿nté kui ña ntákuínti'xe nto nto ko?

⁴⁷ Xoo é kāduku ntée i Xuva kō ne, kaini ña tú'un Xuva kō. Ntá tsi ntó'o ne, ña ntátekú nto, tsi ña te Xuva ko ntáduku ntée nto —ka'an Jéssu.

É dukuān tuví Cristu di'na dá kaku Abraan

⁴⁸ Kidáa ne, ntáka'an ña Israee san ni ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe í é káka'án nti tsi ña nuú Samaria nto, tsi nuu é ña vá'a sán nima nto —ka'an ña.

⁴⁹ Nantíko kōó Jessu, kaká'an ñá ni ña:

—Nté uun é ña vá'a san ña tuvi núu nimá ko. Xu'ú ne, kaiko ñu'u ú Úvā ko, ntá tsi ntó'o ne, ña ntío nto kuiko ñu'u ntó ko.

⁵⁰ Nā te xū'u ntio ko é kada ka'ni ña'a sán ko, tsi ío xoó ntio í é kuān koo. Divi ña kada kú've ña.

⁵¹ Nuu é ntaā í é ká'án u ni ntó: Xoo é kāda ntaa í tú'un é káka'án u ne, ña kúvi ña —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, ntáka'an ña Israee ni ña:

—É iní ntí'xe ntí ve tsi nuu ntí'xe é ña vá'a sán nima nto. Abraan san ni uun nti'í ña ka'án naa Xuva kó san ne, xí'í ña ne, ¿nté kui divi nto káka'an ntó é ña ní'í nti doxí'í san te kāda ntaá nti tú'un ntó?

⁵³ ¿Vá díi ka ntu ka'nu ña'a nto é vata kaa uvatá ntí Abraan? Divi ña ne, xí'í ña, ni uun nti'í ña ka'án naa Xuva ko. Divín né, ¿neé ntu ña'a kúvin kuan, te kuíni o? —ka'an ña.

⁵⁴ Nantíko kōó Jessu, kaká'an ñá ni ña:

—Tē dí xu'u ka'án u tsi dóo ka'nu ña'a ú ne, ñá vadá kadiá'vi tú'un ko. Ntá tsi Úvā kó kaka'an ña tsi dóo ka'nu ña'a ú, divi tsi ñá é ntáka'an nto é Úva nto ña di.

⁵⁵ Ntó'o ne, ñá iní ntó ña, ntá tsi xu'ú ne, iní u ña. Tē dí ka'án u é ñá iní u ñá ne, kantaku vete ú vatá o de nto. Ntá tsi iní nti'xé u ña ne, kade ntaá u é káka'an ña.

⁵⁶ Dōo diní uvata nto Abraan tsi dóo ncho kiní ña ntuví é xéé u ñuxiví a. Dā iní ña ne, ñá té nté kaa diní ña —ka'an Jéssu.

⁵⁷ Kidáa ne, ntáka'an ñá Israee san ni ña:

—Ntē vata xéen uvi díko u'xi kuia ó ne, ¿é kaká'án sa xkun e ínin Ábraan? —ka'an ña.

⁵⁸ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. É dukuān tuví u di'na dá kaku Ábraan —ka'an ña.

⁵⁹ Kidáā né, ído ña Israeé san xuu é kuē'é xuu ña ña, ntá tsi Jesuu ne, ntti xu'ú ñá ini ukún kán ne, dá kuē'en ña.

9

Dā ntav'a Jesuu úun ña'a, ña e dúkuan kuāa da káku

¹ Dā ita ntí'xin Jesuu ne, íni ña uun ñatíí, ña e dúkuan kuāa da káku.

² Ña ntini'í ñá né, tsixe'e ña ña:

—¿Nté kui e dúkuan kuāá ña sá'a nté da káku ña? ¿Kuētsi mii ntu ñá né, o kuētsi úva ña, o kuētsi di'í ñá? —ka'an ña.

³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Nté uun ña, ña túvi kuētsi ña. Tsi kuaā ña é da ti tsi na kīni ña'a san nee íña é kūvi víi Xuva ko íña ña.

⁴ Vevii é ntuví né, na ntí'i o tsiñu íña ña é táxnūu ko. Tsi nté uun xoxo kuvi kada tsíñu ká i tē kunee.

⁵ Vevii é tuví u ñuxiví a ne, xu'ú e kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa.

⁶ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ēti ña díí ña ñu'u kán ne, de vá'a ña un sīin ntó'xō san, dá nakutsi núu ña nuu á ña kuāá san,

⁷ kaka'an ñá ni ña:

—Kuē'én, kukitín ve mí ñu'u vá'a ntute Silueé san —ka'an ña.

(Tū'ún Silueé san ne, kani tú'un E Táxnūu Ña.)

Kuē'en ña, kūkití ña. Dā ntíko kōó ñá ne, é náxi'í nuu ña.

⁸ Kidáā ne, ña ntoo etsin nú vi'í ña kán, ñá ini é kuaā ñá ne, ntátsixe'e ta'an ña:

—¿Vá ña ntu te ña sa'a é xkútúvi ña, kaikan ñá diu'un ítsi kán? —ka'an ña.

⁹ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Divi ntí'xe ñá sa'a —ka'an ña.

Iō ñá di ne, ntáka'an ña:

—Ñá'á ni san, ntá tsi vata te kuan ito ñá —ka'an ña.

Ntá tsi mii ña kaká'an ña:

—Diví ú xu'u —ka'an ña.

¹⁰ Kidáā ne, tsixe'e ñá'a sán ña:

—¿Nté kui kúvin ntun nákoton ve? —ka'an ña.

¹¹ Nantíko kōó ñá, kaka'an ña:

—Ñatíí, ñá nani Jesuu ne, de vá'a ña ntó'xō sán, dá xntá'a ña ntuxnúu ko, dá kaká'an ñá ni kó: “Kuē'én, kūkitin mí ñu'u ntute Silueé san”, ka'an ña. Nē'e ntí'xe ú ne, dá kúvi kítí ú ne, ura dú'va tsi i nákotó u —ka'an ña.

¹² Tsixe'e ña ña kidaā:

—¿Mí'í ntú tuví ñatíí tsikan? —ka'an ña.

—Ná íni u mí'í túv'í ña —ka'an ña.

Dā dóo tsixe'e ña fariseu ñá naxi'í nuu i san

¹³ Kuē'en ní'í ña ña kuāá san, ña náxi'í ntuxnúu i, mí ntoo ña fariseu.

¹⁴ Tsí ntuvi iō dá'na da de vá'a Jesuu ntó'xō é nakutsi núu ña ntuxnúu ña kuāá san.

¹⁵ Kidáā né, tsixe'e ña fariseu ña nté ó náxi'í ntuxnúu ña. Kaka'an ñá ni ña fariseu: —Ntō'xo xntá'a ña ntuxnúu ko. Dā kítí ú ne, náxi'í nuú ko —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, iō ñá fariseu, kaká'an ña:

—Ná te nta'a Xuva ko vē'xí ña tsikan, tsí ña kaíko ñu'u ña ntúvi dá iō dá'na —ka'an ña.

Ntá tsi iō ñá ne, kaka'an ña:

—¿Nté ntu koo kuvi víi ñá iō kuetsi i uun nuu i e dóo ka'nu vatā o dé ña tsikan? —ka'an ña.

Ña te úun tsí ntádē kuení ña.

¹⁷ Tsixe'e xtúku ña ña ntuvá'a san:

—¿Nté ó dé kuení o íña ña é nakaan ntuxnúu o san? —ka'an ña.

Kaka'an ñá tsikan:

—Xu'ú kuiní ko ne, ña kaká'án naa Xuva ko —ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi ña Israeé san ne, ña ni kuinti'xe ña tē nuu é ntaā i é kuaā ña, ntá tsi é kainí ña ve, dá nté kána ña uva ña ni di'í ña,

¹⁹ tsixe'e ña ña:

—¿Vá divi ntu i'xā ntó ña sá'a? ¿Ntāa ntu ká'an nto e dúkuan kuāa ña nté da káku ña? ¿Nté ntu ó kúvi náxi'í nuu ña ve? —ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, kaka'an úva ña ni di'í ña:

—Íni nti tsí i'xá nti ña ne, dukuan kuāa ña nté da káku ña.

²¹ Ntá tsi ñá ini nti nte o kúvi náxi'í nuu ña ve. Ntē ñá ini nti xoo nákaan i ntuxnúu ña. Tsixe'e nto ña, tsí e dukún kuia ñá ne, kuvi ka'an mí ña ni ntō.

²² Kuan ó ka'an úva ña ni di'í ña, tsí da xe ú'v'í ñá ña Israeé san. Tsi ntánatíin ña Israeé san te xōo ñá'a é ká'an ña tsí nuu é ntaā i é Xuva kō táxnūu ña Jesuu ne, natavá ña ña ini ukún kán.

²³ Dukuān é kuan ó ka'an úva ña ni di'í ña tsí e dukún kuia ñá ne, é kuvi ka'an mí ña.

²⁴ Kāna xtuku ña ña náxi'í ntuxnúu i sán ne, ntáka'an ñá ni ña:

—Kuiko ñu'u nto Xuva kō. Iní nti tsí ña tsikán ne, iō kuetsí ña —ka'an ña.

²⁵ Nantíko kōo ñatíí san, kaka'an ña:

—Ná íni u te iō kuetsi ña ó ña'a, ntá tsi é ini u ne, kuāá u nte dá'na, ntá tsi vevíí ne, é kainí u ve —ka'an ña.

²⁶ Tsixe'e xtuku ña ña:

—¿Néé ntu dé ní'í ña o dá nákaán ña ntuxnúu o? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōó ñá, kaka'an ñá ni ña:

—É kākā'an ntú ku ú ni ntō. Ntá tsi ntē ña ni ide ntó ko kuenta. ¿Nté kui ntio ntu nto é ka'an xtúku ú ni ntō? ¿Vá ncho kuntikín ntú nto ña di? —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, náu'vī nā ſā, ntáka'an nā ni nā:
—Xo'ōn né, kuntikín nā tsikan. Ntí'í ne,
Muisee ntántikín nti.

²⁹ Iní nti tsí Xuva kō ká'an nā ni Muiseé,
ntá tsi nā tsikán ne, nté nā ín nti mí'í vè'xí
nā —ka'an nā.

³⁰ Nantíko kōo nātíí san, kaka'an nā ni nā:
—jMpá! ¿Nté ō ntu e nā ín nti mí'í vè'xí nā?
Tsí divi nā ne, nakaán nā ntuxnūú ko.

³¹ Iní nti ku o tsí Xuva kō ne, nā káini nā
nā iō kuetsí i, tsí da ti tsi nā é kanuu iní i nā,
nī nā é kade ntaā é ntio nā.

³² Nté uun ito vata tekú ko iñā nā é kakuvi
nakaan ntuxnūú nā e dúkuan kuāa nté da
káku.

³³ Tē dí nā te nta'a Xuva ko ni kí'xi nā ne,
nā tē neé kivi víí nā —ka'an nā.

³⁴ Nantíko kōo nā, ntáka'an nā ni nā:
—Xo'ōn é iō kuetsí o nté da káku ne, ntio
sá ku o é nakuā'an ntí ve —ka'an nā.

Kidáā ne, kíñu'u nā nā ini ukún kán.

Nā é nā ntaíni iñā Xuva ko

³⁵ Tékú Jesuu é kíñu'u nā nātíí san. Dā
nání'í ta'an nā ne, tsixe'e nā nā:

—¿Kákuinti'xe ntu o nā vexkúvi nātíí? —
ka'an nā.

³⁶ Nantíko kōo nā, kaka'an nā ni Jesús:
—Ká'an nti ni ko xoo nā'a, vata koo é
kuínti'xe kó nā —ka'an nā.

³⁷ Kaka'an Jesús ni nā:
—É ín nti. Divi u é káka'an ní'in vevii —
ka'an Jesús.

³⁸ Kidáā ne, nákuñchiti ntaā nā nuu Jesús,
kaka'an nā:

—Kakuínti'xe ko é nto'o é Tó'o kō —ka'an
nā.

³⁹ Kidáā ne, kaka'an Jesús:
—Xu'ú ne, vé'xí ú nūxivi a é kadā kú've u,
vata koo é na kíni nā kuāa san ne, vata koo
é nā kíni ka nā é vā'a ntuxnūú i san —ka'an
nā.

⁴⁰ Iō nā fariseu, nā ntáñi étsin ne, tékú nā
dá kakā'an nā sá'a ne, ntáka'an nā ni nā:

—Ntí'í ne, ¿vá kuaā ntú nti dí? —ka'an nā.

⁴¹ Kaka'an Jesús ni nā:
—Tē dí kuāa ntí'xe nti ne, nā túvi kuetsí
nto. Ntá tsi ntáka'an nti tsi káini nti.
Dukuān né, iō kuetsí nti —ka'an nā.

10

Paxtú san ni le'ntu nā

¹ Kidáā ne, kaka'an Jesús:
—Nuu é ntaā i é káka'an u ni ntō: xoo nā'a,
nā é dotō tsí kakí'vi iní aku mí nū'u le'ntú
san, tē nā té xi'í kan kukí'vi nā ne, nā du'u
nā.

² Ntá tsi nā é kakí'vi xi'í kán ne, divi nā é
paxtu ntí'xe nā.

³ Nā nteé nta'a i xi'í áku sán ne, nakaán nā
tē xee páxtú san. Paxtú san ne, nákana nā
ti, kui uun kui uun xti, kána divi nā ti ne,

ntátekú ti tatsin nā. Kidáā ne, kakíñu'u nā ti
é kí'in tí ni nā.

⁴ Tē kúvi kíi nti'í ti ne, dá kí'in nā, kodo nuú
nā, kuntikín tí nā, tsi iní tí tatsin nā.

⁵ Ntá tsi nā ntaíntikín tí tuku nā'a. Ntaínu
ti nā, tsí nā ini tí tatsin nā xoo nā'a nā —ka'an
nā.

⁶ Sá'a nátee ta'an Jesuu, kaka'an nā ni nā,
ntá tsi nā ni nē'e dikí nā nee iñā ncho ka'an
tú'ún sa'a.

Jesuu ne, divi nā é paxtu va'á nā

⁷ Kidáā ne, kaka'an xtúku Jesuu ni nā:

—Nuu é ntaā i é káka'an u ni ntō: Xu'u e
kúvi ú xi'í mí kantí'vi á le'ntú san.

⁸ Da xóó ká nā'a, nā kí'xi dí'na é xu'ú ne,
kūdii nā du'u nā. Ntá tsi nā ni íde le'ntú san
nā kuenta.

⁹ Xu'ú ne, xí'í san kúvi u. Xoo é kí'vi i
kuenta iñā ko ne, nakáku nā. Ní'í nā é vā'a
é vata kaa le'ntu, kiti kantí'vi, kiti kantii ne,
ntáni'í tí ite va'a é ká'xi ti.

¹⁰ Nā du'ú san ne, da ti tsi kantukú nuu iní
nā nté koo kí'í dú'u nā ti, nté koo ka'ní nā ti,
vata koo é nantí'í nā ti. Ntá tsi xu'ú ne, vé'xí
ú vata koo é ní'í ti ntuví va'á iñā ti, é nā te neé
kunaá nteé ti nté un siin.

¹¹ Xu'ú é paxtu va'á u. Paxtu va'á san ne,
uun tsi nte ntúvi iñā nā kaxé'e nā kuenta iñā
lé'ntu nā.

¹² Nā kade tsiñu, nā é dá ti tsi kantuá'vi
é kade nā ti kuenta, é nā te divi nā é tó'o
ti, tē ín nā tsi vé'xi kiti kue'í sán ne, kuan
tsí ó katsu'un mii nā lé'ntú san da káinu
nā. Kidáā né, kiti kue'í sán katán ti ti ne, dá
katsoo xaa ti ti.

¹³ Nā tsikán ne, dá ti tsi kade nā ti kuenta é
kaxi'í á'vi nā; nā te kuēnta iñā nā te kúnaá ti
ne, o nā'a.

¹⁴⁻¹⁵ Xu'u é paxtu va'á u. Vata tsi kaa Uvā
ko é ín nā ko ne, iní u nā dí. Kuān ó iní u
le'ntú ko ne, iní tí ko dí. Uun tsi nté ntúvi iñā
ko kué'e ú kuenta iñā ti.

¹⁶ Nu'u ká tuku le'ntú ko é nā te kaduku
ntéé ti xáku sá'a. Ntio é kínakueká u tí di ne,
kíni tí tatsin ko dí. Kidáā ne, uun sá nakuvé
ta'an ti, uun sá paxtu ti ntuví dí.

¹⁷ Dukuān né, doó kakuinimá Uvā kó ko,
tsi nté ntúvi iñā ko kaxé'e u. Ntá tsi nani'í
xtúku kó ntuví iñā ko.

¹⁸ Nté uun xoxo kúvi nakí'í ntuví iñā ko.
Mii u kué'e ú ne, mii tsí'ú nakí'í u dí. Tsí kuan
ō ka'an Uvā kó ní ko é víi u —ka'an nā.

¹⁹ Náte'nte dáva nā Israeé san da téku nā
tú'ún sa'a.

²⁰ Títín nā ntáka'an nā:

—Nuu é nā vā'a nima nā. Kūdii kákuluku nā.
¿Nté kui ntáde ntu nto kuenta é káka'an nā
sa? —ka'an nā.

²¹ Ntá tsi nā nguíi sán ne, ntáka'an nā:

—Ñá te kuān ó kaka'an ña é nuu é ña vá'á nima l. ¿Vá kúvi ntu vii é ña vá'á san nakaan nuu ñá kuáá san? —ka'an ña.

Ñá ni kuinti'xe ña Israeé san Jesuu

²² Ntuvia vī'xín kidaá da nátsu'un ka'nu ña viko é naka'an ña ntúvi da ntáda ña kuenta xúkūn ñuú Jerusalem.

²³ Tuví Jesuu má ukún kán, kaika ña Coridoo Sálamuun.

²⁴ Uun tsi tavi núu ñá Israeé san Jesuu, ntáka'an ñá ni ñá:

—¿Amá ntu ka'an ntaan ní nti xoo ñá'an? Tē nuu é ntaā i é divīn é táxnuu Xuva kō ne, ka'an ntaan tsīn vevīi; ñá ku tee xū'un —ka'an ña.

²⁵ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—É káka'an ntú ku ú ni ntō, ntá tsi ña ntákuinti'xe nto ko. Tsí tsiñu é kade ú kuenta iña Uvá ko ne, divī é kantada ntaa iña ko.

²⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ña ntákuinti'xe nto, tsi ña te divi ntō é le'ntú ko, vatá ó kaka'an u ni ntō.

²⁷ Tsi le'ntú ko ne, ntátekú ti tatsín ko. Iní u ti ne, ntántikin tí ko di.

²⁸ Xu'ú ne, kaxé' é u ntuvia iña ti ntii dáñu ntúvi. Nté uun ito ña kunáa ti, tsi nté uun xoxo kuvi nakuido núu i ti nta'a ko.

²⁹ Uvá kó, ña ntáda ti kuenta ntá'a kó ne, dii ka ka'nu ña é da xóo ká ña'a. Nté uun xoxo kuvi nakuido núu i ti nta'a Uvá ko.

³⁰ Uun tsi kúvi ú ni Uvá ko —ka'an ña.

³¹ Kidaá né, ido xtuku ña Israeé san xuu é kué' é xuu ña ñá.

³² Jesuú ne, kaká'an ñá ni ñá:

—É nañé' é u nto titín nuu i é vā'a é tá'xi Uvá ko é víi u. ¿Neé ntu nuu i é ncho kué' é xuu ntō ko? —ka'an ña.

³³ Nantíko kōo ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ñá:

—Ñá te kuēnta iña núu i é vā'a é kué' é xuu ntí o, tsí da xé kaka'an tú'un é dóo xii kaa iña Xuva ko. Tsí xo'ón ne, kúdi ñá ñuxiví san kúvin ne, dadii ncho víin vata kaa Xuva kō —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—¿Ñá ntu te uve ná'a kaka'an leí san iña nto: “Xu'ú ka'án u tsí ntiusi kúvi nto”, ka'an?

³⁵ Tsi ntiusi xntánteē ña é divi nta'a i é xee tú'un Xuva kō ne, ña kúvi kuído ntáa o lei é xtúvi Xuva kō.

³⁶ Te du'va ntú ó kaka'an Xúva kō ne, ¿nté kui ntáka'an ntú nto tsi ña vá'a o kaka'an u tsí xu'ú é I'xá Xuva kō u? Tsi xu'ú ne, nté di'na nákañúu ña ko é kí'xi ú ñuxiví sa.

³⁷ Tē ña te tsiñu iña Uvá ko kadé u ne, na koo mii kuinti'xe nto ko.

³⁸ Ntá tsi kade u. Kuān té ña kuinti'xe ntō kó xu'ú ne, kuinti'xe nto tsiñu é kade ú vata koo é kütuni ntó, na kuinti'xe nto tsí uun tsi kúvi ú ni Uvá kó, uun tsi kuvi ña ní kó di —ka'an Jesús.

³⁹ Dukuān né, ntukū nuu iní xtuku ña nté koo tiin ña ña, ntá tsi ña ni kuvi víi ña, tsi ntii ni'ni ña nta'a ña.

⁴⁰ Kidaá né, ntiko kōo xtúku Jesuu, kué'en ña ùun xo diñi ntute ka'nu é nani Jōrdan, mí di'na nakutsi ntúte Juaan ñá'a san. Ikān kanúu ña.

⁴¹ Ná te nté kaa ña'a xee xtúku ña mí nuu ña ne, ntáka'an ñá ni ñá:

—Nté uun nuu i é dóo ka'nu ña ni idé Juaan san, ntá tsi un ntí'í é ká'an ñá iña ñá sa'á ne, nuu é ntaā i —ka'an ña.

⁴² Dōo titín ña'a san kuinti'xe ña Jesuu ikān di.

11

Dā xi'i Lázaru

¹ Ítúvi uun ñatīi, ña nchokuvi, ñá naní Lázaru, ñuú Betania. Ikan ñuú María san ni tá'an ña, ñá naní Martá di.

² María, ta'an Lázaru sán ne, divi ñá é da'vi ña cho'ó vídín san Jesuú ne, idi ña naítsi ña dí'in ña.

³ Dukuān ne, xé' é ña kuēnta ntá'a Jesuu tsí ta'an ña, ña é dóo vá'a tiin ni'í Jesuú ne, ētsin ña.

⁴ Ntá tsi dá téku Jesuu sá'a ne, kaka'an ña:

—Ñá te kuí'í é kuvi ña sá'a. Tsí da ti é na kīnī ña'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō, vata koo é na kīnī ña tsi dóo ka'nu I'xá Xuva kō di —ka'an ña.

⁵ Kuān te dóo kuinima Jesús Márta ni Mária, ni ta'an ña Lázaru ne,

⁶ dá téku ña tsi ētsin Lázaru sán ne, ítúvi ka ña uvi ntúvi mí tuvi ña kán.

⁷ Kidaá ne, kaka'an ñá ni ña ntini'í ñá:

—Kí'in xtuku o ñuú Judea —ka'an ña.

⁸ Ntá tsi ña ntini'í ña ne, ntáka'an ñá ni ñá:

—Mastru, vatá é ná'a ntu ku ntántukū nuu iní ña Israeé san é kué' é xuu ña ntō ne, ¿vá kí'in xtúku ntu nto ikān? —ka'an ña.

⁹ Nantíko kōo Jesús, kaká'an ñá ni ñá:

—¿Vá ña ntu te ntáá é uxuvi ura ió ntuvia ñ? Tē xóo kaika i ntuvia ñ ne, ñá kánaki'í ña, tsí kaxi'í.

¹⁰ Ntá tsi tē xoo é kaika i niñú a ne, kanaki'í ña, tsí kakunáa ntēē ñu'ú san mí kaika ña.

¹¹ Dá kúvi ka'an ña sá'a ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Lázaru, ña é dóo vá tiin ni'í o ne, é kidi ñá. Ntá tsi kí'in u ve vata koo é nantótó u ña —ka'an ña.

¹² Kidaá ne, ntáka'an ña ntini'í ñá:

—Te kákidi ñá ne, é kantuvá'a ña ve —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuú ne, ncho ka'an ña tsí é xí'í ña, ntá tsi ña ntini'í ña ne, ma'ná san xee ña, kuiní ña.

¹⁴ Kidaá ne, xé' é Jesús kütuni ntaa ña, kaká'an ña:

—E xí'í Lázaru.

¹⁵ Dōo diní ko é xoxó u ikān, tsí dií ka vá'ā o xtuku é kuenta iña nto, vata koo é na kuñti'xe nto ve. Ntá tsi ki'ín ó ve mí tuví ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, kaka'an Túmaā san, ña e ntántēe I'xa Uví ne, kaka'an ñá ni ení ñá, ña nguií san:

—K'i'ín ó vé, na kúví dadii o ni ña ikān —ka'an ña.

Jesuu é kanantoto ña kō, é kata'xi ña ntuvi iña ko

¹⁷ Dā xee Jesús ikān ne, kūtuni ña tsi e ntúkimi ntuvi Lázaru san.

¹⁸ Ŋuú Betaniá ne, etsin tsi tuví ñuú Jerusaleén te io te ūni kilumétru tsi é ikā.

¹⁹ Ñá te da dií ña Israeé san xee ña nú vi'I Marta ni Mária é kué'é ña doka'an nuú ini kuenta iña ta'an ña.

²⁰ Ura dú'va tsi dá kútuni Marta tsi vé'xi etsin Jesuu ne, kué'en ña, kúkuetú itsi ña ña. Ntá tsi Mariá ne, ítuví mii ña nú vi'I ña kán.

²¹ Kidáā ne, kaka'an Márta ni Jesús:

—Tē dí i'a tuví nto ne, ñá ni xi'í tá'ān ko.

²² Ntá tsi iní u tsí, kuān te veví kakan nto nta'a Xuva ko da nēé ka nuu í ne, ta'xi ña —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jesús ni ña:

—Ta'an o ne, ntoto xtuku ña —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Marta ni ña:

—Iní u tsí ntoto ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa tē ntóto ntí'i ña xi'í san —ka'an ña.

²⁵ Kaka'an Jesús ni ña:

—Xu'u é kanantótó u ña'a. Xu'u é kata'xi u ntuvi iña ñá di. Xoo é kuñti'xe i kó ne, kuān té xi'í ne, ntoto xtuku.

²⁶ Xoo ña'a é kántio ká ña ne, te kuñti'xe ña kó ne, ña kúví ñá ntii dañu ntúvi. ¿Kakuñti'xe ntu o sá'a? —ka'an ña.

²⁷ Kaka'an ñá ni ña:

—Kakuñti'xe kó nto, Mastru, tsí diví ntó ña é táxnuu Xuva ko, diví ntó é I'xá Xuva ko ntó, ña é k'i'xi ñuxiví sa —ka'an Mártá san.

Dā éku Jesuu nú ña ñá Lázaru

²⁸ Dā kúví ka'an ña sá'a ne, ntiko kōo ñá kunú'u ña ne, dá kána xú'u ña ta'an ña Maria, kaká'an ña:

—E xēé Mástru ko i'a, kakana ña o —ka'an ña.

²⁹ Ura dú'va tsi dá téku Mariá ne, nákuñtisi náne'e ña, kue'en ñá, kukoto ña mí tuví Jesuu.

³⁰ Váta xēe ña má ñūu san, tsí ikān tui dukuan ña mi náni'i ta'an ñá Marta.

³¹ Ña Israeé, ñá ntoo nú vi'I ña kán, ña ntaxé'e doka'nú iní sán ne, dá iní ña Maria é kantí'i du'va tsi nákuñtisi ña ne, kii ña, kuntikin ñá ña. Tsi kukuéku ña nú ña ña tá'an ña, kuíni ña.

³² Kidáā ne, dá xee Mária mí tuví Jesuu ne, nákuñtisi ntāa ña nú dí'in Jesuu, dá kaká'an ñá ni ña:

—Mastrú, tē dí tuví nto i'a ne, ta'an kó ne, ñá ni xi'í ña —ka'an ña.

³³ Dā iní Jesuu tsí kaeku Maria ni ñá Israeé san ne, dōo u'vi kúvi ña. Kunta'xa iní ña.

³⁴ Kaka'an ñá ni ña:

—¿Mí'i ntu ixkú'xi nto ñá? —ka'an Jesús.

Ntáka'an ñá ni ña:

—Ni'í nto, kíkoto ntódo o —ka'an ña.

³⁵ Jesuu ne, éku ña.

³⁶ Kidáā ne, ntáka'an ña Israeé san:

—Koto ntó kuan. ¿Ntē ntu kaa dii ntío ña ña! —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ntu ku é kúvi idé ña nakáan nuu ñá kuáá san. ¿Ntē kui ña ni kuvi vií ntu ña vata koo é ña kuvi Lázaru san? —ka'an ña.

Dā ntóto Lázaru

³⁸ Jesuu ne, dōo u'vi kúvi xtuku ña dá xee ña nú ña ñá san. Māvi kúvi ne, xúu kantí'u nuu mí kuíta ntí'xin ña.

³⁹ Kaka'an Jesús:

—Naki'í nto xuú san —ka'an ña.

Márta, ta'an ña xi'í san ne, kaka'an ñá ni ña:

—Mastru, á tē dōo kaxkonūu ña ve, tsí e ntu kimi ntuvi ña —ka'an ña.

⁴⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—¿Ñá ntu te kaka'an u ni o tsí te kakuñti'xe o ne, kinin nté kaa dií ka'nu Xuva kō? —ka'an ña.

⁴¹ Kidáā né, náki'í ña xuú san ne, dá ntáni'i Jesuu núu ña e dukún kán ne, kaka'an ña:

—Ō Úva, ntadiá'vi nto tsi téku nto é káka'an u.

⁴² É iní u tsí nguñtúvi kaini nto nee é káka'an u ni ntó. Ntá tsi kaka'an u é na tékú ña ntāñi'í'a vata koo é na kuñti'xe ña tsi nuu é ntaá i é diví ntó táxnuu nto ko —ka'an ña.

⁴³ Dā kúvi ka'an Jesús sá'a ne, ñi kué'en ini ña kána ña:

—¿Ntiin dikan, Lázaru! —ka'an ña.

⁴⁴ Ntíi ntí'xe ña ntixí san ikān. Katinuu nta'a ña ni dí'in ña doó san ne, katavi núu nuu ña uun doo dúkun. Kaka'an Jesús ni ñá'a san:

—Nantuté nto ña, na nākaka ña —ka'an ña.

Ntánantukū nuu iní ña'a san nté koo ka'ni ña Jesuu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Kidáā ne, kuñti'xe titín ña Israeé san, ña é ntēka Mariá, dá iní ña nuu i é idé Jesuu.

⁴⁶ Ntá tsi iō ñá ne, kué'en ña kúka'an véte ña ni ña fariseu san nté o dé Jesuu.

⁴⁷ Kidáā ne, nataká nuu dutu ñá odo núu ni ña fariseu san, da ntáka'an ña:

—¿Neé ntu vii o ve? Tsi dōo kué'e núu i e dōo na'nu é káde ña sá'a.

⁴⁸ Tē xtúvi o ñá ne, un ntíi ntíi ña'a san kuñti'xe ña ña. Kidáā né, k'i'xi ña odo núu ñuú Romá ne, nakatsin ntí'i ña xúkun ko ni ñuú kō di —ka'an ña.

49 Uun ña'a, ñá nani Caífaa, dutu ñá odo nñu kuia tsikán ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Nto'ó ne, ñá tē neé ini nto.

50 ¿Ñá ntu te díi ka vá'á o, kuini nto, te uun ña'a tsi kúvi kuenta iña ko é un ntí'i ó vata koo é ña kunáa ñúú kō? —ka'an ña.

51 Ntá tsi ña te dáki tsi mii ñá é káka'an ña sá'a, tsí da xé dutu ñá ódo nñu kuia tsikán ne, Xuva kō xe'é ña é ká'an ñá tsi Jesuú san ne, kuví ña kuenta iña ñuú ña.

52 Ñá te da mii tsi ñuú ñá di, tsí vata koo é nataká nuu ntíi ntíi i'xá Xuva ko dá mí'i ka mí ntántoo ña.

53 Nté ntúvi tsikán ne, ntukú nuu ini ña nté koo ka'ni ña Jesuu.

54 Dukuán é Jesuu ne, ña ni íka ditó ka ña mé'ñú ña Israeé san, tsi kií ña ñuú Judeá san, kué'en ña díñi i ñuú itsi san ne, dá xee ñá ñuú é nani Efraín ne, ikán intóo ña ni ña ntini'i ña.

55 Dóko sá xee víko dá naka'an ña da nátava Xuva kō ña Israeé ñuú Egítō ne, ñá te da díi ñá ñu'u rantsú san ne, kúntáa ña ñuú Jerusaleen dí'na dá xēe víko san vatā xkoó ini ña é ntántoo ña kúñu ña.

56 Dōo nántuku ña Jēsuu ne, ntatíin ña ni tá'an ña da nii ntáñi ñá ini ukún kán:

—¿Vá ña ntu kí'xi ña víkó sa'á, te kuini nto? —ka'an ña.

57 Tsi é káka'an tó'ó dutú san nī ña fariseú san ne, tē xoo ini i mí tuví Jesuú ne, na ká'an ñá vata koo é kúvi tñin ña ña.

12

Uun ñadí'i, ña da'vi cho'o vídin dí'in Jesuu (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Íñu ntúvi dí'na dá kúvi víkó san ne, xéé Jēsuu ñuú Betania. Ikán tuví Lázaru, ña nantóto ña dá xi'i ña.

2 Dēvá'a ña é ká'xí dadíi ña ni Jēsuu kuénta kuáa. Martá ne, tsú'un ko'ó ña. Lázaru ne, tuví dadíi ña nī ña ntoo nú mesá san.

3 Kidáa ne, kí'i María dáva lítru cho'o vídin e dí mii nardu kúvi. Ñá te nté kaa nuu á'vi. Dá'vi ña dí'in Jesuú ne, dá naitsi ña idi ña. Íka díko cho'o vídin san kaní má vi'i ña kán.

4 Ntá tsi ntee tá'an uun ña'a ña ntini'i ña, ñá naní Júda Iscāriote, i'xá Simuun, dívi ñá é rkontúvi díko ña Jesuú ne, kaka'an ña:

5 —¿Nté kui ña ni nadíko ntu ña cho'o vídin sa uní sientú ne, dá kué'é ña diu'un i iña ñá ntá'ví san? —ka'an ña.

6 Ntá tsi Júdā sán ne, ñá te ni ká'an ña sá'a é kantuntá'vi ini ña ña ntá'ví san. Kaka'an ña sá'a, tsí kúdií ñá du'u ña. Dívi ña ntee nta'a ña itín diu'un san ne, kaido mii ña é ñu'u ini i.

7 Jesuú ne, kaka'an ña:

—Koo mii nto ña. Tsi é dúkuan káxnuu vá'a ña cho'o vídin san iña ko te Intú'xi u.

8 Tsi ña nta'ví san ne, nguentúvi tsi kuntoo ña ni ntó, ntá tsi xu'ú ne, ñá te nguentúvi é kiní ntó ko —ka'an ña.

Ncho ka'ni ña Lázaru

9 Ñá te da díi ñá Israeé san ne, kütuni ña é tuví Jesuu ñuú Betaniá ne, xéé ña mí tuví ña, ne, ñá te da mii tsi é kiní ñá Jesuú san, tsí da ti tsi é kiní ña Lázaru, ña é nantóto Jēsuu.

10 Ntá tsi tó'ó dutú san ne, ntukú nuu ini ña nté koo ka'ni ña Lázaru san.

11 Tsí da xé dívi kuetsi ña é ña te da díi ña Israeé san ntaúve xío ña tsi ntákuinti'xe ña Jesuu.

Dá kuk'vi Jesuu ñuú Jerusaleen (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ñá te da díi ñá'a kué'en ña ñuú Jerusaleen é kúvi viko dá natává Xuva kō ña Israeé san ñuú Egítō. Utén san ne, kutuni ña é vé'xi etsin Jesuu ñuú Jerusaleen.

13 Kidáa né, kátsin ña nta'a tun ñuú san ne, dá kíi ña, kué'en ña, kukuétú itsi ña ña. Un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Ntadiá'vi Xuva kō! ¡Nté kui dóo va'á ña é vé'xi kuenta iña Xuva ko, ña é kúvi Rei iña ñá Israeé! —ka'an ña.

14 Dá náni'i Jesuu uun a búru ne, intékú ña ti, vatá ó uve na'a kaka'an tús'un Xuva kō:

15 Ñá ku u'vi o, ñuú Siuun.

Un kaa Rei o, vé'xi ña, ntekú ña uun a búru, ka'an.

16 Ñá ni ñē'e diki ñá ntini'i ña san nuu i sá'a kidaá. Ntá tsi dá kúntáa Jesuu e dukún kán ne, nánú'u ñá ini ña tsí kuán o úve na'a kaka'an iña ña é kuán koo víi ña'a san ni ña.

17 Ña é ntoo ni'i ña da nantoto ña Lázaru e kána ña ña nté nú ñaña ña kán ne, ntáka'an ñá neé ini ña.

18 Dukuán ne, ñá te da díi da díi ñá'a kúe'en ña é kúkuétú itsi ña ña, tsí da xé kutuni ña e dóo ka'nu nuu i idé ña.

19 Kidáa ne, ntáka'an ñá fariseú san ni tá'an ña:

—Íni nto ve, tsí ña te neé kuví víi nto. ¡Tsi un ntíi ntíi ña'a san ntaíntkín ñá ña! —ka'an ña.

Ña griegu ntánantuku ña Jēsuu

20 Ntádaka núu ña griegu san mé'ñú ña xee ñuú Jerusaleen é kada ka'nu ña Xuva kō viko san.

21 Ña sá'a ne, xéé etsin ña mí ntísí Felipe, ña vé'xi ñuú Betsaida é kadúku ntée ñuú Galileá ne, ntáka'an ñá ni ña:

—Ntío ntí kiní nti Jesuu —ka'an ña.

22 Felipé ne, kué'en ña kúkoto ñá Andree. Kidáa ne, ntuvi ñá kúka'an ñá ni Jēsuu.

23 Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña:

—E xéé etsin ura é náxilí nuu ka'nu ú, xu'u é véxkúvi ú ñatíi.

24 Nuú é ntaá i é káka'an u ni ntó tsí tē ña kuví nuni tatá san tē ko'xó nuu ñu'u kán né, kuan tsí kaa tuvi. Ntá tsi te kúvi ne, ñá te da díi nuni katá'xi.

²⁵ Xoo e dóo kakuinima i ntuvi iña i ne, kunaá ña. Ntá tsi xoo é ña ntío i ntuvi iña i i'a ñuxiví sa ne, ni'í ña ntuvi v'á'á iña ña ntii dañu ntúvi.

²⁶ Xoó ña'a é ntio ña kada tsiñu ña iñá ko ne, na kuntikín ñá ko. Mí'i tūvi u ne, é ikan kutūvi ña kade tsiñu iña kó nī ko. Xoo é kade tsiñu iña kó ne, kada ka'nu Uvā kó ña di.

Kaka'an Jesúsui tsi kuví ña

²⁷ ¿Dóo kakunta'xa iní ko ve! ¿Nee iñá ntu ka'án u? ¿Kā'an ntú u na nakākú Uvā kó ko nuu i sá'a? ¿Néé ntu ka'án u? Tsi é divi tsiñu vé'xi u é ntó'o ko sá'a.

²⁸ Uva, naxi'í nuu ka'nu ntó ve —ka'an Jesúsui san.

Kidáá né, kii díto tatsín, nte e dukún kan kākā'an:

—É nāxi'í nuu ú ne, ntá tsi nāxi'í nuu xtuku u —ka'an tatsín san.

²⁹ Dā téku ña ntāñi étsin sán tatsín san ne, kakatsin, kuiní ña. Ió ña ne, ntáka'an ñá tsi ánje kākā'an ñá ni ñá.

³⁰ Nantiko kóo Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te kuēnta iñá ko tatsin sá'a, tsi divi kuēnta iña nto.

³¹ E xée ntūvi é kadā kú'vé Xuva ko iña ñuxiví sa ve. Vi'i a vé ne, nantii ña ña é kadē kú'vé ñuxiví sa.

³² Xu'ú ne, te kúntaá dukún u ñu'u sá ve ne, vii ú vata koo é na kuntikín un ntii ña'á sán ko —ka'an ña.

³³ Sá'a kakā'an ña vata koo é kūtuni ñá'a san nté koo kuví ña.

³⁴ Dukuān ne, nantiko kóo ña'a san, ntáka'an ñá ni ñá:

—Tékú nti tsi uve na'a kaká'an leí san tsi ña táxnū Xuva kó sán ne, ntii dañu ntuvi kutuvi ña. ¿Nté kuan ntú ó kaka'an é ña vexkúvi ñatíi ne, ntaa ña e dukún kán? ¿Xoó ña'a nti'xe ntu é vèxkúvi ñatíi kuan? —ka'an ña.

³⁵ Kidáá ne, kaka'an Jesúsui ni ña:

—Dutsí sá ntuvi xi'í nuu ñu'u mí ntóo nto. Kaka ká nto vi'i a ió ñu'ú san iña nto vata koo é ña kuaá nto itsi nto. Tsi ña kaika mí nēé ne, nté ña iní ña mí k'ín ña.

³⁶ Na kuínti'xe nto ñu'ú san vi'i a ió ka vata koo e xi'í nuu kúntoo nto —ka'an ña.

Dā kúvi ka'an Jesúsui sá'a ne, kué'en ña kúkutúvi xu'u ña mí ña naní'í ñá'a san ña.

¿Nté ó ntu é ña ni kuínti'xe ña Israeé san Jesuu?

³⁷ Kuān te ña te da díi núu i e dóo ka'nu idé ña nuu ña'á san ne, ñá ni kuínti'xe ña ña.

³⁸ Kuān o ntúntaa vatá ó kaka'an tú'un Isāia, ñá ka'án naa Xuva ko, dá kaká'an ña: ¿Xoó ntu kuínti'xe i tú'un é kākā'án o? ¿Xoó ntu é nañé'e Xuva kó nuu i e dóo ka'nu é kākúvi kade ña?

ka'an ña.

³⁹ Dukuān ne, ña ni kúvi kuínti'xe ña, vatá ó kaka'an xtúku Isaiá san:

⁴⁰ Tsi Xuva kó ne, nanéé ñá nuu ña.

Dé ka'xi ña díki ñá di vata koo é ña kuvi kiní ña,

nté ña kuvi k'ín díki ñá, vata koo é ña kuvi kuntikín ñá ko ne,

ñá ntavá'a ú ña di.

⁴¹ Sá'a kākā'an Isaiá san, tsi nte dí'na iní ña nté koo naxi'í nuu ka'nu Jesuu ne, kaka'an ñá kuenta iña ña.

⁴² Ntá tsi titín ña odo núu san ne, kuínti'xe ña ña. Ntá tsi ña ni ká'án díto ña mé'ñū ña'a san, tsi da xé ú'vi ña ña fariseú san té da natava ña ña má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé.

⁴³ Tsi díi ka ntio ña é v'á'a koo ka'an ñá'a san iña ñá, naa i é v'á'a koo ka'an Xúva ko iña ña.

Tū'un Jesuu é kada kú've iña ñá'a san

⁴⁴ Un ntii tsi kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Xoo é kākúnti'xe i kó ne, ñá te da mii tsi ú kakuínti'xe ña, tsi kakuínti'xe ña Uvā kó, ña e táxnū ko.

⁴⁵ Xoo é kainí i kó ne, kainí ña ña e táxnū ko dí.

⁴⁶ Xu'ú e kúvi ú ñu'u é vé'xi u, vexnaxi'í nuu u ñuxiví sa vata koo é da xóo ka ña'a, ña é kuínti'xe i kó ne, ña káka ña mí nēé san.

⁴⁷ Tē xoó kateku i tú'un ko, ntá tsi ña káde ntaa ña, ñá te xú'ú kadā kú'vé u iña ña. Tsi ñá te vé'xi u ñuxiví sa vata koo é kadā kú'vé u iña ñá'a san, tsi vé'xi ú vata koo é na nākáku ña.

⁴⁸ Xoo é ña ntío i ko, é ña káde kuenta tú'un kó ne, ió xoo é kadā kú'vé i iña ñá tē xee ntúvi é ntí'i. Kidáá ne, ni'í ña é nto'o ña kuenta iña tú'un ko, tsi ña ni kuínti'xe ña é kākā'án u.

⁴⁹ Tsi ña te díki tsi míi ko kakene tú'un é kākā'án u san. Tsi Uvā kó, ña táxnū ko ne, divi ña kākā'an ña nté koo ka'án u, nté koo naku'á u ña'a san.

⁵⁰ Iní u tsi tú'un Uvā kó ne, divi é ta'xi ntuvi v'á'a iña nto ntii dañu ntúvi. Xu'ú ne, da nēé ka tú'un é kākā'án u ne, kaka'án u vatá ó ntio Uvā ko —ka'an Jesúsui.

13

Dā nákate Jesuu dí'in ña ntini'í ñá

¹ Dā xee étsin viko da táva Xuva kó ña Israeé ñuú Egíto ne, ntóo Jesuu ni ña ntini'í ñá, ntaé'xi dadíi ña kuenta kuáa. Iní Jesúsui tsi e xée úra i é ntáka ña ñuxiví sa é k'ín ña, kínakútúvi dadíi ña ni Xuva kó. Nii kué'en tsi ntuvi kuínima ñá ña'a ña, ña ntóo ñuxiví a. Nté un ntúvi ñá ni xtuví mii ñá é kuinima ñá ña.

² Ntá tsi Júda Iscāriote, i'xá Simuún ne, é tsi'i tó'ó e ña v'á'a san díki ña é díko ña Jesúsui.

³ Jesuu ne, é iní ña tsi nta'a Xuva ko vé'xi ña ne, é iní ña tsi ntaa xtuku ña nta'a Xuva

kō di. E ñi ña tsí e xnúu nta'a Xuva ko ña un ntí'i nūu i.

⁴ Kidáa ne, nákontítsi ña é tuví ña nú mēsa kán ne, dā nātavā ñā du'nu ña, dā kí'i ña doó ne, xnteē ñā í'xi ñā.

⁵ Kidáa né, xnūu ña ntute iní tití'i ne, éni ntu'u ñā nácate ña dí'in ña ntini'i ñā, da náitsi ñā doo é ntee í'xi ñā.

⁶ Dā xee ña mí tuví Simuun Pedrú ne, kaka'án Pedrú san ni ñā:

—¿Vá divi ntu nto nácate nto dí'in ko? — ka'an ñā.

⁷ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñā:

—Vevíi ne, váta kí'in diki o nee iña é kade u. Ntá tsi kí'in diki o rkontúvi —ka'an ñā.

⁸ Pedrú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—jNté uun ito ña da vá'a ko é nakate nto dí'in ko! —ka'an ñā.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñā:

—Tē ña nakáte ú dí'in o ne, ñā kadükun ntéen ko —ka'an ñā.

⁹ Kaka'an xtúku Simuún Pedru ni ñā:

—jDukuān ne, ñā te da mii tsi dí'in ko nakate nto ni; tsí nta'a kó ni diki ko di! — ka'an ñā.

¹⁰ Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Xoo é ítsi i ne, ñā ntío é ntuntoo ká xtuku kanñ kúñu i, tsí da mii tsi dí'in i kantio é ntóo. Tsi e ntúntoo kanñ kúñu ñā. Kuan ntúntoo nto dí, kuān té ña te un ntí'i ntó —ka'an ñā.

¹¹ Tsí ini ña xoo é diko i ñā. Dukuān é kaka'an ña tsí ña te un ntí'i ñā e ntúntoo ñā.

¹² Dā kúvi nácate ña dí'in ña ntini'i ñā ne, nákunūu xtuku ña du'nu ñā. Dā nakutúvi ña nú mesa kán ne, dá kakā'an ñā ni ñā:

—¿Kañe'e diki ntú nto nee iña idé u ni ntó?

¹³ Ntáka'an nto tsí mastru ntó ko, tó'ó nto kó ne, vá'a ó vatá o ntáka'an nto, tsí divi ntí'xe u.

¹⁴ Te xū'u é mastru ntó ni tó'o ntó ne, nakate ú dí'in ntó né, kuan tsí koo vií nto, nakate nto dí'in tã'an nto di.

¹⁵ Tsí xu'u dí'na ú nañe'e ú nto nté koo vií nto ne, kuan tsí koo vií nto vatá o dé u ni ntó.

¹⁶ Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntó tsí ña te díi ka ka'nu ña kade tsiñu san e tó'o ñā. Ntē ña te díi ka ka'nu ña táxnūu tó'o i san é ña e táxnūu ñā.

¹⁷ Te kañe'e diki nto sá'a ne, kada ntaā ntó ne, dōo diní koo kuntōo nto.

¹⁸ 'Ñā te kuēnta iña nto un ntí'i ntó é kaka'án u sá'a. Iní u xoo é nakaxnúu u. Ntá tsi kuintaa vatá o úve na'a kaká'an tú'un Xuva kō tsi divi ñā é kae'xi dadii ní kó ne, divi ña ntāa ña atá ko.

¹⁹ Sá'a kaka'án u ni ntó di'na da kúvi, vata koo te kúntaa ne, kuinti'xe nto é divi ntí'xe u.

²⁰ Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntó tsí xoo é kaiko ñū'u i ña táxnūu ú ne, kaiko ñū'u ña kó di; xoo é kaiko ñū'u i kó ne, kaiko ñū'u ña ña táxnūu kó di —ka'an ñā.

Kaka'an Jesuu tsí dikō Júdā sán ña

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Dā kúvi ka'an Jesuu sá'a ne, doó kuinta'xa ini ña ne, kaka'an ñā:

—Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntó: Tsí uun ña'a nto ne, diko ntó ko —ka'an ñā.

²² Ito ña ntini'i Jesuu san ta'an ña, xe un xé un ñā, tsí ñā ini ña xoo iña i é kaka'an ñā.

²³ Uun ña'a ñā e doo kuinima Jesuú ne, tuví ña diñi ñā, kae'xi ñā.

²⁴ Ide Simuún Pedrú san nta'a ña ni ña tuví diñi Jesuu é tsixe'e ña ñā xoó kuenta iña i é kaka'an ñā.

²⁵ Kidáa ne, diin diin tsi katsixe'e ña Jesuu: —Mastru, ¿xoo ntu é kuān ó kaka'an ntó san? —ka'an ñā.

²⁶ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā:

—Divi ñā é kué'ú u tañú'ú é xnūu nto'o ú san —ka'an ñā.

Kidáa né, xnūu nto'o ña uun ta'v'i tañú'ú sán ne, xé'e ñā Júdā, i'xá Simuun Scarioté san.

²⁷ Dā é'xi Júdā san tañú'u sán ne, ura tsí i kukí'vi tó'ó e ña vá'a sán nima ña. Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ñā:

—Kantí'i dú'va tsi viin nee iña é ncho viin —ka'an ñā.

²⁸ Ntá tsi nté uun ña ntoo ntaé'xi nú mesá san ña ni kutúni ña nté kui kuān ó kaka'an ñā ni ña sá'a.

²⁹ Tsi Júdā sán ne, diki i ña, ña nteé nta'a i diú'un san. Iō ñā kuini ña ne, kaka'an Jesuu ni ñā té kikiúni ñā é kantio ña iña vikó san, o te kué'ú ña diú'un ña ntá'vi san.

³⁰ Ura tsí i da kúvi é'xi Júdā tañú'ú sán ne, kíi ña kue'en ña é niñu.

Tú'ún xee e xtúvi Jesuu

³¹ Dā kíi Júdā san kué'en ñā ne, kaka'an Jesuu:

—Vevíi ne, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi ne, kaxi'í nuu ka'nu u. Dukuān ne, kaxi'í nuu ka'nu Xuva kō dí kuenta iña ko.

³² Te kaxi'í nuu ka'nu Xuva ko kuēnta iña ko ne, kanaxi'í nuu ka'nu ña kó vatá ó kaxi'í nuu ka'nu mii ñā ne, ura tsí i kuan kōo vií ñā.

³³ I'xá mií kó, ña ná'a ká kutuví dadii ú ni ntó. Nantuku ntó ko, ntá tsi, vatá ó kaka'án u ni ña i Israeé san ne, kuan kōo ka'án u ni ntó di tsí ña kúvi kí'in ntó mí kí'in u.

³⁴ Xtuví ni'í u nto tú'ún xee san: é na kuñima ntó ta'an nto, xe un xé un ntó. Vata tsí ó kakuñimá kó nto ne, kuan tsi koo na kuñima ntó ta'an nto dí,

³⁵ vata koo té ñi ña'a san tsi ntákuinima ntó ta'an nto ne, kutuni ña tsi ntántikin ntó ko —ka'an ñā.

Dá kakā'an Jesuu tsí ka'án Pedru e ñā ini ñā ñā

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Kaka'an Simuun Pedru ni ñā:

—¿Mí'i ntu kí'in nto, Tó'ó? —ka'an ñā.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:
—Mí ká'ín u ne, ña kúvi ká'ín ní ko vevii, ntá tsi da nté rkontúví ne, nakuntíkín ko —ka'an ñā.

³⁷ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:
—Tō'ó, ¿nté kui ña kúvi ntu kuntikín u nto vevii? ¿kuān te kué'e ú ntúvi iñá ko kuenta iñā nto! —ka'an ñā.

³⁸ Nantíko kōo xtúku Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá nuu é ntāa nti'xe ntu i é kué'en ntúvi iñā o kué'nta iñá ko? Tsi nuu é ntaā i é kāká'án u ni ó tsi dí'na dá kāna l'xā sán ne, úni ito ka'an tsi ñá inín ko xoo ñá'a u —ka'an ñā—

14

Jesuu ne, divi ñā é kúvi ñā itsi é ká'ín o nta'a Xuva kō

¹ Nā ku dē kuení nto. Kuntee iní ntó Xuva kō né, kuntee iní ntó ko dí.

² Má vi'i Uvā kó ne, dōó io mí kúntoo ó. Tē dí ña kuān ó ne, ñá ni ká'án u ni ntó. Ká'ín ú, kixtúvi tu'vé u mí kúntoo nto.

³ Te kué'én u é xtúvi tu'vé u mí kúntoo nto ne, ki'xi xtuku ú, kixnakueká u nto, vata koo é kúntoo dadii nto ní ko mí kutuví u.

⁴ Iní ntó itsi san é xēe nte mí ká'ín u —ka'an Jesús.

⁵ Kaka'an Túmaá san ni ñā:
—Mastru, ñá iní nti mí'i ká'ín nto. ¿Ntē ntú koo nani'i nti itsi i san? —ka'an ñā.

⁶ Ne, kaka'an Jesús ni ñā:
—Xu'u é kúvi u itsi nto; kaka'án u é nuu é ntaā i né, tá'xi ú ntúvi iñā nto. Xoxó kúvi xee i ntá'a Uvā kó té ña te kué'nta iñá ko.

⁷ Tē dí iní nti'xe nto kó ne, iní ntó Uvā kó dí. Nte vevii ne, é iní ntó xoo ñá'a ña, tsi é dukuan iní nto ña dí —ka'an Jesús.

⁸ Kaka'an Félipé san ni ñā:
—Nañē'e ntó nti Uva ntó ni. Kuan tsí kaa é ntio nti —ka'an ñā.

⁹ Kaka'an Jesús ni ñā:
—¿Ntē ó ntu, Felipe? Nā te dá vevii ntoo dadii ú ni ntó né, ¿ntē vata kinín ko? Xoo é iní i kó ne, é iní ñá Uvā kó dí. ¿Ntē kuān ó kaikan ntun é nañē'é u o Uvā kó?

¹⁰ ¿Vá ña ntu te kákuinti'xe o tsi úun tsi kúvi ú ni Uvā kó, tsi úun tsi kúvi Uvā kó ní kó dí? Tsi tú'ún san é kāká'án u ni ntó ne, ñá te díki tsi míi ko katavá u, tsi Uvā kó é nuu mé'ñu nuu dava ñá kó ne, mii ñá kade ña nuu i é dóo va'á san.

¹¹ Na kuínti'xe nto ko é kāká'án u tsi úun tsi kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi ña ní kó dí. Tē ña ntákuinti'xe nto é kāká'án u ne, kuān te nuu i é kadé u san na kuínti'xe nto.

¹² Nuú é ntaā i é kāká'án u ni ntó tsi te xōo ñá'a é kuínti'xe ña kó ne, vii ña nuu i é kadé u dí. Ó díi ka ka'nu ká nuu i vii ña, tsi ntaa u mí tuvi Úvā kó.

¹³ Da nēé ka nuu i é kākān ntó nta'a kó ne, vii ú vata koo é xi'i nuu ka'nu Uvā kó kuenta iñá ko, xu'u é l'xā ñā.

¹⁴ Da nēé ka nti'i nūu i é kākān ntó nta'a kó ne, ta'xi u nto.

Kaka'an Jesús tsi taxnúu ña Espiritú Sántu san

¹⁵ Tē ntákuinima nti'xe ntó kó ne, kada ntaa nto tú'ún é xtúvi u.

¹⁶ Kákān ú nta'a Uvā kó, na taxnúu ña uun ña'a, ña é xntii ntó né, kunuu mé'ñu kunuu dava ña nto ntií dañu ntúvi.

¹⁷ Espiritu sá'a ne, divi ñā é tá'xi ña é kútuni nto nee iñā é nuu é ntaā i. Nā kúvi kuínti'xe ña ñuxiví sa ña, tsi ña kúvi kiní ña ña, ntē ñá iní ñá xoo ñá'a ña. Ntá tsi divi ntó ne, iní ntó ña, tsi nuu ña nima ntó ne, nuu mé'ñu ña ntó.

¹⁸ Nā te tsoo mii kué'én u nto, tsi ki'xi xtuku ú mí ntoo nto.

¹⁹ Nā ná'a ká kukuú dá ña kiní ka ña ñuxiví san ko. Ntá tsi divi ntó ne, kiní nto ko. Tsi ní'i ntó ntúvi iñā nto vatá ó ió ntúvi iñá ko dí.

²⁰ Ntúvi tsikán ne, kutuni nto tsi uun tsi kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi kúvi nto ní kó ne, kuan divi ú ni ntó dí.

²¹ Xoo é kaeni tutun i tú'ún é xtúvi u ne, kade ntaa ña ne, divi ñā é kákuinima nti'xe ña ko. Xoo é kákuinima i ko ne, kuinima Úvā kó ña dí. Xu'ú ne, kuinimá ko ñá dí ne, ntií díto u é kiní ñá ko —ka'an Jesús.

²² Judá, ña uun san, ña é ña te Iscarioté ne, kaka'an ñá ni Jesús:

—Mastru, ¿nté kui ntií díto nto nuú nti ne, ntá tsi nuu ñá ñuxiví san ne, ña ntií díto nto? —ka'an ñā.

²³ Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ñá ni ñā:

—Xoo é kákuinima i ko ne, kade ntaa ña tú'ún é xtúvi u. Kuinima Úvā kó ña ne, kixkúntoo dadii nti ní ña, ntúvi u ni Uvā kó.

²⁴ Xoo é ña kákuinima i ko ne, ñá kade ntaa ña tú'ún é kāká'án u. Tsi tú'ún é kāká'án u ni ntó ne, ñá te díki míi ko é kāká'án u, tsi divi tú'ún Uvā kó, ña é táxnuu ko.

²⁵ Núu i sá'a kaka'án u ni ntó vi'i a tuvi dukuan ka ú ni ntó.

²⁶ Ntá tsi Espiritú Sántu san, ña é xntii ntó, ña é táxnuu Uvā kó kuenta iñá ko ne, divi ña nañē'e ñá nto é un nti'i nuú i. Ta'xi ña é naka'an nto un nti'i é kāká'án u ni ntó nte dí'na.

²⁷ Te kué'én u ne, ta'xi u é vā'á koo kúntoo nto, vatá ó tuví u, ñá te vatá ó kata'xi ña ñuxiví sa. Nā ku dē kuení nto; ntē ña ku u'ví nto.

²⁸ Tsi kaka'án u ni ntó é ká'ín u, ntá tsi ki'xi xtuku u é kutúvi u ni ntó. Te nūu é ntaā i é ntákuinima ntó ko ne, kúntoo díni nto, tsi kaka'án u tsi ká'ín u nta'a Uvā kó. Tsi díi ka ka'nu Uvā kó é xu'u.

²⁹ Sá'a káka'an ntaa ú ni ntō di'na dá kūvi vata koo é, tē kúntáa ne, kuinti'xe nto kidaa.

³⁰ 'Ná kué'é ka ka'án u ni nto vē, tsi vé'xi é kadē kú've ñuxiví sa. Ná tē neé kuvi vií ni ko,

³¹ ntá tsi vií u vata ō ka'an Úvā kó, vata koo é kūtuni ñá ñuxiví sa tsi dóo kakuinimá ko Úvā ko. Nakuntāñi ntó ve, dá k'ín o —ka'an Jéssu.

15

Xo'o tinti'o é nuu é ntaa i

¹ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Xu'u é vata kaa xo'o tinti'o é nuu é ntaa i kaá u. Úvā kó ne, divi ñá é kuēnta káde ña.

² Te ūun ntidin i ña kakii tinti'o i ne, ka'nté ña. Ntá tsi te kakii tinti'o i ne, ka'nté ntodo ñá nuu i vata koo é kué'e kíti i kíi ti.

³ Ntō'ó ne, é ntūntoo nto kuenta iña tú'ún é káka'án u ni ntō.

⁴ Kuve ta'an ntó kó vatā ó ntee tá'an ú nto. Tsi te da mii tsi ntidin i sán, tē ña ntee tá'an xo'o i sán ne, ña kúvi kíi kíi i. Kuan ntō'ó di, nté uun nto ña te neé kuvi vií nto tē ña ntee tá'an ntó ko.

⁵ 'Xu'ú ne, xo'o i kúvi u; divi ntō né, ntidin i kúvi nto. Xoo é ntee tá'an i kó ne, ntee tá'an ú ña dí ne, dóo kue'e é vā'á vií ña. Tē ña te ntee tá'an ntó kó ne, ñá tē neé kuvi vií nto.

⁶ Xoó ña'a é ña ntee tá'an i kó ne, kiñu'u ña ña kí'i kán vata kaa ntidin i e kádun e ntánakuido ña'a san e ntátsu'un ña nchú'un kán é kóko.

⁷ Te kunteé tá'an ntó kó, te kunuu iní nto tú'ún kó ne, kákan ntó da neé ka é ntio nto ne, níi ntō.

⁸ Dōo xí'i nuu ka'nu Xuva ko tē dóo kué'e núu i é vā'a vií nto. Kuan kōo ntuví ntí'xe nto ña ntini'i ko.

⁹ Vatā ó kakuinima Úvā kó ko ne, kuān ó kakuinimá ko ntó di. Ná ku xtuví mii nto é káka nto itsí ko, tsi dóo kakuinimá ko nto.

¹⁰ Te káda ntaa nto tú'ún é xtúvi u ne, ña xtúvi mii u é kakuinimá ko nto, vatā ó dé ntaa u é káka'an Úvā kó ne, ñá kaxtuví mii ña é kakuinima ñá ko di.

¹¹ 'Kaka'án u ni nto sá'a vata koo é na kūntoo díní ntó ní kó vatā ó tuvi díní u di. Kidaa ne, kunuu díní kue'én nima nto.

¹² Sá'a é tú'ún ko é xtúvi u: Na kuñima ntó ta'an ntó vatā ó kakuinimá ko nto.

¹³ Te nūu é ntaa i é kakuinima kué'en ko ña e dóo vá'a tiin ní'i ō ne, u nte nte ntúvi iña ko kué'e o kuēnta iña ña.

¹⁴ Ntō'ó ne, ña e dóo vá'a tiin ní'i ú nto te vií nto é káka'án u ni ntō.

¹⁵ Vi'i a vé ne, ñá ká'án ka u te ña ntáde tsiñu iña ko nto, tsi ña ntáde tsiñu sán ne, ñá iní ña neé kade tó'o ña. Ntá tsi ña e dóo vá'a tiin ní'i ú kaka'án u nto, tsi kaka'án ntí'i ú ni ntó nee iñá kaka'án Úvā kó ní ko.

¹⁶ Ña te divi ntō nakaxnúu ntó ko, tsi xu'u nakaxnúu ú nto ne, teé tsiñú u nto é k'ín nto, kinakáxa nto é vā'á san vata koo é na xntii. Kidaa né, da neé ka nuu i é kákan ntó nta'a Úvā kó kuenta iñá ko ne, ní'i ntō.

¹⁷ Sá'a tsi é xtúvi u é vií nto: é na kuñima ntó ta'an nto.

Ña ñuxiví san ntaínchu'vi ña Jesuu ni ña'a ña

¹⁸ Tē ntaínchu'vi ñá ñuxiví san ntó ne, na kūtuni ntó tsi di'na u ínchu'vi ñá ko.

¹⁹ Tē dí kudadii nto ní ña ñuxiví san ne, dóo ntio ña nto. Ntá tsi ña te i'a ntáduku ntée ká nto, tsi nakaxnúu ú nto ñuxiví san. Dukuān ne, ntaínchu'vi ñá nto.

²⁰ Nan'ú u ntó iní nto tú'ún é káka'án u ni ntō: Tsi nté uun ña kade tsiñu ne, ñá tē díi ka ka'nu ña'a ña e tó'o ña. Vata ō dé xení ña ní kó ne, kuan kōo kada xení ña ni ntó di. Tē dí ni dē ntaa ña tú'ún kó ne, kada ntaa ña e ntáka'án ntó di.

²¹ Un ntí'i sá'a nantó'o ña nto kuenta iñá ko, tsi ñá iní ña ña táxnúu ko.

²² Tē dí ña ni kí'xi u é kixka'án u ni ñá ne, ña túvi kuétsi ña. Ntá tsi veví ne, ña túvi ká doka'an núu iní kuenta iña kuétsi ña.

²³ Xoo é kainchu'vi ko ne, kainchu'vi ña Úvā kó di.

²⁴ Ña túvi kuétsi ña tē dí ña ni iní ña nuu i é idé u e nté uun ká xtuku ña'a ña kuvi vií ña. Ntá tsi kuān te iní ñá ko ne, nté dúkuan ña ntío kue'en ñá ko, nté Úvā kó di.

²⁵ Ntá tsi kuan ō kúvi vata koo é ntūntaa mí ūve na'a lei iña ña é káka'an: "Inchu'vi ñá ko é nté ña tsví nee nuu i", ka'an.

²⁶ Ntá tsi tē xee Espiritú é nuu é ntaa i san, ña vé'xi nta'a Úvā ko é xntii ña ntó né, divi ña ntáda ntaa ña kuenta iñá ko.

²⁷ Divi nto ntáda ntaa nto kuenta iñá ko di, tsi ntó'o ne, intóo dadii ō un tsi nte dá iñi ntu'u.

16

¹ 'Núu i sá'a kaka'án u ni ntó vata koo é ña nativi iní nto e ntántikin ntó ko te kúvi.

² Tsi nakunu ña nto má vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Xee ntúvi te xoó ka'ni i nto ne, tsiñu Xuva kō kade ña, kuini ña.

³ Sá'a vií ñá ni ntó tsi vata kiní ña Úvā kó, nté xú'ú di.

⁴ Ntá tsi kaka'án u sá'a ni ntó vata koo tē xee ntúvi tsikán ne, nanu'u ntó iní nto tsi divi é káka'án u ni ntō.

Núu i é kade Espiritú Sántu

Ñá ni ká'án u ni ntó sá'a nte dá iñi ntu'u, tsi dá té xuví dadii ká u ni ntō.

⁵ Ntá tsi veví ne, k'ín ú ve, kinakutúvi dadii ú ní ña táxnúu ko. Nté uun nto ña kátsixe'ntó ko mí k'ín u.

⁶ Da uun kakuvi, dóo ntóo nta'xa nto é kuan ō ká'án u ni ntó sá'a.

⁷Ntá tsi kaka'an ntaá ú ni ntō tsi díi ka vá'á o iña nto é kí'in u. Tsi té díi ña kí'in ú ne, ña kúvi kí'xi ña é xntii ntō. Ntá tsi te kuē'én u ne, taxnúu ú ña é kunuu mé'ñu ña ntō.

⁸Te vē'xi ña ne, nañ'e é ñá ña ñuxiví san nee iña é kuētsi ña, nee iña é v'á'á koo vii ña ne, nté koo kada kú've Xúva ko iña ña di:

⁹kuenta iña kuētsi í é ña ni kuinti'xe ña ko;

¹⁰kuenta iña í é vii ña é v'á'a, tsi kí'in u mí tuví Uvā kó ne, ñá kīnī ka ntó ko;

¹¹kuenta iña í é kada kú've Xúva ko iña ña vata ó dé ña ni ña odo núu iña ñá ñuxiví sa.

¹²Dóo títin ka nuu í é ncho ka'án u ni ntō, ntá tsi ña kutíi nto é tēku ntí'i nto vevii.

¹³Ntá tsi te vē'xi Espiritú é nuu é ntaā í san ne, nañ'e é ñá nto é un ntí'í nee iña é nuu é ntaā ntí'xe í. Tsi ñá te díki tsi mii ña ká'an ña, tsi nee iña é tekú ñá ne, diví é ka'an ñá ni nto ne, nañ'e é ña nto nté koo kuví rkontúvi.

¹⁴Diví ñá né, kada ka'nu ña ko, tsi ni'í ña nee iña e iñá ko ne dá ta'xi ña é kūtuni nto.

¹⁵Un ntí'í é ío iña Uvā ko ne, kaduku ntēe ú di. Dukuān é kaka'án u tsi nañ'e é ñá nto nee iña iñá ko é n'í'í ña.

¹⁶Ña ná'á ká kiní nto ko, ntá tsi ña ná'á ka xtúku ne, nakiní xtuku nto ko —ka'an Jesús.

Nadama donta'xá san dodñi

¹⁷Kidáa ne, ío ñá ntini'í Jesús ne, tsixe'e tá'an ña xe un xé un ña:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un sá'a é kaka'an ñá ni kó tsi ña ná'á ka kiní o ñá ne, ña ná'á ká xtuku ne, nakiní xtuku o ñá, tsi kí'in ñá nta'a Uva ñá?

¹⁸¿Nee iñá ntu kani tú'un é kaka'an ña é ña ná'á ka? Ná kañ'e díki kó ne nuu í é kuān ó kaka'an ña —ka'an ña.

¹⁹Kūtuni Jesús tsi ncho tsixe'e ña ña kuenta iña í sá'a ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Ntátsixe'e ta'an ntu ntō nee iñá ncho ka'án u dá ka'án u tsi ña ná'á ka kiní nto ko, ña ná'á ka dá nakiní xtuku nto ko?

²⁰Nuu é ntaā í é kaka'án u ni ntō tsi kuéku nto ne, kunta'xa iní nto di, nñ dukuan ña ñuxiví san ne, kuntuo díni ña. Ntá tsi kuān te kunta'xa iní nto vevii ne, rkontúvi ne, nadama donta'xá san dodñi.

²¹Vata kaa ñadñ'i, ña é dá vé kaku i'xá í ne, kantí'í iní ña tsi e xee úra í. Ntá tsi té kúvi káku i'xá ña ne, kunānī ñá e kaexnúu kúñu ña, tsi dóo díni ña kuenta iña í e káku i'xá ña é dá vé xee ñuxiví sa.

²²Diví ntō dí ne, ntánti'í iní nto vevii. Ntá tsi nakiní xtuku ú nto ne, naku'un díni nima ntō kidáa, uun dodñi e nté uun xoxo kuví ka'nté nuu í.

²³Ntúvi tsikán ne, ñá té nee tsixe'e ká nto ko. Nuú é ntaā í é kaka'án u ni ntō tsi dá nee ka ntí'í nuu í é kákan ntó nta'a Uvā kó ne, ta'xi ña te kákan ntó kuenta iñá ko.

²⁴Vevii ne, vata kákan nto nté uun nuu í kuenta iñá ko. Kákan ntō ne, ní'í ntō, vata koo é kúntoo díni kue'en nto.

Jesuu ne, kúvi idé ña ni ñuxiví sa

²⁵Kantada dadíi ú nuu í sá'a, kaka'án u ni ntō. Ntá tsi vē'xi ntúvi é ña te kuan koo ka'án ka u, tsi ka'an ntaá ú ni nto iña Uvā ko.

²⁶Ntúvi tsikán ne, kákan nto kuenta iñá ko. Ntá tsi ña te kaka'án u ni ntō te kákan u nta'a Uvā kó kuenta iña nto.

²⁷Tsi Úvā kó ne, mii ñá dóo kakuinima ñá nto, tsi da xe ntákuinima ntó ko ne, ntákuinti'xe nto é vē'xi ú nta'a Xúva kō.

²⁸Tsi nta'a Uvā ko kíi ú, vē'xi ú ñuxiví sa. Vevii ne, ntaka ú ñuxiví sa dá ntaā xtuku u mí tuví Uvā ko —ka'an Jesús.

²⁹Ntáka'an ñá ntini'í ña ni ña:

—Vevii ne, kaka'an ntaā nto, é ña te kántada dadíi ká nto.

³⁰É iní nti ve tsi iní nto un ntí'í ntíi núu í. Ntē ña ntio é xoxo tsixé'e í ntō. Dukuān e ntákuinti'xe nti tsi vē'xi nto nta'a Xúva kō —ka'an ña.

³¹Nantíko kōo Jesuu, kaka'án ñá ni ña:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto ve?

³²Ntá tsi e xée úra í ne, vevii du'va tsi nakuite xáa nto. Da díta da díta xnto itsi nto, xtúvi mii ntó ko. Ntá tsi ña te da mii tsi u tuví u, tsi tuví ni'í Úvā kó ko.

³³Kaka'án u ni nto un ntí'í sá'a vata koo é kúntoo v'á'a nto, xoo é kantikin í ko. Ñuxiví a ne, dóo nto'o nto. Ntá tsi ka'xi víi nto nima ntō, tsi e kúvi idé u ni ñuxiví sa —ka'an ña.

17

Kaka'an ntá'vi Jesuu kuénta iña ñá ntini'í ñá

¹Dá kúvi ka'an Jesús nuu í sá'a ne, ntaā ni'í ña nuu ñá e dukún kán, dá kaka'án ña:

—Úva, e xée úra í ve. Nāxi'í nuu ka'nu nto kó, xu'u é I'xá ntó ve, vata koo é nāxi'í nuu ka'nu ú nto di.

²Tsi tá'xi nto tsiñu ko é kodo núu u iña un ntí'í kue'en dú'va ña'a san vata koo é kue'é u ntúvi va'á iña ña ntii dañu ntúvi, un ntí'í ntíi ña'a, ña e nátsu'un nta'a nto ko.

³Sá'a é ntúvi va'á iña ña: te iní ñá nto, diví ntó é Xúva nti'xe ko nto, ni Jesúcristu, xu'u e táxnúu nto.

⁴Xu'ú ne, é dē ka'nu ú nto ñuxiví sa. É nantí'í u tsiñu e teé tsiñu nto ko é víi u.

⁵Vevii ne, naxi'í nuu ka'nu nto kó nta'a nto ve, Úvā, vata tsí o nāxi'í nuu ka'nu nto kó nté dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

⁶Ña é nakaxnúu nto i'a ñuxiví sa é tsu'un nta'a ntó kó ña ne, é nañ'e é u ña xoo é diví ntō. Tsi diví iña ntó ña ne, nátsu'un nta'a ntó kó ña ne, diví ñá kuinti'xe ña tú'un ntō.

⁷Iní ñá ve tsi dá nee ka nuu í e tá'xi nto kó ne, nta'a nto vē'xi.

⁸Tsi é nañé'e ú ña tú'un é tá'xi nto ko. Tékú ña ne, kutuni ña é nuu é ntaā i tsi nta'a nto vé'xi u. Kuñti'xe ña tsi divi ntō táxnūu nto ko.

⁹Mii ña é kaikán u kuenta iña ña. Nã te kuenta iña ña ñuxiví san, tsi kuenta iña ña é tá'xi nto ko, tsi divi iña nto ña.

¹⁰Un nti'i'í nee iñã ió iñã kó ne, iña ntō di; nee iña é iña ntō ne, iñã kó di. Divi ña ne, náxi'í nuu ka'nu ña ko.

¹¹Xu'ú ne, ñã kutúvi ka ú ñuxiví sa, ntã tsi divi ña né, kuntōo kã ña ñuxiví sa. Tsi xu'ú ne, kñnakutúvi ú ni ntō. Úvá, divi ntō é vã'ã kue'en nto ne, kñnuu mé'ñu kunuu dava nto ña é tá'xi nto ko vata koo é uun tsi kuvi ña vatã ó uun tsi kúvi ú ni ntō di.

¹²Dã itúvi dadii ú ni ñã'ã ña ñuxiví sa ne, xu'ú nada'an ú ña kuenta iña ntō, un nti'i'í nti'i ña é tá'xi nto kó ne, ide ú ña kuenta. Ntê uun ñã'ã ña ña ni kunãã ña (da mii tsi ñã é dükuan kúnaã san), vata koo é kuntaa vatã ó uve na'ã kaka'an tú'un ntō.

¹³Vi'i a vé ne, ntiko kōó u mí tuví nto dan. Núu i sã'ã kaka'an u da tuví ka u ñuxiví sa vata koo é na nãku'un dñi nima ñã vatã ó nuu dñi nimã kó di.

¹⁴É nakué'e ú ña tú'un ntō. Ntã tsi ña ñuxiví sa ne, ntañchu'vi ñã ña, tsi ña te ntáduku ntée kã ña ñuxiví sa vata kaa u é ntê ña te ña ñuxiví sa ú di.

¹⁵Nã te kaikán u nta'a nto te natavã ntō ña ñuxiví sa, tsi é na kñnuu mé'ñu kunuu dava nto ña nuu i é kñni kaa san.

¹⁶Nã te ntáduku ntée ña ñuxiví sa, vata kaa ú xu'ú di.

¹⁷Ku'é'e ntō é vii ñã da mii ku'é'en tsi é vã'ã é ntio nto, tsi ini ña tú'un ntō é nuu é ntaā i.

¹⁸Vata ó táxnūu nto kó ñuxiví sa ne, kuan koo taxnūu ú ña mé'ñu ña ñuxiví sa di.

¹⁹Kuenta iña ñã ne, ntada ú ntuvi iñã ko kuenta ntã'a nto vata koo é na ntãda ña ntuvi iña ña kuénta ntã'a nto di é na vii ñã nee iña é nuu é ntaā i.

²⁰Nã te da mii tsi kuenta iña ña sã'a é kãka'an ntã'vi u, tsi kuenta iña ña é kuinti'xe i ko rkontúvi kuenta iña tú'un ña.

²¹Kaikán u é uun tsi na kúvi ña, un nti'i'í ñã, vata tsi kaa o xo'ó dí, Úva, é uun tsi kúvi ú ni ntō ne, uun tsi kúvi nto nĩ kó di. Te uun tsi na kuvi ña ni kó di vata koo é na kuñti'xe ña ñuxiví sa tsi divi nti'xe ntō táxnūu nto ko.

²²Naxi'í nuu ka'nu ú ña vatã ó naxi'í nuu ka'nu nto kó vata koo é uun tsi na kúvi ña vata kaa ú ni ntō.

²³Tsi úun tsi kúvi ú ni ñã ne, uun tsi kúvi nto nĩ kó di, vata koo é uun tsi kuvi nti'xe ña. Kidãã ne, kutuni ñã ñuxiví sa tsi divi ntō táxnūu nto kó ne, dóó kakuinima ntō ña vatã ó kakuinima ntō kó di.

²⁴Ó Úva, divi ntō tsú'un nta'a nto ñã kó ne, ntio ko é kuntoo dadii ña nĩ ko mí kutúvi u, vata koo é na kinĩ ñã kó é kãxi'í nuu ka'nu

ú nta'a nto. Tsi kakuinima ntō ko un tsi nte dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

²⁵Ó Úva, divi ntō é dóo va'ã nto. Ñã ñuxiví sa ne, ñã ini ñã nto. Ntã tsi xu'ú ne, ini u nto ne, ñã sã'ã ini ñã tsi divi ntō táxnūu nto ko.

²⁶É kãka'an ntaa ú ni ñã xoo ñã'a nti'xe nto ne, kuan kōo vii ka ú di vata koo é na kuñnima ntō ña vatã ó kakuinima ntō ko ne, vata koo é mii ú kutúvi u ni ñã —ka'an Jesús.

18

Dã tñn ña Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹Dã kúvi ka'an Jesús sã'a ne, ku'é'en ña ni ña nti'i'í ña úun xo diñi xi'nti ntúte Cedruun. Ikñn kuk'vi ña má utun tatã kan ni ña nti'i'í ñã.

²Judã, ña diko Jesúsú ne, ini va'ã ña ikñn, tsi dóo ki'in ito kñnakuntōo dadii Jesús ni ña nti'i'í ña ikñn.

³Dukuñ né, ntēka Judã sntadun ni ña ntãde kuenta xúkūn, ña é táxnūu tó'ó dutú nĩ ña fariseú san. Xée ña ikñn, odo ña ñu'ú, ni chū'un, ni kãá é kã'nĩ nuu ñã Jesús.

⁴Ntã tsi é ini Jesúsú un nti'i'í nuu i nee kuvi ña ne, kii ña, kaka'an ñã ni ñã'a san:

—¿Xoo ñã'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ñã.

⁵Nantiko koó ñã, kaka'an ñã ni ñã:

—Jesuu, ñã ñuú Nazaree ntánantukú nti ñã —ka'an ñã.

Kaka'an Jesúsú ni ñã:

—Divi ú xu'u —ka'an ñã.

Judã, ña é diko ñã san ne, ntitsí dadii ña ni ñã'a san.

⁶Dã ka'an Jesúsú tsi divi ñã ne, un nti'i'í nti'i ñã'a san nákaa ata ñã; ntãva ñã kue'en ñã ñu'u kñn.

⁷Kidãã ne, tsixe'e xtúku Jesúsú ñã:

—¿Xoo ñã'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ñã.

Ntãka'an xtúku ñã:

—Jesuu, ñã ñuú Nazaree —ka'an ñã.

⁸Dã nantiko koó xtuku Jesúsú, kakã'an ñã ni ñã:

—É kãka'an xtúku ú ni ntō tsi divi ú xu'u.

Te xú'u ntánantuku ntō kó ne, na k'i'n kã ña nguú san —ka'an ñã.

⁹Kuan ó ka'an ñã vata koo é kñntaa tú'un é kã'an ñã: "Óvá, ña é tá'xi nto kó ne, nté uun ñã ña ni kunãã ñã", ka'an ñã.

¹⁰Kidãã ne, Simuun Pedru táva nuu ña kãã ñã né, dã é'nte tu'un ña lo'xo ña kãde tsiñu iña dútu ñã odo nũú san; náki'i'í tú'un ñã lo'xo kua'ã ñã. Ña kade tsiñu sán ne, Malcu nãni ñã.

¹¹Jesúú ne, kaka'an ñã ni Pedru kídãã:

—Nãxnuu vá'an kãá ó, ¿vã ñã ntu te nto'ó ko dontñi é ta'xi Úvã kó ko é ntō'o ko? —ka'an ñã.

Dã ntitsí me'ñu Jesúsú nuu Ánaa

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Sntadún san, nī tó'lo ña, nī ña ntáde kuenta xúkūn ña Israeé san ne, t̄in ña Jesuu, da kí'ni kutu ñá ña.

¹³ Dí'na intéka ña ña mí tuví Anaa, ñuntfí dūtu ñá odo núu kuia tsikan, ña nani Caífaa.

¹⁴ Divi Caífaá ne, é kaka'an ñá tsi díi ka vá'a ó te ūun tsi ña'a kuví ña kuenta iña un ntí ntí ña ñuu í san.

Dá kakā'an Pedru e ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ña ntini'i ña, ña uun ká san, ni Sīmuun Pedrú ne, nt̄ikin ñá Jesuu. Ini dūtu ñá odo núu san ña ntini'i ña, ña é uun sán ne, dukuān ne, kúk'ví ña ni Jesuu iní ví'i dutu ñá odo núu san.

¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, da nuū nt̄itsí ña atá xi'i kan. Kídáā ne, kué'en ña ntini'i ña, ñá ini dūtu ñá odo núu san, kaka'an ñá ní tã'nu nteé nta'a í xi'i san te k̄vi kuíta ntí'xin Pedru iní ví'i kán di.

¹⁷ Ta'nu nteé nta'a í xi'i san ne, tsixe'ē t̄un Pedru:

—¿Vá ña ntu te divi ntó é kant̄ikin ntó ña tsikan? —ka'an tun.

—Ña'a ní san, ñá te xū'u —ka'an ña.

¹⁸ Tsi da xe dóo ví'xin ne, ña ntáde tsiñu ní ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, t̄úun ña ñu'ú ne, dá ntatuní ña. Ikán nt̄itsí dad̄i Pedrú san ní ña, katuní ña di.

Dá ito ntee dutu ñá odo núu san Jesuu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Kídáā né, tsixe'e dūtu ñá odo núu san Jesuu kuénta iña ñá ntini'i ña ne, kuenta iña nchú'nt é kanakuá'a ña ña'a san.

²⁰ Nant̄iko kóo Jesuu, kaká'an ñá ní ña:

—Xū'ú ne, kaka'an ntaá u mé'ñū ña'a san un nt̄i'í kue'en dú'va ña. Nguentúvi tsi nakuá'a u ña má ví'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, ini ukún ka'nu sán di. Nté uun nuu í ña ní ká'an xū'ú u.

²¹ ¿Nté kui mií ú katsixe'e ntu ntó ko? Tsixe'e nto ñá'a san, ña téku í nté o kaka'án u. Divi ña ini ña nee iña é kaka'án u —ka'an Jesús.

²² Dá kakā'an ña sá'a ne, uun ña'a ña ntáde kuenta xúkūn sán, ña nt̄itsí etsin ne, xé'e nuu ña vinuu Jesuu, kaká'an ñá ní ña:

—¿Nté kui kuan nt̄u ó kanantiko kóon kaka'an ní dūtu ñá odo núu san? —ka'an ña.

²³ Nant̄iko kóo Jesuu, kaká'an ñá ní ña:

—Tē ña vá'a o kaka'án u ne, ká'an nto nee iña é ña vá'a ó san ní. Ntá tsi te vā'a o kaka'án u ne, ¿nté kui xé'e nuu ntun vinuú ko kuan? —ka'an ña.

²⁴ Kí'ni kutu ña ña kídaā né, dá táxnūu Anaá san ña mí tuví dutu ñá odo núu, ñá nani Caífaa.

Dá kakā'an xtúku Pedru tsi ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Da n̄i nt̄itsí Pedru, katúni ña nchú'un kán ne, kaka'an ñá'a san ní ña:

—¿Vá ña ntu te div̄in é nt̄ini'in ña tsikán di? —ka'an ña.

Ntá tsi divi ña ne, kaka'an ña:

—Ñá'a ní san, ñá te xū'u —ka'an ña.

²⁶ Kídáā ne, uun ña'a ña ntáde tsiñu iña dūtu ñá odo núu san, ñavi'i ña e é'nte Pedru ló'xo í ne, kaka'an ñá ní ña:

—¿Vá ña ntu te div̄in é ini ú o ni ña má utun tatá kán? —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an xtúku ña tsi ñá ini ñá ña ne, ura dú'va tsi í kána lí'xi san.

Dá nt̄itsí mé'ñū Jesuu nuu Pilatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Kídáā né, ntáka ña nú ví'i Caífaá ne, dá kueni'i ña Jesuu iní ví'i mé'ñū ña ñuú Roma. Dā ve vé'xi katúvi. Ña Israeé san ne, ña dí ní k̄'ví ña iní ví'i mé'ñū san vata koo é ña naxe'é ña nta'a ña. Tsi te kuan kōo ne, ña k̄vi ká'xi ña viko san.

²⁹ Dukuān né, nt̄i Pilatu nu kí'i kán, kaka'an ña:

—¿Neé ntú nuu í nt̄atsi'í kuétsi nto ña sá'a? —ka'an ña.

³⁰ Nant̄iko kōo ñá, ntáka'an ñá ní ña:

—Tē dí ña kini kaa ña ne, ña ntádā ntí ña kuenta ntá'a nto —ka'an ña.

³¹ Kídáā ne, kaka'an Pilatu ní ña:

—Kue'ēn ni'i nto ñá ní. Kada k̄'vē ntó iña ñá kuenta iña lei mí ntó —ka'an ña.

Ntá tsi ña Israeé san ne, ntáka'an ñá ní ña:

—Dōo xii kaá te nt̄i'í kué'e nti doxi'í dá xoo ká ña'a —ka'an ña.

³² Dukuan ó kúvi vatā ó kaka'an Jesús nté koo kúvi tē xi'i ña.

³³ Kídáā ne, kúnt̄i'ví xtuku Pilatu iní ví'i mé'ñū san, dá kána ña Jesuu, kátsixe'e ña ña:

—¿Vá div̄in nt̄un é Rei iña ñá Israeé? —ka'an ña.

³⁴ Nant̄iko kóo Jesuu, kaká'an ñá ní ña:

—¿Vá kuénta iña mií ntú nto é kuān ó kaka'an ntó san ne, o dē xé tuku ña'a san kaka'an ñá ní ntó? —ka'an ña.

³⁵ Nant̄iko kóo Pilatu, kaká'an ña:

—¿Vá ña Israeé ntú u? Ña ñuú mií o ní tó'lo dutú san ne, divi ña ntáda ña o kuenta ntá'a ko. ¿Neé ntu den? —ka'an Pilatú san.

³⁶ Nant̄iko kóo Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te ñuxiví sa kade ú rei. Tē dí ñuxiví sa kade k̄'vé u ne, nté dú'xen víi ña ntáde tsiñu iña ko vata koo é xoxo ntada í ko kuenta ntá'a ña Israeé san; ntá tsi ña te i'a káde k̄'vé u —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Pilatu ní ña kídaā:

—¿Vá dukuan ntú é rei ntí'xen? —ka'an ña. Nant̄iko kóo Jesuu, kaká'an ñá ní ña:

—Mii nto kaka'an nto é rei u. E divi tsiñu káku u. Dukuān ne, vé'xi ú ñuxiví sa vata koo é ká'an u nee iña é nuu é ntaá i. Xoo é ntio í é

nuu é ntaā i ne, katekú ña é káka'an u —ka'an ña.

³⁸ Tsixe'e Pilatu ña kídaa:

—¿Nee iñá ntu é nuu é ntaā i kuan? —ka'an ña.

Dā ntúvi Jesuu kuénta é kuvī ña

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Dā kúvi tsixe'e ña sá'a ne, kii xtuku ña, kaka'an ñá nī ña Israeé san:

—Nté uun kuétsi ña sá'a ña kánani'í ko.

³⁹ Ntá tsi nto'ó ne, vatā xkoó ini nto é nantii ú uun ña'a ña nuu kutū me'ñū viko sá ne, ¿ntio ntu nto é nantii ú Rei iñá ñá Israeé? —ka'an Pilatu.

⁴⁰ Un ntí nti ñá tsi ña'a san káchu'u ña, ntáka'an ña:

—Ñá te ña tsíkan nantii ntó ña, tsí Barabaá san! —ka'an ña.

Barabaá san ne, ña kae'ní ña'a.

19

¹ Kídaa né, kí'i Pilatú san Jesuú ne, da táxnū ña é natūnuu ña ña xo'ó u me.

² Sntadún san ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku iñu, da xntéku ña diki Jesuú ne, da xnū ña ña doo tnta.

³ Xée étsin ña mí ntísi ña ne, da ntáka'an ñá ni ñá:

—¿Ntiusi ntó, Rei iñá ñá Israeé! —ka'an ñá, dá kátu nuu ña vinuu ña.

⁴ Kii xtuku Pilatú san ne, kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Un kaa ña sá'a é nantii ú ña nuu nto vata koo é na kūtuni nto tsi ña ni nani'í ko nté uun kuétsi ñá —ka'an ña.

⁵ Kídaa ne, ntii Jesuu é ntéku le'e iñu san diki ñá ne, nuu ña doo tntá san. Kaka'an Pilatú san ni ñá'a san:

—¿Un kaa ñatí sa'a! —ka'an ña.

⁶ Dá ini tó'ó dutú san nī ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¿Na nākuntée ña ntiká krusi! ¿Na nākuntée ña ntiká krusi! —ka'an ña.

Kídaa ne, kaka'an Pilatú san ni ña:

—Kue'en ni'í mii nto ñá ni, dá naxntee ntó ña ntiká krusi kan. Tsi xu'ú ka'an u ne, ña túvi nee kuétsi ña —ka'an ña.

⁷ Dā nantíko kóo ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ña:

—Lei iñá nti ne, kaka'an tsí da mii é kuvī ña, tsí dotó tsí kaka'an ña é I'xá Xuva ko ña —ka'an ña.

⁸ Dā téku Pilatú san sá'a ne, dií ka ū'vi xtúku ña.

⁹ Kúntí'vi xtuku ña ini vi'í me'ñū san ne, dá kaká'an ñá ni Jesuu:

—¿Mí'í ntu ñūu vé'xin? —ka'an ña.

Ntá tsi Jesuú ne, ñá ni ká'an kue'en ña.

¹⁰ Dukuān ne, kaka'an Pilatú san ni ña:

—¿Nté kui ña kaká'an ntún nī ko? ¿Vá ña ntu inin tsí kuvi vii u naxntee ú o ntiká krusi, o kuvi nakáka xaa ú o? —ka'an ña.

¹¹ Nantíko kóo Jesuu, kaká'an ñá ni ña:

—Nté ña kuvi kadan kú'ven iñá ko té ña te Xuva ko ni ta'xi ña o. Dukuān ne, dií ka iō kuétsi ña é ntáda kó kuenta ntá'a o —ka'an ña.

¹² Nté ūra tsikán ne, ntukū nuu ini Pilatú san nté koo nantii ña ña. Ntá tsi ña Israeé san ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¿Te nantii nto ña sá'a ne, ñá te vá'a tiin nto ni Cesa! tsí te xōo ñá'a é káka'an ña é rei ñá ne, kaka'an ntée ña Cesa san —ka'an ña.

¹³ Dā téku Pilatu sá'a ne, nantii ña Jesuu. Kídaa ne, nákutūvi ña nú mesa vi'í me'ñū san mí nani Gábata, é káni tú'un Nú Xūu san é tū'un hébreu.

¹⁴ Dā ká'ñu ntuvi sispree víkó san ne, kaka'an Pilatú san nī ña Israeé san:

—¿Un kaa rei nto! —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi un tsi ntákachu'u ña'a san ntáka'an ña:

—¿Kue'en ni'í ntó ña! ¿Kue'en ni'í ntó ña! ¿Dá naxntee ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ñá'a san.

Kaka'an xtúku Pilatú san ni ñá'a san:

—¿Vá naxntee ntú u rei nto ntiká krusi kan? —ka'an ña.

Nántíko kóo tó'ó dutú san, ntáka'an ña:

—Xoxó ka xtúku é rei nti, tsí da mii tsí Cesa san —ka'an ña.

¹⁶ Kídaa né, ntáda kuenta Pilatú san Jesuu é na naxntee ñá ña ntiká krusi kan. Tñ ña ña né, dá kue'en ni'í ña ña.

Dā nakuntée Jesuu ntiká krusi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ntii Jesuu, ntéku dokó ña krusi ña, kue'en ña mí nani Gōlgota é káni tú'un Xkidiki Ntíxi kán é tū'un hébreu.

¹⁸ Ikan naxntee ñá ña ntiká krusi san ni ūvi ña'a ka ñatí. Uun ña ntee ña diñi kua'a ña ne, uun ña ntee ña diñi datsín ña. Jesuú ne, nuu me'ñū ña.

¹⁹ Pilatú san ne, táxnū ña kuvá'a ta'vi rkunū é kuntéé dikí krusi san é káka'an: “Jesuu, ñá ñūu Nazaree, Rei iñá ñá Israeé”, ka'an.

²⁰ Dōó titín ña Israeé san nakuá'a ña tú'un sa'a, tsí mi naxntee ñá Jesuu ntiká krusi ne, étsin ñūu ka'nu. Úni tú'un san uve na'a: tú'un hébreu, latiín, ni tú'un griegú di.

²¹ Tó'ó dutu iñá ñá Israeé san ne, ntáka'an ñá ni Pilatú san:

—Ñá ku xntee nto: “Rei iñá ñá Israeé”. Dií ka vá'a ó te xntee nto: “Ña é káka'an é Rei iñá ñá Israeé” —ka'an ña.

²² Ntá tsi Pilatú san ne, nantíko kóo ñá, kaka'an ña:

—É xntee na'a ú ne, é kuan tsí koo —ka'an ña.

²³ Dā kúvi náxntéé sntadún san Jesuu ntiká krusi san ne, kí'i ña doo ñá ne, dā kátsin dava ña kimi ta'vi. Uun ta'vi uun ta'vi ni'i ñá xe un xé un ñá. Dā kí'i ña du'nu kani ñá di, ntá tsi du'nu ñá ne, kantāa tsi nte dukun i un tsi nte xú'u i; ña túvi mí'i xí'i ta'an.

²⁴ Dukuān ne, sntadún san ne, ntáka'an ñá ni ta'an ña:

—Ñá nakatsin o sá'a; dii ka vá'á o te nadiki ó xoo e ní'i i —ka'an ña.

Kuan ó dé ña vata koo é kuntaa vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kátsin dava ña doó ko. Nadiki ña xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an. Kuān o dé sntadún san.

²⁵ Dí'i Jesuu ni ta'an dí'i ña, María, ñadī'i Clíofa, ni María Madālená ne, ntáñi étsin ña nú krusi san mí ntéé Jesuu.

²⁶ Dā íni Jesuu dí'i ña ni ña ntini'i ñá, ña e doó kuinima ñá ne, kaka'an ñá ni dí'i ñá:

—Nakunúu nta'a nto í'xá nto dan —ka'an ña.

²⁷ Dá kakā'an xtúku ña ni ña ntini'i ñá:

—Nakunúun nta'an dí'i ó dan —ka'an ña.

Nté ntúvi tsikán ne, nákunuu nta'a ña ntini'i ñá sán dí'i Jesuu.

Dā xí'i Jesuu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Dā kúvi sá'a ne, íni Jesuu tsi é kuntaa ntí'i vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne, kaka'an ña:

—Kaitsi ko ntute —ka'an ña.

²⁹ Ikān tuví uun kidi ntīdi ía ne, xnuu nto'o ña uun tí'nti doó ne, dá xntidó ñá diki chñn ne, da xni'ni ña xu'u ña.

³⁰ Dā kúvi xí'i ña ntīdi ía sán ne, kaka'an ña:

—É kúntaa ntí'i ve —ka'an ña.

Kidāá né, náxka'nu ntei ña diki ñá ne, xí'i ña.

Dā í'xi nūu uun sntadún san káa má xkintika Jesuu

³¹ Ntuví sá'á ne, ntuví é koo tu've iña víko ka'nu san. Ña Israeé ne, ña ni ntío ña é küve ka kúñu ña ntiká krusi ntuvi dá ió dá'na, tsi doó ka'nu ntuvi tsikan. Dukuān ne, kaka'an ñá ni Pilatú san te ku'e é ña itsi é ka'nu ña xkidá'nta ña uve ntiká krusi san vata koo é na kúvi kantí'i ña ne, dá kúvi nanuu nteé ña ña ntiká krusi.

³² Kidáá ne, ku'é en sntadún san, kuka'nu ña xiki dá'nta ña ata iko díni Jesuu san.

³³ Ntá tsi dá xee étsin ña mí rkāa nteé Jesuu ne, kūtuni ña tsi é xí'i ña. Dukuān ne, ñá ni é'nu ña xiki dá'nta ña.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a sntadún san ne, í'xi nūu ña káa ñá má xkintika Jesuu ne, ura tsi í kii níni ni ntute.

³⁵ Xu'u é kantaa ú ni nto sá'á ne, íni u nee iña kúvi. Kaka'an ntáa ú ni ntō vata koo é na kuñti'xe nto di, tsi íni u tsi nuu é ntaá í é káka'an u.

³⁶ É un ntí'i nūu i sá'a kúvi vata koo é kuntaa vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nté uun xiki ña ña ni tá'nu”, ka'an.

³⁷ Uun ká xtuku nuu i kaká'an tú'un Xuva kō di: “Kini ña'a san ña é í'xi nūu ña káa kúñu ñá”, ka'an.

Dā intú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Dā ita ntí'xin kúvi sá'a ne, vé'xi uun ñá'a, ñá nani Jōsee, ña ítuú Arimatea. Kuñti'xe xu'u ña Jesuu tsi dá xé ú'vi ña ña Israeé san. Dívi ña íkan ñá nta'a Pilatú san te ku'e é ña itsi é naki'i ña kúñu Jesuu. Pilatú san ne, xé'e ña itsi é kuān koo víi ña. Kidāá ne, ixnakí'i ña kúñu Jesuu ne, dá kue'en ní'i ña.

³⁹ Ikan tsi xee Nícodemu, ña é ñe'e é níñu, íxka'an ñá ni Jesuu, ódo ñá vata oko u'xi kílu cho'o vídin é kadāka dú'xe utun ni ú'xen xaví san.

⁴⁰ Ntuví ña náki'i ña Jesuu ne, dá náxtinuu ñá ña doo kuí'xin e xntá'a ña u'xen cho'ó san vatá xkoó ini ñá Israeé san.

⁴¹ Mí náxntéé ñá Jesuu ntiká krusi san ne, íkan étsin má utun tata. Ikān tuví uun ñaña xé'e mí é vata xoxo kunuu ntú'xi í.

⁴² Ikan tsi xnuu ntú'xi ña Jesuu, tsi íkan étsin tuví ñaña san, tsi dá xé kuenta iña í é kaxio tú've víko iña ñá Israeé san.

20

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Ntuví dá naki'i vité san ne, ntikin ní'ni ká kue'en María Madālena nú ñaña kán. Dā íto ña ne, íni ña tsi é xío tuví xuu é katávi núu xu'u ñaña san.

² Kaxkainu ña kue'en ña mí ntōo Simuun Pedru ni ña ntini'i ñá, ña é doó kuinima Jesuu. Kaka'an ñá ni ña:

—É nātavá ña Mastru ko nú ñaña ña kán né, nté ñá íni o mí'i kúnaxnúu ña ña —ka'an Mariá san.

³ Kidáá né, kíi Pedru ni ña ntini'i ñá, ña uun san, kue'en ñá nú ñaña kán.

⁴ Ntuví ñá koo dá ntaínu ña kue'en ña, ntá tsi díi ka íni ka ña é ña uun san. Dí'na ña xee ña nú ñaña san.

⁵ Náxka'nu ntei ña diki ña, íto ní'ni ña íni ñaña sán ne, íni ña doó san, ntá tsi ña ni kí'vi ña.

⁶ Kidáá ne, xé'e Simuun Pedrú san ne, dá kukí'vi ña íni ñaña sán ne, íkán íni ña doó san.

⁷ Ta'vi dōo é ítínuu diki Jesuu ne, ñá te túvi dadíi ká ní dōo ka'nú san, tsi é xío tuví kata'nu va'a.

⁸ Kidáá ne, kúkí'vi ña uun ña'a sán di, ña é xee dí'na nú ñaña sán ne, dá íni ña ne, kuñti'xe ña.

⁹ Ntá tsi vata ká'in diki ña é uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō tsí da mií é ntodo ña tē xi'i ña.

¹⁰ Kidáá né, ntiko kōó ña ntini'i ña, kunú'u ña nú vi'i ña kãn.

Dā ntii díto Jesuu núu María Madálena (Mr. 16:9-11)

¹¹ Ntá tsi Maríá sán ne, ntitsi ña diñi'í ñáña san, kaéku ña. Kuan tsi ó kaeku ña, náxkã'nu ntei ña diki ña, íto ni'ni ña iní ñáña sán ne,

¹² Iní ña uvi ña'a ánjē san é ñu'u ña doo kui'xin. Ntoo ña nú xuu mí intéku kúñu Jesuu. Uun ña'a ña tuví ña dikí ñáña sán ne, uun ña'a ña tuví ña xe'e i kan.

¹³ Tsixe'e ña ña:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadĩ'i? —ka'an ña.

—Tsi kue'en ni'i ña Mastru kó ne, ntē ñá iní u mí'i xnúu ña ña —ka'an ñá ni ña.

¹⁴ Dā ve tsi kaka'an ña sá'a ne, xkokōto ñá ne, íkan tsí iní ña Jesuu ntítsi ña, ntá tsi ña ni iní ña te divi Jesuu.

¹⁵ Jesuú ne, tsixe'e ña ña:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadĩ'i? ¿Xoó ña'a ntu kanantukun? —ka'an ña.

Ña kaito ntodo útun tatá san, kuíni Maríá sán ne, kaka'an ñá ni ña:

—Te divi nto kué'en ni'i ntó ña ne, ká'an nto ní ko mí'i náxnúu nto ña vata koo é ká'in u, kínak'i u ña —ka'an ña.

¹⁶ Dá kaká'an Jesuu ni ña:

—jMaríá! —ka'an ña.

Dā xkókoto ña, kaka'an ñá ni ña tū'un hébreú san:

—jRabuni! (é kãni tú'un Mastru) —ka'an ña.

¹⁷ Dá kaká'an Jesuu ni ña:

—Ñá kú dí tiin nta'an ko, tsi vata ntáá u mí tuví Uvã ko. Ntá tsi kué'en mí ntántoo ení ko ne, ká'an ni ña tsí ntaa u mí tuví Uvã ko, é divi ña Uva ntó di, tsí uun tsi Xuva ko ni ntó —ka'an ña.

¹⁸ Kidáá ne, kué'en Mária Madálená san, kuka'an ñá ni ña ntini'i ña:

—jÉ iní u Mastru kó ve! —ka'an ña.

Kidáa ne, ntaa ña ni ña tū'un é kãka'an Jesuu ni ña.

Dā ntii díto Jesuu mí ntántoo ña ntini'i ña (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Dā kuáa divi tsi ntúvi é kúvi uun vité san ne, kantí'u tsí xi'i san mí ntoo ña ntini'i ñá, tsí da xe ntaú'vi ñá ña Israeé san. Íkan tsí kúk'vi Jesuu, ntítsi ña mé'ñu ña kãn ne, kaka'an ñá ni ña:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

²⁰ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, náñē'e ñá ña nta'a ña ni xkintika ña. Ná tē nté kaa naku'un díni nima ñá ntini'i ña da íni ña Jesuu.

²¹ Kidáá ne, kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto. Vata ó táxnúu Uvã kó ko ne, kuan koo taxnúu ú nto di —ka'an ña.

²² Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, t'ví nteé ñá ña, kaka'an ña:

—Naki'i nto Espíritū Sántū san.

²³ Da xóó ka ña'a é káda ka'nu iní nto ni ña kuétsi ña ne, é ntí'i kuétsi ña. Ntá tsi da xóó ka ña'a é ña kada ka'nu iní nto ni ña kuétsi ña ne, é kuan tsí koo kuétsi ña —ka'an ña.

Dā íni Tumaá e ntóto Jesuu

²⁴ Ntá tsi Tumaá san, uun ña'a ña é kúvi uxuvi ñá'a ña ntini'i ña, ña é ntántēe I'xa Uví ne, xóxó ña da ntii díto Jesuu.

²⁵ Ntá tsi ntáka'an ñá ntini'i ña, ña nguú san ni ña:

—É iní nti Mastru kó ve —ka'an ña.

Ntá tsi Tumaá san ne, kaka'an ñá ni ña:

—¿Vá ntaa ntu? Tē ña kiní u mí dūku tsikí san nta'a ña, tē ña naki'ví u rkinta'á ko mí dūkú san ne, o tē ñá naki'ví u nta'a ko mí kanúu xkintika ñá dí ne, ña kúvi kuínti'xe ko —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ùna ntúvi ne, ntoo xtuku ña ntini'i ñá má vi'i kãn né, íkan tuví Tumaá san di. Kantí'u tsí xi'i ntóo ña, ntá tsi xee xtúku Jesuu, ntítsi ña mé'ñu ña, kaka'an ña:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

²⁷ Kidáa ne, kaka'an ñá ni Tūmaa san:

—Naki'vín rkinta'a o i'a ne, koton nta'a kó san ve. Tá'xin nta'a o, dá naki'vín xkintika kó san. Ná ku kuãn nte dó'on; na kuínti'xe o ko —ka'an ña.

²⁸ Nantíko kōó Tumaá san, kaka'an ñá ni ña:

—jTó'ó mií ko! jXuva ntí'xe ko! —ka'an ña.

²⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Ví'i a vé ne, kakuínti'xe o tsí da xe ínín ko. Ntá tsi jnté kui vá'a ña'a, ña é kakuínti'xe i kó kuãn te vata kiní ña ko! —ka'an ña.

Nuu i é de vá'a ña tutú sa'a

³⁰ Ná te da díi ka nuu i é idé Jesuu núu ñá ntini'i ñá é ña ni úve na'a tutú sa'a.

³¹ Ntá tsi nuu i sá'a úve na'a vata koo é kuínti'xe nto tsí Jesuú ne, divi ñá é táxnúu Xuva ko ñá né, divi ñá é I'xá Xuva ko ñá di. Te kuínti'xe nto ña ne, ní'i nto ntuvi vá'a íña ntó kuenta íña ña.

21

Dā ntii díto Jesuu núu ū'xe ñá'a ña ntini'i ña

¹ Dā rkontúvi e kúvi sá'a ntii díto Jesuu mí ntoo ña ntini'i ñá etsin nu míni kã'nu é nani Tiberia. Sá'a kúvi da ntii díto ña.

² Íkan ntoo dadú Simuun Pedrú san ni Tūmaa, ña é ntántēe I'xa Uví, ni Natanāe, ña vé'xi ñuú Canaa é káduku ntēe ñuú Galilea, ní ntuvi i'xá Zebedeu, ni úvi ka xtúku ña ntini'i Jesuu.

³ Simuun Pedrú san kaka'an ñá ni ña:

—Xu'ú ne, tsáká kitáva u —ka'an ña.

Ntáka'an ñá ni ña:

—Kí'ñn ntí ni ntó di —ka'an ña.

Kué'en ñā, ñu'ú ñā tun ntóo san. Ntá tsi niñu tsikán ne, nté uun tsákā ñā ni tavá ñā.

⁴ Ntá tsi dā v'e'xi túvi ne, ikān ntii dító Jesuu, ntísi ñā diñi ntute san. Ntá tsi ñā ntini'i ñā ne, ñā ni ñi ñā te divi Jēsuu.

⁵ Kidāā ne, kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Ō dá', çvāta ntu ni'i nto tsákā san? — ka'an ñā.

—Vātā —ka'an ñā.

⁶ Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Nakuitā nuu nto xunu nto diñi kuá'a nto sán ne, ikan ni'i ntó ti —ka'an ñā.

Kuān o dé nti'xe ñā ne, nté ñā ni kuvi natavá ka ñā xunu san e dóo ñu'u tsitu ku'e'en tsákā san.

⁷ Ñā ntini'i ñā, ñā e dóo kuinima Jēsuú ne, kaka'an ñā ni Pedrú san:

—jDivi mastru kó ñā! —ka'an ñā.

Dā ve tsi téku Pedrú san é divi Tó'o ñā ne, nákunū ñā du'nu ñā, tsí kantí'í ñā nuu ñā, dā entita ñā iní ntute san.

⁸ Da ni v'e'xi ñā nguú sán iní tun ntóo san, ntáñu'u ñā taraxá san é ñu'u tsitu tsákā san. Nā te nté sa ikā ñu'u ñā nú ntúte san; ió te ūun sientu métrū.

⁹ Dā núu ñā tun ntóo san nú ñuti kán ne, ikān ñi ñā é kai'xi ngíñu'u, nteku itun tsákā san ni tañú'ú san.

¹⁰ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Na k'i'xi nto uvi a tsáka, kiti dā ve táva nto san —ka'an ñā.

¹¹ Kūxee xtuku Simuun Pedrú san iní tun ntóo san ne, kanañu'u ñā taraxá san ñu'u kán. Uun ito tsi ñu'u tsitu ku'e'en taraxá san tsáka na'nu nti'i, uun sientu uvi diko uxuni ti. Kuān te dóo ku'e'e tí ne, nté ñā ni ntatsin táraxá san.

¹² Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Kixká'xi nto kuenta tevāā —ka'an ñā.

Kidāā ne, nté uun ñā'a ñā ñā ni kene iní ñā tsixe'e ñā ñā xoo ñā'a ñā, tsí da xé iní ñā tsi divi nti'xe ñā é Tó'o ñā.

¹³ Xée ètsin Jesuu ne, dā nánuu ntá'a ñā tañú'ú sán, xe'é ñā ñā. Kuan tsí o dé ñā ni tsákā sán di.

¹⁴ E sá'á kúvi ūni ito e ntii dító Jesuu núu ñā ntini'i ñā dā ntóto ñā é xi'i ñā.

Kaka'an Jēsuu ni Simuun Pedru

¹⁵ Dā kúvi é'xi ñā ne, kaka'an Jēsuu ni Simuun Pedru:

—Simuun, í'xá Juaan, çvā dií dií ka ntu kakuinima ó ko é sá'a? —ka'an ñā.

Kaka'an Pedru ni ñā:

—Iní ntú ku nto, Mastru, tsí ntio kó nto —ka'an ñā.

Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Kué'en é ká'xi a le'ntú ko sán ni —ka'an ñā.

¹⁶ É kúvi uvi ito tsixe'e Jēsuu ñā:

—Simuun, í'xá Juaan, çkakuinima ntú o ko? —ka'an ñā.

Kaka'an ñā ni ñā:

—Nuu é ntaā i, Mastru. Ini nto tsí ntio kó nto —ka'an ñā.

Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Kuenta v'ín le'ntú ko sán ni —ka'an ñā.

¹⁷ É kúvi uvi ito tsixe'e xtuku ñā ñā:

—Simuun, í'xá Juaan, çntio ntu o ko? —ka'an ñā.

Pedrú san ne, dóo u'vi kúvi ñā é uni ito tsixe'e ñā ñā tē ntio ñā ñā ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Mastru, divi nto ñi nto é un nti'í. Divi nto ñi nto tsí ntio kó nto —ka'an Pedrú san.

Kaka'an Jēsuu ni ñā kidāā:

—Kué'en é na ká'xi le'ntú ko sán ni.

¹⁸ Nuu é ntaā i é káka'an u ni ó. Dā kúvin ñatí kuetsi ne, nákunūun du'nu o dá k'i'in da mí'i ka mí ntio o. Ntá tsi tē kuátan ne, koó da nakāan ntá'a o ne, tuku ñā'a naxnūu ñā o du'nu ó ne, dá k'i'in ni'i ñā o mí'i ñā ntio o é k'i'in.

¹⁹ Kuan ó ka'an Jēsuu vata koo é kütuní Pedru nté koo kuvi tē xi'i ñā, vata koo é ká'an ñā'a tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kidāā ne, kaka'an ñā ni ñā:

—jKuntikín ko! —ka'an ñā.

Uun ñā'a ñā ntini'i Jēsuu, ñā e dóo kuinima ñā

²⁰ Dā xkókoto Pedru ata ñā ne, ñi ñā tsí kantikín ñā uun ñā'a ñā, ñā e dóo kuinima Jēsuu, ñā e itúvi diñi ñā da é'xi dadā ñā da kúvi viko san, ñā é tsixe'e xoo ñā'a é diko i ñā.

²¹ Dā ñi Pedru ñā ne, katsixe'e ñā Jēsuu:

—Ñā sá'a ne, çnté ntu koo kuvi ñā? —ka'an ñā.

²² Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Tē ntio ko é kutuví ñā da nté nainu xtúku ú ne, çvá neé ntú kuenta ñā o? jDivi'n né, kuntikín ko! —ka'an ñā.

²³ Dukuān ne, kuini ñā ntákuinti'xe i san tsí ñā kuví nti'xe ñā tsikan. Ntá tsi ñā te ni ká'an Jēsuu e ñā te kuví ñā. Da mii tsí é káka'an ñā: “çvá neé ntú kuenta ñā o tē ntio ko é kutúvi ka ñā dā nté nainu xtúku u?”, kuan ó ka'an ñā.

²⁴ Divi ñā ntini'i Jēsuu, ñā tsikán ne, divi ú xu'u é kantaa ú ni ntó nee ñā e ñi u. Xu'u téé na'á u tú'un sa'a. Ini o tsí nuu é ntaā i é káka'an u.

²⁵ Jesuu ne, dií ka t'ín ka nuu i é idé ñā di. Tē dí ni ūve na'a un nti' ntí sá'a ne, á te nté ñā xee tá'an ñuxiví sa é kuntóo tutu é ūve na'a kaka'an ñā ñā.

Nté ò dé tsiñu pustru Xúva kō

Dā ntántétu pustrú san Espíritū Sántū

¹ Xu'ú é Lucá u ne, táxnúú u tutú nta'a nto, Teófilu. Tutú é dé va'a dí'ná u ne, ntaa ú ni nto un nti'í é edé Jesuu, ni un nti'í é nakuā'a ña ña'a nté ntúvi dá eni ntu'u ñā

² da nté ntúvi é kúntáa ña e dukún kán. Dí'na dá kúntáa ña e dukún kán né, dé kú'vé ñā uxuvi ñā'a, ña é víi pustru íña ña ne, náñ'e ñā ña nté koo víi ña. Tsi xe'e Espíritū Sántū é kútuni ña nté koo ka'an ñā ni ñā.

³ Kidáa ne, xí'i ñā ntiká krusi. Ntá tsi da rkontúvi é xí'i ñā ne, mii ñā ntii díto ña mí ntoo pustru ña. Dóó kí'in itō ntii díto ká ña da nté xee tá'an uvi díko ntuvi. Dóó kue'e edé ña vata koo é kuñti'xe pustru ña tsi ntoto nti'xe ña ne, kaka'an ñā ni ñā íña mí kadé kú'vé Xuva kō.

⁴ Dā intóo dadii ká ña nī pustru ñā ne, kaka'an ñā ni ñā é ña ku ntaka ña ñuú Jerusaleen.

—Kuntétu ntó i'a da nté ni'í nto é kaka'an Úvā kō, vata ó ka'án u ni nto kídáa.

⁵ É ñi nto tsi Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña kō; ntá tsi ña kukuíi ka dá nainu míi Espíritū Sántū san é kunúu ñā nima nto —ka'an Jesuu ni ña.

Dá kúntáa Jesuu é dukún kán

⁶ Ña náataká nuu ni Jēsuú ne, tsixe'e ña ñā: —¿Vevíi ntu é nakáku ntó ñuú ña Israeé san? —ka'an ña.

⁷ Kidáa né, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñā te ntō'o é káduku ntée nto é kútuni nto nee ntúvi víi Úvā kō nuu i é víi ñā. Tsi kuenta íña míi ña é kade ña.

⁸ Ntá tsi te ínuu Espíritū Sántū san é kunúu ña nima ntó ne, divi ña xntii ña ntó é ká'an ntó xoo ñā'a ú ni ña ntoo ñuú Jerusaleén san. Da kidáa né, kue'én ntó ñuú Judea ni ñuú Samaria ne, kue'én ka nto dá kanií ñuxivi. Kue'én ntó, kuka'an ntódo nto ni ñā'a xoo ñā'a ú —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an Jēsuú ne, kúntáa ña e dukún kán. Mē'nú viko nu'u kúntáa ña ne, ñā ni íni ka pustru ñā ña.

¹⁰ Kuan tsí o ntáñi ña, ntaíto díto ña e dukún kán mí kúntáa ña ne, dá nēni ñā xee uvi ánje Xuva kō, ñu'u ña doo kui'xin.

¹¹ Ntáka'an ánjē sán ni ñā:

—Ó ñā ñuú Galilea, ¿nté kuñ nté ntaíto díto ntu nto e dukún kán? Tsi divi tsi Jēsuu, ña é naki'í Xuva kō né, vata tsí ó kúntáa ña e dukún ne, kuan tsí koo nainu xtúku ña ñuxivi a —ka'an ña.

Dā de kú've ñā Matia é nakunúu ña naa Júda

¹² Kidáa ne, ntáka ña xuku é nani Ólivú san. Ntíko koō ñā, kunú'u ña ñuú Jerusaleen é ña tuvi nté uun kilometru.

¹³ Dā náxee xtúku ña ne, kúxee ña má ví'i nínu kán. Divi ña ntoo sán ne: Pedru, ní Juaan, ní Sántiau, ní Ándree, ní Félípe, ní Túmaa, ní Bártulu, ní Máteu, ní túku Sántiau, i'xá Alfeu, ní Símuun Zélotte, ní Júda, ení Sántiau.

¹⁴ Nguentúvi ntánataká nuu un nti'í ntii ñā, ni ení Jesuu, ni dí'i ñā María, ni tuku ñad'í dí, é ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

¹⁵ Uun ntuvi ne, náataká nuu vata te uun sientu oko ñā'a, ña kuñti'xe i Jesuu. Kidáa ne, nákuñtísi Pedru é ká'an ñā ni ña ne, kaka'an ña:

¹⁶ —Ení, é ñi nto tsi da mii é kuvi nee íña é kaka'an Espíritū Sántū sán ne, nté ntúvi dí'na xe'é ña tú'un é xntée na'a Davii íña Júda san. Tsi Júda sán ne, divi ñā é intéka ña ñā'a é tññ ña Jesuu.

¹⁷ Divi ñā ne, dadii tsi pustru ntí ni ñā.

¹⁸ Ntá tsi é ñi ntó nté ó kúvi ña. Tsi kí'i ña diu'un é díko ña Jēsuú ne, ñii ñā uun itsi ñu'u. Kidáa ne, kantei ña, ko'xó ña. Ntáta i'xi ña ne, uun ito tsi kíi ntí'i ití ña ne, xí'i ñā.

¹⁹ Téku ntíi ntíi ñā'a, ña ntoo ñuú Jerusaleen, nté ó kúvi ña. Dukuñ né, íntántéé ñu'u san Aceldama, é kani tú'un Ñu'u Niñi.

²⁰ Kuñ ó uve na'a libru é nani Salmu, kaka'an:

Na kuñi ixu ví'i ña ve;

xōxó kúntōo ká i ikán,

ka'an líbrú san. Xío úve na'a túku, kaka'an:

É túku ñā'a nakunúu ña naa ña,

é víi ñā tsiñu é edé ña,

ka'an líbrú san.

²¹ I'a ntoo ñā'a é dadii tsi íka ntí ni ñā nguentúvi dá kátúvi Tó'ó ko Jēsuu ní ntí,

²² nté ntúvi dá itsi ntute ña nta'a Juaan un tsi da nté ntúvi é kúntáa ña ví'i antívi. É kántio ne, uun ñā'a kuntee tá'an ña ntí é ntuvi nā ntí uxuvi ñā'a ntí é ntáda ntaā ntí nee é ñi ntí, é ká'án ntí ni ñā'ā tsí nuu é ntaā i e ntóto Jesuu dá xí'i ña —ka'án Pedru.

²³ Kidáa ne, nakaxnúu ña úvi ñā'a: uun ñā'a, ñā nani Joséé Barsabaa (Justo nani ña dí), ni uun ñā'a, ñā nani Matia.

²⁴ Ntáka'an ntá'ví ña kídáa:

—Xuva, divi ntó é ñi nto nímá ntí xe un xé un ntí ne, tá'xi ntó na kútuní ntí xōo ñā'a é ntio nto

²⁵ é víi ñā pustru nto, é nakunúu ña naa Júda. Tsi Júda ne, nákuñáa ña tsiñu ña dá kuan ó dé ña é kñi kaa, dá kue'én ñā mí kadúku ntée ña —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, nadíki ñā te kíi xoo ñā'a é víi pustrú san. Dā kíi ne, dúku ntéé Matia san. Úra tsí i intee tá'an ña ni ú'xi íñ pustru, ñā nguú san.

2

Dā ínū Espírītū Sántū

1 Dā xee tá'an ntuvi é kŭvi viko iña ñá Israee, viko é nani Pentecósteé ne, dadii ntoo ntíi ntíi ña kuínti'xe i san.

2 Dā néni ñá uun káñu'ŭ tsí nte e dukún kan, vatā ó te tátsin dóo ntii kainu ne, koó da kake'xen ni kava má vi'í mi ntoo ña.

3 Kidáa ne, ntii díto ñu'u kai'xi. Kaxi'í nuu ñu'u san dikí ñá xe un xé un ña.

4 Kidáa ne, ínū Espírītū Sántū san nima ñá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ña é tŭku e tŭku tŭ'ŭn, tsí xe'e Espírītū Sántū san é kŭvi ka'an ña.

5 Ntuvi sá'á ne, xee ntíi ntíi tatá vi'í ña Israee, ña e dóo ntainuu ini i Xuva kō. Dā mí'í ká ñuu vé'xi ña, xéé ña ñúú Jerusaleen é vii ña nchu'un Xuva kō.

6 Dā tékŭ ntíi ntíi ña'a san tsi dóo ntii kaka'an ñu'ú ne, ikan tsí nátaká nuu ntíi ntíi ña. Ña é da ve xéé sán ne, é tŭku e tŭku tŭ'ŭn ntáka'an ña. Koó dā kúdu'va ña da téku ña tŭ'ŭn ña e ntáka'an ña kuínti'xe i san.

7 Koó dā kúdana ini ña ne, ntánatíin ña ni tá'an ña, ntáka'an ña:

—¿Vá ña ntu te ña ñuú Galilea, ña kuān ó ntáka'an san?

8 ¿Nté kuí ntátekŭ ntu ko tŭ'ŭn é ntáka'an ña, vata tsi té dadii tŭ'ŭn ko ni ña?

9 Tsi xo'ō ne, é xío xío ñuu ko: ñuú Partia, ni ñuú Media, ni ñuú Elan, ni ñuú Mesopotamia, ni ñuú Judea, ni ñuú Capadocia, ni ñuú Puntu, ni ñuú Asia,

10 ni ñuú Frigia, ni ñuú Panfilia, ni ñuú Egíto né, iō ñá ne, vé'xi ña un tsi nte ñuu África, é díi ka ikā é ñuú Cirene. I'a ntoo ña ñuú Romá di; iō ñá ne, ña Israee ña; iō ñá ne, dadii tsi ntántikin ñá Xuva ko ni ña Israee.

11 I'a ntoo ña ñuú Cretá di, ni ña ñuú Arabia. Ntá tsi un ntíi ntíi o ntáteku ko é ntántaa ña ni kō nté o de Xuva kō e dóo kaxntii ña kō né, divi tsi tŭ'ŭn mii kō ntáka'an ña —ka'an ña.

12 Koó dā kúdu'va ña nee iña é kákuvi ne, ntátsixe'e tá'an ña:

—¿Mí'í ntu vé'xi é kuan o ntáde ña'a san? —ka'an ña.

13 Ntá tsi iō ñá ne, da ntáxkuntée ña, ntáka'an ña:

—Tē dóo ñu'u tsitŭ nima ña vínu xee —ka'an ña.

Nté o ka'án Pedru ni ña'a san

14 Kidáa ne, nákontāñi dadii Pedru ni pustru ñá u'xi in san é ká'an ñá ni ñá'a sán ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ñá ni ñá:

—Un ntí'í kue'en dú'va ntō, ña ñuú Judea ni ñá ñuú Jerusaleén ne, vi'a ve ne, kini vá'a nto é ka'án nti ni ntō.

15 Ñá'a sá'á ne, ña te kí'vi ña. Ini nto tsi dā ve kaeku in tevāa.

16 Ñá'á ni san, tsi sá'a ne, kakuvi vata o ka'an Jóee dá ka'an ñá naa Xuva ko é ŭve na'a nté ntŭvi di'na, kaka'an ña:

17 Te xéé tá'án ntuvi é ntí'í ñuxivi ne, táxnŭú u Espírītū Sántū ko é kunŭu ña nima ñá'a, ña ntoo dá kanií ñuxivi.

Kidáa ne, ká'an i'xā ntō, te tŭi, te ñad'í, naá ko.

Na kuetsí sán ne, vata koo kuvi é nákueni na, kini na é nañe'é u na.

Ñatā sán ne, ñuu ení kán nañe'é u ña nté koo kuvi rkontuvi.

18 Ntuvi tsikán ne, taxnŭú u Espírītū Sántū ko

é kunŭu ña nima ñá ntáde tsiñu kuenta iñá ko, te tŭi, te ñad'í ñá ne,

da kidáa ká'an ñá naá ko.

19 Ta'xi ú kuenta é dukún kán ne, ñuxivi a kii niñi ne,

koko ñu'ú ne, dōo kene u'me vata kaa viko nu'u.

20 Kuneé ngantii ne, koko ku'e'e kue'é xoo, vata ito niñi,

di'na tē xee tá'an ntuvi é nainu Tó'o kō. Kidáa ntŭvi e dóo ka'nu, e dóo vá'a o.

21 Dā xoó ka ña'a, ña é kaku ni'í i Tó'o kō ne, nakáku ña,

ka'an Jóee san kidaa.

22 'Un ntí'í kue'en dú'va nto, ñatíi Israee, kini vá'a nto é ká'án nti ni ntō: Tsi Jesuu, ñá ñuú Nazareé ne, divi ña e dóo va'á ña ni Xuva kō. É ini ntō tsi xe'é Xuva kō é kŭvi vii ña nuu i e dóo na'nu mé'ñu ntō né, dōo kue'e kuénta tá'xi ña vata koo é na kŭtuni nto tsi mii Xuva kō táxnŭu ña ña.

23 Ntá tsi dā ntŭvi ña kuenta ntá'a nto, vata tsi o dé kŭ'vé Xuva ko nté ntŭvi di'na ne, divi ntō tŭin nto ña ne, e'ni nto ña dā xe'é nto itsi é naxntee ñá kini ntáa san ña ntáká krusi.

24 Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'í ña. Ña ni kŭvi vii doxi'í san ni ña.

25 Tsi kuān ó uve na'a nte ntŭvi di'na, kaka'an rei Davii kuénta iña ña:

Ini u tsí nguentŭvi katuví u ni Xuva kō. Nā kau'vi kue'én ko,

tsí divi ñá kunuu mé'ñu kŭnuu dava ña ko.

26 Dukuān é nakŭnuu dŭni nimá ko ne, dōó dŭni ko, kaka'án u.

Nakutŭvi vá'á kue'en kŭñŭ ko,

27 tsi ñá xtuví mii ntō nimá ko doxi'í kán; nté ña ta'xi nto é tē'u kŭñŭ ko,

tsí xu'u é i'xā nto e dóo va'á u.

28 Divi ntō nañe'é ntō ko nté koo ni'í ko ntuvi va'á iñá ko. Xu'ú ne, nakunúu dini kue'én nimá ko é kutŭvi dadii ú ni ntō.

Kuan o ka'an Dávii san kidaa.

29 'Eni, é ini nto tsi xi'í ŭva ata ko Dávii ne, dā intŭ'xi ña. Tsi i'a tuvi dukan ñáña ña mii intŭ'xi ña.

³⁰ Ntá tsi Davií ne, kaka'an nã naa Xuva ko é kuån ó kaka'an nã. Ini nã tsi Xuva kó xe'é nã xu'u nã tsi uun i'xá ika nã kunūu naa nã é vii nã rei iñá ko, xo'ó e nã Israee o.

³¹ Dukuån né, vata tsi ó te nte dí'na ini Davií nté koo kuvu ne, ka'an nã kuenta iña é ntoto Cristu dá xi'i nã, tsi nã kunuu mii nima nã mí ñu'u nima nã xi'i; nté nã té'u kúñu nã di.

³² Ne, kuan ó kúvi nti'xe, tsi Xuva kó ne, nantóto nã Jesuu. Un nti' nti' nti é uxuvi nã'a ntí, ntáde ntaá nti tsi ini nti tsi nuu é ntaá i é ntóto nã dá xi'i nã.

³³ Kidáá ne, kúntaa nã é kutuví nã nta'a kua'a Xuva kó é kada kú'vë nã, tsi dóo ió nã é vii nã. Kidáá ne, táxnuu Xuva kó Espiritū Sántū sán, vatá ó kaka'an nã nte dí'na ne, divi nã kade nã é un nti'í é ntaíni nto nĩ é ntátekú nto é kákúvi vevii.

³⁴ Tsi nã te rei Davií san nã é kúntaa vi'i ant'vi, tsi mii Dávii kaká'an nã:

Kaka'an Xúva ko nĩ Tó'ó kó:

“Kutúvín díñi kua'a kó,

³⁵ dá nté kúvi vii nti'í ú nĩ nã ntaínchu'vi o”, ka'an Xúva kó.

Kuan ó ka'an Dávii kídáá.

³⁶ Na kútuni nti' nti' nã Israee san tsi nuu é ntaá i tsi divi Jēsuu, nã é náxnteé nto ntíkā krusi ne, divi nã é nakaxnúu Xuva ko nã é vii nã Tó'ó kó, é vii nã Cristu, nã é nakákú kó — ka'an Pedru ni nã.

³⁷ Dá téku nã'a san é kaka'an nã ni nã né, dóo u'vi kúvi nã. Tsixe'e nã Pedru ní pustru nã nguú san:

—Éni, ¿nté ntu koo vii nti é ntúvá'a ntí ni Xuva ko vë? —ka'an nã.

³⁸ Kidáá ne, kaka'an Pedru ni nã:

—Natu'vi nto kuétsi nto nta'a Xuva kó ne, kutsi ntute nto xé un xé un nto kuénta iña Jēsuu, vata koo é káda ka'nu iní Xuva ko kuétsi nto ne, ta'xi nã Espiritū Sántū é kunūu nã nima nto.

³⁹ Tsi tá'xi Xuva ko xū'u nã é kuån koo vii nã ni ko ni i'xá kó, ni ñn nti' nti' nã'a, kuån te dóo ikā ntoo nã, da xóo ka nã'a e kána Xuva kó é kúvi nã iña nã —ka'an nã.

⁴⁰ Dóo na'a kaka'an Pedru ni nã ne, dóo kue'e é kaka'an nã ni nã. Kaxé'e nã nã itsi, kaka'an nã:

—Kii nteé xio nto nã kini ntaá san ve — ka'an nã.

⁴¹ Dóo titín nã'a kuínti'xe nã é kaka'an nã ne, itsi ntute nã. Ió nã te ñni míil nã'a, nã é nakuvé ta'an ntuvi tsikan nĩ nã kuínti'xe i san.

⁴² Nã sã'a ne, dóo dé ntaa nã un nti'í é nañé'e pustrú san nã ne, dóo dé ntaa nã nataká nuu nã é kátsin dava nã tañú'u nĩ é ká'an ntá'ví nã ni Xuva kó di.

Ntuvia iña nã kuínti'xe i san dá iñi ntu'u é nataká nuu nã

⁴³ Xuva kó né, dóo xntíi nã pustrú san é vii nã nuu i e dóo na'nu, e dóo titín kuenta xé'e nã. Nã'a sán ne, koó dá kúdu'va nã ne, dóo u'vi nã.

⁴⁴ Nã kuínti'xe i sán ne, dadii tsi ika nã ne, uun tsi nima nã. Kaxntii tá'an nã ni da néé ka é ió iña nã.

⁴⁵ Diko nã iña míi nã ne, dá náke'nté dava nã diu'un i, tsi'í nã nta'a ta'an nã xé un xé un nã vata kaa é kátaan núu nã.

⁴⁶ Utén utén náataká nuu nã ini ukún ka'nu kán ne, dadii é'xi nã nú vi'í nã kán, katsín dava nã tañú'u. Dóo diní ñu'u nima nã ne, nté nã ni de ná'nu nã ni tá'an nã.

⁴⁷ Da mii kué'en tsi é nãnu'u nã ini nã Xuva kó ne, dóo vá'a ka'an nã'a san iña nã. Utén utén ne, dukuån ntákutitín nã'a, nã nakáku Xuva kó.

3

Dá ntúva'a nã xné'e

¹ Uun ntuvi ne, kué'en Pedru ní Juaan, kúntaa nã má ukún ka'nu kán dá kaeku uní kuáa, ura i é ntáká'an ntá'vi nã'a.

² Dá xee nã xi'í ukun kán ne, iní nã é vëxní'í nã'a san uun nãtíi, nã é natín di'in i nté dá káku. Utén utén kaxee ni'í nã nã ne, kaxtúvi nteé nã nã xi'í ukun kán, xi'í é naní E Dóo Va'a. Ikán xkutúvi nã, kaikan nã doméni nta'a nã ntáxee má ukún kán.

³ Dá ini nã tsi vé'xi Pedru ní Juaan é k'vi nã má ukún kán ne, íkan nã diu'un doméni nta'a nã.

⁴ Pedru ní Juaan ne, ió nã nã ne, kaka'an Pedru san ni nã:

—Koton nuú nti —ka'an nã.

⁵ Kidáá né, ió nã nuu nã té nee kué'e nã nã, kuíni nã.

⁶ Ntá tsi Pedru ne, kaka'an nã ni nã:

—Nã túvi kué'en tsi diu'un ko. Ntá tsi ió iñá ko é tá'xi ú o: kuenta iña Jesúristu, nã ñuú Nazaree, ká'an ú ni ó: Nakuntítsin, kakan ve —ka'an Pedru.

⁷ Kidáá ne, írkāa Pedru ntá'a nã é xntii nã nã nakuiñi nã ne, ura tsi i ntuvá'a di'in nã.

⁸ Koó dá kaentíta ntaa nã nakuntítsi nã ne, dá éni ntu'ñ nã kaika nã. Kú'v'vi dadii nã ni Pedru ní Juaan má ukún kán ne, koó dá kaentíta eninú nã kaika nã, kaka'an nã é dóo ka'nu Xuva kó.

⁹ Iní nti' nti' nã'a san é kaika nã, kanaanu'u nã ini nã Xuva kó ne,

¹⁰ koó dá kúdu'va nã'a san dá ini nã é ntúvá'a nã, tsi ini nã é divi nã é kaitúvi nteé nã xi'í é naní E Dóo Va'a san é kaikán nã doméni.

Dá ka'an ntódo Pedru Corído Salámuun kan

¹¹ Nãtíi san ne, kuan tsi ó karkaa nã Pedru ní Juaan, é nã ni ntío nã é nangava nã nã. Un nti' nti' nã'a sán ne, koó dá kúdu'va nã ne,

ntaínu ñā, vé'xi ñā mí ntoō ñā, uun itsi ini ukun kan mí é nani Corídoō Salámuun.

¹² Dā íni Pedru é vé'xi ñā'a sán ne, kaka'an ñā ní ñā:

—Ō ñā Israee, ¿nté kui koo da ntákudu'va ntu nto é kuan ō kúvi? ¿Nté kui kuān nte ntaínté'a ntu nto ntí? ¿Vá ñā ñā'ntí ntí kúvi idé ntí é ntúvá'a ñā sá'a? ¿Va dóo ntu ío ntí é ntavá'a ntí ñā xnē'e? Kuān te dóo ntaínuu ini ntí Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu vií ntí ntavá'a ntí ñā sá'a?

¹³ Ñā'á ni san, tsí Xuva kō, ñā inúu ini uva ata ko Ábraan ní Ísaa ní Jácóo ne, ñā ñā de kú'vé ñā é mii i'xā ñā Jesuu kodó nuū ñā. Divi ñā é ntáda nto ñā kuenta ntá'a ñā tsíñu i. Dā ntío Pilatu é nangāva ñā ñā ne, ñā ñā ntío ntō ne, ñā ni ntío ntō.

¹⁴ Jesuu ne, dóo vá'a ñā. Ñā túvi nee kuetsí ñā. Ntá tsi ñā ni ntío nto é nangāva ñā ñā. Divi ntō ne, íkan ntō é nantii ñā uun ñā'a ñā'tii, ñā é'ni ñā'a.

¹⁵ Dukuan ō é'ni nto ñā kata'xi ntuvi iña ko. Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ñā ñā. Ntí'í ne, íni ntí tsí nuu é ntaá i é kuan ō kúvi.

¹⁶ Vevii ne, ñā ñā ñā kúvi idé ñā é ntúvá'a ñā sá'a, ñā é káini ntō, tsí dá kaku ni'í ñā Jesuu ne, nakunúu ntii ñā. Tsí dá kuínti'xe ñā Jesuu ne, kutí ñā ntuvá'a vá'a ñā, vata tsi ō káini ntō uun ntí'í ntō ve.

¹⁷ É íni u, ení, tsí ñā ñā nto ni ñā odo nuū iña nto ne, ñā ni íni ntō xoo ñā'a é Jesuu da é'ni ntō ñā.

¹⁸ Ntá tsi dukuan ō dé ntaa Xuva kō é kaka'an ñā nté ntúvi di'na dá ntáka'an ñā ka'an naa ñā é da mii é ntō'o Cristu, ñā nakaxnúu ñā.

¹⁹ Dukuān ne, nadama nto nima kíni kaa nto ne, nakuní'í nto nima vá'a nto. Xnúu nto nima nto é kaka'an Xúva kō, vata koo é nákae ñā kuétsi ntō. Kídāā ne, ta'xi ñā é nakunuu díni nima ntō ne,

²⁰ taxnuu ñā Jesucristu, ñā é nakaxnúu ñā nte ntúvi di'na é kodo nuū ñā kuenta iña ko.

²¹ Vevii ne, da mii é kutuvi ñā vi'í antívi, kantéto ñā dá nte xee tá'an ntuvi é ntáva'a xéé xtuku Xuva kō ñūxívi, vata ō ntáka'an ñā ka'an naa Xuva ko, ñā intóo nte e ná'a, dá xé'é Xuva kō é kútuni ñā nté koo kúvi.

²² Tsí Muisee ne, kaka'an ñā ní ñāta kō, ñā intóo kídāā: "Xuva kō né, taxnúu ñā uun ñā'a é ñā ñā ñā táta ko, é ka'an ñā naa ñā, vata tsí o táxnúu ñā ko. Kíni va'va vá'a nto nee ntí'í ntí'í é ká'an ñā ní ntō,

²³ tsi te xoo ñā'a ñā ntío ñā kuínti'xe ñā é kaka'an ñā ne, kunaá ñā. Kii nteé xio ta'an ñā ñā Israee", ka'an Muisee nte kídāā.

²⁴ Kuan ō ka'an ntí'í ñā ka'an naa Xuva ko. Di'na Samuee, ní ún ntí'í ñā ka'an naa Xuva ko, ñā é vé'xí ata ñā, ntáka'an ntódo ñā nté koo kúvi vevii.

²⁵ Xuva kō ne, xé'e ñā xu'vú ntí uva ata ntō, ñā intóo di'na. Kúvi iña ntō ñā, tsí ntoo nto

naa ñā vevii. Tsí Xuva kō ne, kaka'an ñā ní Ábraan: "Kuenta iña i'xā nto ntuviko un ntí'í ntí'í ñā'a, ñā ntóo dá kaníi ñūxívi", ka'an ñā.

²⁶ Dukuān né, dá táxnúu Xuva ko i'xā ñā ne, di'na kuenta iña ntó táxnúu ñā, vata koo é ntáviko ñā nto, vata koo é ntu'vi nto kuétsi ntō —ka'an Pedru ní ñā.

4

Dā ntāñi Pedru ní Juaan núu ñā tsíñu i

¹ Pedru ní Juaan ne, ntáka'an dúkuan ñā ní ñā'a san dá xee dutu iña ñā Israee, ní tó'ō sntadun iña úkun ka'nu, ní ñā saduceu.

² Dóo dutí kuíni ñā ní Pedru ní Juaan, tsí ntánakuá'a ñā ñā'a san tsí nuu é ntaá i é ntoto xtuku o tē xi'í o, tsí ntóto Jesuu dá xi'í ñā.

³ Kídāā né, tññ ñā ñā, tsú'un kutu ñā ñā vi'í utun. Uun ñūú ñū'u kutu ñā, tsí é kuáa da tññ ñā ñā.

⁴ Ntá tsi dóo titín ñā'a kuínti'xe ñā da téku ñā tú'un é kaka'an ñā. Kídāā ne, xéé tá'an te u'un mii ñā'a kuínti'xe ñā Jesuu, é da mii kué'en tsí ñā'tii san ne, kaxio ñā'dí'í san di.

⁵ Utén sán ne, un ntí'í ntí'í ñā odo nuū iña ñā Israee san, ní ñāta, ní mastru lei iña úkun sán ne, nákaá nuu ñā ñūú Jerusaleen,

⁶ ní dūtu, ñā odo nuū, ñā nani Ánaá, ní ún ntí'í ntí'í ñāvi'í ñā, ní Caífaa, ní Juaan, ní Aléjandrú di.

⁷ Kídāā né, kánā ñā Pedru ní Juaan é xn-táñi me'ñū ñā ñā, da tsixé'e ñā ñā:

—¿Xoo ntu tá'xi i itsí é kuān koo vií nto? —ka'an ñā.

⁸ Pedrú ne, dóo nuu Espiritú Sántú nima ñā, kaka'an ñā:

—Un ntí'í ntí'í ntō, ñāta, ñā odo nuū iña ñā Israee:

⁹ te ntio nto tsixé'e ntō ntí nté ō xntí'í ntí ñā xne'é ne, nté ō kúvi ntuvá'a di'ín ñā ne,

¹⁰ kíni vá'a nto ve é káka'an ntí ni ntō, tsí ntío ntí é kútuni ntō ní ún ntí'í ntí'í ñā Israee tsí Jesucristu, ñā ñūú Nazaree, ñā naxntéé ntō ntiká krusi, ñā nantóto Xuva kō né, ñā ñā kúvi idé ñā é ntúvá'a ñā sá'a. I'a ntí'í ñā nuu ntō. Ini nto tsí ñā vadá ká ñā ntuvi.

¹¹ Jesuu ne, vata kaa xuu núu i kaa ñā. Divi ntō ne, vata ntáa ñā ntáxn-táñi vi'í ntáa nto, é nákuíta nto xuu é dií ka vá'a, xuu é kúvi xuu núu i.

¹² Tsí xōxō xtuku ka é kúvi nakákú i kō, tsí mii tsí Jesuu é kúvi vií ñā. Kuan ō dé kú'vé Xuva kō —ka'an Pedru ní ñā.

¹³ Ñā tsíñu i sán ne, koo dá kúdu'va ñā dá ini ñā tsí ñā te kau'vi kué'en tsí Pedru ní Juaan é ka'an ñā, kuān té ñā te tu've ñā, ñā te na'nu ñā'a ñā. Da kídāā kútuni ñā é dadíi íka ñā ní Jesuu.

¹⁴ Íkán ntí'í ñā ntuvá'a sán di. Dukuān ne, ñā ní kútuni ñā nté koo ka'an ntéé ñā ñā.

¹⁵ Kídāā ne, nantíi ñā ñā me'ñū juntá san ne, da ntánatín mii ñā,

¹⁶ ntáka'an ñā:

—¿Nté ntu koo vii o ni ñā? É iní ntií ntií ñā'a, ñā ntoo ñuú Jerusaleen, tsí idé ñā uun nuu i é dóo ka'nu. Ñā kúvi ká'an o té ñā nuu é ntaa i.

¹⁷ Ntá tsi ñā ntío ko é kükue'e núu i. Dukuān ne, kué'e o ñā itsi e nté uun ito ka ñā ka'an xtúku ñā kuenta iña Jesuu —ka'an ñā.

¹⁸ Kidáā né, kāna xtuku ñā ñā, kaka'an ñā ni ñā:

—Nté uun ito ka ñā ku ká'an ka nto ni ñā'a kuenta iña Jesuu —ka'an ñā.

¹⁹ Ntá tsi Pedru ní Juaán ne, nantíko koo ñā, kaka'an ñā ni ñā:

—Mii nto kadā kuení nto ve. ¿Nee iña é dii ka va'a é víi nti, te kuini nto: é kuinti'xe nti é ntáka'an ntó ne, ó é kuinti'xe nti é káka'an Xúva kó?

²⁰ Nti'í ne, da mii é ká'an nti ni ñā'a un nti'í é iní nti é edé Jesuu, un nti'í e téku nti é nakuā'a ñā nti —ka'an ñā.

²¹ Ñā tsiñu i sán ne, da mii tsi de tíi ñā ni ñā né, dā nakaka ñā ñā. Ñā ni kúvi kué'é ñā ñā é ntó'o ñā, tsi ú'vi ñā té dóo ka'an ñā'a san. Tsi un ntií ntií ñā'a sán ne, da mii kué'en tsi ntáka'an ñā e dóo ka'nu Xuva kó é kuan ó kúvi.

²² Tsi ñā xne'e, ñā é kuan ó ntuvá'a dí'in i sán ne, e itā nti'xin uvi díko kuia ñā.

Nté ó ka'an ntá'vi ñā kuinti'xe i san

²³ Dā ntií Pedru ní Juaan ví'i utun kān ne, kué'en ñā mí ntoo ta'an ñā, ñā kuinti'xe i, kuntáa ñā ni ñā nee nti'í nti'í nuu i é káka'an dutu ñā odo núu san ni ñātā san ni ñā.

²⁴ Dā téku ta'an ñā ne, uun tsi nima ñā ka'an ntá'vi ntií ntií ñā ni Xuva kó:

—Xuvā, divi ntó é Xuva nti'xe ntí nto; divi ntó é dóo ka'nu nto. Mii ntó dé kú'vè ntó e dukún kan ni ñūxivi a, ni ntute ñu'u kán, ni un nti'í é io.

²⁵ Mii nto ni Ēspirítu Sántu ntó ne, xé'e nto tú'un é ká'an ñā kade tsiñu iña nto, rei Davíi san, dá kaká'an ñā naá nto nté ntúvi dí'na, kaka'an ñā:

¿Nté kui dóo ntákudiin ñā tuku ñuú san?

¿Nté kui doto tsi ó ntántukū nuu iní ñā'a san?

²⁶ Kuntañi ntée ntií ntií rei iña ñūxivi, nataká nuu ntií ntií predente ñuú san dá ntāa ñā ata Xuva kó ní Cristu, ñā nakaxnúu Xuva kó, ka'an Dávíi san kidaā.

²⁷ Kuan ó kúvi nti'xe tsí rei Heróde ni Pōncio Pilatú ne, nataká nuu ñā má ñūú a ni ñā Israee ni ñā é ñā te ñā Israee, nátee ta'an ñā xu'u ñā, ntukū nuu iní ñā nté koo ka'ni ñā l'xá nto Jesuu, ñā e dóo va'á, ñā nakaxnúu nto.

²⁸ Dukuan ó dé ntaa ñā un nti'í nuu i vata tsi ó dé kú'vè ntó nte ntúvi dí'na é kuān koo kuví.

²⁹ Ví'a ve ne, koto nto, Xuvā, nté o ntáde ñā e ntaínchu'vi ñā nti. Xntii ntó ntí é ñā ku u'ví

nti é ká'an ntódo ntí ni ñā'a san tú'un nto, tsí iña nto kade tsiñu nti.

³⁰ Nátánteé nto nta'a nto ñā nchokuvi, ntavá'a nto ñā. Xntii ntó ntí é kúvi víi nti nuu i e dóo na'nu, e kue'e kuenta kue'e u ñā kuenta iña l'xá nto Jesuu e dóo va'á ñā —ka'an ñā.

³¹ Dā kúvi ka'an ntá'vi ñā ne, té'xén nuu ví'i mí ntoo ñā. Ínūu Espíritū Sántū nima ñā, un ntií ntií ñā ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ntódo ñā tú'un Xuva kó, tsí ñā te ntaú'vi kue'en tsi ñā.

Da nēé ka é ío iña ñā ne, iña ntií ntií ñā

³² Un ntií ntií ñā kuinti'xe i sán ne, uun tsi nima ñā, uun tsi é ntádé kuení ñā. Nté uun ñā ñā ni de víni ñā é ntio ta'an ñā. Tē nee iña é io iña ñā ne, ñā ni ká'an ñā te iña mii ñā, tsí iña ntií ntií ñā, ka'an ñā.

³³ Pustrú san ne, dóo ío dikí ñā é ká'an ñā ni ñā'a tsi ntóto Jesuu dá xi'í ñā. Dōo va'a ó intío ñā, tsí Xuva ko inuu mé'ñu ñā ñā.

³⁴ Nté uun ñā ñā ni taan núu ñā, tsí te xoo ñā'a é ío ñu'u í ne, ó ví'i i ne, nadiko ñā ne, dá xee ni'í ñā diu'un i

³⁵ É ntáde ñā kuenta ntá'a pustrú san. Kidáā ne, nake'nté dava ñā, na kuído ta'an ñā, xoo ñā'a é kátaan núu i.

³⁶ Kuān o dé uun l'xá ñā Levii, ñā nani Jósee, ñā vé'xi ñuú Chipre. Pustrú san ne, xntánteé ñā ñā Bernabee, é káni tú'un Ñā Kanaxnuu Ka'nu Nima Ko.

³⁷ Divi ñā né, nadiko ñā ñu'u ñā ne, da xee ni'í ñā diu'un i, ntáda ñā kuenta ntá'a pustrú san.

5

Nté ó kúvi Anania ni Sáfira

¹ É tuku ñātíi, ñā é nani Anānia, ni ñādí'í ñā, ñā é nani Sáfira ne, nádiko ñā uun itsi ñu'u ñā dí.

² Ntá tsi ñā sá'á ne, kí'i ñā diu'un í ne, xnūu vá'a ñā dava é kúvi iña mii ñā. É ntóó ka kúdiin ne, ntada ñā kuenta ntá'a pustrú san.

—Kuān sá kaa diu'un i —ka'an ñā.

Ñadí'í ñā ne, uun tsi xu'u ntáde ñā é kuān koo ka'an ñā.

³ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ñā:

—Anania, ¿nté kui xnúu ntu nto nima nto é káka'an Tó'ó é ñā va'á san? ¿Nté kui kaka'an ntú nto dovete ní Espíritū Sántū dá kí'i nto dava diu'un ñu'u san é kuví iña mii nto?

⁴ ¿Ñá ntu te iña mii nto ñu'u sán dí'na dá nadiko ntó? ¿Ñá ntu te iña mii ntó diu'un í dí? ¿Nté kui kene iní ntu nto é kuan ó dé nto? Tsi ñā te ñā'a san é kaeni nta'ví nto ñā, tsí mii Xuva kó —ka'án Pedru ni ñā.

⁵ Ananiá ne, dá téku ñā é káka'an ñā ni ñā ne, nantúve ñā ne, xi'í ñā. Dōo u'ví ntií ntií ñā'a san da kútuni ñā nte o kúvi ñā.

⁶ Kidáa ne, xée na kuetsi ne, dá'vi nuu na kúñu ña dóo ne, dá kue'en ní'i na ña, kúku'xí na ña.

⁷ Dá ita ntí'xin uni úra ne, xée ñadi'í ña. Váta kutúni ñá nte o kúvi xíi ña.

⁸ Pedrú ne, tsixe'e ña ña:

—Ká'an vë: ¿Dú'va ntu kaa inuu á'vi ñū'u é nádko ntó? —ka'an ña.

—Kuan tsí kaa inuu á'vi —ka'an ña.

⁹ Kidáa ne, kaka'an Pedru ni ña:

—¿Nté kuí kéne iní ntu o ni xíi o é kuan ó dé vete nto ni Espiritú Sántu? I'a kuntí'xi na kuetsi, na ixkú'xí xíi o. Vi'a ve ne, kiku'xí na o di —ka'an ña.

¹⁰ Ura tsí i nantúve ña nuú Pedrú ne, xí'i ña. Kidáa ne, xée na kuetsi sán ne, iní na tsí é xí'i ña. Tává na ña é kíkú'xí na ña diñi xíi ña.

¹¹ Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán nī ña ñuu i sán ne, dóo u'ví ña da kútuni ña nte o kúvi.

Dá ntu'vá'a ña nchokuvi

¹² Pustrú san ne, dóo kue'e kuénta xé'é ña; dóo kí'in itó idé ña nuu i e dóo na'nu mé'ñū ña'a san. Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán ne, dadíi náataká nuu ña iní ukún ka'nu kán mí nani Corído Salámuun.

¹³ Ná nguíi sán ne, dóo u'ví ña é kuve ta'an ña ña, kuán te dóo vá'a ka'an ñá'a san iña ña.

¹⁴ Ntá tsi dá dií dií ka kuínti'xe ña'a san Tó'o ko Jesucristú ne, dóo titín ña nákuve ta'an ña ña kuínti'xe i san, te tíi te ñadi'í ña.

¹⁵ Xee ní'i ña ña nchokuví di, tsóo ña ña nú ito, tsóo ña ña nú xúvi ítsi kán vata koo te áma kuíta ntí'xin Pedrú ne, kuán té ntati kúdi ña duku ntee ña ne, ntu'vá'a ña, kuíni ña.

¹⁶ Xée ñá'a san, ña ntoo etsin ñuu Jerusaleén di. Ná te da dií ná xee ña, odo ña ña nchokuví, ni ña ñu'ú é ña vá'a nima í ne, un ntí ntí ña ntu'vá'a ña.

Dá ñu'u kutú pustrú san vi'i utun kán

¹⁷ Kidáa ne, dutu ñá odo núu ni ùn ntí ntí ña saduceu, ñá ntí ni'í ña né, kúne'u iní ña ní pustrú san.

¹⁸ Tíin ña ña, tsú'un kutu ña ña vi'i utun.

¹⁹ Ntá tsi divi tsi níñú san xee uun ánje Xuva kō, nákaán ña xí'i vi'i utun, da nantíi ña pustrú san, kaka'an ña:

²⁰ —Kue'énntó, kuntañí ntó iní ukún ka'nu kán ne, ká'an nto ni ñá'a san nté koo ní'i ña ntuvi xéé iña ña —ka'an ña ní pustrú san.

²¹ Kué'en ña. Dá tuví ne, kúnti'ví ña iní ukún ka'nu kán ne, dá éni ntu'u ña nakuá'a ña ñá'a san.

Dá xee dútú ñá odo núu san ni ña ntíi ní'i ñá né, tává ña junta ká'nu ni ùn ntí ntí ñata, ña odo núu iña ñá Israeé ne, dá teé tsiñu ña maú san é kinakueká ña pustrú san vi'i utun kán.

²² Dá xee ñá vi'i utun kán ne, ¿mí'i ntu kí'xi ká pustrú san? Xoxó ka ña. Kuan tsí ó ntíko kōo maú san. Ntántaa ña ní ña ñe'é juntá san, kaka'an ña:

²³ —Dá xéé ntí vi'i utun kán ne, é kantí'ú xí'i i ne, ikán ntáñí ntée sntadún san atá xí'i i kan, ntáde ña kuenta; ntá tsi dá nákaán ntí xí'i i ne, xoxó ñu'u ká i —ka'an ña.

²⁴ Dutu ñá odo núu san ní tó'ó sntadun úkún ka'nu sán ne, dá téku ña é ntáka'an máú san ne, dóo itsu'un ña nté koo nainú kava ña nuu i sá'a.

²⁵ Ura tsí i xee úun ñatíi, kaka'an ñá ni ña:

—Un ntáa ña é tsu'un kutu ntó vi'i utun. Ikán ntáñí ñá iní ukún kán, ntánakuá'a ña ña'a san —ka'an ña.

²⁶ Kidáa ne, ñe'é tó'ó sntadún san ní máú san, ixnatún ña ña. Ntá tsi diin diin tsi nátiin ña ña, tsi u'ví ñá te kué'é xuu ña'a san ña.

²⁷ Dá náxee ní'i ña ñá ne, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta ká'nú san ne, dá kaka'an dútú ñá odo núu san ni ña:

²⁸ —Ntí'í ne, un ntíi tsi ka'án ntí ni ntó é ña ku nakua'á ka nto ña'a san kuenta iña Jesús. Divi ntó né, dá dií dií ka ntáde nto. É iní ntí ntí ña ñuu Jerusaleen tú'un é ntánakuá'a nto ña ne, ntadávi ntó ntí kuetsi i é xí'i Jesús —ka'an ña.

²⁹ Kidáa ne, Pedru ní pustru ñá nguíi sán ne, nantíko kōo ñá, ntáka'an ña:

—Díi dií ka nuu á'vi é kuínti'xe ntí Xuva kō é ña'a san.

³⁰ Divi tsi Xuva kō, ña é inúu ini uva ata kō, ña é intóo nte ntúvi di'na ne, divi ña nantoto ñá Jesús, ña é'ni nto dá náxnteé ntó ña ntiká krusi kan.

³¹ Xuva kō ntáa ní'i ña ña, kuntáa ña é kutuví ñá diñi kua'a ña, é kodo nuú ña, é nakakú ñá kō. Dukuán né, te nātu'vi o kuétsi kō, xo'ó é ña Israeé ó ne, ní'i kō é káda ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsi kō.

³² Sá'a é ntaxé'e ntí kuenta, ni Espiritú Sántu san, tsí ta'xi Xuva kō Espiritú Sántu é kunúu ña nima ko te kuínti'xe ko ña —ka'án pustrú san.

³³ Dá téku ña tsiñu i san é ntáka'an ña ne, dóo dutsi kuíni ña. Ncho ka'ní ña pustrú san.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a, ña faríseu, ñá nani Gamalíeé ne, mastrú lei iña ñá Israeé ña, ne, dóo íko ñu'u ñá'a san ña. Divi ña ne, nákuñtsi ña, kaka'an ñá te nantíi ña pustrú san kí'i kan uun da'na.

³⁵ Kidáa ne, kaka'an ña ní ña tsiñu i san:

—Ña Israeé, kadá kueni va'a ntó nté koo víi nto ni ña sá'a.

³⁶ Tsí emá tsi ne, xío uun ñatíi, ñá naní Teudá ne, dóo ka'nu ncho víi ña. Xío te kímí sientu ñatíi, ña ntíkin ña. Ntá tsi dá kúvi ne, ña'a é'ni ña ña ne, kidáa nákuite xáa ntí ntí ña ntí ni'í ña. Kidáa ne, xío da'na.

³⁷ Rkontúvi, ntuvi dá naka'vi ña ñá'a sán ne, ñá naní Júdá, ña ñuu Galileá ne, dóo ka'nu ncho víi ña ne, ñá te da dií ña'a intíkin ñá ña di. Ntá tsi xí'i ñá di ne, dá nákuite xáa ntí ntí ña intíkin ña.

³⁸ Dukuān é kākā'an u ni ntō é na tsoo mii nto ña sá'a. Ñá ku kini nteé ka ntó ña. Tsí te kuēnta iña ñá'a é ntánakuā'a ña ne, koó da'na mii.

³⁹ Ntá tsi te kuēnta iña Xuva ko é ntánakuā'a ña ne, ña kúvi vii nto é kini nteé ntó ña. Kuenta tsí vii nto ve vata koo é ña ka'an nteé nto Xuva kō —ka'an Gámalié san.

⁴⁰ Xíō ntaa ini ña tsiñu i san é kākā'an ña. Kidáa ne, nákana ña pustrú san é ntí'xi xtuku ña. Dá náxee ñá ne, nátií nuu ña ña xo'ó ne, dá kākā'an ñá ni ñá é ña ku ka'an ka ña iña Jéssu. Kidáa ne, nakáka ña ña.

⁴¹ Dá ntí pustrú san mé'ñú juntá san ne, dóo diní ña, tsí xe'é Xuva kō é ntó'o ña kuenta iña Jéssu.

⁴² Ñá ni tee dá'na kue'en tsí ña é nakuā'a ña ñá'a san. Nguentúvi ntáka'an ntódo ña ni ñá'a san kuenta iña Jéssu ini ukún ka'nu kan ní nú vi'i ñá'a sán di.

6

Ña u'xe ñá'a, ña é xntíi

¹ Ntúvi tsikán ne, kütitín ña kuínti'xe i Cristu. Kidáa ne, xío ñá'a é ntáka'an tú'un griegu éni ntu'u ñá tsi'i kuétsi ñá ña ntáka'an tú'un hēbreú san, ntáka'an ñá tsi ñad'í kii, ña ntáka'an tú'un griegu san ne, ñá kué'e tsi ntáni'i ña mí káxi'i é ká'xi ñá utén utén, tsi díi ka kue'e ntáni'i ñad'í kii, ña ntáka'an tú'un hēbreú san.

² Dukuān ne, uxúvi ñá'a pustrú san kána ña un ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é nataká nuu ña. Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Tē ntí'í vii nti tsiñu é kuēnta vii nti ña'a sán ne, ña kúvi vii nti é nakuā'a ntí nto tú'un Xuva kō.

³ Díi ka vá'a ó, ení, divi ntō nakaxnúu nto u'xe ñá'a ña'a nto é koto ña tsiñu sá'a. Nakaxnúu nto ñatíi, ña e dóo ini nté koo vii i, ña e dóo nuu Espiritú Sántú nima i, ña ntaíko ñu'u ña'a sán ne, divi ñá é vii ñá tsiñu é kuēnta vii ña ña ña'a san, é tsi'í ña é ká'xi ñad'í kii san.

⁴ Divi ntí ne, da mii tsí é ká'an ntá'vi nti ní é nakuā'a ntí ña'a tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ñá nguíi sán ne, xkúntee ini ña é ntáka'an pustrú san. Kidáa né, nákanúu ña u'xe ñá'a, vatá ó ka'an ña: di'na Esteba, ña e dóo kainuu ini i Xuva kō, e dóo nuu Espiritú Sántú nima ña; kidáa ne, Felipe, ni Prócuru, ni Nicánoo, ni Timuún, ni Pármēna, ni Cúlaa. Culaá san ne, ñuú Antioquia vé'xi ña, ntá tsi kantikn ñá Xuva ko vatá o dé ña Israee dá éni ntu'u ñá kuínti'xe ña Cristu.

⁶ Ntēka ña u'xe ñá'a ñatíi san, kue'en ni'í ña ña mí ntoo pustrú san. Pustrú san ne, xntekú ñá nta'a ña díki ñá u'xe ñá'a sán ne, ka'an ntá'vi ñá iña ña da xnuú nta'a ña ña tsiñu san.

⁷ Kidáa né, dóo ite xáa tú'un Xuva kō né, kütitín ña kuínti'xe i Tó'o ko Jéssu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ikán ne, titín dutu ñá Israee kuínti'xe ña di.

Dā tñn ña Esteba

⁸ Estebá san ne, dóo ki'in itō idé ña nuu i e dóo ka'nu, tsí Xuva kō dóo xntíi ña ña ne, náxnuu viko ña ña. Koó dá kúdu'va ña'a san da ini ña.

⁹ Ntá tsi ió ña vé'xi úkún é naní Ña Nakáku, ní ña vé'xi ñuú Cirene, ñuú Alejandria, ñuú Ciliciá, ní ñuú Ásiá ne, ñá ní xkúntee ini ña é kākā'an Esteba. Tuku ó dé kuení ña ne, eni ntu'u ñá ntánāa núu ña ni ñá.

¹⁰ Ntá tsi ña ni kuví vii ña ni ñá, tsi dóo vá'a ó kaka'an ña, tsí xe'e Espiritú Sántú san é kütuni ña nté koo ka'an ña.

¹¹ Kidáa ne, ntá'vi ña ña'a san é dá'vi ña Esteba dóvete. Tsi'í ña díki ña é ká'an ña tsí kākā'an káni Esteba iña Muísee ni iña Xuva kō di.

¹² Dukuan ó nateñu núu ña ña'a sán, ní ñata, ní mastrú lei Xúva kō. Kidáa né, dá neni tsi Esteba, tñn ña ña, kue'en níi ña ña mí ntoo ñá odo núu, ntáde ña junta.

¹³ Xee ní'í ñá ña é ká'an dóveté san ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, dóo kaka'an nteé ña vi'i Xuva kō né, dóo káni ó kaka'an ñá iña lei san di.

¹⁴ Tékú nti é kākā'an ña tsi Jéssu, ñá ñuú Nazareé ne, nakatsin ña vi'í Xuva kō ne, nadama ña é vatá xkoó ini ó e xtúvi Muísee —ka'an ñá ka'an dóveté san.

¹⁵ Kidáa ne, un ntíi ntíi ña odo núu san ní ña ntoo sán ne, Ito ña Estebá ne, Iní ña nuu ña e xi'í nuu vatá ó kaxi'í nuu nuu ánje.

7

Nté ó nantíko kōó Esteba

¹ Kidáa ne, kaka'an tó'o dutu iña ñá Israee san, katsixe'e ña Esteba:

—¿Ntāa ntu é ntáka'an ñá sá'a? —ka'an ña.

² Kidáa né, eni ntu'u Esteba kaká'an ñá ni ñá:

—Un ntí'í kué'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto, káni nto é kākā'an u ni ntō: Ini nto tsi Xuva kō, ña dóo ka'nu, ntii díto ñá nuu uva áta ko Ábraan nte ntúvi di'na, dá túvi dukuan ña ñuú Mesopotamia, di'na dá kí'in ña é kikutúvi ña ñuú Haraan.

³ Ne, kaka'an Xúva ko ni Ábraan: “Xtuvín miin ñuú o ni ún ntíi ntíi ñavi'í o, kué'én xio ñuú mí nañé' é u o ve”, ka'an ña.

⁴ Kidáa ntáka Ábraan ñuú Caldea, kué'en ña, kukuutúvi ñá ñuú Haraan. Rkontúvi ne, xi'í uva ñá né, Xuva kō kixnteká ña ña, xee ña ñuú sá'a mí ntoo ó vevii.

⁵ Ntá tsi Xuva kō ñá ni xe'é ña ñu'u é kúvi iña mii ña, nté un siin. Ntá tsi xe'é ña xu'u ña é dá nte rkontúvi kué'e ña ña ñu'u san. Tē xi'í

ñá ne, kuvi iña i'xá ña ni i'xá ika ñá dí, kuán te ntuvi tsikán ne, vata koo i'xá ña.

⁶ Sá'a káka'an Xúva ko ni Ábraan: "I'xá o ne, xio ñuú kuntōo ña; ñá te ñuú mii o kuntōo ña. Kidáa né, dōo kini koo víi ña'a san ni ña. Kí'i ña ña é kuétsi é káda tsiñu ña iña ña. Kímí sientu kuia é kuan koo nantō'o ña ña.

⁷ Ntá tsi kué'ē u é ntō'o ña ñuú tsikán e kuán koo nantō'o ña i'xá o. Kidáa ntii i'xá o ñuú tsikán, naxee ñá ñuú sá'a ne, i'a tsi kuntōo ña, kunuu iní ñá ko", ka'an Xúva ko ni ña.

⁸ Kidáa ne, xé'le Xuva ko xu'u ña ni Ábraán ne, dē kú'vē ña é tē'nte un siin kúñū é īxi un ntíi ntíi i'xá tii san vata koo é dīto e ntáduku ntée ña Xuva kō. Dukuān né, dā káku i'xá ña é nani Ísaa né, dē ntaa Ábraan, é'nté ña kúñū é īxi i da kúvi ūna ntúvi káku ne, kuan tsī o dé Isaa ni i'xá ña é nani Jácoo ne, kuan tsī o dé xtuku Jacoo ni ún ntíi ntíi i'xá ña, divi ñá é uva ūxuvi tátá ña Israee.

⁹ I'xá Jacoo san ne, kúne'u iní ña ni ení ña, ñá nani Jōsee ne, díko ña Jōsee san. Ña ñuú Egítō ñi ña ña é káda tsiñu ñá iña ña. Ntá tsi inūu mé'ñu Xuva ko Jōsee san ne,

¹⁰ nākákú ña ña é kánto'o ña. Xé'le ña é dōo kí'in iní Josee nté koo víi ña ne, xé'le ña é dōo kuinima rei ñuú Egítō sán ña, divi rei, ñá nani Farāuun. Rei san ne, nākaxnúu ña Josee é kodo nuú ñá ñuú Egítō ni nú vi'i ña kán di.

¹¹ 'Kidáa ne, kútama ñuú Egítō ni ñuú Canaan. Nā ni nī'i ñáta kō é ká'xi ña. Dōo ntō'o ña dōkō.

¹² Ntá tsi xee tú'ūn nta'a Jacoo tsí iō trigu ñuú Egítō sán ne, táxnūu ña i'xá ña, divi uva ata ika kō.

¹³ Dā kúvi uvi íto ñe'le ñá ne, da kidáa xé'le Josee kútumi ña é ēni mii ña ña ne, kidáa kútumi Fárauun é ñavi'i Josee san ne, tatá Israee ña.

¹⁴ Kidáa ne, táxnūu Josee tú'ūn é kí'in úva ña Jácoo, ni ún ntíi ntíi ñavi'i ña, kikuntōo ña ñuú Egítō. Ūni díko xe'un ñá'a ña

¹⁵ xé'le ña é kuntōo ña ñuú Egítō. Ikān xi'i Jacoo ni ñata kō, ña intōo di'na.

¹⁶ Dā rkontúvi dá xi'i ñá ne, kue'en ní'i ña ña ñuú Siqueén ne, ikan Intú'xi ña ña ña é ñi Ábraan ntá'a i'xá Hamoo.

¹⁷ E dōo káxa ña Israee san ñuú Egítō da xee ētsin ntuvi é ntúntaa é káka'an Xúva ko dā xé'le ña xu'u ña ni Ábraan.

¹⁸ Kidáa ne, xé'le tūku ña'a é vii ñá rei ñuú Egítō ne, rei tsikán ne, ña ni iní ñá xoo e Jōsee.

¹⁹ Rei sa'á ne, ēni nta'vi ña ñata kō né, dōo nantō'o ña ña. Dē kú'vē ña é nakuitá ñá un ntí'i i'xá tii san é dā ve kakaku vata koo é na kúvi, tsí ntio ña é nantí'i ña tatá kō.

²⁰ Ntuvia tsikán ne, káku Muisee. Uni xóo xtúvi xu'u ña i má vi'i ña kán é nakuē'nu ña i, tsí dōo ntio Xuva ko i.

²¹ Dā ña ni kuvi víi ka ña ni i né, da mii é xtuvi xaa ña i. Kidáa né, divi tsí dióko rei san

kí'i ña i ne, nakué'nu ña i vata tsi te i'xá mii ña.

²² Dukuān ne, kutú've Muisee san é un ntí'i é iní ña Egító ne, dōo iní ña nté koo ka'an ñá ne, dōo iō ña é vii ñá nee ntí'i ntí'i.

²³ Dā ntí'i ña uvi díko kuia ña ne, dē kuení ña é kí'in ña, kikoto ní'ni ña ña'a ña, ña Israee san.

²⁴ Ikān iní ña tsí uun ña'a ña Egító kanantō'o ña uun ña'a ña Israee. Muisee ne, nadá'an ña ñá'a ña, ña Israee san ne, ē'ní ña ña Egító san.

²⁵ Kuiní ña té kútuni ña'a ña é Xuva kō táxnūu ña ña é nakákú ñá ña. Ntá tsi ñá te kuan o ni ñe'le díki ña Israee san.

²⁶ Tuku ntuvi ne, ta'an tūku Muisee úvi ña'a ñá Israee, ntánaa ñá ne, ntio ña é naka'nté nuu ña, kaka'an ña: "¿Nté kui kuān ó de ntu nto? Tsí ñá vā'á ó é naa o ni ta'an kō", ka'an ña.

²⁷ Kidáa ne, uun ña'a ña, ña é kadē xení ni tā'an i ne, ti'vi nūu ña Muisee, kaka'an ña: "¿Xoó ntu kaka'an i é kadá kú'vē nto iñá ntí, é xntékú ku'vē ntó ntí?"

²⁸ ¿Vá ka'ní ntú nto ko vata ó é'ni nto ña Egító san iku'?", ka'an ña.

²⁹ Dā téku Muisee é káka'an ñá ne, Inu ña ñuú Egítō, kué'en ña, kukutúvi ñá ñuú Madiaan. Ikān éni vi'i ña ne, xío úvi i'xá ña.

³⁰ Íta ntí'xin uvi díko kuia ne, uun ntuvi kaika Muisee má kú'u kan etsin xuku é nani Sinái. Ikān iní ñá é kai'xi ntá'a utun sán ne, ntii díto uun ánje Xuva kō mé'ñu ñu'u é kai'xi san.

³¹ Koó dā kúdu'va Muisee da iní ña ne, xé'le ētsin ña é koto díto ña. Tékú ña tatsin Xúva kō é káka'an ñá ni ña:

³² "Xu'u ne, Xuva ñáta o Ábraan, Ísaa, ni Jácoo", ka'an ña. Koó dā kan'í Muisee é dōo ū'vi ña ne, ú'vi ñá é koto ña ñu'u san.

³³ Ne, kaka'an Xúva ko ni ña: "Nantíin ntí'xen o, tsí ñu'u mí ntítsín san ne, ñu'u kúiko.

³⁴ Xu'u ne, é iní u é kuán nte ntántó'o ña'a ko ñuú Egító. É téku ko é dōo nta'vi o ntáaan nuu ña. Dukuān é vē'xi ú é nakákú u ña. Ní'in ve, tsí nataxnūu ú o ñuú Egító", ka'an ña.

³⁵ Kuán te nántii ní'ni ñata kō san Muisee dá ntáka'an ña: "¿Xoó ntu kaka'an i é kadá kú'vē nto iñá ntí, é xntékú ku'vē ntó iñá ntí?", ne, divi ña é taxnuu Xuva kō é kadá kú'vē ntí'xe ña, é nakákú ñá ña Israee san, tsí kuān ó kaka'an Xúva ko ni ña da ntii díto ánje san mé'ñu ūtun é kai'xi san.

³⁶ Divi Muisee san é nátava ña ñata kō san da ntáka ña ñuú Egító. Divi ña é dé ña nuu i e dōo na'nu. Dōo kue'le kuénta xé'le ña dā intōo ña ñuú Egító, dā ita ntí'xin ñata ko Ntute ñu'u Kué'le ne, da nñ ika ña uvi díko kuia má kú'u kán di.

³⁷ Divi tsi Muisee é káka'an ñá ní ña Israee san: "Xuva ko ne, taxnúu ña uun ña'a, ña é

ka'án naa ña vata tsí ó de ú xu'u, uun ña'a, ña é divi tsi táta ko", ka'an Muisee.

³⁸ Muisee xtúku tsi san é itúvi ña ni ñata kō da náta ká nuu ña má kú'u kán ne, divi ña káka'an ñá nī ánjē rki uku Sínaia da xe'é Xuva kō tú'un ñá é káta'xi ntuvi iña ko é káda ntaa o.

³⁹ Ntá tsi ñata kō sán ne, ña ni ntío ña kuintí'xe ña Muisee ne, nántii nī'ni ña ña. Tívi íni ña e ntáka ña ñuú Egito ne, ntío ña é ntiko kōo xtúku ña.

⁴⁰ Kidáá né, kaka'an ñá'a sán ni Ároon: "É ntío ntí ne, káda vá'a nto é kúvi xuva ko, é kodo nóú nuu ko, tsí íá ini o nté ó kúvi ni Muisee, ñá natavá ko ñuú Egító", ka'an ña.

⁴¹ Kidáá natavá'a naá ñá uun i'xá duntiki e kúvi ti xuva ñá né, e'ni ña kiti kantíto nti'xe é ká'mi ña ti nuu kítí ntuvá'a naá san vata kaa doméni é kué'é ña ti. Tává ña dodíni iña xuva ña e ntavá'a naá míi ña.

⁴² Xuva kō né, tsoo mii ña ñá kídaa, ku ika ña ña ne, xe'é ñá é dotó tsi kunuu ini ña ngántii ni xoo ni ūn ntíí ntíí xntivi é ió e dukún kan, vatá ó uve na'a ini tutu é de vá'a ña é káka'án naa Xuva ko kídaa:

¿Amá ntu tá'xi nto kó doméni kítí e'ni nto da íka nto má ku'u kan da nī é ūvi díko kuiá san?

⁴³ Da mii kué'en tsi é ido nto vi'i doo iña xuva nto Moloó ne, ido nto xntivi iña xuva nto Refaan.

Ñá te divi ú ntánuu ini nto ko, tsí kudii e ntáva'a naá míi nto ntánuu ini nto. Dukuán né, natavá u nto ñuú nto ne, natsoo ú nto díi ka iká é ñuú Babilonia, ka'an Xúva ko ni ña Israeé san.

⁴⁴ Dá íka ñata kō má kú'u kán ne, íni'ni ñá vi'i doo e kúvi xúkūn, mí ñu'u vá'a lei iña Xuva ko, divi é ntáva'a naá ña'a san vata tsi ó nañé'e Xuva kō Muisee.

⁴⁵ Xúkūn vi'i doó san ne, kuvi iña ñáta kō kídaa ne, kuan tsí ó ntaído ñá dá xee ñá ni Jōsuee dá idé ña du'xen nī ña xio ñuu, é kí'i ña ñu'u ña, tsí Xuva kō nantii ña ña é ña te ña Israeé san vata koo é kúvi kuntoó ñata ko ñuú sa'a. Ne, i'a katúvi xúkūn vi'i doó san nté ntúvi dá itúvi rei Davii.

⁴⁶ Rei Davii san ne, doó ntio Xuva ko ña. Ncho xntitsi ñá xúkūn ká'nu iña Xuva ko, é divi tsi Xuva ñata ko Jácoo;

⁴⁷ ntá tsi rei Salamuun kúvi idé ña xntitsi ñá xúkūn san.

⁴⁸ Ntá tsi Xuva kō, ña e dóo ka'nu sán ne, ña te íni ukun e xntitsi ña'a san kutuvi ña. Tsi vatá ó kaka'an ña é káka'án naa Xuva kó ne:

⁴⁹ Vi'i antivi á tuví u, kadé kú'vé u. Nūxiví san ne, vata kaa teu é nteku nti'i dī'in ko kaa.

¿Nté ntu kaa vi'i é xntitsi ntó íná ko?

¿Ó mí'i ntu kútuvi da'na u?

⁵⁰ ¿Ñá ntu te xú'u e dé kú'vé u neé nti'i nti'i é ío?

ka'an Xúva kō.

⁵¹ Un nti'i kué'en dú'va nto ne, ¿nté kuán nte ló'o ntu nto? ¿Ñá ntátekú kué'en xnto? Vata tsi té ña ini nto xoo é Xuva kō. Ná ntákuinti'xe kué'en xnto é káka'an Espiritú Sántu san. Dadii xnto ni ñata ntó.

⁵² Dōo nantó'o ña da xōó ka ña'a, ña é ka'án naa Xuva kó ne, e'ni ña ña'a, ña é káka'an é kí'xi uun ñatíí, ña e dóo va'a é taxnuu Xuva kō. Vevii ne, é kí'xi ñá ne, divi ntó díko nto ñá né, e'ni nto ña di.

⁵³ Divi ntó ni'i ntó lei iña Xuva ko e kíxni'i ánjē san kídaa ne, nté ña ni kuintí'xe nto lei san. —Kuan ó ka'an Ésteba ni ñá odo núu iña ñá Israeé san.

Dá xi'i Ésteba

⁵⁴ Dá téku ña'a san é káka'an Éstebá ne, kúdiin kué'en ña. Vevii tsi ka'xí kué'en ñá ña, kuini ña.

⁵⁵ Ntá tsi Estebá ne, dōo nuu Espiritú Sántu nima ña. Ntáa ni'i ña nuu ñá e dukún kan, ini ña Xuva kō e dóo kaxi'i nuu ka'nu ña ne, nntisi Jesuu díni kua'a ña.

⁵⁶ Kidáá né, kaka'an ña: —¡Un kaa é kaini u! Nakaán vi'i antivi ne, kaini u ña Vexkúvi Ntatií, nntisi ña díni kua'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁷ Ntá tsi dutú san ne, kúdiin kué'en ña é kuán ó kaka'an ña. Edí ña lo'xo ñá ne, koó da vántiíni ña tūn ña Esteba,

⁵⁸ kué'en ní'i ña ña díni ñuú kán né, ikán xe'é xuu ña ña. Na ntátsi'i kuétsi ñá sán ne, tsoo vá'a ña doo ña nta'a uun ná kuetsi, ná naní Saúlú.

⁵⁹ Ntá tsi, da nī ntáxe'é xuu ña ña ne, kaka'an ntá'ví Esteba, kaka'an ña: —Tó'ó ko Jesuu, naki'i nto nimá ko —ka'an ña.

⁶⁰ Kidáá ne, nakunchiti ña ne, un ntii tsi káka'an ña:

—¡Xuvá, ka'nu vií nto nima ntó ni ña sá'a tsi kuán ó ntáde ña ní ko! —ka'an ña.

Dá kúvi ka'an ña sá'a ne, xí'i ña.

8

Nté ó nantó'o Saúlú ña ntákuinti'xe i

¹ Saúlú ne, ío ñá dodíni é ká'ni ña'a san Esteba.

Divi tsi ntúvi tsikan iñi ntu'u é dóo ntánantó'o ña'a san ña ntákuinti'xe i Jesuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ne, ínu ntíí ntíí ñá, dotó tsi kua'en ña, kukuntóo ña ñuú Judea ni ñuú Samaria. Mii sá pustrú san kantóo ña ñuú Jerusaleen.

² Ntá tsi ío ña'a, ña é dóo ntánuu ini i Xuva kō né, divi ñá í'xi ña Estebá ne, dōo éku neé ña ña.

³ Da nī Saúlú né, kuan tsí ó de ña, kanantó'o ña ña ntákuinti'xe i san. Kata'vi ña xí'i ña'a sán ne, katavá ña ña, te tíi te ñadí'i, é tsu'un kutu ña ña vi'i utun kán.

Dá kaká'an ntódo ña tú'un va'á san ñuú Samaria

⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i, ña e éka ñuú Jerusaleén ne, ta'án ñuú ta'án ñuú kue'en ña, ntáka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jesús.

⁵ Uun ña'a, ña nani Félipé ne, kué'en ña uun ñuú é káduku ntée ñuú Samaria ne, ikan káka'an ña ni ña'a iña Cristu.

⁶ Nataká nuu ña'a san é káni ña é káka'an ña ne, uun ito tsi kuínti'xe ntíi ntíi ñá é káka'an Félipé. Ntaíni va'a vá'a sa un ntíi ntíi ña'a san é káka'an ña ni ña ne, ntaíni ña tsí kade ña nuu i e dóo na'nu.

⁷ Xíó ña'a, ña é ñu'u é ña vá'á nima i ne, koó dá ntákachu'u ntaa é ña vá'á san da ntántii nima ñá'a san. Ne, dóo titín ña natín ni ña xne'e é di ne, ntuvá'a ña.

⁸ Uun ito tsi náku'un dini kue'en nima ñá'a san, ña ntoo ñuú tsíkan.

⁹ Ntá tsi uun ñatíi, ña nani Simuún ne, tatán ña. Émá tsi kade tatan ña, kaeni nta'ví ña ña ntoo ñuú Samaria, kaka'an ña tsi dóo ka'nu ña'a ña.

¹⁰ Un ntíi ntíi ña'a san, te kuetsi te na'nu ña ne, dóo ntaíni ña é káka'an ña ni ña ne, kuínti'xe ña ña, ntáka'an ña:

—Ña sa'á ne, dóo ió ñá é víi ñá. Vatá ó kade Xuva kó kade ña —ka'an ñá'a san.

¹¹ Dóo kuínti'xe ña'a san ña, tsí koó dá ntákudú'va ña nuu i é kákuvi kade ña. Tsi éma tsi kuán ó de ña, kaeni nta'ví ña ña'a san.

¹² Ntá tsi dá xee Félipé ne, eni ntu'u ña kaka'an ntódo ña iña i mí kadé kú've Xuva kó, kaka'an ña kuenta iña Jesúcristu. Kuínti'xe ña'a sán ne, titín ña ítsi ntute ña, te tii te ñadri'i.

¹³ Uun tsi nte Simuun kuínti'xe ña, ítsi ntute ña dí ne, dá éni ntu'u ña intíkin ña Felipe. Koó dá kúdu'va ña é kaíni ña nuu i é dóo na'nu san ni e dóo kue'e nuu i é edé ña.

¹⁴ Kidáa ne, xée tú'un nta'a pustru, ña ntoo ñuú Jerusaleén, tsí e kuínti'xe ña ñuú Samaria tú'un Xuva kó né, ikán táxnuu ña Pedru ní Juaan, kué'en ña.

¹⁵ Dá xee ña ñuú Samaria ne, ka'an ntá'ví ña iña ña ntoo ikán vata koo é ní'i ña Espíritú Sántú.

¹⁶ Tsi nté uun ña vata kunū Espíritú Sántú nima ña; mii tsi kuénta iña Tó'o ko Jesús ítsi ntute ña.

¹⁷ Kidáa ne, Pedru ní Juaan xntéku ña nta'a ña díki ñá'a san ne, inū Espíritú Sántú nima ña.

¹⁸ Dá íni Simuun tsí ní'i ña'a san Espíritú Sántú san dá xntéku pustrú san nta'a ña díki ñá ne, kaxe'e kuétsi ña ña diu'un,

¹⁹ kaka'an ña:

—Ta'xí nto é kúvi víi u vatá ó de nto, vata koo é tē xntekú u nta'a ko díki ñá'a san ne, ní'i ña Espíritú Sántú sán di —ka'an ña.

²⁰ Kidáa kaká'an Pedru ni ña:

—Ñá tē diu'un o é ntio ko! ¡Na kúnaán miin ní diu'un o, tsí kuán ó kadé kuení o é kuiin diu'un o é kata'xi Xuva kó doméni!

²¹ Ná te sa'a é káduku ntéen, tsí ña te vá'a nima o nuu Xuva ko.

²² Natu'vin kuetsi o, kákan nta'a Xuva kó é káda ka'nu iní ña ni ó é kuán ó kadé kuení o.

²³ Tsí divin ne, dóo kúv'e nima o, dóo kúkaven ni kuétsi o —ka'an Pedru ni ña.

²⁴ Kidáa ne, kaka'an Simuun:

—Mii nto kákan ntó nta'a Xuva kó é ña kuan koo kúvi ko vatá ó kaka'an ntó san —ka'an ña.

²⁵ Pustrú san ne, dá kúvi ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko, ni dá kúvi ntaa ña ni ña'a é un ntí'i é íni ña ne, kúnú'u ña ñuú Jerusaleén. Íta ntí'xin ña titín ñuú é káduku ntée ñuú Samaria dí ne, ikán ka'an ntódo xtuku ña tú'un va'á iña Jesúcristu.

Dá kaká'an Félipé ni ñatíi, ña vé'xi ñuú Etiopía

²⁶ Kidáa ne, ntii díto uun ánje Xuva ko nuu Félipé, káka'an ña:

—Kué'en máa i kán mí nuu ítsi é kaíta ntí'xin ñuú Jerusaleén é káñe'e ñuú Gaza —ka'an ña.

Ítsi sa'á ne, da mii má kú'u mí xoxo ntoo i.

²⁷ Félipé ne, kué'en ña ne, ítsi kán tá'an ña uun ña'a ñatíi, ña vé'xi ñuú Etiopía. Ña tsíkan ne, ña tsiñu i, díki i ña iña reina ñuú Etiopía, ña nani Cándace. Ítsi kan vé'xi ña sa'a é ñe'e ña ñuú Jerusaleén é víi ña nchu'un iña Xuva ko.

²⁸ Ntiko koó ña ñuú ña kán ne, nuu vá'a ña iní ví'i é káñu'u ídu. Nuú ña, kanakuá'a ña tutu é de vá'a Isaia, ña kaka'an naa Xuva ko nte ntúvi dí'na.

²⁹ Kidáa ne, kaka'an Espíritú Sántú sán ni Félipé:

—Kué'én, kúntikin ví'i é káñu'u idú san —ka'an ña.

³⁰ Koó dá káinu ña, kue'en ña ne, xée ntíkin ña ví'i é káñu'u idú san. Tékú ña é kanakuá'a ña ñuú Etiopía san tutu é de vá'a Isaia ne, tsixe'e ña ña:

—¿Káñe'e díki ntu nto é kanakuá'a nto san? —ka'an ña.

³¹ Ña ñuú Etiopía san ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntu? Dóo xu'u ó kaka'an. ¿Xoo ntu kuvi víi i nañe'e i ko neé kani tú'un? Kíxkene nto, kutuví ntó díni ko —ka'an ña ni ña.

—Kuvi di —ka'an Félipé.

³² Mí kanakuá'a ña tú'un Xuva kó né, du'vá ó kaka'an:

Tsí ntéka ña ña é ka'ni ñá ña vata kaa uun a le'ntu é ka'ni ña i; vata tsi kaa uun a le'ntu e dóo to'o, é ña te kaítsu'un dá kádeté ña idi i ne, kuán koo kuvi ña; díni díni tsi kutuví ñá di;

ñá ká'an kue'en tsí ña.

³³ Nantii ni'ni ña ña ne, ñá ni ñe'e me'ñu ña é kütuni ña kuétsi ña. ¿Mí'i ntu xio i'xá ña?

Tsí náki'i ña'a san ntuvi iña ña ñúxivi sa. Sá'a kaká'an tú'un Xuva kō mí nakua'a ña.

³⁴ Kidáā né, katsixe'e ña ñuú Etiopía san Felipe, káka'an ña:

—Vií nto da xe'e, ká'an nto ni ko: ¿Xoó ntu iña i é káka'an ñá sá'a, ña é káka'an naa Xuva ko? ¿Iña mii ntu ña kaká'an ñá ne, o iña tuku ñá'a? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

³⁵ Kidáā né, eni ntu'u Fēlope, kaka'an ñá ni ña, kanañe'e ñá ña nee é kani tú'un tú'un Xuva kō mí kanakua'a ña ne, kaka'an ñá ni ña iña Jesús.

³⁶ Kidáā né, dā ita ntí'xin ña uun itsi mí io ntúte ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—I'a io ntúte. ¿Vá ña kuvi ntu te kutsi ntúte u vevii? —ka'an ña.

³⁷ —Nté kui ña'a, te kaní nima ntó kakuinti'xe nto —ka'an Fēlope. Ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—Kakuinti'xé ko tsí Jesucristú ne, I'xá Xuva ko ñá —ka'an ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'an ña é nākuntitsi da'na idú san. Nūu ña, ntuvi ñá Felipe, kué'en ña nú ntute san ne, ikan tsí nakutsi ntúte Felipe san ña.

³⁹ Dā ntí ña diñi ntute kán ne, xio kue'en ní'i Espiritú Sántú san Felipe. Nte kidáā ña ni iní ka ña ñuú Etiopía san ña; ne, dóo diñi ña, nakunuu itsi xtuku ña.

⁴⁰ Felipé ne, é ñuú Azotó tóvi ña dá kutuni ñá ne, íka ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ña tú'ün va'á iña Jesús un tsí da nté xee ña ñuú Cesarea.

9

Dā nātivi iní Saúlú
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Da ñi kākudiin dukuan Saúlú ne, kainchu'vi ñá ña kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu, ncho ka'ni ña ña. Dukuān ne, kué'en ña, kúkoto ñá tó'o dutu.

² Íkan ña tütú é kué'é ña un ntí'i dütu úkun ñuú Damascú é ní'i ña itsi é tñin ña ña é kuínti'xe i Jesuu, te tíi te ñad'i, é k'i'in ní'i ña ña vi'i utun ñuú Jerusalem.

³ Ntá tsi da xee étsin ña diñi ñuú Damascú ne, koó dā kúdu'va ña dá xi'yí nuu ñu'u é v'e'xi e dukún kán.

⁴ Nantúve Saúlú ñu'u kán ne, kidáā téku ña uun tatsin é káka'an ni ña:

—Saúlú, ¿nté kui kanantō'on ntun ko? —ka'an tátsin san.

⁵ Kidáā ne, tsixe'e Saúlú:
—¿Xoó ntu ña'a nto? —ka'an ña.

Ne, kaka'an tátsin san:
—Xu'u é Jesuu. Divi ú e dóo kanantō'on ko. ¿Nté kui kantukun kuí'in mín ntun kúñu o? —ka'an ñá ní Saúlú san.

⁶ Saúlú ne, koó da kán'i kantei'ñá, kaka'an ña:

—Tó'o, ¿neé ntu ntio nto é víi u? —ka'an ña. Ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Nakuntitsin, kué'en ñuú Damascú ne, ikan ká'an ñá nee iña é v'iin —ka'an ña.

⁷ Ñatíi, ña ntaíka dadíi ní Saúlú né, dóo ú'vi ña, tsí téku ña tatsin san, ntá tsi nté uun xoxo ni iní ña.

⁸ Kidáā ne, nākuntitsí Saúlú é tūvi ña ñu'u kán. Ntá tsi dā nákaán ña ntuxnúu ña ne, ñá ni xí'í kue'en tsi. Kañú'u ña nta'a ña, kue'en ní'í ña ña ñuú Damascú.

⁹ Íkán katúvi ña uni ntúvi ne, ñá ni xí'í nuu ña; nté ña ni e'xí ña ne, nté ntúte ña ni xi'í ñá di.

¹⁰ Ñuú Damascú san tuví uun ña'a ña kuínti'xe i Jesuu, ñá nani Anānia. Kaka'an Tó'o ko ni ñá, vata tsi tē ntitsí ña nuu ña, kaka'an ñá ni ña:

—jō né, Anania! —ka'an ña.
—I'a tuví u —ka'an ña.

¹¹ Kidáā ne, kaka'an Tó'o ko ni ña:
—Nakuntitsin ne, kué'en itsi é nani Ítsi Ntaa. Ne, ikan kué'en, tsixe'en nú vi'i Júda te tuví uun ñatíi, ñá nani Saúlú, ñá v'e'xi ñuú Tarsu. Tsí vevii ne, ikán tuví ña, kaka'an ntá'ví ña.

¹² Ne, é xé'e ú é kiní ñá tsí uun ñatíi, ñá nani Anānia, ntitsí ña nuu ña, kúk'ví ña iní vi'í ña kán ne, xntekú ñá nta'a ña dikí ñá vata koo é náxi'í ntuxnúu ña —ka'an Tó'o ko ni Anānia san.

¹³ Ananiá ne, ntíko koó ñá, kaka'an ña:
—Iní ntó, Tó'o, tsí é dóo ntáka'an ña'a iña ñá sá'a. Ntáka'an ñá tsi dóo kiní idé ña ni ña kuínti'xe i nto, ña ntóo ñuú Jerusalem.

¹⁴ Vevii ne, xee ña i'a, ní'í ña tutú é xe'e tó'o dutú san é tñin ña un ntí'í ntí'í ña'a, ña é ntákaku ní'í divi'nto —ka'an Anania.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Tó'o ko ni ña:
—Ña té iní. Kue'en kán, tsí é nakaxnúu ú ñatíi sa'a é ká'an ña kuenta iñá ko ni ñu ntí'í ntí'í ña'a, ña tuku ñuú, ni ña odo núu iña ñá ne, ni ña Israeé san di.

¹⁶ Nañe'é u ña é ña te nté kaa ío é ntó'o ña kuenta iñá ko —ka'an Tó'o ko ni Ananiá san.

¹⁷ Kidáā ne, kué'en Anānia nú vi'í mí tuví Saúlú. Kúk'ví ña ne, xntekú ñá nta'a ña dikí ña, kaká'an ña:

—Ení ko, Saúlú, ña iní nto tsí Tó'o ko Jēsuú ne, divi ñá é ntíi díto ña mí'í Itsi vé'xi nto ne, divi ñá táxnúu ña ko é v'e'xi ú vata koo é na náxi'í xtuku ntuxnúu nto ne, vata koo é kunúu Espiritú Sántú san nima nto —ka'an Ananiá san.

¹⁸ Ura dú'va tsi i ntíi ntee vata kaa diden é nuu ntí'u ntuxnúu ña ne, nákiní xtuku ña. Kidáā ne, nākuntitsí Saúlú ne, ura tsí i ítsi ntute ña.

¹⁹ Kidáá né, e'xí ña ita ne, nakunúu ntii ña. Kükui ña katúvi ña ni ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Damascu.

Dá kakā'an ntódo Saúlū ñuú Damascu

²⁰ Ura tsi i eni ntu'ū Saúlū kākā'an ntódo ña ini ukún ña Israee, kākā'an ñá tsi Jesuú ne, divi ñá é I'xá Xuva kō.

²¹ Un ntii ntii ña'a san ne, ntáini ña Saúlū ne, koó dá kúdu'va ña da téku ña é kākā'an ña. Ntáka'an ñá'a san:

—¿Ñā ntu te ñá sá'a e dóo inchu'vi ña ña kuínti'xe Jesuu, ñá ntoo ñuú Jerusaleen? ¿Ñā ntu te i'a vé'xi ña, vexti:n xtuku ña ña'a é kúnteka ña ña nta'a tó'o dutu? —ka'an ñá'a san, ntátsixe'e tá'an ña.

²² Ntá tsi Saúlū ne, díi ka xio ntii ña kaka'an ntódo ña. Un tsi kúdana ini ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascu, tsi Saúlū ne, kanañ'e ña ña tsi Jesuú ne, divi ñá é Cristu ñá, divi ñá é intéto o ni ñata kō é kixnakakū ñá kō.

Dā nákaaku Saúlū é ncho ka'ni ña Israee san ña

²³ Dá kú titín ntuvi ne, ña Israee san natée ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu ini ña nté koo ka'ni ña Saúlū san.

²⁴ Ntá tsi kútuni Saúlū é kuān koo víi ña ni ña. Ntē ntúvi, ntē níñu ntantétu ña ña xi'i kan mí kii ña díñi ñuú san, é ka'ni ñá ña.

²⁵ Ntá tsi ña kuínti'xe i Jesuú san ne, xnūu ña Saúlū ini xika ka'nu niñú a ne, nanúu ña ña ntíká nto'o é kánti'u núu díñi ñuú san ne, dukuan o nakáku ña.

Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen

²⁶ Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen ne, ntio ña é kúntoo dadii ña ni ña kuínti'xe i san; ntá tsi un ntii ntii ña u'vi ñá ña, tsi ña ni kuínti'xe ña te núu é ntaá i é kuínti'xe Saúlū Jesuu.

²⁷ Ntá tsi uun ña'a, ñá nani Bernabée ne, intéka ña ña nta'a pustru, kántaa ña ni pustrú san nté o ini Saúlū Tó'o ko Jēsuu ítsi kán ne, nté o kaka'an Tó'o ko ni ña ne, nté o dé ña da itúvi ña ñuú Damascu, é ntē ña ni u'vi kue'en ña kaka'an ntódo ña iña Jēsuu.

²⁸ Saúlū ne, kátúvi ña ñuú Jerusaleen, ika dadii ña ni pustrú san da mí'i ká mí ñ'e ña.

²⁹ Nā te kau'vi ñá kaka'an ñá iña Tó'o ko Jēsuu, kánantiko koó ñá tū'un é ntáka'an ña Israee, ñá ntáka'an tū'un griegu; ntá tsi ña Israee san ne, dóo ntuku nuu ini ña nté koo ka'ni ña ña.

³⁰ Dā kútuni ña kuínti'xe i sán ne, ntēka ña Saúlū ñuú Cesareá ne, ikān táxnuu tuku ña ña ñuú Tarsu.

³¹ Da kidáá ne, kántōo vá'a un ntii ntii ña kuínti'xe i da mí'i ka mí ntoo ña: o ñuú Judeá ne, o ñuú Galilea, o ñuú Samaria. Dōo vá'a o intóo ña ne, dōo ntānuu ini ña Tó'o ko Jēsuu. Nāxnuu ka'nu Espiritú Sántu nima ñá di ne, dōo kútitín ña kidáá.

Dā ntuvá'a Enea

³² Da nñi kaika Pedru ta'án ñuú ta'án ñuú, kaito ní'ni ña ña kuínti'xe i ne, nakuíta ntí'xin ña, íto ni'ni ña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Lidá di.

³³ Ikān nání'i ña uun ñatīi, ñá nani Ēnea. E una kuía ntékú ña nú itó ña é natún ña.

³⁴ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Nakuntítsin, Enea, tsi Jesucristú ne, é ntāvá'a ña o. Naxntítsin íto o vē —ka'an ña.

Eneá ne, ura dú'va tsi i nakuntítsi ña.

³⁵ Un ntii ntii ña ntoo ñuú Lida ni ñá ntoo ñuú Saruún ne, ini ña é nakuntítsi ña. Kidáá né, tsoo mii ñá é ntántikin ña dí'na ne, eni ntu'u ña intíkin ña Tó'o ko Jēsuu.

Dā ntótō Dórcā é xi'i ña

³⁶ Xío uun ñadri, ña kuínti'xe i, ñá nani Tābita (é ncho ka'an Dórcā é tū'un griegu), ña tuví ñuú Jope. Ñadri sa'a ne, dóo vá'a o dé ña, dóo xntii ña ña kataan nú i.

³⁷ Ntuví tsikán ne, iñi ntú'u nchókuví ña ne, xí'i ña. Dā kúvi ntántoo ña ña ne, xtuví ñá ña má ví'i nínu kán, tsi úvi odo ntii'í tá'an ví'i ña.

³⁸ Tuví étsin ñuú Jopé san ñuú Lida, mí tuví Pedru. Íni ña kuínti'xe i san tsi ikān tuví ña ne, táxnúu ña uvi ña'a ñatīi é kúkoto ña ña:

—Kánti'í sá nto kue'en ntó ñuú Jope —ka'an ña.

³⁹ Kidáá ne, kue'en Pedru ni ña. Dā xee ñá ne, kue'en ní'i ña ña má ví'i mí tūvi ntāa ñá xi'i san. Un ntii ntii ñadri'í kii ntoo ña, ntaéku nteé ña ña. Náñ'e ñá Pedru dá'ma ni dū'nu e dé vá'a Dórcā dá katúvi ña.

⁴⁰ Kidáá né, kii ñu'u Pedru ñá, un ntii ntii ñá ne, inchtí ña, kaka'an ntá'vi ña. Kidáá ne, kaito ña nuu ñá xi'í san, kaka'an ña:

—¡Tābita! ¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i nákaán ña nuu ña ne, dá ini ña Pedrú san ne, náktuví tixi ña.

⁴¹ Irkáa Pedru ntá'a ña, naxntitsi ñá ña. Kidáá ne, kána ña ña kuínti'xe i san ni ñadri'í kii san, náñ'e ñá ña tsi e ntóto ña.

⁴² Un ntii ntii ña'a, ña ntoo ñuú Jopé ne, téku ña é kuan o kúvi ne, ñá te da díi ña kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu.

⁴³ Pedrú ne, kükuii ka ña katúvi ña ñuú tsikan nú ví'i Símuun, ña é katsoo itsi ñi kiti.

10

Pedru ni Córneliu

¹ Nuú Cesareá ne, tūvi uun ñatīi, ñá nani Córneliu, ñá de kú've iña uun sientu sntadun é nani Itálianu.

² Nā sá'a ne, dóo vá'a ña'a ña ni un ntii ntii ñavi'i ña. Kuān te ñá te ña Israee ña, ntá tsi dōo kanúu ini ña Xuva kō né, dōo ini xntii ña nee é kátaan núu ña Israee, é nguentúvi ini ka'an ntá'vi ña ni Xuva kō.

³ Uun ntuvi dá kaeku uni kuáa ne, koó dá kúdu'va Corneliu dá xēe núu ña uun ánje Xuva kō. Kaka'an ánje sán ni ña:

—¡Córneliu! —ka'an ña.

⁴ Corneliú ne, dōo u'v'í ña da íto ña nuu ánje sán ne, katsixe'e ña ña:

—¿Neé ntu ntio nto, Tó'ó? —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an ánje san:

—É tekú Xuva kō é kaka'an ntá'vín ni ña ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i.

⁵ Vi'a ve ne, taxnúun ña'a ñuú Jope é kíkana ña uun ña'a, ñá nani Simuun Pedru.

⁶ Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ña katsoo itsi ñi kiti. Diñí ntute ñu'u kán tuví vi'i ña. Simuun Pedrú san ne, ka'an ñá ni ó nté koo viin —ka'an ánje sán ni Córneliu.

⁷ Dá ntáka ánje san da kúvi ka'an ñá ni ña ne, kidáa kána ña uvi ña'a ña kade tsiñu iña ñá, ni sntádun, ña e dōo kaxntii ña, ña e dōo kanuu ini i Xuva kō,

⁸ kantaa ntí'i ña ni ña vata ó ka'an ánje san ni ña, dá táxnūu ña ña é k'ín ñá ñuú Jope.

⁹ Tévaá san ne, dá xee étsin ña ñuú Jópe ne, divi tsi úra kuxée Pedru rki vi'i kán é kúka'an ntá'v'í ña, tsí é ká'ñú ntuvi.

¹⁰ Dōó kakakin ña, ntá tsi da ñi kākuvá'a é ká'xi ñá ne, vata kuví é nakueni o,

¹¹ íñi ntú'ú ini ña é nákaan e dukún kán ne, vé'xi vāta kaa uun dōo mánta ka'nu é kantikín kútú ngimi ntikō diñi i ne, un tsi nte mi túvi ña nakutúvi.

¹² Ini dōo mánta sán ñu'u un ntí'i kiti, kiti íó kimi dí'ín i, ni kiti ntáñu'u xido i, ni un ntí'i nūu láa san, kiti ntaíko e dukún kán.

¹³ Kidáa né, tekú ña uun tátsín i é káka'an ni ña:

—O ne, Pedru, ka'nín kiti sá'a, dá ká'xín ti —ka'an tátsín san.

¹⁴ Ntá tsi nantiko kóo Pedru, kaka'an ña:

—¡Ñá'á, Tó'ó! tsí nté uun ito vata ka'xí u kiti kuán ntáa san, kiti é ka'an nto é ña vá'a é ka'xi o. Tsí dōo xii kaa é kuán koo ka'xí u é ña Israeé u —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an xtúku tatsín san ni ña:

—Nuu i é ntantoo Xúva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a —ka'an.

¹⁶ Úni íto kuan o kúvi. Kidáa ne, kúntāa dōo mánta san e dukún kán.

¹⁷ Pedrú ne, koó dá kúdana ini ña nee iñá kani tú'un é xee núu ña ne, divi tsi úra í xee ñátíí san, ña e táxnūu Corneliu, ntáñí ntée ña ña, ntátsixe'e ña vi'i Simuun.

¹⁸ Tsixe'e ña xi'i kan te ikán tuví ña nani Simuun Pedru.

¹⁹ Pedrú ne, nteku dukuan ñá rki vi'i kan, kadé kuení ña nuu i é xee núu ña. Kidáa ne, kaka'an Espiritú Sántú sán ni ña:

—Pedrú, kué'én, kükoton, tsí uni ña'a ntánantuku ña ó.

²⁰ Kué'én ni ña mí'i ki'ín ni'i ña o. Kuán te ñá te ña Israeé ña, ñá ku dē kueni o, tsi xu'ú kaka'án u é kixkueka ña o —ka'an Espiritú Sántú san.

²¹ Nūu Pedru mí ntáñí ñátíí san, ña táxnūu Corneliu. Kidáa ne, kaka'án Pedru:

—Xu'u é ntánantuku ntó ko. ¿Neé ntú tsiñu vé'xi ntó? —ka'an ñá ni ña.

²² Nantiko koó ñá, kaka'an ña:

—Ña nani Córneliu, tó'ó sntadun, táxnūu ña nti. Dōo vá'a ña'a ña, dōo kanuu ini ña Xuva kō ne, dōo vá'a tiin ñá ni ún ntíí ntíí ña Israeé. É káka'an ánje Xuva ko ni ña é kána ña nto é k'ín nto nú vi'i ña kán vata koo é kiní ña nee iña é ká'an ntó ni ña —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Kuitá ntí'xin nto má vi'i a, kuntōo da'na nto —ka'an ña.

Tévaá san ne, kué'én Pedru ni ñá ne, kaxio ña kuinti'xe i, ña ntoo ñuú Jope, é kué'én ñá ni ña di.

²⁴ Uun ká tuku ntuvi ne, xée ña ñuú Cesaarea. Ikan kántétu Corneliu ni ún ntíí ntíí ñavi'i ña ni ña vá'a tiin ni'i ñá, ña e kána ña.

²⁵ Dá xee Pedru nú vi'i ña kán ne, vé'xi Córneliu, náknunchiti ña nūu ña é kunuu ini ñá ña.

²⁶ Ntá tsi Pedrú ne, naxntitsí ñá ña, kaka'an ña:

—Nakuntitsi nto, tsí ñatíí ni'i tsi ko ntó —ka'an ñá ni Córneliu.

²⁷ Ntatíin ña, kúntí'vi ña ini vi'i kán né, íni Pedru e dōo ntoo ña'a.

²⁸ Ne, kaka'an ñá ni ña'a san:

—Ini nto tsi dōo xii kaa é kuntōo dadíi ñá Israeé ni ña tuku ñuu; ntá tsi dá vé nañé'e Xúva kō ko tsí ña kúvi ká'án u te ña vá'a da xōo ká ña'a, kuán té ña te ña Israeé ña.

²⁹ Dukuán ne, ñá ni de díkó u é k'í'xi ú da kána nto ko. Ká'an nto vé: ¿neé ntu tsiñu kána nto ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, kaka'an Córneliu:

—Dá kimi ntuvi ne, ura sá'a tuví u, kaka'an ntá'v'í u má vi'i kó a ne, dá nēni ko ntitsi uun ñatíí nuú ko, ña e dōo kaxi'i nuu dōo i ne,

³¹ kaka'an ñá ni ko: “Córneliu, é tekú Xuva kō é káka'an ntá'vín ni ña ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i.

³² Vi'a ve ne, taxnúun ña'a ñuú Jope é kíkana ña ña nani Simuun Pedru. Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ñá katsoo itsi ñi kiti, ña tuví diñí ntute ñu'u kán. Te k'í'xi ña ne, io é ká'án ñá ni ó", ka'an ñá ni ko.

³³ Dukuán ne, ura dú'va tsi i táxnūu ú tú'ún é k'í'xi ntó ne, dōo vá'a o dé nto é vé'xi nto. Veví ne, i'a ntoo ntí'i ntí nuú Xuva kō é k'ini ntí un ntí'i e ntío Xuva kō é ká'an ntó ni ña —ka'an Córneliu.

Dá nañé'e Pedru ñá'a san nú vi'i Córneliu

³⁴ Kidáa né, eni ntu'ú Pedru, kaká'an ñá ni ña:

—Veví ne, kutuní ko tsí nuu é ntaá i é dadíi tsi ntío Xuva ko kō, un ntíí ntíí ó, kuán te ñá Israeé o, kuán te xio ñuú kō,

³⁵ tsi naki'i ña da xóo ka ña'a e kuínti'xe i ña, e kade é vá'á, da mí'lí ká ñuu ñuxiví a.

³⁶ Tsi Xuva kō ne, ká'an ña nī ña Israee nté koo kuntoo vá'a o ni ña kuénta iña i é edé Jesucristu, divi ñá é Tó'o ko, ũn ntíi ntíi o.

³⁷ É ini nto nte o kúvi dá kanií ñúú Judea ni ñúú Galilea. Tsi di'na Juuaan Bautista íka ña, kaka'an ntódo ña é nātivi iní ko kuétsí kō ne, kutsi ntute o.

³⁸ Kidáa ne, xée Jesuu, ña vé'xi ñúú Nazaree. Tsi Xuva kō ntío ña é kúvi víi ña nee ntí'i ntí'i, tsi dóo nuu Espíritū Sántū nima ña. Kidáa né, íka ña, kade ña nuu i é vá'á, kantavá'a ña ña'a é ñu'u nta'a tó'ó é ña vá'á san. Tsi mii Xuva kō nuu mé'ñu ña ña.

³⁹ Divi ntí ne, kuvi ntada ntaá ntí tsi íni ntí un ntí'i é edé ña da íka ña ñúú Judea ni ñúú Jerusaleen. Ña'a é'ni ña ña, é naxnteē ñá ña ntíká krusi kan.

⁴⁰ Ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, nantóto Xuva ko ñá ne, tá'xi ña é kīnī ntí ña.

⁴¹ Ñá te un ntíi ntíi ña'a san ni íni ña ña da ntoto ña, ntá tsi mii ntí iní ntí ña. Tsi nte di'na náxaxnuu Xuva kō ntí é ntāda ntaá ntí nee é ini ntí. Tsi ntí'i ne, dadii intóo ntí ni ñá ne, dadii é'xi ntí ni ña da ntoto ña é xi'lí ña.

⁴² Kidáa né, Xuva kō téte tsiñu ña ntí é ntāda ntaá ntí tsi divi Jesuu, ña é dé kú'vé Xuva kō é xntékú ku've ñá un ntíi ntíi ña'a, ña ntántito ne, o ña xi'lí.

⁴³ Tsi nte ntúvi di'na ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko tsi da xóo ka ña'a, ña é kuínti'xe i Jesuu ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsí ña kuenta iña Jesuu —ka'án Pedru ni ña.

Ña é ña te ña Israeé ne, nī'i ña Espíritū Sántū

⁴⁴ Kaka'an dúkuān Pedru ni ña da xee Espíritū Sántū, inuu ña nima ña ntaíni tú'ün san, un ntíi ntíi ña.

⁴⁵ Ña kuínti'xe i, ña Israee, ñá vé'xi dadii ni Pédru ne, koó dá kúdu'va ña é kuān ó inuu Espíritū Sántū nima ñá'a san, kuān te ñá te ña Israee ña.

⁴⁶ Tsi téku ña é ntáka'an ña tú'ün é ñá ini ñá ne, ntáka'an ña é dóo ka'nu Xuva kō.

⁴⁷ Kidáa ne, kaka'án Pedru:

—¿Nté kui ña kuvi kutsi ntúte ña sá'a? Tsi é ntúdadii ña ni ko é dadii nuu Espíritū Sántū nima ña —ka'an ña.

⁴⁸ Kidáa ne, xé'le ña ítsi é kútsi ntute ña'a san kuenta iña Jesucristu. Dá kúvi itsi ntute ña ne, ntáka'an ñá ni Pédru te kúkuí ka ñá kutuví ñá ni ñá.

11

Dá xe'é Pedru kuénta ntá'a ña kuínti'xe i, ña ñúú Jerusaleen

¹ Xée tú'un nta'a pustrú san ni ña kuínti'xe i, ña ntoo ñúú Jerusaleen, tsi é kuínti'xe ña é ña te ña Israee tú'un Xuva kō.

² Ntá tsi dá ntíko kōo Pedru ñúú Jerusaleen ne, dóo ntáka'an ña kuínti'xe i, ña Israeé san, ntátsi'lí kuétsí ña ña,

³ ntáka'an ña:

—¿Nté kui kú'vi ntu ntó má vi'i ña é ña te ña Israeé? ¿Nté kui é'xi dadii ntu nto ni ñá? —ka'an ña.

⁴ Kidáa ne, eni ntu'ū Pedru kantáa ña ni ña un ntí'i é kúvi nte dá iñi ntu'ū, kaka'an ña:

⁵ —Xu'ú ne, dá itúvi ú ñúú Jope, kaka'an ntá'ví u ni Xuva kō ne, xée núu ko uun doo mánta ká'nu é kantíkin kútu ngimi ntíkō diñi i. Nte é dukún kán vé'xi ne, un tsi nte mi túvi ú nakutúvi.

⁶ Dá íto vá'a ú doo mánta san ne, íni u odo da néé ka nuu kiti é ió kimi dí'in i, kiti diin, ni kiti ntáñu'u xido i, nī láa, kiti ntaiko e dukún kán.

⁷ Kidáa téku ko uun tatsin é káka'an ní ko: “Nakuntísin, Pedru, ka'nín kiti san, dá ka'xín tí”, ka'an tátsín san.

⁸ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u: “¡Ñá'á, Tó'ó! tsi nté uun ito vata kuan koo vii u ni kiti é ká'an nto é ña vá'a é ká'xi o”, ka'án u.

⁹ Kidáa ne, kaka'an xtúku tátsín san nte é dukún kán, kaka'an: “É ntantoo Xuva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a”, ka'an tátsín san.

¹⁰ Úni ito kuan o kúvi ne, dá kúntáa e dukún kán.

¹¹ Ura dú'va tsi i xee úni ña'a ñatíí nú vi'i mí túvi u. Nté ñúú Cesarea vé'xi ña, vexnántuku ña ko.

¹² Kidáa ne, kaka'an Espíritū Sántū san ní ko é ña ku dé kuení ko é kī'n u ni ñatíí san mí ki'in ni'lí ñá ko, kuān té ña te ña Israee ña. Dadii ñe'é u, ni ntí'i iñu ení ko ña sá'a, kí'vi ntí'i ntí iní vi'lí ñatíí, ñá nani Cōrneliu.

¹³ Cornelíu san ne, kántaa ña ni ntí nté o ini ña uun ánje Xuva kō, ntítsi ña má vi'lí ña kán ne, kaka'an ánje sán ni ñá: “Taxnúún ña'a ñúú Jope, na kíkoto ñá uun ña'a, ñá nani Simuun Pedru,

¹⁴ tsi divi ña ká'an ñá ni o nté koo nakákú Xuva ko o ni ũn ntíi ntíi ñavi'lí o”, ka'an ña.

¹⁵ Kidáa né, dá éni ntu'ū ú kaka'án u ni ñá'a sán ne, ura tsi i xée Espíritū Sántū san, inuu ñá nima ún ntíi ntíi ña'a san, vata tsi ó inuu ñá nima ko xo'ó dá iñi ntu'ū.

¹⁶ Kidáa né, naka'án kó tú'ün é káka'an Tó'o ko Jesuu kidaá dá kaká'an ña: “Nuu é ntaá i tsi Juuaan ne, ntute nakutsi ntúte ña nto. Ntá tsi xu'ú ne, ña te ntúte nakútsi ntute ú nto, tsi ta'xi u é kunúu Espíritū Sántū nima nto”, ka'an ña.

¹⁷ Vevíí ne, te Xuva ko káxe'e ña tuku ña'a vata tsi o tá'xi ña ko xo'ó dá kuínti'xe kō Tó'o ko Jesucristú ne, ña kúvi ká'nté nuu ú neé ncho vii ña —ka'án Pedru ni ña.

¹⁸ Dá téku ña'a san é káka'án Pedru ni ñá ne, ñá ni ká'án ka ña. Da mii tsi é dé ka'nu ña Xuva kō ne, ntáka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i tsi kaxé'le Xuva kō é vā'á iña ña é ña te ña Israeé di. Tsi kaxé'le ña é kúvi natívi iní ña kuétsi ña dí ne, dukuān é nī'i ña ntuví va'á iña ña nta'a Xúva ko vata o nī'i ko xo'o —ka'an ña.

Ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquia

¹⁹ Ña kuínti'xe i san kué'en ña, kukuntóo ña un tsi nte ñuú Fenicia ni ñuú Chipre, ni ñuú Antioquiá di dá dóo nanto'o ña'a san ña dá xi'i Ésteba. Ikān ntáka'an ntódo ña tú'ún é vā'á san. Ntá tsi da mii tsi é ntáka'an ña ni ña Israeé san; ña ni ká'an ña ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé.

²⁰ Ntá tsi xío ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cirene ni ñuú Chipré ne, dá xee ña ñuú Antioquiá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ña ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé tú'ún va'á iña Tó'o ko Jēsuu.

²¹ Xuva kō xntíi ña ña ne, dukuān né, titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san tsóo mii ña nēe é kuínti'xe di'na ña ne, eni ntu'u ña kuínti'xe ña Tó'o kō.

²² Dā téku ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, é kuínti'xe ña é ña te ña Israeé ne, kidāá táxnūu ña Bernabee, kué'en ña ñuú Antioquia.

²³ Dā xee ña ikān né, iní ña tsi dóo vā'ā o dé Xuva ko ni ñā'a sán ne, nakunuu dīnī nima ña. Kidāá ne, xé'le ña itsi un ntíi ntíi ña'a san, ntáka'an ña:

—Uun tsi nima ntó kuínti'xe nto Tó'o ko Jēsuu. Ná ku xtuví mii nto ña —ka'an ña.

²⁴ Tsi Bernabeé san ne, dóo va'á ña'a ña. Dōo nuu Espiritū Sántū nima ña ne, dóo kuínti'xe ña Xuva kō. Kidāá né, dóo kukue'e ña'a, ña kuínti'xe i Tó'o kō.

²⁵ Kidāá ne, kué'en Bernabee ñuú Tarsu, kúnantúku ña Saúlū.

²⁶ Ikān nání'i ña ña ne, ñe'le nī'i ña ña ñuú Antioquia. Ikān kantóo ña nī ña kuínti'xe i san uun kuia nīi. Dōo titín ña'a nakuā'a ña. Dīvi ñuú Antioquiá san éni ntu'u ña xntánteé ña cristianu ña kuínti'xe i san.

²⁷ Ntuví tsikán ne, xío ña ntáka'an naa Xuva ko ñuú Jerusaleen. Xee ña sā'a ñuú Antioquia.

²⁸ Ne, uun ña'a ña, ña nani Āgabú ne, ná kuntítsi ña mé'ñū ña kuínti'xe i san, kaka'an ntódo ña tú'ún é xe'le Espiritū Sántū é kūtuni ña, kaka'an ña é dóo koo tama dá kanī ñuxivi. Ne, kuan ó kúvi ntí'xe ntuvi dá de kú've ña nanī Claudiu.

²⁹ Kidāá ne, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquiá ne, xío ntaa iní ña é xntii ña tā'an ña, ña ntoo ñuú Judea, vata tsi kaa kutí nuu ña.

³⁰ Dukuān né, tēe tsiñu ña Bernabee ni Saúlū é kī'in nī'i ña doméni iña ña kuínti'xe i nta'a ñata, ña odo nūú ñuú Judea.

12

Dā xi'i Sántiau ni dá inúu kutū Pedru

¹ Ntuví tsikán ne, eni ntu'vī rei Heróde kanakutsu'un ña ña kuínti'xe i.

² Tēe tsiñu ña sntadún san é kīka'ní ña Santiau, ení Juuan. Kāa é ntíko ntuví o diñi i é'nté tu'un ña dāki ña.

³ Dā iní Heróde é xkúntee iní ña Israeé san é kuān o dé ña ne, tīn ña Pedrú di. Sá'a kúvi da kúvi viko é naka'an ña nté o nakáku Xuva ko ñā ñuú Egítō.

⁴ Dā tīn ña Pedrú ne, xnuu kutu ña ña vi'i utun, tsóo ña kimi ítsi kimi kimi sntadun é vii ñā ña kuenta. Un tsi da nté kuíta ntí'xin viko, da kidāa natavā ñā ña é xntítsi me'ñū ñā ña.

⁵ Ntá tsi da nī nuu kutū Pedrú ne, ntáka'an ntā'ví ña kuínti'xe i san iña ña nté ntúvi nte níñu.

Dā nántii Xuva kō Pedru vi'i utun kán

⁶ Uun niñu di'na dá xēe ntúvi e xtúvi Heróde é natavā ñā Pedru é xntítsi me'ñū ñā ña ne, kakidí Pedru mé'ñū sntadun, kanú'ni ña uvi kádena. Ntāñī ntēe sntadun áta xi'i kán di, é ntáde ña kuenta xí'i vi'i útun san.

⁷ Kidāá ne, vé'xi ánje Xuva kō ne, xi'i nuu iní vi'i utun kán. Ánjē sán ne, tīn nta'a ña Pedru vata koo é nantóto ña ña ne, dá náxntítsi ñā ña, kaka'an ña:

—jKamán san, nakuntítsin! —ka'an ña.

Kidāá ne, kadena é kánú'ni nta'a ña ne, kó'xō.

⁸ Kaka'an ánjē sán ni ñā:

—Naxnū'nin doo í'xi o, nakuní'nin nti'xen o —ka'an ña.

Dā kúvi ña ne, kaka'an xtúku ña:

—Nakunúun kutuun ó ne, kuntikín ko —ka'an ña.

⁹ Kidāá né, ntii ña, kuntikín ña ánjē san. Ntá tsi ña ni kutúni ña tē nuu é ntaā i. Da ñuú éni kán, kuiní ña.

¹⁰ Dā ita ntí'xin ña uvi itsi mí ntoo sntadún san ne, xee ñā uun xi'i é kúvi káá é kantii itsi ka'nu kán ne, nákaan mī xi'i san. Kīi ña, kúe'en ña nte mí ntii tuku itsi. Da kidāá xtúvi mii ánjē san ña.

¹¹ Dā ntútuni Pedrú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaa ntí'xe i tsi Xuva kō ne, táxnūu ña ánje ñā é nakakū ñā ko, tsi Heróde ni ūn ntíi ntíi ña Israeé san ncho ka'ní ña ko —ka'an ña.

¹² Dā kutuní Pedru tsi nuu é ntaā i é nakáku ña vi'i utun kán ne, kué'en ña nú vi'i Mária, di'ī Juuan, ñā nanī Marcú di. Ikān né, dóo ntoo ña'a, ntáka'an ntā'ví ña.

¹³ Nake'xen ñā xi'i ne, vé'xi ūn ta'nú kuetsi, ta'nú nanī Rode, é kúkotó tun xoo ñā'a.

¹⁴ Dā téku tun é tátsin Pedrú ne, ñā ni nakáan tun xi'i san, tsí dóo dīnī tun ne,

kaxkainu ntaá tun, kue'én tun, kukotó tun ña'a san, tsi ntitsí ntēē Pedru atá xi'i kan.

¹⁵ Ntá tsi ña ni kuínti'xe ña'a san. Tē da kaka'án tun, kuíni ña. Ntá tsi ñi kue'én ini tún kaka'án tun tsi nuu é ntaá i. Kidáa ne, kaka'an ñá é kúdií ntíxi Pedru é ini tun.

¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, ntitsí ntēē dúkuan ña, kanake'xen ña xi'i kan. Dá nákaán ña xi'i san ne, iní ña tsi ñi ñi'xe ña. Koó dá kúdu'va ña.

¹⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kanakuiko ña nta'a ña vata koo é ña ku neé ka'an ña'a san. Kidáa ne, kántaa ña ni ña nté o dé Xuva ko ni ña dá natavá ñá ña vi'i utun kán, kaka'a ña ña:

—Kue'én ntó, kukoto nto Santiau ni ún ntíí ntíí ení kó vata koo é kútuni ña —ka'an ña.

Kidáa ne, ntáka Pedru, kue'én ña xio itsi.

¹⁸ Dá tuví ne, un vá'a tsi itsu'un sntadún san, tsi xoxó ka Pedrú san vi'i utun kán.

¹⁹ Reí Heróde sán ne, dōo nantúku ña ña, ntá tsi ña ni nani'i kue'én ñá ña. Kidáa né, dōo tsixe'e ña sntadun, ñá ntáde kuenta xi'i san, nté o kúvi ntíí Pedru. Dá kúvi tsixe'e ña ña ne, kaka'an ña é na kúvi ntíí ntíí sntadún san. Diví tsi ntúvi kí Heróde ñuú Judea, kue'én ña kukutúvi ña ñuú Cesarea.

Dá xi'i rei Heróde

²⁰ Heróde ne, dōo kúdiin ña ni ña ntoo ñuú Tíru ni ñuú Siduun. Ntá tsi xee ñá'a san, ntáka'an ñá ni ñá nani Blastu, ñá kade tsiñu iña rei san. Ntáka'an ña tsi ntio ña é ntuvá'a ña ni rei san, ntio ña é kuntōo vá'a ña, tsi ñi ñi tsi ñuú rei san e ntákii un ntíí ntíí e ntaé'xi ña.

²¹ Heróde ne, xtuví ñá uun ntuví é ká'an ñá ni ña. Dá xee ntúv'í sán ne, nákunúu ña doo vá'a ña, nákutúv'í ña nú tēu ñá ne, dá éni ntuv'u ña káka'an ñá ni ña'a san.

²² Ntá sán ne, koó da vantiñi ña, ntáka'an ña:

—jÑá te da ña'a ña kaka'an, tsi Xuva kó! —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, ura dú'va tsi i xée uun ánje Xuva ko, ntuku kui'i ñá Heróde, tsi dōo ka'nu ncho ví ña ne, ñá te ni de ka'nu ña Xuva kō. Kidáa ne, tintaku tsi é'xi ti ña ne, xi'i ña.

²⁴ Ntá tsi kidáa ne, ñá te da ñi ña'a téku ña tú'un Xuva kō né, dōo kútítin ña kuínti'xe i san.

²⁵ Bernabee ni Saúlú né, dá ntí'i tsiñu ña ñuú Jerusaleén ne, ntíko kōo xtúku ña ñuú Antioquia ní Juaan, ña é nani Marcú di.

13

Dá éni ntu'u Bernabee ni Saúlú dé tsiñu ña iña Xuva ko

¹ Ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquia ne, iō ñá ne, ntáka'an ñá naa Xuva ko; iō ñá ne, ntánakuá'a ña ña'a tú'un Xuva kō. Ña sá'a ne: Bernabee, ni Símuun, ñá nani Ña Nteé d; ni Lúciu, ña vé'xi ñuú Cirene; ni Manáeen, ña é'nu dad; ni Hērode, ñá odo nūu ñuú Galilea; ni Saúlú di.

² Uun ntuví sá'a ne, ntoo ña, ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō; ntoo ixu ñá di. Kidáa né, kaka'an Espíritú Sántú san ni ña:

—Nakaxnúu nto Bernabee ni Saúlú é vī ñá tsiñu é ntio ko —ka'an ña.

³ Kidáa né, dá kúvi ka'an ntá'ví ña, dá kúvi intōo ixu ñá né, xntekú ñá nta'a ña diki Bernabee ni Saúlú, da táxnūu ña ña é kí'in ña, kíkadá tsiñu ña iña Xuva ko.

Dá ka'an ntódo pustrú san ñuú Chipre

⁴ Kidáa ne, kue'én ña, ntuví ña, e táxnūu Espíritú Sántú sán ña, xée ña ñuú Seleucia. Ikán ñu'u ña tun ntōo ka'nu é kí'in ñá ñuú Chipre, ñuú é tuví mé'ñu ntute ñu'u kán.

⁵ Dá xee ñá ñuú Salamina é tuví diñi ntute ñu'u kán né, ikán éni ntuv'u ña ka'an ntódo ña tú'un Xuva kō ini ukún ña Israee. Ntíi ní'i ñá Juaan, é xntii na ñá di.

⁶ Kue'én ña, ita ntí'xin ña kanií ñuú san dá nté xee ñá ñuú Pafu. Ikán nani'i ñá uun ña'a ña Israee, ñá nani Barjésuu, ñá tatan. Kaeni nta'ví ña ña'a é káka'an ñá naa Xuva ko; ntá tsi ñá tē nuu é ntaá i é káka'an ña.

⁷ Ña sá'a ne, dōo vá'a tiin ña ni ña tsiñu i ña odo nūu, ñá nani Sergiu Paulú, ña é dōo kí'in iní i. Kakana Sergiu Paulú san Bernabee ni Saúlú, tsi ntio ña kini ña tú'un Xuva kō.

⁸ Ntá tsi ña tatan Barjésuu, ñá nani Élimalí ne, e'nté nuu ña vata koo é ña kuínti'xe Sergiu Paulú san.

⁹ Kidáa ne, Saúlú, ñá nani Pablú di ne, dōo xntíi Espíritú Sántu ña né, ito va'a vá'a ña Élimalí,

¹⁰ kaka'an ña:

—Xō'on e dōo kaenin nta'vín ña'a, e dōo kini ó den, xō'on é i'xá Tó'ó é ña vá'a, xō'on é ña ntio o é vá'a, jamá ntu téen da'nan é kanāxnteén xō'on itsi vá'a iña Xuva ko?

¹¹ Vi'a ve ne, Xuva ko tá'xi ña o é ntó'o o, é kúkuaan ne, ñá iní o nēe ntúv'í naxi'í nuu o —ka'án Pablu ni ña.

Ura dú'va tsi i kúneé kue'én nuu ña. Kaika ña, kantuku ña xoo é kuñu'u i ña, tsi ña kaíni kue'én ka ña.

¹² Dá iní Sergiu Paulú san é kuan o kúvi ña ne, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu, tsi koó dá kúdu'va ña é kuān nte vá'a tú'un é káka'an Pablu iña Xuva ko.

Dá xee Pablu ni Bernabee xio ñuú é nani Antiōquia

¹³ Kidáa né, ntáka Pablu ni ún ntíí ntíí ta'an ña ñuú Pafu, ñu'u ña tun ntōo ka'nu, xée ña ñuú Perge, é kaduku ntee ñuú Panfília; ntá tsi Juaán ne, tsoo mii ña ña, kunú'u ña ñuú Jerusaleen.

¹⁴ Kidáa né, ntáka ña ñuú Perge, kue'én ña xio ñuú é nani Antiōquia, é káduku ntee ñuú Pisidia. Ikán ne, ntuví dá ntoo da'na ña ne, kúk'v'í ña ini ukún ña Israee ne, ikán intōo ña uun da'na.

¹⁵ Kidáā ne, da kúvi nakua'a ña'á san tutú lei Muísee ní tutú e de vá'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ña odo nūu iña úkūn sán ne, kāna ña Pablu ni Bernábee, kaka'an ñá ni ña:

—Ení, te iō kúdii é ká'an nto é kuē'e nto itsi ña'a sán ne, ká'an nto ni ña vevii —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, nákontitsi Pablu, káde ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Un nti'i kuē'en dú'va nto, ña Israee ni ña nguí san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne, kini nto é ká'án u ni ntō:

¹⁷ Xuva kō, ña é nakaxnúu uva ata kō ña Israee, ña intōo kidaā né, de ka'nu ña ñata kō da intōo ña ñuú Egítō, é ña te ñuú mii ña. Xío ntií Xuva kō náta'á ñá ñata kō ñuú tsikan.

¹⁸ Ne, kutíi Xuva kō nima ñá ni ñá da dóo du'xen dé ña da nñi íka ña má kú'u kan é uvi díko kuíá san.

¹⁹ Uun ito tsi nantí'i Xuva kō é ú'xe ñuu na'nu é intōo ñuú Canaán ne, dá e'nté dava ña ñu'u san, xé'e ña un ntií ntií ñata kō.

²⁰ Rkontúvi ne, de kú'vé ñá ña kada kú've iña ña'a san kimi sientu nte dáva kuia, uun tsi nte ntúvi da íka Samuee, ñá ka'án naa Xuva kō.

²¹ Kidáā ne, íkan ñata kō sán uun rei é kadá kú'vé ña. Xé'e Xuva ko Sāuu, i'xá Kii, ñatíí tatá Benjamiin, é vii ñá rei iña ña uvi díko kuia.

²² Rkontúvi da nantii Xuva ko Sāuu ne, naxnúu ña Davii é vii ñá rei iña ña. Kaka'an Xúva ko iña Dávii: “Iní u tsí Davii, i'xá Isaií ne, uun tsi nima ñá ni ko. Vii ñá da neé ka nuu i é ntio ko”, ka'an Xúva kō.

²³ Taxnuu Xuva ko ũun i'xá íka Dávií, divi Jēsuu, é nakakū ñá ko, xo'ó é ña Israee ó, vata ó ka'an Xúva kō kidaā.

²⁴ Tsi di'na Juaan kí'xi ña, kixka'an ntódo ña ni un ntií ntií ña Israee san é na nātiví iní ña kuétsi ña ne, na kútsi ntute ña. Da kidáa kí'xi Jesuu.

²⁵ Di'na da kuví Juaán ne, kaka'an ña: “¿Xoó ntu ña'a u, té kuiní nto? Ñá te xū'ú é nakaxnúu Xuva kō é kadá kú'vé u iña nto, tsi divi ñá né, dá ve vé'xi ña. Xu'ú ne, nté ña nuu á'vi u é nantíi u nti'xen ña, tsi divi ñá é ká'nu ña'a ña”, ka'án Juaan.

²⁶ Ení ko, i'xá tatá Abraan, ni ñá nguí san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne: iña nto tú'ün e táxnuu ña nté koo nakáku ó.

²⁷ Tsi ña ntoó ñuú Jerusaleen ni ñá odo nūu san ne, ñá ni kutūni ñá xoó nti'xe é Jesuu dá kí'xi ña. Ntē ña ni ñé'e díki ña tú'ün é ũve na'a é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña intōo kidaā. Ntánakuā'a ña tú'ün san ma ukún kán vata dá sábadu, ntá tsi ña ni iní ña é divi tsi ña dé ntaā ñá vata ó uve na'a kaka'an, dá ka'an ña é kúvi Jesuu.

²⁸ Kuān té ña tuví nee kuétsi ña, ntá tsi íkan ña nta'a Pilatu é na kuē'é ña itsi é ká'ni ña ña.

²⁹ Ne, dá kúvi dé ntaa nti'í ña un nti'í é ũve na'a é kúvi Jesuu ne, nántii nté ña ña ntiká krusí ne, kue'en ní'í ña ña nū ña'ña ña.

³⁰ Ntá tsi Xuva kō nantóto ñá ña.

³¹ Ne, dóo kí'in itō ká ntií díto ña. Iní ña'a ña, divi ñá'a é dadíi ntáka'án ñuú Galilea é xee ñá ñuú Jerusaleen. Divi ña sá'a ntáda ntaá ña ni ñá'a san nee é iní ña.

³² Diví ntí dí ne, ntántaa ntí ni ntō tú'ün e dóo vá'a é káka'an Xúva ko ni ñata kō, ña intōo di'na.

³³ Vevii ne, é de ntaa Xúva kō é káka'an ñá ni ñata kō kidaā, tsí nantóto xtúku ñá Jesuu kuénta iña ko xo'ó. Vata ó ũve na'a iní sálmu é kuvi ũví ne: “Divín é i'xá mii ko. E tá'xi ú ntuvi iña o vevii”, ka'an Xúva kō.

³⁴ Nté di'na kaka'an Xúva kō tsí nantóto ña ña vata koo é ña te'u kúñu ña té xi'í ña, tsí uve na'a kaká'an ña: “Nuu é ntaā i é tá'xi ú o é vá'á, vata tsi ó ka'án u ni Dávii”, ka'an ña.

³⁵ Dukuān ne, é tūku sálmu ũve na'a, kaka'an: “Ná kuē'é nto itsi é te'u kúñu i'xá nto, ña e dóo va'a”, ka'an ña.

³⁶ Tsi Davii ne, nuu é ntaā i e xntíi ña ña intōo dá ítūvi ña, vatá ó káka'an Xúva kō é vii ña. Dá xi'í ñá ne, dadíi kantú'xi ña ni ñata ña ne, té'ú kúñu ñá di.

³⁷ Ntá tsi kúñu Jesuu é nantóto Xuva kō ne, ñá ni té'u.

³⁸ Sá'a káka'án u ni ntō, tsí ntio ko é kūtuni nto, ení, tsí kuénta iña Jesuu é kúvi vii Xuva kō kada ka'nu iní ña ni ko kuétsi kō.

³⁹ Ne, kuénta iña ñá di ne, un ntií ntií ña'a, ña é kuínti'xe i ña ne, nakate Xuva ko kuétsi ña. Tsi ña ni kúvi vii lei Muísee san nakate kuétsi kō; ntá tsi divi Jesuu ne, kúvi idé ña é ntuntoo kuétsi kō.

⁴⁰ Kuénta tsí vii nto vata koo é ña nto'o nto vatá ó uve na'a ntáka'an ñá intōo di'na, ña ka'án naa Xuva ko, é káka'an:

⁴¹ Koto nto, un ntií ntií ntó ve, vata ó nto é kanantii ni'ni ña nto ne, koó dá kúdu'va nto vé te iní ntó nté koo vii u ne,

kuan tsí koo kunaá nto.

Tsí xú'ú ne, vii u uun nuu i e dóo ka'nu é ña kuínti'xe kue'en nto,

kuān te ká'an ñá'a ni ntō tsi nuu é ntaā i. Kuan ó ka'an Xúva kō kidaā —ka'án Pablu.

⁴² Dá ntíi Pablu ni ña ntií ntií ña ukún ña Israee san ne, ntáka'an ñá'a san ni ña:

—Vii nto da xe'e, kí'xi xtuku nto sábadu vité ve, kixntaa ntó ní ntií vatá ó kantaa ntó vevii —ka'an ña.

⁴³ Ne, dá ntií ña ma ukún kán ne, titín ña Israee ni ña túku tatá, ña é dadíi tsi kuínti'xe i Xuva kō ne, kuntúkin ñá Pablu ni Bernábee. Divi ña ne, ntáka'an ñá ni ñá'a san te ña tee dá'na ña é kuntúkin ñá Xuva kō, tsí divi ña é xntíi ña ña.

⁴⁴ É kuvi ũvi sábadú san ne, da kaníi ñuú san náta'á nuu ña é kiní ñá tú'ün Xuva kō.

⁴⁵ Kidáá né, iní ña Israeé san e vánchu'un títin ña'a ntoo ña ne, dōo kúne'u iní ña. Ëni ntu'u ña ka'an ntée ña Pablú ne, ká'an kīni ña iña ñá di.

⁴⁶ Pablu ni Bernábee ne, ñá ni ū'ví kue'en ña é nantiko koó ñá ne, kaka'an ña:

—Di'na nto é ña Israeé nto é kántio é ká'an nti ni ntō tú'un Xuva kō, ntá tsi ña ncho kini nto tú'un ña. Mii ntō ntádē kuení nto é ña te neé nuu á'vi nto é nī'i nto ntuví va'á nta'a Xúva kō. Dukuān ne, xio ki'ín nti, kika'an ntódo nti tú'un Xuva ko nī ña é ña te ña Israeé san.

⁴⁷ Tsi kuān o dé kú've Xuva kō, kaka'an ñá ni kō:

É xtúví u o é vīin vata kaa uun ñu'u iña ñá xio ñuu, ña é ña te ña Israeé, vata koo é na nākáku ña'a dá kanī ñūxivi, ka'an Xúva kō —ka'an Pablu.

⁴⁸ Dā téku ña ntoo san, ña é ña te ña Israeé ne, náku'un dīni kue'én nima ñá, ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu tú'un Xuva kō ne, un ntíí ntī ña é nakaxnúu Xuva kō é nī'i ña ntuví va'á iña ñá ne, kuínti'xe ntíí ntī ña.

⁴⁹ Kidáá ne, kue'en nī'i ña'a san tú'un Xuva kō. Kué'én ñá, ntáka'an ñá ni ñá'a san da mí'i ka mí ntaika ña ñuu sa'a.

⁵⁰ Ntá tsi ña Israeé san ne, ntáka'an ñá ni ñad'i, ña e dóo va'á ña'a, ña e dóo ntánuu iní i Xuva ko, ni ñata, ña odo núu ñuu san. Tsi'í ña diki ña é natēñu nuu ña Pablu ni Bernábee, é nantīi ña ña ñuu san.

⁵¹ Ntá tsi Pablu ni Bernábee ne, nakidi ña xáka di'in ña vata koo é kūtuni ñá'a san é ña va'a o ni ide ña ni ña ne, dá kue'én ñá ñuu Iconiú.

⁵² Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, dōo dīnī ña ntoo ña, tsi dóo nuu Espiritū Sántū nima ña.

14

Dá kakā'an ntódo Pablu ni Bernábee ñuu Iconiú

¹ Dā xeé Pablu ni Bernábee ñuu Iconiú ne, kú'í'ví ña ini ukún ña Israeé ne, eni ntu'u ña káka'an ntódo ña ni ñá'a san. Dōo vá'á ó kaka'an ña. Dukuān ne, vánchu'un títin ña Israeé ni ñá'a é ña te ña Israeé di, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu.

² Ntá tsi ió ñá Israeé é ña ni kuínti'xe ña. Divi ñá nateñu núu ña ña é ña te ña Israeé san ne, tsi'í ña diki ña é kadā kuení kini ña iña ña kuínti'xe i san.

³ Kidáá né, na'á intóo Pablu ni Bernábee ñuu tsikan ne, ñá ni ū'ví kue'en ña é ká'an ntódo ña, tsi ini ña tsi Xuva ko kaxntīi ña ñá. Ntáka'an ña é kuān nte vá'á o dé Xuva ko ni kō. Xuva kō né, ntáda ntaa ña é káka'an ñá iña ña, tsi xe'é ña ntīi ñá é kūvi víi ña nuu i e dóo na'nu, e dóo kue'e kuenta kué'e ña.

⁴ Ntá tsi ña ntoo ñuu tsikán ne, ñá te dadīi tsi ó ntádē kuení ña; tsi ió ñá ne, ña

Israeé ntántikin ñá ne, ió ñá ne, pustrú san ntántikin ña.

⁵ Kidáá ne, ña Israeé san ni ña nguií sán ne, nātee tá'an ña xu'u ña ni ña odo núu iña ña, é ntukú nuu iní ña nté koo nantó'o ña pustrú san ne, nté koo kue'é xuú ña ña di.

⁶ Ntá tsi kūtuni Pablu ni Bernábee ne, Inu ña, kue'en ña ñuu Listra ni ñuu Derbe, ñuu é ntáduku ntée ñuu Licaunia. Kué'én ña ntíkō diñi ñuu san di,

⁷ ntaíka ña, ntáka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jēsuu.

Dā xe'é xuú ña Pablu ñuu Listra

⁸ Nuú Listrá ne, ítúvi uun ñatīi, ña natīin di'in I. E dúkuan káa ña nte da káku ña. Nté uun ito ña ni kuvi kaka ña.

⁹ Ña sá'á ne, tekú ña é káka'an Páblu. Pablú ne, ito vá'a vá'a ña ña ne, kūtuni ña tsi nīi kue'én ini ña intée ini ña é kūvi ntuvá'a ña.

¹⁰ Kidáá ne, un ntīi tsi káka'an Pablu ni ña: —¡Nakuntītsin! —ka'an ña.

Koó dá kaentíta ntaa ñatīi san nakuntītsi ña ne, eni ntu'u ña kaika ña.

¹¹ Dā ini ña'a san é kūvi idé Pablu ntavá'a ña ña ne, koó da vañi ñá ntatīin ña:

—¡É i'a xée úvi ñá'a é uva kō é vē'xi nte e dukún kán ne, vata ntáa ñatīi ntáa! —ka'an ñá'a san é tú'ūn Licaunia ntáka'an ña.

¹² Ntáka'an ña é Bernábee ne, divi uva ña, ñá nanī Zeú ne, ntáka'an ña é Pablú ne, divi uva ña, ñá nanī Herme, tsi divi ñá é káka'an ntódo ña.

¹³ Kidáá ne, xée dutu úkun Zeu é tuvi diñi ñuu kán. Xée ña, ntēka ña duntiki ni le'e é ntukutu láa. Tsi ntio ña'a san é ka'nī íá duntiki san é kué'é ía doméni iña pústrú san, tsi xuva ña, kuíni ña.

¹⁴ Ntá tsi dá kūtuni Bernábee ni Páblu é ncho víi ña'a sán ne, nākatsin ña du'nu ñá vata xkoó ini ña da dóo u'vi kakúvi ña ne, koó dá ntainu ña kue'en ña mé'ñu ña'a san ne, un ntīi tsi ka'an ñá ni ñá:

¹⁵ —¿Nté kuí kuān ó ntáde ntu nto? Ntí'i ne, ñatīi ni'í ntí nto. É ve'xi nti é ká'an ntódo ntí ni ntō vata koo é xtuví mīi nto é dóto tsi ntaíntikin nto é ña kaidiá'vi vata koo é kuntīkin ntó Xuva kō, ña kantíto. Divi ña de kú've ñá ví'i antīvi ni ñūxivi, ni ntute ñu'u, ni un ntí'í é dōo da mí'i ka.

¹⁶ Ntuvi di'na ne, xe'e Xuva kō é kūtūkin ñá'a da neé ka itsi e ntío ña; ñá ni e'nté nuu ña.

¹⁷ Ntá tsi ña ni tsoo míi kue'en ñá nto, tsi náñe'e ñá nto é Xuva ntí'xe ko ña da é dóo vá'á o dé ña ni ntō. Tsi kanakīn ña davi nte e dukún kán ne, kata'xi ña é kūvi é tata, kata'xi ña é kō'o é ká'xi ntó, kanaxnuu dīnī íá nima nto.

¹⁸ Sá'a ka'an pustrú san ni ña. Ntá tsi dá kuétsi kúvi idé ña é'nte nuu ña é ká'nī ña'a san duntiki san kuenta iña ña.

¹⁹ Kidáa ne, xéé ña Israee, ña vé'xi ñuú Antioquia ni ñuú Iconiu, tsí'i ña dikí ña'á san é kué'e xuu ña Pablu. Dā kúvi ne, kīi ñu'u ña ña diñi ñuú san, tsí e xí'i ña, kuíni ña.

²⁰ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, nātaká nuu ña, ntáñi ntée ña ña. Kidáa ne, nākunttsi Pablu, kúki'vi xtuku ña má ñuú Lистра. Utén san ne, kué'en ña, ntuvi ña Bernabee, ñuú Derbe.

²¹ Dā kúvi ka'an ntódo ña tú'un va'á san ñuú Derbé ne, kúvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña Jesuu. Kidáa ne, ntíko koō ñá, ita ntí'xin xtuku ña ñuú Lистра, ni ñuú Iconiu, ni ñuú Antioquia.

²² Ikān ne, nátsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san, ntáka'an ñá ni ñá é ña ku tee dá'na ñá é kuínti'xe ña Xuva kō ne, xé'e ñá é kūtuni ña tsí kúe'e ió é nto'o ko ñuxiví a é xé e o mí kadé kú'vé Xuva kō.

²³ Kidáa ne, nakaxnúu ña ñata, ña é kodo nūu é un é un xúkun ña kuínti'xe i. Ka'an ntá'vi ñá, intóo ixu ña ne, dá ntáda ña ña kuenta ntá'a Tó'o kō, ña é intée ini ña.

Dā náxee xtúku Pablu ni Bernabee ñuú Antioquia

²⁴ Kidáa ne, itá ntí'xin ña, ntuvi ña, dá kanii ñuú Pisidia, xee ña ñuú Panfilia.

²⁵ Kué'en ña, kúka'an ntódo ña ñuú Pergé ne, dá kué'en ña ñuú Ataliá di.

²⁶ Ikān ñu'u ña tun ntóo ka'nu, kué'en ña, náxee ña ñuú Antioquia, mí eka ña da táxnūu ña kuínti'xe i san ña é vii ñá tsiñu é xe'e Xúva kō ña. Ne, é kúvi dé ntaa ntí'i ña tsiñu san.

²⁷ Dā ve tsi náxee ña ñuú Antioquia ne, kána ña un ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é na nātaká nuu ña ne, dá ntaa ña ni ña un ntí'i nté o dé Xuva kō ni ñá, nté o xe'e ña itsi é kuínti'xe ña'a, ña é ña te ña Israee san di.

²⁸ Kidáa ne, dóo na'a intóo ña nī ña kuínti'xe i san.

15

Dā xió junta iña ñá odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusalem

¹ Ntuvi tsikán ne, xío ñatíi, ña e éka ñuú Judea, xee ña ñuú Antioquia ne, ikān éni ntuvu ña ntánañe'e ña ña kuínti'xe i san, ntáka'an ña:

—Tē ntio nto nakáku nto nta'a Xuva kō né, da mií é tē'nte un siin kúñu é ixi nto, vata o xtúvi Muisee é vii o —ka'an ña.

² Ntá tsi Pablu ni Bernabee ne, ñá nī xkúntee ini kúe'en tsí ña é ntáka'an ñá tsikan. Dukuān ne, ña kuínti'xe i sán ne, nakaxnúu ña Pablu, ni Bernabee, ni uvi uní ka ení ña, ña kuínti'xe i di, táxnūu ña ña é k'ín ñá ñuú Jerusalem, kíkoto ña pustrú san, ni ñata, ña odo nūu iña ña kuínti'xe i san, tsíxe'e ña kué'nta iña i é káka'an ñá'a san é vii ña.

³ Kué'en ña kuínti'xe i san, kunteka itsi ña ña. Dā ita ntí'xin ña ñuú Fenicia ni ñuú

Samariá ne, ikān ntáa ña ni ñá nté o kuínti'xe ña é ña te ña Israee san, é tsoo mií ña e kuínti'xe di'na ña ne, eni ntuvu ña ntántikin ñá Xuva kō. Dā téku ña kuínti'xe i sán ne, dóo díní ña.

⁴ Dā xéé Pablu ni Bernabee ñuú Jerusalem ne, kué'en ña mí ntóo ña kuínti'xe i san, nī pustrú san, ni ñata, ña odo nūu iña ñá ne, dóo díní ña dá xee ña. Ikan tsí ntáa ña ni ña un ntí'i nté o dé Xuva kō ni ñá.

⁵ Ntá tsi ió ña fariseu, ña kuínti'xe i, ntáka'an ña tsí da mií é tē'nté kúñu é ixi ña é ña te ña Israee san, é da mií é káda ntaa ña lei Muisee di.

⁶ Kidáa né, mii tsí pustrú san ni ñata, ña odo nūu iña ña kuínti'xe i san, nātaká nuu ña, ntánatín ña nté koo ka'an ña.

⁷ Dā ku e vii ntánatín ña ne, nākunttsi Pedru, kaka'an ñá ni ñá:

—Ení, é ini nto tsí Xuva kō ne, nté di'na nakaxnúu ña kō é ká'an u ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san, tú'un va'á iña Tó'o ko Jesús vata koo é kuínti'xe ña ña.

⁸ Xuva kō ini ñá nima kō nté ntaa ne, náñe'e ñá kō tsí intée ini ña é k'í'i ña ña'a, ña é ña te ña Israee san, tsí xe'é ña é kunūu Espiritū Sántū nima ñá vata tsí o dé ña ni kō xo'o dá kuínti'xe kō ña.

⁹ Vevii ne, é ntudadii ña ni kō, tsí Xuva kō ntántoo ña nima ñá di dá kuínti'xe ña.

¹⁰ Vi'a ve ne, ¿nté kui kakini nteē ntó Xuva kō? Ña kúvi nakuido o ña'a san é kada ntaa ña un ntí'i e xkoó ini o e xtúvi ñata kō é vii o. Tsi nté ñata kō, nté xo'o, ñá ni kútíi o káda ntaa o.

¹¹ É ini nto tsí doméni tsi nakáku o nta'a Xuva kō ne, dóméni tsi nakaku ña é ña te ña Israee san di tē kuínti'xe ña —ka'an Pedru ni ña.

¹² Kidáa ne, diin diin tsi nakuntoo ña vata koo é kīni vá'a ña é ntáka'an Pablu ni Bernabee, é ntaa ña ni ña un ntí'i nuu i e dóo na'nu é edé Xuva kō ni ña é ña te ña Israee san.

¹³ Dā kúvi ntáa ntí'i ña ne, eni ntuvu Sántiau kaká'an ñá ni ñá:

—Kini nto ve é káka'an u ni nto, éni:

¹⁴ Ntáa Simuun Pedru ní kō nte o dé Xuva kō. Tsi nté di'na xe'é ña itsi é ni'i ña é ña te ña Israee san é vá'a nta'a ña, ña é nakaxnúu ña é kúvi i'xá ña.

¹⁵ Sá'a né, vata tsí ó uve na'a nte di'na dá ka'an ñá ka'an naa Xuva kō:

¹⁶ Da kidáa ne, ntí'xi u, naxtúvi u uun i'xá Davii é vii ñá rei vata o dé Davii da itúvi ña.

¹⁷ Kidáa ne, un ntíi ntíi ña'a, ña é ña te ña Israee, ña é nakaxnúu u é kúvi ña iñá kō ne, divi ña nantúku ña kō é kúntikin ña kō.

¹⁸ Sá'a káka'an Xúva kō; nté di'na tá'xi ña kútíni kō tsí kuan kō kúvi,

ka'an nā ka'án naa ña kidaā.

¹⁹ Dukuān ne, ká'án ú tē ña nateñu núu ò ña é ña te ña Israeé san e xtúvī mii ña é kuínti'xe di'na ña vata koo é kuntuín ña Xuva kō.

²⁰ Mii tsī é taxnuu o tūtú iña ña, ká'an o ni ña é ñá ku ká'xi ñá kúñū kiti é intáa ntéé xuva ña, ña inúu ini ña ne, ña vii ña é kini kaa ni ñadī'í ne, ñá ká'xi ñá kúñū kiti é ña ni kii ntī'í niñi i, nté niñi'í ña ká'xi ña. Sá'a tsi ká'án ò é vii ña.

²¹ Tsí ini ña'a é kuān koo vii o nté ntūvi di'na. Tsí dā mí'í ka ñuú iō ñá ntáka'an ntódo lei Muísee, tsi vata dá sábadu ntánakuā'a ña lei san má úkún ña Israeé san —ka'an Sántiau.

²² Kidáā ne, pustrú san ni ñatā sán, ni ūn ntī'í ntī'í ñá kuínti'xe i sán ne, íntēe ini ña é nakaxnúu ña uvi ña'a ení ña é kī'ín ñá nī Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia. Nakaxnúu ña Juda Barsabaa ni Sílā. Ñatī'í sa'á ne, dóo na'nu ña'a ña iña ña kuínti'xe i san.

²³ Táxnūu ña tutú di é kī'ín ni'í ña. Kaka'an tutú san:

“Ntī'í é pustrú ntī, ni ñata, ña odo núu, ni ūn ntī'í ntī'í ñá kuínti'xe i ne, taxnúu ntī ntusi iña ení ntī, ña é ña te ña Israeé, ña ntoo ñuú Antioquia, ni ñuú Siria, ni ñuú Cilicia di.

²⁴ Dā vé kutuní ntī tsi iō ña'a, ña ñe'e ñuú mí ntoo nto, ña é nāteñu núu ña nto vata koo é nādama nto é ntákuínti'xe nto. Ña tsikán ne, ntáka'an ña tsí da mii é tē'nte kúñū é ixi ntó, da mii é káda ntaa nto lei Muísee. Ntá tsi ña te ntī'í ní taxnúu ntī ña.

²⁵ Dukuān né, un tsi dē kuení ntī é nākaxnúu ntī uvi ña'a ení ntī é taxnúu ntī ña é kī'ín ña ni Bernábee ni Pablu, ení kō, ña dóo kakuinima ko.

²⁶ Divi ñā ne, ñá ni u'vī ni'í ña ntuvi iña ña, é kuān te na kuví ña kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu.

²⁷ Dukuān ne, táxnūu ntī Júda nī Sílā, é ká'an míi ña ni ntō, é nañ'e'ē ñá nto un ntī'í sá'a.

²⁸ Sá'a xío ntaa ini ntī nī Espiritū Sántū, é ña vá'a ò é nantō'o ntī nto. Mii tsi nuū i sá'a é kantio é vii nto:

²⁹ Ña ká'xi nto kúñū kiti é xntáa ntéé ña'a xuva ña; ñá ka'xi ntó niñi ti, nté kiti é ña ni kii vá'a niñi ti. Ná vii nto é kini kaa ni ñadī'í di. Sá'a tsī é ká'án ntī ni ntō: Te káda ntaa nto sá'a ne, vá'a koo kuntuo nto”, ka'an ñá ini tutú san.

³⁰ Kidáā né, kii ña, kue'en ña mí táxnūu ña ña ñuú Antioquia. Dā náxee ñá ikān né, kána ña un ntī'í ntī'í ña kuínti'xe i san é na nataká nuu ña é kué'é ña ña tutú san.

³¹ Dā kuví nakua'a ña tutú san ne, náku'un dñí nima ñá, tsi dóo vá'a ó kaka'an.

³² Júda nī Sílā ne, ña ntáka'án naa Xuva ko dí ne, dóo nátsu'un ka'nu ña nima ñá

kuínti'xe i san, ntaxé'e ña ña itsi nté koo vii ña.

³³ Dā kú titín ntuvi ntoo ña ikān ne, ña kuínti'xe i san nátsu'un itsi ña ña, kaka'an ñá ni ña:

—Va'á vá'a tsi kunú'u nto mí ntoo ení nto, ña táxnūu nto —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi Sílā né, ntío ña é kúkuí ka ña, kutuví ñá ñuú Antioquia. Ná ni nú'u kantī'í ña.

³⁵ Pablu ni Bernábee di ne, kántoo ña ni ña. Dōo titín ka ña kantóo ña é nakuā'a ña ña'a san, kaka'an ntódo ña tú'un Tó'o ko Jesuu.

Dá kué'en Pablu, kúka'an ntódo ña e kuví ūvi tto

³⁶ Dā kú titín ntuvi ne, kaka'an Páblu ni Bernábee:

—Kī'ín xtuku ò, kikoto ní'ni o ení kō, ña kuínti'xe i san, da mí'í ká ñuú mí ñe'e o, íxka'an ntódo ò tú'un Tó'o ko Jesuu. Kikoto ntódo ò nté o de ña —ka'an ña.

³⁷ —Kuví ni —ka'an Bernábee —. Ntá tsi kunteka ò Juan Marcú di —ka'an ña.

³⁸ —Ná'a —ka'án Pablu—. Tsí divi ñā né, tsoo mii ña kō dá ñe'e o ñuú Panfilia. Ná ni de ntaa ñá tsiñu ña —ka'án Pablu.

³⁹ Kidáā ne, naa núu ña ntuvi ñá ne, kii nteé xio tá'an ña. Bernábee ne, kué'en ña, ntēka ñá Juan Marcú. Ñu'u ña tun ntódo ka'nu, kué'en ña ñuú Chipre.

⁴⁰ Pablú ne, nākaxnúu ña Sílā é kī'ín ni'í ña ña. Kué'en ña, ntuvi ña, da kuví ka'an ntá'ví ení ña iña ña. Ntáka'an ña é na kúnuu mé'ñu, kúnuu dava Xuva ko ña.

⁴¹ Kidáā ne, itā nti'xin ña ñuú Siria ni ñuú Cilicia ne, ntánatsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san.

16

Dá kué'en dádi Timoteu ní Pablu ni Sílā

¹ Pablú ne, xée ña ñuú Derbé ne, dá kué'en ñá ñuú Listra. Ikān ne, nání'í ña uun ña'a, ña kuínti'xe i, ñá nani Timóteu. Dī'í ñā ne, ña Israeé ne, kakuínti'xe ña Jesuu. Uva ña ne, ñá te ña Israeé ña, tsí ña griegu.

² Un ntī'í ntī'í ña kuínti'xe i, ña ñuú Listra, ni ña ñuú Iconiú ne, kaka'an ñá tsi dóo va'á ña'a Timoteu.

³ Ntío Pablu é dadī'í kī'ín ñá ni ña, ntá tsi di'na te'nte kúñū é ixi ñá vata koo é ña kadá kuení kini ña Israeé, ñá ntoo mí kī'ín ña, tsí ini ntī'í ntī'í ñá tsí uva ña ne, ña griegu.

⁴ Un ntī'í ntī'í ñuú mí kaita nti'xin ñá ne, xé'e ñā é kūtuni ení ña, ña kuínti'xe i san, tú'un e táxnūu pustrú san ni ñata, ña odo núu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusalem, é káka'an ñá ni ñá nté koo vii ña.

⁵ Dukuān ne, dií dií ka ñā kue'en ini ña'a san kuínti'xe ña Xuva kō. Utén utén kakutitín ña kuínti'xe i.

Dā ini Pablu é kii dito úun ñatí, ña ñuú Macedonia

⁶ Ña ni xé'e Espiritú Sántu itsi é k'ín ña, kika'an ntódo ña tú'un san ñuú Asia, tsí xio ñuú ntío ña é k'ín ña. Dukuān ne, ñuú Frigia ni ñuú Galacia ita ntí'xin ña ne,

⁷ xée ña diñi ñuú Misia. Kidáa ne, ntio ña é k'ín ña nte ñuú Bitinia, ntá tsi Espiritú Sántu sán ne, ña ni ntío xtúku ña é k'ín ña ikān.

⁸ Dukuān ne, ido ntúú ña ñuú Misia, kúntíi ña ñuú Troa, mí kanaxee tún ntódo na'nu.

⁹ Niñu tsikán ne, xée nuú Pablu úun ñatí, ña ñuú Macedonia. Ntitsí ña, kaka'an ña: "Kí'xi kudii nto ñuú nti, dá xntii ntó nti", kaka'an ña.

¹⁰ Dá kuān o ini Pablú ne, xío ntii ntí é k'ín nti ni ña ñuú Macedonia, tsí kútuni nti tsí mii Xuva ko kākana ña nti é k'ín nti, kika'an ntódo ntí nī ña ntoo Macedonia tú'un va'á san.

Dā xé'e Pablu ni Síla ñuú Filipu

¹¹ Kidáa ne, ñu'ú ntí tun ntódo ka'nu ñuú Troa, kue'en ntáa ntí ñuú é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán, ñuú é nani Samotracia. Utén san ne, xée ntí ñuú Neapoli.

¹² Da kidáa xée nti ñuú Filipu, mí ntoo ña vé'xi ñuú Roma. Divi ñuú é dii ka ka'nu é un ntí ntí ñuú é káduku ntée ñuú Macedonia. Titín ntuvi intódo ntí ikān.

¹³ Dā xee ntúvi iō dá'na ne, ntii ntí diñi ñuú san, kue'én nti diñi ntute ka'nu kán mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña'a san, kuíni nti. Ikan tsí ñu'ú nti, ntáka'an ntódo ntí ni ñad'í, ña náta'ká nuu ikān, tú'un va'á iña Jesús.

¹⁴ Uun ña'a, ña nani Lidia ne, ñuú Tiatira vé'xi ña. Doo kué'e kadiko ña. Ña sa'á ne, dóo kanuu ini ña Xuva kō. Xuva kō dé vitá ña nima ña vata koo é kiní ña é kākaka'an Pablú ne, kuínti'xe ña.

¹⁵ Kidáa itsi ntuté ña ni ñn ntí ntí ñavi'i ña ne, kaka'an ña nī nti:

—Te kadē kueni nto é nuu é ntaā i e kuínti'xe kó Tó'o ko Jesúcrístu ne, kí'xi nto, kixkúntōo nto nú vi'í kó kán —ka'an ña.

Xé'e kuétsi ña nti é kúntōo nti.

¹⁶ Uun ntuvi ñe'e xtúku nti mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña. Dá kué'én nti itsi kán né, tá'án nti ni ñn ta'nú kuetsí, ta'nú nuu é ña vá'á nima í ne, dóo kue'é diu'un ni'í tun iña tó'o tún tsí kanakoto ntodó tun.

¹⁷ Tá'nu sa'á ne, íntikín tun ntí ne, koó da kākachu'u ntáa tún, kaka'an tun:

—Ñatí sa'á ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko, ña é dóo ka'nu ne, ntáka'an ña ni kō nté koo nakáku o nta'a Xuva kō —ka'an tun.

¹⁸ Titín ntuvi kuan o dé tun, da nté ña ni kutí'ká Pablú nima ña. Kidáa né, xkokoto ña, kaka'an ña nī é ña vá'á san é nuu nimá tun:

—Kuenta iña Jesúcrístu, ntíin nimá tun —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntí é ña vá'á san.

¹⁹ Tó'o tun ne, dá kútuni ña tsí ña tuvi ka nté koo ni'í ña diu'ún ne, tñn ña Pablu ni Síla, íntēka ña ña nta'a ña tsiñu i un tsi nte me'ñú i kán.

²⁰ Ntáda ña ña kuenta ntá'a to'o, kaka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ña Israee ña ne, ntánatēñu nuu ña ña ñuú kō.

²¹ Tsí un ntí'í é vatá xkoó ini ña ñuú ña kán ntánañe' é ña kō ne, ña kúvi vi'í o, tsí xo'ō ne, ña ñuú Roma o —ka'an ña.

²² Kidáa ne, un ntí'í ña'a san inchu'vi ña ña ne, xé'e tó'o san itsi é nantí'í ña ña ne, dá nantí nuu ña ña ntuku.

²³ Un vá'a tsi nantí nuu ña ña ne, dá tsú'un kutu ña ña vi'í utun. Tēe tsiñu ña ña kade kuenta xí'í vi'í útun é kuēnta tsí vi'í ña vata koo é ña ntii ña.

²⁴ Ña kade kuenta xí'í vi'í útun sán ne, dē ntaa ña é kākaka'an tó'o san ne, tsú'un kutu ña Pablu ni Síla ñn tsi nte ini i kán ne, ini útun tsu'un ntido ña d'ín ña vata koo é ña kaka ña.

²⁵ Dā kú dava ñuú ne, ñu'u Pablu ni Síla, ntáka'an ntá'ví ña, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ne, ntaíni ntí'í ña ñu'u kutú san.

²⁶ Dā nēni ña dá un vá'a tsi ntí táan. Dá kaní'í vi'í utun san kantá nuu. Kidáa né, nákaan mí ñn ntí'í xí'í vi'í utun sán ne, ntii nuu ta'an ntí'í kadena é odó kútu d'ín ña ñu'u kutú san.

²⁷ Da kidáa ntóto ña kade kuenta xí'í vi'í útun san. Dá kútuni ña tsí kantii ntaa ntí'í xí'í vi'í útun sán ne, ura tsí i táva ña káa ña é ka'ni'í mii ña kúñu ña, tsi é ntí'í ña ñu'u kutú san, kuíni ña.

²⁸ Ntá tsi Pablú ne, un ntii tsi ka'an ña:

—¡Ñá ku kuān xkoó de ntó! tsí ntí'í ne, i'a ñu'u ntí'í nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáa ne, ña kade kuenta xí'í vi'í útun sán ne, ikan ña ñu'ú ne, kaxkainu ña kukí'vi ña ini vi'í utun kán. Koó da kán'í ña inchíti ña nú d'ín Pablu ni Síla.

³⁰ Kidáa ne, nantí ña ña vi'í utun sán ne, tsixe'e ña ña:

—Divi ntó, ¿nté ntu koo vi'í u é nakáku ú nta'a Xuva kō? —ka'an ña.

³¹ —Kuínti'xe nto Tó'o ko Jesúcrístu ne, nakaku ntó nta'a Xuva kō, ni ñn ntí'í ñavi'i nto di —ka'an ña nī ña.

³² Ne, ntáka'an ntódo ña ni ña tú'un va'á iña Xuva kó, ni ñn ntí'í ña ntoo nú vi'í ña kán di.

³³ Divi tsi niñú san ne, ña kade kuenta xí'í vi'í útun sán ne, nácate nuu ña mí ni'í kuí'í Pablu ni Síla. Kidáa né, itsi ntute ña, ni ñn ntí'í ñavi'i ña di.

³⁴ Kidáa ne, kúxee ni'í ña Pablu ni Síla íni vi'í ña kán né, ikān xé'e ña é ká'xi ña. Dóo díní ña ni ñn ntí'í ñavi'i ña tsi e kuínti'xe ña Xuva ko vé.

³⁵ Dá tuvi ne, táxnū to'ó san mau é kúkoto ná te nantí ña Pablu ni Síla.

³⁶ Kidáa ne, kaka'an ñá kade kuenta xí'i vi'i útun san:

—É tá'xi to'o ítsi é nantii ú nto. É kúvi ntií nto ve ne, vá'á o vá'a tsi kué'en nto —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntú? Tsi ntí'i ne, ña ñuú Romá nti ne, ñi ñá natií nuu ña ntí ntuku mé'ñú ña'a san dá vāta xntekú ku'vē ñá leí san iñá nti. Dotó tsi tsú'un kutu ñá ntí vi'i útun. Vevíí ne, ntio ña é nantii xu'ú ñá nti. ¡Ñá'á! Na ki'xi mii ñá, dá nantii ña nti —ka'an ña.

³⁸ Kidáa né, ntiko kōó maú san, kunú'u na ne, ntaa na ni tō'ó san é kaka'an Pablu. To'ó san ne, dōo u'ví ña da kútuni ña tsí ña ñuú Roma.

³⁹ Kidáa ne, kué'en ña, kúnaka'nu ña ini Pablu ni Silá ne, kidáa ne, nantii ña ña, kaka'an ña:

—Vii nto da xe'e, ntií nto ñuú nti —ka'an ña.

⁴⁰ Dā ntíi ña vi'i útun sán ne, kúnū'ú ña nú vi'i Lidia. Ikān náataká nuu ña un ntíi ntíi ení ña, ña kuínti'xe i sán ne, nāxnuu ka'nu ña ini ña. Da kidáa ntíi ña, kué'en ña.

17

Dā itsú'un ña ñuú Tesalonica

¹ Kué'en Pablu ni Silá, ita ntí'xin ña ñuú Anfipoli ni ñuú Apolonia, xée ña ñuú Tesalonica, mí tuví xúkūn ña Israee.

² Vata xkōó ini Pablú ne, ñé'e ñá má úkūn kan ntúvi dá iō dá'na. Úni ito ñe'e ña é tíin ña ni ñá'a san,

³ kanañé'e ña ña mí uve na'a Tú'un Xuva kō nte dí'na é da mií é ntō'o Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō ne, da mií é ntotō xtuku ña te xi'i ña. Kaka'an ña:

—Diví tsi Jēsuu é kaka'an nti ni ntō né, diví ña é Cristu ñá, diví ña é taxnuu Xuva ko ña —ka'an ña.

⁴ Iō ñá Israee san ne, kuínti'xe ña é kaka'an Páblu ne, kúdadii ñá ni Pablu ni Silá. Ná te da díi ñá griegu, ña é ntánuu ini i Xuva ko, ni ñadi'i, ña é dōo na'nu ña'a ne, kuínti'xe ña di.

⁵ Ntá tsi ña Israee, ña é ña ni kuínti'xe i ne, kúne'u ini ña ni ña. Kidáa né, ide ña é náataká nuu natii kini ntáa, na é dotó tsí ntáñi dú'xen nu á'ví kán. Náataká nuu na ne, dá nakutsú'un na da kanií ñuú san. Kidáa ne, intí'u na nú vi'i ña nani Jásuun, ntánantuku nā Pablu ni Silá é ntāda na ña kuenta ntá'a ña tsífu i.

⁶ Ntá tsi ña ni nani'i na ña. Mii tsi Jásuun, ni túku ení ña, ña kuínti'xe i san nani'i na. Ntáñū'u na ña, kué'en ní'i na ña nta'a ña tsífu i san ne, koó da vantiíni na ntáka'an na, ntátsi'i kuétsi nā Pablu ni Silá:

—Ña sá'a ne, da kanií ñuúxívi a ntaika ña, ntánakutsú'un ña ñá'a. Vevíí ne, un tsi nte í'a xee ñá ve ne,

⁷ Jasuún san ne, xé'e ña vi'i ña é kuntōo ña. E ntáde ña sá'a ne, dōo xíi kaa. Ná te kaiko ñu'u ña rei ñuú Roma, tsi ntáka'an ña é iō túku rei, ñá nani Jēsuu —ka'an na.

⁸ Un ntíi ntíi ña'a san ni ña tsífu i san ne, dōo itsu'un ña da téku ña sá'a.

⁹ Kidáa né, kí'i ña diu'un Jásuun ni ña ntií ní'i ña ne, nangáva ña ñá.

Dā intōo Pablu ni Silá ñuú Berea

¹⁰ Dā kuáa ne, táxnūu ña kuínti'xe i san Pablu ni Silá é na kí'in ñá ñuú Berea. Dā xee ñá ikān ne, kué'en xtúku ña má úkūn ña Israee.

¹¹ Ña Israee, ñá ntoo ñuú Bereá san ne, díi ka víta ini ña é ña ntoo ñuú Tesalonica, tsí nñi kue'éen ini ña ntaíni ña Tú'un Xuva kō ne, utén uten nántuku ña mí úve na'a Tú'un Xuva kō da nté kutuni ñá tē nuu é ntaā i é kaka'an ñá ni ñá.

¹² Dukan ne, dōó titín ña Israee kuínti'xe ña, ni ña griegu di, tē tíi te ñadi'i, kuān te dōo na'nu ña'a ña ne, kuínti'xe ña di.

¹³ Ntá tsi dá kútuni ñá Israee, ñá ntoo ñuú Tesalonica, é kaka'an ntódo xtuku Pablu tú'un Xuva ko ñuú Berea ne, xée ñá é nakutsu'un xtúku ña ña'a san.

¹⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, ura tsí i táxnūu ña Pablu é na kí'in ña nu ntute ñu'u kan. Mii tsí Sila ni Timóteu kántoo mii ña ñuú Berea.

¹⁵ Ña ixntéka itsi Pablú ne, kué'en ña ni ñá un tsi nte ñuú Atena. Dā ntíko kōo xtúku ña, kaka'an ñá ni Sila ni Timóteu é na kí'in kantí'i ña, kíkuntōo ña ni Pablu.

Dā itúvi Pablu ñuú Atena

¹⁶ Nñi dukuān tuví Pablu ñuú Atena é kantétu ña Sila ni Timóteu ne, dōo dé kuení ña dá ini ña tsí ña ntoo ñuú Atená ne, da mií kue'en tsi sántu ntúvá'a naa iō iñá ña.

¹⁷ Dōó kí'in itō ñe'e ña má úkūn kán é natíin ña ni ña Israee san ni ún ntíi ntíi ña'a, ña ntánuu ini i Xuva kō. Utén uten ñe'e ña nu á'ví kán dí, kaka'an ñá ni ña ntánataká nuu ikān.

¹⁸ Ikān ne, xío ña'a, ña ntántikin túku nchu'un iñá ña nani Epícurú ne, xío túku ña'a, ña ntántikin nchu'un é nani estoicu. Ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—¿Neé ntu kani tú'un é kuān nte kaká'an ña? —ka'an ña.

Ío ñá ne, ntáka'an ña:

—Vata té é túkú xuva ncho nañé'e ñá kō —ka'an ña.

Tsí Pablú ne, kaka'an ntódo ña tú'un va'a iñá Jēsuu ne, kaka'an ñá é ntóto xtuku ña dá xi'i ña.

¹⁹ Kidáa ne, ntánteka ñá Pablu, kué'en ní'i ña ña uun mí nani Areópagu, mí é dukuān ntánataká nuu ñata ña odo nūu, ntaxé'e ña itsi ña ñuú i san. Tsixe'e ñá Pablu:

—Ká'an kúdii ntó, da kīni nti neé nchu'un xee é vexní'í ntó.

²⁰ Tsí nti'í ne, ná te kãñe'e dikí nti é kãka'an nto, tsí tuku nchu'un é iní nti. Nañe'e kudii ntó nti nee é kani tú'un é kãka'an nto —ka'an ña.

²¹ Tsí ña ñuú Atena ni ña da xee ntóo ikãn né, da mii kué'en tsi nchó kini ña nee é dā ve kakuvi é natíin ña.

²² Kidáa ne, ná kuntísi Pablu mé'ñu ña'a san Areopagu kán ne, kaka'an ñá ni ñá:

—Divi ntó, ña ñuú Atena, é iní u tsí dōó ió xuva ntó e ntánuu iní ntó.

²³ Dā itá nti'xin ú ñuú ntó, kaito dító u nee nti'í nti'í iña nto e ntánuu iní nto ne, nani'í ko uun nú naa kan mí ũve na'a kaka'an: “Iña xúva kō, ña e ñá iní o xoo ñá'a”, ka'an. Divi tsi xuva ntó, ña e ñá iní ntó ne, divi Xuva kō é kãka'an u ni ntó vevii.

²⁴ “Tsí Xuva kō né, dē kú've ñá ñuxiví ni un nti'í é iō. Divi ñá Tó'ō e dukún kan ni ñuxiví a. Ña te ví'í mí de vá'a ña'a tuvi ña.

²⁵ Nté ña túvi nee iña é kãtanuú ña. Mii ña kãta'xi ña ntuvi iña ko ni tatsin é ta'ni o, ni un nti'í é ió iña ko, xe un xé un o.

²⁶ Uun tsi niñi ko dé kú've Xuva ko un nti'í nti'í é ntōo o da kani ñuxiví a. Mii ña de kú've ña nté kaa ntuvi kuntuo o ñuxiví a ni mí'í ñuú kuntuo o, xe un xé un o.

²⁷ Kuãn o dé Xuva kō, tsi ntío ña é nantuku o ña, un nti'í nti'í o, da nté koo é nani'í ko ña. Ntá tsi ña te nté sa iká tuvi ña,

²⁸ tsí divi ña ta'xi ña ntuvi iña ko, ni é kakantá nuu o, ni é tuví o. Kuãn ó uve na'a, kaka'an ñáta ntó, ña de vá'a tutú san, kaka'an ña: “Xo'ō ne, i'xá Xuva ko o”, ka'an ña.

²⁹ Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva kō kúvi o ne, ña kúvi kã'an o é Xuva ko da neé ka nti'í, tē kaá kuaan, tē kaá kui'xin, o xuu e ntáva'a naa ña'a vata o dé kuení mii ña é vata kaa Xuva kō.

³⁰ Ntuvi di'na ne, dé ka'nu iní Xuva ko ni ña intóo kidaā e kuán o dé ña, tsí ña ni iní ña nté koo víi ña. Ntá tsi vevii ne, ntio Xuva kō é nadama o nima kīni kaa ko.

³¹ Tsi e xtúvi Xuva ko ũun ntuvi é xntékú ku've ñá da kani ñuxiví. Tsí é nakaxnúu ña uun ñatíi, ña é xntékú kú've. É iní o xoo ñá'a, tsi nantóto Xuva ko ñá dá xi'í ña —ka'an ña. Dukuan o ka'án Pablu ni ña.

³² Dā téku ña'a san é kãka'án Pablu é ntóto xtuku uun ña'a é xi'í ñá ne, iō ña ntáxkuntée ña ña. Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Dá nte ũun ka tuku ntuvi ka'an ntó ni nti'í sá'a —ka'an ña.

³³ Kidáa né, kīi Pablu, kué'en ña.

³⁴ Iō ñá ne, kantikin ñá Pablú ne, kuñti'xe ña é kãka'an ña. Uun ña'a ña ne, Dionisiu nání ña; tsíñu ña Areopagu. Uun ñad'í, ña

nani Dāmarí di ne, ió ka tuku ña'a kuñti'xe i di.

18

Dā itúvi Pablu ñuú Corintu

¹ Kidáa né, nti'í Pablu ñuú Atena, kué'en ña ñuú Corintu.

² Ikãn nani'í ña uun ñatíi, ñá Israee, ñá nani Áquila. Ñuu é nani Pontu vé'xi ña. Vata e ná'a xee ña, ntuvi ñá ñad'í ña, ñá nani Prísila. Tsí e nti'í ña ñuú Italia da nakunú rei Claudiu ún nti'í nti'í ña Israee san ñuú Roma. Kué'en Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne,

³ ikan tsi katúvi ña ni ña. Dadíi tsi de vá'a ña ví'i doo, tsí divi tsi tsíñu iní ñá di.

⁴ Vata dá iō dá'na ne, kãñe'é Pablu má ũkún kan, kãñe'e ña ña Israee san ni ña é ña te ña Israee san di nté koo kuñti'xe ña Tó'ō ko Jesúcristu.

⁵ Dā xé Sila ni Timóteu, é vë'xi ña ñuú Macedoniá ne, nguentúvi kaka'an ntódo Pablu tú'un va'á san, kaka'an ñá ni ña Israee san tsi Jesuú ne, divi ñá é Cristu, ñá nakaxnúu Xuva kō.

⁶ Ña Israee san ne, naa núu ña ni ñá ne, dōó kini ka'an ñá ni ña. Dukuan ne, Pablú ne, náki di ña doo ña vata koo é kué'é ña kuenta é ña te vá'a o ntáde ña. Kaka'an ñá ni ña:

—Kuenta iña mii nto ve te ña ní'í nto é vā'á nta'a Xuva kō. Xu'ú ne, ña túvi kuétsi ko, tsí é kãka'án u ni ntó. Ví'a ve ne, xio ñuú kí'ín u, kika'an ntódo ú ni tuku ña'a, ña é ña te ña Israee —ka'an ña.

⁷ Kidáa ne, nti'í ña má ũkún kãn, kué'en ña má ví'í ñá nani Justo, ña dóo kanuu iní i Xuva kō. Etsin tsi mí nti'í xúkún san tuvi ví'í ña.

⁸ Ña odo núu iní ukun, ñá nani Crispú ne, kuñti'xe ña Tó'ō ko Jesúcristu ni ún nti'í nti'í ñavi'í ña. Ná te da dii ña'a, ña ñuú Corintú di, dá téku ña é kãka'án Pablú ne, kuñti'xe ña ne, i'tsi ntute ña.

⁹ Uun niñú ne, vata tsi tē iní Pablu é kãka'an Xúva ko ni ña:

—Ñá ku u'ví o é kã'an ntódon. Kuan tsí koo ka'an vātā o den,

¹⁰ tsi xu'ú kunuu mé'ñu ú o. Xōxó kuvi víi i ni o, tsi dóo iō ñá'a ko ñuú sa'a —ka'an Xúva ko ni ña.

¹¹ Kidáa ne, uun kuia nte dáva kátúvi ña ñuú Corintu, nakuá'a ña ña'a san tú'un Xuva kō.

¹² Ntuvi tsikán ne, dá inúu ñá nani Gáliuun, de kú've ñá ñuú Acayá ne, nataká nuu ña Israee san ne, ñin ña Pablu, kue'en ní'í ña ña nta'a ña tsíñu i ne,

¹³ ikãn tsí'í kuétsi ña ña, ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, kãñe'e ñá ña'a é kũnuu iní ñá Xuva kō, ntá tsi ña te vatá o kaka'an lei san. Dōo xii kaa é víi o é kãka'an ña —ka'an ña.

¹⁴ Dā vata kani ntú'u Pablu ká'an ñá ne, di'na ña tsiñu ka'nu i Galiuún san kaka'an ñá ni ña Israeé san:

—Tē dí dóo xii kaa nti'xé nuu i é kanañe'e ña ne, kiní u é ntátsi'i kuétsi nto, ¿nté kui ña'a?

¹⁵ Ntá tsi ntó'ó ne, kúdi kuénta iña lei mí nto ntánaa núu nto. Mii nto kadá kú'vē ntó ve. Nā te xū'u é káduku ntée ú sá'a —ka'an ñá ni ñá.

¹⁶ Kidáa ne, kú ñu'u ña ña kí'i kán ne,

¹⁷ ña ntáñi ntée kán né, ntáva ntodó ña ñá odo núu iña úkún, ñá nani Sōstené ne, ikan tsi é'ni diín ña ña nuu ña tsiñu i san. Ntá tsi Galiuún san ne, ña ni íde ña kuenta.

Dā ntíko kōó Pablu ñuú Antioquiá ne, kué'en ña kúka'an ntódo ña é kuvi úni tto

¹⁸ Pablú ne, na'á itúvi ña ñuú Corintu. Kidáa ne, kaka'an ñá ni éni ña ña kuínti'xe i san é nū'u xtúku ña ñuú Siria. Kánteká ña Prísila ni xá ña Águila, kué'en ña. Di'na dá ntáka ña ñuú Cencreá ne, kúnti' tdu'u díki Pablu vata koo é kue'e ña kuenta tsi xe'é ña xu'u ña ni Xuva kó.

¹⁹ Kidáa ne, ñu'u ña tun ntóó ka'nu, xee ñá ñuú Efesú ne, ikán kantóo mii Prísila ni Águila. Pablú ne, di'na dá ntaka ña ne, kué'en ña má úkún kán é ká'an ñá ni ña Israee.

²⁰ Ña Israeé san ne, ntáka'an ña:

—Vií nto da xe'e, kutuví ká nto ni nti —ka'an ña.

Ntá tsi ña ni ntío Pablu.

²¹ Dā ntáka ña ne, kaka'an ña:

—Da mií é kantio é kutúvi u ñuú Jerusaleen é kúvi viko. Te Xuva kō ntio ñá ne, nti'xi xtuku ú, ntixkoto ni'ni ú nto —ka'an ña.

Kidáa ne, nákuñu ña tun ntóó ka'nu da ntáka ña ñuú Efesú, kué'en ña.

²² Dā xee ñá ñuú Cesareá ne, di'na ñuú Jerusaleen ita nti'xin ña é ká'an ñá ntiusi ni ña kuínti'xe i sán ne, da kidáa ntíi ña, kué'en ña ñuú Antioquia.

²³ Dā kú titín ntuvi itúvi ña ikán né, eni ntu'u xtuku ña ika ña. Ítá nti'xin xtuku ña ñuú Galacia ni ñuú Frigia é xntíi ña ña kuínti'xe Xuva kō, nátsu'un ka'nu ña iní ña.

Dā kakā'an ntódo Apolo ñuú Efesu

²⁴ Ntuvi tsikán ne, xée uun ñatíi, ñá nani Ápolo, ñuú Efesu. Nuu Alejandria vé'xi ña, ntá tsi ña Israee ña. Nā sá'a ne, dóo vá'a ó kaka'an ña, kaka'an ntódo ña; dóo ini ña tú'un Xuva kō é úve na'a nte dí'na.

²⁵ Dōo ini ñá nchu'un Xúva kō di. Niñ kue'én ini ña kaka'an ntódo ña ne, nuu é ntaā í un nti'í é káka'an ñá iña Jesús, kuān te mii tsi é nakutsi ntute Juaan Bautista ini ña.

²⁶ Nā te kau'vī ña, kaka'an ntódo ña ini ukún ña Israeé san. Dā téku Prísila ni Águila

é káka'an ñá ne, kána xio ña ña ne, náñe'é ka ñá ña iña Xuva kō.

²⁷ Apoló ne, ntio ña é kí'in ñá ñuú Acáya. Xíō ntaa ini ña kuínti'xe i san. Táxnū ña tutú nta'a ña kuínti'xe i, ña ntōo ñuú Acaya, na vā'a koo nakuetu ña Apoló san tē xee ña ikan. Dā xee ñá ñuú Acayá ne, dóo kue'e xntíi ña ña kuínti'xe i Jesuu, tsi dóo vá'a ó dé Xuva kō ni ñá.

²⁸ Tsi Apoló ne, dóo ini ña nté koo ka'an ñá ni ña Israeé san mé'ñū ña'a san, kanañe'e ñá ña tsi nuu é ntaa nti'xe i tsi Jesuu ne, divi ñá é Cristú, divi ñá é nakaxnúu Xuva kō ñá é kodo nuú ñá, vatá ó uve na'a tú'un Xuva kō nte dí'na.

19

Dā itúvi Pablu ñuú Efesu

¹ Nií dukuān tuví Apolo ñuú Corintú ne, kué'en Pablu, ita nti'xin ña itsi rki uku kan, xée ña ñuú Efesu. Ikán nání'i ña titín kúdi ña kuínti'xe i san.

² Pablú ne, kaka'an ñá ni ña, katsixe'e ña ñá:

—¿Inúu ntu Espiritú Sántú nima nto da kuínti'xe nto? —ka'an ña.

—Á te ña'a. Ntē vata kiní nti xoo é Espiritú Sántú —ka'an ña.

³ Kidáa né, katsixe'e xtuku Pablu:

—¿Né ntu nchu'un e ini nto dá itsi ntute nto? —ka'an ña.

—Nchu'un é káka'an Juaan Baútista —ka'an ña.

⁴ Pablú ne, kaka'an ña:

—Tsi Juaán ne, nákutsi ntúte ña ña'a vata koo é kué'é ña kuenta é nádama ña nima kiní kaa ña. Ntá tsi Juaán ne, kaka'an ñá te kuínti'xe ko uun ña'a, ña é dá ve vé'xi. Nā tsikán ne, e xée ñá. Jesuu nani ñá —ka'an ña.

⁵ Dā téku ña'a san é káka'an ñá ne, itsi ntute xtuku ña, ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jesús.

⁶ Kidáa né, dá xntéku Pablu ntá'a ña díki ñá ne, inúu Espiritú Sántú nima ñá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá tuku tú'un e ñá ini ñá ne, ntáka'an ñá tú'un é xe'é Xuva kō ñá.

⁷ É un nti'í ña ne, iō ñá te úxuvi ñá'a ña.

⁸ Uní xóo ñe'é Pablu má úkún ña Israee. Nā ni u'vi kue'en ña é ká'an ña. Kaka'an ntódo ña, kaka'an ña tsi Xuva kō né, divi ña é kadé kú'vē ña. Kaka'an ñá ni ña é vā'a vata koo é kuínti'xe ña Tó'o ko Jesús.

⁹ Ntá tsi iō ñá ne, dóo ka'xi nima ña. Nā ni ntío ña kuínti'xe ña ña. Ntáka'an xení ña iña tú'un va'a san. Kidáa ne, xio kue'én Pablu, tsóo mii ña ña ne, kánteka ña ña kuínti'xe i san, kue'en ni'i ña ña nú vi'i skuela mí nakuā'a ñá nani Tiranú ne, ikán natíin ña ni ñá utén uten.

¹⁰ Uvi kuá é kuān o dé ña. Dukuān ne, un ntíi ntíi ña'a, ña ntōo da kaniñ ñuú Asia, tē ña

Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, tēkú ña tú'ún Tó'o ko Jēsuu.

¹¹ Xuva kō ne, xé'e ñā é kūvi vií Pablu nuu i e dóo na'nu é nté uun ito vata kiní ña'a é kuān koo kúvi.

¹² Ntāñe'e ni'í ña'á san da nēé ka doo é tiin nta'ā Pablu, te doo dúkūn, o tē doo núu ne, ntáxé'e ña ña nchokuví san ne, ntuvá'a ña. Ntīi nti'í é ña vá'ā é ñū'u nima ñá di.

¹³ Ntūvi tsikán ne, iō ñā Israeé é ntaíka ña, ntánatava ña é ña vá'ā é ñū'u nima ñá'a san. Ntákaku ni'í ña Tó'o ko Jēsuu dá natavā ñá ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña Jēsuu, ña é káka'an ntódo Pablu iña i, ka'an u ni ō: ¡Ntīin nima ña! —ka'an ña.

¹⁴ Du'va ō dé u'xe éni, i'xá dutu ñá odo nūu iña ñā Israeé, ñā nani Éseva.

¹⁵ Uun ntuvi ne, nantíko kōo é ña vá'ā san: —Xu'ú ne, iní u xoo e Jēsuu. Iní u xoo é Pablú di. Ntá tsi nto'ó ne, ¿xōo nto ña'a nto? —ka'an.

¹⁶ Kidāā ne, kūdiin ñā ñū'u é ña vá'ā san nima i, ntāva ntodó ña ñatīí, ña u'xe ñá'a san. Kūvi dé e ña vá'ā sán ni ñā ni'í kuí'í ñá ne, koó dá ntántíí ña kí ña nú vtí'í ñā.

¹⁷ Un ntīi ntīí ña'a, ña ntoo ñūú Efesú, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, kūtuni ñá nte o kúvi ne, dóo u'ví ña ne, dóo vá'a ka'an ñā iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Nā te da ñā ña kuínti'xe i xee ña é nāna'ma ña kuétsi ña me'ñú ña'a san.

¹⁹ Nā te da ñā ñā tátán xee ñá di. Xee ni'í ña tutu é ntánakoto ntodó ña. Kidāā né, e'mi ña tutú san me'ñú ña'a san. Kánté'vi tutú san nté kaa xee tá'an xá'vi i ne, ínūu á'vi te ūvi díko u'xi miil diu'un kuí'xin.

²⁰ Dukuān ne, ñá te da ñā ña'a kuínti'xe ña tú'un Xuva kō, tsi kútuni ña tsí Xuva kō né, dóo iō ntīi tú'ún ña.

²¹ Rkontúvi dá ita ntí'xin sá'ā ne, kaka'an Pablu é kí'in ña, kikoto ni'ní ña ña ntoo ñūú Macedonia ni ñá ntoo ñūú Acaya nté o de ña ne, dá kí'in ña un tsi nte ñūú Jerusaleen.

—Tē ntáka ú ñūú Jerusaleén ne, kuétsi é kí'in u ñūú Roma —ka'an ña.

²² Kidāā né, táxnū ña uvi ña'a, ña é xntii ñā, ñā nani Timōteu ni Rastú ne, odo nuū ñā, kue'en ña ñūú Macedonia. Nñ dukuān kúkuíi ka Pablu itúvi ña ñūú Asia.

Dā tsu'un ña ñūú Efesu

²³ Ntūvi tsikán ne, kuvi du'xen kuēnta iña tú'ún va'á iña Jēsuu.

²⁴ Tsí uun ñatīi, ñā nani Dēmetriú ne, kāā kuí'xin kade tsiñu ni'í ña, kantavá'a naa ña xúkun kuétsi vata ntāa xúkūn santu é nani Diana. Titín ña'a ntáde tsiñu ni'í ña ne, kué'e diu'un ntáni'í ña.

²⁵ Demetriú ne, kána ña ña ntáde tsiñu ni'í ña ni un nti'í ñā'a, ña ntáde tsiñu sá'a. Ntáka nuu ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Divi ntō ne, ini ntó tsi dóo va'á ntuvi iña ko é ntáde o tsiñu sá'a.

²⁶ Ntá tsi é kūtuni nto tsí kaika uun ñatīi, ñā nani Pablu, kaka'an ntódo ña, kaka'an ñá tsi santu é ntavá'a nāá ña'a ne, ñá tē nuu é ntaa í é Xuva kō. Ne, kūvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña é káka'an ña. Nā te da mii tsi ñūú ko, tsi da kaniñ ñūú Asia.

²⁷ Sá'ā né, dóo xii kaa; tē ñá'a ne, nti'í tsiñu kō. Nā te da mii tsi tsiñu kō dí, tsí di'í kō Dianá di ne, ñá kuiko ñū'ū ká ña'a xúkun ña. Tsí di'í kō né, dóo ka'nu ña'a ña. Da kaniñ ñūú Asiá ne, da kaniñ ñūxivi ntaiko ñū'u ña'a san ña —ka'an ña.

²⁸ Dā tēku ña'a san é káka'an ñá ne, dóo kúdiin ña. Un tsi vāntiñi ña ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu dí'í kō Diana, tó'o ñūú Efesu! —ka'an ña.

²⁹ Kidāā né, tiin ña uvi ña'a, ña ñūú Macedonia, ña ña dadū ni Pablu, ñā nani Gayu ni Áristarcú ne, ntaíñu'u kaduun ña ña ini nto'ó mí ntáká nuu ña'a.

³⁰ Pablú ne, ntio ña é kí'vi ña di é ká'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi ña ni ntio ña kuínti'xe i san é kí'vi ña.

³¹ Uun ña'a ña vá'a tiin ni'í ña, ña odo nūu ñūú Asia dí ne, táxnū ña tutú nta'a Pablu é ña ku kí'vi ña íkán.

³² Un tsi vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e tūku nuu i ntáka'an ña. Dōo titín ña ne, ntē ñá ini ña nee tsiñu ntáká nuu ña.

³³ Kidāā né, ña Israeé san tsí'í ntido ñá uun ña'a, ñā nani Alējandru, é na ká'an ntódo ña ni ñā'a san. Alejandrú san ne, kade ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntō ña'a san, tsí ntio ña nada'an ñā ña Israeé san.

³⁴ Ntá tsi dá kútuni ñá'a san tsí Alejandrú ne, ña Israeé ñá ne, koó da vāntiñi ña ntákachu'u ña. Úvi ūra ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu dí'í kō Diana, tó'o ñūú Efesu! —ka'an ña.

³⁵ Kidāā né, kūvi dé strivanu, intóo kadin ñá'a san. Ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ō ñā ñūú Efesu, kini nto é ká'an nti ni ntō. Ini ntīi ntīí ña'a tsí ñūu ko Ésesu ne, kaduku ntēe ñūu ko é vií ó kuenta xúkun iña di'í kó Diana, ña é dóo ka'nu, é vií ó kuenta sántu ña é kō'xó e dukún kán.

³⁶ Xōxó kuvi ka'an i te ñá'a. Dukuān né, diin diin tsi kuntōo nto. Di'na kada kueni nto nté koo vii nto.

³⁷ Tsí ñatīi sá'a, ña é vēxni'í ntō ne, ñā ni ká'an kíni ña iña di'í ko.

³⁸ Tē nee iña é tsí'í kuétsi Demetriú ni ña ntáde tsiñu ni'í ña ne, kantíi vi'í me'ñú kán; ntoo ña ntáxntēkú kú've. Na kí'in ka ña, kika'an ñá ni ña tsiñu i te nēé nuu i tsí'í kuétsi ta'an ña.

³⁹ Tē neé ka tuku nuu i é ntio nto ka'an ntó ne, kuvi ka'an nto dá kōo junta.

⁴⁰ Tsi dóo ío kuenta te kūdiin ña tsiñu ka'nu i ñuu Roma é kuān ó de ó. Tsi du'xen iña ña tsiñu ka'nu i ntáde ó vevii, kuini ña. ¿Neé ntu ka'an o ni ña te tsixe'e ña kō nté kui vāntiñi ntu o ntóo ó i'a? —ka'an ña.

⁴¹ Dā kúvi ka'an ñá ne, nantáka ña ñá'a san, kunú'u ña.

20

Dā itúvi Pablu ñuu Macedonia ni ñuu Grecia

¹ Dā intóo kadin ña'a sán e dóo itsu'un ña ne, Pablú ne, kána ña ña kuinti'xe i san é kue'e ña ña itsi. Kidáa né, nānume ta'an ña ne, dá ntí ña, kue'en ña ñuu Macedonia.

² Dā mí'i ká ñuu mí kaika ña ne, dóo kaka'an ñá ni ñá'a san vata koo é kii nima ña. Kidáa ne, xée ña ñuu Grecia.

³ Uní xóo katúvi ña ikān. Kidáa né, ntio ña é ku'un ña tun ntóo ka'nu é nū'u ñá ñuu Síria dá kútuni ña tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san. Dukuān ne, ntíko kōó ñá itsi ñuu Macedonia, kunú'u ña.

⁴ Titín kudii ña'a kue'en ni'i ñá di. Kue'en ní'i ña Sopater, i'xá Piru, ña ñuu Berea; ni Arístarcu ni Ségundu, ña ñuu Tesalonica; ni Gáyu, ña ñuu Derbe; ni Timóteu; ni Tiquicu ni Trófimú, ña ñuu Asia.

⁵ Odo nuu ñá, kue'en ña ñuu Troa ne, ikān intéu ña nti.

⁶ Ntí'i ne, dá inú kava viko é ntaé'xi ña tañú'u dukuān ne, ntii ntí ñuu Filipu. Nū'u ntí tun ntóo, kue'en nti. Dā kúvi ū'un ntúvi ne, xée nti, nāni'i ta'an ntí ña ñuu Troa. Ikān ne, uun vité intóo nti.

Dā itúvi Pablu ñuu Troa

⁷ Kuaá sabadu nátaká nuu ntí ntí nti é nakatsin dava ntí tañú'u, vatā o dé kú've Tó'o ko Jesúcristu. Pablú ne, kuan tsí ó kaka'an ntódo ká ña dá ku davā ñuu, tsí ntaka ñá tevāa san.

⁸ Kué'e ñu'u kaí'xi iní vi'i nínu kān mí nátaká nuu nti.

⁹ Uun natii, ná nani Eüticu ne, ntéku na ventana kan. Dā dóo na'a kaka'an Pablú ne, xée nā ma'na ne, uun ito tsi kidi na. Kidáa ne, kó'xo na un tsi nte ñu'u kán. Tsi vi'i sán ne, úni ódo ntí'i ta'an. Dā ínaki'i ña na ne, e xí'i nā.

¹⁰ Pablú ne, nū ña mí tuví na ne, katavi ntódo ña na, nānume ña na ne, kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Ñá ku dē kuení nto. ¡Kantíto na! —ka'an ña.

¹¹ Kidáa ne, kúxēe xtúku Pablu má vi'i nínu kán ne, dá nákatsin dava ña tañú'u san, da e'xí ña ne, dá kakā'an ntódo xtuku ña un tsi da nté tuvi. Da kidáa ntáka ña, kunú'u ña.

¹² Ñá'a sán ne, kunu'u ní'i ña natii san, ntúka'nu iní ña tsí kantíto na.

Dā ntáka ña ñuu Troa, kue'en ña ñuu Miletu

¹³ Ntí'i ne, odo nūu nti, naku'un nti tun ntóo, ñé'ē ntí ñuu Asuun. Pablú ne, dí'in ña kaika ña. Nakunúu ña tun ntóo san té xee ña, ká'an ña.

¹⁴ Nāni'i ta'an nti ña ñuu Asuun ne, ikān nakú'un dadii ntí ni ña tun ntóo san, dá kue'én nti ni ña ñuu Mítilene.

¹⁵ Tévaá san ntii ntí, kue'én nti, ido ntúu nti ñuu Quio. Tévaá xtuku ne, xée ntí ñuu Samu. Íntóo da'na ntí ñuu Trogiu ne, dá tevāa xée nti ñuu Miletu.

¹⁶ Ntio Pablú é kuído ntúu ña ñuu Efesu váta koo é ña kukuí ña ñuu Ásiá, tsí ntio ña é kantí'i xee ña ñuu Jerusaleen, váta koo é kutuvi ñá te kúvi viko é kaka'an ñá Israeé é viko é kanakú'e ña sintiá'vi iña é táta.

Dā kakā'an ntódo Pablu ni ñátá, ña ñuu Efesu

¹⁷ Dā xée nti ñuu Miletú ne, taxnúu Pablú tú'un é kí'xi ntí ntí ñata, ña odo nūu iña ña kuinti'xe i ñuu Efesu.

¹⁸ Dā xee ñátá sán ne, kaka'an Pablú ni ña: —Iní nto nté ó dé u é tuví u ni ntó nté ntúvi dá xee ú ñuu Ásia á.

¹⁹ Tsi kuenta iña Xúva kō kade tsiñu u. Ñá te ká'nu ncho víi u. Iní nto nté kaa ntute nūu ko éti ú kuenta iña ntó ne, nté ó ntó'o kó nta'a ña Israeé san dá ntúku nuu iní ña nté koo víi ña ní ko.

²⁰ Ñá te ni dē vini u é ká'an u ni ntó nee ntí'i ntí'i é kántio é kütuni nto. Tsi kanakuá'a u nto mé'ñu ña'a ne, nú vi'i mii nto nakuá'a u nto di.

²¹ Dadii tsi kaka'an u ni ñá'a, te ñá Israeé, te ña é ña te ña Israeé ñá ne, na xtuví mii ña é kini kaá ne, na víi ña é vá'a. Kaka'an u ni ña te kuinti'xe ña Tó'o ko Jesúcristu.

²² V'i'a ve ne, da mii é kí'in u ñuu Jerusaleen, kaká'an Espiritú Sántu ní ko. Nté ñá iní u nté koo kuvi kō íkan té xee u.

²³ Diví tsí é dá mí'i ká ñuu kañé'ú ne, kata'xi Espiritú Sántu é kütuní ko tsí da mii é ntó'o kó, da mii é xnuu kutu ñá kó vi'i utun te xée u ñuu Jerusaleen.

²⁴ Ntá tsi ña té iní kuān té kuví u, te káda ntáa ú tsiñu e tá'xi Tó'o ko Jesu é víi u: diví tsi tsiñu ko é kaka'an ntódo u tú'un vá'a iña Xuva ko e dóo kakuinima ñá kō.

²⁵ Diví ntó ne, é kaka'an ntódo ú ni nto iña Xuva ko, nté koo kuntoó o ntá'a ñá ne, iní u tsí ña kini ka nto kó ñuxiví a.

²⁶ Dukuān ne, kini vá'a nto é kaka'an u ni ntó, tsí nté uun nto ña kuví ká'an nto te ña ni de ntáa ú iña nto.

²⁷ Tsi ña te ni dē vini kue'én u é ká'an u ni ntó é un ntí'i é kaka'an Xúva kō.

²⁸ Kuenta tsí víí ntó kúñu nto ni ùn ntíí ntíí ña kuínti'xe i san é tá'xi Espíritū Sántū é divi nto kodo nuū ntó iña ña. Víí nto vatā ó de paxtu é kade ña kuenta á le'ntu ña. Kuenta tsí víí nto un ntíí ntíí ña kuínti'xe i Tó'o kō san, tsí niñi mii ña éti ña kuenta iña ña dá xi'i ña.

²⁹ Iní u tsí rkontuvi dá ntaka ú ne, ki'xi ña'a é nakutsu'un ña nto, vata tsí ó de xteé, kiti diin, é ña te kántuntá'ví iní ti a le'ntú san.

³⁰ Ió ñá'a iña ntó di ne, kuān koo víí ña di. Tsi ka'an ñá dovete é ntio ña é kintikin ña kuínti'xe i sán ña.

³¹ Kuenta tsí víí nto é ña kani nta'ví ña nto. Ñá ku kúnáa iní ntó tsí xu'ú ne, uni kuía katúvi u, nakuá'a ú nto nte ntúvi nte niñu ne, ñá te un siin ntute nuú ko éti ú kuenta iña ntó xe un xé un ntó.

³² 'Vi'a ve né, kuntoo ni'i nto Xuva kō. Kuntoo ni'i nto tú'un va'á san é kaka'an ñá di. Tsi dóo kaidiá'ví tú'un Xuva kō é kútú've nto, vata koo é ni'i nto é vā'a é káduku ntée i'xá Xuva kō, vata koo é dadii kuve ta'an nto ni ùn ntíí ntíí ña é nakaxnúu Xuva kō é kúvi i'xá mii ña.

³³ Xu'ú ne, ñá tē ni ntio ko nee iña, ó diu'ún ne, ó doo vá'a iña ña'a.

³⁴ Iní nto tsí mii ú dé tsiñu ú vata koo é ni'i ko nee iña é ntio kó, nee iña é ntio ña ntíí ni'i ú di.

³⁵ Dukuan tsí o dé u vata koo é nañē'é u nto nté koo víí nto. Tsi te kuan kōo ne, kuvi xntii o ta'an kō nee é kataan nuū ña. Tsi naka'an ko tú'un é kaka'an Tó'o ko Jesús ne: “Dii dii ka díní ña kaxe'é san é ña kanakí'i san”, ka'an ña. —Sá'a ka'án Pablu ni ña.

³⁶ Dá kúvi ka'an ñá ne, ínchiti ñá, kaka'an ntá'ví ña ni ñatā san.

³⁷ Éku ntíí ntíí ña. Kidáa né, nanume ta'an ña ni Pablu, e'xi ña xu'ú ña.

³⁸ Dōo u'vi kúvi ña tsi kaka'an ña tsí ña kiní ka ña ña. Kidáa ne, kue'en ni'i ña Pablu un tsi nte mi túvi tun ntóo san.

21

Dá kué'en Pablu ñuú Jerusaleen

¹ Dá tsóo mii tá'an ntí ni ñatā, ña ñuú Efesú san ne, nakú'un ntí iní tun ntóo san é k'ín ntí. Kue'en ntáa ntí ñuú é naní Koo. Uun ká tuku ntuvi xee ntí ñuú Ródā ne, da xee ntí ñuú Patara.

² Ikān nání'i ntí uun tun ntóo é k'ín ñuú Fenicia. Ní'u ntí tun ntóo san, kue'én ntí.

³ Dá kí ditó nti ñuú Chipré ne, ido ntúu nti diñi datsin ntí ne, dá kué'én ka ntí ñuú Siria. Dá xee ntí ñuú Tirú ne, ikān itúvi da'na tun ntóo san vata koo é natavā ña xidō san.

⁴ Ikān nání'i ntí ña kuínti'xe i Jesuú ne, dadii intóo ntí ni ña uun vite. Un ntíí ntíí ñá ntáka'an ñá ni Pablu:

—Ñá ku ñe'e ntó ñuú Jerusaleen —ka'an ña.

Tsi é xe'e Espíritū Sántū san kútuni ña te dóo nto'o Pablu te k'ín ñá ikān.

⁵ Ntá tsi da xee tá'an ntuvi ne, ntíí ntí, kue'én ntí. Ínteka itsi un ntíí ntíí ña'a sán ntí ni ñad'i'í ñá ni i'xá ñá, ínteka ña ntí nte diñi ñuú kán. Dá xee ntí ni ña diñi ntute ñu'u kán ne, ntánchiti ntí, ntáka'an ntá'ví ntí.

⁶ Kidáa né, nānume ta'an ntí ni ña. Dá náku'ún nti iní tun ntóo san ne, kúnū'ú ña'a san.

⁷ Ntíí ntí ñuú Tiru, kue'én ntí ñuú Tolemaida. Ikān ixkoto ni'ni ntí ení kō, ña kuínti'xe i san. Uun ñuú kantóo ntí ni ña.

⁸ Dá tevāa ne, ntíí ntí, kue'én nti ñuú Cesarea. Ikān ñe'é nti ní nu'vi Felipe, ña kaka'an ntódo tú'un va'á san. Divi ña é nakaxnúu ña da nakaxnúu ña u'xe ñá'a, ña é xntii san.

⁹ Ió kimi dióko ñá, ta'nu ña ni tánta'a, ta'nu ntáka'an nāa Xuva ko.

¹⁰ Dá kú titín ntuvi ntoo ntí ikān ne, xée uun ñatí, ña vé'xi ñuú Judea, ñá nani Ágabu. Ña ka'án naa Xuva ko ñá di, tsí kaxe'é Xuva ko kútuni ña nté koo kuvi.

¹¹ Dá xee ñá mí ntoo ntí ne, k'íi ña nguenuu i'xi Pablu, ki'ní nuu ña nta'a ña ni di'ín ña, kaka'an ña:

—Kaka'án Espíritū Sántū tsi kuān koo kuvi tó'o nguenuu sá'a, tsí ña Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleen ne, kuān koo ki'ní ña ña ne, dá ntáda ña ña kuenta ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israee —ka'an ña.

¹² Dá téku nti é kaka'an ñá ne, un ntíí ntíí nti ni ña ntoo ikān ne, ntáka'án nti ni Pablu:

—Vii nto da xe'e, ñá ku ñe'e ntó ñuú Jerusaleen —ka'án nti.

¹³ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo ntánti'i iní nto kuenta iñá ko? Tsi dóo u'vi kúvi ko é kuān ó ntáka'an nto. Vevii ntiká nimá ko. Xu'ú ne, é ió tu've ko. Ñá té iní, kuān té koo kútu u, kuān té kuvi u ñuú Jerusaleen kuénta iña Tó'o ko Jesús —ka'an ña.

¹⁴ Dá ña ni kuvi víí nti ni ña ne, ñá ni ká'án ka nti. Mii tsí é kaka'án nti:

—Ná kuvi nee iña é ntio Xuva ko —ka'án nti.

¹⁵ Kidáa ne, natsoo vá'a ntí iñá nti, dá kúntáa ntí ni Pablu ñuú Jerusaleen.

¹⁶ Dadii kue'én nti ni ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cesarea. Kue'en ni'i ña ntí nú vi'i mí kúntōo ntí, vi'i ñatí, ña vé'xi ñuú Chipre, ñá nani Nāsuun. Divi ña ne, nté ntúvi di'na kuínti'xe ña Jesuu.

Dá kué'en Pablu, kúkoto ni'ni ña Jacóbo

¹⁷ Un ntíí ntíí ta'an ko, ña kuínti'xe i sán ne, dóo diñi ña dá xee ntí ñuú Jerusaleen. Dóo vá'a o dé ña ni nti.

¹⁸ Dá kúvi uvi ntúvi ntoo ntí ne, ñe'é ntí ni Pablu, ixkoto ni'ni ntí Jacóbo. Ikān ntoo ntíí ntíí ñata, ña odo nuú san di.

¹⁹ Pablú ne, kaka'an nã ni nã ntiusi ne, dá kantaa nã ni nã é un nti'í é xe'é Xuva kô e kúvi idé nã mé'ñũ nã é nã te nã Israee.

²⁰ Dã téku nã é kaka'án Pablú ne, dõo ntákaku ni'í nã Xuva kô. Kídãá ne, kaka'an nã ni Pablú:

—Ini ntó, eni, tsi nã te nté kaa miil ta'an ko nã Israee é kuínti'xe nã Tó'o ko Jesücristu. Un nti'í nã nã ne, ntáka'an nã tsi da mií é kãda ntaa o lei é xtúvi Muisee.

²¹ Tsi é téku nã tsi divi ntó né, kanakuá'a nto nã Israee é ntoo xio ñuu é nã kantio é kãda ntaa nã lei é xtúvi Muisee, é nã kantio é kã'nté nã kũñú é ixi i'xá nã ne, é nã kantio é vii nã vata xkoó ini o di.

²² Vi'a ve ne, ¿nté ntu koo vii o ve? Tsi da mií é nataká nuu nã tã kútuni nã tsi é xeé nto.

²³ Sá'a vii nto: I'á ntoo kimi ñatíi, nã é xe'é xu'u i Xuva kô tsi ió é vii nã.

²⁴ Kuë'en ni'í nto ñatíi sa'a é dadii ntuntoo nto ni nã nta'a Xuva kô. Xntii nto nã nãe kataan núu nã di, vata koo é kúvi kuntíi dikí nã. Dukuãn koo kutuni nti'í nti'í nã'a san tsi nã tã nuu é ntaã i é ntáka'an nã iña nto.

²⁵ Kutuni nã tsi divi ntó ne, kade ntaa nti'í nto lei san. Nã kuínti'xe i san, nã é nã te nã Israee ne, e táxnũu nti'í tutú nta'a nã te mií tsi sá'a é nã kuvi vii nã: nã kã'xi nã kũñú é xntáa ntéé nã'a san nú nã nã; nã kã'xi nã niñi kítii; nã kã'xi nã kũñú kiti é kué'ne; nã vii nã é kini kaa ni ñad'íi tá'an nã. Sá'a tsi kaka'án nti'í ni nã é nã vii nã —ka'an nãtã san ní Pablú.

Dã tãn nã Pablú má ùkún nã Israee san

²⁶ Kídãá ne, kue'en ni'í Pablú kimi ñá'a, ñatíi san. Utén san ne, dadii ntúntoo nã ni nã ntá'a Xúva kô ne, da kí'vi nã ini ukún ka'nu é kué'é nã kutuni dutú san nté kaa ntuvi da nte te kuvi ntúntoo nã, tsi da kídãá kã'ni nã kiti nú nãa kan é kué'é nã doméni iña Xuva ko.

²⁷ Ntá tsi dá dokó sa xee tá'an u'xe ntúvi ne, nã Israee, nã vé'xi ñuu Asiã né, dá ini nã tuví Pablú má ùkún kãn ne, náksutsu'un nã ùn nti'í nti'í nã'a san. Tãn nã Pablú ne,

²⁸ koó da vãntiñi nã, ntáka'an nã:

—jõ né, nã Israee, xntii ntó nti! Nã sa'á ne, divi nã é kaika nã dá kãni ñũxivi, kanakuá'a nã nã'a é kã'an ntée nã ko, xo'o nã Israee. Kaka'an ntée nã lei Muiseé ne, nã te kaiko ñu'u nã xúkún sa'a. Vevií ne, nti'í ni'í nã nã é nã te nã Israee, kãk'vi ni'í nã nã má ùkún a ne, ntáde dentu nã xúkún sa'a é dõo kuíko —ka'an nã.

²⁹ Sá'a ntáka'an nã, tsi nté vi'í ini nã é nti'í ni'í Pablú ùun ñatíi, nã vé'xi ñuu Efesu, nã nani Trófimú ne, te kã'vi ni'í nã nã ini ukún ka'nu kãn, kuini nã.

³⁰ Dõo ntaítsu'un nã'a san da kaníi ñũu san. Un nti'í nti'í nã'a san ne, koó dá ntáxkainu nã, vé'xi nã. Tãn nã Pablú, ntáñũ'u nã nã, nátavã

nã nã má ùkún kan ne, dá nákadí kutu nã xi'í ùkún san.

³¹ Vevií tsi ka'ni nã Pablú dá xee tú'un ntá'a tó'o sntadun ñuu Roma tsi dõo ntaítsu'un nã'a san da kaníi ñũu Jerusalem.

³² Ura tsi i kána nã sntadún san ni nã odo núu iña nã ne, koó dá ntáxkainu nã, xee nã mi náaká nuu nã'a san. Dã ini nã'a san tsi é xee tó'o sntadún san ni ùn nti'í nti'í sntadún san ne, téé da'na nã é ntaé'ni nã Pablú.

³³ Kídãá ne, xéé ètsin tó'o sntadún san, tãn nã Pablú ne, kaka'an nã é koo kútu nã ùvi kádena. Da kídãá tsíxe'e nã xõo nã'a nã ne, nté õ dé ña.

³⁴ Ntá tsi koó da vãntiñi nã'a san, ntákachu'u nã ne, é tuku e tuku nuu i ntáka'an nã. Ntã nã ni kuvi teku tó'o sntadún san é ntáka'an nã. Dukuãn ne, kaka'an nã é kí'in ni'í nã Pablú mí ntoo sntadún sãn.

³⁵ Dã xéé ètsin nã nú rkuei kãn ne, da mií é intéku doko sntadún san Pablú, tsi dõo ntákudiin nã'a san.

³⁶ Ntántikin nti'í nti'í nã'a san nã, ntákachu'u nã:

—jKa'ni nto nã! —ka'an nã.

Dã kaka'án Pablú ni nã'a san, kanadá'an nã kũñu nã

³⁷ Dá dá vé kuk'vi nã ni nã ini i mí ntoo sntadún san ne, kaka'án Pablú ni tó'o sntadún san:

—Iõ nuu i é kã'an u ni ntó —ka'an nã.

—¿Vá kaka'an ntún tú'un griegu? —ka'an tó'o sntadún san—.

³⁸ ¿Ñã ntu te dívín é nã ñuu Egítõ, nã é dõo nakutsú'un nã'a sãn kídãá é vii nã du'xen iña nã tsiñu ka'nu i, nã é nteka kimi miil nã dikí dú'xen san má kũ'u kan? —ka'an nã, tsixe'e nã.

³⁹ —jÑã'á ni san! —ka'án Pablú—. Xu'ú ne, nã Israee ú. Vé'xi u ñuu Tarsu, ñuu é kãduku ntée ñuu Cilicia, é ñã te ñuu lu'nti. Vií nto da xe'e, ta'xi kudii nto itsi é kã'án u ni nã'a san —ka'an nã.

⁴⁰ —Ká'an kãn ní —ka'an tó'o sntadún san.

Kídãá ne, nti'í Pablú nú rkuei kan, kade nã ntá'a nã tã diin diin tsi kuntõo kadin nã'a san. Dã intõo kadin nã ne, eni ntu'ú Pablú kaká'an nã ni nã tú'un hebreu:

22

¹ —Un nti'í kuë'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu ntó, kini nto é kaka'án u ni ntó é kanada'án ú kũñú ko —ka'án Pablú.

² Dã téku nã'a san tsi tú'un hebreu kaká'an nã ne, diin diin tsi kantõo nã. Pablú ne, kaka'an nã:

³ —Xu'ú ne, nã Israee u. Tsi kaku ú ñuu Tarsu é kãduku ntée ñuu Cilicia, ntá tsi é'nu ú ñuu Jerusalem. I'a nakua'á u nta'a mastro Gámaliee. Kútú'vë kó un nti'í vatã ó kaka'an lei é xtúvi ñata kô, nã intõo di'na. Xu'ú ne, nií

kue'én ini ko dé ntaa u é un nti'í é kaka'an Xúva kō, vata tsi ó ntáde nti'í nti'í ntó vevii.

⁴ Ixntikān ú ña kuínti'xe i Jesuú san ne, ntuku kuí'í u ña, e ntío ko é kúvi nti'í ña. Ixtān ú ña, te tii, te ñadi'í ñá, e tsú'un kutú ú ña vi'í utun kán.

⁵ Iní dutu ñá odo núu ni ūn nti'í nti'í ña tsiñu i san tsi nuu é ntaa i é kaka'an u ni ntó. Tsi divi ñá tá'xi ña tutu é k'ín ni'í ú ña ñá Israee, ñá ntoo ñuú Damascu. Ikān ñe'é u ínantukū ú ña kuínti'xe i san e ki'ín ni'í u ña ñuú Jerusaleen váta koo é ni'í ña é ntó'o ña.

Dá kantāa Pablu ni ña nté ó kúvi da kuínti'xe ña

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Dá núu ú itsi kán é dokó sa xee ú ñuú Damascú ne, dá ká'ñu ntuvi ne, dá nēni ko xi'í nuu ñu'u ntíkō diñi ko, ñu'u é dóo kaxi'í nuu é vē'xi é dukún kán.

⁷ Uun ito tsi nantúvē ú ñu'u kán. Kidáá téku kó tatsin é kaka'an ní ko: “Saúlú, Saúlú, ¿nté kui kantukun kui'ín ntún ko?”, ka'an tátsin san.

⁸ Kidáá ne, tsixe'é u: “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ó?”, ka'an u. Divi ña ne, kaka'an ña: “Xu'u ne, Jesuu, ñá ñuú Nazareé u. Divi u é kantukun kuí'ín ko”, ka'an ñá ní ko.

⁹ Ña nti'í ni'í u ne, dá kúdu'va ña dá ini ña tsi kaxi'í nuu, ntá tsi ña ni tekú ña tatsin é kaka'an ní ko.

¹⁰ Xu'u ne, kaka'an u: “¿Neé ntu ntio nto é vi'í u ve, Tó'ó ko?”, ka'an u. Kidáá kaka'an Tó'ó ko ní kó: “Nakuntítsin ve. Kue'én kán ñuú Damascu. Ikan tá'xi ñá kutuni o un nti'í nté ó kukú've tsiñu é viin”, ka'an ña.

¹¹ Xu'u ne, kukuáá u da xi'í nuu ñu'u san. Dukuān né, ña nti'í ni'í u ne, ntáñu'ú ña ko, ixntéka ña kó ñuú Damascu.

¹² Ikān tuví uun ñatāi, ñá nani Anānia, ñá e dóo kade ntaa lei Muísee. Un nti'í nti'í ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascú ne, dóo vá'a ka'an ñá iña ña.

¹³ Xée ña, nti'í ña diñi kó ne, kaka'an ñá ní kó: “Ó éni Saúlú, na náxi'í nuu nto”, ka'an ña. Ura tsi i naxi'í nuú ko ne, kakuvi kainí u ña.

¹⁴ Kidáá ne, kaka'an ñá ní kó: “Xuva kō, ña é inuu ini ñata kō ne, nté ntúvi di'na é nakaxnúu ña nto é kütuni nto nee iña é ntio ña, é kiní ntó I'xá ña, ña e dóo va'a, é tekú ntó tatsin ñá di.

¹⁵ Tsi ntaa nto ni ña'a un nti'í é ini nto; ká'an nti'í nto ni ñá é un nti'í e téku nto é kaka'an Xúva ko ni ntó.

¹⁶ Vi'a ve ne, ñá ku kukuí ka nto. Kue'én ntó, kukutsí ntute no. Nakate nto kuétsi ntó, kaku ni'í nto divi Jesuu”, ka'an ñá ní ko.

Dá kantāa Pablu nté ó táxnuu Xuva ko ñá é ki'ín ña, kka'an ntódo ña ni ña é ña te ña Israee

¹⁷ Dá ntíko kōo u, naxee ú Jerusaleén a ne, ñe'é ú, ixka'an ntá'vi u má ūkún ka'nu kán. Kidáá ne, vata kúvi é nakueni u,

¹⁸ Iní u Tó'o ko Jesuu, kaka'an ñá ní kó: “Kantí'í sa kué'én. Ntakan ñuú Jerusaleén ve, tsi ñá ntoo i'a ne, ñá kuínti'xe ña é kaka'an kuenta iña ko”, ka'an ña.

¹⁹ Ne, kaka'an u ni ñá: “Xuvá kō, é ini nti'í nti'í ña'a san nté o dé u é ñe'é u má ūkún kán, e íxtiín ú ña kuínti'xe i nto. Tsi dóo naká'xi va'á u ña ne, da tsú'un kutú ú ña vi'í utun kán.

²⁰ Nti'í tsi dító u da xe'é xuu ña'a san Ésteba, ñá kaka'an ntódo tú'un ntó. Tsi kúdadii ko é ka'ni ñá ña ne, xu'u íto ú doo ña ntáxe'é xuu ña”, ka'an u ni ña.

²¹ Ntá tsi kaka'an xtúku Tó'o ko ní ko: “Kue'én kán ni, tsi taxnúu ú o e dóo ika ki'ín. Tsi ki'ín mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee”, ka'an ñá ní ko —ka'an Pablu.

Dá itúvi Pablu nta'a tó'ó sntadún san

²² Ntáini ña'a san é kaka'an Pablu da nté kaka'an ña tsi ki'ín ña mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee. Kidáá né, eni ntu'u ña ntákachu'u ña:

—¿Ka'ni nto ña! ¡Ña kúvi ká kutuvi ñá ñuxiví a! —ka'an ña.

²³ Kuan tsi ó de ña'a san, ntákachu'u ña ne, ntántata ntaa ñá du'nu ña, ntánantavá ña xáka di. Ña ni ntío ña kuntóo kadin ña.

²⁴ Dukuān ne, kaka'an tó'ó sntadún san é naki'vi ñá Pablu iní i mí ntoo sntadún san ne, dá naká'xi va'á ñá ña da nte koo e ntíka ña xu'u ña. Tsi ntio ña é kütuni ña nté kuān nte ntákudiiñ ña'a san ni ña.

²⁵ Ntá tsi da ki'ni ña Pablu é naká'xi va'a ñá ña ne, katsixe'é Pablu sntadun ñá odo núu san, tsi ikan tsi nti'í ña:

—¿Ña ntu te dóo xii kaa te naká'xi va'a ntó ko é ña ñuú Romá u? Ntē vata kuntekú kú've iña ko —ka'an ña.

²⁶ Sntadun ñá odo núu san ne, dá téku ña é kaka'an Pablú ne, kué'en ña, kükoto ña tó'o ña, kaka'an ña:

—¿Ntē koo vii nto ña tsikan? Tsi ña ñuú Roma ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáá ne, kué'én tó'ó sntadún san mí tuví Pablu, tsixe'e ña:

—¿Nuu é ntaa ntú i é ña ñuú Roma nto? —ka'an ña.

—Nuu é ntaa i —ka'an Pablu.

²⁸ —Divi ú ne, dóo kue'é diu'un nant'í u é vi'í u ña ñuú Roma —ka'an tó'ó sntadún san. Pablú ne, kaka'an ña:

—Ntá tsi divi ú ne, dukuān ña ñuú Romá u nté dá káku u —ka'an ña.

²⁹ Kidáá né, kii nteé xio ta'an sntadun, ña é dá vé naká'xi va'á Pablu, xtuví mii ña ña. Tó'ó sntadún san ne, ú'vi ña da kütuni ña tsi ña ñuú Roma ña, tsi divi ña é kaka'an ña é kōo kútu ña.

Kaka'an Pablu ni ñáta ña odo nuú iña ñá Israeé

³⁰ Tó'ó sntadún san ne, ntío ña kutuni ña nté kui ntátsi'i kuetsi ntí'xe ña Israeé san Pablú ne, utén san ne, nántii núu ña kadena é kánú'ni Pablu. Kidáá né, kána ña ñá odo nuú iña dutu ñá Israeé ni ñata ña odo núu, é vii ñá junta, da nátavá ñá Pablu, kue'en ní'i ña ña mé'ñú junta.

23

¹ Pablú ne, ito ña ña'a san mé'ñú juntá ne, kaka'an ña:

—Éní, nté ntúvi da káku ú un tsi nté vevii ne, kade ntaá u é káka'an Xúva kó. Ná kácutuní ko te kīni kaa é kade u —ka'an ña.

² Kidáá ne, tó'ó dutu, ñá nani Anániá ne, kaka'an ñá ní ña ntáñi étsin san é kártú nuu ña xu'u Pablu.

³ Pablú ne, kaka'an ña:

—¡Kuān koo vii Xuva ko ní o, xō'on é kaden uvi nuu i! ¿Nté kui i'a tuvín kaxntékún kú'ven iñá ko vatá ó kaka'an leí san ne, xō'ón ne, kaidon ntán leí san é káka'an te ka'ní ña ko? —ka'an ña.

⁴ Ña ntáñi étsin sán ne, ntáka'an ñá ní Pablu:

—¿Ña káu'vī ntú o te dóo kini o káka'an ní tó'ó dutu Xúva kó? —ka'an ña.

⁵ —Éní, ñá ní iní u te tó'ó dutu ña. Tsi uve na'á Tú'un Xuva kó é ña kuvi ka'an kīni o iña ñá odo nuú ñuu ko —ka'an ña.

⁶ Kidáá né, kūtuní Pablu tsí dava ña ntáde juntá san ne, ntántikin ñá nchu'ún ña saduceu; dava ña ne, ntántikin ñá nchu'ún ña fariseu. Ne, un ntii tsi káka'an ña:

—Éní, xu'ú ne, ña fariseú u, tsi ña fariseu úvā kó di. Divi tsi nuu i é ntáxntékú ku've ntó iñá ko vevii. Tsi kakuinti'xe ko tsi ntoto xtúku o tē xi'i o —ka'an ña.

⁷ Du'va ó ka'an ñá ne, ura tsi i eni ntú'u ña fariseú san ntánaa núu ña ní ña saduceú san. Uun ito tsi te'nte núu juntá san.

⁸ Tsi ña saduceú san ne, ñá ntákuinti'xe ña te ntoto xtúku o tē xi'i ó, nté ña ntákuinti'xe ña te ió ánjē. Nté ña ntákuinti'xe ña te ió nima ko. Ntá tsi ña fariseú san ne, ntákuinti'xe ña é un ntí'i nuú i sá'a.

⁹ Un tsi vántiñi ña'a san, ntánaa núu ña. Ió mastro lei ñá fariseú ne, nákuñi ña, ntánantiko koo ña é ntáka'an ña saduceú san, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'a ne, ña túvi nee nuu i ni idé ña. Te káka'an ntí'xe ánje ni ña ne, ña kúvi naa núu o ni Xuva kó —ka'an ña.

¹⁰ Uun ito tsi kúdiin ku'éñ ña'a san, ntánaa núu ña. Tó'ó sntadún san ne, ú'vi ñá te ní'i kui'i Pablu. Dukuān ne, táxnúu ña sntadún san é kúnatáva ña Pablu mé'ñú juntá san ne, da ntáxnteka ña ña, nakunuu vá'a ña iní i mí ntóo sntadún kán.

¹¹ Kuáa ütén san ne, ntitsí Tó'ó ko Jesúristu díñi Pablu, kaká'an ñá ní ña:

—Ñá ku dē kueni o, Pablu, tsí kuan tsi koo ka'an kuénta iñá ko ñuú Roma váta tsí ó é káka'an kuénta iñá ko ñuú Jerusalem a —ka'an ña.

Da ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña Pablu

¹² Tévvá san ne, uun tññ ña Israeé san nátee ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Pablu, ntáka'an ña:

—Xo'ó ne, ña ko'o o, ña ká'xi o tē ña ká'ni o Pablu. Na ta'xi Xuva kó é ntó'o ko tē ña kuan koo víi o —ka'an ña.

¹³ Ná te da úvi díko ñatíi, ñá xe'é xu'u i é kuān koo vii ña.

¹⁴ Kué'en ña, kúkoto ña tó'ó dutu ni ñátá san, ntáka'an ña:

—Ntí'f ne, e xe'é ntí xu'u nti é ña ka'xí kue'én nti da nté kúvi ka'ní nti Pablu.

¹⁵ Divi nto ní ún ntí nñ ñatá, ña ntáde juntá san ne, kákan nto ntá'a tó'ó sntadun te teváa nántixntéka ña Pablu mé'ñú juntá san vata koo é tsixe'é ká nto ña. Ntá tsi ntí'f ne, koo tú've nti é ká'ní nti ña itsi kán dí'na dá xē ña mí ntóo nto —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi téku a kuetsi Pablu é ntáka'an ña nté koo víi ña. Kidáá ne, kué'en na ví'i mí ntóo sntadún san, xe'e ná é kūtuní Pablu tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña ña.

¹⁷ Pablú ne, kána ña sntadun ñá odo núu, kaka'an ña:

—Kué'en ní'i nto ná kudíi sa ntā'a tó'ó ntó, tsi ió é ká'an ná ni ñá —ka'an ña.

¹⁸ Kue'en ní'i ña na mí tuví tó'ó sntadún san, kaka'an ña:

—Ñá nuu kutú, ñá naní Pablú ne, kána ña kó, kaka'an ñá tē k'i'n iní u na kudíi sa mí tuví nto, tsi ió nuu i é ká'an ná ni ntó —ka'an ña.

¹⁹ Tó'ó sntadún san ne, írkāa ña nta'a na, kué'en xio ña ní nā né, kátsixe'e ña:

—¿Néé ntu ncho ka'an ní ko? —ka'an ña.

²⁰ Ne, kaka'an na:

—Ña Israeé ne, é xió ntaa iní ña é kakān ñá nta'a nto te kīntéka nto Pablu teváa mé'ñú junta san é tsixe'é ká ña ña.

²¹ Ntá tsi ña ku kuinti'xe nto é ntáka'an ña, tsi ña te nuu é ntaa i. Tsi ña te da uvi díko ña'a ñatíi ntánti'u ñá itsi kán. É xe'é ña xu'u ña nta'a Xuva kó tsi ña kó'o, ña ká'xi ña da nté kúvi ka'ní ña Pablu. Vevii ne, da mii tsi é ntántétu ña nté koo ka'an nto —ka'an ña.

²² Kidáá ne, nantíi tó'ó sntadún san na, kúnú'u na ne, kaka'an ñá ní nā:

—Ñá ku ká'an ni ña'a te kaká'an ní ko —ka'an ña.

Dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña tsiñu ka'nu i Feli

²³ Kidáá né, kána tó'ō sntadún san uvi ña'á sntadun ñá odo nūu, kaka'an ñá ni ñá:

—Nákoó tú'vê ntó uvi sientú sntadun, ni ũni díko u'xi sntadun, ñá ntántodó idu, ni ũvi sientu ñá odó kaa, tsi kaeku in nĩnu ve ki'in ntó ni ña ñuú Cesareá.

²⁴ Nákoó tú'vê ntó idú di é kuntékú Pablu, vata koo é vá'á koo xee ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i Feli —ka'an ña.

²⁵ Kidáá ne, de vá'á ña tutú táxnūu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i san, kaka'an ña:

²⁶ “Xu'ú, Claudiu Lisia, táxnūu u ntiusi nto.

²⁷ Sá'a tsi é ká'an u ni ntó: Tsi ña Israeé san ne, é tñn ña ña sá'a é ncho ka'ni ña ña. Ntá tsi dá kutuní ko tsi ña ñuú Roma ña ne, ñé'ê ú ni sntádún ko é nakákú nti ña.

²⁸ Ntio kó kutuní ko nee núu i é ntátsi'i kuétsi ña ña. Dukuān ne, ñe'ne ní'i ú ña mé'ñū junta ña ña Israeé san.

²⁹ Ntá tsi kúdi ña lei ña mii ña é ntátsi'i kuétsi ña ña. Na túvi nee nuu i é ká'ni o ña. Ntê ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ña.

³⁰ Ntá tsi é kútuní ko tsi ña Israeé san ne, ntántukú nuu iní ña nté koo ka'ni ña ña. Dukuān ne, ntada ú ña kuenta ntá'a nto. Ne, é káka'an u ni ña Israeé san té kika'an ñá ni nto te nee nuu i é ntátsi'i kuétsi ña. Sá'a tsi é ká'an u ni ntó”, ka'an tó'ō sntadún san ini tutú san.

³¹ Niñú sá'á ne, kué'en sntadún san, kue'en ní'i ñá Pablu. Xee ñá ñuú Antipatri.

³² Té'vāá san ne, ntíko koo ntññ sntadún san, ntaika ña dí'in ña, kúnú'u ña ví'i sntadún san. Mii tsi sntadun, ñá ntántodó idú san ne, kué'en ká ña ni Pablu.

³³ Dá xee ñá ñuú Cesareá ne, xé'e ña tutú san nta'a ña tsiñu ka'nu i san ne, dá ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña.

³⁴ Dá kúvi nakua'a ña tsiñu ka'nu i san tutú san ne, tsixe'e ña Pablu mí'i ñuú ña. Dá ka'an ñá tsi ñuú Ciliciá ne,

³⁵ kaka'an ñá tsiñu ka'nu i san:

—Kini ú nee é ntáka'an ña ña nto té xee ña ntátsi'i kuétsi nto —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an ñá te kunuu kutú Pablu má ví'i ka'nu ña rei Heródé.

24

Dá kanada'an Pablu kúñu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i

¹ Dá kúvi u'un ntúvi ne, xéé tó'ō dutu, ñá nani Anánia, ni ñátā sán, ni uun ña kanada'an, ñá nani Tértulu. Xéé ntññ ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i san é tsi'i kuétsi ña Pablu.

² Kidáá kána ña Pablu é kí'xi ña ne, da éni ntu'u Tértulú san katsi'i kuétsi ña ña. Kaka'an ñá ni ña tsiñu ka'nu i, ñá nani Feli san:

—Divi ntó é káde nto e dóo vá'á ó ntoo nti. E dóo ini nto nté koo kadá kú've nto ne, é kantuvá'a ñuú kó vevii.

³ Divi ntó né, dóo ka'nu ñá'a nto. Dá mí'i ká ntoo ntí ne, da mii kué'en tsi é ntánakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta ña nto, é kuān nte vá'á ó kade kú'vê nto.

⁴ V'i'a ve ne, ñá ntío ntí natekú du'xén nti nto. Un da'na tsi kini kudii nto é ká'an nti ni ntó.

⁵ Tsi ñatíi sá'a ne, dóo du'xen de ña. Da mii kué'en tsi é kanakutsu'un ña ña Israeé san dá mí'i ká ñuú. Tsi odo nuú ñá ña ña ntántikin Jesús, ñá ñuú Nazaree.

⁶ Ntío ña é nativi ña xúkun ká'nu ntí di. Kidáá né, tñn ntí ña. Tsi ntio nti é xntékú kú'vê nti ña ña vatá ó kaka'an lei nti.

⁷ Ntá tsi ura tsi i xee tó'ō sntadun, ñá nani Lisiá ne, dá kuétsi nangava ñá Pablu da tñn ntí ña.

⁸ Kidáá ne, kaka'an ñá ni nti é kí'in nti, kitsi'i kuétsi ntí ña nta'a nto. Te mii nto tsixe'e nto ña ne, kutuni nto nee ntí'i nti'i nuú i é ntátsi'i kuétsi ntí ña —ka'an ña.

⁹ Un ntññ ña Israeé san ne, ntáda ntaa ña é káka'an ña.

¹⁰ Kidáá ne, éde ña tsiñu ka'nu i san ntá'a ña é ká'an Pablu. Pablú ne, kaka'an ña:

—V'i'a ve ne, dóo diní ko é nakákú u kúñu kó nta'a nto, tsi iní u tsi divi ntó ne, é tññ kuia kadé kú'vê ntó ñuú sa'a.

¹¹ Kúvi ntada ntaa nto tsi da ve kúvi uxuvi ntúvi xee ú Jerusaleen é nanu'u ú iní ko Xuva kó.

¹² Ná té neé ni ide u. Ná te ni nāa núu ú ni ñá'a san; ñá te ni nakutsu'un ú ña, nté ini ukún ka'nu kan, nté ini ukún kuétsi, nté itsi kán di.

¹³ Nāa kúvi ntáda ntaa ña nuu i é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii.

¹⁴ Mii tsi nuú i sá'á é nuu é ntaā i é ntáka'an ña ña kó: Tsi kanuu iní ko Xuva kó, ña é inúu ini ñatā ntí, ntá tsi kanuu iní ko ña vatá ó de ña ntántikin Jesús, é ntáka'an ña é tuku nchu'un. Ntá tsi kakuinti'xe ko un ntí'i vatá ó kaka'an lei Muisee ni un ntí'i é ũve na'a, ntáka'an ñá ka'an naa Xuva ko nté ntúvi dí'na.

¹⁵ Vata tsi ó kuinti'xe ña Xuva kó né, kuan tsi ó kakuinti'xe kó tsi ntoto xtúku o té xi'i ó, kuān te vá'a o, kuān té ña vá'a o.

¹⁶ Dukuān ne, kaxi'ó ntii u é káda ntaa ntí'i u é káka'an Xúva kó, vata koo é ña koo kuétsi ko nta'a Xuva ko ni tá'an ko.

¹⁷ É kú titín kuia é kaika ú xio ñuú ne, ntíko kóo u ñuú ko é kixni'í u diu'un é xntíi ú ña ñuú ko, é kixkué'e ú doméni ña Xuva kó di.

¹⁸ Sá'a tsi é káde ú da iní ña Israeé san kó, ña vé'xi ñuú Asia, dá túvi u má ukún ka'nu kán. Xu'ú ne, é ntúntoo ú nta'a Xuva kó dá ini ña ko. Nte'vi tsi ña'a ntoo ña ni ntí má ukún

kān ne, diin diin tsi ntoo ntí ni nā; nā te ni itsu'un nā.

¹⁹ Tē dí ni ki'xi nā tsikán ne, kuvi ka'an nā te nee iñá ni idé u é tsi'í kuétsi nā ko.

²⁰ Ntá tsi kuvi ka'an nā ntoo san tsi nā te nee iñá ni idé u dá tūví u mé'ñū junta iñá nā Israeé san.

²¹ Uun tsi nuu i é kúvi tsi'í kuétsi nā kó ne: tsi un ntii tsi kaka'án u ni nā: “É kaxntékú ku'vé nto iñá ko vevii, tsi kakuinti'xe ko tsi ntoto xtuku o tē xi'í o.” Kuan ō ka'án u ni nā —ka'án Pablu.

²² Felí ne, é dōo kue'e íni nā nchu'un iñá Jesús ne, ntio nā é nainú kava nā nuu i sá'a. Dukuān ne, kaka'an nā:

—Te ki'xi tó'ō sntadun, nā nani Lisiá ne, da kidáa kīni ka ú nuu i sá'a —ka'an nā.

²³ Kidáa ne, kaka'an nā nī sntadun nā odo nūú te kōto ká nā Pablu, ntá tsi nā te kunuu kutu ku'e'en nā, tsi kuvi kaka kudii nā ne, kuvi ki'xi nā vá'a tiin ni'í nā é xntii nā nā tē nee iñá é kátaan nūu nā.

²⁴ Dā kú titín ntuví ne, ntí'xi xtuku Felí ni nadi'í nā, nā nani Drūsila. Diví nā ne, nā Israeé nā. Kidáa kána nā Pablu é ká'an xtúku nā ni nā iñá é kuinti'xe ko Jesúristu.

²⁵ Pablú ne, kaka'an nā ni nā iñá é nā vií ō é kīni kaa, é kadā kuení vá'a kó nté koo vii o, tsi vé'xi ntuví é xntékú ku'vé Xuva ko iñá ko. Kidáa ne, ù'ví Felí é kuān ó kaka'an nā ne, kaka'an nā nī Pablu:

—Ku'é'en kán ve. Tē amá kune'é ko ne, kana xtukú u o —ka'an nā.

²⁶ Tsi kadé kuení Felí te kué'e Pablu diu'un vata koo é nantii nā nā. Dukuān ne, ki'in itō kána nā nā é ká'an nā ni nā.

²⁷ Ítá nti'xin uvi kuia é kuan ō dé nā. Da kidáa ne, ngává Felí, nákunū nā nani Porciu Festu tsiñu nā. Felí ne, kuan tsi ō xnúu kutu mii nā Pablu, tsi ntio nā é vá'á koo ka'an nā Israeé san iñá nā.

25

Dá ntísí Pablu nuú Festu

¹ Da kidáa xee Festú san é nákunū nā tsiñu é vii nā nā tsiñu ka'nu i. Dá kúvi uní ntúvi xee nā ne, ntáka nā nuú Cesarea, kuntáa nā nuú Jerusaleen.

² Dá tūví nā ikān ne, xéé tó'ó dutu ni nā odo nūu iñá nā Israeé san nta'a nā é tsi'í kuétsi nā Pablu.

³ Íkan nā nta'a nā te vii nā da xe'e taxnúu nā tú'ún é nāntixntéka nā Pablu nuú Jerusaleen. Tsi nāntakú nuu iní nā nté koo ka'ni nā nā ítsi kán.

⁴ Ntá tsi Festú ne, tuku ō dé kuení nā. Kaka'an nā ni nā:

—Pablú sa ne, nuu kutu nā nuú Cesarea. Xu'ú ne, dá ve ki'in xtúkú u ikān.

⁵ Vá'á ō tē dí ki'in nti ni nā odo nūú iñá nto. Tē neé kuétsi ió iñá nā ne, kuvi tsi'í kuétsi nto nā ikān —ka'an nā.

⁶ Kūvi ka úna u'xi ntúvi itúvi nā nuú Jerusaleén ne, dá ntí nā, kue'en nā nuú Cesarea. Utén san ne, nákutúvi nā me'ñú juntá ne, dá táxnūu nā nā é kīnantéka Pablu.

⁷ Ura tsi i dá xee nā ne, nātaká nuu nā Israeé, nā vé'xi nuú Jerusaleen, ntí kō diñi nā ne, nā te da díi kuétsi ka'nu dá'vi nā nā. Ntá tsi nā ni kuvi vii nā ntada ntaa nā é ntáka'an nā.

⁸ Pablú ne, kanada'an nā kúñu nā, kakā'an nā:

—Nā tūvi nēe kuétsi ko. Nā tē nee iñá ni ide ú e nā vá'a iñá lei nā Israeé, nté iñá xukun san, nté iñá rei nuú Roma —ka'an nā.

⁹ Festú ne, ntio nā é vá'á koo ka'an nā Israeé san iñá nā. Dukuān né, katsixe'e nā Pablu:

—¿Ntío nto ki'in ntó nuú Jerusaleen váta koo é ikan xntékú ku'vé u iñá nto? —ka'an nā.

¹⁰ —Nā'á ni san —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, i'a tuví u mé'ñū junta iñá rei nuú Roma. Da mii é xntékú ku'vé ntó iñá ko ve. É ini vá'a nto tsi nā tuví nee kuétsi é kúvi dá'vi nā Israeé san ko.

¹¹ Tē dí nee iñá ni ide ú e dōo xii kaá ne, kuvi ka'ni nto ko, ¿nté kui nā'a? Ntá tsi kúdií dovete ntáka'an nā iñá ko. Nā te nuu é ntaā i é ió kuétsi ko. Dukuān né, xōxó kuvi vii i ntadá ko kuenta ntá'a nā. Xu'ú ne, ntio ko é mii rei nuú Romá san xntékú ku'vé nā iñá ko —ka'an nā.

¹² Kidáa ne, natíin Festu ni nā tsiñu i san ne, dá kakā'an nā:

—É kaka'an ntó tsi ntio nto é mii rei nuú Romá san xntékú ku'vé nā iñá ntó ne, kuan kōo. Da mii é ki'in ntó nta'a nā ve —ka'an nā.

Dá ntísí Pablu nuú rei Agripa

¹³ Dá kú titín ntuví ne, xéé rei, nā nani Ágripa ni tá'an nā, nā nani Berēnice, nuú Cesarea, vexkóto ni'ni nā Festú san.

¹⁴ É ku titín ntuví ntóo nā ne, dá kakā'an Festu ni nā kuétsi iñá Pablu:

—I'a ne, nuu kutu uun nā'a ntiñi, nā é xnúu kutu mii Felí da ngáva nā tsiñu nā.

¹⁵ Dá nē'é ú Jerusaleén ne, un ntí nti'í tó'ó dutu ni nāta nā odo nūu iñá nā Israeé san ne, ntátsi'í kuétsi nā nā. Ntio nā é kué'ú u itsi é ka'ni nā nā.

¹⁶ Kaka'án u ni nā tsi nti'í é nā nuú Romá nti ne, nā kuān xkóo iní nti. Nā iní nti é dotó tsi kué'ú nté itsi te ka'ni nā nā a tē nā di'na xntékú ku'vé nti iñá nā, vata koo é kúvi ka'an nā nuu nā kaka'an véte san é nada'an nā kúñu nā. Dukuan ō ka'án u ni nā.

¹⁷ Dá xee nā i'a ne, nā ni kukuíi ko é xntékú ku'vé u iñá nā. Tsi utén san ne, kútúvi u mé'ñū junta. Kidáa kána u ntiñi san.

¹⁸ Dá nakuntáñi nā Israeé san, ntátsi'í kuétsi nā nā ne, tē dōo ka'nu kuétsi dá'vi nā nā, kuini ko.

¹⁹ ¿Mí'i ntú? Tsí kúdií núu i íñā nchu'ún mii ñā ntánāa núu ña ni ñā: Ntánatín ña íña uun ñátíí, ña nani Jēsuu. E xí'i ñā, ntá tsi Pablú san ne, kaka'an ñā tsi kantíto ña.

²⁰ Xu'ú ne, ñā ni íni u nté koo xntékú kú've u nuu i sá'a. Dukuān né, tsixe'e ú ña te ntio ña é k'ín ñā ñuú Jerusaleen váta koo e íkan xntékú kú've u íña ña.

²¹ Ntá tsi ña ni ntío ña. Kunuu kutu mii ña dá nté mii rei ñuú Roma kúvi xntékú kú've ñā íña ñā, ka'an ña. Kidáā ne, kaka'an u te kunuu kutu mii ká ña da nté kúvi ntada ú ña kuenta ntá'a rei san —ka'an ña.

²² Agripá ne, kaka'an ñā ní Festu:

—Ntio kó kiní u ñatíí sa'a —ka'an ña.

—Kuvi ni. Utén kiní nto ña —ka'an Festu.

²³ Utén san ne, xéé Ágripa ni Berénice. Dōo ntáde na'nu ñā dá vé'xi ñā é k'í'vī ña íni ví'i mē'ñú kan ni ún ntíí ntíí sntadun ñā odo núu, ni ñā'a, ña e dóo na'nu ñā'a. Festu ne, kána ña Pablú é k'í'xi ña.

²⁴ Kidáā ne, kaka'an ñā:

—Ō rei Agripa, ni un ntí'i kue'en dú'va nto, ña ntoo i'a ne: é íni ntó ñatíí sa'a. Un ntíí ntíí ña Israeé, ñā ntoo ñuú Jerusaleen, ni ñā ntoo ñuú sa'á ne, da mii kuē'en tsi é ntátsi'i kuétsi ña ña. Koo dá vāntíñi ñā, ntáka'an ñā ni kó é kúvi ña.

²⁵ Ntá tsi xu'ú kuini kó ne, ñā te neé ni íde ña é kúvi ña. Mii ñā ntio ña é ntáda ú ña kuenta ntá'a rei ñuú Romá ne, kuān koo víi u.

²⁶ Ntá tsi ñā íni u nté koo kada vá'a u kuétsi ñā é taxnúu ú ña nta'a rei san. Dukuān ne, i'a vexní'i ú ña dí'na nta'a nto, rei Agripa, ni ún ntíí ntíí ntó é ntoo nto, váta koo é tsixe'e nto ñā ne, dá kúvi ka'an ntó nté koo kada vá'a u kuétsi ñā.

²⁷ Tsí ¿nté ntú koo víi u taxnúu ú ña nta'a rei san té ña tuvi kuétsi ñā? —ka'an ña.

26

Dá kanakákú Pablú kúñu ñā nta'a rei Agripa

¹ Kidáā ne, kaka'an Ágripa ní Pablú:

—Vi'a ve ne, ta'xi ú itsi te ká'an ve, te ncho nakákan kúñu ō —ka'an ña.

Pablú ne, nakáā ñā nta'a ña ne, da éni ntu'u ña káka'an ña:

² —Kiní ntó, rei Agripa, dóo diní kó tsí i'a ntísí u nuu nto vevii é nantiko kóo u un ntí'i nuú i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san kó.

³ Tsí ðivi ntó né, dōo vá'a íni nto váta xkoó íni o, xo'ó é ña Israeé ne, dōo vá'a íni nto é un ntí'i nuú i é íni natíin o ni ta'an kō. Dukuān ne, víi nto da xe'e, kiní kúdií nto é ká'an u ni ntó.

Ntúvi íñā Pablú dá váta kuinti'xe ña Jesuu

⁴ Íni ntíí ntíí ña Israeé san nté kaa ntúvi íñā kó nte da ku lú'nti u.

⁵ Iní ñā kó nte da káku ú ñuú mii kó ne, dá é'nu ú ñuú Jerusaleen. Émá tsi íni ñā kó. Té dí'ntio ña ne, kuvi ka'an ña tsí xu'ú ne, ña fariseú u. Iní nto tsí ntí'i'í ña fariseú ne, ðivi ntí é díí díí ka dé ntaa ntí lei Muísee.

⁶ Vevii ne, ða mii sá é kantétu u té amá ntuntaa tú'un é káka'an Xúva kó ni ñata kō, ña é intóo nte dí'na, dá kaká'an ñā tsí nantoto xtuku ñā kó té xi'i o. Kuenta íña i sá'a é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii.

⁷ Ne, ðivi tsi nuú i é ntantétu uxuvi tátá kó ña Israeé té amá ntuntaa. Dukuān né, nté ntúvi, nté níñu ntánan'u'u ñā íni ña Xuva kō. Kiní ntó, rei, ðivi tsi nuú i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san kó.

⁸ ¿Vá ña kákuinti'xe ntu nto te kúvi víi Xuva kó é nantoto xtuku ña kó té xi'i o?

Dá kantāa Pablú nté o dé ña dá ntuku kuí'í ñā ña kuinti'xe i san

⁹ Xu'ú ne, ðe kuení kó dí'na tsí vá'a o é kade ú é kaínchu'ví u ña kuinti'xe i Jesuu, ñā ñuú Nazaree.

¹⁰ Kuan ó dé u dá ítúvi u ñuú Jerusaleen. Nā te da díí ña kuinti'xe i san é tsu'un kutú ú ña ví'i utun. Tsí mii tó'o dutú san tá'xi ña itsi é kuān koo víi u ne, kúdadí kó ní ñā dá kaká'an ñā tsiñu i san te kuví ña.

¹¹ Kí'ín itó nantó'o u ña má úkun kán váta koo é ká'an ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntákuinti'xe ña Jesuu. Ínchu'vi kué'en ú ña. Un tsi nté xio ñuú ñe'é u íntuku kuí'í u ña.

Dá kantāa Pablú nté ō kúvi da kuinti'xe ña (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² ðivi tsi tsiñu é ñe'é u ñuú Damascu. Tsi tó'o dutú san táxnúu ña kó é kuān koo víi u é k'í'ín u.

¹³ Vi'a ve ne, ká'an ú ni ntó, rei, nté ō kúvi kó dá kaika ú itsi kán. Dā ká'ñu ntuvi ne, da nēni kó íni ú ñu'u é vé'xi e dukún kán. Kaxi'í nuu ñu'u san ntíkō díñi kó ní ña ntíi ni'í u. Díí díí ka kaxi'í nuu ñu'u san é ngántii.

¹⁴ Uun ito tsi nantúve ntíí ntíí nti itsi kán. Kidáā ne, tékú kó uun tatsin é káka'an ní kó tú'un hébreu: “Saúlú, Saúlú, ¿nté kui kuān ó kantukun kuí'ín kó? Dá kantukun kuí'ín mín kúñu ō é kuān ó kaden”, ka'an ña.

¹⁵ “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'o?”, ka'an u. Ne, kaka'an Tó'o kó ní kó: “Xu'ú ne, Jesuu u. ðivi ú é kantukun kuí'ín kó.

¹⁶ Vi'a ve ne, nakuntútsin ve, tsi ío nuu i é ntii díto u é kinín kó: tsí nakaxnúu ú o é víin tsiñu kó. Ntio kó é ntaan ni ñā'a tsi é ínin kó vevii ne, kuan koo ntaan ni ñā é nañe'é u o rkontuvi.

¹⁷ Xu'ú ne, kúnuu mé'ñu, kúnuu davá u o té nee íña é ncho víi ña Israeé san ni ō né, o té nee íña é ncho víi ña tuku ñuú san ni ō. Tsi táxnúu u o ve é k'ín xío ñuú,

¹⁸ é nañe'en ñā'a san xoo é ðivi u, da nte koo é xtúvi mii ña itsi mi dóo nee íña tó'o é ña vá'a sán ne, kuntikin ñā itsi vá'a íña Xuva kó,

itsi mi dóo vá'a kaxi'i. Kidáa né, tē kuínti'xe ña kó ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsi ña ne, dadii ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko ni ún ntíí ntíí ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kó é kúvi i'xá mii ña", ka'an ñá nī ko.

Nté o dé ntaá Pablu é káka'an Xúva ko ni ña

¹⁹ Dukuān ne, rei Agripa, dé ntaa ntí'í ú é nāñe'e Xúva kó ko.

²⁰ Di'na ñe'é u ñuú Damascu ne, dá ñe'é u ñuú Jerusalem, ni ún ntíí ntíí ñuu é ntáduku ntée ñuú Judea. Da kidáa ñe'é u un tsi nte mi ntóo ña'a, ña é ña te ña Israee. Nē'é ú, ixka'an ntódo ú ni ña te tsoo mii ña kuétsi ña ne, ntuvá'a ña ni Xuva kó ne, dá vii ñá é vā'á vata koo é kütuni ñá'a tsi é nī'i ña nima vá'a ña nta'a Xuva kó.

²¹ Tsikan tsi é tññ ña Israee san ko ini ukún ka'nu kán é ncho ka'ní ña ko.

²² Ntá tsi Xuva kó inuu mé'ñu ña kó ne, kuan tsí ó kainuu mé'ñu ña kó vevíí di. Dukuān ne, i'a ntítsi u, kaka'an ntódo ú ni nto, un ntí'í kué'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto. Tú'ún é káka'an u ni ntó né, divi tsí tú'ún é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na, ni Muísee, ntáka'an ntódo ña ni ñá'a nté koo kuvi.

²³ Tsi ntáka'an ñá tsi Cristu, ña nakaxnúu Xuva kó né, da mii é ntó'o ña ne, di'na ña ntoto xtuku ña te xi'i ñá ne, kidáa ka'an ntódo ña ni ñá'a, ña Israee san nī ña tuku ñuú san, tsi ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko te kuínti'xe ña ña. Dukuan o ka'an ñá ka'án naa Xuva kó san —ka'án Pablu.

Ntio Pablu é kuínti'xe Agripa

²⁴ Festú ne, koo da kakachu'u ña é kuān ó kaka'án Pablu.

—¡Dá kakūlukun mīn, Pablu! E kuān nté kue'e kánakuā'an tutú san, tsikan káde i é kākulukun ve —ka'an ña.

²⁵ —Ñá te kākulukú u. Nuu é ntāa ntí'xe i é káka'án u ni ntó. Nā te da kaka'án u.

²⁶ Kini ntó, rei Agripa, divi nto ñi nto é káka'án u. Nā te kaū'ví ko é ká'án u ni ntó nuu i sá'a. ¿Va ñá iní ntú nto nté ó kúvi Jesucristu? Nā te ió xu'u é kuan o kúvi.

²⁷ Kini ntó, rei Agripa, ¿ñā ntu te kákuinti'xe nto é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kó san? Kákuinti'xe nto, ¿nté kui ña'a? —ka'an ña.

²⁸ Agripá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—¡Dókó sá ni kúvin viin é kuínti'xe kó Jessu! —ka'an ña.

²⁹ —Kuān te uun dá'na tsi, kuān te dóo na'a kúkuíí ne, kaikán u nta'a Xuva ko te divi nto ni ún ntíí ntíí ña ntóo san, ña ntaíni é káka'an ú ni ntó ne, kudadií nto nī ko. Ntá tsi ña ntóo ko é koo kútu ntó —ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, nákuntāñi rei san nī ña tsiñu ka'nu i san, ni Berēnice, ni ún ntíí ntíí ña nguíi san,

³¹ ntíi ña. Ntátin ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—Ñatíí sá'á ne, ñá te nee iñá ni ide ña é kúvi ña; nté ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ña —ka'an ña.

³² Kaka'an Ágripá san nī Festú san:

—Kuvi ntíi ña ví'i utun tē dí ña ni ká'an ña tsi ntio ña é mii rei ñuú Roma xntékú ku've ñá iñá ña —ka'an ña.

27

Kué'en Pablu ñuú Roma

¹ Dá xee ntúvi é kī'ín Pablu ñuú Romá ne, ñé'é ú ni ñá di. Pablu ni túku ñá ñu'u kutú ne, ntúvi ña kuenta ntá'a sntadun ñá odo nūu, ñá naní Juliú. Odo nuú ñá uun sientú sntadun iñá rei ñuú Roma.

² Ní'ú ntí ni ña tun ntóo ka'nu é vé'xi ñuú Adramitu. Te kué'en tun ntóo san ne, kuítá ntí'xin ñuu é ntóo diñi ntute ñu'u kán, ñuu é káduku ntée ñuú Asia. Kué'en ntí iní tun ntóo san ne, dadii kué'en ntí ni Arístarcu, ña vé'xi ñuú Tesalonica, ñuu é káduku ntée ñuú Macedonia.

³ Utén san ne, xéé ntí ñuú Siduun. E dóo kaiko ñu'ú Juliú san Pablú ne, xé'é ña ítsi é kī'ín ña nú ví'i ña vá'a tiin ni'i ña vata koo é xntíi ña Pablú tē nee iñá é kátaan núu ña.

⁴ Dá ntáka'an ntí ñuú Siduún ne, kué'en ntí diñi ñuu é naní Chipre, mí é díi ka ña kadúku tatsin, tsí dóo kainu tatsin mí kué'en ntí.

⁵ Kidáa ne, kué'en ntí mé'ñu ntute ñu'u kán, ido ntúú ntí ñuú Cilicia ni ñuú Panfilía ne, da xéé ntí ñuú Mira, ñuu é káduku ntée ñuú Licia.

⁶ Ikān ne, naní'i tó'ó sntadún san uun tun ntóo é kī'ín ñuú Italia. Nuu Alejandria vé'xi. Kaka'an ñá é kú'un ntí iní tun ntóo san ne, dá kué'en xtúku ntí.

⁷ É tññ ntuví kué'en ntí ne, kukuíí kukuíí tsi ntaíka ntí. Dá kuétsi xéé ntí ñuú Nidu. Nā ni kúvi kī'ín ntáa ká ntí, tsi de dóo tatsin ne, kidáa kué'en ntí diñi ñuú Creta, mí ña dóo nēé kaduku tatsin. Ido ntúú etsin ntí ñuú Salmuun.

⁸ Kidáa ne, dá kuétsi kakuví kaika tun ntóo san diñi ntute ñu'u kán, xéé ntí mí é naní Bueno Puerto, etsin ñuú Lasea.

⁹ E dóo kúkuíí ntí ne, dóo ió kuenta te kī'ín ka ntí, tsí é dokó sa xee ntúvi ví'xin. Dukuān ne, xé'é Pablu ítsi nté koo víí ña,

¹⁰ kaka'an ña:

—Ó ne, róo, kakutuní ko tsí dóxo kini o te kī'ín ka ó. Tsi sunaa tun ntóo san ni xidó i ne, kunaá ó dí, kuíní ko —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi sntadun ñá odo nūú san ne, ña ni ide ña kuēnta é káka'án Pablu. Mii tsi ide ña kuenta é ntáka'an ñá kanakáká tun ntóo san nī tó'o í.

¹² Tsi mí ntóo da'na ntí ne, ñá vā'á o é kuntóo ntí dá ntúvi ví'xin, tsí dóo kaduku tatsin. Dukuān ne, dokó sa xee un ntíí ntíí ñá ntio

ña é kř'ın ka ntı ntute řu'u kãn da nté xéé nti řuu é nani Fénice, túku řuu é tuvı xio diři řuu Cretá ne, ikan kuntōo ntı dá ntũvi ví'xin. Tsi ikãn ne, řa dóo néé kaduku tatsin é ve'xi nínu kãn.

Dā dōo ntiı kainu tatsin davi mé'ņu ntute řu'u kãn

¹³ Dā iři ntu'u kainu kudii tatsin ka'nı san ne, vá'a koo kuvi te kř'ın nti, kuini řa. Kidáa ne, naki'i řa káa é katiin ntiı é kōó da'na tun ntōó san ne, dá kué'én ka nti, ntaıka etsin nti ntıó diři řuu Creta.

¹⁴ Ntá tsi da nēni nti iři ntu'u é dóo ntiı kainu tatsin é ve'xi nínu kãn.

¹⁵ Un ntiı tsi káduku ntée tatsin san tun ntōó nti ne, řa ni kútiı ka ki'in mí ve'xi tatsin san. Tsıkãn ne, řa ni xıó ntiı ká nti é kř'ın nti. Dotō tsi kue'én nti mí kati'vi tatsin san nti.

¹⁶ Íta nti'xin nti mí tuvı řuu lu'nti é nani Claudia, mí kaedı nuu kudii tatsin san ne, dá kuētsı kúvi náki'ni kutú nti tun ntōó lu'nti é kántikin áta tun ntōó ka'nu san.

¹⁷ Nádita ntı ne, dá náxntékú va'á nti inı tun ntōó ka'nu kãn. Kidáa né, náxnuu nenu řa xo'o ata tın ntōó ka'nu san vata koo é řa ntiı nuu tá'an. Ú'vi řá te dūku ntée tun ntōó san de've nú řuti é káđita. Dukuãn ne, naki'i řa doo ntakin é káđita tatsin san ne, dotō tsi xtuvı řá é káka tun ntōó san.

¹⁸ Ná ni xıó kadin kue'én tsi tatsin san. Utén san ne, eni ntu'u řa ntaéte nuu řa xido san ntute řu'u kãn.

¹⁹ Dā kúvi uni ntúvi ne, miı ntı éte nuu ntı utun tın ntoo ni dōo é káđita tatsin san.

²⁰ Titın ntuvi ita ntı'xin e řa díto ngántii, nté xntıvi. Da miı kue'én tsi tatsin san kainu. Kidáa né, da miı é kunaá nti, kuini nti.

²¹ É kú titın ntuvi řu'u ntité nti ne, kidáa ne, nákuñtsı Pablu, kaká'an řa:

—Ó ne, rōo, tē dí ni kuinti'xe nto é káka'án u ni ntō né, tē řa ni ntáka o řuu Cretá ne, řa kuan ō ni kunáa iřa nto.

²² Ntá tsi kinı nto é káka'án u ni ntō ve: Řá ku de kuenı nto, tsi nté uun ō řa kunáa o. Miı tsi tun ntōó san kunaá.

²³ Inı u, tsi xu'ú ne, iřa Xúva kō u; kuenta iřa řa kade tsiřu u. Vetún ne, xéé ūn ánjē e táxnuu Xuva kō, ntiı díto řa nuu ko ne,

²⁴ kaka'an řa ni ko: “Ňa ku ú'vi ó, Pablu, tsi da miı é xēen mí tuvı rei řuu Roma da nté xntékú ku've řa iřa o. Dukuãn ne, kunuu mé'ņu Xuva ko o ni ūn ntiı nti řa ntaikan ni'ın. Ntē uun řa řa kunáa řa kuenta iřa o”, ka'an řa ni ko.

²⁵ Dukuãn ne, náku'ün ka'nu nima ko, un ntiı nti o. Tsi kakuinti'xe ko tsi kuan koo kuvi vata ō ka'an Xúva ko ni ko.

²⁶ Miı tsi é dūku ntée o uun řuu é tuvı mé'ņu ntute řu'u kãn —ka'an řa.

²⁷ Dā kú xe'un ntúvi ntaıka ntı ne, dotō tsi ntaıka ntı mé'ņu ntute řu'u é nani Adria.

Dā kú dava řuu ne, kūtuni řa ntanakaka tun ntōó san tsi řa te ika ntōo ntı řu'u kãn.

²⁸ Ki'i kú've řa nté kaa kúnú ntute sán ne, xéé tá'an oko xe'un uun métrū. Kué'én ká nti un siin né, ki'i kú've xtúku řa. Kidáa ne, oko ú'xē métrū.

²⁹ Ú'vi řá te duku ntée ta'an tun ntōó san xu. Dukuãn ne, nantı řa kmi káa i é katiin ntiı áta tın ntōó san, ntáka'an ntá'vi řa te tūvi náne'e.

³⁰ Ňa ntanakaka tun ntōó san ne, ntukū nuu inı řa nté koo nakakū řa kúřu řa. Kidáa ne, nanúu řa tun ntōó lu'nti san vata tsi te nantıı xtúku řa káa i é katiin ntiı nuu i kan. Ntá tsi řa te nuu é ntaā i, tsi ncho kunu řa.

³¹ Pablú ne, kaka'an řa ni tōó sntadún san ni ūn ntiı nti sntadun řa:

—Da miı é naku'un miı na inı tun ntōó san. Tē řa'á ne, kunaá nti nti o —ka'an řa.

³² Kidáa né, e'nté sntadún xo'o é kántikin tın ntōó lu'nti san vata koo é ki'in ni'i ntuté san.

³³ Dā dokó sa tuvı ne, kaka'án Pablu ni ūn ntiı nti řa'a san te ká'xi kúdi řa. Kaka'an řa ni řa:

—É kú xe'un ntúvi é řa ntaé'xi nto, é da miı tsi é ntántétu nto.

³⁴ Vi'a ve ne, viı nto da xe'e, ka'xi kudii nto, na náku'ün ntiı ntō, tsi nté uun nto řa kunáa nto —ka'an řa.

³⁵ Kúvi ka'an řa ne, dá ki'i řa tařu'ú sán ne, dá naku'é'e řa sinti'ávi nta'a Xuva kō mé'ņu ūn ntiı nti řa'a san. Kidáa né, kátsin dava řa tařu'ú sán ne, dá e'xi řa.

³⁶ Kidáa né, náku'ün ka'nu nima řa, un ntiı nti řa ne, kuan ō ki'i řa tařu'ú sán, dá e'xi řa.

³⁷ Tsi uvı sientu úni díkó xe'un uun řa'a nti é řu'u ntı tun ntōó san.

³⁸ Dā kúvi e'xi nta'a ntı ne, eni ntu'ū ntı ntaéte nuu ntı trigu é ntōó san inı ntute řu'u kãn vata koo é ntúkamá kudii é kuido tun ntōó san.

Dā ntı nuu ta'an tun ntōó san ntute řu'u kãn

³⁹ Dā tuvı ne, řa ni inı řa ntanakaka tun ntōó san mi'i řuu xéé nti. Ntá tsi díto uun itsı mí ió řuti, mí vā'á o é nákutúvi tun ntōó san. Tē dí kuvi ne, ntıo řa é naki'vi řa tun ntōó san ikãn.

⁴⁰ Dukuãn né, e'nté řa xo'ō é kántikin káa i é ntáñin ntiı sán, tsóo miı řa inı ntute řu'u kãn ne, dá nántuté řa xo'ō é ntánu'ni utun é ntanakaka nuu řa tun ntōó san. Kidáa ne, náxnteē řa doo ntakin é káđita tatsin san núu i kãn ne, dá kué'én nti nte mí ió řuti san.

⁴¹ Ntá tsi dá ntaıka nti mí e dóo kaido ntute sán ne, dūku ntée nti de've nú řuti é tuvı má ntute kãn. Tıř nuu kue'én núu tun ntōó san nú řuti san. Áta i ne, uun ito tsi ntiı nuu ta'an da dóo ntiı duku ntée ntute san.

⁴² Kidáá né, ntíō sntadún san é kuan tsí koo ka'ni ña ña ñu'u kutú sán vata koo é ña kunu ña.

⁴³ Ntá tsi tó'ō sntadún san ne, ñá ni xē'é ña itsi é kuān koo víi ña, tsí ña ni ntíō ña é kúví Pablu. Kaka'an ñá tē xoo é kúví duté i ne, di'na ña nako'xó nuu ña kúñu ña íni ntute kán ne, dá k'ín ña, kiduté ña te kúvi ntii ña diñi i kán.

⁴⁴ Ña nguúí sán ne, kúvi kí'i ña rkunú sán ne, o da neé ka ta'vi i tun ntóō san é dute núu ña tē ntii ña diñi i kán. Dukuān ne, vá'a tsi ó ntii ntíí ntíí ña diñi i kán.

28

Dā itúvi Pablu ñuú Malta

¹ Dā nakákū ntíí ntíí ña diñi ntute ñu'u kán né, tá'xi ña é kútuni ntí tsí Malta nani ñuú tsikan é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán.

² Ña ñuu íkán né, dōo vá'a ña'a ña nī ntí. Tūun ña ñu'u é tūni ntí, tsí kuan tsí ó kakiin daví san ne, dōó vi'xin.

³ Pablú ne, nākuido ñá tutun sán ne, da ve katsu'un ña nchú'un kán da kíí koo, tīn ti nta'a ña.

⁴ Ña ñuu íkán né, dá íni ña tsi tīn ti nta'a ña ne, ntáka'an ñá ni tá'an ña:

—Ña tsíkán ne, á te ña'a é'ni ña. É ntaá í nakáku ña kúñu ña ntute ñu'u kán, tsí kuví ña ve, tsi ío kuetsí ña nta'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Pablú ne, dá nákidí ña nta'a ña ne, kó'xó nuu ti nchú'un kán. Ña tē ni kúvi ña.

⁶ Tsí te ūra tsí i tsitu ña ne, ō kuví ntii ñá, kuini ña'a san. Dā kúe e ví'i ntántétu ña te nté koo kuví ña ne, dá íni ña tsí ña tē neé ni kúvi ña ne, natívi íni ña. Kidáá né, eni ntú'u ña ntáka'an ñá tsí Pablú ne, xuva ña ñá, ka'an ña.

⁷ Etsin tsi mí ntōo ntí ne, íō nū'ū é káduku ntée ña odo núu ñuú tsikan, ñá nani Publiu. Diví ña káka'an ñá te kuntōo ntí nú vi'i ña kán. Úni ntúvi intóo ntí nú vi'i ña kán ne, dōo vá'a o dé ña nī ntí.

⁸ Publiú san ne, nchokuví uva ñá. Ka'ni kaxé'e ña ne, da'xin kaxíō ña di. Kué'ēn Pablu, kúkoto n'ni ña ña ne. Dā kúvi ka'an ntá'ví ña íña ñá ne, xntēe tá'an ña nta'a ña ña ne, ntúvá'a ña.

⁹ Kidáá ne, xéé ntíí ntíí ña nchokuví san, ña ntōo ñuú tsikán ne, ntúvá'a ña di.

¹⁰ Dukuān né, dōo íko ñu'u ña'a san ntí. Dōo kue'é doméni tá'xi ña ntí. Dā xee ntúvi é ntáka ntí ñuú ña ne, tsū'un ña íni tun ntóō san un ntíí ntíí é ntio ntí.

Dā xéé Pablu ñuú Roma

¹¹ Uní xóō intóo ntí ñuú íkán. Dā ntáka ntí ne, nākú'ūn ntí tun ntōo é itúvi dá ntúvi ví'xin. Ñuú Alejandria vé'xi tun ntóō san. Uve santu ntúvá'a nāa nuu i é nani Cástoo ni Pólu.

¹² Kué'ēn ntí íni tun ntóō san, xéé ntí ñuú Siracusá ne, íkán intóo ntí uní ntúvi.

¹³ Kidáá ne, kué'ēn ntí, ntaíka ntí ntíkō diñi ntute san, xéé ntí ñuú Regiu. Utén san ne, íñi ntú'u káinu tatsin é vé'xi máa i kán. Kidáá ne, kué'ēn xtúku ntí ne, da kúvi uvi ntúvi ne, xéé ntí ñuú Puteuli.

¹⁴ Íkán né, nāni'i ta'an ntí ña kuínti'xe i. Ntáka'an ñá te kuntōo kudii ntí uun vite. Kidáá ne, kué'ēn ká ntí ñuú Roma.

¹⁵ Ña kuínti'xe i, ña ñuú Romá san ne, tēkú ña tsí ki'ín ntí ne, véxkuntétu ña ntí un tsi nte ñuu é nani Foro de Ápiu ni tūku ñuu é nani Uní Tabérna. Dā íni Pablu ñá ne, nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, dōo nakunúu ka'nu nima ña.

¹⁶ Kidáá né, dá xéé ntí ñuú Romá ne, ntáda tó'ō sntadún san ña ñu'u kutú san kuenta ntá'a tó'ō sntadun, ntá tsi xé'é ña é xio kutúví Pablu má vi'i mii ñá. Mii tsí é tuvi ni'i ña uún sntadun é víi ñá ña kuenta.

Dá kaká'an ntódo Pablu ñuú Roma

¹⁷ Dā kúvi uní ntúvi ne, kána Pablu un ntíí ntíí ña odo núu íña ñá Israee, ña ntōo ñuú Roma, nataká nuu ña ne, kaka'an ñá nī ñá:

—Ení, xu'ú ne, ñá tē nee nuu i é kiní kaa ni íde ú ni tá'an kō ñá Israee, nté ña te nee ni ka'an ntée u nte xkoó íni ñáta kō, ña intóo nte dí'na. Ntá tsi xnúu kutu ñá kó ñuú Jerusaleén ne, dá ntáda ña kó kuenta ntá'a ña ñuú Romá san.

¹⁸ Kidáá né, dá kúvi tsíxe'e ña kó ne, ntíō ña é nantii ña ko, tsí ña tuvi nee kuetsí ka'nu íña koo vata koo é kúvi u.

¹⁹ Ntá tsi ña Israee san ne, ña ni ntíō ña é nantii ña ko. Dukuān ne, kuetsí é kaikán u te mii rei ñuú Romá san xntékú ku've ñá íña koo, kuān tē ña tuví nēe nuu i é tsí'i kuetsí ú ña ñuú ko.

²⁰ Dukuān é kákaná u nto, un ntíí ntíí nto, é ká'an u ni ntó, tsí kuenta íña Cristu, ña é ntántétu o, xo'ō ña Israee, é odó kútu ú kadena vévii —ka'an Pablu.

²¹ Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Ñá íni ntí. Nté ñá ntōo ñuú Jerusaleén san ñá ni taxnúu ña t'ún ña nto. Nté ña vé'xi íkán ne, ñá ni ká'an kíni ña íña nto.

²² Ntí'i ne, ntio ntí kiní ntí nee é kákuinti'xe nto. Tsí da mii tsí íni ntí tsí da kani ñuúxiví ne, dōo ntáka'an ntée ña ña kuínti'xe i Jesuu —ka'an ña.

²³ Dukuān né, xtuví ñá uun ntuví é nāni'i ta'an ñá nī Pablu. Kidáá ne, dií ka kue'e ña'a xee ña nú vi'i mí tuví ña. Pablú ne, nté tevāa un tsi da nte kuáa kaka'an ntódo ña ni ñá. Kaka'an ñá nté ō dé Xuva koo kadé kú've ña, kanatín ña ni ñá da nte koo e kuínti'xe ña Jesuu, tsí kanañe'e ñá ña mí ūve na'a kaka'an léi Muísee, nté o kaka'an t'ún é de vá'a ña é xé'é Xuva kō é kútuni nté koo kuví.

²⁴ Ió ña Israeé san ne, kuínti'xe ña é kaka'án Pablu, ntá tsi iō ná ne, ña ni íde ña kuēnta tú'ün é kaka'an ña.

²⁵ Ná ni xīo ntaa iní ña ni tā'an ña. Kuan tsi o kī nteé xio ña, kunú'u ña. Uun sá nuu i é kaka'án Pablu ni ña dá vāta ntaka ña:

—Espiritū Sántū né, dōo íni ña nté koo ka'an ñá tú'ün é xe'é ña é ká'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña Isaíá, ni ñata kō, ña é intóo di'na, kaka'an ña:

²⁶ Kuē'én, kūka'an ni ñá Israeé san:

Kuān té dá'a sa tekú nto,

ntá tsi ña kuínti'xe nto.

Kuān té dá'a sa kóto nto,

ntá tsi ña kutúni nto.

²⁷ Tsi dóo ka'xī nima nto,

dóo lo'lo ntō,

é nuu ntí'u ntúxnūú nto.

Tsi ña ntío nto kiní nto,

ñá ntío nto kutuni nto,

ñá ntío nto kuínti'xe nto,

ñá ntío nto natu'ví nto kuétsi ntō

vata koo é ntavá'a ú nto.

Kuan o xe'é Espiritū Sántū é ká'an Ísaia ni ñata kō kidaā.

²⁸ Kini nto tsi ví'a ve ne, taxnuu Xuva kō tú'ün va'á iña Jesúcristu ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israeé san. Divi ña ne, kuínti'xe ña —ka'án Pablu.

²⁹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ntīi ntíí ntíí ña Israeé san ne, da mii kuē'en tsi é ntánatíin ña tú'ün é kaka'an ña.

³⁰ Pablú ne, uvi kuíá katúvi ña ikān né, mii ña ntá'vi ña ví'i mí katúvi ña. Dōo diní ña dá vē'xí un ntíí ntíí ña'a, ña vexkóto ni'ni i ña.

³¹ Kaka'an ntódo ña ni ña iña mí kadē kú've Xuva ko, kanakuā'a ña ña iña Tó'o ko Jesúcristu. Ná te kau'ví kue'en ña é ká'an ñá ni ña né, ntē xoxo ni edí nuu i é ká'an ña.

Tutu e táxnū San Pablu iña ñá ñuú Roma

É kaka'an Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ñá ntoo ñuú Roma

¹ Xu'u é Pablú u ne, ña kade tsiñu iña Jesúcrístú u. Tsi Xuva kō náki'i da'an ña ko é víi u pustru ñá ne, tēe tsiñu ña ko é ká'an ntódo u tú'un e dóo va'á san nté koo nakáku o,

² vata o xe'é Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na nta'a ña ka'an náa ña, ña é de vá'a tú'un e dóo va'á san

³ iña I'xá ña, Tó'o ko Jesúcrístu, ñá kanakákú kō. Dá káku ña ñuxiví a ne, tatá ví'i rei Davíi san kúvi ña,

⁴ ntá tsi i'xá mii Xuva ko ña vata o ka'an Espíritú Sántú, ña e dóo va'á san. Divi ñá né, dóo ntii iní ña, da xe ntóto ña dá xi'i ña.

⁵ Divi kuēnta iña ña é ní'i nti é víi nti pustru ña. Dóo vá'a o dé ña nī nti e tēe tsiñu ña nti é ká'an ntódo nti tú'un iña ñá ni ñá'a, ña ntántoo da mí'i ká ñuu, vata koo é na kuinti'xe ña Xuva ko kuēnta iña ña.

⁶ Divi ntó dí, kana Xuva ko ntó é kuntikín ntó Jesucristu.

⁷ Dukuān né, taxnū u tú'un sa'á iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto e ntántoo nto ñuú Roma, tsi dóo ntio Xuva ko ntó né, kána ña nto é kúvi nto iña ña. Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tá'xi ña é vá'a koo kuntōo nto.

Pablú ne, ncho ki'in ña kíkoto ní'ni ña ñuú Roma

⁸ Di'na ne, nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuvá kó kuenta iña Jesúcrístu ni kuēnta iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto. Tsi dá vadá ka ne, ntáka'an ñá'a san iña nto tsi dóo vá'a o ntákuinti'xe nto Xuva kō.

⁹ Kutuni Xúva kō tsi kanñ nímá ko kade tsiñu ú iña ña, é kaka'an ntódo u tú'un va'á san iña I'xá ña. Iní ña tsi ña te kátee da'na u é kakaku ní'i u nto dá kaká'an ntá'ví u ni ñá.

¹⁰ Kaikán u nta'a Xuva kō tsi tē ntio ña ne, na tá'xi ña itsi é kíkoto ní'ni ú nto.

¹¹ Dóo ncho kiní u nto vata koo é xntii ú nto é kūtuni vá'a nto iña Xuva ko, vata koo é na kuinti'xe vá'a nto ña di.

¹² E ncho ka'an u ne, é nakíi nima tá'an kō, xé un xé un o. Xntii ú nto é na kuinti'xe vá'a nto ne, xntii ntó kó di vata koo é na kuinti'xe vá'a ká ko di.

¹³ Ntó'ó ta'an ko, ntio ko é na kūtuni nto tsi e dóo ki'in itō ncho kíkoto ní'ni ú nto. Ntá tsi neé nti'i tsi kakuvi da ti vata kúvi ki'in u. Ncho ki'in ú mi ntántoo nto vata koo é na nāni'í ko ña kúnaa nima í san, ña ñu'u ta'an nto, vatá o nāni'í ko nima ñá xio ñuú san di.

¹⁴ Xu'ú ne, vata te tanūu ú iña un nti'i nti' ña'a san, kuān te ña e dóo tu'vé i ne, kuān te ña e dóo ntá'ví di, kuān te ña e dóo ki'in iní i di ne, o dóo tuntu ña.

¹⁵ Dukuān e dóo kanti'i iní ko é kí'in ú ñuú Romá di vata koo e káka'an ntódo ú ni ntó tú'un va'á san iña Xuva ko.

É kúvi víi tú'un va'á san

¹⁶ Ñá tē neé kakuka'an nuú ko te ká'an u tú'un va'á san. Tsi divi é kúvi víi é nakáku Xuva ko da xóo ka ña'a, ña é kuinti'xe i, di'na ña Israeé san ne, o kuān te ña túku tatá i di.

¹⁷ Tsi tú'un va'á san ne, kanañe'le ko nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō: tsi da mii kuē'en tsi é na kuinti'xe ko ñá. Tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: "Xóo ña'a, ña é ntúvá'a ni Xuva kō tsi kuinti'xe i ña ne, ní'i ña ntuvi vá'a iña ña", ka'an.

Nee iña é kuētsi ña'a san

¹⁸ E dúkūn kan vé'xi e dóo donchu'ví koo nto'o ña'a é káxe'é Xuva ko kuēnta iña kuētsi ña kiní ntáa san. Tsi da xé ña vá'a nima ñá ne, ntē ña da vá'a ña é kiní ta'an ña nee iña é nuu é ntaā i iña Xuva ko.

¹⁹ Iní vá'a ña nee iña é kúvi kiní o iña Xuva ko, tsi mii ñá xe'é ña é kūtuni ña.

²⁰ Ña kúvi kiní o nté kaa Xuva kō, ntá tsi nté da de kú'vé Xuva ko ñuxiví san ne, kutuni ko tsi dóo ka'nu ña. Kutuni ko tsi Xuva nti'xe ko ñá dá iní o un nti'i nuu i é de kú'vé ña. Dukuān ne, xoxó kúvi ka'an i tē íá iní i te ío Xuva kō.

²¹ Kuān té iní ña é ío Xuva kō ne, ña ni ntío ña kunuu iní ñá ña, ntē ña ni ntío ña nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña di. Dukuān né, eni ntú'u ña dé kuení ña da neé ka nuu i é kiní kaa é ntē ña váda mí kaidiá'vi. Vata tsi tē ña té neé iní kue'en ña.

²² Dotō tsi ntáka'an ñá e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo tuntu ña.

²³ Ña ni ntío ña kunuu iní íá Xuva kō, ña é kántito ntii dañu ntúvi ne, ínuu iní íá nuu i é de vá'a mii ña. Ntává'a naá íá ña'a, ña ntáte'u kúñu i tē xi'i, nī láa, kiti ntaiko sán di, ni kiti é ngimi di'in i, ni kōó san di. Divi tī ntáde ña xuva ña.

²⁴ Dukuān ne, ña ni íde ká Xuva ko ña kuēnta vata koo é na víi mii ña dá neé ka nuu i é kiní kaa é ncho víi ña. Ntaxé'e ña doka'an tá'an ña.

²⁵ Náa í é nantuku ña nee é nuu é ntaā i iña Xuva kó ne, ntánantuku ña dovete. Kudii núu i é de vá'a Xuva kō san ntaínúu iní ña ne, ntá tsi íá te ntaínúu iní ña mii ña é de vá'a san, tsi mii ñá é ntio é kada ka'nu o ña ntii dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

²⁶ Dukuān né, tsoo mii Xuva ko ñá é na víi mii íá da neé ka nuu i é kiní kaa é ntio ña. Un tsi nté ñadi'í san ntánatsoo mii ña xñ ña ne, da ntaíntóo ní'i ña ñadi'í ní'i ña.

²⁷ Kuan tsí o ntáde ñatíí san di, e ntánatsoo mii ña ñadií ñá ne, da ntáde ña kuétsi ni ñatíí ni'í ña. Ntē ña ntákuka'an nuu ña e ntáde ña é kini kaa san ni tā'an ña. Kuétsi mii ña te kǎxé'e Xuva ko ñá é ntó'o ña, da xe dóo kini o ntáde ña.

²⁸ Dá xé ña ni ntio ña'á san kutuni ñá xoo é Xuva kō ne, tsoo mii Xuva ko ñá é na víi ka ña da nēé ka nuu i é kini kaa e táva dikí mii ña.

²⁹ Un tsi ñu'u tsitū nima ña é un ntí'í nuú i é kīni kaa: Ntákidi ni'í ña tuku ñadī'í, ña é ña te ñadī'í mii ña. Ntáde xeni ña ni tā'an ña. Doo ntákuinima ña iña ta'an ña. Ntáde ña é un ntí'í nuú i é kīni kaá di. Doo ntákune'vú iní ni tā'an ña. Ntaé'ni ta'an ña. Ntánāa nuú ña ni tā'an ña. Ntaéni ntá'ví ña ta'an ña. Ntántukū nuu iní ña é un ntí'í nuú i é kīni kaa. Ntáde vete ña ni tā'an ña.

³⁰ Ntáka'an kīni ña iña ta'an ña. Nā ntio kue'en tsí ña Xuva kō. Doo xeni ña. Doo na'nu ncho víi ña. Doo ntáde na'nu ña nuu ña'á san. Ntántukū nuu iní ña é víi ña é kīni kaa san. Nā ntákuinti'xe ká ña é ntáka'an úva ña ni dí'í ña.

³¹ Nā ntio ña kini ña é vā'a. Nā ntáde ntaa ña é ntáka'an ña. Nā ntákuinima ña nté uun ña'a. Nā ñi ña é káda ka'nu iní ña ni tā'an ña. Nā ntántunta'ví iní ta'an ña.

³² Nā kuān ntāa sán ne, iní ña tsí kaka'an Xúva ko te xōo ñá'a é kuān ó kade ña ne, ní'í ñá doxi'í san. Tsí kuān té iní ñá ne, ña ntáde ña kuenta. Kuan tsí o ntáde ña ne, dōo ñi ña te kuan tsí o ntáde ta'an ña di.

2

Kade ku've Xuva kō nee iña é nuu é ntaā i

¹ Divīn é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, ñá ku ká'an te ña tuvi kuétsi o divīn di. Tsí da nēé ka nuu i é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, kaxntékún kū'vén miin kúñu ó di, tsí divīn ne, dadíi tsi kaden vatá ó de ñá di.

² Iní o tsí Xuva kō ne, kaxntékú ku've ña nēé é nuu é ntaā i iña ña é kuān ó kade san.

³ Divīn é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, ¿dadíi xntu ku kuān ó den ni ñá'a, ña é iō kuétsi i san? ¿Vá ña ntu ní'í o é ntó'o o é ta'xi Xuva kō, kuini o?

⁴ ¿Nté kui kanantiin ni'nin ntun e dóo vá'a o de Xuva ko ni ó? ¿Vá ña ntu ní'í o é ntó'o o, tsi dóo ka'nu iní Xuva ko, te kuini o? Doo vá'a o de nti'xe Xuva ko ni kō. Dukuān é ntio ña é natú'vi ko kuétsi ko ntá'a ña.

⁵ Ntá tsi divīn né, dóo do'ōn. Nā ntio o é ntiko kōón nta'a Xuva kō. Kadá'vin kuétsi miin kúñu ó é káteen vá'an é ntó'o o san é ní'í o té xee ntúvi é ta'xi Xuva kō é nto'o kō. Da kidáa ne, kutuni ko tsi dóo vá'a o xntéku kú've Xuva ko iña kō

⁶ té nakene ntódo ña kō, xe un xé un ó, nee iña é idé ó.

⁷ Iō ñá ne, ntáxio ntii ña é víi ñá nuu i é vā'a. Ntántukū nuu iní ña é ká'an vá'a Xuva ko iña ña ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ni'í ñá ntuvi vā'á iña ña é ña ntí'í. Nā sá'á ne, kué'e Xuva ko ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

⁸ Ntá tsi iō ñá'a, ña é da mii tsí e ntáde kuení i iña mii i ne, ñá ntio ña kuinti'xe ña é nuu é ntaā i, tsí ncho víi ña é kīni kaa san. Kudiin Xúva ko ni ña ne, kué'e ña ña é ntó'o ña.

⁹ Un ntí'í ntí'í ña'a, ña e ntáde é kīni kaa sán ne, un vā'a tsi nto'o ña kidáa, un vā'a tsi nantí'í ña iní ña, dí'na ña Israeé san ne, da kidáa ne, ña é tūku tatá i sán di.

¹⁰ Ntá tsi un ntí'í ntí'í ña'a, ña e ntáde é vā'á san ne, kué'e Xuva ko ña e dóo vā'á iña ña. Ká'an Xuva kō tsi dóo vā'á ña ne, kué'e ña é vā'á koo kuntōo ña di, dí'na ña Israeé san ne, da kidáa né, ña nguíi sán di.

¹¹ Kuenta iña Xuva kō ne, nté uun xuvi uun nínu ó, tsi kuédadii ntí'í tsō.

¹² Un ntí'í ntí'í ña'a, ña e ñá iní lei Muiséé san ne, kúnaá ña te iō kuétsi ña. Ntá tsi ña kué'e Xuva ko ña é nto'o ña vatá ó kaka'an lei san, tsí ña ntáduku ntée ña lei tsíkan. Nā é ntioo ní'í lei san ne, xntékú kú've Xuva ko ña vatá ó kaka'an lei san.

¹³ Nā té ña e ntátekú tsi i lei san é vā'á ña nuu Xuva ko, tsí té ntáde ntaa ña é káka'an.

¹⁴ Ntá tsi ña tuku tatá i sán, kuān té ña iní ñá lei san ne, ntáde ntaa ña dikí tsi mii ña vatá ó kaka'an lei san ne, vata tsi te ió lei iña ña.

¹⁵ Ntá tsi té kade ña é vā'á ne, dito tsí nuu lei san nima ña. Dikí mii ña ñi te vā'á ó kade ña ne, ó ña vā'á ó de ña.

¹⁶ Kuān koo kuvi te xee ntúvi é xntékú kú've Xuva ko kuēnta iña Jesúcristu núu i é ñu'u xú'ú nima ñá'a san, vatá ó kaka'an tú'un va'a é káka'an ntódo ú san.

Ña Israeé san ni lei Muísee

¹⁷ Divīn é káka'an tsí ña Israeé ne, tuvīn ni'in lei Muiséé san ne, dóo ka'nun kuini o é inin Xúva kō di.

¹⁸ Doo inin nee é díi ka va'a é víi o, tsi dóo tu've o lei san.

¹⁹ Doo inin nté koo nañē'en ñá kuáa san itsi, nté koo naxí'in nuun nuu ña'a, ña ntántoo mí iñi nēé san, kuini o.

²⁰ Doo inin nté koo nañē'en ñá tuntú san, nté koo nakuā'an i'xa ikín san é ña te neé iní, kuini o. O te dá xé tuvīn ni'in lei san ne, dóo kí'in iní ó, dóo inin nee iña é nuu é ntaā i, kuini o.

²¹ Divīn é kanakuā'an ta'an o ne, ¿nté kui ña kánakua'an miin ntūn kúñu ó kuan? Divīn é káka'an ntódon é ña ku dú'u ó ne, ¿nté kui miin ntūn ne, kadú'un?

²² Divin é kaka'an é ña vií o é kini kaa ni ñadri'í ñá'a sán ne, ¿nté kui miin kün né, kuän ó kaden? Divin é ña ntío kue'en tsí o santu e ntúvá'a nāa san ne, ¿nté kui kaidon dú'un ntun é á'ví i é ió ini ukún i kán kuan?

²³ Divin né, dōó ka'nu kaden é ínin leí san, ntá tsi kaidon ntítan Xuva kō, tsí ña káden ntaan é kaka'an ña.

²⁴ Nuu é ntaá i é úve na'a kaka'an tú'un Xuva kō é divi kuetsí o e ntáka'an kíni ña tuku tatá i san iña Xuva ko.

²⁵ Te káden ntaan leí san ne, kainuu á'vi nti'xe é té'nte kúñú é íxi ó vata koo é díto na'a i é kádun ntéen Xuva kō. Ntá tsi té ña káden ntaan leí san ne, é ntaá i te té'nte.

²⁶ Tē ña tuku tatá i san kada ntaá ña vata tsí ó kaka'án leí san ne, kuän té ña ni té'nte kúñú é íxi ñá ne, kuédadii tsi ña ni ñá é te'nte é íxi i san kuenta iña Xuva ko.

²⁷ Kidáa ne, ña é káde ntaá leí san ne, kuän té ña ni té'nte ñá ne, xntékú ku'vê ñá o, tsí ña káden ntaan, kuän te ínin leí san, kuän te té'nte kúñú é íxi o.

²⁸ Tsi uun ña'a, ña é ña Israee nti'xe ne, ñá te da mii tsi atá i san é kunteé na'a i,

²⁹ tsi na kunteé na'a i nima ñá san di. Kuän te káde ña é un nti'í vatá ó kaka'án leí san ne, ntá tsi te vā'á nima ñá ne, diví é nuu á'vi iña Xuva ko. Ña te ñá'a san ká'an ña te dōó va'á ña, tsí mii Xuva ko ká'an ñá té dōó va'á nti'xe ña.

3

¹ Te kuän ó ne, ¿vá ña ntu te vá'a o é víi o ñá Israeé san? ¿Vá ña ntu te kaidiá'vi é té'nte kúñú é íxi ko?

² ¿Mí'í ntú é ña'a? Tsi dōó titín nuu i é kaidiá'vi. É kúvi úun ne: xtúví Xuva ko tú'ún ña nta'a ña Israeé san é na kuntuo ni'í ña.

³ Ntá tsi te ió ña é xtuví mii ña é kakuinti'xe ña Xuva kō ne, ¿vá dukuan ntú é xtuví mii Xuva ko é káda ntaa ña é kaka'an ña?

⁴ ¡Ñá'a ni san! tsí Xuva kō né, da mii é kakuntaa nti'í é kaka'an ñá, kuän té un nti'í nti'í ña'a sán ne, dōó vete ñá. Tsi vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Kütuni ñá'a san tsí nuu é ntaá i é kaka'an.

Kúvi viín te xntékú ku'vê ñá o, ka'an.

⁵ Ntá tsi té dií dií ka kutuni ñá'a san tsi dōó va'á kue'en Xúva ko te kini ña tsí xo'ó né, dōó kini ntaa o ne, ¿nté ntu koo ka'an o? ¿Vá ká'an ntú o tsí ña vā'á ó de Xuva ko te kata'xi ña kō é nto'o ko kuénta iña kuetsí kō? (Kaka'án u vatá o dá doto tsi ntáka'an ñá'a san.)

⁶ ¡Ñá'a ni san! tsí té dí Xuva ko kini kaa ña ne, ¿nté ntu koo xntékú ku'vê ñá ñuxiví san?

⁷ Tē dí dovete é kaka'án u sa kade i é nāxi'í nuu ka'nu é nuu é ntaá i iña Xuva kō ne, ¿nté kui kaka'an kú ña é ió kuetsí ko kuan?

⁸ ¿Ó dií ka ntu vā'a o é víi u é kīni kaa san vata koo é na k'xi é vā'a san? Tsi ió ñá ne, kudii dovete ntáka'an ña é kuän ó kanakuá'a nti. Ntá tsi ña kuän ntáa sán ne, vā'á ó te ni'í ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuän ó ntáka'an ña.

Un nti'í o ió kuetsí kō

⁹ ¿Nté ntu koo ka'an ó kuan? ¿Va dií ka ntu va'á ña Israeé san é ña nguú sán, te kuini nto? ¡Ñá'a ni san! Tsi nte dí'na nañé'e nti e kuédadii nti'í tsō é ió kuetsí ko, kuän té ña Israeé ó, kuän té tuku tatá kō.

¹⁰ Tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

¡Nté uun xoxo káde i é vā'a!

¹¹ Nté uun xoo é nuu dikí i é vā'a.

Ntē ña xoxó kanantuku i Xuva kō.

¹² Un nti'í ña ntáda ña itsi mii ña.

Un nti'í ña nat'vi ña nima ña.

¡Nté uun ña té kade ña é vā'a!

¹³ Ini dukun ñá ne, vata kaa ñañá é kántii ntaa.

Xaa ña ne, dovete kaká'an.

Ñíi xu'u ña ne, xi'í ntidí koó san.

¹⁴ Ñu'u tsitu xú'u ña tú'ún e dōó kini kaa.

¹⁵ Xtun dí'ín ña ne, koó dá ntaínu kantaa é káti niñi ñá'a san.

¹⁶ Dā mí'í ka ntaíka ña ne, ntádé xení ña ni ñá'a san, ntánant'ó ña ña di.

¹⁷ Ñá íni ña é vā'á koo kuntuo ña ni tá'an ña.

¹⁸ Ña ntaú'ví kue'en ñá Xuva kō, ka'an.

¹⁹ Vi'a vé ne, ini o tsí da nēé ka nuu i é kaka'án leí san ne, iña ñá e ntáduku ntée i. Tsi tuví leí san vata koo é da kanií ñuxiví san kó'xo nteé ñá kuenta iña Xuva ko, é xoxo kúvi ká'an i é ña tuvi kuetsí i.

²⁰ Tsi nté uun o ña kúvi ntuvá'a o ni Xuva ko te káda ntaa o é kaka'án leí san. Tsi leí san ne, da ti tsi é kütuni ko é ió kuetsí kō.

Ntuvá'a o ni Xuva ko te kuinti'xe ko ña

²¹ Vevíi ne, é nañé'e Xuva ko kō nté koo ntuvá'a o ni ña ne, ntá tsi ña te kuénta iña leí san. Tsi leí san ni tú'un é ká'an ntódo ña ká'án naa Xuva ko kidaá ne, ntada ntaa

²² tsi ntuvá'a o ni Xuva kō, un nti'í nti'í o, te kuinti'xe ko Jesúcrístu san. Kuédadii tsi kade ña ni kō, xe un xé un o,

²³ tsi un nti'í nti'í o ntáde o kuetsí. Xoxó kúvi xee tá'an i e dōó va'á é ió iña Xuva ko.

²⁴ Ntá tsi dōó vā'a o dé Xuva ko ni kō, tsi tá'xi ña doméni é ntuvá'a o ni ñá. Tsi nakáku ña ko kuetsí ko kuénta iña Jesúcrístu.

²⁵ Tsi Xuva kō né, taxnúu ña Jesucristu é káti ña niñi ñá vata koo e ntá'vi ña kuetsí kō. Kade ka'nu iní Xuva ko ni ko te kuinti'xe ko Jēsuu. Tsi diví ña kanañé'e ñá kō tsi Xuva kō né, dōó va'á ña. Te kuan tsi ó nakuíta nti'xin ña kuetsí ña é intóo kidaá

²⁶ Tsi dōó ka'nu iní ña ni ñá né, kuan tsí ó kanañé'e ñá kō vevíi di e dōó va'á ña é kánakate ña kuetsí ko te kakuinti'xe ko Jēsuu.

²⁷ Kidáā ne, ¿mí'i ntu kuvi ka'an o e dóo divi o núu Xuva ko? Nā kúvī. Tsí ña te é kade ntaa o leí san, tsí da xe é kakuinti'xe ko ña.

²⁸ Dukuān ne, xée o kútuni ko tsí ntuvá'a o nuu Xuva ko te kakuinti'xe ko ña, ñá té é káda ntaa o leí san.

²⁹ Xuva kō ne, ¿vá mii ntu Xuvā ña Israeé san ña? ¿Ñā ntu te Xuvā ña tuku ñuú san di? ¿Nté kui ña'a?

³⁰ Tsí uun tsi Xuva kō, ña é kantavá'a nima ña é kakuinti'xe i ña, kuān te té'nte é ixi ñá ne, o kuān té ña'a.

³¹ Kidáā ne, é kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ¿vá kanakatsin ntu o leí san? ¿Ñā'á ni san! tsí díí díí ka ntii káda ntaa o leí san te kakuinti'xe ko ña.

4

Kini o nté o dé Abraan

¹ Vi'a vé ne, ¿neé ntu ni'i uva ata ko Ábraán san, te ká'an o?

² Tē dí ni nī'i Ábraán san ntuvi vā'á iña ña kuenta iña i é vā'a é idé ña ne, kuvi víi ka'nu ña kidaā, ntá tsi ña te núu Xuva ko.

³ Tsí kutuni ko nté o úve na'a kaka'an tú'un Xuva ko iña ña: "Tsí Ábraán sán ne, da xe kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān é kākā'an Xúva kō tsi dóo va'á ña", ka'an.

⁴ Vi'a vé ne, te iō ñá kade tsiñu ne, ñá té doméni káde tsiñu ña, tsi kuétsi é ntuvá'vi ña kuenta iña tsiñu é kade ña san.

⁵ Ntá tsi xoo é kakuinti'xe i Xuva kō, ña é kánakate kuétsi ña é kīni ntáa sán ne, kuān té ña ni ide ña nté uun é vā'a, ntá tsi ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ña ña.

⁶ Kuan tsi ka'an Dávií san di, dá kakā'an ña tsi dóo diní ña'a san, ña é ntuvá'a ni Xuva ko, kuān te nté uun nuu i é vā'a ña ni ide ña.

⁷ Sá'a kākā'an Dávií san:
Nté kui vá'a ña'a, ña é dé ka'nu iní Xuva ko ni i nuu i é idé ña, ña é nakate Xuva ko kuétsi i.

⁸ Nté kui vá'a ña'a, ña é ña kade Xuva ko kuénta kuétsi i,
ka'an ña.

⁹ ¿Vá da mii xntú ña é té'nte é ixi i ntáduku ntée ña é ni'i ña é vā'á san nta'a Xuva kō? ¿Ñā ntu te kaduku ntée tuku ña'a sán di, kuān té ña ni te'nte é ixi ña? Tsí vatā ó kaka'an dí'na ntí ne, Ábraán sán ne, ntuvá'a ña ni Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ñá ña.

¹⁰ Ntá tsi, ¿amá ntu ntuvá'a ña ni Xuva kō? ¿Dā rkontúvi é té'nte é ixi ñá san ne, o dí'na ntu? Nā te dá rkontúvi, tsí dí'na dá te'nte é ixi ña.

¹¹ Tsi rkontúvi ne, té'nte é ixi Ábraán san é vata kaa na'a i tsi dí'na ntuvá'a ña ni Xuva kō da kuinti'xe ña ña. Dukuān né, divi Ábraán san kuvi ña vata kaa uva ūn ntíí ntíí ña'a, ña é ntákuinti'xe i Xuva ko, kuān te ña'a, ña é ña ni té'nte é ixi i, tsí kuan tsi o ntántuvá'a ña ni Xuva kō di.

¹² Dadí tsi kúvi ña úvā ña é te'nte é ixi i san, té ntákuinti'xe ñá ña dí, vata tsi o dé uva ata ko Ábraán san dá vāta té'nte é ixi ña.

Kakuntaa e tá'xi Xuva ko xu'u ña, te kakuinti'xe ko ña

¹³ Xé'e Xuva ko xu'u ña ni Ábraán san tsí ñuxiví sa ne, kuvi iña ñá ni ūn ntíí ntíí i'xá ña. Nā te ni ká'an Xúva ko ni Ábraán san te dá xé kade ntaa ñá leí san, tsí da xe kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña.

¹⁴ Tsí té dí da mii tsi ña é ntóo kuenta iñá leí san ni'i ña é vā'a é kākā'an Xúva kō ne, é ntaā i é kuinti'xe ko Xuva kō, tsí ña vada kaidiá'vi é ta'xi Xuva ko xu'u ña te kuan o.

¹⁵ Tsí te kuénta iñá leí san ntóo o ne, da mii é ni'i ko é ntó'o kō. Ntá tsi té dí ña tuví leí san ne, ña túvi kuétsi ko té ña ni de ntáa o vatá ó kaka'an.

¹⁶ Dukuān ne, núu i é xe'é Xuva ko xú'u ña é kué'é ña doméni i'xá Ábraán san ne, kuenta iña i é kuinti'xe ña. Nā te da mii tsi ña ntáde ntaa leí san é ni'i ña sá'a, tsí da xóo ka ña'a, ña é ntákuinti'xe i Xuva ko vatá o dé Ábraán san. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsi Ábraan sán ne, kuvi ña uva ata ko ūn ntíí ntíí o.

¹⁷ Kuan o kúvi vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva ko: "Xu'u dé kúlvé u o é víin uva ñá'a, ña ntántoo da vadá ka ñuu." Kuan o ka'an Xúva ko ne, kuinti'xe Ábraán san tsí kuvi víi Xuva kō, ña é kanantóto ña xi'i, ña é kadé kúlvé nuu i é nté vata koo.

¹⁸ Kuān té ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá Ábraán san ne, ntá tsi kaní nima ñá inúu ini ña é kākā'an Xúva kō ni ña tsí ña te nté kaa i'xá ña koo. Dukuān é kuvi ña uvatá ña ntántoo da vadá ka ñuu san, vata ó ka'an Xúva ko ni ña é dóo títin i'xá ña koo.

¹⁹ Ábraán san ne, kuān te é uun sientu kuía ña, ntá tsi ña ni tee dá'na ña é kuinti'xe ña é kōo i'xá ña vatá ó kaka'an Xúva ko ni ña, kuān té ini ña tsi é ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá ña. Ini ña tsí ñadi'í ñá Sará ne, vata kúvi kóo kue'en tsi i'xá ña.

²⁰ Nā ni dé kuení ña té ña kada ntaa Xúva ko nuu i é xe'é ña xu'u ña ni ña. Nā ni xtuví mii ña é kuinti'xe ña, tsí da díí díí ka kuinti'xe ña ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

²¹ Ini vá'a ña tsí kuvi víi Xuva ko da nēé ka nuu i é káta'xi ña xu'u ña.

²² Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña kuenta iña i e dóo kuinti'xe ña.

²³ Nā te da mii tsi kuénta iña Ábraán san é úve na'a é kākā'an Xúva kō e dóo va'á ña'a ña,

²⁴ tsi kuenta iña kó di. Tsi kuān koo ka'an Xúva ko iña kó te kuinti'xe ko ña, divi ña é nantóto ña Tó'o ko Jēsuu dá xi'i ña.

²⁵ Tsi Tó'o ko Jēsuú ne, ntúvi ña kuenta doxi'í san kuenta iña kuétsi kō né, dá ntóto

xtuku ña vata koo é ta'xi ña ko ntuvi vā'á iña kó nuu Xuva ko.

5

É ntuvá'a o ni Xuva kō

¹ Dukuān ne, é ntuvá'a o ni Xuva kō, da xe kuñtí'xe ko ñā. E vā'á tsi ō ntántoo o ni Xuva ko ve kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristú san.

² Tsi da xé kuenta iña ñā é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō, tsi ntánuu iní ko ñā. Ne, kutu ntántoo o ni ñā di. Dōo diní ntoo ō ve, tsi ntantétu ō é ta'xi Xuva kō e dōo va'á iña ñā tē náxee o ntá'a ñā.

³ Ñá te da mii tsi sá'á di, tsi dōo diní kō dí tē nee iña e ntánto'o ko ñuxiví sa. Tsi te dōo ntánto'o kō né, kuan kōo kutú've ko é díi ka kuka'nu iní kō.

⁴ Te kuka'nu iní kō né, dōo va'á koo kuita nti'xin vá'a ko té ito nteé Xuva ko kō. Te itá nti'xin vá'a o ne, ntánuu iní ko tsi nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō.

⁵ Ñá te da tí tsi é ntaā i e ntánuu iní ko Xuva kō é nī'i ko é vā'á nta'a ñā, tsi tá'xi Xuva kō Espíritū Sántū san, é kunūu ña nima kó ne, kata'xi ñā é kūtumi ko tsi dōo kakuinima Xúva ko kō.

⁶ Tsi dá ñā ni kuvi nakakú mii ō kúñu kō ne, ura va'á xi'í Cristu kuēnta iña ko, xo'ō e dōo kīni ntáa ō.

⁷ Á tē nté uun xoxo é kué'é ntuvi iña i kuēnta iña tá'an i, kuān te dōo va'á ñā'a ñā. Á te dā mii ō ñā'a, ñā é kenē ini i é kūvi kuenta iña ñā e dōo va'á kue'en.

⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, náñ'e ñā kō tsi dōo kakuinima ñā ko, tsi Cristu san xi'í ñā kuenta iña kó xo'o, kuān te dōo ió ka kuétsi kō.

⁹ Vevíi ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva ko kuēnta iña nñi e éti ñā ne, ¿vá ñā ntu te díi ka nakakú ñā kó é nto'o kó san?

¹⁰ Xo'ō ne, ntuvá'a o ni Xuva kō da xé xi'í I'xá ñā kuenta iña kó, kuān té ñā ni ntío ko ñā kídaā. Vi'a vé ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva kō né, ¿ñā ntu te díi díi ka nī'i ko ntuví va'á iña kó nta'a ñā kuenta iña ntuvi iña I'xá ñā?

¹¹ Ñá te da mii tsi sá'á di, tsi dōo diní ko kuntuo o ni Xuva kō vevii, da xe é ntuvá'a o ni ñā kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu.

Adaan ní Cristu

¹² Kídāā ne, uun ñā'a tsi ñatí san idé ñā é kí'ví kuétsi san ñuxiví a. Kuenta iña kuétsi sán ne, xée doxi'í san di. Dukuān ne, un ntíi ntíi ñā'a san duku nteé ñā doxi'í san, tsi un ntíi ntíi ñā idé ñā kuétsi san.

¹³ Un tsi nte dí'na dá xtúvi Xuva kō leí san ne, é dukuan iō kuétsi ñuxiví sa. Ntá tsi ñā ni kátávi ñā'a san kuétsi, tsi da xé vata koó leí san.

¹⁴ Ntá tsi kuvi idé doxi'í san ni ūn ntíi ntíi ñā'a san nte ntúvi da ika Ádaán san un tsi nte da ika Muisee. Tsi xi'í un ntíi ntíi ñā'a, kuān

té ñā te ni de dō'o ñā vatā o dé Adaán san. Tsi divi nāa Adaán san ñā é kí'xi rkontuvi.

¹⁵ Ntá tsi kuétsi Ádaán san ne, ñā kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsi uun ñā'a tsi ñatíi ntúku ñā kuétsi sán ne, dukuān né, dōo tíñi ñā'a xi'í ñā. Ntá tsi díi díi ka vá'á o dé Xuva ko ni kō e tá'xi ñā kō doméni uun ñā'a ká ñatíi, ñā nani Jesūcristú ne, ñá te nté kaa ñā'a nī'i ñā é vā'á nta'a Xuva ko kuēnta iña ñā.

¹⁶ Kuétsi Ádaán san ne, ñā kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsi kuenta iña ūn tsi kuétsi Ádaán san é vē'xi é nto'o ko iña un ntíi ntíi ñā'a san. Ntá tsi doméni e tá'xi Xuva kō né, diví é ntuvá'a o ni ñā, kuān té ñā te da díi kuétsi kō.

¹⁷ Kúvi idé doxi'í san dé kú've kuenta iña kuétsi uun ñā'a tsi ñatíi san, ntá tsi díi díi ka kada kú've ó, xo'ō é nī'i ko e dōo va'á iña Xuva kó, xo'ō é nī'i ko doméni é ntuvá'a o ni ñā kuēnta iña ūn ká xtuku ñatíi, ñā nani Jesūcristu.

¹⁸ Dukuān ne, un ntíi ntíi o nī'i ko é nto'o ko kuēnta iña kuétsi é idé Adaán san. Ntá tsi kuenta iña núu i é vā'a é idé Jesucristú ne, nī'i ko ntuvi va'á iña ko, un ntíi ntíi o é nákate ñā kuétsi kō.

¹⁹ Tsi da xé ñā ni kuñtí'xe uun ñā'a ñatíi san é káka'an Xúva kō ne, ñá te da díi ñā'a san xio kuétsi ñā. Ntá tsi kuenta iña i é idé ntaa ūn ká tuku ñatíi san é káka'an Xúva kō ne, ñá te da díi ñā'a ntuvá'a ñā ni Xuva kō.

²⁰ Kúkí'ví leí san vata koo é díi díi ka kukue'e kuétsi san. Ntá tsi dá kúkue'e kuétsi sán ne, díi díi ka vá'a o dé ka xtúku Xúva ko ni kō.

²¹ Tsi vatā o dé kú've kuétsi san e tá'xi doxi'í iña kó ne, kuan koo na káda kú've doméni é kata'xi Xuva kō, é nī'i ko ntuvi va'á iña ko ntíi dañu ntúvi kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu.

6

E xi'í o kuēnta iña kuétsi san, ntá tsi ntantíto o kuēnta iñā Cristu

¹ ¿Nté ntu koo ka'an o vé kuan? ¿Vá ntukú ká ntu o kuétsi san vata koo é díi ka kada ka'nu iní Xuva ko ni kó?

² ¿Ñā'á ni san! ¿Nté ntu koo kuntuo ká xtuku ō é ntuku o kuétsi san?, tsi vata tsi té xi'í o kuēnta iña i.

³ ¿Ñá iní ntú nto tsi dá ítsi ntute ō ne, uun tsi kúñu ntúvi o ni Jesūcristú san ne, vata tsi te dādíi xi'í o ni ñā dí?

⁴ Dukuān né, dá ítsi ntute ō né, vata tsi té intú'xi dadíi o ni ñā dí vata koo é ntoto xtuku o ni ñā é nī'i ko ntuvi xée iña ko, vata ō ntoto xtuku Cristu dá xi'í ñā, tsi dōo ka'nu Xuva kō.

⁵ Tsi te dadíi o nī Cristu dá xi'í ñā ne, kuan tsi koo nī'i dádíi ko ni ñā ntuvi vā'á iña ko.

⁶ Ini o tsi nima kini kaa ko nakuntee dadii ni Cristu ntika krusi kan vata koo e na nti'i e kivi vii kuetsi san ni ko. Dukuān ne, ña kantio e vii ka o e ntio nima kini kaa kō.

⁷ Tsi te xi'i o ne, nti'i kuetsi kō.

⁸ Te xi'i dadii o ni Cristu san ne, kanuu ini kō tsi kuntuo dadii o ni ña.

⁹ Ini o tsi da xe ntoto Cristu dá xi'i ña ne, nte uun ito ña kuví ka ña. Ña kúvi ká vii doxi'i san ni ña.

¹⁰ Dá xi'i Cristu san ne, uun ito tsi xi'i ña kuenta iña kuetsi san. Nta tsi e kantito ña vevii ne, kuenta iña Xuva ko túvi ña.

¹¹ Vii nto kuenta tsi e xi'i ntó kuenta iña kuetsi san, nta tsi ntantito nto kuenta iña Xuva ko, e uun tsi kúvi nto ni Jesucristu.

¹² Dukuān ne, ña ku dá vá'a ká nto e kada kú'vé kuetsi san iña nto e vii ntó da nee ka nuu i e ntio nima kini kaa nto.

¹³ Ña ku ntáda nto kúñu nto kuēnta e na vii nte un siin e kini kaa san. Tsi ntada nto kúñu nto kuēnta ntá'a Xuva kō. Vata tsi te ntoto xtuku nto e xi'i nto. Ntada nto kanii kúñu nto kuēnta ntá'a Xuva kō vata koo e na kada tsiñu ni'i ña ntó e vii nto e vá'a.

¹⁴ Ña ku dá vá'a ká nto e kivi vii kuetsi san ni nto, tsi ña té lei san ntántikin ka nto, tsi vevii ne, ntántikin ntó Xuva kō, ña e dóo de ka'nu ini i ni nto.

¿Xoó ntu kuví tó'o kō?

¹⁵ ¿Nte ntu koo vii o vé, te kuini nto? ¿Vá vii ka ntú o kuetsi san dá ña ntántikin ka o lei san, da xe ntántikin o Xuva ko ve, ña e dóo vá'a o de ni kō? ¡Ñá'a ni san!

¹⁶ Vá ña ntu ini nto tsi te ntáda nto kúñu nto kuēnta ntá'a uun ña'a e vii nto e di mii tsi e ntio ña ne, kuví ña tó'o ntó. Da mii e kada ntaa nto e kaka'an ña. Te kuetsi san e kivi tó'o ntó ne, ni'i ntó doxi'i san. Nta tsi te Xuva kō e kivi tó'o ntó ne, te kada ntaa nto e kaka'an ña ne, ni'i nto ntuvi vá'a iña nto.

¹⁷ Nta tsi ntadiá'vi Xuva kō tsi di'na ne, di mii tsi e kaka'an nima kini kaa nto idé nto. Nta tsi vevii ne, kanii nima nto ntákuinti'xe nto tú'ün e nuu e ntaa i vata o nañe ña nto.

¹⁸ E nti ni'ni nto kuetsi san vé ne, e kúnti'vi nto tsiñu vá'a san ve.

¹⁹ (Kantee tsi tú'ün ña ñuxiví san e kaka'an u ni ntó tsi dóo vitá o ini nto.) Vata o de nto di'na e ntáda nto kúñu nto kuēnta e vii ntó nuu i e kini kaa sán ne, kuan tsi koo ntada nto kúñu nto kuēnta vevii e vii ntó nuu i e vá'a e ntio Xuva kō.

²⁰ Tsi dá ika nto itsi kini kaa sán ne, ika xaa nto e vii nto e vá'a.

²¹ Nta tsi ¿nee ntu ta'xi kidaa e idé nto nuu i e koo da ntákuka'an nuu nto vevii? Tsi kúdií doxi'i san kata'xi.

²² Nta tsi vevii ne, e nākaka xaa nto kuenta iña kuetsi san. Vevii ne, kúnti'vi nto e vii nto e kaka'an Xúva kō. Sá'ñe ne, kata'xi ká kúdií

e kuntuo vá'a nto nuu Xuva kó ne, ni'i nto ntuvi vá'a iña ntó nti dañu ntúvi.

²³ Tsi kúdií doxi'i san ni'i kó te kuntuin o kuetsi san. Nta tsi doméni san e tá'xi Xuva kō ne, e koo ntuvi vá'a iña ko nti dañu ntúvi, te kuntuin o Tó'o ko Jesucristu.

7

¿Nte ntu o de lei san ni ña tánta'a?

¹ ¿Vá ña ntu te ini nto tsi kadé kú'vé lei san iña ña'a ni dukuan kantito ká ña?

² Uun ñadi'i san, ña tánta'a ne, kuetsi e kuntuin ña xii ña ni dukuan kantito ká ña. Nta tsi te xi'i xii ña ne, ña kadé kú'vé ka lei san iña ñadi'i san.

³ Dukuān né, te kanadiki ntee ña ni tuku ñatií da ni kantito ká xii ña ne, kakó'xo ntee ña lei san. Nta tsi te xi'i xii ña ne, ña kadúku ntee ká ña lei san. Ná té nee nuu i te natánta'a ña ni tuku ñatií.

⁴ Dukuān o kuví ni ntó dí, ta'an ko. Tsi dá xi'i Cristu san ne, vata te xi'i dadii nto ni ña kuēnta iña lei san. Vevii ne, ntáduku ntee nto tuku xii nto, ña e ntódo dá xi'i vata koo e na koo nuu i e dóo va'a e ntio Xuva kō.

⁵ Tsi ni dukuan ntáde ká o e ntio nima kini kaa ko sán ne, dá dii dii ka ntáde o nuu i e kini kaa san te kutuni ko tsi kaka'an lei san e ña kuan koo vii o né, divi tsi nuu i e ni'i kó doxi'i san.

⁶ Nta tsi vi'a vé ne, e nuu ntee lei san ata ko, tsi lei san e uve ñin o kidaa né, vata tsi te xi'i o kuēnta iña i ne, e ntaika xaa o ve, vata koo e na vii o e ntio Xuva kō, tsi ni'i ko ntúvi xee iña ko, ña te dá mii tsi e káde ntaa o lei áta e úve na'a kaka'an e vá'a e vii o.

Kuetsi e kadé kú'vé iña ko

⁷ Te du'vá o ne, ¿vá ká'an ntu o tsi lei san ne, iō kuetsi i? ¡Ñá'a ni san! Té dí ña lei san ne, ña ini u nee iña e kuetsi ko. Té dí ña kaka'an lei san e ña kúvi kuiníma ko iña ta'an kó ne, ña ini u te ña vá'a i e kuān koo vii o.

⁸ Nta tsi kúvi ide kuetsi san ní ko, tsi dá xe kaka'an lei san e ña kúvi nakí'i núu o iña ta'an kó ne, dá dii dii ka idé u. Té dí ña túvi lei san ne, ña ni kúvi vii kuetsi san ní ko.

⁹ Dukuān ne, xio ntúvi iña ko di'na dá váta kutúni ko te iō kuetsi ko, tsi ña ni kutúni ko nee iña e kaka'an lei san. Nta tsi dá xee lei san ne, ntoto kuetsi ko. Kidaa né, vata tsi te xi'i u kuenta iña i.

¹⁰ Tsi lei san ne, náa i e xee ni'i ntúvi iña ko ne, xee ni'i doxi'i san.

¹¹ Kúvi ide kuetsi san éni nta'vi ko kuenta iña lei san. Vata tsi te divi éni ko.

¹² Doo va'a lei san, tsi dóo va'a tú'ün e xtúvi Xuva kō. Doo ntaa kaká'an di.

¹³ ¿Vá ká'an ntú o tsi nuu i e vá'a san e ta'xi doxi'i san iña ko? ¡Ñá'a ni san! Dá xe kuetsi san e ide e ni'i kó doxi'i san. De tsiñu ni'i kuetsi san lei san vata koo e ni'i kó doxi'i

san. Tsi leí san nañ'é é ko tsi kuétsi sán ne, dóó kini kaa.

¹⁴ Ini o tsi leí san ne, vé'xi nta'a Xuva kō. Ntá tsi xu'ú ne, kudii ña ñuxiví sa u é tuví u vata kaa ña kade tsiñu iña kuétsi san.

¹⁵ Nã iní u nté kui kuān ó kade u. Tsi ñá te kade ú nuu i é ncho víi u, ntá tsi nuu i é ña ncho víi u ne, di'na ká kade u.

¹⁶ Ntá tsi dá kade ú nuu i é ña ncho víi u sán ne, kakutuní ko tsi dóo vá'a ó kaka'an ntí'xe leí san.

¹⁷ Dukuān ne, ña te míi ú kade ú nuu i é ña ncho víi u san, tsí da xe kuétsi é nūu nimá ko sán ne, diví é kade i.

¹⁸ Kakutuní ko tsi ña tuví nté unu nuu i é vá'a é nūu nimá ko, tsí kudii ña ñuxiví sa u. Kuān te dóo ntio ko é víi u é vá'a ne, ña kúvi víi u.

¹⁹ Tsi ña kade u é vá'a é ncho víi u, ntá tsi kade u é kīni kaa san é ña ncho víi u.

²⁰ Dukuān né, tē kade ú nuu i é ña ncho víi u sán ne, ñá te xū'ú kade ú, tsi kuétsi é nuu nimá ko sán ne, diví é kade i.

²¹ Kakutuní ko tsi kuān ó kakuvi ko: Dā ncho víi u nuu i é vá'a sán ne, vata tsi te kantikin é kīni kaa sán ko.

²² Dóo kakuinimá ko lei Xúva kō,

²³ ntá tsi kúñū kó ne, kantikin túku lei é kaedí nuu i é kadē kuení ko ne, vata te katee tñn ko vata koo é na víi u é ntio i. Diví sán lei iña kuétsi san.

²⁴ ¡Ñã ntá'vi idé ntu u! ¿Xoó ntu nakakū i ko doxi'i é kantikin kúñū kó san?

²⁵ ¡Naku'é u sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o ko Jesúcristu, tsi diví ñá é nakáku ña ko! Dukuān ne, dáki kó san ne, ncho víi é vá'a é ntio Xuva kō ne, ntá tsi kúñū kó san ne, ncho víi é kuntikin kuétsi san.

8

Kaxntii Ēspírítu Xuva ko kō é víi o é ntio ña

¹ Dukuān ne, ña túvi ká nte kui ka'an ntee Xuva kó ko, xo'ō é ntánuu iní ko Jesúcristu, xo'ō é ña ntáde ká o é ntio nima kīni kaa ko, tsi ntáde o é ntio Espírítu Xuva kō.

² Tsi te kadē kú'vé Espírítu Sántu san iña kó ne, kanakakū ñá kō é ña kada kú'vé ka kuétsi san ni dóxi'i san iña ko. Tsi Espírítu sán ne, diví ñá é kata'xi ña ntuví vá'a iña kó tē ntánuu iní ko Jesúcristu.

³ Tsi leí san ne, ña ni kúvi víi é nādama nima kīni kaa kō, tsí da xé ña ni kúvi víi o é káda ntaa o e xtúvi Xuva kō. Dukuān né, taxnuu Xuva ko I'xá mii ñá é kaku ña vatá o ntákaku ña'a, ñá iō kuétsi i. Vi'a vé ne, ña kúvi kadá kú'vé ka kuétsi san iña ko, tsí nantí'i Cristu é kúvi víi kuétsi san ni ko dá xi'i ña ntíká krusi kan kuēnta iña ko.

⁴ Ide ña sá'a vata koo é kúvi kada ntaa o é káka'an leí san é vá'a é víi o. Tsi xo'ō ne, ña

ntáde ká o kuēnta é káka'an nima kīni kaa kō, tsi ntáde o kuēnta é káka'an Espírítu san.

⁵ Nã ntoo vata tsi ó ntoo ña e dúkuan iō kuétsi i ne, da ti tsi ntánti'i iní ña kuenta iña mii ña. Ntá tsi ña e ntáde ntaa é káka'an Espírítu Sántu sán ne, ntánti'i iní ña nee iña é ntio Espírítu Sántu san.

⁶ Te ntí'i iní kō é da nūi kuē'en tsi kuenta iña iña ñuxiví san ne, ní'i kō doxi'i. Ntá tsi te ntí'i iní ko kuēnta iña Espírítu Sántu sán ne, ní'i ko ntuví vá'a iña ko é kuntōo vá'a o.

⁷ Nã é da nūi kuē'en tsi kuenta iña i é ntio nima kīni kaa i ntánti'i iní ña ne, ntaínchu'vi ñá Xuva kō, tsi ñá ncho kada ntaa ña lei Xúva kō. Ntē ña kuví víi ña di.

⁸ Dukuān ne, ña e ntáde ntaa é káka'an nima kīni kaa i ne, ña kúvi víi ña é ntio Xuva kō.

⁹ Ntá tsi ntō'ó ne, ña ntáde ká nto é kīni kaa san, tsí ntáde ntaa nto é káka'an Espírítu Sántu san te nuu é ntāa ntí'xe i é nūu Espírítu Xuva kō sán nima nto. Ntá tsi xoo ñá'a, ña é ña te nuu Espírítu Cristú san nima i ne, ñá kadūku ntē ña Cristu.

¹⁰ Ntá tsi tē nuu Cristú nima ntó ne, kuān te kuví kúñu nto kuēnta iña kuétsi sán ne, ta'xi Espírítu san é ña kuví nima ntó tsi é ntuvá'a nto ni Xuva kō.

¹¹ Te nūu ntí'xe Espírítu Xuva kō sán nima ntó ne, ta'xi Xuva kō é ntoto kúñu ntó di. Ní'i nto ntuví xéé iña nto. Tsi Xuva kō, ña nantoto Jesúcristu rkóntuvi é xi'i ñá ne, ta'xi ña é ntoto kúñu ntó é ní'i doxi'i san di kuenta iña Espírítu ña é nūu nima nto.

¹² Dukuān né, ta'an, iō é ntio Xuva kō é káda ntaa o, ntá tsi ña te ntio ña é víi ka o é káka'an nima kīni kaa kō,

¹³ tsi te víi nto é káka'an nima ntó ne, ní'i ntí'xe nto doxi'i. Ntá tsi te xntii Espírítu Sántu san nto é ña da vá'a ká nto é kadá kú'vé nima kīni kaa ntó ne, ní'i nto ntuví vá'a iña nto.

¹⁴ Tsi un ntíi ntíi ña'a, ña ntántikin Espírítu Xuva kō né, diví ñá é i'xá Xuva kō kúvi ña.

¹⁵ Ntá tsi ña ni ta'xi Xúva ko ntó Espírítu Sántu san vata koo é tēe kuétsi ña ntó é víi nto é ntio ña é u'vi ntó ña. ¡Ñá'a ni san! Tā'xi ña ña vata koo é kútuni nto tsí i'xá Xuva kō kúvi ntó. Espírítu Sántu sán ne, ta'xi ña é kúvi ka'an o ni Xuva ko: "Úvá, Uva mii kó nto", koo ka'an o.

¹⁶ Tsi mii Espírítu san kantada ntaa ña nima ko tsí i'xá ntí'xe Xuva kō kúvi o.

¹⁷ Tsi da xé i'xá Xuva kō kúvi o ne, ní'i ko ña Xuva ko e xtúvi xio ña iña i'xá ña. Dadii tsi ní'i ko níi Cristu. Tsi tē dadii ntó'o ko níi Cristu ne, dadii xi'i nuu ka'nu o ni ñá di.

É vá'a é kí'xi rkóntuvi

¹⁸ Iní u tsi ña té ini te ntō'o kudii ko ntuví sá'a, tsi ñá te nté kaa é vá'a é ní'i kó rkóntuvi.

19 É un nti'í é de kú'vé Xuva kō ne, dóko sa ña ntákutí kuntétu da nté xēe ntúvi é nañ'e Xúva ko í xoo e kúvi i'xá ña, tsi dóo ncho kiní ña.

20 Un nti'í é de kú'vé Xuva kō né, nti'í. Ña te mí ntio í, tsi da xé kuān o ka'an Xúva kō é kúvi. Ntá tsi ntantétu

21 ntuvi é nakāku Xúva ko í. Kidáa ne, ñá kadá kú'vé ka doxi'í san iña í, tsi nakākú Xuva ko í vata koo é kúvi kaka xaa mí kaxi'í nuu vata o ntaíka xaa i'xá Xuva kō.

22 Ini o tsi un tsi nté vevii ne, un nti'í é de kú'vé Xuva kō ne, dadíi ntánakití é ntánto'o í vatá ó kanto'o ña kanakaku i'xá san.

23 Ntē ña te mii tsi sá'a, tsi xo'ō ne, ntánto'o kō di. E tá'xi Xuva ko kō Espiritū Sántū san é kodo nuu un nti'í nuu í é vá'a é ta'xi ña kō. Dá ntantétu o ne, ntaéku nteé o ntúvi dá náki'í kue'en Xúva ko kō é kuvi o i'xá ña. Kidáa ne, nadama ña kúñu ata kō kúñu xēe san.

24 Iō neé ntantétu o nte dá nakākú Xuva ko kō. Ntá tsi te n'í ko nee iña é ntantétu o ne, ñá kantio é kuntetú ká o. ¿Vá xoó ntu kantétu ká í nuu í é n'í í?

25 Ntá tsi te kántétu o nuu í é váta n'í kó ne, da mii é kutí ko kuntetú ká o.

26 Du'vá ó di, kaxntii Espiritū Sántū san kō é ña kuvi vií o é ncho vii o. Tsi ñá ini ó neé nuu í é kákan o da ntáka'an ntá'ví o. Ntá tsi kaka'an Espiritū Sántū san ni Xuva ko kuénta iña ko. Un tsi kaxkoo káni ña é ntē ña tuvi tú'ñ.

27 Xuva kō, ña kaito nteé nima ñá'a sán ne, ini ñá nee iña é ncho ka'an Espiritū Sántū san. Tsi Espiritū Sántū sán ne, kaikan ña nta'a Xuva ko nuu í é ntio Xuva kō é kué'é ña ña ntáduku nteé ña.

É kúvi vii kue'en o

28 Ini o tsi Xuva kō ne, kade ña é kōo é vá'a é un nti'í é kakuvi n'í ña ntákuinima í ña, ña e kána ña é vii ña é ntio ña.

29 Tsi ini Xúva kō nte dí'na xoo kuñti'xe í ña ne, nakaxnúu ña ña nte dí'na vata koo é ntúvi ña vata kaa i'xá ña. Tsi Cristú ne, dí'na ña kúvi ña i'xá nuu í é vata kaa un nti'í éni ña ni tá'an ña.

30 Xoó ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō nte dí'na ne, kána ña ña di. Xoó ña'a, ña e kána ña ne, ká'an ña tsi ña tuvi ka kuétsi ña. Xoó ña'a, ña é nakate Xuva ko kuétsi í ne, kada ka'nu Xuva ko ña di.

31 ¿Nté koo ka'an o iña í sá'a? Te Xuva kō nuu mé'ñu ña kó ne, ¿xoó ntu kuvi vii í ni kó?

32 Ntē ña ni de víni Xuva ko i'xá mii ña é kuvi ñá kuenta iña ko un nti'í nti'í o. Te ũun tsi nte i'xá mii ña tá'xi ña kō ne, ¿mí'í ntú é ña vii ña da xe'e é ta'xi ña ko un nti'í nee é kantio kō di?

33 ¿Xoó ntu kuvi tsi'í kuétsi í ña é nakaxnúu Xuva kō? Tsi mii Xuva ko káka'an ña tsi ña tuvi ka kuétsi ña.

34 ¿Xoó ntu kuvi kué'e í dō'ví san iña ña? Tsi mii Jesúcrístú san ne, xi'í ña kuénta iña ña ne, dá ntóto xtuku ña ne, tuvi ña díñi kua'a Xuva kō, kaikan ñá kuenta iña ko.

35 ¿Néé ntu é kúvi vii é náki'í nteé xio ko vata koo é ña ntío ká Cristu kó? ¿Vá kúvi ntu vii da ntánto'o ko, o da dóo nti'í tu'un, o da ntáde xení ña'a san ni ko, o dá ntoo ntité o, o dá ña tuvi é kunuu o, o dá ío nuu í e dóo donchu'vi, o da ntáni'í kó doxi'í san?

36 Tsi vatá o kaka'an tú'un Xuva kō ne: Kuenta iña ntó ne, utén utén nta'ú'ví nti'í tē xoó ka'ní í nti.

Nti'í ne, vata ntáa kudii a le'ntú san ntáa ntí, kiti ntánakué'nu ña vata koo é ká'xi ñá ti, ka'an.

37 Ntá tsi nté uun nuu í sá'a ne, ña kúvi vii é ña ntío ká Cristu ko. Tsi ntío ña kō né, xntii ña kō é kúvi vii kue'en o ni é un nti'í sá'a.

38 Ini vá'a u tsi ña te neé kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko kō: nté doxi'í san, nté ntuvi iña ko, nté añjé san, nté ña odo nuu iña é ña vá'á san, nté ña ntáde kú'vé e dukún kán,

39 nté mí'í e dóo dükun, nté mí'í e dóo kūnu, nté da neé ka nuu í é de kú'vé Xuva kō ña kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko ko, xo'ō e ntánuu ini ko Xuva ko Jesúcrístu.

9

Nakaxnúu Xuva ko tátá ña Israee

1 Vata kaa u xu'u é kantikín u Cristú ne, kaka'án u é nuu é ntaá í, ñá kaka'án u dovete, tsi nimá ko ne, Espiritū Sántū san kade kú'vé ña ne, kaka'an ñá tsi nuu é ntaá í é kaka'án u

2 tsi un vá'a tsi kakunta'xa ini ko. Nii kue'en tsi ntuvi dóo u'vi kakúvi ko,

3 tsi dóo ntio ko é nakākú ña ñuu ko, ña tátá ko. Tē dí kaidia'vi iña ñá ne, ka'án u te nakuítá Cristú ko, kuān te ta'xi ñá kó é ntó'o kó naa ña ñuu ko,

4 ña Israee san. Nakaxnúu Xuva ko ñá é ntúvi ña i'xa kiín ña. Nañ'e Xúva ko ña tsi dóo ka'nu ña. Xé'e Xuva ko xú'u ña ni ña nté koo vii ña é vá'a ni ña rkontuvi. Xé'e ña ña lei san kuenta iña Muísee. Ini ña tsi Xuva kō ne, ínū mé'ñu ña ña. Ini ña nee é káka'an Xúva kō é kué'é ña ña.

5 Uva ata ika ía Israee san ne, dóo na'nu ña'a ña. Tátá ña káku Cristu da vexkúvi ña ñatí. Divi ña né, Xuva ko ña, ñá kadé kú'vé é un nti'í. Kada ka'nu o ña nti'í dañu ntúvi. Kuan koo na koo.

6 Ntá tsi ña te kaka'án u tsi ña ni de ntáa Xúva kō é xe'é ña xu'u ña ni ña Israee. Kaka'án u tsi vevii ne, ña Israee san ne, ñá te un nti'í nti'í é ña Israee nti'í ña.

7 Ntē ña te un nti'í nti'í tátá vi'í Abraán san é i'xá nti'í ña. Tsi da xé Xuva ko káka'an ñá ni Abraán kidaa: "Tátá vi'í o ne, ki'xi kuenta iña i'xá o Isaa", ka'an ña.

⁸ Sá'a katá'xi é kütuni ko tsí ña te un ntíí ntíí i'xá san e káku iña Abraan é ntáduku ntée Xuva kō. Tsí kaka'an Xúva kō tsí i'xá ntí'xe ña ne, da mii ña é káku iña i'xá ña, ña é xe'é Xuva ko xū'u ña é ku'el' é ña ña.

⁹ Tsi xe'é Xuva ko xū'u ña ni Abraán san kidaā: “Ntuvi sā'a da kuía ve ne, dā náxee xtúku ú ne, kaku i'xá Sara”, ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi ío ka é nañ'e'le ú nto. Xíio í'xa uvi iña Rebecá ne, uvata ika ko Ísaá ne, uva i'xá san ntúvi ña.

¹¹⁻¹² Kuān té vata káku, kuān té vata vii nuu i é kīni kaa ne, o nuū i é vā'á ne, ká'an Xuva ko ni ñad'í san tsi kada kú've' i'xa é kuvi úvi san iña ení i, kuān té i'xa nuu i san. Kuan ó ka'an Xúva kō vata koo é kütuni ko tsi dívi ña kanakaxnú ña. Ná te nee va'a tsi úun na ne, éde na é vā'á, ntá tsi da xé divi ña ntío ña ne, kanakaxnú ña na.

¹³ Uve na'a mí kak'a'an tú'un Xuva kō: “Dóo ntio kó Jacóbo, ntá tsi ña ni ntio kué'en tsi ko Esauu”, ka'an ña.

¹⁴ ¿Nté koo ka'an ó ve? ¿Vá ká'an ntú ó tsi ña vá'a ó de Xuva kō? ¿Ñá'á ni san!

¹⁵ Tsi kade ña vatá ó kaka'an ña ni Muisee: “Vii u é vá'á ni xoo ñá'a é ncho vii u é vā'á ni ña. Ntunta'ví ini kó xoo ñá'a é ncho ntunta'ví ini kó ña”, ka'an ña.

¹⁶ Dukuān ne, ña te kué'nta iña ñátíi san é ntunta'ví ini Xuva ko ni ña, kuān te káde ña nuu i é vā'á ni ña, tsí da xé mii Xuva kō ntio ña é vii ña ni ña é vā'a.

¹⁷ Kaka'an tú'un Xuva kō nté ó kaka'an ñá ni rei Fáraun, rei iña ñá ñuú Egipto: “É tá'xi u é viín rei vata koo é kīn'í ña'a tsi dóo ka'nu u é xntíi ú o. Kidaā ne, kutuní uun ntíí ntíí ña'a, ña ntóo ñuxiví san, xoo ñá'a u”, ka'an ña.

¹⁸ Dukuān né, kantunta'ví ini Xuva ko da xóo ka ña'a é ncho ntunta'ví ini ña ña ne, kaxé'e ña é kada do'o da xóo ka ña'a é ntio ña.

¹⁹ Á te ió nto é ncho ka'an ntó nī kó ve: “¿Nté kui kaka'an ntú Xuva kō tsí ío ka kuétsi kó kuan, te ña kuvi víi o túku nuu i é nakaxnú ña é vii o?” Á te kuān koo ka'an ntó ve.

²⁰ ¿Nté kui nantiko koó ntu nto é káka'an ntó ni Xuva kō é da mii ña'a nto? ¿Vá ká'an ntu kíd'í nte'u é kúv'á de san nī ña de vá'a san: “¿Nté kui kuan ntu ó de vá'a nto kó?”, ka'an?

²¹ ¿Ña kuvi vii ntu ña de vá'a kíd'í san da neé ka nuu i é ntio ña ni nté'u san? Tē ntio ña ne, kuvi kí'í ña un sín ti'nti nte'u san ne, dá kada vá'a ña uun a kíd'í e dóo tíi kaa é kada tsiñu ni'í ña dá ió víko san. Kuvi kí'í ká ña tuku ta'vi divi tsi t'nti nté'u san ne, dá kada vá'a ña tuku kíd'í é ña dóo nēe tíi kaa é kada tsiñu ni'í ña útén uten.

²² Tē dí Xuva kō ntio ña é nañ'e'le ñá kō tsi dóo diín ñá ne, dóo ió ña é vii ñá dí ne, dá kuétsi é kácutíi ña nima ñá ni ñá'a, ña é ni'í é ntó'o i, ña é ió tu've i é kúvi.

²³ Tē ntio ñá nañ'e'le ñá ko nuu i e dóo nuu á'vi iña ña dá ta'xi ña kō é vā'á iña ña tsí ntunta'ví ini ña ko. Xtúvi tu've ñá kō nte dí'na é ni'í ko é vā'á iña ña.

²⁴ Tsi kána ña ko, kuān te ñá Israeé o, kuān te ña é ña te ña Israeé o.

²⁵ Vatá ó uve na'a kaka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ñá nani Ósea:

Ña é ña te ña'a mií ko kidaā ne,

ká'án u tsi ña'a kó ña ve.

Ña é ña ni ntío ko kidaā ne,

ká'án u tsi dóo ntio kó ña ve.

²⁶ Divi tsi ñuu mí kaka'án u kidaā é ña te ña'á ko ñá ne,

ká'án u ni ña ve tsi ntuvi ña i'xá mii kó,

ka'an Xúva kō, ña kantíto,

ka'an Óseá san.

²⁷ Ntá tsi kaka'an Ísaiaí san iña tátá ña Israeé san: “Kuān té ña te da díi táta ña Israeé san, kuān té vata díi ñuti ntute ñu'u kan ñá ne, ñá tíiñ ña é nakáku ña.

²⁸ Tsi ña ná'á ka dá káda ntaa ntí'í Xuva kō é káka'an ña. Ná kukuíi ka ña é kué'el' é nto'o ko iña un ntí'í ña ñuxiví san”, ka'an Ísaia.

²⁹ Vatá ó kaka'an Ísaia kidaā:

Tē dí Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ña ni tsoo ña tatá kó ne,

vevíi ne, e xí'í ntí'í o vatá o xí'í ñá intóo ñuu Sodomá ni ñuu Gomora kidaā,

ka'an ña.

Tū'un é vā'á san iña ñá Israeé

³⁰ ¿Nté ntu koo ka'an o kué'nta iña i sa'á kuan? Dukuān ne, kutuni ko tsí ña é ña te ña Israeé san, ña é ña ni ntúku nuu ini i nté koo vii ña vata koo é ntuvá'a ña ni Xuva kō ne, ntuvá'a ña ni ña tsi kuínti'xe ña ña.

³¹ Ntá tsi ña Israeé san ne, ntánantuku ñá nté koo ntuvá'a ña ni Xuva ko kué'nta iña leí san ne, ña ni kutíi ña kada ntaa ña é káka'án leí san.

³² ¿Nté kui san? Tsi kuvi ntuvá'a ña ni Xuva ko té kade ña é káka'án leí san, kuíni ña. Ná ni kutúni ña tsi mii Xuva ko kúvi ntavá'a ña ña te kuínti'xe ñá ña. Dukuān né, vata te xúú naki'í ña,

³³ vatá ó kaka'an tú'un Xuva kō:

Koto nto, tsi ñuu Siuún ne, xtúv'í u uun ña'a, ña é kúvi vata kaa xuu mí naki'í ña'a san, mí ntáva ña.

Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kuínti'xe i ña ne, ña túv'í nté koo kuka'an nuu ña kué'nta iña ña, ka'an.

10

¹ Tā'án, kanā nimá ko ntio ko te nakáku ña tatá ko, ña Israeé san. Un vá'a tsi kaka'an ntá'ví u ni Xuva ko kué'nta iña ña vata koo é ni'í ña é vā'á nta'a Xuva kō.

² Kuví ka'án u kuenta iña ña tsí ini va'á u tsi dóo ncho vii ña é ntio Xuva kō, ntá tsi ñá ini ntí'xe ña nté koo vii ña vatá ó ntio ña.

³ Tsí vata kutúni ña nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō ne, ncho vii mii ña é ntuvá'a ña ni ña. Ña ni íde ña kuēnta dá kaká'an Xúva ko ni ña nté koo ntuvá'a ña ni ña.

⁴ Tsí Cristú san ne, de ntaa ntí'i ña leí san. Dukuān ne, ntuvá'a o ni Xuva kō, da xōó ka ña'a o, te kakuinti'xe kō Cristu.

⁵ Tsí vatā ó uve na'a kaká'an Muísee kidaā nté koo ni'i ko ntuví va'á iña ko kuenta iñá leí san: "Da xōó ka ña'a, ña é kütíi kada ntaa ntí'i é kaka'án leí san ne, ni'i ña ntuví vā'á iña ña", ka'an ña.

⁶ Ntá tsi kaka'an Xúva ko kuēnta iña i é ntuvá'a o ni ña tsi kuinti'xe ko ña: "Ñá ku dē kuení nto te íó xoo é kúvi kaa i e dukún kán vata koo é nanū ña Cristu ñuxiví a.

⁷ Ntē ña ku dé kuení nto te íó xoo é kúvi kí un tsi nte iní totsín kan vata koo é natavá ñá Cristu mé'ñū ña xi'i san", ka'an ña.

⁸ ¿Nté ntú ó kaka'an tú'un Xuva kō kuan? Kaka'an: "Ñá te nté sa ntii tú'un é ni'i nto tú'un va'á san, tsí etsín tsi tuví tú'un sán ne, diví tsi tú'un é kákií xu'u o ni é nūu nima ó di", ka'an. Tú'un sa'á ne, diví tú'un va'á é ntáka'an ntódo nti nté koo kuinti'xe ko Xuva kō.

⁹ Tsí te ká'an ó ni xū'u ko tsí Jesuú ne, Tō'ó nti'xe ko ña ne, te kuinti'xe kō tsí nantoto Xúva ko ña rkontuvi é xi'i ña ne, nakáku ó.

¹⁰ Tsí te kanñ nima kō kuinti'xe kō ne, ntuvá'a o ni Xuva kō. Te ká'an o tsí nuu é ntaā i e Tó'o nti'xe ko Jesuú ne, nakáku ña kō.

¹¹ Tsí vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō ne: "Da xōó ka ña'a, ña é kánuu iní i ña ne, ña túv'í nté koo kuka'an nuu ña", ka'an.

¹² Ntá te e túku e túku ntáa ña Israeé san é vāta ntáa ña tuku tatá i san. Tsí uun tsi Tó'ó ko ùn ntíí ntíí o. Utén utén kaxé'e ña e dóo va'á iña dá xōó ka ña'a, ña e ntaíkan ntá'a ña.

¹³ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: "Da xōó ka ña'a, ña ntaíkan nta'a Xuva kō ne, nakáku ña", ka'an.

¹⁴ Ntá tsi, ¿nté koo kakan ñá'a san nta'a Xúva ko te vāta kuinti'xe ña ña? ¿Nté koo kuinti'xe ña ña te vāta tekú ña iña ña? ¿Nté koo tekú ña tē ña xoxo ka'an ntódo i tú'un Xuva ko ni ña?

¹⁵ ¿Nté koo ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko tē ña xoxó taxnuu i ña? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: "Ñá te nté kaa vá'a o tē xee ñá vexní'i tú'un va'á san", ka'an.

¹⁶ Ntá tsi ña te un ntíí ntíí ña'a san ntaíni ña tú'un va'á san. Tsí kaka'an Ísaia kidaā: "Xuvā, ¿xoo ntu e kuinti'xe i tú'un va'á san dá kaká'án nti?", ka'an ña.

¹⁷ Dukuān né, da mii é kantio é ká'an ñá ni ko tú'un Xuva ko vāta koo é tēku ko iña Cristú ne, dá kuinti'xe ko ña.

¹⁸ Ntá tsi xu'ú ne, katsixe'é ú te dā xé ña ni tekú ntu ña. Ntá ntaā, tsi tēku ña, ¿nté kui ña'a? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: Da kanñ ñuxiví san díto tatsín ña.

Tú'un e ntáka'an ñá ne, íte xaa da kanñ ñuxiví a, ka'an.

¹⁹ Katsixe'e xtukú ú nto te ña ni ñé'e dikí ntú ña Israeé san tú'un san. Tsí dí'na Muísee xntēe na'a ña tsi kuān ó kaka'an Xúva kō: Vii ú é kūne'u iní nto kuenta iña úun ña'a san, ña é ña te uun tsi tatá i vatā ó uun tsi tatá nto. Vii ú é kúdiin nto kuenta iña ñá tuku ñuu, mí é ña te neé ini, ka'an Xúva kō.

²⁰ Rkontúvi ne, ñá ni ú'vi kue'en tsí Isaia dá kaká'an ñá vatā ó kaka'an Xúva kō: Ña'a, ña é ña ni nantúku kó ne, nāni'i ñá ko. Ña'a, ña é ña ni tsixé'e í kó ne, nañé'e ú ña nté kaa u, ka'an ña.

²¹ Kaka'an Xúva ko iña ñá Israeé san di: "Ñi ku'éen tsi ntuví nakáa ú nta'a ko é nānumé u ña'a san, ña é ña ni kuinti'xe i ko, ña é ña ncho vii nee iña é ntio ko", ka'an ña.

11

Ña Israeé, ña é nakaxnúu Xuva kō

¹ Katsixe'é ú nto ve: ¿vá nakuitá ntú Xuva ko ña'a mii ña? ¿Ñá'á ni san! tsi mii ú ne, ña Israeé u. Uva ikā kó Abraán ne, diví tátá vi'i kó Benjamíin di.

² Ntá ni nakuíta Xúva ko ña'a mii ña, ña é nakaxnúu ña nte dí'na. ¿Ñá ini ntú nto nté o kaká'an tú'un Xuva kō mí katsi'i kuétsi Eliá san ña Israeé san? Tsí kaka'an ña:

³ "Xuvā, é'ni ña ña ntáka'an kuēnta iña nto ne, nākatsín ña naa ntó di. Da mii sá u ntoó u é kántito ká u ne, ncho ka'ni ña kó di", ka'an ña.

⁴ Ntá tsi kaka'an Xúva ko ni ña: "Íó u'xe míil ñatíi, ña é xtuví xío ú kuenta iñá ko. Nté uun ito ña ni kanchíi ña núu Baá, diví é de vá'a ña tuku ñuu san é víi xuva ña", ka'an Xúva kō.

⁵ Kuān ó vevíi di. Ntoó ká ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō é víi ña é vā'á ni ña.

⁶ Dā xé mii Xuva kō ntío ña é víi ña é vā'á ni ña ne, ñá te kuēnta iña i é vā'a é idé ña'a san. Tē nakaxnúu Xuva ko ñá'a san kuēnta iña i é vā'a e ntáde ña ne, ña kúvi ká'an o tsí nakaxnúu ña ña tsi mii ña ncho vii ña é vā'á ni ña.

⁷ ¿Nté ntu koo ka'an ó ve? Tsí ña ni naní'i ña Israeé san nuu i e dóo ntánantuku ña. Da mii ñá'a, ña é nakaxnúu Xuva ko ne, nāni'i ña. Ntá tsi ña nguú sán ne, da díi díi ka dé ka'xi ña nima ña, vata ó uve na'a

⁸ kaka'an tú'un Xuva kō: "Xé'e Xuva kō é ntuka'xi dikí ña vata koo é ña tekú ña. Un tsi da nte vevíi ne, ña ntaíni ña, nte ña ntátekú ña", ka'an.

⁹ Davíi san ne, kaka'an ñá di: Na kō'xó mii ña da ntáde ña dodíni kuēnta iña i é un ntí'i é íó iña ña.

Na kō'xó nteé ñá nuu i é kīni kaa vata koo é na kué'e Xuva ko ñá é ntó'o ña.
 10 Na kūneé kue'en ntúxnúú ña vata koo é ña kiní ka ña. Vata kaa ntuvi é kutuvi ñá ne, na nakaka t'i'í kué'en ña, ka'an ña.

É nakáku ña'a, ña é ña te ña Israee

11 Katsixe'é ú nto ve: Dá xé kō'xó nteé ña Israeé san nuu Xuva kó ne, ¿vá nakuitā ntú Xuva ko ñá? ¡Ñá'á ni san! Ntá tsi da xé ña ni ntío ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú ne, ña tuku ñuú san ní'i ña e dóo va'á nta'a Xuva kó vata koo é na kūne'u iní ña Israeé san ni ña.

12 Vi'a ve né, te ní'i ñuxiví san e dóo va'a tsí ña ni ntío ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú ne, te ní'i ña tuku tatá i san é vá'a tsi ntúduksi ña Israeé san dí ne, ¡nté kuān nte vá'á ó te ntíko kóo un ntí'ntí'í ña Israeé san é kuinti'xe ña Xuva kó!

13 Kaka'án u ni nto vē, ntó'o é ña tuku ñuú nto, tsi táxnuu Xuva kó ko é ká'án u ni nto kuēnta iña ñá ne, dóo ka'nu tsiñu ko, kuiní ko.

14 Kuān ó kaka'án u vata koo é na kūne'u iní ña ñuú ko, ña Israeé san. Tsi kídaā né, ti kaa te ió ña é tekū ña dá kaká'án u ni ñá nté koo nakáku ña.

15 Tē ntuvá'a ña ñuxiví san ni Xuva kó tsi éte xio ña ña Israeé san ne, díí díí ka vá'á ó te náki'i xtuku ña ña. Vata tē ntóto ña xi'i'í san tē xi'i'í ña.

16 Te kué'e ó uun ta'vi ū'xen tañú'u san nta'a Xúva kó ne, kaní t'nti i é káduku ntée ña dí. Te xó'o utun san kúvi iña Xuva kó ne, nta'a i sán ne, da mii é káduku ntée ña dí.

17 Ío tun olívu va'á san é ká'nté tu'un ña'a san nta'a i ne, dá nátiin ntee tá'an ña nta'a tun olívu ku'ú san vata koo é díí ka va'á kiti i kii. Kuan ō kúvi ni ō dí, xo'ón é ña te ña Israeen, tsí vata tē é'nte tu'un Xuva ko ñá'a ña vata koo é ní'i ó é vá'á dadí ni ña Israeé san.

18 Ná ku ká'an te díí ka ka'nun é vata kaa nta'a i e é'nte Xuva kó. Tē ncho viín ka'nun ne, naka'an ō tsí kudii nta'a i kúvin. Ná te kuēnta iña ō é xi'i'í kutu xó'o i, tsí kuenta iña xo'o i san é ntitsin kutun.

19 Á te ká'an ve: “Ntá tsi é'nte tu'un Xuva ko nta'a mii i vata koo é nátiin ntee tá'an ña ko”, koo ka'an.

20 Nuu é ntaā i é káka'an, ntá tsi é'nte tu'un ñá ña tsí ña ni kuinti'xe ña Cristu. Tíin nteen kutun da mii tsí é kákuinti'xe ká o ña. Dukuān ne, ñá ku dē kuení o tē dóo ka'nun, tsí koton tsin kuenta iña mii o.

21 Tsí te ña ni ntunta'ví ini Xuva ko nta'a mii útun sán ne, nté xo'ón ña ntunta'ví ini ña o dí.

22 Koton tsi dóo va'á Xuva kó ne, ntá tsi dóo díin ñá dí. Tsi dóo díin ñá ní ña ntáde é kīni

kaa, ntá tsi dóo va'á koo vií ña ni o te viín nee iña é ntio ña. Tē ña'á ne, ka'nté tu'un ñá o dí.

23 Ña Israeé dí, te ntíko koó ña é kuinti'xe ña Xuva kó ne, nátiin ntee tá'an xtuku ña ña. Tsí kuvi vií Xuva ko nátiin ntee tá'an xtuku ña ña.

24 Tsí xo'ón né, vata kaa nta'a tun olívu ku'ú san é tē'nte kaan ne, nátiin ntee tá'an tun olívu va'á san, kuān té ña te divi tátá o. Ña Israeé san ne, vata ntáa nta'a tun olívu va'á san ntáa ña. Dukuān ne, díí díí ka ña ntii tu'un é nátiin ntee tá'an xtuku utun é divi tátá mii i.

Nakáku ña Israeé san te kúvi

25 Tā'án, ntio ko é na tekū nto tú'ün é ió xu'ú iña Xuva ko, vata koo é ña ku kadá kuení mii ntó e dóo tu've'nte: tsí dava tsí ña Israeé san ne, ntáde do'o ña kuēnta iña Xuva ko. Ntá tsi kuan ō tá'xi Xuva kó é kúvi da nte koo é nakáku titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san, vatá ō ntio Xuva kó.

26 Tē kúvi un ntí'i sá'á ne, nakáku un ntí'í ña Israeé san. Tsí vatá ó uve na'a kaká'an tú'un Xuva ko:

Nté ñuú Siuun kí'xi ña é nakakū ko.

Naki'i'í ña é kīni kaa é nūu nima Jácóo.

27 Kidáa ne, kuntáa tú'ün é xé'e ú xu'u kó ni ñá tsí nakate u kuétsi ñá, ka'an.

28 Dá xé ña ni ntío ña Israeé san tú'ün va'á san ne, ntaínchu'vi ñá Xuva kó. Dá xé kuān o dé ña ne, nto'ó ne, ní'i ntó é tekū ntó tú'ün va'á san. Ntá tsi Xuva kó ne, ntio dukuan ñá ña Israeé san, tsí nakaxnúu ña ñata ñá, ña intóo dí'na.

29 Ná kanatívi iní Xuva ko xóo ñá'a, ña é kána ña, nte é kaxé'e ña dí.

30 Ntuvi dí'na ne, ñá ni kuinti'xe nto Xuva kó. Ntá tsi vevii ne, ní'i ntó é vá'á nta'a Xuva kó tsi xtúvi mii ñá Israeé san e ntákuinti'xe ña ña.

31 Ña Israeé san ne, ña ntákuinti'xe ña Xuva ko vevii vatá o dé nto nte dí'na. Kuan ō xe'é Xuva ko itsí é kuān koo vií ña vata koo é ntuntá'ví ini ña nto ne, kuan koo ntuntá'ví ini ña ña Israeé san dí.

32 Tsi Xuva kó xe'é ña é kuédadii un ntí'í ntí'í ña'a san é ña kuvi ntii mii ña é kīni kaa san e ntáde ña un ntí'í ña, vata koo é tē kúvi ne, nañe'e ñá ña tsí dadí tsí kantuntá'ví ini ña ña un ntí'í ntí'í ña.

33 ¡Nté kuān nte ka'nu Xúva kó! Tsi dóo ini ña nté koo vií ña. Dóo ini ña nee é vá'a. Ña kúvi kutūni ko nté o kadé kuení ña ne, nté ña kuvi kí'in díki ko nté koo é kuān o de ña dí.

34 Tsí “¿xóo ntu iní iní nté o kadé kuení Xuva kó? ¿Xóo ntu nañé'e i ña é kuān koo vií ña?”

35 ¿Xóo ntu kuvi kué'e i doméni e dóo ka'nu iña Xuva ko vata koo é na ntánáa Xuva ko iña i?”

³⁶ Tsí Xuva kō ne, de kú'vē ña é un ntí'í né, divi ña kaka'an ña nté koo vii é un ntí'í é ío. Un ntí'í é ío ne, kuenta iña ña. Na kā'an o tsi dóo va'á kue'en Xúva ko ntii dañu ntúvi. Kuan koo na kōo.

12

Nakué'e o ntúvi iña ko nta'a Xúva kō

¹ Dukuān né, tā'an, da xe dóo ntunta'vī ini Xuva ko kō ne, kaikán u nto vata koo é nakué'é do kúñu nto kuēnta iña Xuva ko vata kaa doméni é kántifo kaa iña ña. Xtuvī mii nto é kīni kaa ne, vii nto da mii é ntio ña. Kídāā ne, kunuu ini ntí'xe nto Xuva ko vatā ó ntio ña é vii nto.

² Ná ku dā vá'a nto é kā'an ñá'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, nté koo kuntōo nto. Ntá tsi kué'e nto é nadama Xuva kō nté ó ntádē kuení nto. Kídāā ne, kutuni ntó nee iña é ntio Xuva kō. Tsi té ini o nee é ntio ña ne, kutuni ko nee iña é káduku ntée ña, nee iña é xkúntee ini ña, nee iña é vā'á kue'en.

³ Tsi da xe dóo vá'á o dé Xuva ko nī kó da tá'xi ñá kó tsiñu sá'á ne, kuvi ka'an u ni ūn ntí'í ntí'í nto tsi ña ku dé kuení nto te dóo ka'nu ñá'a nto. Ntá tsi koto nteé va'a nto nima nto nté kaa ntákuinti'xe nto vatā o tá'xi Xuva kō é vii nto.

⁴ Uun tsi kúñu kō, ntá tsi ío é túku e túku ta'vi í. É un é un ta'vi í sán ne, é túku e túku tsiñu í.

⁵ Xo'ó é ntákuinti'xe kō né, kuān te titín ñá'a ó né, vata te uun ñá'a tsō da ntákuinti'xe kō Cristu. Kídāā ne, ntaíntee tá'an o ūn ntí'í ntí'í o é uun tso kuvi ó.

⁶ Ntá tsi tá'xi Xuva kō é kúvi vii o, xé un xé un ó, é túku e túku nuu i vatā ó é vā'á iña ko, kuíni ña. Vii ó vatā ó tá'xi ña é kúvi vii o. Tē tá'xi ña é kā'an o tú'un ña ne, ká'an o vatā ó ntákuinti'xe kō.

⁷ Te tá'xi ña é xntii o ta'an kō ne, xntii vā'á o ñá. Tē xoó ñá'a ntio Xuva kō é nakuá'a ña ñá'a ne, na nakuá'a vá'a ña ñá'a san.

⁸ Tē xoó ñá'a ni'í ña é naxnúu ña nima tá'an ña ne, na naxnúu ña nima ña. Tē xoó ñá'a ni'í ña é kā'nté dava ña é vā'á ña ne, ñá ku kadā vīni ña. Tē xoó ñá'a ni'í ña é kadā kú'vē ñá ne, na kōo ntii ña kadā kú'vē ña. Tē xoó ñá'a ni'í ña é xntii ña ña ntátaan núu i ne, na kúnuu dīni nima ña é xntii ña ña.

Nté koo vii ña ntákuinti'xe i san

⁹ Kanī nima ntó kuinima ntí'xe nto ta'an nto. Ná ku ntío kué'en nto nuu i é kīni ntáa, ntá tsi kuntikin ntó da mii nuu i é vā'a.

¹⁰ Kuinima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i, vata tsi te ta'an mii nto ña. Nī kue'én ini nto kuiko ñu'u nto tā'an nto.

¹¹ Koo ntii nto káda tsiñu nto. Ná ku kudu'xen ntó. Kanī nima ntó kada tsiñu nto kuenta iña Xuva ko.

¹² Kuntōo dīni nto, tsi ini nto tsi kúntoo nto ni Xuva kō rkontuvi. Na kútií nto da ntánto'o nto. Ná ku xtuvī mii nto e ntáka'an ntá'vī nto nīi kué'en tsi ntuvi.

¹³ Kué'e ntó nee iña kataan núu ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kué'e nto vii'í nto é kúntōo ta'an nto, ña ntaika itsi san.

¹⁴ Kákan nto nta'a Xuva ko te vii ña é vā'á ni ñá'a, kuān te ntáde ña ni ntó é kīni kaa. Kuān koo vii ntí'xe nto. Ná kákan ntó nta'a Xuva ko te kué'é ña e dóo nto'o ñá'a san.

¹⁵ Kuntōo dīni ntó ni ñá'a da ntántoo dīni ña. Kueku nto ni ña da ntaéku ña.

¹⁶ Kuntōo vá'a nto ni tā'an nto. Ná vīi ka'nu nto, tsi kuédadii tsi vii nto ni ña ntá'vī. Ná ku dé kuení nto e dóo ini nto é un ntí'í.

¹⁷ Ná vii nto é kīni kaa ni ñá'a, kuān te kuān o de ña ni ntó. Vii nto é vā'á vata koo é ña té nee ka'an ñá'a san é kué'si nto.

¹⁸ Koó ntii ntó é kúntōo vá'a nto ni ūn ntí'í ntí'í ñá'a vata kaa é kútií nto.

¹⁹ Ná ntánáa nto té kade ñá'a san é kīni kaa ni ntó, ta'an e dóo ntio kó, tsi kué'e nto é ntánáa Xuva ko ni ña. Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: "Xu'ú ntánáa u. Xu'u kué'e ú ña é ntó'o ña", ka'an Xúva kō. Kuān ó kaka'an tú'un ña.

²⁰ Ntá tsi vii nto vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: "Tē káka'kin ña kade xení ni ntó ne, kué'e ntó é ká'xi ña. Tē kaitsi ñá ntute ne, kué'e nto ntute na kō'o ña. Te kuan kōo vii nto ne, un tsi nturkue'é ña é káku'ka'an nuu ña tsi kade ña é kīni kaa ni ntó", ka'an.

²¹ Ná ku dā vá'a nto é kúvi vii é kīni kaa san ni nto, ntá tsi vii nto é vā'á vata koo é kúvi vii nto nī é kīni kaa san.

13

¹ Un ntí'í ntí'í ñá'a ne, kantio é káda ntaa ña é káka'an ñá tsiñu i, tsi ña kúvi kadā kú'vé ña tsiñu i san té dí ña ni xé'e Xuva kō é kadā kú'vé ña. Na ntádē kú'vé vevii ne, Xuva kō xtúvi ñá ña e ntádē kú'vé ña.

² Dukuān ne, xoó ñá'a, ña é ña káde ntaa é káka'an ñá tsiñu i ne, ñá káde ña é ntio Xuva kō é vii o. Xoó ñá'a, ña é kuān ó ntáde ne, ni'í ña é ntó'o ña.

³ Xoó ñá'a, ña e ntáde é vā'á ne, ña túvi nté kui u'vī ñá ña tsiñu i san. Ntá tsi xoó ñá'a, ña e ntáde é kīni kaa ne, ío nuu i nté kui nta'vī ñá ña. Tē ña ntío o é u'vī o ñá tsiñu i sán ne, viin é vā'a. Te viin é vā'á ne, ká'an ñá tsi dóo va'an.

⁴ Xuva kō né, xtuvī ñá ña é vii ñá tsiñu sá'a vata koo é kōo é vā'á ni kō. Ntá tsi te kade ó é kīni kaa ne, u'vī ntí'xe ko ñá, tsi ña te da kaká'an ña é ta'xi ña kō é nto'o kō. Tsi ña kade tsiñu iña Xuva kō ne, ta'xi ña ko da nēé ka é nto'o kō é káka'an Xúva kō, te vii o é kīni kaa.

⁵ Dukuān ne, kada ntaa o é káka'an ñá tsiñu i, ñá te da mii tsi é ni'í ko é nto'o ko tē

ña kada ntáa ò, ntá tsi da xé kaka'án nima ko tsi vá'á o é kuān koo vii o.

⁶ Dukuān ó, kantio e ntá'vi o diū'un xoó san, tsí ña tsiñu i sán ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko da ntáde ña ko kuēnta.

⁷ Kué'e nto ñā é un ntí'í é káduku ntée ñā. Tē neé diu'un kaikan ñā tsiñu i sán ne, ntá'vi nto. Tē diu'un xóo kaikan ñā ne, kué'e ntó di. Tē ká'nu ñā'a ña né, kuiko ñu'u nto ñā.

⁸ Ñā vá'a o te kuīta nuu o iña ñā'a. Ntá tsi dóo vá'a o te kuīnima kó ñā, un ntí'í ntí'í ñā. Xoó ñā'a é kákuinima ñā ta'an ñā ne, kade ntaa ñā é káka'án lei Xúva kō.

⁹ Tsi kaka'án lei san: "Ñā ku kidi ni'í nto ñād'í'í tuku ñā'a; ñā ku ká'ni'í nto ñā'a; ñā ku kí'í dú'u nto; ñā ku nakuído nuu nto iña tuku ñā'a", ka'an. Kada ntaa o sá'a, ni da neé ka xtuku lei e xtúvi Xuva ko te vii ó, vatā ó kaka'an sá'a: "Kuīnima ó ta'an o vatā ó kakuinima ó kúñu mii ó", ka'an.

¹⁰ Tsi te kakuīnima kó ta'an kō ne, ñā vii o é kini kaa ni ñā. Dukuān né, te kakuīnima kó ta'an kō ne, kada ntaa o é káka'án lei Xúva kō.

¹¹ Kantio é vii ntó vatā ó kaka'án u, tsi íni nto nté ò ntúvi e ntántoo o ñūxivi a vevii. Na ntūni ntó ve, tsi ntúvi dá nakí'í kue'en Xúva ko kō ne, dií dií ka ētsin tuví vevii é vāta kaa da kuīnti'xe di'na kō.

¹² Ntúvi é kīni kaa sán ne, dóko sá ntí'í. Dóko sá xee ntúvi dá kí'xi xtuku Cristu. Dukuān né, xtuví mii o e ntáde ò é kīni kaa san. Na kōo tú've kō ntúvi tsikan vatā ó iō tu've sntadún san dá kí'in ñā du'xēn.

¹³ Vii ó é vá'a ve, vatā ó de ñā'a, ñā ntáduku ntée Xuva kō. Ñā ku de kí'vi ò; nté kí'in o víko mii dóo ntáde kí'vi ñā'a. Ñā ku kidi ni'í o ñād'í'í, ñā é ñā te ñād'í'í mii kō; nté ñā vii o da neé ka nuu i é kini kaa ni ñād'í'í, ni ñatíi. Ñā nāá ó; nté ñā ku kuīñi ko ta'an kō.

¹⁴ Ntá tsi kué'e ntó é nadā'an Tó'o ko Jesūcristu nto. Ñā ku dē kueni ka nto nee iña é ntio nima kīni kaa nto, vata koo é ñā víi ka nto é kīni kaa.

14

Ñā ku ká'an ntée o ta'an kō

¹ Te kí'xi uun ñā'a, ñā é vāta kuīnti'xe vá'a i ne, kué'e nto na kutuví ñā. Ntá tsi ñā naa núu nto ni ñā kuēnta iña i é kadé kuení ñā.

² Iō ñā ne, kuví ka'xí ñā da neé ka nuu i, kuīni ñā. Ntá tsi ñā é vāta kuīnti'xe vá'a i sán ne, ñā vá'a ò é ká'xí ñā kúñu, kuīni ñā.

³ Ñā é kaé'xí ntí'í da neé ka nuu i ne, ñā ku dē kueni kīni ñā iña ñā ñā kaé'xí kúñu san. Ñā é ñā kaé'xí sán ne, ñā ku ká'an ñā te ñā vá'a o de ñā é kaé'xí da neé ka ntí'í. Tsi ñū'u nta'a Xuva ko ñā di.

⁴ Xoó ñā'a ntun, te kuīni o, é ká'an te vá'a ó ne, o tē ñā vá'a ó de ñā kade tsiñu iña tuku ñā'a san? Tsi kuenta iña tó'o mii ñā te vá'a o de ñā ne, o tē ñā vá'a ó de ñā. Vii ntí'xe ñā é vá'a, tsi kué'e Xuva kō é kuān koo víi ñā.

⁵ Iō ñā ne, iō ntúvi e dií ka ka'nu é tūku ntúvi, kuīni ñā. Tuku ñā'a ne, dadíi tsi un ntí'í ntí'í ntúvi san, kuīni ñā. Koo ntaa iní nto nee iña é kákuīnti'xe nto é un é un nto.

⁶ Xoó ñā'a, ñā é kadé kuení i tsi dií ka ka'nu uun ntúvi é tūku ntúvi ne, kuān ó de ñā vata koo é kuiko ñu'u ñā Xuva kō, kuīni ñā. Xoó ñā'a, ñā é ñā káde ka'nu ntúvi tsikán ne, kuān ó de ñā vata koo é kuiko ñu'u ñā Xuva kō dí, kuīni ñā. Xoó ñā'a, ñā é kaé'xí da neé ka nuu i ne, kuān ó de ñā vata koo é kuiko ñu'u ñā Xuva kō, kuīni ñā ne, kanakué'e ñā sintiá'vi nta'a ñā. Xoó ñā'a, ñā é ñā kaé'xí é un ntí'í ne, kuān ó de ñā vata koo é kuiko ñu'u ñā Xuva kō, kuīni ñā ne, kanakué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō di.

⁷ Ñā tē ntántoo o ñūxivi sa kuenta iña mii ko. Ntē ñā kuví o kuēnta iña mii kó di.

⁸ Te kuntuo o ñūxivi sa ne, vii ó vata koo é kūvi ka'an ñā'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Te kūvi ó ne, kuví o vata koo é kūvi ka'an ñā'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Tsi kuān te ntántoo ká o, kuān te kuví ò ne, ntáduku ntée o Xuva kō.

⁹ Tsi xí'í Cristú ne, ntōto xtuku ñā vata koo é vii ñā Tó'o ñā xí'í san ne, ni ñā ntántito sán di.

¹⁰ Xó'ón ne, ¿nté kui kaka'an ntéen ntun ta'an o tsi ñā vá'a ò nuu i é kade ta'an o? Xó'ón di ne, ¿nté kui kainchu'vin ntún ta'an o di? Tsi un ntí'í o kuntáñi ó nuú Cristu dá ká'an ñā xoo é vá'a i ne, xoo é ñā vá'a i di.

¹¹ Tsi tú'un Xuva kō ne, kaka'an: Nuú é ntaa i é káka'án u, ka'an Xúva kō, tsi nakunchíti un ntí'í ntí'í ñā'a nuú ko. Ká'an ūn ntí'í ntí'í ñā'a san tsi Xuva kō né, dóo ka'nu ñā, ka'an ñā.

¹² Kidáa ne, ká'an o ni Xuva ko kui kui uun ò nee iña é idé ò xé un xé un ò.

Ñā ku de ò é kō'xó ntée ta'an ko nuú i é kīni kaa san

¹³ Dukuān ne, náa í é ká'an ntée o ta'an kō ne, koó ntii ò é ñā vii ò nee iña é kō'xó ntée ta'an kō, o nee nuu i é natívi iní ñā é kákuīnti'xe ñā.

¹⁴ Iní u tsi ñā tuvi nee iña é da mii e dóo dentu káa, tsi kuan ò ñāné'e Xúva ko Jesúú ko. Ntá tsi tē kuīni ñā'a san tsi ñā vá'a ò é vii ñā ne, ñā vá'a ò ntí'xe é vii ñā.

¹⁵ Ntá tsi te da mii é ká'xín da neé ka nuu i, kuān te dóo u'vi kakúvi ta'an o kuenta iña i ne, ñā kakuīnima ntí'xe o ta'an o. Ñā ku kué'en é kúnaá ta'an o kuenta iña i é ncho ka'xin, tsi xí'í Cristu kuēnta iña ñā di.

¹⁶ Ñā ku vii ntó nee nuu i vata koo é ñā kuví ka'an kīni ñā'a san kuēnta iña i é kade nto.

¹⁷ Tsi mí kadé kú've Xuva kō né, ñā té ini nee é ka'xi o ne, ò nee é ko'o ò. Ntá tsi sá'a ntio Xuva kō é vii ó ne: Vii ò é vá'a, vatā

ó kaka'an ña. Kuntōo vá'a o ni ta'an ko, ni Xuva kō di. Kunūu dīnī nima kó di. Un ntīf ntī sá'a ne, ní'i ko kuēnta iña Espiritū Sántū san.

¹⁸ Xoó ña'a é kuān ó kade ña dá kade tsiñu ña iñá Cristú ne, dōo dīnī Xuva ko ni ña. Ká'an ña'a sán di tsi dōo vá'a ó de ña.

¹⁹ Dukuān ne, koó ntīi ó é kuntōo vá'a o ni ta'an kō. Xntīi ta'an ó e dií ka kuinti'xe ko Xuva kō.

²⁰ Ná ku natīvín tsiñu Xuva ko kuenta iña i é ncho ka'xin. Nuu é ntaā i tsi ña tuví da neé ka nuu i é ká'xin é ña vá'a. Ntá tsi te kō'xó ntéé ta'an o kuenta iña i é kaé'xín ne, ñá vā'á o den.

²¹ Tsi dií ka vá'a o é ña ka'xin kúñū, nté ko'on vinú, nté ña víin da neé ka nuu i é na kō'xó ntéé ta'an o.

²² Nee iña é kuinti'xe o kuenta iña i sá'a ne, iña míi o ni Xuva kō. Dōo dīnī ko te víi o é íni o tsi ntio Xuva kō é víi o. Kídáa ne, ña túví nté kú ka'án nima ko tsi ña vá'a o de ó.

²³ Ntá tsi te xōó ña'a e ña íni ña te vā'á o é ká'xi ñá ne, o tē ña vá'a o é ká'xi ñá da neé ka ne, tē kuví é'xi ña ne, ió kuetsí ña, tsi ña kaé'xi ña vatá ó kakuinti'xe ña. Tsi da neé ka nuu i é víin ne, tē ña kuinti'xe o te vā'á ó é víin ne, kaden kuetsi te víin.

15

Vii o é ntio ta'an kō, ñá ku víi o nee iña é ntio mii kō

¹ Xo'ó e ntákuinti'xe vá'a kō ne, kantio é xntīi o ta'an kō, ña é vata kuinti'xe vá'a i san, vata koo é kūtuni ña nee é vā'a. Ña kú de o kuēnta da míi iña mii kō.

² Vii o é vā'á, e xkúntee íni ta'an kō, é un é un ó, vata koo é vā'á koo ni ñá, vata koo é dií dií ka na kuinti'xe ña di.

³ Tsi Cristú ne, ña ni íde ña nee iña é ntio mii ña. Tsi kúvi ña vatá ó kaka'an tú'un Xuva kō: "Dá ka'an kīnī ña'a san iña ó ne, dúku ntéé u xu'ú di", ka'an.

⁴ Tsi un ntī'fí tú'un Xuva kō é úve na'a nte ntúvi di'na ne, úvė na'a vata koo é na kūtú've kō nté koo kuntoó. Tsi tú'un ña ne, kaka'an nté koo kutúv kō é na kuntetu o ní nté koo kunuu ka'nu nima kó di. Dukuān ne, ntántétu ó é ní'i ko é vā'á nta'a Xuva kō.

⁵ Xuva kō, ñá é káta'xi é kūtíi kō, é nāku'ún ka'nu nima kó ne, na tá'xi ña é uun tsi kadā kuení nto ni tā'an ntó vatá o nañé'e Jesucristu ko é víi o,

⁶ vata koo é uun tsi tatsin ntó ni ūun tsi dikí nto kada ká'nu nto Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesucristu.

É ká'an ntódo ña tú'un va'á san iña ña é ña te ña Israeé san

⁷ Dukuān ne, vá'a koo víi nto ni tā'an nto xe un xé un nto vatá o dé Cristu ni ntó vata koo é na kada ka'nu ña Xuva kō.

⁸ Tsi kaka'án u ni ntó tsi kí'xi Cristu váta koo é xntīi ña ña Israeé san é kūtuni ña nee iña é nuu é ntaā í iña Xuva kó ní é ntāda ntaa ña tú'un é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ñata kō kídáa.

⁹ Kí'xi ña di vata koo é ká'an ña é ña te ña Israeé san tsi dōo va'á Xuva kō é ntuntā'ví íni ña ña. Kuān ó kakuvi vatá ó uve na'a tú'un Xuva kō mí káka'an Dávii:

Kada ka'nu ú nto mé'ñū ña'a, ñá é ña te ña Israeé san.

Kata ú iña nto tsi dōo ka'nu nto, ka'an ña.

¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō di:

Kuntōo dīnī ntó, ña é ña te ña Israeé, ni ñá'a, ña ntáduku ntéé Xuva kō,

ka'an.

¹¹ Kaka'an xtúku di:

Un ntīf ntī ña'a, ña da neé ka tatá i ne,

jna kada ka'nu ña Xuva kō!

ka'an.

¹² Isaiá di ne, kaka'an ña:

Kene ntita ditsin tatá ví'i Isaii.

Kii uun ña'a, ña é káda kú've iña ñá ntóo da mí'í ká ñuu.

Divi ña ne, kuntee íni ñá ñuu san ña, ka'an.

¹³ Tsi Xuva kō, ña é kata'xi é vā'a é kuntetu ó né, na tá'xi ña é kuntōo dīnī nto; na tá'xi ña é kuntōo vá'a nto di, nto'o é intéé íni nto ña. Na tá'xi ña Espiritū Sántū san é xntīi ña ntó é kanī nima ntó kuntétu nto é vā'á koo víi Xuva ko ní ntó.

¹⁴ Ntō'ó ta'an mii ko, íni u tsi divi ntó ne, íni vá'a nto é víi nto é vā'a. Íni vá'a nto nté koo ka'an nto é kúvi kué'e nto ta'an nto itsi.

¹⁵ Ntá tsi ió nuu i é ña ní u'ví ko é ká'án u ní nto dá táxnūu u tú'un sa'á iña ntó, vata koo é ña kunáa íni nto. Kade u sa'á tsi kuan ó tá'xi Xuva ko tsiñu va'á san iñá ko

¹⁶ é víi u vata kaa dtúu iña Jesúcristu, é nañé'e ú ña é ña te ña Israeé san tú'un va'á iña Xuva ko. Vata tē nakué'e ú ña nta'a Xuva kō vata kaa doméni e dōo xkúntee íni ña. Kuví kí'í ña ña, tsi e xtúvi tú've Espiritū Sántū san ña é kúvi ña iña Xuva ko.

¹⁷ Vata kaa ú xu'u é kákuinti'xe kó Jesucristu ne, e dōo ka'nu kuiní ko é káde tsiñu ú iña Xuva ko.

¹⁸ Ná tē nee iña kené íni ko é ká'án u ni ntó, mii tsi é nté ó dé Cristu ní ko é ká'án u ní ña é ña te ña Israeé san vata koo é na kuinti'xe ña Xuva kō. Kuinti'xe ña da téku ña tú'un é káka'án u ní ña, ní dá íni ña nté ó dé u

¹⁹ dá xe'é u kuenta nuu i e dōo na'nu ne, ní nuu i e dōo va'á san di é xntīi Espiritū Sántū sán ko. Dukuān ne, nté ñuu Jerusalem ún tsi nte ñuu Liricú ne, kaka'an ntódo ú kanī tú'un va'á san iñá Cristu.

²⁰ Tsi xió ntīi u é ká'an ntódo u tú'un va'á san da mí'í ka mí váta kutúni ñá'a san xoo é

Cristu i. Kidáa ne, ña kúvi ká'an ñá'a san te náki'i nuu ú tsiñu tuku ña'a.

²¹ Ncho víi u vatá ó kaka'an tú'un Xuva kō; Ña é vata xoxo ka'an í ni ña ne, kutuni ñá ve. Ña é vata teku í kuenta iña ñá ne, kini ña ve, ka'an.

Ncho ki'ín Pablu ñuú Roma

²² Dukuān ne, ña ni kúvi ki'ín u kikoto ní'ni ú nto, kuān té ki'ín itō ntío ko é ki'ín u.

²³ Ntá tsi vevii ne, é ntí'i tsiñu kó i'a. Dukuān ne, ñá te dá vévii dóo ncho ki'ín u, kíkoto ní'ni ú nto ne,

²⁴ te Xuva kō ntio ña ne, kuítá nti'xin ú te kué'én u ñuú Spaña vata koo é kuvi kuntōo díni kúdii nto ní kó ne, dá kuvi xntii kúdii ntó ko é ki'ín ka u.

²⁵ Ntá tsi di'na iō tsiñu ki'ín u ñuú Jerusaleen vata koo é xntii kúdii u ta'an ko, ña ntoo ikān.

²⁶ Tsi ña ntoo ñuú Macedonia ni ñuú Acayá ne, dē kueni mii ñá é na nataka ñá diu'un iña ña dóo ntá'ví san, ña ntáduku ntée Xuva kō, ña ntoo ñuú Jerusaleen.

²⁷ Dóo díni ña tsi kuvi xntii kúdii ña ta'an ña, ñá ntá'ví san. Ntá tsi iō uun nuu i é itá nuu ña é ña te ña Israeé san iña ñá Israeé san. Tsi ña ntákuinti'xe i, ña Israeé san ne, taxnúu ña ña'a vata koo é kútuni ña é ña te ña Israeé san iña Xuva kó di. Dukuān né, te ní'i ña'a, ña é ña te ña Israeé san, iña Xuva kó kuenta iña ñá Israeé san ne, kantio é kué'é ña é kúnaá ntée ña Israeé san ñuxiví sa di.

²⁸ Dukuān ne, te kúvi dé ntaá u tsiñu sá'a, tē xe'e ú ña diu'ún san ne, kuítá nti'xin ú mí ntoo nto te kué'én u ñuú Spaña.

²⁹ Iní u tsi te xeé u mí ntoo nto ne, xee ní'i ú nuu i e dóo va'a é nāxnuu viko Cristú ko.

³⁰ Kuenta iña Xuva ko Jesúcristu, ni kuénta iña i é káta'xi Espiritú Sántu san é kuñima kó ta'an kō ne, kaikan ú nta'a nto, tá'an, te xntii ntó ko é kaní nima ntó ka'an ntá'ví nto ni Xuva ko kuénta iña kō.

³¹ Kákan nto nta'a Xuva kō é na nada'an ñá ko dá ncho víi ña'a san ní ko é kini kaa, ña é ña ntákuinti'xe i san, ña ntántoo ñuú Judea. Kákan ntó dí é na náku'un díni nima tá'an kō, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tē xee ní'i u é kué'é u ña,

³² vata koo é, te Xuva kō ntio ña ne, nakunuu díni nimá ko tē xeé u mí ntoo nto, dá kútuví da'na kudii u ni ntó.

³³ Xuva kō, ña katá'xi é kuntōo vá'a ó ne, kunūu mé'ñu kunuu dava ña nto. Kuan koo na kōo.

16

Kataxnúu Pablú ntiusi

¹ Ntio ko é kini nto tsi dóo va'á ña'a ta'an ko ñadí'i, ñá naní Febe, ñá kaxntii íni ukun ñuú Cencrea.

² Vá'a koo víi nto ni ña te xēe ña. Kuiko ñu'u nto ña vata tsi te Xuva kō. Xntii nto ña nee iña é kátaan núu ña, tsi dóo ini xntii ña ta'an ko, ni xū'ú di.

³ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Áquila ni ñádi'í ñá Prisila, ña ntáde tsiñu dadíi ní ko iña Jesúcristu,

⁴ ña é dií sa ni kunaá ntuvi iña i é nada'an ñá ko. Ñá te da mii tsu é kánakué'e ú sintiá'vi nta'a ña, tsi un ntii ntíi ña ini ukún ña é ña te ña Israeé san ne, kuan ó ka'an ñá di.

⁵ Nakué'e nto ntiusi un ntii ntíi ña ntákuinti'xe i, ña ntánataká nuu nú ví'i ña kán di. Nakué'e nto ntiusi Epenetu, ña e dóo ntio ko. Di'na ña kuinti'xe ña Cristu é un ntii ntíi ña ñuú Asia.

⁶ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Mária, ña e dóo dé tsiñu ina nto.

⁷ Nakué'e nto ntiusi Andrónicu ni Júnía, ña ñuú ko. Dadíi tsi ñu'u kutú ú ni ña. Iní pustrú san e dóo va'á ña'a ña. Di'na ña kuinti'xe ña Cristu é xū'u.

⁸ Nakué'e nto ntiusi Amplíatu, ña e dóo ntio kó kuenta iña Xuva kō.

⁹ Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Úrbano, ña é dadíi ntáde tsiñu o ni i kuénta iña Cristú, ni Estaqui, ña e dóo ntio kó di.

¹⁰ Nakué'e nto ntiusi Apéle di, ña e dóo vá'a o dé nuú Cristu. Nakué'e nto ntiusi ñávi'i Aristobulú di.

¹¹ Nakué'e nto ntiusi ñá ñuú ko, ñá nani Heródiuun, ni un ntii ntíi ñávi'i Narcisu, ña ntákuinti'xe i Xuva kō.

¹² Nakué'e nto ntiusi Trífena ni Trífosa, ña ntáxio ntii ntáde tsiñu iña Xuva ko. Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Présida, ña e dóo ntio ko. Un vá'a ó vá'a tsi kade tsiñu ña iña Xuva ko.

¹³ Nakué'e nto ntiusi Rufu, ña é nakaxnúu Xuva kō, ni di'í ña é vata te di'í mii kó ña di.

¹⁴ Nakué'e nto ntiusi Apéle di, ni Flégonti, ni Hérme ni Pátroba, ni Hérma, ni un ntii ntíi ta'an kō, ña ntáduku ntée Xuva kó dí, ña ntoo ní'i ña.

¹⁵ Nakué'e nto ntiusi Filólogu, ní Julia, ni Néreu, ni tá'an ña Olimpa, ni un ntii ntíi ta'an kō, ña ntáduku ntée Xuva kó di.

¹⁶ Kaní nima ntó nakué'e nto ntiusi tá'an ntó é un é un ntó, tsi ntáduku ntée nto Xuva kō. Ña ntánataká nuu ini un ntii ntíi úkún mi ntánuu ini ña Cristú ne, taxnúu ña ntiusi ntó di.

¹⁷ Ká'an ú ni nto, tá'an, é na kōto nto xoo é kade i é nāa núu nto ni tá'an nto, xoo é kanatívi nuu i e ntákuinti'xe nto, tsi e túku nuu i e ntánakuá'a ña nto naa i é nakuá'a ú nto. Ñá ku kīni nuu nto iña ña,

¹⁸ tsi ña túvi neé tsiñu ntáde ña iña Tó'o ko Jesúcristu, tsi da mii tsi é ntio mii ña e ntáde ña. Ntaéni nta'vi ña ña'a, ña é ña tú've i san, da dóo vá'a ó ntáka'an ña, tsi dóo ini ña nté koo ka'an ña.

¹⁹ Iní un ntíí ntíí ña'a tsi ntántĩkin nto tú'ún va'á san. Dóó diní ko te kuān ó de nto. Ntá tsi ntio ko é na kūtú've vá'a nto nté koo vií nto é vā'a. Ná te ntio ko é na kūtú've nto é vií nto é kīni kaa.

²⁰ Vi'a vé ne, Xuva kō, ña kata'xi é kuntōo vá'a o ni ta'an kō ne, ñá kukuíi ka ña é tā'xi ña é kūvi vií nto nī Tó'ō e ña vá'ā san. Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesūcristu nto.

²¹ Timoteu, ña é kade tsiñu nī kó, nī ñavi'i kó Luciu ni Jásuun ni Sosípaté di ne, taxnūu ña ntiusi ntó di.

²² Xu'u é Terciú u, kaxntée nā'á u tú'ún sa'á iñá Pablú ne, taxnūu ú ntiusi ntó kuenta iña Xuva kó di.

²³ Taxnūu Gayú ntiusi nto, tsí divi ñā tá'xi ña vi'i ña é kutúvi u ne, tā'xi ña é kuntōo un ntíí ntíí ña ntáduku ntée xúkūn sán di. Erastu, ñá kade tsiñu dikí i ñuú sa'á ne, ni ta'an kō Cuartú ne, taxnūu ña ntiusi ntó di.

²⁴ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesūcristu ntó, un ntíí ntíí nto. Kuan koo na kōo.

Nchu'un e ntíi nte ata ī

²⁵ ¡Na kata ō nchu'ún Xuva kō! tsí divi ña kūvi ta'xi ña é na kuínti'xe vá'a nto vatā ó kaka'án u ni nto dá nañé'e ú nto tú'ún va'á iña Jesúcristu. Tsí nañé'e Xúva ko ko nuú i é tūvi xu'u un tsi nte dí'na dá iñi ntu'u ñúxivi san.

²⁶ Ntá tsi vevíi ne, xé'e ñā é kūtuni un ntíí ntíí ña'a nee iña é ncho ka'an tú'ún e xntée na'a ña ntáka'án naa Xuva ko kídaā. Tsí Xuva kō, ña é kántíto ntii dañu ntūvi ne, ntio ña é kūtuni un ntíí ntíí ña'a san vata koo é na kuínti'xe ña ne, kada ntaa ña é káka'an ña.

²⁷ Xuva kō, ña é kuvi ūun tsi, ña e dóo ki'in iní i ne, divi ñā é na kūnuu iní ko ña ntii dañu ntūvi kuenta iña Jesúcristu. Kuan tsi koo na kōo.

Tutu é kuvi ùun e táxnũu San Pablu iña ñá ñũú Corintu

Kaka'án Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ña ntoo ñũú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, kana Xuva kō ko é víi u pustru iña Jesúcristu, tsí kuan o ntío ña. Dadíi ú ni éni ko Sostené ne,

² táxnũu ntí tú'un sa'á iña nto, ña ntákuinti'xe i Xuva kō e ntánatáká nuu nto ini ukun ñũú Corintu, ña é ntuviko kuénta iña Jesúcristu, ña e kána Xuva kō é ntuntoo nima ntó, ni dá xóo ká ña'a, ña ntoo dá vadá ka ñuxiví a, ña ntákaku ni'í d'iví Tó'o ko Jesúcristu. Tsí diví ñá é Xuva ko ña iña ko un ntí'í o.

³ Na naxnuu viko Xuva ko nto, diví ña ni Tó'o ko Jesúcristu. Na tá'xi ña é v'á koo kuntuo nto.

Ni'í ko é v'á iña Xuva ko kuenta iñá Cristu

⁴ Nguentúvi kanaku'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta iña nto, tsí dóo v'á o dé ña ni nto kuénta iña Jesúcristu.

⁵ Tsí tá'xi ña e dóo kukuika nima nto é un ntíi ntíi nuu i di. Tá'xi ña e dóo v'á a koo ka'an nto da neé ka nuu i e ntáka'an nto, ni e dóo ki'in iní ntó di.

⁶ Tsí tú'un va'á iñá Cristú ne, é nuu é ntaa í iña nto.

⁷ Dukuán ne, ñá tē neé ntákúnáa nteé ntó iña Xuva kó da nñ ntántétu nto ntuvi dá nainu xtúku Tó'o ko Jesúcristu.

⁸ Tsí Xuva kō ne, kuenta víi ña é kuntuo kutu ntó un tsi da nté ntíi ata i kan, vata koo e nté uun xoxo kuvi ka'an nteé i nto tē xee ntúvī é kixkadá kú've Tó'o ko Jesúcristu.

⁹ Xuva kō ne, nguentúvi kade ntaa ña nee é káka'an ña. Diví ña kána ña nto é uun tsi kuvi nto ni I'xá mii ña, Tó'o ko Jesúcristu.

Dā kii nteé xio ta'an xúkūn san

¹⁰ Diví nto, tá'an kó, kaka'án u ni nto kuénta iña Tó'o ko Jesúcristu dá kaka'án u é na víi ntó da xe'é ne, natín dadíi nto ni tá'an nto. Ná ku kii nteé xio ta'an nto, tsí uun kuédadíi tsí é kadá kuení nto.

¹¹ Tsí kaka'an ñávi'i Cloee ní ko tsi ntánāa núu nto ni tá'an nto.

¹² Kaka'an ñá tsi ió ntó ne, kaka'an nto: "Xu'ú ne, kantikín u Pablu"; ió ntó ne, kaka'an nto: "Xu'ú ne, kantikín u Apolo"; o "Xu'ú ne, kantikín u Pedru"; o "Xu'ú ne, Cristu kantikín u", xkoó ka'an nto.

¹³ ¿Vá ũvi nuu ntú Cristu? ¿Vá xū'ú ntu é Pablú u ña é xi'í ntiká krusi kan kuénta iña nto? ¿Vá kuenta iñá ko ítsi ntute nto?

¹⁴ Ntá tsi dóo v'á a ó tsi nté uun nto ña ni nakutsi ntúte ú nto; da mii tsí Crispu ni Gáyu.

¹⁵ Dukuán ne, ñá xoxó kuvi ka'an i e ítsi ntute nta'a ko.

¹⁶ Naka'án kó tsí nakutsi ntúte ú ñavi'i Stefanú di. Ntá tsi ña naka'án ko tē nakutsi ntúte ú tuku ká ña'a di.

¹⁷ Tsí Cristú ne, ñá ni taxnúu ña ko é nakútsi ntute ú ña'a, tsí xu'ú ne, taxnúu ña ko é ká'an ntódo u tú'un é v'á san nté koo nakáku o. Ná kaká'án u tú'un e dóo vi'xín kaa san é vata tē dóo tu've ko, vata koo é ña ku dé kuení nto tē nakáku nto kuenta iña tú'un e dóo ki'in iní i é káka'án u ni ntó, vata koo é ña nantii ní'ni u e dóo nuu á'vi i é xi'í Cristu ntiká krusi kan kuénta iña ko.

Xé'e Xuva kō é kúvi víi Cristu é un ntí'í, e dóo ki'in iní ñá vata kaa mii ñá

¹⁸ Dá kaká'án o tsí xi'í Cristu ntiká krusi kán ne, ñá tē nté kaa tuntu kaa tú'un sa'á, kuini ña'a, ña ntaika ítsi dō'ví san. Ntá tsi diví o e ntántikin ó Cristu, ña é nakáku kō ne, tú'un sá'á ne, tú'un iña núu i e dóo ka'nu é edé Xuva ko iña ko, kuini kō.

¹⁹ Du'va ó kúvi vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Nanti'í u é ki'in Iní ña'a, ña dóo ki'in iní i; nāxtuví xio u é káñe'e diki ñá'a sán di, ka'an.

²⁰ ¿Mí'í ntu núu á'vi ña'a san, ña e dóo iní san, ni ña dóo tu've i iñá leí san, ni ña e dóo iní ka'an nuu i é ió ñuxiví a? Náñe'e Xúva ko kó tsí nee iña e dóo va'á ñuxiví a, kuini kō ne, ñá tē nee nuu á'vi i núu ña.

²¹ Dōó ki'in Iní Xúva kō, tsi ñá ni dē va'a ña é kutūni ñá'a san nee ñá'a ña kuenta iña i e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo xkúntee iní ña é nakakū ñá ña'a, ña é kuinti'xe i ña kuenta iña tú'un e dóo tuntu kaa é ká'an ntódo o.

²² Ña Israeé san ne, ncho kiní ña nuu i e dóo ka'nu; ña griegú san ne, dōó ncho kutú've ña, é kuki'in iní ña.

²³ Ntá tsi xo'ō ne, ntáka'an ntódo o iñá Cristu, ña é xi'í ntiká krusi kan kuénta iña ko. Ña Israeé san ne, dōó doka'an é ntáka'an o, kuini ña. Na tuku tatá i san ne, dōó tuntu ka'an o, kuini ña.

²⁴ Ntá tsi xoo ñá'a, ña e kána Xuva kō né, kuán te ña Israeé ñá ne, o kuán te ña griegu ñá ne, kutuni ña tsí Cristu ne, ni'í ña é kúvi víi ña da neé ka ntí'í nuu í, ne, ni'í ña e dóo ki'in iní ñá kuenta iña Xuva kō di.

²⁵ Tē nee iña é kade Xuva kō e dóo tuntu kaa, kuini ña'a sán ne, diví e díí ka v'á kuē'en é vata kaa é tu've ña ñuxiví a. Nee iña e dóo vita iní Xuva kō ne, diví e díí ka ntii iní i é vata kaa ña ñuxiví a.

²⁶ Diví nto, tá'an kó, na naka'an ntó nte ntáa nto dá kána Xuva ko ntó. Ná titín nto e dóo tu've nto, vatá o tú've ña ñuxiví a. Ná

títin nto e dóo na'nu ña'a nto ne, ña títin nto e dóo kuika ntó di.

²⁷ Ntá tsi nuu i e dóo tuntu kaa, kuíni ña ñuxiví a ne, diví é nākaxnúu Xuva kō é nakó'xó nteé ñá ñuxiví san, ña e dóo ki'in iní i ne, nākaxnúu Xuva ko nūu i é ña ntii iní i san é nakó'xó ña'a, ña e dóo ntii iní i san.

²⁸ Nakaxnúu Xuva ko ñā'a, ña é ñā vāda ntaidiá'vi, kuíni ña'a ñuxiví sa, nī ñā'a, ña é ña ntúo kue'en tsí ñā'a san, nī ñā'a, ña é ña te neé nuu á'vi i, kuíni ñā'a sán di, vata koo é na nakó'xó ña ñā'a, ña dóo na'nu ñā'a san.

²⁹ Tsí ña kúvi víi ka'nu nté uun ñā'a nuu Xuva ko.

³⁰ Tsí mii Xuva kō né, tá'xi ña é uun kuédadii tsi ntuvi o ni Jesúcristu. Nta'a Jesuú ne, ta'xi ña e dóo ki'in iní kō nī é ntuntoo kuéti o, nī é ntuviko o kuénta iña Xuva ko, tsi e ntá'vi ña kuétsi kō dá xi'í ña.

³¹ Du'va o kúvi nuu i sá'a vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ncho kada ka'nu mii i kúñu i ne, na kada ka'nu ña kuénta iña Xuva ko”, ka'an.

2

Tú'un Cristu, ña xi'í ntiká krusi kan

¹ Xu'ú ne, dā xeé u mí ntoo nto, tá'an, é ká'an ntódo ú ni ntó é nuu é ntaā i iña Xuva kō ne, ñá ni ká'an u ni nto tú'un e dóo ví'xín kaa, nté tú'un e dóo ki'in iní i san.

² Tsi dé kuení ko é ña te nee iñá ka'an u ni ntó é da mii tsí tú'un Jesúcristu, nté o xi'í ñá ntiká krusi kan kuénta iña ko.

³ Dā itúvi ú ni ntó ne, ña túvi ntii ko. Koó da kan'í u tuví u e dóo u'ví ko.

⁴ Dá kakā'an u ni nto, nī dá kakā'an ntódo ú ne, ñá té tú'un e ntáka'an ña e dóo ki'in iní i san é kaka'an u ni ntó, tsí tá'xi Espiritú Sántú sán ko ntii ñá é kuvi nakuá'a u nto,

⁵ vata koo é na kunuu iní ntó Xuva ko, ña e dóo ka'nu, ña te é kunuu iní ntó ña'a, ña e dóo ki'in iní i san.

Kanañ'e e Espiritú Sántú san ko xoo é Xuva kō

⁶ Ntá tsi kaka'an nti tú'un é ki'in iní ni ña e dii ka iní tú'un Xuva kō. Ntá tsi ña te diví tú'un e ntáka'an ña dóo tú'vé i san, nté tú'un e ntáka'an ña ntádé kú'vé ñuxiví a vevii, tsi ña ná'a ka kuntóo ña ñuxiví a.

⁷ Ntá tsi tú'un é kaka'an nti e dóo ki'in iní iña Xuva kō ne, iña nuu i é túvi xu'u un tsi nte dí'na da de kú'vé ñá ñuxiví san. Núu i sá'a ne, diví é nī'í ko é vā'a nta'a Xuva kō.

⁸ Nté uun ñā'a, ña ntádé kú'vé ñuxiví a ne, ñá ni kutúni ñá nuu i sá'a. Tē dí ni kutúni ñá ne, ñá ni naxntee ñá Tó'o kō ntiká krusi kan, ña dóo ka'nu.

⁹ Ntá tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Núu i é vāta kiní o, é vāta tekú kō, é vāta ki'in diki kō ne,

é xtúvi tú'vé Xuva ko nūu i tsíkan iña ñā'a, ña é ntákuinima i ña, ka'an tú'un ña.

¹⁰ Sá'a ne, nāñ'e é Xuva ko ko ntā'a Espiritú Sántú san. Tsí Espiritú sán ne, kaito nteé ña é un nti'í un tsi nte nuu i é ña kañe'e diki ko iña Xuva ko, é da mii tsi Xuva kō é iní ña.

¹¹ Ntá tsi xoó ntu ini i nee iña é kadē kuení tuku ñā'a? Tsí da mii tsi nima ña é iní. Dukuān né, da mii tsí Espiritú Sántú san iní ña nté o kadē kuení Xuva kō.

¹² Ntá tsi xo'ó ne, ñá ni nī'í ko é nakua'a o nuu i é ió ñuxiví a, tsí xo'ó ne, nī'í ko mii Espiritú Xuva kō vata koo é kütuni ko nuu i é kata'xi Xuva ko kō tsi dóo vā'á ó de ña ni kō.

¹³ Ñá té tú'un e dóo ini ñá ñuxiví sa é kaka'an nti nuu i sá'a, tsi tú'un é nañ'e e Espiritú Sántú sán nti é kaka'an nti. Dukuān é kanañ'e nti ñā'a, ña é nuu Espiritú Sántú san nima i, núu i é kaka'an Espiritú Sántú san.

¹⁴ Ntá tsi ñā'a, ña é ña te núu Espiritú Sántú nima i ne, ña kúvi k'ín diki ña tú'un é ncho ka'an Espiritú Xuva ko ni ña. Dóo tuntu kaa tú'un san, kuíni ña, tsí ña te núu Espiritú Sántú san nima ña é nañ'e e ñá ña nee é káni tú'un.

¹⁵ Ntá tsi ñā'a, ña é nuu Espiritú Sántú nima i ne, kuvi ka'an ntée ña un nti'í nuu i. Ntá tsi diví ñā ne, xoxó kuvi ka'an ntée i ña.

¹⁶ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “¿Xoó ntu ini i nté o kadé kuení Xuva kō? ¿Xoó tuntu kaa nañ'e é i ña itsi?”, ka'an. Ntá tsi xo'ó é i'xá Xuva ko o ne, ntádé kuení ko vatā ó kadé kuení Cristu.

3

Ña ntáde tsiñu dadii iña Xuva ko

¹ Ña ni kúvi ká'an u ni nto vatā ó kaka'an u ni ñā'a, ña é iní va'á Xuva ko, tá'an. Ntá tsi kaka'an u ni nto vatā ó kaka'an u ni ñā'a, ña é da mii tsi é iní nee iña é ió ñuxiví a. Vāta k'ini vā'a nto nuu i iñá Cristu, tsí vata ntāa i'xa ikín san ntāa nto.

² Vatā ó kaxé'e o dikui é kō'o i'xa ikín san é vata kutii i é ká'xi kúñu ne, kuān ó kanakuá'a u nto núu i é ki'in iní san di, tsí vata kutii nto ki'in diki nto tú'un é ki'in iní san. Nté vevii vata kutii nto ki'in diki nto,

³ tsí ntáde dukuan nto vatā o ntáde ña ñuxiví san. ¿Ñá ntu te dukuan o ntáde nto da ntákune'ú iní nto ni tá'an nto, o da ntánaa núu nto ni tá'an nto? Dito tsí ntáde nto vatā ó de ña ñuxiví san.

⁴ Kaka'an ntó, uun ñā'a ntó: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu.” Tuku nto ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”, xkoó ka'an nto. ¿Ñá te dukuan ntú o ntáka'an nto vatā o ntáka'an ñá ñuxiví san?

⁵ ¿Xoó ntu é Apolo í san? o ¿xoó ntu é Pablu í san di? Kúdii ña ntáde tsiñu iña Xuva ko nti e ntánakuá'a ntí nto é kuinti'xe nto ña. Da mii

tsī e táxnuu Xuva kō nti é káde nti, é un é un nti.

⁶ Xu'ú ne, da mii tsī é nakū'xí u tsíkān sán ne, Apoló san ne, dá'vi ña ntúte. Ntá tsi Xuva kō tá'xi ña é kuē'nu.

⁷ Dukuān ne, ñe te kā'nu ña'a ña kai'xi tsíkān san, nté ña kadá'vi ntute sán di, tsí mii tsi Xuva kō e dóo ka'nu ña, tsi díví ña né, kata'xí ña é kuē'nu.

⁸ Dadí tsi nuu á'vi ña kai'xi tsíkān sán ni ña kadá'vi ntute san. Ntá tsi tá'xi Xuva kō é vā'á ña ña, é un é un ña, vata tsī ó kade tsiñu ña.

⁹ Dadí tsi ntáde tsiñu ntí ña Xuva ko. Dívi ntó né, vata ntáa ñu'u é katavi nuu Xuva kō ntáa nto. O vāta ntáa ví'i é kaxntítsi Xuva kō ntáa nto.

¹⁰ Xu'ú ne, vata kaa ña kadama, ñá odo núú, kaa ú, e tá'xi Xuva kō é kutuní ko nté koo kada vá'a ú etí ví'i san. Tuku ña'a ne, katsodo ña ntó'o nuu i kan. Ntá tsi na kōto vá'a ña, xe un xé un ña, nté o ntáde tsiñu ña.

¹¹ Jesucristú ne, díví ña é vata kaa etí ví'i san kaa ña. Ña kúvi naní'i ko tūku etí ví'i é díi ka va'a é díví ña.

¹² Dóo tíñ nuu i é kúvi tsodo o etí ví'i san. Kúvi tsodo o órō, ó kaá kuí'xín, o xūu e dóo nuu á'vi i, o kúvi tsodo o útún, ó xó'o, o chīn.

¹³ Tē ita ntí'xín ñu'ú san ví'i sán ne, kutuni ko te vá'a nuu i e dé tsiñu ni'i ña xntítsi i san. Kuan kōo kutuni ko xoo e dé tsiñu vá'a i ntuvi te vexkáda kú'vé Xuva kō, tsí vata kaa ñu'ú san kaa ña te kúvi. Te kuíta ntí'xín tsiñu ko ñu Xuva kó ne, dóo díto te vā'á o dé tsiñu ó né, o tē ña vá'a o nī de tsiñu ó.

¹⁴ Te kúti tsiñu kō é kuntítsi te kuíta ntí'xín ñu'ú san ne, ní'i kō é vá'a.

¹⁵ Ntá tsi te koko e dé tsiñu ó ne, kunaá ña ko. Ntá tsi mii ó ne, nakáku o vatá o dé ña'a é da mii kúñu i nakáku ña dá'xi ví'i ña.

¹⁶ ¿Ñá ñi ntú nto tsí ví'i Xuva kó kúvi nto, tsí nuu Espíritu Xuva ko ña nto?

¹⁷ Te xōo ñá'a nakatsin ña ví'i Xuva kō né, nakatsin Xuva ko ña di, tsí xúkun Xuva kō né, kúviko kuenta ña ña. Dívi xúkun tsíkán ne, díví o xo'ó.

¹⁸ Ñá ku káni nta'ví mii ntó kúñu ntó. Te iō nto e dóo ki'in iní ntó, kuini nto, vatá ó ñi ña ñuxiví san ne, díi ka vá'á o te ntuvi nto vata kaa ña'a, ña é ña te neé ñi, vata koo é kú'vé'nté o nuu é ntaá i.

¹⁹ Nee ña e dóo ki'in ñi ñuxiví san ne, ñá vadá kaidiá'vi nuu Xuva ko. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: "Nuu i é kīni kaa e ntántukú nuni ña ne, díví tsi núu i é kué'vé Xuva kō é kō'xó nteé ña", ka'an.

²⁰ Kaka'an xtúku tú'un ña di: "Iní Xúva kō é un ntí'í é kadé kuení ña'a, ña e dóo tu'vé i ñuxiví san ne, ñá vadá kaidiá'vi kue'en tsi", ka'an tú'un ña.

²¹ Dukuān ne, ñá ku kada ka'nu nto te kantikín ntó dá xóo ká ñatí, tsí un ntí'í nuú i é káduku ntéé nto.

²² Tsí kuān té Pablu, ni Apólo, ni Pedrú, ni kaní ñuxiví san, ni ntúvi ña kó, ni dóxi'í san, ni é un ntí'í é iō veví, ni é un ntí'í é kōo ntuvi é v'e'xí ne, un ntí'í nuú i sá'a é káduku ntéé nto.

²³ Dívi ntó ne, ntáduku ntéé nto Cristu. Cristú ne, kaduku ntéé ña Xuva kō.

4

Tsiñu é ntáde pustru

¹ Na kútuni nto tsí ntí'í ne, ña ntáde tsiñu ña Cristú nti, é uve nta'a nti tú'un e dóo ví'xín o ña Xuva ko.

² Xoó ña'a é kúnteé nta'a i ne, kantio é káda ntaa ña nee ntí'í ntí'í é káka'an tó'o ña.

³ Xu'ú ne, ñá káde ú kuentá te ká'an ntó te vā'á u ne, o tē ña vá'a u, o kuān te dá xoó ka ña'a kuan koo ka'an ñá di. Nté díví ú ña kúvi ká'an u neé ña'a u.

⁴ Ña te neé ni idé u, kuini ko, ntá tsi xoó ntu ñi i te kuan ó. Da mii tsi Xuva kō é kúvi ka'an ñá te vā'á u ne, o tē ña vá'a u.

⁵ Dukuān ne, ñá ku ká'an ntó te xoo dóo va'a i, ó xoo ña vá'a i, da nté nainu xtúku Xúva kō. Tē nainu ña ne, naxí'í nuu ña nima ko vata koo é kútuni ko nee ña é ñu'u xú'u. Ta'xi Xuva ko kidaá é ntií díto un ntí'í é ntáde kuení kō é nuu nima ko. Kidaá ne, ka'an Xúva kō nee ña e dóo va'á ña ko, xe un xé un ó.

⁶ Ntó'o, ta'an, kaka'án u ni nto nuú i sá'a e vá'a tsi mii ntó. Kaka'án u ña Apoló ne, ñá kó di, vata koo é kīni nto ñi ne, kutú've nto é ña kuíta ntí'xín nto vatá ó uve na'a tú'un Xuva kō, vata koo é nté un nto ña ká'an nto: "Ña sá'a ne, dóo vá'a ña", ó ka'an nto: "Ña tsíkán ne, ñá vá'a ña'a ña", koo ka'an nto.

⁷ ¿Xoó ntu kantavá'a ña'a i nto te díi ka va'á ña'a nto é vata kaa ña nguíi san? ¿Nee ñá ntu iō ña nto é ña ni ta'xi Xuva ko? Ntá tsi te ta'xi Xuva kō ne, ¿nté kúvi kade ka'nu ntu nto vata sá tē kuenta ña mii nto ni ní'i nto?

⁸ Dívi ntó ne, é dóo kuika nto vē; ñá tē nee ñá ka ntáaan núu nto. Mii ntó ntáde nto rei, é nté ñá vadá ka mii ntáaan núu nto nti. Tē dí nuu é ntaá i é rei ntí'xe nto ne, kadá kú'vé dadí ntí ni ntó.

⁹ Ntá tsi ntí'í é pustrú nti ne, vata te ta'xi Xuva kō é ntií nti un tsi nte ata i kan. Kuan ó dé kuení ko. Vata ntáa ña'a, ña ní'i i doxi'í san ntáa nti, é kaní ñuxiví san ntaíto díto ña ntí, ni ñn ntí'í ntií ánje, ni ñn ntí'í ntií ña'a san.

¹⁰ Ntí'í ne, dóo tuntú nti kuenta ña Cristu. Ntá tsi ntó'o ne, dóo ki'in iní nto é kudadii nto ni Cristu. Ntí'í ne, ña túvi ntií ntí, ntá tsi ntó'o ne, dóo iō ntií nto. Ntí'í ne, ña ntaíko ñu'u ña'a sán nti, ntá tsi ntó'o ne, dóo ntaíko ñu'u ña'a san nto, kuini nto.

¹¹ Nté vevíi ntákakin ntí ne, ntaítsi nti nte. Ña túvi dóo é kú'un nti. Dóo ntáde

xeni ña'a san ní nti ne, ña túvi ví'i mií ntí mí é kuntōo nti.

¹² Ntí'í ne, dóo ntánto'lo nti é nta'a nti ntáde tsiñu ntí. Dā ntáka'an kīni ña'a san ní nti ne, ntánantiko kōó nti, kaka'án nti: “Na kunūu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntó”, xkoó ka'án nti. Dā ntáde ña nī nti é kīni kaa ne, ntákuťfi ntí'í ntí nimá nti.

¹³ Dā ntáka'an kīni ña nī ntí ne, ñá tē ntákudíin nti nī ñā, tsi ntánaka'nu ntí iní ñā. Ntáde ña nī ntí vata te ñe'e ñuxiví sa kúvi nti, vata ntáa nuu i é ña kaidiá'vi ká i e ntánakuítá ña'a san. Un tsi nté vevíi ne, kuan tsi ó ntáde ña nī nti.

¹⁴ É kakā'án u ni ntó sa'a ne, ñá te kakā'án u é kúka'an nuu nto, tsi kade tii ú ni ntó vata kaa i'xá mií ko e dóo kakuinimá ko i.

¹⁵ Tsi kuan te u'xi miil mastru nto, ña é ntánañé'e i nto iná Cristú ne, ntá tsi ña titín uva ntó. Diví u é uva ntó, tsi nañé'e ú nto tú'ún é vā'a san nté koo kuinti'xe nto Jesúristu.

¹⁶ Dukuān ne, kaikán u da xe'e ntá'a nto é kuntikín ntó ko ne, vii ntó vata tsi ó de ú san.

¹⁷ Kuenta iña i sá'a ne, taxnúu ú Timoteu, é vata kaa i'xá mií ko, ña e dóo kakuinimá ko. Ná kaxtuví mií ña é kuntikín ña Xuva kō. Diví ña naka'an ñá ntó nté o dé u é kantikín u Cristú, vatá ó kanañé'e u ña'a san má úkún dá mí'í ka kañé'e u.

¹⁸ Iō ntó ne, dóo ntáde na'nu nto, tsi kuini nto ne, ña kí'xí ká u, kíxkoto ni'ni ú nto.

¹⁹ Ntá tsi ña kukuíi ka dá kí'xi ú, te Xuva kō ntio ña. Kidáa kutúni ko te kúvi vii nti'xe ña ntáde na'nu ña'a sán ne, o kúdií da ntáka'an ña.

²⁰ Tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, ñá te da mií tū'un kúvi, tsi dóo iō ntii ña neé víi ña.

²¹ ¿Nee iñá ntu é ntio nto: é kí'xi ú mí ntioo nto é nāa ú ni ntó né, ó é kīni u nto e dóo kakuinimá ko nto?

5

Kadē kú've ñá iña uun ña'a, ña kade é kīni kaa

¹ Ntáka'an ñá'a tsi uun ña'a ntó ne, kaeni dikí ña ñad'í'í úva ñā. Nté ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ñá iní ñā é kuān koo vii ñā, é náki'í ña ñad'í'í úva ñā.

² Diví ntó ne, naa i é kuntōo nto dontíni ne, da ntáde na'nu ña'a nto. Na tii, ña é kuān ó de sán ne, kantio é nantii nto ña.

³ Kuān té xoxó u mí ntioo ntó ne, dóo kadē kuení ko iña nto. Vata tsi tē tuví dadíi ú ni ntó, tsi é de kú've ú iña ña kade é kīni kaa san, nta'a Tó'lo ko Jesúristu.

⁴ Dā ntánataká nuu nto ne, vata tsi tē ntioo dadíi ntí ni nto, ntó'ó nī Tó'lo ko Jēsuu, ña e dóo iō ntii i.

⁵ Kidáa ne, ntáda nto ña kuenta ntá'a tó'lo e ña vā'á sán vata koo é ntí'í kue'en kúñu ñā

ne, nakáku nima ña ntuvi te vē'xí xtuku Tó'lo ko Jēsuu.

⁶ Ná vā'a o é ntáde na'nu ña'a nto. ¿Ñā ntu iní nto tsi te nākudáka un sīin u'xen ia u'xen vā'á san ne, kuia kaníi ti'nti i?

⁷ Nakate nto kuétsi nto vē, tsi kanatívi kúñu kō dá iō kuétsi ko, vatā ó kanatívi u'xen vā'á san dá kanakudáka ni'í u'xen iā san. Na ntúv'á nima nto vata kaa u'xen vā'á san e nté un sīin u'xen ia ña kadáká ka. Vā'á o é kuān koo vii nto, tsi Cristú ne, vata kaa a le'ntu é xi'í kuenta iña ko kaa ña.

⁸ Dā ntáde o viko kati sán ne, ñá ku de tsiñu ni'í o' u'xen iā san. Dukuān ne, ña vā'a o é kudáka é kīni kaa sán nima nto, nté dá neé ka nuu i é ña vā'a. Tsi kaníi nima kó na vii o é vā'á san nī é nuu é ntaá i san.

⁹ E dí'na taxnúu ú tutú nta'a nto é káka'án u é ña ku xkuntikín nto ña kīni ntáa san.

¹⁰ Ntá tsi ña te kaka'án u é ña ku ká'an kue'én ka ntó ni ñā'a, ña kīni ntáa, ña é ntioo ñuxiví a, ña ntaéni dikí, nī ñā ntákune'u iní i, nī ña ntaído dú'u, nī ña ntánuu iní i santu, tsi te kuān ó ne, kantio é ntii nto ñuxiví san.

¹¹ É káka'án u ni ntó ne: Ná ku ika dadíi nto ni da xóo ka ña'a, ña é káka'án é kakuinti'xe i Xuva kō ne, ntá tsi kade ña é kīni kaa, te tii, te ñad'í'í ñā, o té kakune'u iní ña, o kánuu iní ña santu é ntúv'á a naa, o káka'án kīni ña iña ña'a, ó ña kí'ví ne, ó ña dú'u. Nté ña ku ka'xí dadíi nto ni ñā.

¹² Tsi kaduku ntée nto é kadá kú've ntó iña ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Ná kaduku ntée u é kadá kú've u iña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō,

¹³ tsi mií tsi Xuva kō é ká'an ñá te iō kuétsi ña. Ntá tsi nto'ó ne, naxtuví xio nto ñantíi, ña kade é kīni kaa san.

6

Ña ntákuinti'xe i, ña ntátsi'í kuétsi ta'an

¹ Dá iō nuu i é ncho tsi'í kuétsi nto ta'an nto ne, ¿neé ntu tsiñu kí'in nto nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san? ¿Nté kúí ña kí'in ntu nto nta'a ña ntákuinti'xe i san?

² ¿Ñā ntu iní nto tsi xo'ó e ntákuinti'xe ko Xuva kō ne, kada kú've o iña ña ñuxiví san rkontuví? Te diví ntó é kadá kú've ntó iña ña ñuxiví san rkontuví ne, ¿nté kúí ña kúvi ntu kada kú've ntó nuu i é ña kue'é san?

³ ¿Ñā ntu iní nto tsi te kúvi ve ne, un tsi nte ánjé sán kada kú've o iña ña? Dukuān ne, díi ka ña ntii tu'un kada kú've o nuu i é iō ñuxiví a.

⁴ Te iō nto e ntánāa núu nto kuenta iña i é iō ñuxiví a ne, ¿nté kúí ntáde ntu nto kuenta ña'a, ña é ña té neé kaduku ntée i ini ukún Xuva kō?

⁵ Kaka'án u sá'a vata koo é na kúka'an nuu nto. ¿Vá ña xoxó ntu nté uun ña'a nuu ta'án

ña nto e ñá ini ña é kadā kú'vē ñá iña ta'an ña?

⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ñá te da mii tsí e ntátsi'i kuetsi ta'an nto, tsí nta'a ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san ntáñe'e nto, ntátsi'i kuetsi ta'an nto.

⁷ É kuān ó ntátsi'i kuetsi ta'an nto ne, ¿nté kui ña díi ka vá'á ó é na kútií nto nima ntó te kade ña ni ntó é kīni kaa? ¿Nté kui ña díi ka vá'á ó é na kútií nto nima ntó tē kaeni nta'ví ña nto?

⁸ Ntá tsi nto'ó ne, kantēi é ntáde nto. Tsi un tsi nte ta'an mii nto ñáde nto ni ña é kīni kaa ne, ntaēni nta'ví nto ña di.

⁹ ¿Vá ña ntu íni nto tsí ña'a, ña e ntáde nuu i é kīni kaa sán ne, ñá nī'i ña é vá'á nta'a Xuva kō? Ñá ku enī nta'ví mii ntó kúñu ntó; nté ñá'á, ña é káde é kīni kaa ni ñadī'í san, nté ñá kanuu íni i santu, nté ña kaeni dikí ñadī'í é ña te ñadī'í mii i, nté natīi, ña kaeni dikí ñatīi nī'i i.

¹⁰ Nté ña du'ú, nté ña dóo kue'í, nté ña ki'vi, nté ñá'a, ña kadá'ví dovete tá'an i, nté ña kaeni nta'ví ña'a é nī'i ña é ntio ña ne, nté uun ña'a, ña kuān ó de san, ñá nī'i ña é vá'á nta'a Xuva kō.

¹¹ Ió ntó ne, kuan ó dé nto kídaa di. Ntá tsi vevíi ne, é ntūntoo nima nto. É xtúví xio Xuva kō ntó é kúvi nto iña mii ña. É ntúvá'a nto ni Xuva kō vē, kuenta iña Tó'o kō Jesucristu ni Espiritu ña.

Kúñu kō ne, iña Xuva kō

¹² Kuvi víi u da neé ka nuu i, ntá tsi ña te un ntí'í nuu i é vá'á iñá kō. Kuvi víi nti'xe ú da neé ka nuu i, ntá tsi ña da vá'a kō é da neé ka nuu i é kúvi víi nī kō.

¹³ Ió ña'a xkoó ka'an ña: "É ká'xi o ne, iña xido kō. Xido kō ne, iña é ká'xi o", xkoó ka'an ñá di. Ntá tsi ntuví tsi nuu i é nantí'í Xúva kō i te kuvi. Kúñu kō ne, ña te iña i é kaní dikí ó ñatīi san ne, o ñadī'í san, tsí kúñu kō ne, iña Xuva kō. Divi ña ne, iña kúñu kō ña.

¹⁴ Vata tsí o dé Xuva kō e nantóto ña Tó'o kō Jesucristu ne, kuan tsí koo nantóto ña kō dí, tsí dóo ió ntií ña.

¹⁵ ¿Ñá ntu íni nto tsi kúñu ntó ne, iñá Cristu? ¿Vá kí'i ntu ú kúñu Cristu ne, dá nata'an nté ú ñadī'í kini kaa? ¡Ñá kúvi!

¹⁶ ¿Ñá ntu íni nto tsí ñatīi, ña kanata'an nteé ñadī'í kini kaa sán ne, uun tsi kúñu ntákui ña ntuví ña? Tsi tú'un Xuva kō ne, kaka'an: "Ntuví ñá'a sán ne, uun tsi kúñu kúvi ña", ka'an.

¹⁷ Ntá tsi tē xoó kanakuntēe tá'an i Xuva kō ne, uun tsi espíritū kúvi ni ña.

¹⁸ Dukuān ne, kunu nto dá ncho natá'an nteé nto kúñu nto nuu i é kīni kaa. Tsi da neé ka kuetsí é káde ña'a sán ne, ñá tē neé kade i kúñu ña. Ntá tsi xoo kanatá'an nteé i kúñu i é víi núu i é kīni kaa sán ne, é kuetsí tsi mii kúñu ñá kade ña.

¹⁹ ¿Ñá ntu íni nto tsí kúñu ntó ne, vi'i úkūn Espiritū Sántū e tá'xi Xuva kō é kunūu nima nto? Ñá te iña mii ka nto kúñu ntó,

²⁰ tsí ña te nté kaa a'ví i ntá'vi Xuva kō kuēnta iña nto. Dukuān ne, ntio é kada ka'nu nto Xuva kō nī kúñu ntó.

7

Itsi iña ñá ntatánta'a

¹ Vevíi ne, kaka'an u ni nto nuu i é tsixe'e ntó kō da táxnuu nto tutú nta'a kō: Díi ka vá'á ó tē ña tánta'a ñatīi san.

² Ntá tsi da xe dóo ió nuu i é kīni kaa e ntáko'xo nteé ñá ne, é un é un ñatīi san ne, na koo ñadī'í mii ña. É un é un ñadī'í san ne, na koo xii mii ña di.

³ Na káda ntaa ñatīi san ni ñadī'í ña. Ñadī'í san ne, na káda ntaa ñá ni xīi ña dí, vatá ó kantio é víi ñá, xe un xé un ña.

⁴ Tsi ñadī'í san ne, ñá te iña mii ká ña kúñu ñá, tsí iña xīi ña. Kuan tsí kaa iña ñatīi san di, tsí ña te iña mii ká ña kúñu ñá, tsí iña ñadī'í ña.

⁵ Ñá kú ka'an ñatīi san é ña ncho kutuví dadīi ña ni ñadī'í ñá, o ñadī'í san, ñá ku ká'an ñá é ña ncho kutuví dadīi ña ni xīi ña. Na nātīi ña é kūntoo xio ña uun taan vata koo é nī'i ña ntuví é ká'an ntá'ví ña. Tē kúvi ka'an ntá'ví ña ne, dá nākuntóo dadīi xtuku ña vata koo é ña kuvi vii tó'o é ña vá'á é kō'xó nteé ñá nuu i é kīni kaa, tsí ña kutíi ña é kúntoo mii ña.

⁶ Ñá te káka'an u te kuetsi é víi nto sá'a, ntá tsi kaka'an u tē ncho tánta'a nto ne, vá'a ó.

⁷ Díi ka vá'á ó te dí un ntií ntií ñá'a vii ña vatá ó de ú, kuini kō. Ntá tsi Xuva kō né, vatá ó ntio ña ne, xé'e ña xe un xé un ña'a e túku e túku nuu i nté koo vii ña.

⁸ Te xoó ña kuetsi é vata tánta'a ña, o ñadī'í kíi san di, kaka'an u tsí díi ka vá'á ó te kúntoo mii ntó é ña nátanta'a nto, vata kaa ú xu'u.

⁹ Ntá tsi tē ña kutíi nto nī kúñu ntó ne, tánta'a ntó. Díi ka vá'á ó e tánta'a ntó naa i é kadā kuení ntó é víi nto é kīni kaa ni kúñu ntó.

¹⁰ Ntá tsi ña'a, ña e tánta'a ne, kaka'an u ni ña é ña ku xtuví mii ñadī'í san xīi ña. Ñá te xū'u é káka'an u sá'a, tsí Xuva kō é kuān ó kaka'an ña.

¹¹ Ntá tsi te naxtuví mii ñadī'í san xīi ña ne, ñá ku nātánta'a xtuku ña. Díi ka vá'á ó te ntúvá'a ña ni xīi ña. Dukuān ne, ñá ku na xtuví mii ñatīi san ñadī'í ñá di.

¹² Iña ña nguīi sán ne, ñá ni ká'an Xúva kō. Ntá tsi kaka'an u te ió uun ñatīi, ña kakuinti'xe i ne, ió ñadī'í ñá, ña é vata kuinti'xe i Xuva kō né, tē ntio ña kúntoo ña ni xīi ña ne, vá'á o. Ñá ku kīi nteé xio ta'an ña.

¹³ Kuan tsí o dí, te ió uun ñadī'í, ña é kakuinti'xe i ne, ntá tsi xīi ña ne, ñá

kákuinti'xe ña ne, tē ntio xii ña é kutúvi ka ña ni ñadi'í ña ne, vá'á o. Ná ku kii nteé xio ta'an ña.

¹⁴ Tsí xii ña, ña é ña kákuinti'xe i sán ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'í ña ñadi'í ña, ña é kákuinti'xe i san. Ñadi'í san di, ña é vāta kuinti'xe i ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'í ña ñatii, ña é kákuinti'xe i san. Tē ña'á ne, i'xá ña ne, kuvi vata ntāa i'xá ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi ntoo etsin i'xá ña nuu Xuva kó di.

¹⁵ Ntá tsi te ña'a, ña é ña kákuinti'xe i san, ntio ña é natsoo mii tā'an ña né, na vii mii ña. Kídáá né, ñatii o ñadi'í, ña é kákuinti'xe i sán ne, ña túvi núu i íña ña. Tsí Xuva kō ne, ntio ña é vá'á ko kuintoo ó.

¹⁶ Tsí xoo ntu ini í te kuvi xntiin xii o é nakakú ña? xoo ntu ini í te kuvi xntiin ñadi'í o é nakakú ña?

¹⁷ Ntá tsi vata ó tá'xi Xuva kō é vii ó, vata ó kána ña kō, xe un xé un o ne, kuān koo vii o. Kuān ó kaka'án u ni ūn ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san.

¹⁸ Tē kána Xuva ko uun ña'a, ña tuku ñuu san ne, ñá kuétsi é tēnté kúñu é ixi íñá vatá ó de ña Israeé san. Tē kána Xuva ko ūun ña'a, ña Israeé san ne, ñá kuétsi é ntava'a xtuku ña kúñu ña.

¹⁹ Tsí Xuva kō ne, íñá káde ña kuenta te te'nte kúñu é ixi ko vatá ó de ña Israeé san ne, ó ña'a. É nuu á'vi íñá ña ne, te káde ntaa ó da neé ka é káka'an ña.

²⁰ É un é un ña'a, kuan tsi koo na vii íñá vatá ó de ña da kána Xuva ko ña.

²¹ Tē dóo kanto'o o kaden tsiñun da kána Xuva ko ó ne, íñá ku dé kueni o. Ntá tsi te tá'xi tó'o o ítsi é ntiin ne, ntiin.

²² Tsí xoo íñá'a, ña é dóo kanto'o i kade tsiñu da kána Xuva ko í ne, é nakakú Xuva ko ña é kuintikin íñá ña. Kuān ó di ni íñá'a, ña é xoxo tó'o í da kána Xuva ko í, tsí íña Xuva ko kada tsiñu ña ve.

²³ Xuva kō né, ñii ña nto. Dōo á'vi ntá'vi ña nto. Dukuān ne, íñá ku dá vá'a nto é tuku ña'a nakáda tsiñu ña nto íña ña.

²⁴ É un é un nto, tá'án, vatá ó de nto da kána Xuva ko ntō né, kuan tsi koo vii nto. Na naka'an ntō tsí tuvi Xuva ko ni ntō nguentúvi.

²⁵ Kuenta íña íñá ntoo mii, ña é vāta kiní ñatii o ñadi'í, ña é vāta tánta'a ne, ña ni tá'xi Xuva kō nté koo ka'án u íña ña. Ntá tsi kuvi ta'xi ú itsi, tsi e dé ka'nu iní Xuva ko ni kó ne, kade ntaa u é káka'an ña. Dukuān é kuvi kuinti'xe nto é káka'án u.

²⁶ Dóo ntii tū'un é kuintoo o ñuxiví a vevii. Dukuān é vá'a o tē ña tánta'a ña'a san, kuini ko xu'u.

²⁷ Ntá tsi te ío ñadi'í ntó ne, ña ku nantuku ntō nté koo naxtuví mii nto ña. Tē vata tánta'a nto ne, íñá ku ntuku nto ñadi'í nto.

²⁸ Ntá tsi tē tánta'a nto ne, ña túvi neé nuu i é kīni kaa kade nto. Tē tánta'a ñadi'í san ne, ña túvi neé nuu i é kīni kaa kade ña di. Ntá tsi xoo é tánta'a i ne, nto'o ña ñuxiví a. Kuān ó kaka'án u ni ntō, tsí ña ntio ko é ntō'o nto.

²⁹ Sá'a ncho ka'án u ni nto, tá'an: Ná títin ka ntuvi ío é kuintoo o. Dukuān né, kuintoo ntó vata tsi tē xoxó ñadi'í nto.

³⁰ Xoo é tuvi nta'xa i ne, na kūtúvi ña vata tsi tē ña te túvi nta'xa ña. Xoo é dóo diní i ne, na kūtúvi ña vata tsi tē ña te díní ña. Xoo é kañii i ne, na kuintoo ña vata tsi tē ña tuví nee íñá ío íña ña.

³¹ Xoo é kade tsiñu ni'í í é ío ñuxiví a ne, ña kú de ña kuenta neé ío ñuxiví a, tsí ñuxiví é kañii o vevii ne, ña ná'a ká kutúvi.

³² Ná ntio ko e dóo nanti'í nto ini nto. Xoo é vāta tánta'a i ne, kanti'í iní ña nté koo vii ña é vá'a é ntio Xuva ko.

³³ Ntá tsi xoo é ío ñadi'í i ne, kanti'í iní ña nté koo vii ña ñuxiví a ne, é kue'e ña é vá'a ñadi'í ña.

³⁴ Kuan tsi ó ni ñadi'í, ña é ña ni xio xii i, ni ñadi'í kuetsi, ña é vāta tánta'a: kanñ nima ña, kanñ kúñu ña kanti'í iní ña nté koo vii ña é vá'a é ntio Xuva ko. Ntá tsi ñadi'í, ña é tánta'a sán ne, kanti'í iní ña é ío ñuxiví a, ni nté koo vii ña é kutúvi diní xii ña.

³⁵ Kaka'án u ni nto sá'a é vá'a tsi mii ntō. Ná te káka'án u é ká'nté nuu u e tánta'a ntō. Tsí é ntio ko ne, é vá'a koo kuintoo nto. Ntio ko é ña koo nté uun nuu i é ká'nté nuu é kuintikin ntó kanñ nima ntó Xuva kō.

³⁶ Te uun ñatii kadé kuení ña tsí kantio é tánta'a ña ni tá'nu katúvi ni'í ña, tsi é ita ntí'xin kuia tun é tánta'a tún ne, tē kuini ña é vá'a o sá'a ne, na vii ña nee é dii ka vá'a o. Ná te kīni kaa é tánta'a tun.

³⁷ Ntá tsi te tuku ñatii kadé kuení ña tsí vá'a o é kutúvi mii ña é ña tánta'a ña ne, vá'a ó de ña di.

³⁸ Dukuān ne, xoo é tánta'a i ni tá'nu katúvi ni'í ne, vá'a ó de ña ne, ntá tsi tē ña tánta'a ña ne, dii ka vá'a ó de ña.

³⁹ Ñadi'í, ña ío xii i ne, ntee títin ña da nii kántio xii ña. Ntá tsi tē xi'í xii ña ne, kuvi natánta'a xtuku íñá ni da xoo ka ñatii é ntio ña, ntá tsi uun ñatii, ña é kakuinti'xe i Xuva kō di.

⁴⁰ Ntá tsi dii ka diní koo kutúvi íñá tē ña natánta'a xtúku ña. Sá'a é kadé kuení ko, tsí nuu Espiritū Xúva kō nimá ko, kuini ko.

8

Kuenta íña i é kae'xi o é ntátsido ña nú sántu ña

¹ Sá'a kaka'án u ve kuenta íña i é tsixe'le ntó kó te kúvi ka'xi ó nuu i é ntátsido ña'a san nú sántu ña. Nuu é ntaā i é xkoó ka'an íñá'a tsí ío dikí kó nee íñá vii o. Ntá tsi e dóo ki'in iní kó san ne, diví kade i e dóo na'nu ncho vii o.

Ntá tsi é kuinima tá'an kō né, ðiví kade i é vá'á koo kue'nu o ni Xuva kō.

² Tē xoó ña'a dóo iō ðíki í, kuíni i ne, váta kutú've nti'xe ña vata kaa un nti'í é ntio é kutú've ña.

³ Ntá tsi te xōo ñá'a kakuinimá i Xuva kō ne, ini Xúva ko neē ñá'a ña.

⁴ Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ña'a san nú sántu ñá ne, ini vá'a ó tsi nté uun santu e ntúvá'a nāa ña te neé nuu á'vi i ñuxiví a, tsí mii tsi Xuva kō.

⁵ Ío ña'a é xkoo ka'an ña é ío xuva ña e dukún kan ni ñuxiví a ði. Nā te da ðii nti'xe sántu ña nī tó'o ña iō.

⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ini o tsi úun tsi Xuva kō é Uva ko ña. É un ntí' nti' vé'xi nta'a ña ne, ðivi kuēnta iña ña é ntantíto ó ði. Uun tsi Tó'o ko Jesucristú ði. Ede vá'a nti'í ña é iō né, ðivi kuēnta iña ña é ntantíto ó ði.

⁷ Ntá tsi ío ña'a, ña e ñá ini nuu i sá'a. Ío ñá ne, é kuíni ña é kunuu iní ñá santu ña e ntúvá'a nāa. Kúviko e ntátsido ña nú sántu ña, kuíni ña. Te ká'xi ña e kuvíko é odo nú sántu ñá ne, kade ña kuétsi, kuíni ña ne, kakudentu nima ñá ði, tsí vata kuka'xi nuu ña ni Xuva kō.

⁸ Nuu é ntaā i é ña te kuenta iña i é kae'xi o é xee o nta'a Xuva kō. Nā te neé kunaa o te ña ká'xi o ne, ntē ña té neé ni'í ko té ká'xi o.

⁹ Kuvi ka'xi ntó da neē ka nti'í, ntá tsi kuenta víi nto ni tá'an nto, ña vata kuká'xi nuu ni Xuva kō, vata koo é ña kó'xo nteē ñá te ká'xi ñá vatā ó kae'xi nto.

¹⁰ Tsi nto'ó é ini vá'a nto tú'un Xuva kō né, te kutuví ntó nú nāa mí kanuu ini ña'a san sántu ña ne, ña'a, ña é vata kuká'xi nūu é kuinti'xe i Xuva kō ne, te kiní ñá nté o de nto ne, ñá u'vi ña é ká'xi ñá ði, kuān té ini ña é ña kúvi ká'xi ña.

¹¹ Nto'ó é ini vá'a nto Xuva kō ne, ðivi kuétsi nto te kō'xó nteē ta'an nto, ña é vata kuká'xi nūu vá'a ni Xuva kō. Tsi kuenta iña ña é xi'í Cristú ði.

¹² Tē kade nto é kīni kaá ni tá'an nto, ña é váta kuká'xi nuu ni Xuva kō é ðivi kuétsi nto é víi ñá nuu i é ini ña é ña vá'a. Mii Cristú kuān ó de nto ni ñá ði.

¹³ Dukuān né, te ðivi kuétsi ko é kō'xó nteē ta'an ko nuu i é ini ña é ña vá'a dá kae'xi u kúñu sán ne, ðii ka vá'a o é ña ka'xi kue'en tsi ú, vata koo é ña kó'xo nteē ta'an ko nuu i é kīni kaa.

9

Nuu i é káduku nteē pustru

¹ Nuu é ntaā i é ña tuvi nee é kaedí nuu é víi u pustru Xúva kō, tsí nuu mii ko ini ú Tó'o ko Jesús. E ðito é káde tsiñu ú kuenta iña ñá ne, ðiví é ntákuinti'xe nto Xuva kō.

² Te ío ña'a ntáka'an ñá e ña te pustrú u, ntá tsi ini nto tsí pustru ntí'xe u, tsí é kuinti'xe nto é káka'án u ni ntó iña Xuva ko.

³ Sá'á ka'án u ni ñá'a, ña e ntáka'an nteē ko:

⁴ Xu'ú ne, kuvi ko'o ka'xi ú da neē ka nti'í.

⁵ Xu'ú ne, kuvi kunteka ú ñad'í ko, ña é kuinti'xe i Xuva ko, vatā ó de pustru, ñá nguú sán, ni éni Jesuu, ni Pedrú ði.

⁶ ¿Vá Bernabeé xntu ni xú'u é ña kuvi koto ñá nti da ntaíka nti ntáka'an ntódo nti tú'un Xuva kō?

⁷ ¿Neē ntú sntadun kade tsiñu ña é katáva mii ña é kuíta nti'xin ña? ¿Xoó ntu é kaitu i itu ne, da ña ka'xi ña ntídi í? ¿Ó xoó ntu kanakue'nu i le'ntu ne, da ña ká'xi ña kúñu tī?

⁸ Nā ku dē kuení nto te ñá'a dé kuení ña sá'a é káka'án u ni ntó, tsí kuān ó kaka'án lei Muíseé san ði.

⁹ Tsi nteē na'á lei san, kaka'an: "Kiti ntákani trigú san ne, ñá ku xnūu nto xo'o xu'u ti", ka'an. Sá'a ne, ñá te káni tú'un tē ðii ka ntio Xuva ko kīti san.

¹⁰ ¿Ñá'á ni san! tsi xo'o é kánti'í ini ña. Tsi é úve na'á lei san ne, kuenta iña ko xo'o: Tsi xoo é kata'vi i ñu'u sán ni ña é kákani xo'o trigú san ne, kantétu ña da nté nī'í ña dava iña ña é káduku nteē ña.

¹¹ Dukuān né, té nti'í i'xi nti tú'un Xuva kō é vá'a kunuu nima ntó ne, ¿va dóo ntu kue'e, kuíni nto, te ta'xi nto un siin kudii é ntáde tuni nto?

¹² E túku ña'a ne, kaikan ntú ku ña nta'a nto é ntio ña ne, ¿nté kúni ña kuvi ntu kakan ntí ði? ¿Vá ña ntu té ðii ka kaduku nteē nti é túku ña'a?

Ntá tsi vata neé kakán nti é kuétsi é ta'xi nto. Ntákuíti nti ntantúku mii nti é ntio nti vata koo é ña kadi nuu nti itsi é kué'nu tú'un va'á iña Cristu.

¹³ Ini nto tsi ña ntáde tsiñu ini ukún san ne, ikan tsi ntáni'í ña é ká'xi ña tsi ntáduku nteē ña uun ta'vi í é ntáxé'e ña'a san doméni nta'a Xuva kō ne, ña ntáde kuenta nú tēu kan ne, ntáni'í ña uun tá'vi í é ntáxé'e ña'a sán ði.

¹⁴ Kuan tsi ó kaka'an Xúva ko iña ña ntáka'an ntódo tú'un ña, é kuintitó ñá na kuntōo ña kuenta iña i é káde tsiñu ña iña Xuva ko.

¹⁵ Ntá tsi xu'ú ne, nté un siin vata kákán u nto é káduku nteē u. Ntē ña te neé kaikán u nto ve é kataxnūu ú tutú sa'á ði. ðii ka va'a é ði'na kuvi u dá ña kī'í nto dodíni ko.

¹⁶ Nā túvi ko é káda ka'nu u é káka'an ntódo u tú'un va'á san, tsí ðivi tsiñu ko é kuétsi é víi u. ¿Nté kui ntá'vi dé u tē ña ka'an ntódo u tú'un va'á san!

¹⁷ Tē dodíni ko é káde ú tsiñu sá'a ne, ní'í ko é vá'a é káduku nteē u. Ntá tsi te kuétsi é káde u ne, da dúkuan tsi ðivi tsiñu e tá'xi Xuva kō é víi u.

¹⁸ Dukuān ne, ¿nee iña ntu ni'í ko iña tsiñu ko? Ní'í ko é kutuví ðini u, tsí doméni kaka'an ntódo u tú'un va'á san nté koo

nakáku ña'a. Ñā ncho ki'i ú xá'vī tsiñu kó, kuān té kaka'an Xúva kō é káduku ntée u.

¹⁹ Kuān té ña xoxo tó'ō kó ne, ntá tsi kade tsiñu ú iña un ntíñ ntíñ ñá'a san vata koo é díi ka kue'e ña'a ni'i ko ña é kuntikín ñá Cristu.

²⁰ Dá tūvī u nī ña Israeé san ne, kade ú vatá ó de ña Israeé san vata koo é kā'án u ni ña é kuntikín ñá Cristu. Dá tūvī u ni ña ntántikín lei Muísee san ne, kade ú vatá ó de ña ntántikín lei san, kuān té ña kaduku ntée ká u lei tsíkan.

²¹ Dá tūvī u nī ña xio ñuu, ña é ña ntántikín lei Muísee san ne, kade ú vatá ó de ña é ña kantikín ña lei san. Ntá tsi ña xtuví mii u lei Xúva kō, tsi lei é kantikín u ne, lei Cristu.

²² Dá tūvī u ni ñá'a, ña é vata kuka'xi nuu i ni Xuva kō ne, xu'ú ne, vata tsi té ña ka'xi u di, vata koo é kúvi ni'i ko ña é kuntikín ñá Cristu di. Da xōó ka ña'a ne, kantuví ú vata kaa ña vata koo é kuvi xntii ú ña é nakáku ña nta'a Xuva kō.

²³ Kade nti'i ú sá'ā kuenta iña tū'ūn nté koo nakáku ó ne, vata koo é dūku ntée u é vā'á vatá ó kaka'an tū'ūn san.

²⁴ Ini nto tsi dá kainu du've ña'a sán ne, un ntíñ ntíñ ña ntaínu ña, ntá tsi uun ña'a xña é nī'i ñá doméni san. Xo'ō ne, kunu o da nté koo é ni'i ko doméni é ta'xi Xuva kō.

²⁵ Da xōó ka ña'a, ña é kaínu dú've ne, ñá kade ña nuu i é káde dañu kúñu ña. Kuān ó de ña é ni'i ña doméni é uun da'na tsi kaxntii. Ntá tsi xo'ō ne, ni'i ko doméni é xntii ntii dañu ntūvi.

²⁶ Xu'ú ne, ñá te doto tsi kainu u. Da kaxe'e ú ne, ñá te kanakí'in ixu ú t'i'ntí ko,

²⁷ tsi kananto'ō ú kúñu kó vata koo é na vīi é ntio ko. Tsi te ē nañé'e u tuku ñá'a ne, ñá ntio ko é nakúnaa mii u kúñu ko.

10

Dā xe'é Pablu ítsi é ña kunuu ini kó sántu e ntúv'á nāa

¹ Ntio kó é na nū'u ntó ini nto, ēní, nté ó ika ñata kō, ña intóo é ná'a, má viko mí xkáá nuu Xuva kō kidaā da ita ntí'xin ntíñ ntíñ ña nu Míni Kué'é san.

² Un ntíñ ntíñ ña itsi ntute sán ne, kudadii ña ni Muísee da ita ntí'xin ña mí rkāa nuu vikó san nī nú ntúte ka'nu san.

³ Un ntíñ ntíñ ña é'xi ña é xe'é Xuva kō.

⁴ Un ntíñ ntíñ ña xí'i dadii ña ntute é xe'é Xuva kō di. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsi xi'i ña ntute e kii xuu é xe'é Xuva kō é ika ni'i ña, é kani tū'un é divi Cristu.

⁵ Ntá tsi dóo titín ña ne, ñá nī xkúntee ini Xuva ko vatá o dé ña ne, xi'i ña ne, íntóo xaa kúñu ñá mí ika ña ñuu itsi kán.

⁶ Kuan ó kúvi vata koo é ña kuntikín ó é kini kaa sán vatá o dé ñata kō.

⁷ Dukuān ne, ñá ku xkunúu ini nto santu e ntúv'á naa vatá o dé ña tsikan. Tsi uve na'a tū'un Xuva kō, kaka'an: "Íntóo ña'a san

é kā'xi ña, é kō'o ña. Kidāā ne, nákuñtañi ña vata koo é vīi ñá dodiní nu sántu ña", ka'an.

⁸ Nā ku ntuku ó é vīi o é kini kaa ni ñadi'i san vatá o dé ña kidaā. Oko uni mii ña'a ña xi'i ña é da uun tsi ntuví, tsi kuan ó dé ña.

⁹ Nā ku ito ntéé nto Xuva ko vatá o dé ña, ió ña, tsi xi'i ña da tñn koó san ña.

¹⁰ Nā ku kā'an nto kuétsi Xuva ko vatá o dé ña tsikan, tsi táxnuu Xuva ko ūun añjé e é'ni ña'a san.

¹¹ Kuvi un nti'i sá'á vata koo é kini o. Ntéé na'a sá'a vata koo é kútú've ko, xo'ō é ntoo o é ña na'á ka dá ntí'i ñuxiví sa.

¹² Dukuān ne, xoo ñá'a e dóo kúka'xi nuu ña, kuini ña ne, na kōto vá'a ña vata koo é ña kó'xo nteé ña núu i é kini kaa.

¹³ Nuú i é ntánto'o kō né, divi tsi nuú i é ntánto'o un ntíñ ntíñ ña'a, ntá tsi divi nto ne, ña'a Xuva ko ntó. Dukuān né, ña tá'xi ña é nto'o nto nuu i é ña kutíi nto. Ntá tsi te vé'xi nuu i é nto'o nto ne, ta'xi ña itsi é ntíi nto vata koo é kútíi nto.

¹⁴ Dukuān é káka'án u ni ntó, tsi dóo kakuinimá ko nto. Nā kú xkunúu ini kue'en nto santu e ntúv'á naa san.

¹⁵ Kaka'án u ni nto vatá ó kaka'án u ni ñá'a dóo kani í san. Kini nto un ntíñ ntíñ é káka'án u ni ntó ne, ká'an nto te vá'a, o té ña vá'a.

¹⁶ Da ntáxi'i o ntute tinti'o é kúviko san, da kanakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta iña i ne, kani tū'un tsi uun tsi kúñu kúvi o nī Cristu e éti ña niñi ña kuénta iña ko. Dá ntákatsin dava o tañú'u sán ne, kani tū'un tsi uun tsi kúvi o nī Cristu, tsi xe'é ña kúñu ña kuénta iña ko.

¹⁷ Kuān te dóo titín ó ne, uun tsi tañú'u ntaé'xi o un ntíñ ntíñ ó. Dukuān né, uun tsi kúñu kúvi o ni tá'an ko.

¹⁸ Koto nto nté o de ña Israeé san. Tsi ntaé'xi ña kúñu kiti ntáxe'e ña'a sán doméni nta'a Xuva kō nú nāa ñá ne, du'va tsi o ntánañe'e ña é uun tsi kúñu kúvi ña ni Xuva kō.

¹⁹ ¿Neé ntu kani tū'un é káka'án u? Nā te kaká'án u te Xuva nti'xe ko sántu san; nté ña te kaka'án u te díi ka nuu á'vi kúñu san é da neé ka kúñu é kuān o ódo nu sántu san.

²⁰ Sá'ā é ncho ka'án u: Da neé ka nuu i é kaxe'e ña'a san nu sántu ñá ne, ña te iña Xuva nti'xe kō, tsi nta'a é ña vá'a san kaxe'e ña. Nā ntio ko é kini núu nto iña é ña vá'a san.

²¹ Nā kúvi vii o úvi nuu i é uun ito tsi. Te iña Xuva ko kaxi'i o ne, ña kúvi ko'o o nī é ña vá'a sán di. Nté ña kuvi ká'xi o nī é ña vá'a sán te iña Xuva ko kae'xi o.

²² ¿Vá da ntio ntu kō é kukuñú Xuva ko kō? ¿Vá díi ka ntu ió ntii kō é divi ña?

Nantuku ó é vá'a iña ta'an ko ñá nguiñ san

²³ Jó ña'a xkoó ka'an ña: "Ña te neé kuvi té nee iña ncho vii o", xkoó ka'an ña. Vá'a ó, ntá tsi ña te un ntíñ ntíñ é vá'a nti'xe iña ko. "Kuvi

vii o un ntíi ntíi", xkoó ka'an ña, ntá tsi ña te un ntíi é kaidiá'vi é xntii o ta'an kó é kutú've ña iña Xuva ko.

²⁴ Ñá té é v'á'á mii tsi kō nantúku ō, tsi nantuku ō é v'á'á ta'an ko ña nguii sán di.

²⁵ Kuvi ka'xi ntó da neé ka kúñu é ntádiko ña nuu á'ví i ne, ñá ku tsixe'e ntó mí v'è'xi, vata koo é ña té neé kadā kueni nto.

²⁶ Tsí ñuxiví sa ni un ntí'i núu i é ió i'a ne, iña Xuva ko kúvi.

²⁷ Te úun ña'a, ña é ña kákuinti'xe i san, kaka'an ña é kík'á'xi nto ni ña ne, té xkúntee iní nto ne, kue'en nto. Ka'xi ntó un ntíi é ta'xí ña. Ná ku tsixe'e ntó mí v'è'xi, vata koo é ña kini koo kadā kueni nto.

²⁸ Ntá tsi te ká'an uun ña'a: "Kúñu sá'á ne, diví é intéku nu sántú san", koo ka'an ñá ne, ñá ku ká'xi nto, vata koo é ña kini koo kadā kueni ña iña nto.

²⁹ Ñá té é kadā kueni nto é káka'an u, tsí é kadē kueni ña é ña kákuinti'xe i san.

Ntá tsi iō ntó ne, kadā kueni nto: "¿Nté kui ña kuvi víi u da neé ka é ntio kó é kuétsi ña'a san?"

³⁰ Te nakue'e u sintiá'vi nta'a Xuva ko dī'na dá kae'xi ú ne, ¿nté ntu koo ka'an ntée ña'a sán ko tsí kae'xi u nuu i e nakue'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i?", koo ka'an nto.

³¹ Ntá tsi te ká'xi ntó, te kō'ó ntó, ō nee ntí'i ntí'i é vii ntó ne, kuvi víi nto te é v'á'á iña Xuva ko.

³² Ñá ku nañē'e nto é kīni kaa ña Israee, ni ña e ña te ña Israee, nté ña'a, ña ntákuinti'xe i Xúva kō di.

³³ Vata tsi ó de u. Tsí xu'ú ne, un ntí'i é káde ú ne, kuédadii tsi káde ú ni ña nguii san. Ñá te é v'á'á mii ko kanantukú u, tsí é v'á'á ña nguii sán di, vata koo é na nákáku ña nta'a Xuva kō.

11

1 Kuntikín ntó ko vatá ó kantikín u Cristu.

Nté koo víi ñadí'í ini ukún kán

² Dōo v'á'á kuini ko ni ntó, tsí ntánaka'an ntó kó ne, ntáde ntaa nto vata ō ka'an u ni ntó kidaa.

³ Ntá tsi ntio kó é kūtuni nto tsí Cristu é odo núu ña iña ko xo'ó é tii ō. Ñatíi san ne, odo nuú ñá iña ñadi'í ña vatá ó odo nuú Xuva ko iñá Cristu.

⁴ Te katávi núu dikí ñatíi san dá káka'an ntá'ví ña ní dá kanañē'e ña tú'un Xuva kō ne, dōo doka'an, tsí ña kaíko ñu'u ña ña odo nuú iña ña.

⁵ Ntá tsi ñadí'í san ne, té ña davi núu ña dikí ña dá káka'an ntá'ví ña ní dá káka'an ña tú'un Xuva kō ne, ñá kaíko ñu'u ña ña odo nuú iña ñá di. Dadii tsí ó te ní dēte ña díki ña.

⁶ Té ña dá'vi nuu ñadí'í san dikí ñá ne, díi ka v'á'á ó é na detē ña. Ntá tsi té dōo doka'an

é detē ñá dikí ñá, o te kúntií kue'en díki ñá ne, na dá'vi nuu ña dikí ña.

⁷ Ntá tsi ñatíi san ne, ñá v'á'á o te dá'vi nuu ña dikí ña, tsí naa Xuva kó ntoo ña. Kanañē'e ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō né, kanañē'e ñadí'í san tsi dōo ka'nu ñatíi san di.

⁸ Tsí ñatíi san ne, ñá te kúñu ñadí'í ni kúvi ña, tsí ñadí'í san é xkintika ñatíi san kúvi ña.

⁹ Nté ña ni de v'á'á Xuva ko ñatíi san é kúvi ña iña ñadi'í san, tsí ñadí'í san é kúvi ña iña ñatíi san.

¹⁰ Dukuān é kántio é katávi núu dikí ñadí'í san, vata koo é dito é kaitó ñu'u ña ñatíi san. Kuenta iña ánjē sán di.

¹¹ Ntá tsi ñatíi, ña kantikín Xuva kō ne, kantio ña ñadí'í san ne, kuan tsi kaa ñadí'í, ña kantikín Xuva kō dí, kantio ña ñatíi.

¹² Tsí vata ō ve'xí ñadí'í san xkintika ñatíi san ne, ñatíi san ne, ñadí'í kanakáku ña ña. Ntá tsi ntuvi ña vé'xi ña nta'a Xuva kō.

¹³ Diví ntó ka'an ntó te v'á'á o, o té ña v'á'á o é ká'an ntá'ví ñadí'í san é ña kutavi núu dikí ña.

¹⁴ Ntákutuni mí kó tsi dōo doka'an é koo nani idi ñatíi san.

¹⁵ Ntá tsi té dōo nani idi ñadí'í san ne, dōo v'á'á kaa. Tsí xe'é Xuva ko idi ña é kutávi núu dikí ña.

¹⁶ Ntá tsi té xoó ncho tiin núu i nuu i sá'a ne, xo'ó ne, ñá kuān xkoó ini o; nté da xóo ka ña ntákuinti'xe i Xuva kō ñá kuān xkoó ini ña.

E ña té kuédadii tsi ntaé'xi ña da ntánataká nuu ña

¹⁷ Nuu i é ncho ka'an u ni ntó ne, ña xkúntee iní ko vatá ó de nto da ntánataká nuu nto, tsí da ntáde kini nto ni tá'an nto naa i é vii nto é v'á'á.

¹⁸ É kui uun itó ne, téku ko ne, da ntánataká nuu nto é kunuu iní ntó Xuva kō ne, ña té uun tsi nima nto, tsí da ntaé'nte dava tá'an nto. Ne, un sín kakuinti'xe ko sá'a.

¹⁹ Á te kántio é kīi nteé xio ta'an nto vata koo é kūtuni xoo é ntántikín ntí'xe i Cristu.

²⁰ Dukuān ne, da ntánataká nuu nto é ka'xí ntó tañú'u ni é kō'no nto ntute tinti'ó san é naka'an nto Xuva kō ne, ñá té nuu é ntaá i ntáde nto.

²¹ Tsí ña te kuédadii tsi ntaé'xi nto, tsí iō ntó ne, di'na nto kaintóo nto é ka'xi nto, da ni ió ta'an nto ntoo ntite ña. Uun ña kakákin ña da ni ió ña ne, da ntáde ki'vi ña.

²² ¿Vá ña tuvi ntu ví'i nto mí ká'xi nto ni mí kó'no nto? ¿Nté kui ntánantii ní'ni ntu nto xúkun Xuva kō ne, kaxé'e nto doka'an iña ta'an nto, ña é ña te neé ió iña i? ¿Nté koo ka'an u ni ntó ve? ¿Vá ka'án ntu u tsi dōo v'á'á ó de nto? ¡Ñá'á ni san!

Da ntaé'xi o kúñu Xuva kō

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Ta'xi Xuva ko tū'ún ña é ká'an u ni ntó ne, ñá é ñá'ne' é ú nto: ñá tsi ñá'ni'ú ñá'na dá diko ña Jesúsú ne, kídáá kí'í Jesuu tañú'u san.

²⁴ Dá kúvi nakué' é ña sintiá'vi nta'a Xuva kó né, é'nté dava ña tañú'u sán ne, dá kaká'an ña: "Kí'í nto, dá ká'xi nto. Sá'á ne, kúñú ko é kué' é u kuenta iña nto. Kuñ koo vii nto sá'á é nanú'u ntó iní nto ko", ka'an ña.

²⁵ Dá kúvi é'xi ña ne, kuan tsi ó kí'í ña é'xín san dí ne, dá kaká'an ña: "E'xín sá'a ne, ñá'ni'ú ko é kué' é u kuenta iña nto, kuenta iña tū'un xéé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña. Vata dá ko' o nto sá'a ne, nanú'u ntó iní nto ko", ka'an Jesúsú.

²⁶ Dukuñ ne, vata dá ntaé'xi ntó tañú'u sa'á ni váta dá ntá'xi'í nto ntute tinti'ó san ne, ntánañe' é nto tsi xi'í Jesúsú kué'nta iña ko. Kuñ tsi koo vii nto un tsi da nté nainu xtúku ña.

Nté koo ka'xi o kúñu Xuva kó

²⁷ Da xóó ka ña'a, ña é dotó tsi ka'xi tañú'u sán ni ñá é dotó tsi ko' o ntute tinti'ó san ne, kaka'an Xúva kó tsi ió kuetsi ña, tsí ña kaiko ñu'u ña kúñu Xuva kó, nté ñá'ni'ú ñá dí.

²⁸ Dukuñ ne, é un é un o na kadá kuení ko nté ió nima kó, te vá'á o ni Xuva kó ne, kídáá ne, kuvi ka'xi o tañú'u sán ne, ko' o o ntúte tinti'ó san dí.

²⁹ Tsí ña'a, ña é ña vá'á o tuvi ni Xuva kó ne, te ká'xi ñá tañú'u sán, te kó' o ña ntute tinti'ó san dí ne, kantuku mii ñá é ntó' o ña, tsí ña kaiko ñu'u ña kúñu Xuva kó.

³⁰ Dukuñ né, dóó titín nto ntánchokuví nto ne, ntáxio víta nto. Ió ntó ne, e xi'í ntó dí.

³¹ Ntá tsi te mii o kóto vá'a o nimá kó nté o kaika ni Xuva kó ne, ña túvi nté koo nanto' o ña kó.

³² Ntá tsi dá ió kuétsi ko ne, kata'xi Xuva ko é nto' o kó vevii vata koo é ña ta'xi ña é nto' o ko ntú dañu ntúvi.

³³ Dukuñ né, éni ko, dá ntánataká nuu nto é ká'xi ntó ne, kuntétu tá'an nto vata koo é dáñi tsi ka'xi nto.

³⁴ Tē xoo dóo kakakin i ne, nā kínaká'xi ña nú vi'í ña kán, vata koo é ña nanto' o Xuva ko nto é vatá ó de nto da ntánataká nuu nto. Te ió ka é ncho tsixe'le ntó kó ne, ka'án u te vé'xi xtuku ú é koto ni'ni ú nto.

12

É káta'xi Espíritú Sántú

¹ Ntio ko é kütuni vá'a nto, éni, kuenta iña i é káta'xi Espíritú Sántú san ko.

² Iní nto tsi kídáá, dá váta kuinti'xe nto Xuva kó ne, dá vá'a xnto é kanañe' é ñá'a san nté é kunuu iní ntó santu ña é ña kaká'an.

³ Dukuñ ne, kaka'án u ni ntó tsi xoo é káka'an káni i iña Jesúsú ne, ña túvi Espíritú Sántú nuu nima i. Nté ña xoxó kuvi ka'an i é Jesúsú ne, ñá'ni'ú é Tó' o nti'xe ko, té ña te kué'nta iña Espíritú Sántú san é káka'an ña.

⁴ Dóó kí'in nuú i é kúvi ni'í ña'a é vii ña, ntá tsi uun tsi Espíritú Sántú, ña katsi'í.

⁵ Dóó kí'in nuú i ió nté koo xntii ó, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ñá é úve ntee ko.

⁶ Dóó kí'in nuú i é vii ó ne, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ñá é kata'xi un nti'í é vii ó xe un xé un ó.

⁷ Xe un xé un ó díto é nuu Espíritú Sántú sán nima ko é vá'á ko un nti'í nti'í o.

⁸ Ió ñá ne, kani'í ña é dóo iní ña nté koo ta'xi ña ko itsi. Ió ñá ne, kani'í ña é dóo kí'in iní ña nté koo ka'an ña. Ntá tsi ntuvi ñá sá'á ne, ní'í ña é kúvi vii ña uun tsi nta'a Espíritú Sántú.

⁹ Ió ñá ne, kani'í ña é dóo kuntee iní ñá Xuva kó. Ió ñá ne, kani'í ña é kúvi ntavá'a ña ña nchokuvi.

¹⁰ Ió ñá ne, kani'í ña é kúvi vii ña nuu i e dóo na'nu. Ió ñá ne, kani'í ña é kúvi ka'an ñá naa Xuva ko. Ió ñá ne, kani'í ña é kúvi káni ña nee é vé'xi nta'a Espíritú Xuva ko ó nee é vé'xi nta'a é ña vá'á. Ió ñá ne, kani'í ña é kúvi ka'an ña tuku tū'un é ña te tū'un mii ñá. Ió ñá dí ne, kani'í ña é kúvi ka'an ña nee kani tū'un tū'un xoo kaka'an i.

¹¹ Ntá tsi un nti'í nti'í nuu i sá'a vé'xi uun tsi nta'a Espíritú, ñá'ni'ú Espíritú mii Xuva kó. ñá'ni'ú ña kata'xi ña kó, xe un xé un ó, nee nti'í nti'í nuu i é vá'a vata kaa é ntio ña.

Un nti'í nti'í ó ne, uun tsi kúñu kúvi ó

¹² Kúñú kó né, kuñ te dóo titín ta'vi i ió ne, uun tsi kúñu kúvi. Kuñ tsi kaa kúñu Cristú dí.

¹³ Dá itsi ntute o kué'nta iña Espíritú Sántú sán ne, uun tsi ntúvi o ni tá'an kó, ña ntákuinti'xe i san. Kuñ te ñá Israeé o, kuñ te tuku tátá kó né, o kuñ te ió tó' o ko, ó ña tuvi tó' o kó, ntá tsi uun tsi Espíritú Sántú san nuu ña nima ko, un nti'í ó.

¹⁴ Kúñú ko ne, ñá té uun tá'vi tsi ni kúvi, tsi dóo titín ta'vi i.

¹⁵ Tē dí dí'in kó san ká'an: "Xu'ú ne, ñá te nta'a ni kúvi u; dukuñ ne, ñá kaduku nté u kúñú san", koo ka'án ne, ñá té nee va'a é kuñ ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñú san.

¹⁶ Tē dí tutun ko ká'an: "Xu'ú ne, ñá te ntúxnúú ni kúvi u; dukuñ ne, ñá kadúku nté u kúñú san", koo ka'án ne, ñá té nee vá'a é kuñ ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñú san.

¹⁷ Tē dí da kani'í ó kúvi o ntúxnúú ne, ¿nté ntu koo teku ko? Tē dí da kani'í ó kúvi o tütún ne, ¿nté ntu o koo ta'ni o?

¹⁸ Ntá tsi tsúve Xuva ko ta'vi kúñu kó mí e ntio ña.

¹⁹ Tē dí un nti'í é uun tsi nuu i kúvi ó ne, ¿nté ntú ó kúñu kó?

²⁰ Ntá tsi kuñ te titín ta'vi i ne, uun tsi kúñu kúvi.

²¹ Ña kúvi ká'an ntúxnúú kó sán ni ntá'a ko: "Ña ntio kó o", koo ka'an. Nté díki kó

ña kuvi ká'an ni dī'ín kō: “Ñá ntōo kó o”, koo ka'an.

²² Uun nuu i é ña té nee nuu á'vi, kuini kō né, divi é dii ka kantio.

²³ Mí'i é dii ka ña nuu á'vi kúñu kō, kuini kō ne, dii ka katavi núu doo vá'a. Mí'i é dii ka kakuka'an nuú kō é kīni ña'a sán ne, dii ka kadē kuení ko é kutávi nuu vá'a,

²⁴ ntá tsi mí'i é dii ka vá'a ito ne, ñá kantio é kuān koo kutavi núu. Kuān o de vá'a Xuva kō kúñu kō, vata koo é dii ka víi o kuēnta nuu i é dii ka ña nuu á'vi, kuini kō.

²⁵ Dukuān ne, ñá ñaa núu ta'vi kúñu kō san, tsi é un é un ta'vi kúñu kō sán ne, da mií é ntio i ta'an i.

²⁶ Te uun ta'vi kúñu ko kánto'o i ne, dá kaní kúñu ko ntó'o i di. Tē xoó ntavá'a i uun ta'vi kúñu sán ne, kaní dīni í di.

²⁷ Vía vé ne, xo'ō ne, ntáduku ntée o Cristu. Kuvi ka'an o tsi kúñu ñá kúvi o xe un xé un o.

²⁸ Dukuān é da io ío tsi tsiñu é víi ó iña Xuva ko ini ukún san: é kui ūun ne, pustru ña; é kui ūni ne, ña ntáka'an naa Xúva kō; é kui ūni ne, ña ntánañe'e; dá ve'xi xku ña ntáde nuu i é dóo na'nu, nī ña ntántavá'a ña nchokuví ne, nī ña ntáxntii, nī ña ntáde kú'vé, nī ña ntáni'i é kúvi ka'an ña tuku tú'un é ñá ini ña.

²⁹ Ñá te ūn ntíi ntíi o é pustru o ne, ñá te ūn ntíi ntíi o é kúvi ka'an ó naa Xuva ko. Ñá te ūn ntíi ntíi o é kuvi nañe'e ó, ntē ña te un ntí'i o kúvi víi o núu i é dóo na'nu.

³⁰ Ñá te un ntí'i o kúvi ntavá'a o ña nchokuví san. ¿Vá un ntíi xntu ó kuvi ka'an ó tuku tú'un é ña íni o? Ñá te un ntí'i o kuvi ntada ntaa o neé kani tú'un e ntáka'an ña.

³¹ Ntá tsi un ntíi ntíi ntó nantuku nto kaníi nima ntó nee é dii ka va'a. Ntá tsi ví'a vé ne, nañe'e ú nto uun itsi é dii ka vá'a o.

13

Nee iña é kuñima ko

¹ Kuān te kuvi ka'an u da neé ka tú'un é ntáka'an ñá'a, un tsi nte tú'un é ntáka'an ánjē sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, vata kaa uun kaa é kánaduku ntée tatsin kaa ú, o vata kaa stañu é káka'ñi kaa u.

² Te ní'i ko é ká'an u naa Xuva kó ne, te íni u un ntíi ntíi nuu i é mií tsi Xuva ko ini ñá ne, te íni u un ntíi ntíi é ini ña'a sán ne, te íni u ka'an u ni xúku san é na k'ín íkan ne, na k'íxi i'a ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko.

³ Te kué'é u un ntíi ntíi iñá ko ña nta'ví san, o te kué'é u kúñu ko é ká'mi ña'a sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko.

⁴ É kuñima kó ne, é na kútií o ni ta'an kō ne, é dóo vá'a koo víi o ni ñá. Ñá kune'ū ini

ko ni ñá; ña kada ka'nu ña'a o; ntē ña kadá kuení ko te dii ka va'a ña'a o.

⁵ Ñá kadá xení o ni ta'an kō; ñá te é vá'a mií ko nantuku o; ñá kudlín o ni ta'an kó; ntē ña xntekú o nima ko tē nee víi ña ni kō.

⁶ Ña te da dīni kó te xoo kó'xo nteē i, tsi é dīni kó ne, nee é nuu é ntaā i.

⁷ É kuñima kó ne, é kada ka'nū ini ntí'i o. Kuinti'xe ntí'i kō dí. Un ntíi ntíi kuntétu o ne, kutíi ntí'i kutíi ntí'i kō.

⁸ Xée ntúvi é ña ka'an ka ña'a san naa Xuva ko nee é ve'xi kuvi. Xée ntúvi é ña ka'an ka ña'a tuku tú'un é ña te tú'un mií ñá. Xée ntúvi é ntoko ñū'u é kīni ñá'a san. Ntá tsi é kuñima kó ne, ña ntí'i.

⁹ Vevii ne, un síin tsi ini o ne, un síin tsi kuvi ka'an o nee é ve'xi kuvi di,

¹⁰ ntá tsi xee ntúvi é kīni o nee é nuu é ntaā i ne, kídaā né, ntí'i é un síin tsi ini o.

¹¹ Dá kulú'ntíi ú ne, kaka'an u vatá ó kaka'an i'xa lu'nti. Kakutuní ko ne, kadē kuení ko vatá ó de i'xa lu'ntí san di. Ntá tsi dá kúka'nu u ne, xtuví mií ú é idé u vatá ó de i'xa lu'ntí san.

¹² Vevii ne, ñá ka'ni va'a o, tsi vata te speju déntu kaito nuu o; ntá tsi kídaā ne, kīni va'ā o. Vevii ne, un síin tsi ini u. Ntá tsi te kúvi vé ne, kīni vá'a u, vatá ó ini Xúva kō ko.

¹³ Vía ve ne, úni núu i é ña ntí'i: é kuinti'xe kō, é kuntetu o, ni é kuñima kó ta'an kō. Ntá tsi é dii ka ka'nu ne, é kuñima kó ta'an kō.

14

Dá kaká'an o tuku tú'un é ña íni o

¹ Kaníi nima ntó kuñima ntó ta'an nto ne, ntá tsi nantuku nto nee nuu i e tá'xi Xuva kó ne, dii dii ka é ká'an ntó naa ña.

² Tsi xoo é ní'i i é ká'an tuku tú'un é ñá ini ne, ña te ñá'a kaka'an ní'i ña, tsi Xuva ko káka'an ní'i ña. Xoxó kañe'e diki i tú'un é xe'é Espiritū Sántū san é ká'an ña.

³ Ntá tsi xoo é ní'i i é ká'an naa Xuva kó ne, kaka'an ni ñá'a san vata koo é dii ka kuka'xi nuu ña, vata koo é tsi'íi ntii ña ña ne, vata koo é nāxnuu ka'nu ña nima ñá di.

⁴ Te xoó ka'an i tú'un é ñá ini ña ne, dii ka kakuka'xi nuu mií ña. Ntá tsi xoo é káka'an i naa Xuva ko ne, kaxntii ña un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san é kuka'xi núu ña.

⁵ Ntio ko é ní'i nto un ntíi ntíi nto é kúvi ka'an nto tuku tú'un é ña ini nto. Ntá tsi dii dii ka ntio ko te kuvi ka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Tsi dii ka kaidiá'vi é ká'an o tú'un Xuva ko náa i é ká'an o tuku tú'un, tē xoxó ña ntada ntaa tú'un é káka'an o san, vata koo é kaidiá'vi iña un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san.

⁶ Dukuān ne, ení, tē xu'ú kixkoto ní'ni u nto ne, te ká'an u tú'un é ña ini ú ne, ¿mi'i ntu kaxntii ú nto? Ntá tsi kuvi xntii ú nto te ká'an u neé ta'xi Xuva ko é kütuní ko, ó neé

ini u é nuu é ntaā í, o tū'un é ta'xi Xuva kō é kā'án u ni nto, o nūu i é nañē'e ú nto.

⁷ Un tsi nte strúmentu é kanakueku ō ne, vata kaa choó san ne, o vata kaa kiñú'u san é ña kantito, ntá tsi tē ña vá'a koo nakueku ō ne, ña díto neé kaeku.

⁸ Tē ña vá'a koo nakuēku o trunpetá san é kākana ña sntadun san é kī'in ña du'xēn ne, ¿xoó ntu koo tú've i é kī'in i du'xēn?

⁹ Kuan tsí o kúvi ni ntō di. Te kā'an ntó ni ñá'a tú'un ntō é ña kañē'e diki ñá ne, ¿nté ntu koo teku ña é kāká'an nto? ¡Vata kaa ña kaka'an ni'í tátsín san ntaā nto!

¹⁰ Ná te nté kaa tú'un ío da mí'i ká ñuu ñuxiví a ne, un ntíí ntíí dóo vá'a tsi kuvi kī'in diki ña é kāká'an.

¹¹ Ntá tsi tē ña káñē'e diki ko tú'un é ntáka'an tuku ña'a ne, díto é xio ñuu ña kuenta íña ko ne, xo'o né, xio ñuu ko kuēnta íña ñá di.

¹² Dukuān ne, te dóo ncho ni'í nto nuu i é káta'xi Espíritū Sántū sán ne, nantuku ntō neé nuu i é díí ka kaidiá'vi i é kuka'xi nūu un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i san.

¹³ Tē xoó kaka'an í tuku tú'un né, na kákan ñá nta'a Xuva ko, na ta'xi ña é kúvi ntada ntaa ñá neé kani tú'un.

¹⁴ Tsí te káka'an ntá'ví u tú'un é ñá ini ú ne, nimá ko kaka'an ntá'vi, ntá tsi ñá tē neé kañē'e díki ko.

¹⁵ ¿Neé ntu vii ú ve? Ka'an ntá'ví u ni nímá ko ne, ka'an ntá'ví u ni díki kó di. Kata ú ni nímá ko ne, kata ú ni díki kó di.

¹⁶ Tsí te da mii tsi nímá nto kanuu ini nto Xuva kō ne, ¿nté koo ka'an ntá'ví ña é ñá ini san ni ntō dadíi dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko, tē ña katéku ña nee íñá kaka'an nto?

¹⁷ Kuān te dóo vá'á ó kaka'an ntá'ví nto dá kanakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ña kaidiá'vi é kuka'xi nuu ta'an nto nta'a Xuva kō.

¹⁸ Xu'ú ne, kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva kō tsi díí ka kaka'án u tuku tú'un é ña ini u é un ntíí ntíí nto.

¹⁹ Ntá tsi dá túvi u ni ña ntákuinti'xe i sán ne, díí ka vá'á ó kuān te úvi uni xú'u ka'án u é kīni ña'a san vata koo é díí ka kutú've ña, naa i é ka'án u u'xi míil tú'un é ña kī'in diki ña.

²⁰ Ení, ñá ku dē kuení nto vatá ó kadē kuení í'xá san. Mii tsi kuēnta íña núu i é kīni kaa ne, vií nto vatá ó de í'xá san é vata kutú've i é vii i é kīni kaa. Ntá tsi kadá kuení nto vatá o ntádé kuení ñatá san.

²¹ Lei Xúva kō ne, uve na'a, kaka'an: "E tuku tú'un ka'án u ni ña ñuu sá'a, ne, ña vé'xi xio ñuu ka'an ñá ni ña nāá ko, ntá tsi nte da'a sá kuān koo ka'án u ne, ña téku ña, ka'an Xúva kō", ka'an.

²² Dukuān ne, é kā'an ó tuku tú'un é ña ini ó ne, vata koo é kīni ña'a, ña é ña kákuinti'xe

i ne, ñá te ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi te kā'an o tú'un é tá'xi Xuva ko ne, vata koo é kīni ña ntákuinti'xe i san ne, ñá te ña é ña ntákuinti'xe i.

²³ Da ntánataká nuu un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i sán ne, é un é un ña ntáka'an ña tuku tú'un é ña ini ña ne, kidáa ne, te xēe ña'a, ña é ñá ini nuu i sá'a, o ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, ¿vá ña ka'an ntú ña te ntákuluku nto?

²⁴ Ntá tsi te un ntíí ntíí ntó ka'an nto tú'un é tá'xi Xuva kō né, te xēe ñá'a, ña é ñá ini nuu i sá'a ne, o te xēe uun ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, koto ña neé ña'a ña ne, kūtuni ña tsí ío kuétsi ña kuēnta íña tú'un va'a é ntáka'an nto san.

²⁵ Kutuni ña nee é ñu'u xū'u nima ña ne, nakunchíti ña nuu Xuva ko ne, kunuu ini ñá ña. Kutuni ña tsí nuu mé'ñu ntí'xe Xuva ko ntō.

Vii nto vata xkoó ini nto, ntá tsi na kuiñi ūkun

²⁶ Vía ve né, ení, dá ntánataká nuu nto ne, ió ntó ne, kuvi kata nto; ió ntó ne, kuvi nakuá'a nto ña'a san; ió ntó ne, kuvi ka'an nto tú'un é tá'xi Xuva kō é kūtuni nto; ió ntó ne, kuvi ka'an nto tuku tú'un é ña ini nto; ió ntó ne, kuvi ka'an nto neé kani tú'un tú'un ña. Kuān koo vii nto vata koo é díí ka kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, un ntíí ntíí nto.

²⁷ Tē xoó ncho ka'an í tuku tú'un é ña ini í ne, na kā'an úvi uni ñá'a, ntá tsi kuvi kuu uun ña na ká'an ña. Kidáa ñe, kuntítsi uun ña é ntáda ntaa neé kani tú'un tú'un é kāká'an ña.

²⁸ Ntá tsi tē xoxo nté uun ña é ntada ntaa neé kani tú'un sá'a ne, díí ka vá'á o é ña ká'an kue'en ña tuku tú'un é ña ini ña da ntánataká nuu ña. Diin diin tsi na ká'an ntá'ví mii ña ni Xuva kō.

²⁹ Tē xoó ncho ka'an í tú'un é xe'é Xuva kō é kūtuni ñá ne, uvi úni tsi ña na ká'an ña. Na kīni ña nguíi sán ne, na ká'an ñá te nuu é ntaā i é kāká'an ña.

³⁰ Ntá tsi tē xe'é Xuva ko tú'un é ká'an túku ña'a, ña tsvi íkán né, na tēe kádin ña é kāká'an dí'na san.

³¹ Kuví ka'an nto, un ntíí ntíí nto e ní'i nto tú'un é tá'xi Xuva kō, ntá tsi kuentá uun xntō, vata koo é un ntíí ntíí nto kutú've nto ne, ntuka'nu ini nto.

³² Xoo é ní'i i tú'un é xe'é Xuva kō ne, kuvi kada kú've míi nee ura ká'an.

³³ Tsí ña ntio Xuva ko é kōo da vántiñi o kuintoo ō, tsí ntio ña é diin diin tsi kuintoo ō.

Vatá xkoó ini un ntíí ntíí ení kō, ña ntákuinti'xe i sán ne,

³⁴ ñad'í san ne, diin diin tsi na kuintoo ña ini ukún kán, tsí ña vá'á ó te ka'an ña. Kantio é kuiko ñu'u ña vatá ó kaka'án lei Xúva kō.

³⁵ Tē neé ncho kutuni ñá ne, na tsixe'e ña xii ña tē neé ña nú vi'i ña kán. Tsi ña vá'a ó é ká'an ñá ini ukún kán.

³⁶ ¿Nté ó ntu? ¿Vá nta'a ntú nto vé'xi tú'un Xuva kó kuan? Nté ña te da mí xnto ni n'i'í nto tú'un ña.

³⁷ Xoo é káka'an i tsi ni'i i tú'un é xe'é Xuva kó é ká'an ná ña ne, o tē dóo ini ña Xuva kó ne, na kīni ñá tsi sá'a é kakā'u ú ña ntó ne, uun e tá'xi Xuva kó é káda ntaa o.

³⁸ Ntá tsi tē xoó ña'a ña káde ña kuenta tú'un sán ne, ña kú de nto ña kuentá di.

³⁹ Dukuān ne, ení, kákan nto nta'a Xuva ko na tá'xi ña é ká'an ntó naa ñe ne, ñá ku e'nté nuu nto é na ká'an ñá'a san tuku tú'un é ña ini ña.

⁴⁰ Ntá tsi da neé ka é vii ntó ne, ñá ku dotó tsi vii nto ne, kuentá uun xnto ka'an ntó vatá ó ntio Xuva kó.

15

Dā ntóto Cristu

¹ Ení, ntio ko é na naka'an ntó tú'un va'á san é nañé'e ú nto kídaā nté koo nakáku ó. Divi tú'un é kuinti'xe nto kídaa ne, kuan tsi ó ntákuinti'xe nto vevii di.

² Kuenta iña tú'un sa'á ne, nakáku nto, tē ña xtuví mii nto tú'un vatá o ka'an ntódo ú ni ntó ne, tē ña te é ntaā i é kuinti'xe nto.

³ É ká'an u ni nto tú'un é dii ka nuu á'vi i é ni'i ko: é xi'í Cristu kuénta iña kó, vatá ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kó ne,

⁴ íntü'xí ña, ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, ntóto ñá vatá ó kaka'an tú'un Xuva kó.

⁵ Kídaā ne, iní Pedrú san ña ne, dá ku e ví'i ne, iní pustrú ña nguíi san ñá di.

⁶ Rkontúví ne, ú'un siéntu ñá'a, ña ntákuinti'xe i san, ini ña ña é uun ito tsi. Ió ñá ntóo ká ña; ió ñá ne, é xi'í ña.

⁷ Uun ká tuku ntuví ne, iní Santiau ña; kídaā ne, un ntíi ntíi pustru ña ini ña ña di.

⁸ Dā ntíi ata í ne, iní u ñá dí, xu'u é vata kaa uun i'xa é kákú xe'e kaa u.

⁹ Tsi xu'ú ne, dii ka dutsi u é un ntíi ntíi pustrú san ne, ntē ña nuu á'vi ko é ká'an ña'a san é pustrú u, tsi dóo dé xení u ni ña ntákuinti'xe i Xuva kó kídaā.

¹⁰ Ntá tsi dóo vá'a ó de Xuva ko ni ko dá nadama ñá ko vata koo é kúvi u vata kaa ú sa vevii. Ná te dotó tsi ni eté xaa u e dóo va'a e tá'xi ña ko, tsi xu'ú ne, dii ka kade tsiñu u é un ntíi ntíi ña nguíi san. Ntá tsi ña te da mí tsú kade tsiñu u, tsi Xuva ko nuu ña nimá ko ne, divi ña kade ña tsiñu va'á san é káde u.

¹¹ Ntá tsi ña té ini te xú'ú ne, o ña nguíi san ntáde ña tsiñu san, tsi ntánañé'é nti tú'un Xuva kó né, divi e kuinti'xe nto.

Tē ntóto ña xi'i

¹² Ntá tsi tē ntáka'an ntódo nti tsi ntóto Cristu dá xi'i ñá ne, ¿nté kui ió ntó ne, ntáka'an ntó tsi ña ntántoto ñá xi'i san, kuan?

¹³ Tē dí ña ntántoto ñá xi'i san ne, Cristú ne, ña ni ntóto ña di.

¹⁴ Tē dí ña ni ntóto Cristú san ne, é ntaā í e ntáka'an ntódo nti ne, e kuinti'xe nto ne, é ntaā í; ñá tē neé nuu á'vi.

¹⁵ Tē dí kuān ó ne, ntáde vetē nti iña Xuva ko, tsi ntáka'an nti é nantoto Xuva kó Cristu dá xi'i ña. Ntá tsi ¿nté ntu ó nántoto ña ñá kuan, tē dí ña ni ntoto ñá xi'i san?

¹⁶ Tsi tē dí ña ni ntoto ñá xi'i san ne, nté Cristú ña ni ntoto ñá di.

¹⁷ Tē dí ña ni ntóto Cristú ne, é ntaā í e ntákuinti'xe nto ne, ña tíví xoó kada ka'nu ini i ni kuétsi nto.

¹⁸ Tē dí kuān ó ne, un ntíi ntíi ña xi'í, ña é kuinti'xe i Cristu dá xi'í ne, ñá ni xēe ntá'a Xuva kó.

¹⁹ Tē dí da ntántito tsi o ñuxiví a e ntantétu ó Cristú ne, dii ka nta'vi ide ó é un ntíi ntíi ña'a san.

²⁰ Ntá tsi ñá te kuān ó kuvi, tsi é nuu é ntaā í ne, ntoto Cristu dá xi'í ña. Vata kaa kiti vidin e kú di'na ma é tatá kó kaa ña, tsi di'na ña ntóto ña é un nti'í ó.

²¹ Uun tsi ñatíi idé ña kuétsí é ió doxi'í san ne, uun xtuku tsi ñatíi ntóto ña vata koo é ntóto ña xi'í.

²² Vata ó ni'i ko é kuvi o é kuétsí Adaán ne, kuan ó ni'i kó ntuví iña kó nta'a Cristu.

²³ Ntá tsi kuíni ukún ó ntoto o, vatá ó kaduku ntée o. Di'na Cristú odo núu ña ntóto ña. Kídaā ne, dá naínu xtúku ña ne, ntoto un ntíi ntíi ña kaka'an í ña.

²⁴ Rkontúví ne, xēe ntúvi é ntíi ñuxiví san. Tē kúvi nantí'í Cristu é un ntí'í ña tsiñu na'nu i sán, ni ña ntáde kú've san, ni ún ntíi ntíi ña'a, ña e dóo ió i é víi ne, da kídaā naku'é ña da kaníi mí káde kú've ñá nta'a Xuva kó.

²⁵ Tsi Cristú ne, kantio é kadá kú've ka ña un tsi da nté kúvi víi ña ni ún ntíi ntíi ña ntaínchu'vi ña.

²⁶ É ntíi ata í e kaínchu'vi ñá ne, divi sán doxi'í san ne, nantí'í ña di.

²⁷ Tsi Xuva kó ne, xe'e ñá é kodo núu Cristu é un ntíi ntíi nuu i. Ntá tsi é káka'an o "un ntíi ntíi nuu í san" ne, ñá te kaka'an o te kodó nuu ña iña Xuva ko, tsi Xuva kó xe'é ña é kodo nuu ñá un ntíi ntíi nuu i.

²⁸ Tē kúvi idé I'xá Xuva ko nūu i sa'a ne, naku'é ña é kadá kú've Uva ña iña ña. Dukuān né, da neé ka nuu í ne, di'na ká Xuva kó.

²⁹ Tē ña kuan koo kúvi ne, ¿nté kui kuān xkoó ini kú ña ió ñá kuān é tuku ña'a kutsi ntute ña naa ñá xi'í san? Tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, ¿nté kui kuān xkoó de ntu ña kuan?

³⁰ ¿Nté koo ntu é da nuu da kuíi tsi ña u'vi ni'i nti ntuví iña ntí kuan?

³¹ Uten uten doko sá kanakí'í ña ntuví iña ko. Nuú é ntaā i. Nuú é ntaā í di tsi dóo diní

ko kuenta iña nto, tsi ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesūristu.

³² ¿Neé ntu tsiñu nāá u ni ñāñā san, vatā ó de ña ñuú Efesú san ne, tē dí ña ni ntoto ñā xi'í san? Díi ka vá'a ó na kō'o ka'xi o, tsi tevāá ne, kuví ó.

³³ Ñā ku dā vá'a nto é kaní nta'ví ña'a san nto. Tsi kuví nti'xe vatā ó kaka'an ña'a: "Te kuvē ta'an ó ña kini ntāa sán ne, xtuví mii ó é vá'a é ini o", koo ka'an ña.

³⁴ Na ntūtni ntó ne, víi nto é vá'a. Ña kú de ká nto é kīni kaa san. Tsi ío ntó ne, ñā ini ntó Xuva kō. Kaka'án u sá'a vata koo é na kúka'an nuu nto.

¿Nté ntu o kantoto ñā xi'í?

³⁵ Á te ío ntó ne, kadā kuení nto: "¿Nté ntu koo ntoto ká ña xi'í san? ¿Nté ntu kaa kúñu ñā?", koo ka'an nto.

³⁶ Ñā ku tsixē'e tūntu nto. Tsi tsíkin, kiti kaí'xi nto ne, ¿ntē ntú koo kue'nu tē ña di'na té'u?

³⁷ Tsi é kaí'xi ó ne, é tūku kaa te kéne. Tsi da mii tsíkin dá i'xi nto, kuān té tsikin trigú ne, o da neé ka tsíkin.

³⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é un é un tsíkin sán xuku i ni kiti i vatā o é ntio ña. É un é un tsíkin sán ne, é un é un nuu i di.

³⁹ Da neé ka nuu kúñu sán di ne, ñā te úun tsi nuú i kúvi. Tsi uun tsi nuu i e kúvi kúñu ñā'a sán ne, é tūku ntāa kúñu kīti san ne, é tūku ntāa kúñu láa sán. Kúñu tsáká sán di ne, é tūku ntāa.

⁴⁰ Kuan tsi o kúñu é ío é dukún kán di, tsi ña te dadí ñta kúñu é ío ñuxiví a. Ntá tsi ntuvi kúñu sán ne, dōo vá'a ntāa. Ntá tsi e tūku ntāa kúñu é ío é dukún kán é kúñu é ío ñuxiví a.

⁴¹ Ngántií san ne, dōo va'a ntuve i ne, dōo va'a ntuve xoó san di, ni xntiví san di, kuān te e tūku e tūku ntāa. Xntiví san ne, e tūku e tūku ntāa é un é un di.

⁴² Kuan tsi koo kuví te ntóto ña'a, ña é xi'í san di. Kúñu e kaí'xi ó ne, kate'u, ntá tsi kúñu é ntóto ne, nté uun ito ká ña kuví.

⁴³ Kúñu e kaí'xi ó ne, ñā tē neé nuu á'vi, ntá tsi tē ntóto ne, dōo va'a. Vitā kue'en kúñu sán te i'xi ó, ntá tsi tē ntóto ne, dōo ntií.

⁴⁴ Te i'xi ó ne, uun kúñu kúvi o, ntá tsi kúñu é ntoto ne, dadí ni kúñu Xuva kō. Vatā ó ío kúñu kō ñuxiví a ne, kuan kōo ni'í ko kúñu ko te kué'en o ntá'a Xuva kō.

⁴⁵ Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: "Aadaan, ñā kui úun ne, ní'i ña ntūvi iña ña vata koo é kutuvi ñā ñuxiví a", ka'an. Ntá tsi Aadaan, ña ntií ata i kán ne, ní'i ña é kúvi ta'xi ña ntuvi iña ko é kuntoo o ni Xuva kō.

⁴⁶ Ntá tsi ña te kúñu kō é kuntoo o ni Xuva kō é ní'i ko di'na, tsi di'na kúñu kō é ntuvi nte'u. Da kidáa ní'i ko kúñu é kuntoo o ni Xuva kō.

⁴⁷ Ñatíí, ña kui úun ne, nté'ú kúvi ña ne, kaduku nté ña ñuxiví a. Ña kuví úvi san ne, Tó'o ko ña. E dúkún kan vé'xi ña.

⁴⁸ Kúñu kō é ní'i o ñuxiví a ne, vata kaa kúñu ña kúvi nte'u kaa. Kúñu é ní'i ko e dukún kán ne, vata kaa kúñu ña e dukún kán kaa.

⁴⁹ Vata ó ntúvi ó ña kúvi nte'u ñuxiví a ne, kuan koo ntuvi ó ña tuví e dukún kán di.

⁵⁰ E ncho ka'án u ni nto, éni: Nee é iña kúñu ni iña xiki kúvi ne, ña kúvi ní'i mí tuví Xuva kō. Tsi da neé ka é kate'ú ne, ña kúvi ní'i é kutuvi ntií dañu ntúvi.

⁵¹ Kini nto ve tsi ntaa ú ni nto úun nuu i é nté uun xoxo íni i: Ñā te ún ntií ntií ó kuví ó, ntá tsi un ntií ntií ó nadáma kúñu kō.

⁵² Uun da'na nchuvii, vata koo kuví é nakuéni o, te éku trunpeta san é ntií ata i. Tsi kueku trunpeta san ne, kidáa ntóto ñā xi'í san e nté uun ito ka ña kuví ña. Xo'ó é ntántoo ká ó ne, ura tsi i nadama kúñu kō di.

⁵³ Kantio é nadama kúñu é kate'ú san ní kúñu é ña katé'ú san. Kantio é nadama kúñu é kantí'i ní kúñu é kutuvi ntií dañu ntúvi.

⁵⁴ Tē nádama kúñu é kate'ú ní é ña katé'ú ne, te nádama kúñu é kantí'i ní é ña kantí'i ne, kidáa ne, kuntaa é káka'an tú'un Xuva kō: "Ña kōo ká doxi'í, tsi kúvi idé Xuva ko ní i", ka'an.

⁵⁵ ¿Ña nta'vín ntun, doxi'í? ¿Mí'i ntu é kúvi víin kan ní nti? ¿Mí'i ntu kuví ntuku kuí'ín kan nti?

⁵⁶ Tsi kantuku kuí'í doxi'í san ko kuénta iña kuétsi kō ne, kútuni ko tsi ío kuétsi ko kuénta iña léi san.

⁵⁷ Ntá tsi ntadí'vi Xuva kō é káta'xi ña é kúvi víi o ni dóxi'í san nta'a Tó'o ko Jesūristu.

⁵⁸ Dukúan né, éni, kuntíkin nto é ña ku xtuví mii ntó e ntákuinti'xe nto; ña ku díta nto tūku itsi. Díi díi ka na kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, tsi nto'ó ne, ini ntó tsi ña te é ntaá i e ntáde tsiñu nto ni Xuva kō.

16

Dómēni é ntánatakā ña iña ta'an ña

¹ Kuenta iñā domēni é ntánatakā nto iña ta'an ko, ña kuinti'xe i sán ne, kate'ē nto vata ó nañé'e u ña ntákuinti'xe i ñuú Galacia.

² É kui uun ntúvi vité san ne, naki'í da'an ntó domēni, vata kaa e ní'i nto. Na kōo tú'vē nto vata koo é ña kantio é natakā ntó tē xee u.

³ Tē xee u ne, kada vá'a u tutu é kuní'i ña é nakaxnúu nto é k'ín ni'í ñā domēni iña ta'an ko, ñā ntōo ñuú Jerusalem.

⁴ Te kántio é k'ín u ne, k'ín u ní ñā di.

Mí'í nchó k'ín Pablu

⁵ Kíkoto ní'ni ú nto te ita ntí'xin ú ñuú Macedonia, tsi itsi ikán kuita ntí'xin u.

⁶ Ñā iní u te kuví kutuvi u ni nto, kuān te uun dá'na, o dá nté kuita ntí'xin ntuvi ví'xin

san. Kidáā né, kuvi xntii ntō ko dá n̄i kī'ín u mí ntio é kī'ín u.

⁷ N̄a ntio ko é uun da'na tsi koto ni'ni ú nto, tsí kuān te nté kaa ntuvi kutuví u ni nto, te Xuva kō ntio ña.

⁸ Kuntétu ka ú i'a ñuú Efesu da nté kūvi viko é nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko iña i é ta'vi ō,

⁹ tsí dóo iō tsiñu Xuva kō é kāda tsiñu ú i'a ne, dōo vá'ā ó kakuvi, kuān te dóo iō ñá ntáka'an ntée ko.

¹⁰ Tē xee Tímoteú ne, víi nto ña kuenta vata koo é káān ña, tsí iña Xuva ko káde tsiñu ña vatā ó de ú xu'u.

¹¹ Dukuān né, kuiko ñu'u nto ñā ne, xntii nto ña na kī'ín ka ña itsi ña vata koo é vā'á koo naxee ña mí tuví u. Tsí xu'ú nī ña kuinti'xe i sán ne, ntántétu ntí ña i'a.

¹² Ení ko Ápoló ne, dōo ikán u da xe'e nā kíkoto ni'ni ña nto ni tá'an ko ña nguú san, ntá tsi ña ni ntio ña kī'ín ñá vevii. Ntá tsi kī'ín ñá tē ni'i ña ntuvi.

Tū'un da nt'í tutú san

¹³ Kuenta tsí víi nto; ñá ku xtuví mii nto é ntákuinti'xe nto. N̄á ku u'ví ntó; na kütíi nto vata kaa é tíi nto. Koo ntii ntō.

¹⁴ Da nēé ka é víi ntó ne, víi nto é ntákuinima ntó ta'an nto.

¹⁵ Iní ntó, éni, tsí Stefanu ni ñavi'i ña ne, di'na ña kuinti'xe ña é da xōó ka ña ntoo ñuú Acayá san. Nté ntúvi tsikán ne, da mii é ntáxntii ña ta'an kō, ña ntákuinti'xe i san.

¹⁶ Kakan ú nto é kuiko ñu'u nto ñā'a, ña vata ntáa ña tsikan. Kuān koo víi nto dí, ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña ntáde tsiñu ni'i nto, nī ña ntáxntii nto.

¹⁷ Dōó diní ko tsí é xee Stéfanu ni Fortunátu ni Acáicu, tsí divi ñā ntáde ña é ña ni kuvi víi nto é xoxó nto i'a.

¹⁸ É nāxnuu ka'nu ña nimá ko vatā o dé ña ni ntó di. Koto nto ña, tsí dóo va'á ña'a ña.

¹⁹ Un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san, ña ntoo i'a ñuú Asia ne, taxnuu ña ntiusi nto. Aquila ni Prísila ni un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san e ntánataká nuu ña nú vi'i ña kán né, taxnúu ña ntiusi ntó di, ta'an nto, ña ntákuinti'xe Xuva kō.

²⁰ Un ntíi ntíi ta'an kō, ña ntoo i'a ne, taxnúu ña ntiusi ntó di. Nanume ta'an nto kuenta iña Xuva ko.

²¹ Xu'u é Pablú u ne, mii u ka'u u sá'ā é taxnúu ú ntiusi nto.

²² Tē xoó ña ntío i Tó'o ko Jesūcristú ne, na ni'i mii ña é nto'o ña nta'a Xuva kō. ¡Nā nainú náne'e Tó'o kō!

²³ Na kunūu mé'ñu kunuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto.

²⁴ Ntio ko é kütuni nto tsi dóo ntio kó nto, tsí uun tsi kúñú kúvi o nī Tó'o ko Jesūcristu. Kuan tsí koo é ká'an u ni ntō, xu'u é Pablú u.

Tutu é kuvi ũyi e táxnũu San Pablu iña ñá ñuú Corintu

Taxnũu Pablu tú'un iña ña kuinti'xe i, ñá ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablu u ne, pustrú u iña Jesúcristu, tsí kuān o e ntio Xuva kō. Ntúvi u ení ko Timoteu táxnũu ntí tutú sa'á iña ña kuinti'xe i Xuva kō, ña ntánataká nuu iní ukun ñuú Corintu, ni un ntí ñá ña ntáduku ntée Xuva ko da kaníi ñuú Acaya.

² Na naxnuu viko Xuva ko ntō. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto, divi ña ni Tó'o ko Jesúcristu.

Nté o ntó'o Pablu

³ Ká'an o ni Xuva ko, uvá Tó'o ko Jesúcristu, tsí dóo va'á ña. Tsí divi ña é uva ko ña e dóo kantunta'ví iní ña kō, é kanatsu'un ka'nu ña iní kō é ví'a é uten.

⁴ Xuva kō ne, kanatsu'un ka'nu ña iní ko da nées ka nuu i e ntánto'o kō vata koo é kúvi natsu'un ka'nu o iní ta'an ko, ña e ntánto'o i di, vata tsí ó de Xuva ko ni kō.

⁵ Tsí kuān te dóo ntánto'o ntí kuenta iña i e ntántikín ntí Cristú ne, ntá tsi divi tsí ña dóo kanatsu'un ka'nu ña iní ntí di.

⁶ Tē ntánto'o ntí ne, ntánto'o ntí vata koo é nāku'un ka'nu iní nto, vata koo é nākaku nto. É nātsu'un ka'nu Xuva kō iní ntí vata koo é nātsu'un ka'nu ntí iní nto di vata koo é kutíi nto é nto'o nto vatā o ntánto'o ntí.

⁷ Dóo ka'nu kuini ntí ni ntō tsí iní ntí tsi te kuān o ntánto'o nto vatā o ntánto'o ntí ne, kuan tsí ó kanatsu'un ka'nu Xuva ko iní ntō vata tsí ó de ña ni ntí.

⁸ Ntio ntí é kūtuni ntō, ta'an ko, nté o ntó'o ntí ñuú Asia. Un vá'a tsi ntó'o ntí íkán. Dókó sá ña ni kutíi ntí. Tsí kúvi ntí, kuini ntí.

⁹ Ntá tsi kutuní ntí tsi da mií é kúvi ntí, vata koo é kūtuní ntí tsi ña te mií ntí ío ntí é víi ntí, tsi Xuva kō é ío ña é víi ña, tsí divi ña é kanantóto ña ña xi'i.

¹⁰ É nakákú Xuva kō ntí di'na dá dokó sa ni xi'i ntí ne, kuān koo víi xtukú ña. Iní ntí tsi nakáku xtúku ña ntí tē xee doxi'i e dóo ntíi iní í,

¹¹ te divi nto xntíi ntō ntí é ká'an ntá'ví nto kuenta iñá ntí. Te títin ña'a ka'an ntá'ví ña iñá ntí ne, títin ña'a naku'e ña sintiá'ví nta'a Xuva kō tsi ni'í ko é vá'a nta'a ña.

Nté kui ña ni ñé'e Pablu ñuú Corintu

¹² Tó uun nuu i e dóo ka'nu kuini ntí: tsi ñá te nēe kuetsí ntí tsi ña ni idé ntí nuu i é kīni kaa ñuxiví sa. Tsi dé ntaá ntí é ká'an ntí ni ntō é nuu é ntaá i. Tsi da xe dóo va'á Xuva kō né, xntíi ña ntí é kuān o dé ntí, tsí ña kúvi

víi ntí nuu i é vá'á tē dí ña Xuva kō kaxntíi ña ntí.

¹³ Dā ntátaxnũu ntí tutú nta'a nto ne, ñá te tū'un e dóo xū'u ntáka'an ntí ni ntō, tsí ntáñe'e diki nto tū'un é ntáka'an ntí. Ntio ko é na kí'in diki vá'a nto,

¹⁴ vatā o kue'en diki kúdii nto un siin e ntáka'an ntí ni ntō, vata koo é ka'nu kuini ntō kuenta iñá ntí ne, ka'nu kuini ntí kuenta iña ntō di, tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'o ko Jēsuu.

¹⁵ Tsí iní u sá'a ne, di'na mí ntoo nto kí'in u kíkoto ni'ni ú nto, kuini kō, vata koo e dóo díní nto uvi íto é kōto ni'ni ú nto.

¹⁶ Tsí ntio ko é kuíta ntí'xin u mí ntoo nto te kué'en u itsi ñuú Macedoniá ne, te kuíta ntí'xin xtúku ú da xkókoo ú, vata koo é xntíi ntō kó te kué'en xtúku ú itsi ñuú Judea.

¹⁷ ¿Ña vá'a ntú ó ni dē kuení ko, te kuini ntó? ¿Ntákuinti'xe ntu nto te dotō tsí kax'é e ú xu'u ko é víi u, o tē ña víi u, vata tsí ó de ña é ña ntántikín Xúva kō?

¹⁸ Kutuní Xúva kō tsí nuu é ntaá i é káka'an ntí ni ntō, ñá te dotō tsí kaka'an ntí.

¹⁹ Ntuní ntí Silvanu ni Timóteu ne, ntáka'an ntódo ntí ni nto iña Jesúcristu, I'xá Xuva kō. Divi ña ne, kaka'an ña é nuu é ntaá i, ñá te dotō tsí kaka'an ña.

²⁰ Tsí divi ña ne, dē ntaa ntí'í ña é un ntí'í e tá'xi Xúva kō xu'u ña. Dukuān ne, ntáka'an o "Kuan tsi koo na kōo" da ntáka'an o tsí dóo ka'nu Xuva kō.

²¹ Xuva kō ne, é tā'xi ña é kuve ta'an kūtū o Cristu. Mií ña nākaxnúu ña kō.

²² É xntéé na'a ña ko vata koo é kūtuni ko tsi ntáduku ntée o ña. Tsi tá'xi ña Espiritú Sántu san é kunūu ña nima ko vata kaa uun káa é ntéé na'a nima ko.

²³ Ntá tsi ña ni nákuíta ntí'xin ú ñuú Corintu vatā ó kaka'an u, tsí ña ni ntio ko é kuntōo ntá'xa nto kuenta iñá ko. Iní Xúva kō tsí nuu é ntaá i.

²⁴ Tsi ñá te ntí'í ntádē kú've ntí nté koo kuinti'xe nto Xuva kō, tsi é ũve tá'an kutu nto ña. Ntá tsi ntio ntí xntíi ntí nto e díí díí ka kuntōo díní nto nta'a Xuva kō.

2

¹ Dukuān ne, ña ni ntio kó kí'in xtúku u kíkoto ni'ni ú nto tē dóo kuntōo nta'xa nto.

² Tsi te xū'ú víi u é kuntōo nta'xa nto ne, ¿xóo ntu víi i é nakunuu díní nimá ko, tē ña divi ntó?

³ Dukuān e táxnũu ntí tutú san iña nto, vata koo é ña kutuví nta'xa ú kuenta iña nto te xee ú mí ntoo nto, tsí ntio kó kutúvi díní u kuenta iña nto. Tsi te kutúvi díní u ne, dadíi kūtōo díní o ni ntō.

⁴ Dā dé va'á u tutú san ne, dōo dé kuení ko, dōo ntí'í iní ko. Un tsi nte éku u. Ntá tsi ña ni de vá'á u tutú san é na kūtōo nta'xa

nto, tsí vata koo é kütuni nto tsí ña te nté kaa kuinimá ko nto.

É káda ka'nu iní ña nī ña edé kīni kaa

⁵ Ntá tsi te ūun ña'a dé ña é kutúvi nta'xa ú ne, ñá te mií tsú kutúvi nta'xa u, tsí iō ntó é kūntoo nta'xa nto kuēnta iña i é edé ña di. Ká'án ú tsi "iō ntó" vata koo é ña ká'an ú te un ntí'i ntó.

⁶ Exée o tsi é nant'ō nto ña, dókō sá un ntí'i ntíi nto.

⁷ Vevii ne, dii ka vá'á ó te káda ka'nu iní nto ni ña, te nāxnuu ka'nu nto iní ña vata koo é ña kutúvi kue'en ñá dontíni.

⁸ Dukuān ne, kaikán u nta'a nto te kué'é nto é kütuni ña tsí ntio nto ña.

⁹ Di'na táxnūu ú tutú kuenta iña núu i sá'a é kōto ntee ú nto te káda ntaa nto é un ntí'i é ká'án u ni ntó.

¹⁰ Da xōó ka ña'a é káda ka'nu iní nto ni ña ne, kada ka'nu iní u ni ña di. Da neé ka nuu i é dé ka'nu iní u ni ña'a nuú Cristú ne, dé ka'nu iní u ni ña kuēnta iña nto,

¹¹ vata koo é ña kuvi víi é ña vá'á san ni ko. Tsí iní vá'á o nté xkoo de.

Dōo ntí'i iní Pablu ñuú Troa

¹² Dā xee u ñuú Troa é ká'an ntódō ú kuenta iñá Cristú ne, dōo vá'a ni'í itsi é kada tsiñu ú iña Tó'lo kō.

¹³ Ntá tsi ña dīni nuu nimá ko, tsí ña ni naní'i ko ta'an kō Tito. Dukuān ne, nakué'e ú ña ntoo ikán doka'nú iní ne, dá kué'én u ñuú Macedonia.

É kaxé'e Xuva kō é kúvi víi ña

¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō tsí nguentúvi kata'xi ña é kúvi víi ntí, tsi kúvi dé Cristú ne, ntántikín ntí ña. Dā mí'i ka ntáñ'e é ntí ne, ntainí'i ntí tú'un iña ña vata koo é kütuni ñá'a xoo ñá'a é divi ña. Dukuān ó kaika tú'un iña ña dá kanñi ñuxiví sa, vatā ó kaika diko i e dōo vá'a ñe'e.

¹⁵ Ntí'i ne, vata kaa díkō kutu é kaxé'e Cristu ntá'a Xuva kō ntáa ntí, uun díkō i é kaika mé'ñū ña ntánakáku san ní ña ntákunaá san.

¹⁶ Dā iní ña ntákunaá san ne, kutuni ña é ni'í ña dóxi'i. Dā iní ña ntánakáku sán ne, kutuni ña é ni'í ña ntuví iña ña. ¿Xoó ntu kuvi víi i nuu i sá'a? Mii tsi Xuva ko tá'xi ña é kúvi víi ntí.

¹⁷ Ntí'i ne, ñá tē ntaika ntí ntádikō ntí tú'un Xuva ko vatā ó de ña nguui. Nā tē ntánadama ntí tú'un ña, tsi ntáka'an ntaa ntí tú'un Xuva kō, ñá tē ntaéni nta'ví ntí ña'a. Tsi mií Xuva kō táxnūu ña ntí ne, é kúve ta'an ntí nī Cristu.

3

Tū'un xee é naxtúvi Xuva kō

¹ ¿O ntádé kuení ntu nto tē ntáka'an xtúku ntí ni ntó tsi dōo va'á ntí? ¿O ntio ntu nto é kúido ntí tutú sa xee ntí mí ntoo nto vata

koo é kütuni nto xoó ña'a ntí? ¿O kantio ntu é kákán ntí nto tutú sa, vatā ó de tuku ña'a?

² ¡Ñá'a ni san! tsí divi ntó e kúvi nto tutú san é ni'í ntí. Tsi divi ntó ne, vata kaa uun tutu é ntéé na'a nimá ntí é kīni un ntí'i ntí ña'a san, naku'a ña.

³ Tsi ntó'ó ne, vata kaa uun tutu é de vá'a Cristu é ni'í ntí. Nā te tīnta ni xé'e, tsí Espiritu Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntúvi. Nā te āta xúu ni kanteé na'a, tsí nima ñá'a san é kánteé na'a.

⁴ Dōo ntaíntee iní ntí Xuva ko kuēnta iñá Cristu.

⁵ Tsi ña te mií xnti iní ntí nté koo víi ntí, tsí nee iña é ncho víi ntí ne, vé'xi nta'a Xuva kō.

⁶ Divi ña nañ'e é ñá ntí nté koo víi ntí tsiñu kuenta iña tú'un xee san e xtúvi ña. Tū'un xee san ne, ñá te tú'un é ntéé na'a é kada ntaa o vatā ó lei Muisee, tsí ntuví iña ko é vé'xi nta'a Espiritu Sántu. Tsi tú'un é ntéé na'a san ne, kaka'an tsí ni'í ko dóxi'i san tē ña ni de ntáa o, ntá tsi Espiritu Sántu sán ne, kata'xi ña ntuví vá'á iña ko.

⁷ Tú'un e xtúvi Xuva kō kidaā ne, āta xūu tsí kanteé na'a. Ntá tsi un tsi kaxi'í nuu ka'nu nuu Muisee da kí'i ña tú'un san. Ntē ña ni kutíi ña Israeé san koto ña nuu ña, tsi dōo kaxi'í nuu. Ntá tsi da kuifí da kuifí tsi kanta'va ntúve i san. Te kuān o xi'í nuu ka'nu da xee tú'un é ni'í kó doxi'í san ne,

⁸ ¿nté ntu kaa dií dií ka'nu tú'un e tá'xi Espiritu Sántu san?

⁹ Tē dōo ka'nu kúvi dá xee lei é ni'í kó doxi'í ne, dií dií ka ka'nu kuvi dá xee tú'un é ká'an Xúva kō tsi ntí'i kuétsi kō.

¹⁰ Lei e xtúvi ñá di'na ne, dōó ka'nu, ntá tsi vevii ne, ña ká'nū ka vata kaa tú'un xee san.

¹¹ Tē dōo ka'nu kúvi da xtúvi ña lei é ña na'a ni idiá'vi ne, da dií dií ka ka'nu kuvi dá xee tú'un e ntá dañu ntúvi kaidiá'vi.

¹² Nuú é ntaa i tsi iní ntí tsi kuān koo kuvi. Dukuān é ntáka'an ntaa ntí ni ntó.

¹³ Nā ntáde ntí vatā o dé Muisee. Tsi Muisee ne, dávi nuu ña nuu ña dōo san vata koo é ña kiní ña Israeé san tsí kanainu kudii é kaxi'í nuu nuu ña.

¹⁴ Nā Israeé san ne, kúka'xi díki ña; ñá ntáñ'e é díki ña. Kuan tsí ó ntee dōo san nuu ña vata koo é ña kí'in díki ña da ntánakuá'a ña tú'un āta san e xtúvi Xuva ko ntá'a Muisee, tsí mií tsi Cristu kuvi víi ña naki'í ña dōo san é ntee nuu ña vata koo é kí'in díki va'á ña.

¹⁵ Vata da e ntánakuá'a ña lei Muisee san vevii ne, vatā ó te kanteé dōo san nuu ña vata koo é ña kí'in díki ña.

¹⁶ Ntá tsi tē xoó ña'a xkokoō ñá ne, nakuntíkin ña Tó'lo kō ne, naki'í ña dōo san é ntee nuu ña.

¹⁷ Uun tsi Xúva ko ni Espiritu Sántu sán ne, xoo ñá'a é nuu Espiritu Xúva kō nima ñá ne, ntaika xaa ña.

¹⁸ Un ntií ntií o é ña katavi núu ka doó san nuu ko ne, nāxi'í nuu ko vata koo é kīni ó Xuva kō nté kaa ña e dóo va'á ña. Dukuān ne, ntánadama ntí utén uten é ntūvi ntí vata kaa Cristu, tsí utén utén kanata'xi ká ña kō e dóo va'á iña ña. Sá'a é vè'xi nta'a Tó'o kō Espiritū Sántū san.

4

¹ Dukuān ne, ña ntánatavi iní nti, tsi dóo vá'a o dé Xuva kō da tá'xi ña tsiñu sá'a é víi nti.

² Nti'í ne, ñá víi nti uun nuu i é kīni kaa vatá ó de ña é kade xū'u, é kau'vi ña é víi dító ña. Ná tē ntaéni nta'ví nti ña'a; ña ntánadama nti tú'un Xuva kō. Tsi nti'í ne, ntáka'an ntáa ntí nī ñá'a é nuu é ntaā í vata koo é kūtuni nti'í ña tsí dá mii tsí é vā'a e ntáde nti. Iní Xúva kō tsí nuu é ntaā i e ntáde nti.

³ Tē kuiní ña'a te dóo xū'u ntáka'an nti tú'un va'á san ne, ntá tsi ña te un ntií ntií ña, tsí mii tsí ña ntákunaá san é ña ntátekú ña tú'un e ntáka'an nti.

⁴ Tsi divi ñá é ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, kūneé nuu ña. Tsi é ña vá'a san é kade kú've ñuxiví sa ne, édí nuu nuu ña vata koo é ña kīnī ña tsi dóo va'á tú'un va'á san iñá Cristu, ña e dóo va'a. Tsi te kīni ñá Cristu ne, kīnī ña nté kaa Xuva kō di.

⁵ Dá ntáka'an ntódo ntí ne, ñá te kuēnta iña mii nti ntáka'an ntódo nti, tsi kuenta iña Jesúristu, tsi divi ña e Tó'o ko ña. Nti'í ne, kūdii ña ntáde tsiñu iña nto ntí kuenta iña Jesús.

⁶ Mii tsi Xuva kō, ña é de kú've é xi'í nuu ñu'u san mí nēé san ne, divi tsi ña naxi'í nuu ña nímá nti vata koo é kuenta iña ñu'u san ne, kutuni ko tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu Xuva ko te kīnī ó Cristu.

¿Nté koo kuntoo o e ntákuinti'xe ko Xuva kō?

⁷ Ntá tsi nuu i e dóo nuu a'vi e tá'xi Xuva kō ne, nuu kúñu nti. Kúñu nti ne, vata kaa kídí é kudii nté'u kúvi, ntá tsi é nuu iní i ne, dóo nuu á'vi i vata koo é kīni ñá'a tsí ña te mii ntí kuví víi nti, tsi Xuva kō é kúvi víi ña.

⁸ Kuān te titín nuu i ntánto'o ntí ne, kūtii nti. Kuān té ntánti'í iní nti nté koo víi nti, ntá tsi ió ka cho'o i nté koo víi nti, kuiní nti.

⁹ Kuān te dóo ntántukū nuu iní ña'a san nté koo víi ña nī nti, ntá tsi ña kaxtuví mii Xuva kō nti, tsí kainuu mé'ñu kainuu dáva ña nti. Kuān te ntánantāva ña nti ñu'u kán, ntá tsi ña te ntáxi'í kue'én nti.

¹⁰ Dá mí'í ka ntáñé'é nti ne, ntaíka ni'í ntí doxi'í nti kuenta iña Jesúsú vata koo é kīnī ña'a sán nti ne, kutuni ña tsí kantító Jesuu.

¹¹ Dá ió ka ntuví iñá nti ne, utén utén ntántuvi kuentá nti nta'a doxi'í san kuenta iña Jesúsú vata koo é kīnī ña'a tsí kantító Jesuu,

tsi é ni'í nti ntuví vā'á iñá nti kuenta iña ñá, kuān te xi'í kúñu nti.

¹² Dukuān ne, ntaxé'e nti kúñu nti dóxi'í san vata koo é ni'í nto ntuví iña nto.

¹³ Ió mí úve na'a tú'un é káka'an ña é itúvi ntuví dí'na, kaka'an ña: “Kuñti'xe kó ne, dukuān é káka'an u”, ka'an ña. Nti'í ne, dadii kuñti'xe ntí ni ña tsikán ne, dukuān e ntáka'an nti di.

¹⁴ Tsi iní nti tsi Xuva kō ne, nantóto ña Tó'o ko Jesúsú dá xi'í ñá ne, kuan koo nantóto ña ntí di ne, dá nakí'í ña kó ni ntō, é kuntoo dadii o ni ña.

¹⁵ Un ntií ntií é ita ntí'xin ntí ne, e kúvi kuenta iña nto. Tsi tē kútítin ña'a naxnuu viko Xuva ko ñá né, dóo kútítin ka ña'a naku'é e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ka'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹⁶ Dukuān ne, ña ntánatavi iní nti. Kuān té ntánatavi kúñu nti, ntá tsi utén utén ntánaku'un vá'a nímá nti.

¹⁷ Kuān té ntánto'o ntí vevíi ne, ntá tsi ñá té nté sa ntii tú'un, tsi dá kuíta ntí'xin. Ntá tsi kani tú'un tsí divi é ni'í nti ntuví vā'á kue'en iñá nti nta'a Xuva kō é kutúvi ntii dañu ntúvi.

¹⁸ Ntá tsi ña ntáde ntí kuenta nee e díto, tsi nee e díto san ne, ña te nguñtúvi kaxntii; nee é ña díto san ne, divi é kaxntii ntii dañu ntúvi.

5

¹ Kúñu kō é ió ñuxiví sa ne, vata kaa uun vi'í mí kuntoo taan ó kaa. Tē nti'í kúñu kō ne, iní o tsí ntoo vá'a vi'í vá'a ko iña Xuva ko e dukún kán, mí kuntoo o ntii dañu ntúvi. Tsi ña te ña'a ni de vá'a ña, tsí mii Xuva kō de vá'a ña.

² Dá ntōo ká o ñuxiví sa ne, ntaxkoo kani ó e dóo ntio ko é kuntoo o vi'í vá'a kō é ta'xi Xuva ko tē xeé o nta'a ña e dukún kán.

³ Nakú'un o vi'í vá'a san é kútavi núu o vata kaa du'nu vata koo é ña kuntii nima ko te xi'í o.

⁴ Dá ntōo ká o nī kúñu kō ñuxiví sa ne, ntaxkoo kani ó tsi dóo ntánti'í iní kō. Ntá tsi ña te ntio kō é nakuíta o kúñu kō, tsí ntio ko kúñu xeé kō é ni'í ko nta'a Xúva kō. Ntio kō é nadama o ntúvi iña ko é kantí'í ntuví iña ko é ña kantí'í ntii dañu ntúvi.

⁵ Xuva kō de kú've ñá ko kuēnta iña i sá'a: é ntio ña é ni'í ko ntuví va'á iña kō ne, divi ña tá'xi ña Espiritu ña vata koo é koo ntaá iní ko é ni'í ko.

⁶ Dukuān ne, ñá tē nguñtúvi ntaíntée iní nti, kuān té kuví nti, tsi iní nti tsi dá ntōo ká nti ñuxiví sa ne, dóo iká ntoo nti mí tuví Xuva kō.

⁷ Ntá tsi ntaíka ntikín nti Xuva ko, kuān te ña ntaíni nti ña.

⁸ Dukuān ne, ntaíntée iní nti, kuān te na kuví nti, tsi díi díi ka vá'a ó te tsoo mii

nti kúñũ ntí ne, dá kř'ín nti nta'a Xuva kō, kíkuntóo dadii ntí ni ñā.

⁹ Dukuān né, kuān te ntóo ká nti nī kúñũ ntí, kuān te tsoo mii nti kúñũ ntí ne, ntá tsi ntánti'i nuu iní nti é víi nti nēe é ntio Xuva kō.

¹⁰ Tsí da mií é naxee o un ntí nti o kuntāñi ó nuú Cristu vata koo é nī'i ko nee é duku ntée o, te vā'á ne, o tē ñā vā'a, vatā o de kúñũ kō da intóo o ñuxiví sa.

Tū'un é ntuvá'a o ni Xuva kō

¹¹ Dukuān ne, da xé iní nti tsi dóo donchu'vi ide Xuva kō ne, ntánti'i nuu iní nti ntáka'án nti ni ñā'a te kuñti'xe ñā ñā. Iní Xuva kō nté ntaa nti ne, ntio nti é kütuni ntó dí, te vā'á nti ne, o tē ñā vā'a nti.

¹² Ñā ncho ka'an tükü ntí ni ntó e dóo vā'á nti, ntá tsi ntio nti é vā'á kuini nto kuenta iñā nti vata koo é kuvi nantiko koō nto e ntáka'an ñā'a, ñā e dóo ka'nu kuini i iña tuku ñā'a te vā'á ito ñā, ntá tsi ñā ntáde ñā kuenta te vā'á nima ñā ne, o tē ñā vā'a.

¹³ Tē ntákulukú nti, kuini nto ne, kuenta iña Xuva ko; te vā'á nti ne, kuenta iña nto.

¹⁴ E dóo kuinima Cristú nti ne, kade kú'vē ñā ntuví iñā nti un tsi nte da kütuni nti tsi mii ñā é xi'i ñā kuenta iña ko un ntí nti o.

¹⁵ Vata tsi tē kuédadi xi'i o ni ñā un ntí nti o, vata koo é xo'ó é ntóo ká o ne, ñā víi ka o é ntáde kueni mii ko, tsi víi o nee é ntio Xuva kō, tsi divi ñā xi'i ñā naa ko ne, ntá tsi ntoto xtuku ñā kuenta iña ko.

¹⁶ Vevii ne, ñā ntaíní ka nti ñā'a nté ito ñā vatā o dé ñā'a ñuxiví sa. Kuān o íni nti Cristu kidaa ñuxiví sa, ntá tsi ñā kuán o kaíní ka nti ñā vevii.

¹⁷ Dukuān né, te xō ñā'a é kuvi uun tsi ñā nī Cristú ne, é tükü ñā'a ntuví ñā ve. É itā ntí'xin é átā san ne, é ntúxée nima ñā vevii.

¹⁸ Un ntí nti nuu i sá'ā né, nta'a Xuva ko vé'xi, tsi divi ñā tá'xi ñā é ntúvā'a nti ni ñā kuenta iñā Cristú ne, divi ñā tēe tsiñu ñā nti é ká'án nti ni ñā'a san é ntúvā'a ñā ni Xuva kō.

¹⁹ Da xe é xi'í Cristu kuenta iña kó ne, xé'e Xuva kō é ntúvā'a ñā'a ñuxiví sa ni ñā, é ñā dá'vi ká ñā ñā kuétsi ñā. Tēe tsiñu ñā nti é kué'é nti é kütuni ñā'a san nté koo ntuvá'a ñā ni ñā.

²⁰ Nti'í ne, náā Cristu vé'xi nti. Vata tsi te mii Xuva ko káka'an ñā é ntáka'án nti ni ñā'a kuenta iñā Cristú tē ntuvá'a ñā ni Xuva kō.

²¹ Cristú ne, ñā túvi kué'en tsi kuétsi ñā. Ntá tsi Xuva kō ne, dá'vi ñā ñā kuétsi ko ùn ntí nti o dá xi'i ñā kuenta iña ko vata koo é ñā kóo ka kuétsi kó ne, víi o é vā'a é ntio Xuva kō.

6

¹ Nti'í e ntáde tsiñu dadii ntí ni Xuva kō ne, ntaíní nti nta'a nto tē ñā te é ntaā i é nī'i ntó doméni e tá'xi Xuva ko ntó.

² Tsí Xuva ko káka'an ñā tú'un é ntéé na'á san:

Ura vā'a téku ko é káka'an;

ntuvi dá nakáku ú o ne, xntií ú o, ka'an ñā. Vevii ne, ura vā'a; vevii ne, ntuvi é nakakú ñā kō.

³ Ñā te kaedí nuu ntí itsi é kuntikín ñā'a Xuva kō, tsi ñā ntío nti é ká'an káni ñā'a san kuenta iña tsiñu e ntáde ntí iña Xuva ko.

⁴ Ñā'a, tsi da nēe ka nuu i e ntáde ntí ne, ntáde nti é vā'á vata koo é kütuni ñā'a tsi nuu é ntaā i é káde tsiñu ú iña Xuva ko da íni ñā tsi ntákutí ntí nimá nti kuān te dóo ntánto'o ntí, kuān te ntákuñā nteé nti, kuān te ió nuu i e dóo ntii tu'un.

⁵ Tsi kutí ntí nimá nti da káni ñā ntí xo'o ne, tsu'un kutu ñā ntí vi'i utun, dá nátaá nuu ñā é ncho víi ñā du'xen nī ntí, dá un vā'a tsi ntí dé tsiñu nti. Ntē ñā ni kidí nti ne, intóo ntité nti dá.

⁶ Kütuni ñā da íni ñā tsi ñā ini dé nti é káni kaa, tsi iní vā'a nti tú'un Xuva kō, tsi dóo ntákutí ntí nimá nti, tsi ntáde nti é vā'á ni tá'an ntí, tsi é nuu Espiritú Sántu nimá nti, tsi kanñ nimá nti ntákuinima tá'an nti,

⁷ tsi ntáka'an nti tú'un é nuu é ntaā í, tsi tá'xi Xuva ko ntí nti é kúvi víi nti. Da mii kué'en tsi é vā'a e ntáde ntí da ntánāá nti kuenta iña tú'un Xuva kō, da ntánada'an nti kúñũ ntí dí.

⁸ Un vé'xi ne, dóo ntáde ka'nu ñā'a sán nti; un vé'xi ne, ntánakuitā ñā nti. Un vé'xi ne, vā'a o ntáka'an ñā iñā nti; un vé'xi ne, ntáka'an káni ñā. Un vé'xi ne, ntáka'an ñā tsi ñā veté nti; ntá tsi nuu é ntaā i e ntáka'án nti.

⁹ Un vé'xi ne, ntáka'an ñā tsi ñā ini ñā nti; ntá tsi ñā te da dí ñā'a ini vā'á ñā nti. Un vé'xi ne, dókō sa ntáxi'í nti; ntá tsi ntánakáku ntí, ntóo dukuān nti, ntaíní nto nti. Un vé'xi ne, ntáni'í nti é ntó'o nti; ntá tsi ñā ntaé'ní kue'en ñā nti.

¹⁰ Kuān te ntóo nta'xa nti, ntá tsi nguentúvi tsi dóo diní ñu'u nimá nti. Kuān te ntá'ví nti, ntá tsi dóo títin ñā'a ntáde kuika nti ñā. Kuān té ñā tuví nee ió nti ne, ntá tsi é un nti'í ió iñā nti.

¹¹ Ntó'ó ta'an ntí, ñā ñuú Corintú ne, e ntáka'án nti ni nto ntániñ nimá nti.

¹² Ñā te nti'í é ñā ntío nti nto, tsi divi ntó é ñā ntío nto nti.

¹³ Kaka'án u ni nto vata kaa uva i'xa é káka'an ñā ni i'xa ñā ne, víi nto da xe'e, kuinima ntó nti dadii vatā o ntákuinimá nti nto.

Xo'ó ne, vata kaa vi'i Xuva ko mí tuví ñā ntáa o

¹⁴ Ñā ku káni nuu nto ni ñā'a, ñā é ñā ntákuinti'xe i Xuva kō, tsi nté ntu koo kuntuo dadii é vā'á san nī é ñā vā'a san? ¿Vá káxi'í ntu é neé san mí ió ñu'ú san dí?

¹⁵ ¿Nté ntu koo kudadii Cristu ni tó'ō e ña vá'á san? ¿Nté ntu koo kudadii ña kakuinti'xe i san ni ña é ña kakuinti'xe i?

¹⁶ Ña kúvi kuntōo santu e ntúv'á'a ñaa ini ukún Xuva kō. Xo'ō ne, vata kaa uun xúkūn mí tuví Xuva kō, ña kantítō san, ntáa ō. Tsi mii Xuva kō ne, kaka'an ña:

Tuví u ni ña ne, kaika ú ni ña;

xu'ú kuví ú Xuva ña ne,

diví ña kúvi ña ña'a ko,

ka'an ña.

¹⁷ Dukuān ne, kaka'an xtúku Xuva ko ni kō:

Ntii ntō mé'ñū ña'a san, nakuntōo xio nto;

ñá ku tiin nta'a nto nee é ña vá'a.

Kidáa ne, xu'ú nakuidó u nto.

¹⁸ Kuví ú Uva ntō ne,

kuví nto i'xá ko di,

ka'an Xúva kō, ña e dóo iō i é vii.

7

¹ Ntō'ó ta'an ntí e dóo ntio ntí ne, sá'á xe'é Xuva ko xū'u ña é vii ña. Dukuān ne, ntada ntoo tsi mii ō kúñu ko ni nima ko nee é kīni kaa. Kuiko ñu'u o Xuva kō, na ū'vi ko ña, tsi dóo ka'nu ña. Kada ntaa ntí'i ō nee é kaka'an ña.

Nadama ña ñuú Corintu nee e ntáde ña

² Naki'i nto nti ntánii nima nto. Ná tē nee ni ide ntí ni ntō é kīni kaa. Ná ni nakunáa nti nto. Ná ni ení ntá'ví nti nto.

³ Ná te káde tí ú ni ntō é kuetsí nto. Tsi é ini nto é kaka'an u ni nto di'na tsí kudadii nima ko é dadii kuntoo ō, é dadii kuví ō.

⁴ Dōó ió ko é ká'an u ni ntō. Dōo vá'a kakuini ko ni ntō. Dōó kanakunuu ka'nu ini ko kuenta iña nto. Kuān te dóo titin nuu i e ntánto'o nti, ntá tsi dīni kue'en túvi u.

⁵ Ntē dā xeé nti ñuú Macedonia ne, ña ntaíntōo da'na nti; ki'in itsi ntánto'o nti mi ntáñe'é nti; ntánāa ntée ña ntí ne, ntaú'ví nti di.

⁶ Ntá tsi Xuva kō ne, kanaxnuu ka'nu ña ini ña ntoo nta'xa san ne, diví ña náxnuu ka'nu ña ini nti dá xee Tito.

⁷ Dōo dīni nti tsí xee ña, ntá tsi dii dii ka dīni nti tsí kaka'an ña tsí diví ntō náxnuu ka'nu nto ini ña ne, kaka'an ñá tsi dóo ntio nto é kīni ntó ko, e dóo ntoo nta'xa nto kuenta iña i é kaka'an u ni ntō, e dóo ntánti'i ini nto ko. Dā tékū ko sá'á ne, dii ka nakunuu dīni kue'én nimá ko.

⁸ Kuān te kúnta'xa ini nto kuenta iña tutu e táxnūu ú ne, ña kánatívi ini ka ko é táxnūu ú, kuān te náti'vi ini ko di'na dá kūtuní ko tsi kúnta'xa ini nto kuenta iña i; ntá tsi ña na'a tsi.

⁹ Vevii ne, dóo dīni ko kuenta iña nto. Ná tē dīni ko é kúnta'xa ini nto, ntá tsi dīni ko tsí idiá'vi é kúnta'xa ini nto, tsi kídāa nakuíta nto é kīni kaa san. Kúnta'xa ini nto vatá ō

ntio Xuva ko ne, dukuān ñá tē nee é kīni kaa ni ide ntí ni ntō.

¹⁰ Tsi te kúnta'xa ini ko vatá ō ntio Xuva kō ne, natívi ini ko kuetsí kō; kidáa ne, nani'i ko ntuví va'á iña ko. Kidáa ne, ñá kúnta'xa ini ka kō, tsi é nani'i ko ntuví iña ko. Ntá tsi te kúnta'xa ini ko vatá ō de ña'a ñuxiví sa ne, ñá ntúv'á'a ō, tsí kuví o dōntíni.

¹¹ ¡Kīni nto ve ntē ō kúvi da intōo nta'xa nto vatá o ntio Xuva kō! tsi dóo dé kuení nto ne, dóo xió ntií nto é nada'an mii nto kúñu ntō di. Dōó dutsi kuini nto é kaka'an u ni ntō ne, ú'ví ntó di. Dōó ntio nto é kīni túku nto kó ne, ntánii nima nto é ntio nto é vii nto é vá'a, tsí xe'é nto é ntō'o ña é ede é kīni kaa san. Un ntíi ntíi dé nto vata koo é kūtuni ñá'a tsi ña tuví nee kuetsí nto nuu i sá'a.

¹² Dukuān né, dā táxnūu di'na ú tutú san ne, ñá te kuēnta iña ña é ede é kīni kaa sán, ntē ña te kuēnta iña ña e ntō'o i, tsí kuenta iña ntō, vata koo é kūtuni ntó nuu Xuva ko tsi ntánii nima nto ntánti'i ini nto nti.

¹³ Dukuān né, dóo ka'nu kuini nti.

Dā dii dii ka nakú'un ka'nu ini nti da ini ntí e dóo dīni tuví Tito kuenta iña nto. Tsi un ntíi ntíi nto nátsu'un ka'nu nto ini ña vata koo é ña kutsú'un ká ña kuenta iña nto.

¹⁴ Kidáa ne, é kaka'an u ni Tito e dóo va'á ña'a nto, kuini ko. Tsi nuu é ntaa i é un ntí'i é kaka'an nti ni ntō ne, kuan tsí ō é nuu é ntaa i vatá ō kaka'an nti ni Tito san di.

¹⁵ Tsi dā dii dii ka ntío ña nto dá kanaka'an ñá ntē ō dé nto e dóo dé ntaa nto é kaka'an ñá ni ntō, e dóo vá'a o náki'i nto ña, e dóo ntaíko ñu'u nto ña.

¹⁶ ¡Dōo dīni ko ni ntō tsí ini vá'a ú tsi ntáde ntaa ntí'i nto nee é kaka'an u ni ntō!

8

Kué'e diu'un táxnūu ña doméni

¹ Kuan ví'a vé, ntō'ó ta'an ntí, ntio nti é kūtuni nto nté sa vá'á o dé Xuva ko ni ña kuinti'xe i, ña ntánataká nuu ini ukún ñuú Macedonia ne.

² Tsi kuān te dóo ka'nu nuu i é ntánto'o ña ne, ntá tsi dóo dīni ntoo ña; kuān te dóo nta'vi kue'en ña, ntá tsi dóo kue'e é xe'é ña doméni, vata tsi te dóo ió iña ña.

³ Xu'ú kantada ntaa u. Ini u tsí xe'é ña vata kaa é iō iña ña ne, dii ka kue'é xe'é ña di, tsí mii ña ntío ña é kué'é ña.

⁴ Dōo ikan ñá da xe'e te kué'e ntí itsi é xntii ña ta'an kō ña ntáduku ntée Xuva kō di.

⁵ Ne, dii ka kue'é edé ña vata kaa e ntantétu nti, tsí ña te da mú tsi é xe'é ña iña ña, tsí di'na ntáda ña kuenta kúñu ña nta'a Xuva kō ne, da ntáda ña kuenta ntá'a ntí di, vatá ō ntio Xuva kō.

⁶ Dukuān ne, ntafán nti da xe'e ntá'a Tito te naínú kava nto ni ña tsiñu vā'a e xtúvi ñá di'na, nataká ñá nee e ntío nto kué'e nto.

⁷ Divi ntō né, dōo vā'á ó ntáde nto é un nti'í e ntáde nto; tsi dōo vā'á ó ntákuinti'xe nto; dōo vā'á ó ntáka'an nto; dōo íni nto; dōo ntánti'í iní nto é víi ntó nēe e ntío Xuva ko ne, dōo ntákuinima ntó nti vatā o nañ'e ntí nto. Dukuān ne, ntio nti é koo ntií ntō é vā'á koo víi nto tsiñu sá'á dí, e ntánī nima nto kué'e nto iña nto.

⁸ Nā te kataxnūu ú ntō é kā'an u ni ntō nté koo víi nto; mii tsi é ntio ko é kinī nto é vā'a e ntáde ña nguí san vata koo é kūtuni ntó tē nuu é ntaā i e ntánī nima ntó ntákuinima nto.

⁹ Iní ntó tsi Tó'lo ko Jesucristú ne, dōo vā'á o éni ña ni kō; dōo kade ña da xe'e. Divi ña né, dōo iō iña ña e dukún kān, ntá tsi tsóo mii nti'í ña iña ña, e ntúnta'ví ña kuenta iña nto, vata koo é divi ntō ne, nani'í nto e dōo nuu á'vi i kuenta iña ña.

¹⁰ Ntá tsi é vā'á mii nto te kuínti'xe nto itsi ko é kākā'an u ni nto kuēnta iña núu i sá'a: Vā'á ó te nainú kava nto tsiñu sá'á e dōo vā'á o éni ntu'u ntō nte kuia nti'í ko kān; tsi dí'na nto éni ntu'u ntō; dí'na nto ntío nto é víi nto.

¹¹ Vi'a ve ne, kue'ēn ntó dā nté koo é nantí'í nto; ntánī nima ntó víi nto vata tsi o éni ntu'u ntō nte nuu i kan, kué'e ntō nee é iō iña nto.

¹² Tsi te ūun ña'a ntio ña é kué'é nti'xe ña doméni nta'a Xúva kō ne, kanaki'í ña da nēe ka é iō iña ña. Divi ña ne, ña kaikan ña nēe é ña tuvi iña ko.

¹³ Nā te kakā'an u te mii ntō tanúu nto vata koo é tuku ña'a kuntuo vā'a ña.

¹⁴ Tsi kaka'an u tsi díi ka vā'á o te kudadii nto ni ña. Vevii é ntekú ka iō iña ntó ne, xntii nto ña tē ntátaan núu ña; divi ña né, xntii ña ntó da ntátaan núu nto dí. Kidáā né, kudadii nto ni ña,

¹⁵ vatā ó kaka'an tú'ūn é ūve na'á san: "Xoó ña'a é kué'é nataká ña ne, ña ni ntóo ka iña ña; xoó ña'a é ña kué'e ni nataká ne, ña ni kúnáa ntéé iña ña", ka'an.

Tito ni ta'an ña

¹⁶ Ntadiá'vi Xuva kō, tsi xe'é ña é kuan tsi ó kuvi nima Títo é kanti'í iní ña vata tsi ó kanti'í iní ko kuenta iña nto.

¹⁷ Dōo xkúntee iní ña dá tsixe'e ntí ña tē ncho kí'in ña, tsi mii ña dōo ntio ña é kí'in ña mí ntoo nto.

¹⁸ Taxnúu ntí uun ta'an ko nī Títo é dādii kí'in ña ni ña, uun ña'a e dōo vā'a ntáka'an ña ñu'u ini ukún san iña ña, tsi dōo vā'á ó kaka'an ña tú'ūn va'á iña Xuva ko.

¹⁹ Nā te da mii tsi sá'a, tsi ña ñu'u ini ukún san nakaxnúu ña ña é kākā dadii ntí ni ña é xntii ña nti é kuído ntí nēe e kintído ntí iña ña ntátaan núu i san, vata koo é kā'an ña'a san tsi dōo ka'nu Xuva kō, vata koo é kūtuni ña tsi dōo ntio ko é xntii ta'an ó.

²⁰ Kí'in dādii ntí ni ña, tsi ña ntío nti é kā'an kiní ña'a kuenta iñá nti tsi kué'e e kintído nti.

²¹ Dōo ntánti'í iní nti é víi nti nēe é vā'á kuenta iña Xuva ko ni ña'á san.

²² Uun ká tuku ta'an kō táxnūu ntí ña é kí'in dādii ña. É kí'in ito iní nti tsi kade ntaa ña é un nti'í. Vevii ne, díi díi ka ncho víi ña tsiñu sá'a, tsi kanuu iní ña tsi ntáde ntaa nto é un nti'í dí.

²³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña nēe ña'á Títo ne, ká'an nto tsi ta'an ko ña, tsi dadii ntáde tsiñu ntí ni ña kuēnta iña nto. Te katsixe'e ña tā'an ko ña nguí san ne, ká'an ntō tsi ña ñu'u ini ukún san táxnūu ña ña, tsi divi ña né, dōo ntaíko ñu'u ña Cristu.

²⁴ Dukuān né, nañ'e'ē ntó ña tsi nuu é ntaā i e ntákuinima ntó ña; nañ'e'ē ntó ña tsi nuu é ntaā i é vā'á ña'a nto, vatā o ntáka'an nti ni ña, vata koo é kūtuni nti'í nti'í ña'a, ña ñu'u ini ukún san.

9

É xntii o ta'an kō

¹ Ntá tsi ña kantio nto é kā'an túku ú ni nto kuēnta iña i é xntii ta'an ó, ña ntántikin Xúva kō,

² tsi é iní u tsi dōo ntío nto é xntii nto tā'an nto. Dōo ka'nu kuíni ko é kākā'an u ni ña ntoo da kanii ñuú Macedonia tsi divi ntō, ña ñuú Acayá ne, é iō tu'vé nto nte kuia nti'í ko kān é xntii ta'an ntō. Tíñi ña ntio ña é kuān koo víi ña dí, tsi iní ña tsi dōo diní nto e ntáde nto.

³ Taxnúu ú ta'an kō san ve, vata koo é nāni'í é ntaā i é kākā'an u iña nto kuenta iña núu i sá'a, te ntaā i é iō tu'vé nto, vatā ó kaka'an u ni ña.

⁴ Tsi te kúnteká u ña ñuú Macedonia, kí'in ni'í ú ña mí ntoo ntō ne, te vata tsoo tú've nto doméni san ne, dōo kuka'an nuu nti e ntáka'an vétē ntí ni ña kuēnta iña nto ne, divi ntō né, dōo kuka'an nuu ntó dí.

⁵ Dukuān ne, kantio é kākán u nta'a ta'an kō sán te dí'na ña kí'in ña, kíkoto ní'ni ña nto te xntii ña nto é tsōo tú'vé nto doméni san vata ó xe'é nto xu'u nto dí'na. Kidáā ne, é iō tu'vé doméni san tē xe'é nti, vata koo é ña te dava ó iní nto, tsi mii ntō e dōo diní nto é kué'é nto.

⁶ Sá'a nanū'u ntó iní nto: Xoo é ña kue'e ka'xi i ne, ña kué'e kánani'í i dí; xoo é kué'e ka'xi i ne, kué'e kánani'í i.

⁷ É un é un nto ne, kué'e nto nēe e ntáde kueni nima nto é kué'é nto; ña te kuétsi é kué'é nto, tsi Xuva ko kakuñima ña xoo é kaxé'e i é dodíni i.

⁸ Xuva kō né, kuvi ta'xi ña é un nti'í nēe é vā'a é ntio nto, vata koo é nguéntúvi xee tá'an é un nti'í iña nto, vata koo é xkóo ka iña nto é víi ntó da nēe ka tsiñu vā'a.

⁹ Tú'ūn é ūve na'a sán ne, du'vā ó kaka'an: Dōo kue'e tsí'í ña nta'a ña ntá'vi san; tsiñu vā'a é edé ña ne, tuví ntií dañu ntúvi, ka'an.

10 Mii Xuva kō é káta'xi ña tsákan i é kú'xí ó é kúvi é ká'xi ó ne, divi ña tá'xi ña é un ntí'í e ntántio nto é kú'xi nto. Mii ña ntio ña é kué'nu dí vata koo é kué'e ní'í kuenta ña tsiñú va'a é edé nto.

11 Divi ntó ne, un ntí'í ntí koo ña nto ve, vata koo é kué'e tsi'í nto é kintído nti. Kidáá né, dóo titín ña'a nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kué'nta ña nto.

12 Tsi dá kaxntii nto tá'an nto, ña ntántikin Xúva kō ne, ñá te da mii tsí é xntii nto ña e ntáatan núu ña, tsi nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kué'nta ña i e xntii nto ña.

13 É kuān ó ntáxntii nto ña ne, ká'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō, tsí kutuni ña tsí nuu é ntaā i é ntaíko ñu'u nto tú'ün va'á ña Cristu, tsi ñá ni de víni nto ña nto é xe'é nto ña ni ün ntí'í ntí ña nguíí sán di.

14 Divi ña ne, ka'an ntá'vī ñá ña ntó di e dóo ntio ña nto, tsi dóo vá'á o dé Xuva ko ni ntó e tá'xi ña é víi nto é vá'á ni ñá.

15 ¡Ntadiá'vi Xuva kō tsi tá'xi ña un doméni e dóo va'á kue'en, é nté ña kuvi ká'an ó nté kaa díi díi é vá'a!

10

É kadē kú'vé Pablu, tsí pustru ña

1 Xu'u é Pablu ú ne, ká'ān ú ni nto kué'nta ña Cristú, divi ña e dóo kakuinima ñá kō, e dóo vá'á ó de ña ni kō. Xu'ú ne, tē dóo ntá'vi u dá itúvi ú ni ntó, kuini nto, ntá tsi dá tuvi iká u ne, ñá kaú'ví ko é ká'ān u ni ntó.

2 Ká'ān ú ni nto tē ña tsi'í ñu'ú ntó ko é víi ka'nu u ni nto, ió ntó, tē náxe u mί ntoo nto. Tē ña'á ne, kuān koo víi u ni da xōó ka ña'a ña nto e ntáka'an ña tsi ntáde ntí vatā ó ntio kúñú nti.

3 Kuān te ntáde ntí du'xen é ntoo ká nti ní kúñú ntí ñuxiví sa ne, ntá tsi ña ntanáā ntí vatā o ntánāā ña ntoo ñuxiví sa.

4 Tsi nuu i e ntánāa núu ni'í ntí san ne, ñá te ñá ñuxiví sa, tsí nta'a Xuva ko vé'xi. Tsi Xuva kō né, dóo ntii ini ña é nantí'í ñá da nēé ka nuu i é kīni kaa, e dóo ka'nu.

5 Da nēé ka e ntáde kuení mii ñá'a san é ña te nuu é ntaā í ne, da nēé ka nuu i é ká'nu ncho víi, é kaédí nuu itsi i é kīni ña'a san Xuva kō; da nēé ka e ntáde kuení ña'a sán ne, ntántada ntí kuenta ntá'a Cristu vata koo é na kuínti'xe ña ña.

6 É ió tu'vé nti é kué'í nti é nto'o da xōó ka ña'a, ña é ña kákuínti'xe i é káka'án Cristu, te xee ntúvi é unu ito tsi kuínti'xe vá'a nto.

7 Da mii tsí e ntaíto nto ña'a san nté ito ña. Tē xoó ña'a kaintéé ini ña é káduku ntéé ña Cristú ne, na víi ñá kuenta tsí ntí'í ne, ntáduku ntéé ntí Cristú di.

8 Kuān te ntéku kudii é káka'án u kuenta ña tsiñú nti ne, ntá tsi ña kakuka'an nuú ko, tsí Xuva kō tá'xi ña tsiñu nti é xntii ntí nto vata koo é kué'nu vá'a nto; ñá tē ntánakō'xó ntéé nti nto.

9 Ñá te kataxnūu ú tutú san é ncho nau'ví u nto.

10 Ntáka'an ñá'a tsi dóo ntii kaka'án u dá kataxnūu ú tutú san nta'a nto, ntá tsi da xe dóo ntá'vi ito u dá tuvi dadíi ú ni ntó, e dóo ntá'vi tú'ün ko, ntáka'an ña.

11 Ntio ko é kūtuni ñá tsíkan, tsí divi tsí é káka'án nti ni ñá da de vá'a ntí tutú san da intóo iká ntí ne, divi tsi víi nti di te nākuntóo dadíi ntí ni ntó.

12 Ñá ntío nti é ká'an ntí vatā o ntáka'an túku ña'a é ntánakate ntoo mii ñá kúñu ña. Ñá tē ntáde ntí kuenta te víi nti vatā ó ntáde ña. Tsi divi ñá ne, ntáde tuntu ña é ntáki'í kú've mii tsi ñá, é ntánantii ni'ni ta'an ña.

13 Ntá tsi ntí'í ne, ñá víi ka'nu ntí nee ña é ña káduku ntéé nti, tsí mii Xuva ko káka'an ña mii xee tá'an tsiñu e ntáde ntí ne, divi ñá tá'xi ña itsi é xēé nti un tsi nte mί ntoo nto.

14 Ñá tē ntaífa ntí'xin ntí mi é ntio Xuva ko é xēé nti, tsi Xuva ko káka'an ña é xēé nti mί ntoo nto. Tsi dí'na ntí xēé nti tú'ün nto kán é xēé ní'í nti tú'ün va'á ñá Cristu.

15 Ñá tē ntáde ka'nu nti ntáka'án nti kuenta ña tsiñu é edé tuku ñá'a é vata te ntí'í edé nti. Ntá tsi é ntio nti é díi ka vá'a koo kuínti'xe nto, vata koo é díi ka kue'e kada tsiñu ntí ni ntó, vata tsi ó kaka'an Xúva kō é víi nti.

16 Kidáá ne, kuvi ká'ín ka ntí ñuu é díi ka iká é ñu'ú ntó, kika'an ntódo ká nti tú'ün va'á san. Ntá tsi ñá ncho náki'í núu ntí tsiñu é edé tuku ñá'a, vata koo é ña ká'an ñá'a tsi dóo ka'nu ña'a ntí, vata te ntí'í éni ntu'ún nti ntáde tsiñu ntí ikán.

17 Tē xoó ncho kada ka'nu i ne, na kadā ka'nu ña kuenta ña Xuva ko.

18 Tsi ña e dóo vá'á ntí'xe ne, ña te mii ña káka'an ña e dóo vá'á ña, tsí Xuva ko káka'an ña e dóo vá'á ña.

11

Pablu ni ñá'a, ña é ña té pustru ntí'xe

1 Tē díi kútii nto nima nto ní ko te ká'án u vata kaa unu ña tuntu. Na kútii nto nima nto ní ko.

2 Tsi dóo kakukuíñú ko nto, divi dokuíñu é vé'xí nta'a Xuva kō, tsi é xe'é u xu'u ko é ntáda u nto kuenta ntá'a Cristú ne, é kúvi nto vata kaa unu ñadi'í kuétsi, ña e dóo vá'á, ña é váta kīni ñatíi.

3 Ntá tsi kadē kuení ko te kuān koo víi ña'a kaní nta'ví ña nto vatā o dé koó san e kúvi dé tí éni ntá'ví tí Eva e dóo kī'in iní tí nté koo ka'an ntí. Kidáá né, xtuví mii nto e ntánā nima nto e ntákuinima ntó Cristu, é da mii tsi ñá é kuinima ntó ña.

4 Tsi ntó'o ne, dóo va'a ntákuíi nto nima ntó te da xōó ka ña'a xee ña e dóo kadaka nchu'ün é káka'an ña ña Jéssu. Kuān té ña te káka'an ña vatā ó ntáka'án nti ne, ntá tsi dóo díni nto ntánaki'í nto tuku espíritú é ña te divi Espiritu Xuva kō é nuu nima nto

dí'na. Dōo va'a ntaíni nto tuku nchu'un e dōo kadaka, é ña te divi tú'un va'á iña Xuva ko e kí'i nto dí'na.

⁵ Xu'ú ne, ñá te dutsi ká u é ña tsíkan, ña e ntáka'an é divi ñá é pustru, ña e dōo ka'nu.

⁶ Kuān tē ña kakuvi kaka'an va'á u ne, ntá tsi ini vá'a ú iña Xuva ko. É ini nto sá'a, tsi dōo ntánañ'e é nti nto da neé ka nuu i é edé nti.

⁷ ¿Dōo dōo ntu kini kaa dé u é ña ni kí'i u xá'vi ko dá nakuá'a ú nto tú'un va'á san iña Xuva ko, é ntunta'vi mí u dá káda ka'nu ú nto?

⁸ Tsi kaido ú diu'un iña ñá ñu'u ini ukún xio ñuu é vata kaa te xá'vi ko vata koo é divi ntō ña ntá'vi nto ko é xntii ú nto.

⁹ Dā itúvi ú ni ntō ne, dōo táan nuu ko, ntá tsi nté uun nto ña ni ngunúú ú nto te xntii ntō ko é kátaan núu ko, tsi ta'an ko ña vé'xi ñuú Macedoniá ne, xntii ñá kó neé é kátaan núu ko. Dukuān né, dōo dé u kuenta vata koo é ña natekú du'xén u ntō ne, kuān tsi koo ví u nguentúvi.

¹⁰ Nuú é ntaá i vatā ó kaka'an u, tsi kantikín u Cristu. Kutuni Xúva kō tsi nté uun ña'a ña kuví nakadí ña xu'u ko é ká'an u tsi ña ni kí'i u diú'un ntō da xntí'ú nto ne, kuān tsi koo ka'an u ni ña ntoo kaniñ ñuú Acayá di.

¹¹ ¿Nté kui kuān ó kaka'an u? ¿Dōo ña ntío nto kó nto? Ntá tsi Xuva kó ini ña tsi dōo ntio kó nto.

¹² Kuān tsi koo ví ka ú vatā ó dé u, é ña kí'i ú xa'vi ko é edé tsiñu u, vata koo é ña kué'e u é ví ka'nu ña e ntáde tsiñu vatā ó ntáde tsiñu nti.

¹³ Tsi ña kuān ó ntáde sán ne, ñá tē divi ñá é pustru é nuu é ntaá i ña, tsi da ti tsi ntaéni nta'vi ña ña'a e ntáka'an ña é pustrú Cristu ña.

¹⁴ Ña túvi nee iña é da kudu'va kō, tsi mii tsi tō'ó e ña vá'á sán ne, kaeni nta'vi ña'a é kánadama kúñu i é ntúvi vata kaa ánjē va'a.

¹⁵ Dukuān ne, ñá tē neé ka'nu nuu i te ña ntáde tsiñu iña i ntánadama ña kúñu ñá é ntúvi ña vata ntáa ña ntáde tsiñu iña Xuva ko, ña e dōo va'a. Ntá tsi uun ntuvi ni'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuān ó ntáde ña.

Da ntó'o Pablu da dé ña pustru

¹⁶ Uun ito ká tuku ka'an u ni nto tē nté uun nto ña kadá kuení nto te kákulukú u. Te kuān ó ntádē kuení nto ne, ntá tsi kiní nto neé e ká'an ña lukú sa ni ntō, ña é káka'an mí, ña é kade ka'nu mí.

¹⁷ É kuān ó kaka'an u ne, ñá te kaká'an u vatā ó ntio Xuva kō, tsi kaka'an u vatā ó kaka'an ña lúku, ña é kadé kuení i é ncho víi ka'nu.

¹⁸ Da xe dōo iō ñá ncho kada ka'nu ñuxiví sa ne, xu'ú ne, kuān koo kada ka'nú u di.

¹⁹ Tsi nto'o e dōo ini ntó ne, dōo vá'á ó ntádē kuení nto ni ña lukú san.

²⁰ Ntō'ó ne, dōo vá'á ó ntádē kuení nto ni tūku ñá'a, kuān te kátee tsiñu kuétsi ña nto, kuān te kánantí'i ña nto, kuān te katín ña ntō é víi nto é ká'an ñá, kuān te dōo ka'nu ncho víi ña ni ntō, kuān te kaxe'é nuu ña vinuu nto.

²¹ Xu'ú ne, kakuka'an nuú ko é ká'an u e ña kákene ini nti é kuān koo víi nti ni ntō.

Ntá tsi da neé ka nuu i é ña kau'vi ña é ká'an ña e dōo va'á iña ñá ne, xu'ú di ne, ñá kau'vi ko é kuān koo ka'an u vatā ó kaka'an ña lukú sa.

²² Ña tsíkán, ¿hebreu ntú ña? Kuān xu'ú di, tsi ña hebreu ú di. ¿Tátá Israae ntú ña? Xu'ú di. ¿J'xá Abraan ntú ña? Divi ú di.

²³ ¿Ña kade tsiñu iña Cristu ntú ña? Xu'ú ne, díi díi ka divi u é divi ña, kuān te vata ó kaka'an ña luku u nee é káka'an u. Ntá tsi díi díi ka éde tsiñu u é ña tsíkan. Díi díi ka kí'in itō inúu kutú ú ví'i utun. Díi díi ka kí'in itō é'ni ña ko é ña tsíkán ne, e dōo kí'in itō é dokó sa kaxi'í u di.

²⁴ Ú'un ito é'ni ña Israae san ko. Káni ña kó xo'o. Oko xe'un kímí é uun ito xe'é ña ko.

²⁵ Úni ito káni ña kó utun. Uun ito ká tuku ne, xuu káni ña kó. Úni ito nántatsin tun ntōo é kaxkani'i u nú ntute ñu'u kán. Uun ntuvi, uun niñu inúu nto'o u mé'ñu ntute ñu'ú san.

²⁶ E dōo kí'in itō ñé'e u ne, é dōo íní u tsi dōo donchu'vi nú ntute ka'nu sán ne, dōo donchu'vi ní ña du'ú di; dōo donchu'vi ní ña ñuú ko é ncho ka'ni ña kó, ní ña tuku ñuú san di. Iní u e dōo donchu'vi ñuú ka'nu san ní má kú'ú san, ni ntute ñu'ú sán di ne, dōo donchu'vi ní tá'an ko, ña é ña te nuu é ntaá i e ntákuinti'xe i Xuva kō.

²⁷ Dōo ntó'o ko é dé tsiñu ú ne, dōo kí'in itō ña ni kídí ú ne, dōo ntó'o ko e dōo kákin kó ne, dōo itíi ko ntute di. Un vé'xi ne, itúvi ntóte u ne, dōo ntó'o ko é ví'xin é ña tuvi dú'nú ko.

²⁸ Uun ká tuku nuu i sá'a ne: utén uten dōo kaexnúu kó e dōo kantí'i iní ko un ntíñ ntíñ ña ñu'u ini ukún san.

²⁹ Tē xoó ña tuvi ntíi i ne, vata tsí ó kanto'o kó di. Tē xoó kakó'xo i uun nuu i ne, xu'ú e dōo u'vi kakúvi kó kuenta iña i.

³⁰ Te kántio é káda ka'nu ú ne, kada ka'nu ú kuenta iña i é ña ni kuví víi u é ña tuvi ntíi ko.

³¹ Xuva kō, ña é Uva Tó'o ko Jesúristu, ña é ká'an o tsi dōo va'á ña ntii dañu ntúvi ne, divi ña Iní ña tsi nuu é ntaá i é káka'an u.

³² Dā itúvi ú ñuú Damascú ne, ña odo núu iña rei, ñá nani Aretá ne, tēe tsiñu ña ña é víi kuenta xi'i ñuú san é tñin ña ko é xnuu kutu ñá ko.

³³ Ntá tsi ini xika núu ú, nanúu ñá ko ata ntó'o kán é kánti'u núu diñi ñuú san. Dukuān né, ntíi ni'ni ú nta'a ña.

12

E xé'e Xuva kō é kīnī Pablu

¹ É iní u tsí ña tuví neé kani'í ko é káda ka'nu u, ntá tsi xu'ú ne, ká'án ú nee e tá'xi Xuva kō é kūtuní ko, é kīnī u dí é vatá ó kuví te kakēnī ko.

² Iní u uun ña'a, ña é kuínti'xe i Cristú ne, é kúvi uxkimi kuíá e nádita ña ñá é xee ña é kuví ūni é dukún kán mí tuví Xuva kō. Ntá tsi ña iní u te kaní kúñu ña ñe'le ñá ne, o da mii tsi nima ña. Xuva ko iní ña.

³ Iní u tsí ña tsikán ne, (kuán te kaní kúñu ña, kuán té nima tsi ña ne, mii tsi Xuva ko iní ña) ne,

⁴ nádita ña ña mí e dóo vá'á o mí tuví Xuva kō. Ikán téku ña tú'un e dóo xū'ú kaa, e dóo xii kaa, e nté uun ña'a ña kuví ká'an ña é téku tuku ña'a.

⁵ Kuenta iña ñá tsikán ne, kada ka'nu ú, ntá tsi ña kada ká'nu ú kuenta iña míi ko. Da mii tsi káda ka'nu ú kuenta iña i é ña ni kuví vií u é ña tuvi ntíi ko.

⁶ Ntá tsi kuán te ntío ko kada ka'nu ú ne, ñá te vatá ó kaka'an ña tuntu ó kaka'án u, tsí da mii é nuu é ntaá i é káka'án u. Ntá tsi ña kuán koo vií u vata koo e nté uun ña'a ña kadá kuení ña te dóo ka'nu u. Tsi é iní ña nté kaa u é téku ña nté o kaka'án u dí.

⁷ É ña ntío Xuva kō é káda ka'nu ú kuenta iña i e tá'xi ña é kūtuní ko é vā'a é iní u ne, tá'xi ña é kánto'o kó, vatá ó kuví te iñu ni'ni ntído kúñu ko. Vata kaa iña é ña vá'á san é kanantó'o ko vata koo é ña kuntekú ka é káde ka'nu u.

⁸ E ūni ito ikán u nta'a Tó'o ko te náki'i ña é káde i é kánto'o kó san,

⁹ ntá tsi kaka'an ñá ní ko: "Ñá'á, tsi é xéé ó iña o e dóo kakuinimá ko o. Kutuni ñá'a tsi dóo ió ko é vií u é xntíi ú o ntuvi da ña tuvi ntíi o", ka'an ña. Dukuán né, dóo diní ko é káda ka'nu ú kuenta iña i é ña tuvi ntíi ko vata koo é kūtuní ñá'a tsí diví Cristu e dóo ió ñá é vií ña.

¹⁰ Dukuán ne, kaitúvi díní u dá ña tuvi ntíi kó, da ntáka'an kíní ña'a san iñá ko dí; dá kátaan núu ko, dá ntáde xení ña'a san ní ko, da neé ka nuu i é kánto'o kó kuenta iñá Cristu. Tsi iní u tsí da ña tuvi ntíi kó ne, kidáa kata'xi Xuva ko ntíi ko é vií u.

E dóo kantí'i iní Pablu ña ñu'u ini ukun ñuú Corintu

¹¹ Xu'ú ne, kaka'an ntí'xe ú vatá ó kaka'an úun ña tuntu é kade ka'nu mii ú kuenta iña míi ko. Ntá tsi diví kuetsí nto é kuán ó kaka'án u. Díi ka vá'a o té dí diví nto ni ká'an ntó kuenta iñá ko. Tsi ña te díi ka dutsí u é vata kaa ña tsikán, pustru e dóo ka'nu ña'a ña, kuíní ña, kuán té ña váda kaidiá'vi ko.

¹² Tsi dóo kutíi ú nima ko dá itúvi ú ni ntó ne, titín nuu i iní nto, ni dóxo ká'nu, vata koo

é kūtuní nto tsí nuu é ntaá i é pustrú u iña Xuva ko.

¹³ ¿Mí'i ntú ña ni idé u dadí ni nto vatá ó de ú ni ña ñu'u iní ukún xio ñuu? Ntá tsi kada ka'nu iní nto ní ko é ña ni natékú du'xén u nto é xntíi ntó kó nee iña é kátaan núu ko.

¹⁴ É ió tu've ko é k'ín u, kíkoto ní'ni ú nto é kúvi uní ito. Ntá tsi ñá nateñu núu ú nto, tsí ña te iña nto e ntío ko, tsí mii nto é ntio kó nto. Tsi uva i'xá san, ña é dūku ntée é nātsoo vá'a ña iña ña é kúvi iña i'xá ña, ñá te i'xá ña é dūku ntée é nātsoo vá'a é kúvi iña ña.

¹⁵ Xu'ú ne, dóo diní ko te nantí'i ú nee iña é ió iñá ko kuenta iña ntó, kuán té nte ntuvi iñá ko nantí'i'í u vata koo é diví nto nāni'i nto ntuvi va'á iña nto. Ntá tsi dá díi díi ka ntio kó nto ne, diví ntó né, vata te kantudutsí é ntio nto kó, kuíní ko.

¹⁶ Iní nto tsi nté uun nuu i ña ni nateñu núu ú nto. Ntá tsi ió ña'a ntáka'an ña tsi dóo iní u nté koo vií u é kúvi kani nta'ví u nto.

¹⁷ ¿Vá ení nta'ví ntu ú nto nta'a ña e táxnūu u mí ntoo nto?

¹⁸ Xu'ú ne, ikán ú nta'a Títo te k'ín ña, kíkoto ní'ni ña nto mí ntoo nto ne, taxnúu ú uun ká tuku ta'an ko é k'ín ñá ní ña. ¿Vá ení nta'ví ntu Títo san nto? ¿Ñá ntu te dadíi tsi ntáde ntí ni ñá? ¿Ñá ntu te uun tsi nimá ntí ni ñá?

¹⁹ Té ntáde kuení nto té ntánada'an ntí kúñu ntí nuu nto, dá kuán ó ntáka'án ntí ni ntó. Ntá tsi ña te kuan ó. Tsi ntí'í ne, nuu Xúva ko ntáka'án ntí e ntántikán ntí Cristu. É kuán ó ntáka'án ntí ni ntó ne, vata koo é xntíi ntí nto e díi ka kue'nu nto te kutú've nto iña Xuva ko. Tsi diví ntó tá'an ko e dóo ntío kó nto.

²⁰ Kadé kuení ko nté koo kuví te nání'i ta'an ko: té ña vií nto vatá ó ntio kó, té ña vií u vatá ó ntio nto dí. Kadé kuení ko te ió ña é nāa núu ña, te ió ña é kūne'u iní ña, te kúdiin ñá dí, té ntio ña é vií mii ña kuenta iña mii ñá, te ká'an kíní ña iña ta'an ñá, te ká'an véte ña, te káda ka'nu ña, te kuán sá koo vií ña da neé ka é ntio ña.

²¹ Kaú'ví ko té dá k'ín xtúku ú mí ntoo nto ne, ta'xi Xuva kō é kúka'an nuu xtúkú ko kuenta iña ntó, te kutúvi nta'xa ú kuenta iña ntó, ió ntó, ña e dóo ió kuetsí i nte dí'na. Vata nātívi iní ña e dóo dé ña nuu i é kíní kaa, e dóo dé ña é kíní kaa ni ñadí'í san, é edé ña da neé ka é ntio nima kíní kaa ña.

13

Nté koo vií ña

¹ E sá'a kúvi uní ito é k'ín u, kíkoto ní'ni u nto. Kaka'an tú'un Xuva kō: "Té xoó ntio i é tsi'í kuetsí uun ká tuku ña'a ne, da mii é kántio uvi, uní ña'a é ntáda ntaá ña", ka'an.

² É káka'án u ni ñá é ió kuetsí i dí'na, ní é un ntí'í ntí'í ña nguíi san dá ñe'le u é kuví ūvi ito ne, kuán te ika túvi u mí ntoo nto vevíi, ntá

tsi kā'án u vata tsī o é kāka'án u dá kixkoto ni'ní u nto é kuvi ūvi íto ne, te kī'in xtúku u mí ntoo nto ne, ñá ntuntā'ví ini kó ña; da mií é nantō'o ú ña.

³ Kidáa kutūni nto tsí nuu é ntaā i é kāka'án u naá Cristu. Divi ña ne, ñá te vitá ini ña ni ntō, tsi dóo iō ña é vií ñá ni ntō.

⁴ Ini nto tsí dā xi'i ñá ntiká krusí ne, vata te ña tuvi ntíi ña, ntá tsi xe'é Xuva ko ntíi ña é ntōto xtuku ña ne, kantíto ña vevii. Ntí'í ne, ña túvi ntíi ntí di, vata kaa ña é ña tuvi ntíi ña kidaá dá xi'i ña, ntá tsi dā kúdadii ntí ni ña ne, kata'xi Xúva ko ntíi ntí vata koo é vā'á koo vií ntí kuenta iña nto.

⁵ Kadā kuení mii nto te vā'á o ntákuinti'xe nto. Koto ntee mii nto. ¿Ñā ntu ntákutuni nto te túvi Jesucristu ni ntó, o ñā ntu te nuu é ntaā i é iña ña nto?

⁶ Ntio ko é kūtuni ntó di tsí ntí'í ne, nuu é ntaā i é ntántikin ntí Cristu.

⁷ Ntáka'an ntá'ví ntí ni Xuva ko vāta koo é ña vií nto nuu i é kīni kaa. Ñá te kuān o ntáde ntí kuenta iña mií ntí, vata koo é kā'an ña'a tsi dóo vā'á o nakua'á ntí nto, ntá tsi ntio ntí é vā'á koo vií nto, kuān te ña ni idiá'vi ntí, kuíní ña'a san.

⁸ Ña kúvi nakuítá ntí nee é nuu é ntaā i. Da mií é vií ntí kuenta iña i é nuu é ntaā i.

⁹ Dōo diní ntí tē ña kantio é ntí'í koó ntíi ká ntí, tsí divi nto kūvi vií nto é un ntí'í. Ntáka'an ntá'ví ntí iña nto vata koo é vā'á koo vií kue'en nto.

¹⁰ Taxnūu ú tutú sa'a di'na dá kī'ín u mí ntoo nto vata koo é ña kantio é káda tii ú ni nto te kī'ín u. Tsí tsiñu e tá'xi Xuva kō é vií u kuenta iña ntó ne, ñá tē é nakō'xó u nto, tsí vií u é xntūi ú nto é kuē'nu vā'a nto.

¹¹ É nanti'í u é kāka'án u ni nto, tá'an kó ne, ká'an ú ni ntō é vā'a vā'a tsi koo kuntōo nto. Ntuku nto nēe e vā'a ntuvi iña nto. Ka'nu tsi víi nto nima nto. Uun tsi kadā kuení nto ni tá'an nto ne, vā'a tsi koo kuntoo nto ni tá'an nto. Kidáá né, Xuva kō, ña é tā'xi é kuntōo vā'a o, é kuinima tá'an ko ne, kunūu mé'ñu kūnuu dava ña nto.

¹² Kué'e ntō ntíusi tá'an nto.

¹³ Un ntí'í ntí'í ña ntántikin Xúva ko taxnūu ña ntíusi nto.

¹⁴ Tō'ó ko Jesūcristú na tā'xi ña nto é vā'a. Xuva ko na kuínima ñá nto. Espíritū Sántū sán na kunūu mé'ñu ña nto ūn ntí'í ntí'í nto. Kuan tsi koo é kā'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Galacia

Taxnūu Pablu tú'un iña ñá ntoo ñuú Galacia

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustrú u iña Jesúcristu. Ñá ni nĩ'í ko tsiñu sá'á nta'a ña'a, nté ña te ña'a ni de kú've ñá ko. Mii Jesúcristu kaká'an ñá, ni Xuva kō, ña é nantōto ña dá xi'í ña.

² Xu'ú, ni ùn ntí'í ntí'í ta'an ko, ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ntí tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu ñuú Galacia.

³ Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcristú, na nāxnūu viko ña ntó, na tá'xi ña é kuntōo vá'a nto.

⁴ Jesucristú ne, xé'le ña ntúvi iña ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é nakákú ña ko da nēé ka nuu i é kīni kaa é ió ñuxiví sa, vatá ó ntio Xuva ko, divi ñá é Uva ko ñá.

⁵ Na kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva ko ntií dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

É ña túvi tūku tú'un nté koo nakáku o

⁶ Da kúdu'va ko tsi ña na'a tsi ni kuínti'xe nto da xtúvi mii nto Xuva ko, ña e kána nto é nĩ'í nto é vā'á nta'a Cristu, tsi dóo ntio ña nto. Veví ne, é tūku tú'un ntántikin nto.

⁷ Ntá tsi ña tuvi nté uun ká tuku tú'un nté koo nakáku o. Ntá tsi ió ñá'a, ña ntánakutsu'un ntó é ncho nadama ña tú'un va'á san iñá Cristu.

⁸ Ntá tsi kuān té ntí'í, o kuān te ánjē é vē'xí nte e dukún kán, o kuān te dá xōo ka ña'a kaka'an ñá tsi ió tūku tú'un é nakáku o é ña te divi tú'un é káka'an ntódo ntí ni ntó né, na kué'le Xuva kō é ntó'o ña.

⁹ Vatá ó kaka'an u di'na ne, ká'an xtūku ú ve: Tē xōo ña'a ka'an ña tsi ió tuku tú'un é nakáku o é ña te divi é káka'an ntódo ntí ne, na kué'le Xuva kō é ntó'o ña.

¹⁰ Dá kuān ó kaka'an u ne, ¿kantūku nuu ini ntu u te vā'á koo na kā'an ñá'a iñá ko ne, o te vā'á koo na kā'an Xúva ko iñá ko? ¿Vá ntio ntu ko e dóo ntio ña'a sán ko? Tē dí ntio ká ko é ntio ña'a sán ko ne, ñá dí ví u é káda tsiñu ú iñá Cristu.

Nté o ni'í Pablu é víi ña pustru

¹¹ Ntio ko é kūtuni ntó, ení ko, tsi tú'un é káka'an ntódo ú ne, ñá te tú'un é dotó tsi kaka'an ñá'a.

¹² Ná te ntā'a ña'a é nĩ'í ko tú'un san. Nté ñá'a ña ni nakua'a ñá ko sá'á, tsi mii Jesúcristu tá'xi ña é kūtuní ko.

¹³ É kūtuni nto nté o dé u ntuvi di'na, dá kantíkin ka ú nchu'un iña ñá Israee. Tekú nto tsi dóo dé xení u nĩ ña kuínti'xe i Xuva kō, é ncho nantí'í ú ña un ntí'í ntí'í ña kidaā.

¹⁴ Dá nakua'á u nchu'un iña ñá Israee ne, xu'ú odo nūú u é ùn ntí'í ntí'í ña kuétsi, ña

Israee é dadí tsi kuiá ko ni ñá. Tsi xu'ú ne, díi díi ka dé ntaá u vata xkoó ini o e xtúvi ñata kō é víi o.

¹⁵ Ntá tsi nte dí'nā da káku ú ne, nākaxnūu Xuva kō ko. Dōo vā'á o dé ña ni ko e kána ña ko. Dā xee ntúvi é ntio ñá ne,

¹⁶ ta'xí ña é kūtuní ko xoo é I'xā ñá, vata koo é kā'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san. Kidaā ne, ñá ni ntūku ú ña'a, ña é tá'xi kó itsi.

¹⁷ Nté ña ni ñé'ē ú ñuú Jerusaleen é kā'an u nĩ ña e kúvi pustru nte dí'na, tsi ura tsi i ñé'ē u ñuú Arabia ne, rkontúvi ne, ntiko kōó u ñuú Damascu.

¹⁸ Dá nté kúvi uni kuiá ne, ñé'ē u ñuú Jerusaleen vata koo é kīnī u Pedru. Ikān itúvi ú ni ña xe'un ntúvi.

¹⁹ Ntá tsi ña ni iní u nté uun ká tuku pustru kidaa, mii tsi Sántiau, eni Tó'o kō, é iní u ña.

²⁰ Ini Xúva kō tsi nuu é ntaā i é káka'an u ni ntó.

²¹ Kidaā ne, ñé'ē ú ñuú Siria ni ñuú Cilicia.

²² Ña kuínti'xe i Jesucristu, ña ntántoo ñuú Judea ne, vata kīnī kue'en tsi ñá ko kidaā.

²³ Da mii tsi e téku ña tsi káka'an ñá'a: “Divi ñá é dé xení ña ni kō kidaā ne, kaika ña kaka'an ntódo ña tú'un e ntákuínti'xe ko ñe, divi tú'un é ncho nantí'í ña kidaā”, ka'an ña.

²⁴ Kidaā ne, ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva ko kuēnta iñá ko.

2

Kūdadí Pablu ní pustru ñá nguít san

¹ Dá kúvi uxkimi kuiá ne, ntāa xtuku ntí ñuú Jerusaleen ni Bernábeé ne, ntēka ntí Tito.

² Né'ē ú, tsi e tá'xi Xuva kō é kūtuní ko tsi kantio é k'ín u. Dā xee u Jerusaleen ne, ixtíin ú nĩ ña ntádē kú've iña ña kuínti'xe i san. Da mii xntí tiiñ nti ni ña vata koo é na kūtuni ña nté o kaka'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a é ña te ña Israee san, vata koo é ña te é ntaā i é káde tsiñu u.

³ Titó ne, ñá te ñá Israee ña, ntá tsi ña ni ká'an ña ntáde kú've san te kantio é tē'nte kúñu ixi ña vata xkoó ini ñá Israee.

⁴ Tsi tuku ña'a ne, ntáka'an ña tsi kantio é kuān koo víi o. Ntáde ña tsi ntákuínti'xe ña Cristu, ntá tsi ñá te nuu é ntaā i. Tsi kí'vi xū'u ña mé'ñū ña kuínti'xe i san vata koo é koto xu'ú ñá nti, ntí'í é nakáku ntí kuenta iñá Cristu. Ntio ña é kuétsi é víi xtuku ntí é káka'an lei Muiseé san.

⁵ Ntá tsi ña ni xé'e nti é kúvi víi ña nĩ nti nté un siin, tsi kuenta iña divi nto é ña ni ntío nti é kūnaa tú'un é nuu é ntaā i san nté koo nakáku o.

⁶ Ña ntádē kú've san ne, nté uun tú'un é xee ña ni ká'an ña é víi u. Dóo ka'nu ña'a ña, kuíni ña'a, ntá tsi ¿xoo ini i te ká'nu ña'a ntí'xe ña, o té ña'a? Ná káde u kuenta, tsi

Xuva kō ne, ñá te nūú ko kaíto ña, tsí nima ko.

⁷ Ntá tsi ðivi ñā ne, ñá ni tee tsiñu ña ko é tūku tsiñu víi u, tsi ñi ña tsi Xuva kō téé tsiñu ña ko é kika'an ntódo u tú'ún é nakáku o san, mí'í ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee, vata tsi ó téé tsiñu ña Pedru é ká'an ntódo ña ðivi tsi tú'ún ni ña Israee san.

⁸ Tsi vata tsi ó dé Xuva kō táxnūu ña Pedru é kúvi kika'an ntódo ña ni ña Israee san ne, kuan tsi ó dé ña táxnūu ña ko é kúvi kika'an ntódo u ni ña'a é ña te ña Israee san.

⁹ Dukuān ne, Santiaú ní Pedru ní Juuaan, ña ntátsi'í ntií ña ña ntákuinti'xe i sán ne, dá kutuni ña tsi ðivi tsiñu va'a tá'xi Xuva kō kó ne, dóó ka'nu kuini ña é dadii tsi tsiñu víi nti ni ña, xu'ú ni Bernabee. Kúdadii ntí ni ña tsi nti'í ne, kíkada tsiñu nti mí ntoo ña é ña te ña Israee san ne, ðivi ña ne, kada tsiñu ká ña ni ña Israee san.

¹⁰ Da mii tsi é ntio ña é nanu'ú nti iní nti ña ntá'ví san ne, ðivi é dóo nti'í iní ko é víi u di.

Dá de tí Pablu ní Pedru ñuú Antioquia

¹¹ Ntá tsi dá xée Pedru ñuú Antioquiá ne, ðé tíi ú ni ña dá ñi ú ña, tsi kade ña uun nuu i é ña vá'a.

¹² Tsi dí'na dá xée ñá'a é táxnūu Santiaú san ne, e'xi dadii Pedru ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san. Ntá tsi dá xee ñá'a é táxnūu Santiaú san ne, eni ntu'ú Pedru kii nteé xio ña ña'a é ña te ña Israee san ne, xio é'xi ña, tsi ú'vi ñá te kúdiin ña ntántikin dukuān nte xkoó iní ña é tē'nte kúñu ixi ña.

¹³ Kídáá né, kuan tsi ó ntánaa ña Israee, ñá nguú sán, vatá ó dé Pedru é ña ni de ntáa ña vatá ó kaka'an ña. Un tsi nté Bernabee san kuān ó dé ña di, é kii nteé xio ña ña kuinti'xe i, ña é ña te ña Israee san.

¹⁴ Dá ñi u tsi ña te káde ña vatá ó kaka'an tú'ún é nuu é ntaá i nté koo nakáku o ne, kaka'an u ni Pedru mé'ñu ún ntí ntí ña'a san: "Ðivi ntó né, kuān te ñá Israee ntó ne, kade nto vatá ó de ña é ña te ña Israee san ve, tsi ña kantikín ka nto vata xkoó iní ña Israee san. Dukuān ne, ¿nté kui kaka'an nto tsi kantio é víi ña é ña te ña Israee san vata xkoó iní ña Israee san kuan?", ka'an u ni ña.

Ntuvá'a o ni Xuva ko té kuinti'xe kō Cristú, kuān te ñá Israee o, kuān te tuku tatá kō

¹⁵ Xo'ó ne, tatá ña Israee o nte da káku o, ñá te ña kini ntáa o vata ntáa ña tuku ñuú san.

¹⁶ Ntá tsi iní o tsi kuān te káde ntaa o é káka'an lei Muísee, ntá tsi ña te ðivi é kade i é nti'í kuétsi kō. Da mii tsi kuinti'xe ko Jesúristu. Dukuān é kuinti'xe ko Jesúristú dí vata koo é nti'í kuétsi ko kuénta ña i e kuinti'xe kō ña, ñá te kuénta ña i é dé ntaa o é káka'an lei san, tsi nté uun ña'a ña nti'í kuétsi ña é káda ntaa ña é káka'an lei san.

¹⁷ Vi'a ve né, te kantukū nuu iní o nté koo nakáku o kuétsi ko kuénta ña Cristú ne, te nāidito kuétsi kō ne, ¿vá ðivi ntū Cristu dé ña é iō kuétsi san? ¡Ñá'á ni san!

¹⁸ Te xtuví mii u é víi u uun nuu i ne, kídáa ne, víi xtuku u ne, vatá ó tē ña vá'a o ni ide u é xtuví mii u nte dí'na.

¹⁹ Xu'ú ne, vata tē xi'í u kuenta ñá lei san. Mii lei san é'ni ko vata koo é ntóto ú kuenta ña Xuva ko ve é víi u é ntio ña.

²⁰ Xu'ú ne, e xí'í u dá uun tsi kúñu kúvi u ni Cristu é xi'í ñá ntiká krusí san, ntá tsi ió ka ntuví ñá ko. Ntá tsi ñá te ntuví ña mii ko, tsi ntuví ñá Cristu é ni'í ko ve. Kakuinti'xe kō l'xá Xuva kō dá kátuví u ñuxiví sa, tsi ðivi ña xe'é ña ntuví ña ñá kuenta ñá ko é dóo ntio ña ko.

²¹ Ña kúvi nakuítá u nuu i e dóo va'a san é edé Xuva ko ñá ko. Tē dí kuvi nti'í kuétsi ko te káde ntaa o é káka'an lei san ne, é ntaá i é xi'í Cristu kuénta ña ko.

3

¿ō é káda ntaa ntú o lei san ne, o é kuinti'xe ko Xuva kō?

¹ Ntó'ó, ña Galata, ¿nté kuān nte túntu ntú nto? Ntáde nto vata o tē xoo dé tata i ntó. É ñi vá'a nto nté o xi'í Jesúristu ntíká krusí san, tsi é nañ'é nti nto.

² Ka'an nto vē, ¿nté ntu o ni'í nto Espiritu Xuva kō? ¿Vá ni'í ntu nto ña é dé ntaa nti'í nto é káka'an lei Muísee? ¿Ñá ntu te ni ni'í nto Espiritú san tsi é kuinti'xe nto tú'ún va'a ña Xuva ko é téku nto?

³ ¿Nté kuān nte túntu ntú nto? ¿Ntáde kuení ntu nto te kúvi vii mii nto tsiñu é éni ntu'ú Espiritú Sántu san é kade ña ni ntó?

⁴ ¿Ñá ni idiá'vi ntu é un nti'í e ntó'o nto? ¡Tē dí ni idiá'vi ne, kuān te un siin!

⁵ Kata'xi Xuva ko ntó Espiritu ña. Kade ña nuu i e dóo ka'nu ña ntó. ¿Vá kuan ntú ó kade Xuva ko ni ntó tsi ntáde ntaa nto é káka'an lei san? ¡Ñá'á ni san! Kuān ó kade ña ni ntó tsi ntákuinti'xe nto tú'ún va'a san ña ña e téku nto.

⁶ Vata kaa uva ata ko Ábraan e kuinti'xe ña Xuva kō ne, dukuān ó kaka'an Xúva kō tsi ña tuví ka kuétsi ña.

⁷ Dukuān ne, kini nto tsi ðivi i'xá nti'xe Abraán ne, ðivi ña é kakuinti'xe ña Xuva kō.

⁸ Nté ntúvi dí'na uve na'a tú'un Xuva kō kaka'an tsi naki'í Xuva kō xoo ña'a, ña é kuinti'xe i ña, kuān te dá nēé ka tatá ña. Ðivi tsi tú'ún va'a é káka'an Xúva ko ni Ábraan, kaká'an ña: "Un ntí ntí tatá ña'a dá kaniñ ñuxiví sa ne, ni'í ña é vá'a ña ko kuénta ña o", ka'an ña.

⁹ Dukuān ne, xoo é kakuinti'xe i Xuva kō ne, dadii ni'í ña é vá'a ni Ábraan, ña e dóo kuinti'xe i san.

¹⁰ Xoó ña'a, ña é ntéé kimi i leí san ne, da mii e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ña. Tsí uve na'a kaká'an: "Xoó ña'a, ña é ña káde ntaa é un ntí'i nuú i é káka'an leí san utén utén ne, da mii e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ña", ka'an.

¹¹ Dóo dito tsí ña té leí san é káde i é ntí'i kuétsi kō. Tsí uve na'a kaká'an: "Xoó ña'a, ña e dóo va'á nuu Xuva kó ne, kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān é nī'i ña ntuví va'á iña ña", ka'an.

¹² Ña e ntéé kimi i leí san ne, ñá te dadíi ña nī ña é kakuinti'xe i Xuva kō. Tsí uve na'a kaká'an: "Xoo é kantikin i leí san ne, kantio é káda ntaa ntí'i ña utén utén vata koo é nī'i ña ntuví va'á iña ña", ka'an.

¹³ Cristú ne, mii ñá ntá'vi ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é ña nī'i kō é nto'o kō é káka'an leí san. Tsí divi ñá ntó'o ña naa ko kuenta iña kuétsi ko vatá ó uve na'a kaká'an: "Da xóo ka ña'a, ña é kurkāa iko díki utén ne, ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ña", ka'an.

¹⁴ Kuān o dé Jesucristu kuénta iña ko ni ūn ntíi ntíi tatá ña'a ñuxiví sa, kuān té ña te ña Israee o, vata koo é nī'i ko núu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan, vata koo é nī'i ko Espíritú Sántú sán té kuinti'xe ko Xuva kō.

Leí san ni tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña

¹⁵ Kini nto, ení ko, tsí xo'o ñatíi ne, dá káde vá'a o ūun tutú ne, xntee o divi kó ne, ña kúvi xoó ña'a nadama ña é káka'an. Ña kúvi xntéé ka ña tuku nuu i.

¹⁶ Vi'a ve ne, xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan, ni i'xá ika ña é vata kaku. Ná ni ká'an tū'un Xuva ko te títín i'xá ika ña, tsí ūun tsi i'xá ika ña. Divi i'xá ña ne, Cristu ña.

¹⁷ Sá'a ncho ka'an u ni ntó: Ede vá'a Xuva ko ūun tutú ni Ábraan ne, xe'é ña xu'u ña ni ñá. Kidáa ne, íta ntí'xin kimi sientu oko u'xi kuíá dá nté xee lé Muísee. Leí san ne, ña kúvi nadama tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña nte dí'na.

¹⁸ Té dí kúvi víi leí san é nī'i ko é vā'á iña Xuva ko te kade ntáa o é káka'an ne, ñá te tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña é kúvi víi i. Ntá tsi nuu é ntaā i tsi nte dí'na xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan é nī'i ko é vā'á iña ña.

¹⁹ Kidáa ne, ¿mí'i nto kaidiá'vi leí san? Xtúvi Xuva kō leí san vata koo é kūtuni ko nee é kuétsi kō. Idiá'vi tsi leí san un tsi da nté xēe "i'xá san" é káka'an Xúva kō, divi i'xá ika Ábraan é xe'é ña xu'u ña ni i. Anje Xuva kō xee nī'i ña leí san nta'a Muísee é káka'an ñá ni ña'a naa Xuva ko.

²⁰ Ntá tsi dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan san ne, mii ña káka'an ñá ni ña. Ná té xoó káka'an í naa ña.

Mí'i kaidiá'vi leí san

²¹ ¿Nchō ka'an ntú u te kanaa núu leí san ni tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña? ¿Ñá'a ni san! tsi té dí ío leí é kúvi víi i é nī'i ko ntuví va'á iña

kó ne, kidáa ne, kuvi ntuvá'a o ni Xuva ko té dá kada ntaa o é káka'an leí san.

²² Ntá tsi kaka'an tū'un Xuva kō tsí ñu'u kutú ntíi ntíi ña'a é ña kuvi nakáku mii ña kuétsi ña. Kuān ó vata koo é da xóo ka ña'a kuvi nī'i ña é vā'á vata o xe'é Xuva ko xu'u ña té kuinti'xe ña Jesucristu.

²³ Ntá tsi dá vata kuinti'xe kō Cristú ne, vata ntáa ña ñu'u kutú ntáa o kuenta iña leí san. Ntantétu o dá nté xēe ntúvi é nañē'e Xúva ko kō nté koo kuinti'xe ko ña.

²⁴ Leí san ne, vata kaa ña kaito i'xá san kaa. É edé ko kuenta da nté xēe Cristu vata koo é kúvi ntí'i kuétsi kō é kuinti'xe ko ña.

²⁵ Dá xee ntúvi é kuinti'xe kō Cristú ne, ñá ntío ká kō leí san é nañē'e ko nté koo víi o.

²⁶ Tsí un ntíi ntíi nto e kuinti'xe nto Jesucristú ne, é ntúvi nto i'xá Xuva ko vé.

²⁷ Un ntíi ntíi nto é itsi ntute nto é uun tsi kúñú kúvi nto ni Cristú ne, ntáku nto Cristu ve.

²⁸ Ña té íni kuān te ñá Israee, kuān te tuku tatá nto; kuān te ña ntáde tsiñu nto, kuān te ka'nu ñá'a nto; kuān te tíi nto ne, kuān te ñadi'í nto. Tsi da xé uun tsi kúñú kúvi nto ni Cristú ne, uun tsi kúñú kúvi nto ni tá'an nto dí.

²⁹ Té uun tsi kúñú kúvi nto ni Cristú ne, i'xá Ábraan ntó dí. Dukuān ne, nī'i ntó é vā'á iña Xuva ko vata o xe'é ña xu'u ña ni ña.

4

¹ Sá'a é ncho ka'an u ni ntó: Tē xí'i ūun ñatíi ne, ío iña ña é kōo iña i'xá ña. Ntá tsi dá lú'ntíi ká i'xá ña ne, vata kaa ña kade tsiñu kaa na, kuān te nī'i na é un ntí'i iña uva ná té kúka'nu na.

² Ío xoó kaito i na. Ío xoó ka'an i ni nā nté koo víi na dá nte xēe tá'an ntuví é nī'i na e xtúvi úva na iña na.

³ Kuān ó kuvi ni kō dí. Dá kuétsi ká o ne, ña'a san ntáka'an ña nté koo víi o é kuntuo o ñuxiví sa ne, da mii é víi o vatá o ntáka'an ña.

⁴ Ntá tsi dá xee tá'an ntuví ne, taxnuu Xuva ko i'xá ña é káku ña nú xē'e ūun ña dí'i, é kúvi ña tatá ña Israee, ña é ntéé kimi i leí Muísee.

⁵ Kuān o k'í'xi ña vata koo é nakáku ña un ntíi ntíi ña é ntee kimi i leí san, vata koo é naki'i Xuva ko kō e kúvi o i'xá ña.

⁶ Kidáa ne, vata koo é nañē'e Xúva ko kō tsí i'xá ntí'xe ña kúvi o né, taxnúu ña Espiritu I'xá ña é kunúu ña nima ko. Espiritú sán ne, kaka'an ña: "¡Uvā ko!"

⁷ Dukuān ne, ñá te ña kaden tsiñun kán, tsí i'xá mii Xuva kō kúvin ne, nī'i o é vā'á iña Xuva ko é uun tsi kúñú kúvin ni Cristu.

Dōo ntí'i iní Pablu kuenta iña ña kuinti'xe i

⁸ Dí'na dá vata kiní nto Xuva kō né, dōo xíó ntii nto é káda tsiñu nto iña tuku xúva ntó é ña te Xuva ntí'xe kō.

⁹ Ntá tsi vevíi ne, é ìni ntó Xuva kō. Kuvi ka'an o tsí Xuva kō ne, é tā'xi ña é kiní ntó ña ve. ¿Nté kuí ntántiko koō ntó ata nto é víi xtuku nto vata xkōó ini ñáta kō san é ña vādā mí kaidiá'vi? ¿Nté kuí ncho víi xtúku nto ña kade tsiñu?

¹⁰ Kuan tsí o ntáde ka'nu nto viko é kuēnta víte, kuenta xoo, kuenta kuia.

¹¹ Dōo ntí'í ini ko kuenta iña ntó tē é ntaā i éde tsiñu ú iña nto.

¹² Víi nto da xe'e, ení ko, uun tsi nima ntúvi nto nī ko vata kaa xu'u é uun tsi nima ntúvi ú ni ntó. Ña túvi nee iña ni ide nto nī ko.

¹³ Ini nto tsí xu'ú ne, dōó ká'ví kaa ú ntuvi dí'na dá kakā'an ntódo u tú'un va'á san ni ntó.

¹⁴ Dōo u'vi kúvi nto ko kuenta iña kui'i e kúvi ko kidaā, ntá tsi ña ni kunté'xen ntó ko; ñá ni nakuitā ntó ko, tsi kí'í nto kó vata te ánje Xuva kō kúvi u, vata te mii Jesūcristu kúvi u.

¹⁵ ¿Nté nto o kúvi ve kuan? Tsi dōó diní ñu'u nima nto dá itúvi ú ni ntó. Kuvi ka'an ú iña nto tsi tē dí ni kúvi né, natavā ntó ntuxnuu mii ntó é tā'xi nto ko.

¹⁶ Ví'a ve ne, ¿ñá ntōo ká ntu ntó ko e kuān o kākā'an u ni ntó é nuu é ntaā í san?

¹⁷ Ña tsíkán ne, dōo ntáde ña nto kuenta ve, ntá tsi ña te kuan o de ña vata koo é nī'í nto é vā'a. Ncho nakadī ñá itsi é ká'an ntó nī ntí vata koo é mii ña é kada ka'nu nto ña.

¹⁸ Vá'a ó te kade ña nto kuenta, te víi ñá vata koo é nī'í nto é vā'a. Te kuān koo víi ña ni ntó nguentuvi, ñá te da mii tsí dá tuví u ni ntó.

¹⁹ Dōó kaexnúu kó kuenta iña nto, a i'xá mii ko. Vatā ó kaexnúu ñadī'í dá ncho kaku i'xá ña ne, kuān koo kaxnúu kó kuenta iña nto da nté uun tsi nima ntúvi nto nī Cristu.

²⁰ Tē dí tuví u ni ntó vevíi ne, ti kaa te kuvi xtúvi mii u é káde tíi ú ni ntó, ntá tsi vevíi ne, ñá ini u nté koo kadā kuení ko iña nto.

Kuenta iña Ágaa ni Sára

²¹ Xoó ntó'o é ncho kuntikín ka nto lei Muiseé san ne, ká'an ntó: ¿Va ñá ini ntú nto nēe é kākā'an lei san?

²² Tsí nte dí'na uve na'a kakā'an tsí Abraán ne, úvi i'xá ñá xio. Uun ña ne, i'xá ta'nú kade tsiñu iña ña, ta'nú nani Ágaa ne, uun ne, i'xá ñadī'í mii ñá, ñá nani Sára.

²³ I'xá ta'nú kade tsiñu sán ne, vata tsi o káku vata kaa da nēe ka i'xa, ntá tsi i'xá ñadī'í mii ña ne, kákú vata tsi o xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraán san.

²⁴ Kini nto tsi úvi nuu i kaka'an u kuenta iña i sá'a. Uun nuu i é vé'xí xuku é nani Sinái, divi iña Ágaa san. Xoó kaduku ntée i nuu i sá'a ne, káku ña é kunteé kimi ña lei san.

²⁵ Tsí Ágaa san ne, vata kaa xuku é nani Sinái é tuví ñuú Arabia káa ña, vata kaa ñuú

Jerusaleen é tuví ñuxiví sa kaa ña di. Tsi ntúni nuu i sá'a nī ña é ntóo ikān ne, nteé kimi ña lei san.

²⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ñá te kadūku ntée o lei san, tsí ñuu kó ne, divi ñuú Jerusaleen é tuví nta'a Xuva kō.

²⁷ Tsí uve na'a tú'un Xuva ko kākā'an: Kutúvi díni nto, divi ntó é ña kakúvi koo i'xá nto,

divi ntó é xoxo i'xá nto.

Kachu'u ntáa nto é dōó diní nto,

divi ntó é vata kaxnúu i'xi nto.

Tsí ñadī'í, ña é ña káde xii ña ña kuentá ne,

díi díi ka kaxio i'xá ña é ñá é tuví ni'í xii i,

ka'an.

²⁸ Ení ko, vata ntáa Isaa ntáa nto. Xo'ō ne, i'xá Xuva ko o, tsi káku o vata tsi o xe'é Xuva ko xū'u ña kidaā.

²⁹ Ntá tsi vata tsi o dé xeni i'xá e káku vata o káku da nēe ka i'xá ni i'xá e káku kuenta iña Espíritu Xuva kō né, kuān ó kakuvi vevíi di.

³⁰ Ntá tsi ¿nee iñá ntu kaka'an tú'un Xuva kō? Kaka'an: "Kíñu'u nto ta'nú kade tsiñú san ni i'xá tun, tsi i'xá ta'nú kade tsiñú san ne, ña kúvi nī'í na iña uva na vata kaa i'xá ñadī'í mii ñá", ka'an.

³¹ Xo'ō ne, ení ko, ñá te vāta ntáa i'xá ta'nú kade tsiñú san ntáa o, tsí vata ntáa i'xá ñadī'í mii ña ntáa o.

5

É nakáku Cristu ko

¹ É nakáku Cristu ko e nteé kimi kō lei san, tsi ñá ntōo ña é ku'un kutú ká o. Dukuān ne, kaka xaa ntí'xe nto ve; ñá ku dá vá'a nto é kadā kú've lei san iña nto.

² Kini nto é kākā'an u. Xu'ú e Pablú u ne, kaka'an u ni ntó tsi te kué'é nto é ká'nté ña kúñu é ixi nto vata xkōó ini ñá Israeé san ne, vata te kākā'an ntó tsi é ntaā í xí'í Cristu iña ko.

³ Kaka'an xtúku u tsí da xōó ka ña'a é tē'nte kúñu é ixi ñá ne, da mii é víi ña é un ntí'í é kākā'an lei Muisee.

⁴ Xoó ntó'o e ntáxio ntii nto e ntáde ntaa nto lei san vata koo é ntí'í kuétsi ntó ne, ña kax'é ne nto itsi é nakákú Cristu nto; ntánakuitā nto é vā'a é ncho ta'xi Xuva ko ntó doméni.

⁵ Ntá tsi xo'ō é kuinti'xe ko Xuva kō, é nuu Espíritu ña nima kó ne, ntantétu o é nī'í ko nima va'á ko nta'a Xuva kō.

⁶ Tē uun tsi kúñu kúvi o ni Jesūcristú ne, ñá té ini te te'nte kúñu ixi ko, o tē ña'a. É kuinti'xe ko Xuva kō ne, sá'a é kaidiá'vi ne, dukuan kuñima ko ta'an kó di.

⁷ Ntó'o ne, é ika vá'a ntó kidaā. ¿Xoó ntu édi nuu i itsi e kuinti'xe nto é nuu é ntaā í?

⁸ Ñá te kuān ó kaka'an Xúva kō, ña é kana nto.

⁹ Iní nto tsí te un siin tsi u'xen ia nādaka ó ne, kuaia kanii t̄nti i.

¹⁰ Xu'ú ne, kanteé iní ko Xuva kō é ña da vá'a ña é tuku koo kadā kuení nto. Ntá tsi kué'e Xuva kō é ntó'o da xōo ka ña'a, ña é kanakutsu'un ntó.

¹¹ Ntá tsi xu'ú ne, ení ko, tē dí kaka'an ntódo ká u ni ntó é kántio é tē'nte kúñu ixi nto ne, ñá kuan koo ntó'o ká ko nta'a ña Israe'el san. Tē dí kuān ó kaka'an u ne, ña túvi nēe nuu i é kúdiín ka ña dá tekú ña tú'un é xi'í Cristu ntíká krusí san kuenta iña ko.

¹² Ña ntánakutsu'un ntó sán ne, díí ka vá'a ó te na káda a'ma kue'en ñá kúñu ña.

¹³ Tsí ntó'ó, ení ko, é kana Xuva ko ntó vata koo é na nakāka xaa nto. Ntá tsi kuān te ntaíka xaa nto ne, ña kúvi víi ntó da nēe ka é ntio nima ntó, tsí é víi ntó ve ne, kuinima xntó ta'an nto ne, dukuan vá'a koo víi nto ni ña.

¹⁴ Tsí é un nti'í é kaka'an leí san ne, uun tsi nuu i ncho ka'an: "Kuinima ntó ta'an nto vatá ó kakuinima nto kúñu ntó", ka'an.

¹⁵ Ntá tsi te ka'an ntée nto ta'an nto, te kúvi ña ita ntó ne, koto nto tē ña nakunaa nto ta'an nto un ntí'í ntí'í nto.

Ó é ntio kō é víi mii ó ne, ó é ntio Espiritū é víi o

¹⁶ Sá'a kakā'an u ni ntó: Víi nto vatá ó ntio Espiritū san é víi nto; ñá ntukū nuu iní nto nté koo ni'í nto é ntio nima kíni kaa nto.

¹⁷ Tsi é ntio nima kíni kaa nto ne, ñá te vatá ó é ntio Espiritū san. É ntio Espiritu Xuva kō sán ne, ñá te dadii ní í vatá o é ntio nima kíni kaa nto. Kanáá nima kíni kaa nto ni Espiritū sán ne, Dukuān ne, ña kúvi víi ntó nēe é ntio nto.

¹⁸ Ntá tsi te kué'í nto é nañ'e Espiritū san nto nté koo víi nto ne, ñá kantio é kadā kú've ka leí san iña nto.

¹⁹ Dóo díto nēe nuu i e ntáde ña'a, ña e ntántikín nima kíni ntáa. Ntaíka luku ña. Ntáde ña nēe e dóo kíni kaa ntádē kuení ña. Ña ntákuka'an nuu ña e ntádē xení ña ni da xōo ka ña'a.

²⁰ Ntánuu iní ña tuku xuva ña. Ntáde tatan ña. Nā ntio kue'en ñá ta'an ña. Ntánaā ña. Ntákuuiñu ña. Ura tsí i ntákudiin ña. Ntáde ñá nēe iña é ntio mii ña. Ntákií nteé xio ña ta'an ña. Nā ncho víi ña e ntáde ta'an ña.

²¹ Dóo ne'u iní ña. Ntaé'ni ña ta'an ña. Dóo iní xi'í ña. Viko kíni kaa ntáde ña, ni dóo titín ka nuu i é kuān ntáa san. Ví'a ve ne, kaka'an u ni nto vatá ó kaka'an u ni nto dí'na, tē xoó ña'a ntáde ña nuu i sá'a ne, ña kúvi ní'i ña é kuntóo ña mí kadē kú've Xuva kō.

²² Ntá tsi xoo ñá'a e ntántikín ña Espiritū sán ne, ntákuinima ñá ta'an ña. Dóo díni ñu'u nima ña. Vá'a ó ntóo ña. Ntákuutí ña nima ñá ni tá'an ña. Ntáde ñá é vá'a ni tá'an ña. Ntáde ntaa ña nēe iña é ntaxé'e ña xu'u ña.

²³ Nā tē ntáde na'nu ña. Nā te dotó tsi ntáde ña. Ntē uun lei ña kaka'an é ña kuvi é kuān koo víi o.

²⁴ Xoó ña'a, ña é ntee kimi ña Jesúcrístu ne, vata tē xi'í nima kíni kaa ña ntíká krusi ní é un nti'í nuu i é kíni kaa é ntio i, é ntukú nuu iní i.

²⁵ Tē é ní'i ko ntuví va'a iña ko e tá'xi Espiritū sán ne, na kué'í é ó e nañ'e Espiritū sán kō nté koo é vá'a koo víi o.

²⁶ Nā kada ka'nu ña'a ó. Nā nakutsu'un ta'an ó. Ntē ña kune'u iní ko ni ta'an kō.

6

É xntii o ta'an kō

¹ Ení ko, te kíni ntó tsi kade uun ña'a é kíni kaa né, divi ntó é nuu Espiritū Sántū sán nima ntó ne, xntii nto ñá é vá'a koo víi ña. Vá'a vá'a tsi kōo ka'an ntó ni ña ne, kuenta tsi víi nto kúñu nto tē ña kó'xo nto nuu i sá'a dí.

² Xntii nto tá'an nto dá kanto'o ña ne, dukuan kōo kada ntaa ntó vata ó ntio Cristu.

³ Tē dóo ka'nu ña'a ó kuiní mii kō né, kuān tē ña te nēe kainuu á'vi ó ne, da kaeni nta'ví mii ó kúñu kō.

⁴ Koto vá'a nto nté o de nto. Te vá'a ó, kuiní nto ne, kidáa kuvi kutúvi díni ntó ne, ñá kantio é kutsu'un nto tē díí ka vá'a nto é ña nguú san.

⁵ Tsí kantio é vá'a koo víi o nēe tsíñu é ní'i ko.

⁶ Xoó ña'a é kanakuā'a ña tú'un va'a san ne, vá'a ó te kátsin dava ña ni mastru ña é un nti'í é vá'a é ío iña ña.

⁷ Nā ku ení nta'ví nto kúñu ntó, tsí ña kúvi nārkintēe o Xuva ko. Da nēe ka é kú'xí ó né, divi tsi é ní'i kó dí.

⁸ Te kú'xí o da nēe ka é ntio nima kíni kaa kō ne, ní'i kō doxi'í san. Ntá tsi te kú'xí o vatá ó ntio Espiritū Sántū sán ne, ní'i ko ntuví vá'a iña ko ntii dañu ntúvi nta'a Espiritū san.

⁹ Dukuān ne, ñá ku kudu'xen kō é víi o é vá'a, tsí te kú'xí o nima kó ne, ní'i kō é vá'a te xee ntúvi i.

¹⁰ Dukuān ne, dá ío ka ntuví ne, vá'a koo na víi o ni un ntí'í ña'a sán ne, dá díí díí ka ni ta'an ko, ña ntákuinti'xe i san.

Kaxe'e Pablu tsi da ntí'í tūú san

¹¹ Un ntáa letra na'nú san é ka'ú u nta'a mii kó ve!

¹² Ntio ko é kūtuni nto tsí ña tsíkán, ña é ntio i é kuétsi é tē'nte kúñu ixi nto ne, da mii e ntáde ña vata koo é ña ka'an kíni ña'a san iña ñá ne, vata koo é ña ntó'o ña kuenta iñá krusi san mí xi'í Cristu kué'nta iña ko.

¹³ Ntá tsi divi ñá é tē'nte kúñu ixi ña ne, ntē ña ini de ntaa ntí'í ña é káka'an leí san. Da mii tsí é ntio ña é ka'ntē ntó kúñu ixi nto vata koo é víi na'nu ña tsí divi ñá edé ña e kuān o dé nto.

¹⁴ Xu'ú ne, nté uun nuu i é ña ncho víí ka'nu ú kuenta iña i; da mii tsi kuēnta iñá krusi mí xi'í Cristu kuēnta iña ko. Ñá kāde ká u kuenta nee nuu i é ió ñuxiví sa. Vata tē xi'í, kuíni kó ne, vata tē xi'í u di kuenta iña i.

¹⁵ Tsí te ūun tsi kúñū kúvi o nī Cristú ne, ñā té ini te te'nte kúñū ixi ko ne, o tē ña'a. E kaínuu á'vi ne, é nī'i ko ntuví va'á iña ko.

¹⁶ Un ntíí ntīi nto e ntántikin nto tú'ún sa'á ne, vá'a koo na kuntōo nto. Na ntuntá'ví ini Xuva ko ntō, ni ūn ntíí ntíí ña Israee ntí'xe san, ña nteé kimi i Xuva kō.

¹⁷ Ví'a ve ne, ñá ntío kó tē xoó nakutsu'ūn ká i kó kuenta iña i sá'a. Tsi é kūtítín tsanta uve kúñū ko é kanañē'e tsí xu'ú ne, kade tsiñū ntí'xe u iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Nā xnuu viko Tó'o ko Jesūcristú nima ntó, ení ko. Kuan tsi koo é kā'an u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Efesu

Taxnūu Pablu tutú iña ña ntákuinti'xe i, ñá ntoo ñuú Efesu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcrístú u tsi kuan o ntio Xuva kō é téé tsiñu ña ko. Taxnūu ú tutú sá'á iña ña ntáduku ntée Xuva kō, ña ntoo ñuú Efesu, ña ntákuinti'xe i Jesucristu.

² Xuva ko ní Tó'lo ko Jesúcrístú ne, na nāxnūu viko ña nto. Na tá'xi ña é kuntōo vá'a nto.

É vā'a é kata'xi Xuva ko kuēnta iña Jesúcrístu

³ Dōo ka'nu Xuva ko, divi Uvā Tó'lo ko Jesúcrístu. Dōo tá'xi ña kō é un ntí'i nūu i é vā'a é tuví e dukún kán tsi kúdadii o ní Cristu.

⁴ Tsi dí'na dá tuví ñuxiví san ne, nāxaxnūu Xuva ko ko kuēnta iña Cristu vata koo é na ntāntoo ña nima kō, vata koo é ña tuví ka kuétsi ko tē xee o nta'a ña.

⁵ Tsi dōo ntio ña kō ne, nté dí'na kaka'an ñá tsi kí'i ña kō é kuví o l'xá ñá kuenta iña Jesúcrístu, vata o ntio ña.

⁶ Dukuān né, utén uten ntáka'an o tsi dōo ka'nu Xuva kō. Dōo vā'a o dé ña ní kō. Ñá ní dé vini ña da tá'xi ñá ko l'xá ña, ña e dōo kuinima ña.

⁷ Nákakū ñá ko kuēnta iña l'xá ña, tsi éti ña niñi ña kuēnta iña ko. Dē ka'nu iní ña ní kō kuétsi kō, tsi dōo ntio ña kō.

⁸ Ñá te un sliin tsi kuinima Xúva ko kō ne, tá'xi ña é kütú've kō, é kí'in iní ko.

⁹ Tá'xi ña é kütuni ko nee iña é ntio ña, nuu i é ña ní iní o, vata o ntio ña.

¹⁰ Sá'a dé kuení Xuva kō é víi ña dá xee ntúvi l. Natáká nuu ña é un ntí'i vāta koo é kodo nūu Cristú da neé ka é ió e dukún kan ní da neé ka é ió ñuxiví a.

¹¹ É kudadii o ní Cristú ne, nāxaxnūu Xuva ko ko ūun tsi nte dí'na vata koo é ní'i ko iña ña. Kuān o dé Xuva ko vatā o é vā'a o kuíni ña.

¹² Kuān o dé ña vata koo é ntí'i, é dí'na ntí kuinti'xe ntí Cristú ne, víi nti vata koo é ká'an ñá'a tsi dōo ka'nu Xuva kō.

¹³ Divi ntō dí, dá tekú nto tú'ūn é nuu é ntaā i, dá tekú nto nté koo nakáku nto ne, kuinti'xe nto Cristu. Kudadii nto ní ñá né, xntéé Xuva ko nto nā'a da tá'xi ña Espíritū Sántū é kunūu ña nima ntó vata o tá'xi ña xu'u ña.

¹⁴ Tá'xi Xuva ko Espíritū Sántu vāta koo é kütuni ko tsi víi ntí'xe ña vata o tá'xi ña xu'u ña dá kúvi nakí'i ña é un ntí'i nūu i é káduku ntée ña. Kídáa ne, ka'an ñá'a tsi dōo ka'nu Xuva kō.

Kaikán Pablu nta'a Xuva kō é kuē'e ña é na kuk'iin iní ña ntákuinti'xe i

¹⁵ Dukuān ne, da téku ko tsi dōo ntákuinti'xe nto Tó'lo ko Jēsuú ne, tsi dōo ntákuinima nto ta'an ko, ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne,

¹⁶ ñá kaxtuví mií u é nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto. Kanaka'an kó nto dá kaká'an ntá'vi u.

¹⁷ Kaikán u nta'a Uvā Tó'lo ko Jesúcrístú, divi Xuva kō, ña e dōo vā'a san, te tá'xi ña é kütú've vā'a nto iña ña, vata koo é kí'in díki nto é káka'an ña, vata koo é kíni vā'a ntó ña.

¹⁸ Kaikán u nta'a Xuva ko te nāxi'i nuu ña nuu nto vata koo é kütuni ntó nee é ní'i nto é kána ña nto. Te tá'xi ña é kütuni nto tsi ña te nté kaa vā'a, ña te nté kaa kuika nuu i iña Xuva ko é kaxé'e ña ña'a é nakuido da'an ña.

¹⁹ Te tá'xi ña é kütuni nto tsi ña te nté kaa ka'nu ña. Kakuvi víi ña é un ntí'i kuēnta iña kō, divi o e ntákuinti'xe ko ña. Nañē'e ñá kō tsi kuví víi ña ní é un ntí'i

²⁰ dá nantōo ñá Cristú rkontuvi é xi'i ñá ne, xé'e ña é kutuví ñá díni kua'a ña e dukún kán.

²¹ Díi ka ka'nu Jesuu é da xōo ka ña tsiñu na'nu i, da xōo ka ña tsiñu i, da xōo ka ña ntádē kú've e dukún kan, da xōo ka ña ntádē kú've ñuxiví a, da xōo ka ña e dōo ka'nu, kuān te ntōo ña vevii, kuān te ntōo ña ntuvi é kí'in o.

²² Tá'xi Xuva kō é kúvi víi Cristu ní é un ntí'i. Tá'xi ña é kúvi Cristu tó'lo iña un ntíi ntíi nuu i é káduku ntée ña ntákuinti'xe i san. Cristú ne, divi ña é kadé kú've ñá kuenta iña ña ntákuinti'xe i san.

²³ Ña ntákuinti'xe i sán ne, vata ntáa kúñū Cristu ña. Kanuu mé'ñu kanuu dava ña ña ntákuinti'xe i sán ní da kanii dú'va ñuxiví san.

2

Nakākū Xuva ko kō, tsi dōo kakuinima ñá kō

¹ Tá'xi Xuva ko ntuví vā'á iña nto, divi ntō é vata ntáa ña xi'i ntáa nto kidaa kuēnta iña kuétsi ntō, dá vāta kuinti'xe nto Cristu.

² Dōo ncho víi nto kuétsi kidaā, dá ntíkin ntó vata xkōo iní ñá ñuxiví san. Dē ntaa nto é ká'an tó'ō e ña vā'á san, ña é kadé kú've iña é ña vā'á é ntoo e dukún kán, divi é káka'an nté koo víi ña'a, ña é ña ncho kuinti'xe i Xuva kō.

³ Kuān o dé o, ūn ntíi ntíi o, kidaā. Éde o da mií é ntio kō. Dē ntaa o é káka'an nima kíni ntáa kō, e ntádē kuení kō. Dukuān ne, kantio é ní'i ko é ntó'o ko e dōo ka'nu é kata'xi Xuva ko, ní ūn ntíi ntíi ka ña'a.

⁴ Ntá tsi un vā'a tsi ntúnta'ví ini Xuva ko kō, tsi ña te nté kaa kakuinima ñá kō ne,

⁵ tá'xi ña ntuví vā'á iña ko kuenta iña Cristú, kuān te kantio é ní'i ko doxi'i kuenta

iña kuétsi kō. Da mii tsi e dóo va'á Xuva kō é nakakū ñá kō.

⁶ Vata ō ntóto Tó'lo ko Jesūcristú ne, kuan ō nántoto ña kó di ne, ta'xi ña é kuntoo dadii o ni ña e dukún kán, tsi kuinti'xe ko Jesūcristu.

⁷ Kuan ō dé ña vata koo é nañē'e ñá ña'a rkontuvi ve tsi un vá'a tsi kakuinima ñá kō, tsi dóo vá'a ó de ña ni ko kuenta iña Jesūcristu.

⁸ Da mii tsi e dóo va'á Xuva kō é nakakū ñá nto da kuinti'xe nto. Ña túvi nee nuu i é vii mii nto é nakáku nto, ntá tsi doméni tá'xi Xuva kō é nakáku nto.

⁹ Ña kúvi vii o nee nuu i é nakáku ō, vata koo é ña vii ka'nu ō.

¹⁰ Tsi Xuva kō de kú'vē ñá kō vata koo é da ntántikin o Jesuú ne, vii ō é vā'a, vata ō ka'an Xúva kō nte dí'na é vii o.

É kuntōo vá'a o kuēnta iñá Cristu

¹¹ Dukuān né, naka'an ntō nte ntáa nto dí'na, divi ntō é ña te ña Israeé nto. Ntáka'an ñá Israeé san iña ntó "ñá'a, ña é ña ni té'nte kúñū é ixi i", tsi ntántikin ña vata xkoo ini ña e ntaé'nté ña kúñū ña, kuān te mii tsi ñá é'nte ña.

¹² Kidaā ne, váta kīni ntó Cristu. Tuku ña'a nto é ña Israeé. Ña túvi nee iña é intétu nto, nté ña ni ini nto xoo é Xuva kō.

¹³ Ntá tsi vevii ne, kudadii nto ni Jesūcristu. Divi ntō é ña ni kuvi k'i'xi étsin nto Xuva kō kidaā né, ntoo ni'í nto ña vevii, tsi éti Cristu niñi ña kuenta iña nto.

¹⁴ Tá'xi Cristu é kuntōo vá'a ō, tsi idé ña é ntúdadii ña Israeé san ni ña e ña te ña Israeé san. É nakaán nuu ña mii kánti'u kidaā da ntánāa núu ña Israeé san ni ña é ña te ña Israeé san.

¹⁵ Dá xi'i ñá ne, nant'i'i ña leí san é káka'an nté koo vii o, é kadē kú'vē iña ko. Uun tsi ña'a, ña é xēe, ntáda dadii ña ntuvi ñá'a san, tsi ntákuinti'xe dadii ña Xuva kō. Kuān o dé ña vata koo é kuntōo vá'a ña ni tā'an ña.

¹⁶ Dukuān né, dá xi'i ña ntíká xruki kán ne, nant'i'i ña du'xēn é edē ntuvi ñá'a san vata koo é kúvi ntuvá'a dadii ña ni Xuva kō. É uun tsi ña'a kúvi ña ve.

¹⁷ Vé'xi Cristú ne, ka'an ña nté koo kuntōo vá'a nto, divi ntō é vata kiní nto Xuva ko, ni ñá'a san é ini ñá ña.

¹⁸ Kuenta iña ña kuvi k'i'in étsin o nuu Xuva ko, tsi é ni'í ko Espiritu ña, ntuvi ō.

¹⁹ Dukuān ne, ñá te ñá tuku ñuú ka nto, ñá te ñá é doto tsi ntaíka ká nto, ntá tsi ña ñuú Xuva ko nto vé. Ña vi'i Xuva ko nto vé ne, dadii xnto ni ña e ntáduku nté ña.

²⁰ Vata kaa vi'i san ntáa nto, tsi ōdo nto nú eti vi'i san. Eti vi'i sán ne, divi tū'un é nakuá'a pustrú san ni ña ka'án naa Xuva ko. Mii Jesūcristú ne, xuu é odo núu diñi ntii vi'i san.

²¹ Xo'ó é kudadii o nī Cristú ne, kuve ta'an o váta ntáa ntíká nto'ó é x'i'í ta'an va'a un ntii ntíi diñi i, da nté ntuvi o xúkún Xuva kō mí'i ña kak'vi nté uun nuu i é kīni kaa.

²² Divi ntō di, dá kudadii nto nī Cristú ne, kuve ta'an nto ña ntákuinti'xe i san vata koo é kúvi nto xúkún Xuva kō, tsi nuu Espiritu ña nima nto.

3

Divi tsiñu Pablu é ká'an ña tú'un va'á san ni ña é ña te ña Israeé

¹ Dukuān ne, xu'u é Pablú u ne, nuu kutú ú kuenta iña Jesūcristu, váta koo é divi ntō, ña é ña te ña Israeé nto, ni'í ntō é vā'a.

² Á te ini nto tsi dóo vá'a o dé Xuva ko ni kō da tée tsiñu ña ko é ká'án u tú'un ña ni ntō.

³ Tá'xi Xuva kō é kūtuni ko é tuvi xu'u iña ña, vatá o dé vá'a ú di'na é ña ku'é e tsi tú'un é káka'án u.

⁴ Dá nakua'a nto tú'un tsikán ne, kūtuni nto tsi ini u nuu i é tuvi xu'u iña Cristu.

⁵ Dá nté vevii ne, ñá ni x'e'é Xuva kō é kūtuni ñá'a. Ntá tsi vevii ne, e x'e'e Xuva ko kuēnta iña Espiritú Sántú san é kūtuni pustrú san ni ña ntáka'án naa Xuva ko.

⁶ Sá'a ne, nuu i é tuvi xu'u kidaā: tsi ña é ña te ña Israeé ne, dadii tsi ni'í ña iña Xuva ko ni ña Israeé san, tsi e kúdadii ña ni ña Israeé san kuenta iña tú'un va'á san. Ni'í ña é x'e'é Xuva ko xú'u ña di dá kuinti'xe ña Cristu.

⁷ Téé tsiñu Xuva kō ko é ká'an ntódo u tú'un sa'a, tsi dóo vá'a ó de ña ni kó ne, tá'xi ña kō ntii ña vata koo é kúvi vii u tsiñu sá'a.

⁸ Xu'ú ne, dií ka dutsi kaa u é ña e dií ka dutsi kaa é káduku nté Xuva kō. Ntá tsi dóo vá'a o dé Xuva kō, tsi tá'xi ña é ká'án u ni ña é ña te ña Israeé san tú'un va'á iña Cristu é dií ka nuu á'vi é nté ña ini o nté kaa.

⁹ Ta'xi Xuva kō, ña é de kú'vē e un ntí'i é io, é ká'an ntódo ú vata koo é kīni un ntíi ntíi ña'a nté ō de kú'vē ña é koo nuu i sá'a e xtúvi xu'u ña un tsi nte dá iñi nto'u ñūxiví san.

¹⁰ Kuān o dé ña vata koo é kūtuni un ntíi ntíi ña e ntádē kú'vē e dukún kan tsi dóo ini Xúva kō é un ntí'i nté koo vii ña dá kīni ñá ña ntákuinti'xe i san.

¹¹ Un tsi nte dí'na kuān ó ncho vii ña kuenta iña Tó'lo ko Jesūcristu.

¹² Kuenta iña Cristú ne, ini o tsi kuvi xee étsin ō nuu Xuva ko. Tsi te kuinti'xe ko ña ne, ñá ka'u'vi ka ko ña.

¹³ Dukuān ne, kaka'án u ni nto tē ña nátiivi ini nto é kuān ó kanto'o kó kuenta iña nto. Tsi xu'ú kanto'o kó vata koo é ni'í nto é vá'a.

Kakuinimá Cristu nto

¹⁴ Dukuān né, kanchi'i'í u nuu Xuva ko, divi Uvā Tó'lo ko Jesūcristu.

¹⁵ Uva ña iña un ntíi ntíi tátá ña'a sán di, kuān té ña ntóo e dukún kan, kuān té ña ntóo ñūxiví a.

¹⁶ Kaikán u te tā'xi ña é kunūu ntii nima ntó kuenta iña Espiritu ña, tsí ña te nté kaa ió é vā'á iña ña.

¹⁷ Kaikán u te kunūu Cristu nima ntó da ntákuinti'xe nto. Na tā'xi ña é kūtú've vá'a nto nté koo kuinima ku'éen nto,

¹⁸ vata koo é kūtuni ntó, ni ūn ntíí ntíí ña ntáduku ntée Xuva kō, nté kaa nī'i, nté kaa kani, nté kaa kūnu, nté kaa dūkun kaxee tá'an é kakuinima Xúva ko kō.

¹⁹ Kaikán u te kinī nto nté kaa ntio Cristu kō, kuān té ña kuvi kadā kuení kō tsi dóo ku'e'e, vata koo é kū'un tsitu kue'én nima ntó Xuva kō.

²⁰ Dóo ka'nu Xuva kō. Dóo ió ntii ña é kāde tsiñu ña nima kó ne, kuvi víi ña díi díi ka va'a é kaikan o, díi díi ka va'a é kadā kuení kō.

²¹ Te ká'an ña'a tsi dóo ka'nu Xuva ko ku'enta iña ña ntákuinti'xe i san, kuenta iña Jesúristu. Kuān koo ka'an ña da ntántoo ká ña'a san ñuxiví a ne, ntii dañu ntūvi di. Kuan tsi koo na kōo.

4

É uun tsi kúñū kúvi o ku'enta iña Espiritū Sántū san

¹ Xu'u é nuu kútú'ú kuenta iña Xuva kó ne, kaikán u nta'a nto te víi ntó vatá ó ntio Xuva kō é víi ña e kána ña.

² Ná víi ka'nu nto. Ná ku kudíin nto ni ña'a. Na kútíi nto kuntétu nto. Na kútíi nto ni tá'an nto. Na kuínima ntó ña.

³ Koo ntii ntó é ña xtuví mii ntó é uun tsi ntádé kuení nto vatá ó katá'xi Espiritū Sántū san dá ntóo vá'a nto.

⁴ Uun tsi kúñu nto, ni ūn tsi Espiritu ntó dí, vatá ó ió uun tsi nuu i é vā'a e ntantétu nto é nī'i ntó rkontuvi, nto'o é kána Xuva ko ntó.

⁵ Uun tsi Tó'o kō, uun tsi tú'ūn va'a é kuinti'xe ko, ni ūn tsi nuu i é kutsi ntute o.

⁶ Uun tsi Xuva ko, divi Uva ko ūn ntíí ntíí o. Divi ñā é odo nuū ña é un ntíí ntíí o. Divi ñā é nuu mé'ñu nuu dava ña ko ūn ntíí ntíí o.

⁷ Ntá tsi é un é un ó ne, é tā'xi Cristu ko nuu i é vā'a é víi ó, vatá ó ntio ña.

⁸ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō: Da kúntáa ña e dukún kán ne, ntēka ñā ña ñu'u kutū ne, xé'e ña nuū i é vā'a é víi ña'a san, ka'an.

⁹ ٥Nee iñá ntu kani tu'un é kaka'an é kúntáa ña? Ncho ka'an tsí di'na naínu ña ñu'u a.

¹⁰ Ña e naínú san ne, divi tsi ñā é kúntáa ña mí'i e díi ka dukun e dukún kán vata koo é kadā kú'vē ñā da kaníi dū'va.

¹¹ Tā'xi ña nuu i é víi o, é un é un o. Ió ñā ne, xé'e ñā é víi ñā pustru. Ió ñā ne, xé'e ñā é ká'an ñā naa Xuva ko. Ió ñā ne, xé'e ñā é ká'an ntódo ña tú'ūn é nakáku ó. Ió ñā ne, xé'e ñā é kadā kú'vē ñā ña ntákuinti'xe i sán ne, nakuá'a ña ña nchu'un san di.

¹² Kuān o dé ña vata koo é koo tú've ña ntáduku ntée ña é víi ñā tsiñu ña, vata koo é naku'e'nu ña ña ntákuinti'xe i Cristú san

¹³ da nté dadíi tsi kuinti'xe ko, dá nté dadíi tsi ini vá'a o l'xá Xuva kō. Kidáa ne, kuka'xi nuu ó ne, kue'nu ó vata koo é un ntí'í é víi ó ne, víi o vatá o dé Cristu.

¹⁴ Ná víi ka o vatá o de i'xá san é nuu nuu tsi ntánadama e ntádé kuení i. Ntántikin dá nēé ka nchu'un é xēe e ntánañē'e ña ntaéni nta'ví san, ña e dóo ntáde é kīni kaa.

¹⁵ Ntá tsi ka'an o é nuu é ntaā i ni ñā'a, tsi ntákuinima kō ña. Kidáa ne, kue'nu ká o un tsi dá nte xee tá'an o víi o vatá o dé Cristu. Divi ñā né, odo nuū ñā iña ña ntákuinti'xe i sán vatá ó odo nuū díki ko iña kúñu kō.

¹⁶ Xo'ó ne, vata kaa kúñū Cristu ntāa o, é dóo vā'á ó xi'i ta'an é un ntíí ntíí ta'vi i. Te ūn ntí'í tsi ta'vi i dóo vā'á ó ntáde tsiñu ne, dóo vā'á ó kae'nu kaníi kúñu ñā. Kuan koo na kuínima tá'an kō di, un ntíí ntíí o e ntáduku ntée o Cristu.

Ntuvi xēé iña ko e tá'xi Cristu

¹⁷ Dukuān ne, kaka'an u ni nto vē, tsí ntio Xuva kō é víi nto sá'a. Ná víi ka nto vatá ó de ña'a, ña é ña ini Xúva kō. Dotó tsi ntáde ña é ntio nima kīni ntāa ña.

¹⁸ Ñinēé ini díki ña. Ña túvi ntuvi iña ña e tá'xi Xuva kō, tsí ña ntákutuni ña, tsi dóo ka'xi ini ña.

¹⁹ Ña ntákuka'an nuú ka ña é da mii tsí e ntáde ña é kīni kaa. Ná tē nté kaa diní ña é víi ña é un ntíí ntíí nuu i é kīni ntāa san.

²⁰ Ntá tsi divi ntó ne, ñā tē dúkuan ó ni nakua'a nto iña Cristu,

²¹ tē nuu é ntaā i e téku nto é káka'an ñā, tē nuu é ntaā i é divi ña nakuá'a ña nto; tsí kaka'an ña é nuu é ntaā i.

²² Vatá ó kanatáva o doo dé'én san ne, kuan koo naxtúvi xio nto é ntio nima kīni kaa nto, é da mii tsí e ntaéni nta'ví nto.

²³ Ku'é ntó é ntavá'a Xuva kō nima ntó vata koo é vā'á tsi koo kadā kuení nto.

²⁴ Nakunúu nto ntuvi vā'á iña nto é dē kú'vē Xuva ko iña ko vata koo é víi o vatá ó de ña. Divi ñā ne, kade ña é vā'á ni ñā'a sán ne, ña túvi nēé é kuétsi ña. Kuān koo víi o dí, tsi ntákuinti'xe kō é nuu é ntaā i.

²⁵ Dukuān ne, ñā ká'an ka nto dovéte. Ka'an nto é nuu é ntaā i ni tá'an nto, tsí uun tsi kúñū kúvi o ni ña.

²⁶ Te kúdiin ntó ne, ntá tsi ña ku víi nto é kīni kaa. Ña na'a tsi kudíin ntó di, na ntúka'nu ini nto di'na dá kuido nuu ngántii.

²⁷ Ntē ña ku xe'e nto é ká'an tó'ó e ña vā'á san nté koo víi nto.

²⁸ Ña kadú'u sán ne, na xtuví mii ña é kadu'u ña. Na kóo ntii ña kada tsiñu ña vata koo é nī'i ña é natsí'i ña iña ña ntáaan nuú i san.

²⁹ Nā kā'an kīni nto, ntá tsi ka'an ntó nēe é vā'á, nēe é kaxntīi é kuē'nú ta'an nto vatā ó kantio ña, vata koo é na nāxnuu viko ña ña'a, ña kateku í san.

³⁰ Nā ku vii nto nee iña é kade i é kuntá'xa iní Espiritu Xuva kō, tsi tá'xi Xuva kō Espiritu san vata koo é kütuni ko tsi ntáduku ntée o Xuva ko tē xee ntúvi é naki'i'í kuē'en ñá kō.

³¹ Xtuvī mii nto é dutsī kuiní nto, nī é kakudiin nto. Nā ku nāa núu ká nto. Nā ku káchu'u ntó. Ntē ña ka'an kīni nto iña ta'an nto. Nā ku vii nto nté uun nuu i é kīni kaa.

³² Ntá tsi vii nto é vā'á ni tā'an nto. Ntuntá'ví iní nto ña ne, kada ka'nu iní nto ni ña vatā ó de ka'nu iní Xuva ko ni nto kuēnta iñá Cristu.

5

Nté koo é vā'á koo kuntoo i'xá Xuva kō

¹ Vii nto vatā ó de Xuva kō, tsi i'xá ña nto e dóo ntío ña nto.

² Utén utén kuinima ntó ta'an nto vatā o kuinimá Cristu ko dá xe'é ña ntuvi iña ña kuenta iña ko. Divi ña é kúvi ña doméni e dóo va'a, é vata kaa uun diko e dóo vā'a ñe'e iña Xuva ko.

³ Divi ntó e ntáduku ntée nto Cristú ne, ñá ku ká'an nto nté uun tú'un nuu i é kīni kaa e ntáde ña'a ni ñadri'í san, e ntáde ne'u iní ña ni ña'a san.

⁴ Nā ku kā'an nto tú'un dēntu. Nā ku doto tsi ka'an ntó, ntē ña doto tsi xkuntée nto nuu i é ña vā'a, tsi ña te vā'a o é kuān koo vii o. Díi ka vā'á ó te nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō.

⁵ Tsi iní vā'a nto tsi da xóo ka ña'a é kakidi ni'i ña ñadri'í é ña te ñadri'í mii ña né, da xóo ka ña'a é kade ña é kīni kaa, da xóo ka ña'a é kākune'u iní ña, é kānuu iní ña tuku nuu i é ña te Xuva kō ne, ña ni'i ña é vā'a nta'a Xuva kō, nté ntá'a Cristu.

⁶ Nā ku dá vā'a nto é kani nta'ví ña'a san nto te dotó tsi ntáka'an ñá dovete, tsi kuenta iña í sá'a ne, kué'e Xuva kō e dóo nto'o ña, da xóo ka ña'a é ña ncho kuinti'xe í ña.

⁷ Nā ku kudadii nto ni ña kuān ntáa san.

⁸ Divi ntó né, vata te ñinēe mi ntaika nto kidaa, ntá tsi vevii ne, é naxi'i'í Xuva kō mi ntaika nto. Vii nto vata tsi ó de ña'a, ña é kaika mi kaxi'i'í nuu ñu'u.

⁹ Tsi ña é kánaxi'i'í nuu í ne, kade ña é vā'a. Kade ña é ntio Xuva kō. Kade ña é nuu é ntaā í.

¹⁰ Koo ntii nto vii ntó nee nuu i é díi ka va'a é vii ntó vatā ó e ntio Xuva kō.

¹¹ Nā ku dotó tsi kīni nuu nto nuu i e ntáde ña e ntaika mi ñinēe, tsi ña kaidiá'vi. Ntá tsi nafē'e ntó ña tsi ña te vā'a o ntáde ña.

¹² Tsi ntákuka'an nuu ko é kā'an o nuu i é ntáde xu'u ña.

¹³ Ntá tsi dá naxi'i'í nuu ñu'u san ne, ntii díto nuu i é ió xu'ú, nte ntáa nti'xe.

¹⁴ Tsi ña te nee iña é kuvi koo xu'u dá kaxi'i'í nuu ñu'ú san. Dukuān ne, kaka'an ña:

Ntoton, divin é kakidin.

Nakuntútsin mé'ñū ña xi'i'í san ne,

Cristu naxi'i'í nuu ña nuu o,

ka'an ña.

¹⁵ Koto vā'a nto nté o ntáde nto ve. Nā vii ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi vii nto vatā ó de ña e dóo ki'in iní i.

¹⁶ Koo ntii nto kada tsiñu nto vi'a ió ka ntuvi, tsi dóo ió nuu i é kīni kaa ntuvi sá'a.

¹⁷ Dukuān ne, ña vii ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi kutuni nto nee é ntio Xuva kō é vii nto.

¹⁸ Nā ku de ki'vi ntó tsi dukuān ne, ña kúvi kotó kú'vē nto. Ntá tsi kué'e nto é kadá kú've Espiritu sán nima nto.

¹⁹ Kata nto nchu'ún ni tā'an nto. Kata nto un nti'i nti' nuu i é káka'an tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kanī nima ntó kata nto iña Xuva ko.

²⁰ Nguentúvi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña é un nti'i da neé ka nuu i kuenta iña Tó'o ko Jesúcristu.

Vata tsi te ñavi'i kō ña ntákuinti'xe í san

²¹ Vii nto é ntio ta'an nto, tsi ntaika ñu'u ntó Cristu.

²² Divi nto, ñadri'í, vii nto vatā ó ntáka'an xii nto, vatā ó de nto ni Tó'o ko Jesús.

²³ Tsi ntádē kú'vé ñatíi san iña ñadi'í ña, vatā ó kade kú'vé Cristu iña ña ntákuinti'xe í ña. Divi ña né, kanakakú ñá un nti'i nti' ña ntákuinti'xe í ña tsi uun tsi kúñu kúvi ña ni ña.

²⁴ Vata o ntáde ntaa ña ntákuinti'xe í é káka'an Cristú ne, kuan koo na kada ntaa ñadi'í san un nti'i é káka'an xii ña.

²⁵ Divi nto, ñatíi ne, na kuinima ntó ñadi'í ntó vatā o kuinima Cristu ña kuinti'xe í ña. Tsi xe'é ña ntuvi iña ña doméni kuenta iña ña,

²⁶ vata koo é nākate ña kuétsi ñá é nakutsi ntúte ña ña da kuinti'xe ña tú'un ña.

²⁷ Kuān o dé ña vata koo é ntáda ña ña kuenta nta'a mii ña, é vata kaa ñadri'í, ña e dóo vā'a kaa. Dóo vā'a nti'xe ña vata kaa uun doo e dóo nuu a'vi san é ña tuvi mii'í ni xe'e, ña tuvi mii'í ntútsi'i, ntá tsi vā'a kuē'en.

²⁸ Du'vā ó kantio é kuinima ñatíi san ñadi'í ñá, vatā ó kakuinima ña kúñu mii ña. Te kakuinima ñá ñadi'í ñá ne, kakuinima ña kúñu mii ña di.

²⁹ Xóxó ñatíi é ña ntío kuē'en ña kúñu mii ña, ntá tsi kaxé'e ña é ká'xi ne, kade ña í kuenta. Kuān ó kade Cristu ni ña ntákuinti'xe í ña di,

³⁰ tsi ntáduku ntée ña ña. Xo'ó né, kuān o ntáduku ntée o kúñu Cristú di. Tsi dadii tsi kúñu kúvi o ni ña.

³¹ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō tsi xtuvī mii ñatíi san uva ña ni di'í ña vata koo é kutini'í ña ñadi'í ña. Ntuvi ñá ne, uun tsi kúñu kúvi ña, ka'an.

³² Sá'a nūu i e dóo ka'nu, é ña ini o. Ntá tsi kaka'án u sá'a vata koo é kütuni nto nté o de Cristu ni ña ntákuinti'xe i ña.

³³ Ntá tsi kuinima ntí'xe nto, é un é un nto, ñadi'í ntó vatā o ntákuinima nto kúñu mii ntó. Ñadi'í san ne, na kuiko ñu'u ña xī ña di.

6

¹ Di'vi nto, i'xá, kada ntaa nto e ntáka'an úva nto ni di'í nto, vatā o é ntio Xuva kō. Tsi vá'ā o é kuān koo vii nto.

² Tsi tú'ün é kuvi ūun é kaka'an é nī'i ko é vá'á te kāda ntaa o ne, kaka'an: "Kuiko ñu'u nto uva nto ni di'í nto,

³ vata koo é kuntōo vá'a nto, vata koo e dóo kani ntuvi iña nto ñuxiví sa", ka'an.

⁴ Di'vi ntó né, uvā, ña kú de nto é na kúdiin i'xá nto, tsí nakué'nu vá'a nto i. Kué'e nto é ntó'o i te ña vá'a o ntáde ne, kué'e nto i itsi nté koo kuntíkin Xúva kō.

⁵ Di'vi ntó, ña ntáde tsiñu ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntó, ñá ntoo ñuxiví sa. Kuiko ñu'u nto ña. U'vī ntó ña. Kanī nima ntó vii nto tsiñu e ntáta'xí ña vata tsi tē ntáde tsiñu nto iña Cristu.

⁶ Kada ntaa nto, ña te da mii tsī da ntaíto ntáde ña nto, vata koo é ká'an ñá tsi dóo vá'a nto, ntá tsi kada ntaa ntí'xe nto vatā o de ña kade tsiñu iña Xuva ko. Kanī nima ntó vii nto vatā o ntio Xuva ko.

⁷ Vii nto tsiñu nto nī kue'én ini nto, vata tsi te iña Xuva ko ntáde tsiñu nto, ñá te da iña ña'a tsi.

⁸ Ini ntó tsi da xōo ka ña'a, te ña kade tsiñu ne, o tē tó'o tsiñu ne, nī'i ña é vá'a nta'a Xuva ko kuēnta iña i é vá'a é káde ña.

⁹ Di'vi ntó di, tó'o tsiñu, kuān koo vii nto nī ña ntáde tsiñu iña nto. Nā ku kadā xení nto ni ña. Naka'an ntó tsí io Tó'o nto ntuvi ntó ña, ña é tuví e dukún kán né, di'vi ña ne, ñá káde ña kuentá nee ñá'a o.

Nté koo nada'an ña ntákuinti'xe i sán nima ña

¹⁰ Kaka'án u sá'a ni nto vē. Ntii na kōo nima nto ve, tsí ntáduku ntée nto Tó'o kō. Tsi dóo ió ntii ña é ta'xi ña kō.

¹¹ Vata tsī ó kainúu sntadún san du'nu é kuvi káa ne, kuan tsī koo nakunúu nima nto Espíritu Xuva kō sán di, vata koo é ña kuvi vii Tó'o e ña vá'ā san ní nima nto é ncho kani nta'ví nto.

¹² Tsi ñá te ntánaa o nī ña é iō kúñu i ni xīki i, tsí ntánaa o ni tatsin ña vá'ā e dóo ntii iní i, e ntáde kú've iña ña ntaika mi dóo neé ñuxiví sa, ni tatsin é ña vá'a é ntaiko e dukún kán.

¹³ Dukuān ne, kí'i nto un ntíí ntíí nuu i é káta'xi Xúva kō vata koo é kuvi vii nto nada'an ntó nima ntó te xēe ntúvi é kīni kaa san. Dá iō tu've vá'a nto ne, kutu kuntōo nto.

¹⁴ Dukuān ne, diin tsi kuntōo nto é nāki'ni kutu nto i'xi nto é nuu é ntaā í vatā o dé

sntadún san ni ñī i'xi ña. Vii nto é vá'a vata koo é nada'an ntó nima ntó, vata tsí ó kanada'án sntadún san nima ña é kaitavi núu ña du'nu káa san.

¹⁵ Vata tsī ó kaxio tú've di'ín nto e ntaxí'í nto ntí'xen nto ne, kuan kōo koo tú've nto é kika'an ntódo nto tú'ün vá'a san nté koo kúntōo vá'a o.

¹⁶ Dií dií ka nuu á'vi ne, é kuinti'xe vá'a nto vata koo é nada'an ntó nima nto nuu i é kīni kaa é kanakuita ntēe tó'o e ña vá'ā san ntó, vata tsí ó de sntadún san dá kakāta ntēe ña le'e káa san vata koo é ña dúku ña ntuvé é kai'xí san.

¹⁷ Vata tsī o kaitávi dīkí sntadún san ñīi e'xín ña ne, kuan tsi koo nada'an nto dīkí ntó di é kuinti'xe ntó tsi é nakākú Xuva ko ntó. Kuní'í nto káa káni iña Espíritu di, é di'vi tú'un Xuva kō.

¹⁸ Da neé ka é vii ntó ne, ka'an ntá'vī ntó ni Xuva kō. Kákan nto nta'a ña da neé ka nuu i é ká'an Espíritu ña é kákan nto. Ntíto koo kuntōo nto. Ntē ña ku nátivi iní nto. Utén utén ka'an ntó ni Xuva ko iña é un ntíí ntíí ña ntáduku ntēe ña.

¹⁹ Ka'an ntá'vī ntó kuenta iñá ko di, na ta'xi Xuva ko tú'ün nee iña é ká'án u, vata koo é ña u'ví ko é ká'án u ni ña'a iña tú'ün vá'a san é iō xu'ú iña ña.

²⁰ Xuva ko taxnúu ña ko é kēte xaa u tú'un ña né, dukuān é nuu kutú ú vevii. Ka'an ntá'vī ntó vata koo é ña u'ví ko nté un siin é ká'án u tú'un ña, vatā o ntio ña é ká'án u.

I'a ntí'í tutú san

²¹ Ti'quicu, ení kō e dóo ntio ko, ña e dóo xntíí kó tsiñu Xuva kō né, ntaa ña ni ntó é un ntí'í iñá ko, vata koo é kütuni nto nté o de ú ne, nee tsiñu kade ú ve.

²² Dukuān né, kataxnúu ú ña é kí'in ña mí ntoo nto vata koo é ká'an ñá ni ntó nté o de ntí, vata koo é na kíi nima nto é vii ntó tsiñu Xuva kō.

²³ Na ta'xi Xuva ko ni I'xá ñá, Tó'o ko Jesūcristu, é kuntōo vá'a un ntíí ntíí ta'an kō, é kuñima tá'an ña, é dií ka kuinti'xe ña.

²⁴ Na naxnuu viko Xuva ko ūn ntíí ntíí ña é ña ni xtuví mii i e ntákuinima i Tó'o ko Jesūcristu káni nima i. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntó.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Filipu

Nuu kutū Pablu da táxnūu ña tutū sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Filipu

¹ Xu'u é Pablú u ni Timōteú ne, ña ntáde tsiñu iña Jesúcristú nti. Ntuvi nti táxnūu ntí tutú sa'a nta'a un ntíí ntíí ña'a, ña é ntúntoo nima i, tsi uun tsi ña ni Jesúcristu vé, divi ña é ntoo ñuú Filipu, ni tó'o iña xúkun, nī ña ntáxntii ña kuínti'xe i.

² Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcristú ne, na náxnuu viko ña nto. Na tá'xi ña é kuntóo vá'a nto.

Kaka'an ntá'ví Pablu iña ña kuínti'xe i

³ Kanakué'e ú sintiá'ví nta'a Xuva ko kuénta iña nto vata dá kanaka'án kó nto,

⁴ vata dá kaká'an ntá'ví u. Dóo diní ko,

⁵ tsi nte da kuínti'xe nto un tsi da nté veví ne, dadíi tsi kade tsiñu nto nī kó kuenta iña tú'ún va'á san iña Xuva ko.

⁶ Iní u tsi é eni ntu'u Xuva ko ūun tsiñu e dóo va'á nima ntó ne, ña xtúví mii ña nto da nté ntántaa nto, un tsi da nté ntúvi é kí'xi xtuku Jesucristu.

⁷ ¿Nté kui ña kuan koo kadá kueni ko iña nto? Tsi dóo ntio kó nto. Dadíi tsi kanaxnuu viko Xuva ko ko ni nto, kuān té nuu kutū ú, kuān té kantada ntaa ú tú'ún va'á san é nuu é ntaa i.

⁸ Kutuni Xúva kō tsi dóo ntio kó nto un ntíí ntíí ntó vatā ó ntio Jesucristu nto.

⁹ Kaka'an ntá'ví u te dá díí díí ka kuinima ntó, dá díí díí ka kutuni ntó nēe é vá'á, nēe é kíni kaa,

¹⁰ vata koo é kūtuni ntó nēe é díí ka va'á, vata koo é ña víi nto é kíni kaa, vata koo é ña tuvi kuétsi ntó dá kí'xi xtuku, Jesuu.

¹¹ Dá tá'xi Jesucristu é víi ntó nuu i e dóo va'á, vata koo é na kūnuu iní ña'a Xuva kō, vata koo é na kā'an ña tsi dóo va'á ña.

Ntuvi iñá ko ne, kuenta iñá Cristu

¹² Ntio ko é kūtuni ntó, ení ko, nēe iña é kūvi kó ne, díí ka vá'a ó, tsi dukuān ó kae'nu tú'ún va'á san iña Xuva ko.

¹³ Un ntíí ntíí sntadun, ña ntoo nú ví'i ña tsiñu i, ña naní Cesá san, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntoo i'a ne, iní ña tsi nuu kutū u tsi kuínti'xe kó Cristu.

¹⁴ Ñá kaū'ví ka ení kō é kā'an ña iña Tó'o ko Jesús, kuān té nuu kutū u. Nté un siin ka ña káu'ví ña é kā'an ña tú'ún Xuva kō.

¹⁵ Iō ñá ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsi ntákune'u iní ña nī ko, tsi ncho víi ña é díí ka ntó'o ko. Ntá tsi iō túku ña'a ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsi ntio ña é kōo é vá'á nī ko.

¹⁶ Iō ñá'a ne, kuān o ntáde ña tsi dóo ntákuinima ñá ko. Iní ña tsi nuu kutū ú kuenta iña tú'ún Xuva kō.

¹⁷ Iō túku ña'a ne, ntáka'an ntódo ña dadíi iñá Cristu, ñá té tsi ntio ña é vá'a, ntá tsi té díí díí ka ta'xi ña é ntó'o ko dá nuu kutū u.

¹⁸ ¿Nté koo ve? Ña té iní. Dóo diní ko veví, tsi téku ña'a tú'un iñá Cristú, kuān té nuu é ntaa i e ntáka'an ñá, kuān té ña te káñi nima ñá ntáka'an ña.

Ña kóo da'na é nuu diní nimá ko,

¹⁹ tsi iní u tsi koo é vá'a iñá ko, tsi kaka'an ntá'ví nto ne, Espíritú Sántú e tá'xi Jesúcristú xntii ña ko.

²⁰ É ntio kó ne, nté uun nuu i é ña kuká'an nuú ko, ntá tsi kunuu ka'xi nimá ko vata koo é kuiko ñu'u ñá'a Cristu da iní ña tsi kuínti'xe kó ña é ví'a é ütén, kuān te kutuvi ka u ñuxiví sa ne, kuān te kuví u.

²¹ Tsi te kutuvi u ñuxiví sa ne, kutuvi u nī Cristú, o kuān te kuví u ne, díí díí ka vá'a koo kutuvi u ni ñá.

²² Te kutuvi ka ú ñuxiví sa ne, iō tsiñu é víi u iña Tó'o ko. Ntá tsi ñá iní u nee iña é náxaxnúu u.

²³ Ntio kó ntuvi núu i san. Dóo ntio ko é kí'ín u kíikutuvi u nī Cristu, tsi dóo vá'a o.

²⁴ Ntá tsi díí ka ntio nto é kutuvi ka ú ñuxiví sa kuenta iña nto.

²⁵ Dukuān é iní u tsi kutuvi ka ú ni ntó vata koo é xntii ú nto, vata koo é díí ka kuínti'xe nto Xuva kō né, dóo diní kuntoo nto ni ñá.

²⁶ Kidaā né, nanū'u ntó iní nto Jesucristu kuénta iñá ko, tsi nti'xi xtuku ú mí ntoo nto.

²⁷ Sá'a e dóo ntio ko: é víi ntó vata kaa é káka'an tú'ún va'á iñá Cristu. Kuān te kixkóto ni'ni u nto, kuān té xoxó u, ntio kó kutuni ko tsi vata kaa uun tsi ña'a nto e ntákuínti'xe nto, vata kaa uun tsi ña'a nto ntáde tsiñu nto kuenta iña tú'ún va'a é kuínti'xe nto.

²⁸ Ñá ku u'ví ntó nee iña e ntáde ña'a da ntáde kíni ña ni ntó. Dukuān é kūtuni ña tsi ña kuvi víi ña ni ntó, tsi nakákú Xuva ko ntó.

²⁹ Tsi kaduku ntée nto é ña te da míi tsi é kuínti'xe nto Cristu, tsi e ntó'o ntó dí kuenta iña ña.

³⁰ Tsi dadíi ntáde ú ni nto du'xen kuénta iñá tú'ún va'á san vatá o dé u kidaā ne, é iní nto tsi kuan tsi ó kade ú veví.

2

Nuu kutū Pablu da táxnūu ña tutū sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Filipu

¹ Tē nuu é ntaa i é naxnuu ka'nu Cristú nima ntó, tē nuu é ntaa i e dóo diní nto tsi ntákuinima ntó, tē nuu é ntaa i e ntaika nto ni Espíritú Sántu, tē nuu é ntaa i e ntántunta'ví iní nto ne,

² víi nto vata koo é náxunuu díni kue'én nimá ko. Uun tsi kadá kueni nto. Uun tsi kuínima ntó vata kaa uun tsi nima ntó, uun tsi díki nto.

³ Ñá té nee iñá víi nto iña mii nto, e dóo ka'nu ña'a ncho víi nto, ntá tsi víi nto vata

kaa i'xá lu'nti, vata kaa te dií ka ka'nu ña nguú san é divi ntó.

⁴ Ñá te da mii iña nto koto nto, ntá tsi iña ta'an ntó di.

⁵ Dadii tsi kadá kuení nto vatá o dé kuení Jesucristu.

⁶ Divi ñá né, kuān té Xuva ko ñá, ntá tsi ña ni itsú'un ñá é xtuví mii ña é ntoo dadii ña ni Xuva kó,

⁷ tsi xtúvī mii nti'xe ña iña ñá ne, kúvi ña ña kade tsiñu da káku ña vata kaa ña'a.

⁸ Dá kúvi ña ña'a ne, dií dií ka ntulú'nti ñá, tsí dé ntaa ña un tsi da nté xi'i ñá, kuān te ntíká krusi kán xi'i ñá.

⁹ Dukuān ne, xé'e Xuva kó e dóo ka'nu ña. Xé'e ña ña uun divi é dií ka ka'nu é un ntíí ntíí divi ña'a.

¹⁰ Un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo e dukún kán, ña ntoo ñuxiví san di, ní ña ntoo má ñu'u kán ne, dá tekú ñá divi Jesuú ne, ná kunchiti ntaa ña.

¹¹ Un ntíí ntíí ñá ka'an ña kídaá tsi Tó'o nti'xe ña Jesuú ne, ká'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kó.

Ña kuínti'xe i ne, vata kaa ñu'u é kaí'xi ñuxiví san

¹² Dukuān ne, tá'an kó e dóo kakuinimá ko, vata tsi o dé ntaa nto di'na ne, kuan tsi koo víi nto vevii. Ñá te da mii tsí dá tūví u ni ntó, tsí dií dií ka dá xoxó u. Tsi da xe é nakáku nto ne, kada tsiñu nto ni Xuva kó. Kuiko ñu'u nto ñá.

¹³ Tsí Xuva ko kade tsiñu ña ni ntó ne, divi ña xntii ña ntó é víi ntó nuu i é vā'a é ntio ña.

¹⁴ Ñá ku tsí'i kuétsi nto ña'a. Ñá ku dutsi kuiní ntó ni tá'an nto,

¹⁵ vata koo é ña koo kuétsi ntó, vata koo é ña kadá kuení nto nuu i é káni kaa. Víi nto vata kaa i'xá Xuva kó, i'xá e dóo va'á kue'en, mé'ñu ña'a, ñá ió kuétsi i, ña ntáde é káni kaa. Divi ntó ne, vata ntaa ñu'u ntáa nto é ntánaxi'í nuu nto,

¹⁶ tsi ntánañe'nte nto ña'a tú'un e dóo va'a é nakáku ó. Dukuān ne, dá kí'xi xtuku Cristú ne, dóo diní ko tsí ña ká'an ña tsí é ntaā i é itúví u dé tsiñu ú ñuxiví sa.

¹⁷ Kuān té nakunáa ú ntuvi iña ko kuenta iña ntó ne, te kué'nte nto nima ntó nta'a Xuva kó ne, ñá tē nté kaa diní ko. Dóo diní ko dá ntoo diní nto.

¹⁸ É ntio kó ne, dadii kuntóo diní ntó ni ko.

Timoteu ni Eprafódito

¹⁹ Tē Tó'o ko Jēsuu ntio ña ne, taxnú u Timoteu é kí'in ña mí ntoo nto vata koo é na kūtuní ko nté o de nto. Dukuan nākunúu diní nimá ko.

²⁰ Xóxó tukú ña'a vata kaa Timoteú san e dóo kadé kuení ña te vā'a o ini nto.

²¹ Tuku ña'a ne, iña mí ña ntáde kuení ña, ñá te iña Jesucristu.

²² Ntá tsi ini nto tsi dóo va'á Timoteu. De tsiñu ña ni ko é káka'an ntódo u tú'un va'á san vatá ó kade tsiñu i'xá ni uva í.

²³ Ura tsí i tē kūtuní ko nté koo kuvi kó ne, taxnú u ña.

²⁴ Á te tá'xi Tó'o ko tē ña na'á ka dá kí'in mii ú di, kuiní ko.

²⁵ Ntá tsi ñi dukuan nataxnú u Eprafodito, divi ení ko é dadii dé tsiñu ú ni ñá, dadii dé u du'xen ni ñá, divi ñá é vē'xi ña kuenta iña nto é xntii ña ko.

²⁶ Un vā'a tsi kanaka'an ña ntó, un ntíí ntíí nto. Dóo kadé kuení ña tsi téku nto tsí etsin ña.

²⁷ Etsin nti'xe ña kídaá. Dókó sá ni xi'i ña. Ntá tsi ntuntá'ví ini Xuva ko ña. Ntuntá'ví ini Xuva kó kó di, tsí dií dií ka kúnta'xa ini ko tē dí ni xi'i ña.

²⁸ Dóo diní ko é taxnú u ña ve, vata koo é nakunúu diní nima ntó tē ini xtuku nto ña. Ñá kutsu'un ká u xoo ñá'a xntii ña ntó.

²⁹ Dodíni nto kí'i nto ña vata kaa doméni e tá'xi Xuva kó. Kuiko ñu'u nto ña'a, ña vata ntáa ña sá'a.

³⁰ Dókó sá ni xi'i ña dá kade tsiñu ña iñá Cristu. Ñá ni dē kuení ña te kuvi ñá da xntii ña kó kuenta iña nto.

3

Nee é dií ka nuu á'vi

¹ Ení ko, kúntoo diní ntó ni Xuva kó. Ñá kakudu'xén kó te dóo kí'in itó ka'an u ni nto sá'a, tsí kantio é ka'an u ni ntó.

² Kuenta tsí víi nto ña kini ntáa, ña vata ntáa tiná diin, ña é ntaé'nte kúñu é íxi i vata koo é nakáku ña.

³ Tsí xo'ó ne, i'xá Xuva nti'xe ko kúvi ó, tsi ntánuu ini ko Xuva ko kaní nima ko. Dóo diní nuu nima ko kuenta iña Jesucristu. Tsí ña kúvi nakákú mii ó kúñu kó.

⁴ Tē di kuvi víi o nakákú mii ó kúñu kó ne, xu'u é dií dií ka kuvi víi u.

⁵ Tsí dá kuvi una ntúvi da káku ú ne, e'nté ña kúñu é íxi ko vatá ó de ña Israee. Tatá ko ne, ña Israee. Uvā kó ne, i'xá Benjamiin. Da mii kué'en tsí ña hebreu u. Ntúkin u lei vatá o ntáka'an ñá fariseu.

⁶ Ñá tē nté kaa ncho ka'ni u ña kuínti'xe i Cristu kídaá. Un vā'a tsi dé ntaa ú lei san di.

⁷ Ntá tsi nee iña é inuu á'vi iña ko kídaá ne, ña nuu á'vi ka iñá ko, tsi é ní'í ko Cristu.

⁸ Ñá tē nee ka iña mii ko é nuu á'vi i, kuiní ko, tsí dií dií ka nuu á'vi é ini u Jesucristu, dívī Tó'ó ko. Kuenta iña ñá nakuíta ú un ntíí ntíí iña ko. Vata kaa ñe'e kaa, kuiní ko. Ñá káde ká u kuenta, tsi é ní'í ko Cristu.

⁹ É kúdadii ú ni Cristu, ntá tsi ñá te da xe é káde ntaa ú lei san, tsí da xe é kákuínti'xe kó Xuva kó né, dukuan é ní'í ko é vā'a nta'a ña.

¹⁰ Dóo ntio kó kini vā'a u Cristu, é kūtuní ko nté kaa ntii ini ña é kúvi ntoto xtuku ña.

Ntio ko é ntó'o kó vatá o ntó'o ña, kuān te na kuví u vatá o xi'i ñá,

¹¹ vata koo é, te kúvi ne, ntoto xtuku ú ði te ntóto ña xi'i san.

Vii ó vata koo é xēe o mí'i e ntēe na'a i

¹² Váta ntūntaa va'á u; váta vii u é vā'a. Da ve un sīin kade u é vā'a. Ntá tsi kí'ín ka ú un tsi da nte koo é kúvi vii u é vā'a é ntio Jesucristu.

¹³ Ení ko, váta ní'i ko é kāká'án u. Ntá tsi uun tsi nuu i é káde u: ñá kadē kuení ka ko nēe e xtúvi u atá ko. Kaxio ntii u vata koo é ní'i ko é tūvi nuú ko.

¹⁴ Un tsi da nte koo é ní'i ko doméni e tá'xi Xuva kó, ña tuví e dukún kán, tsi kúdadii ú ni Jesucristu.

¹⁵ Kuan koo kadā kuení ko, un ntii ntii o é ntūntaa o. Te tukú ó ntádē kuení nto ne, ta'xi Xuva kó é kūtuni nto.

¹⁶ Ntá tsi na káda ntaa o é íni o.

¹⁷ Ení ko, ntada náa nto vatá ó kade u. Koto nto xoo ñá'a é kade ña vatá ó de u.

¹⁸ Tsi dóo ió ñá'a e ntáde ña vata kaa tē ña ntó kue'en ña Cristu é xi'i ña ntiká krusi kan kuénta ña ko. Kí'in ito kuān ó kaka'án u ni ntó ne, kaeku ú dá kāká'án u ni ntó.

¹⁹ Kūnaá ña te kuví ña. Diví nima é ña vá'a kúvi xuva ña. Ña ntákuka'an nuu ña da ntáde ña é kíni kaa. Da mii tsí e ntádē kuení ña ña é ió ñuxiví san.

²⁰ Ntá tsi xo'ó ne, e dúkūn kán ñuu kó. I'a tsi ntantéto ó tsi nté íkan vè'xí uun ña'a, ña é nakáku ko, diví ña é nani ña Jesucristú, diví Xuva kó.

²¹ Tē naínu ña ne, nakuido ña kúñu kó é kíni kaa sán ne, dá nadāma ña vata tsi kaa kúñu mii ña, tsi dóo ió ntii ña é kúvi vii ña é un ntí'i.

4

Kūntoo díni ntó nī Tó'o kó

¹ Dukuān né, ení ko e dóo kakuinimá ko, e dóo ncho kíni u nto, diví ntó e dóo díni ko, diví ntó e kúvi nto doméni é ní'i ko, ñá ku tee dá'na nto é kuinti'xe nto Xuva kó.

² Kaikán u Evodia ni Síntique é vii ñá da xe'e na ntúvá'a ña ni tá'an ña. Ña náá ka ña, tsi uun tsi kadā kuení ña ña Xuva ko.

³ Diví ntó dí, é dáðí dé tsiñu ú ni ntó ne, vii nto da xe'e, xntii nto ntuvi ñá ðí'í san. Dadíi tsi dé tsiñu ú ni ña kuénta ña tú'un va'á san, ni Clémenté dí, ni un ntíi ntíi ña dé tsiñu ní kó, ña é uve na'a diví i mí'i xntēe na'a Xúva ko ðivi un ntíi ntíi ña'a, ña kuinti'xe i.

⁴ Nii ku'e'en tsí ntuvi kūntoo díni nto, tsí uun tsi Xuva kó. Kaka'an xtúku ú ni ntó tsi kūntoo díni nto.

⁵ Vii nto vata koo é na kūtuni ñá'a tsí ió nima va'á nto. Dókó sa nainú Tó'o kó.

⁶ Ná tē nee ñá kutsu'un ntó. Kákan nto nta'a Xuva ko da nēe ka é kátaan núu nto.

Ka'an ntá'vi ntó ne, naku'e'le nto ña sintiá'vi ði.

⁷ Dukuān ne, tá'xi Xuva kó é kūntoo vá'a nto. Ntē ñá ini ó é kuān nte vá'a koo kúntoo ó, tsí mii tsi Xuva kó é kúvi vii ña ta'xi ña é kūntoo vá'a nima ntó ne, ña kúvi é ntē dúkuan kadā kuení nto, tsí e ntúdadii nto ni Jesucristu.

Kadā kuení nto nee ña é vā'a

⁸ Ení ko, sá'a kadā kuení nto ve: nee ña é nuu é ntaā í, nee ña é kuvi kuiko ñu'u ó, nee ña é vā'a, nee ña é ña tuví é kíni kaa, nee ñá é kuínima ko, nee ña é kāká'an ñá'a e dóo va'á, da nēe ka é ió e dóo va'a. Da nēe ka é kúvi ka'an o tsi dóo va'á ne, diví kadā kuení nto.

⁹ É un ntí'i é nakuá'a u nto, é kāká'án u é vii nto, é tēkú nto é kāká'án u, é ini nto é dé u ne, kuān koo vii nto. Kidāá né, Xuva ko kūnuu mé'ñu ña nto. Diví ña tá'xi ña é kūntoo vá'a ó.

Dómēni é xe'é ña ñuu Filipu ña Pablu

¹⁰ Dōo díni ko tsí tá'xi Xuva kó é naka'an xtúku nto kó vevii. Ná kaka'án u é kunáa ini ntó ko, ntá tsi ña ni ní'i nto nté koo xntii ntó ko.

¹¹ Ná te kátsi'i kuétsi ú te ió é kátaan nuú ko. É kútú've ko é kutúvi díni u da nēe ka é ió ñá ko.

¹² Iní u nté koo kutúvi u dá ña tuví nee ña é ió ñá ko. Iní u nté koo kutúvi u dá ió ñá ko. É kútú've kó é kutúvi díni u da mí'i ká tuví u, nté koo kutúvi u da dóo ió é ká'xí u, nté koo kutúvi u dá kakákin ko, nté koo kutúvi u da dóo ió ñá ko, nté koo kutúvi u dá ña tuví nee ña é ió ñá ko.

¹³ É kúvi vii u é un ntí'i, tsí Cristu kaxntíi ña ko.

¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi ntó, tsi dóo vá'a o dé nto e xntíi ntó ko dá kantó'o ko.

¹⁵ Diví ntó ña ñuu Filipú ne, ini nto tsi dá kaka'an ntódo dí'na u tú'un va'á san, da ntáka ú ñuu Macedoniá ne, ña túvi tuku xúkūn mí'i xntii ña kó vata ó xntíi ntó ko.

¹⁶ Kuān te dá itúvi ú ñuu Tesalonicá ne, ña te un ito tsi táxnūu nto é ntio ko.

¹⁷ Ná te kantukú ú doméni, ntá tsi dóo díni ko tsi kutuni Xúva kó tsí kade nto e dóo va'a.

¹⁸ É ió ntí'i é kántio kó ve ne, katantée. Ná tē nee ka kataan nuú kó, tsi e kíxni'i Eprafódiito doméni e táxnūu nto ñá ko. Dómēni san ne, vata kaa kútū e dóo vá'a ñé'e ña Xuva kó ne, dōo díni ña é kuān o dé nto ní ko.

¹⁹ Xuva kó ne, ta'xi ña é un ntí'i é ntátaan núu nto, tsi dóo ió ña ña e dukún kán. Tsi é un ntí'i ió ña Jesucristu.

²⁰ Nanu'ú ó ini ko Xuva ko ntii dañu ntúvi, tsí diví ña e dóo vá'a ña. Kuan tsi koo na kōo.

Tū'un e ntí'i tutú san

²¹ Ká'an ntō ntiusi ní un ntíí ntíí ña'a, ña e ntúntoo nima i é ntoo ña ní Cristu. Ení nto, ña ntoo i'a ne, taxnúu ñá ntiusi ntó ñi.

²² Un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo i'a, ña ntáduku ntée Xuva kō né, taxnúu ñá ntiusi nto. Díí díí ka kaka'an ñá ntoo nú vi'i ña tsiñu i, ñá naní Cesa.

²³ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesūcristu ntó, un ntíí ntíí nto. Kuan tsī koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnũu San Pablu iña ñá ñuú Colosa

Taxnúu Pablu tutú iña ñá ntoo ñuú Colosa

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcrístu u, tsi kuan o ntio Xuva kō. Ntuví nti ení ko Timoteú ne,

² taxnúu ntí tutú sá'a iña ñá ntákuinti'xe i Xuva ko nī Cristu, ñá ntoo ñuú Colosa. Na naxnuu viko Xuva ko ntō. Na tā'xi ñá é kuntōo vá'a nto.

Kaka'an ntá'vi Pablu iña ñá ntákuinti'xe i san

³ Utén uten da ntáka'an ntá'vi nti ne, ntánaku'é e ntí sintiá'vi kuenta iña nto nta'a Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesúcrístu.

⁴ Tékú nti tsi dóo ntákuinti'xe nto Jesu-cristu, tsi dóo ntákuinima nto un ntíí ntíí ñá'a, ñá ntáduku ntée Xuva kō.

⁵ Ini nto tsi ntántétu nto é nī'i nto é ñū'u vá'a iña nto e dukún kán. É kūtuni nto iña i sá'a da téku nto tú'ún va'a san, tú'ún é nuu é ntaā i nté koo nakáku o.

⁶ Tú'ún san e téku nto ne, ñá te da ñi ñá'a ntákuinti'xe ñá da mí'i ká ñuxiví san, vatā o dé nto da téku nto tú'ún e dóo kakuinima Xúva ko kō né, kūtuni nto tsi divi tú'ún é nuu é ntaā i.

⁷ Sá'á é kútú've nto dá ká'an Éprafa, ñá e dóo ntio ko, ñá e dé tsiñu ni'i nti. Ini nto tsi ñá kaxtuví mii ñá é nakuā'a ñá nto iña Cristu.

⁸ Divi ñá é kantaa ñá nī nti tsi dóo ntákuinima ntó ta'an nto vata ó tā'xi Espiritú san é vii o.

⁹ Dukuān ne, váta tee dá'na nti e ntáka'an ntá'vi nti kuenta iña nto nte ntúvi da téku nti. Ntaikán nti te ta'xi Xuva kō é kūtuni nto nee iña e ntio ñá é vii ntó, te tā'xi ñá é kütü've vá'a nto iña ñá.

¹⁰ Ntaikán nti te vii ntó vatā ó kantio é vii ñá ntákuinti'xe i Tó'o kō sán, te ütén uten vii nto vatā ó ntio ñá. Kidāā ne, kadiá'vi nuu i é vā'a e ntáde nto ne, díí díí ka vá'a kiní nto Xuva kō.

¹¹ E dóo ió Xuva kō é vii ñá é un ntí'í né, na natsu'un ká'xi ñá nima ntó vata koo é na kütíi nto é un ntí'í ne, ñá natívi iní nto.

¹² E dóo ka'nu kuini ntó ne, naku'é e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō, tsi ntavá'a ñá kō vata koo é kúvi ni'í ko iña ñá e dukún kán dadíi ni un ntíí ntíí ñá ntáduku ntée ñá.

¹³ Tsi é nakáku Xuva ko kō dá ika o mí'i dóo neé ne, ta'xí ñá é kuntōo dadíi o ni I'xā ñá, ñá e dóo ntio ñá.

¹⁴ Tsi nakáku ñá kō dá xi'i ñá kuenta iña kó ne, dē ka'nu iní ñá ni kō kuetsí kō.

Kuntōo vá'a o ni Xuva kō, tsi xi'í Cristu kuéna iña ko

¹⁵ Ñá kúvi kiní o Xuva kō. Dukuān né, taxnúu ñá I'xá ñá vata koo é kiní o nté kaa ñá. Di'na ñá tuví ñá e é un ntí'í é ió.

¹⁶ Kuenta iña Cristú ne, dē kú've Xuva kō é un ntí'í, da neé ka é ió e dukún kán, da neé ka é ió ñuxiví sa, é un ntí'í é kúvi kiní o nī é un ntí'í é ñá kúvi kiní o. Dē kú've ñá un ntí'í ntíí espíritü e ntáde kú've. É un ntí'í de kú've ñá kuenta iña Cristú ne, ni ñá ñá di.

¹⁷ Nté di'na tuví Cristu é un ntí'í né, divi ñá kade ñá kuenta é un ntí'í.

¹⁸ Ñá ntákuinti'xe i sán ne, vata kaa kúñu ñá ntáa ñá. Divi ñá ne, vata kaa díki i iña kúñu ñá san kaa ñá. Tsi dukuān tuví ñá dá iñi ntu'ú ne, di'na ñá ntóto ñá dá xi'i ñá, vata koo é divi ñá kodo nuu ñá é un ntí'í.

¹⁹ Ntio Xuva kō é koo dadíi iña ñá ni I'xā ñá.

²⁰ Ntio Xuva kō é kúntoo vá'a é un ntí'í é de kú've ñá kuenta iña Cristu é xi'i ñá ntiká krusi kan, é un ntí'í, kúñé té ñuxiví sa tuví, kuān té e dukún kan tuví.

²¹ Dí'na ne, ñá ni ini ntó Xuva kō. Ñá ni ntio kué'en ntó ñá, tsi da mii e dóo inchú'vi nto ñá, tsi dóo kiní o dé nto. Ntá tsi e náki'i Xuva ko nto

²² kuéna iña Cristu dá xe'é ñá kúñu ñá é kúvi ñá ntiká krusi kan. Kuan o dé ñá vata koo é kúvi nto iña mii ñá, xoo é ñá tuví ka kuétsi i, xoo é ñá dentú ka nima i.

²³ Kantio é kuntikin va'a nto e ntákuinti'xe nto. Ñá ku natívi iní nto. Ñá ku xtuví mii nto e ntákuinti'xe nto tú'ún va'a san e téku nto. Tú'ún sa'a ne, ntáka'an ntódo ñá'a dá kanií ñuxiví san. Xu'u é Pablú u ne, divi tsiñu kade ú di.

Ntáde tsiñu Pablu ni ñá ntákuinti'xe i

²⁴ Dōo diní ko tsi kanto'o kó kuenta iña nto, tsi du'vá ó kanto'o kó vatā o ntó'o Cristu kuéna iña ñá ntákuinti'xe i.

²⁵ E tá'xi Xuva kō é káka'an ntódo u, é ká'an u ni nto ún ntíí ntíí tú'ún iña ñá.

²⁶ Tā'xi ñá é ká'an u ni ntó tú'ún ñá é tuví xu'u nte éma tsi, é ñá ni tékú ñata kō. Ntá tsi e tá'xi Xuva ko vé é kütuni ñá ntákuinti'xe i ñá.

²⁷ Ntio Xuva kō é kütuni ñá'a, ñá é ñá te ñá Israe, tsi ñá te nté kaa va'a nuu i sá'a é tuví xu'u. Sá'á é tuví xu'ú ne, kani tú'un tsi nuu Cristu nima nto. Dukuān ne, ntantétu nto nee e dóo va'a iña nto nta'a Xuva kō.

²⁸ Ntáka'an ntódo ntí iña Cristu. Ntaxé'e ntí itsi, ntánakuā'a ntí un ntíí ntíí ñá'a vata koo é kútú've vá'a ñá'a san iña Cristu.

²⁹ Dukuān ne, kade tsiñu ú, kaxió ntii ú vatā ó kata'xi Cristu é kúvi vii u.

2

¹ Ntio ko é kütuni nto tsi dóo kaxio ntii ú kuenta iña nto, kuenta iña ñá ntántoo ñuú Ladicea, kuéna iña ñá'a, ñá é vata kiní nuu ko di.

² Ntio kó te kíi nima ñá, te kudadii ña ni tā'an ña tsi ntákuinima ñá ña. Tsí ni'í ña é vá'a kídaa tē kutú've vá'a ña, te kíni vá'a ña nuu i é tuvi xu'u iña Xuva ko, iñá Cristu.

³ Tsí nta'a ña vé'xi é un nti'í nuú i é kutú've kó, é un nti'í nuú i é kütuni ko.

⁴ Kaka'an u sá'a ni ntó vata koo é ña kuvi kaní ntá'ví ña'a san nto da dóo vá'a ó kaka'an ñá, kuini nto.

⁵ Kuān té xoxó nti'xe u, ntá tsi ikān tuvi nimá ko ni ntó né, dóo díni ko da kütuni ko tsi dóo vá'a ó de nto, tsi ntákuinti'xe nti'xe nto Cristu.

⁶ Dukuān né, vata ó kuinti'xe nto Tó'o ko Jesúcrístu ne, kuan tsi koo kuntikín ka ntó ña.

⁷ Kuinti'xe kue'en ntó ña, kutú've vá'a nto nté kui kakuinti'xe nto ña, vata tsi o nakuá'a ú nto ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko ütén uten.

Ntuvi xee é n'í ko nta'a Cristu

⁸ Koto nto tē ña ku ntikín nto ña ntaéni nta'ví nto da ntáka'an ña nté ó ntádē kuení ña, da ntáka'an ñá dovéte. Tsi ña te ntántikín ñá Cristu, tsi da ntántikín ñá vata xkoó ini ñá'a. Ntántikín ña tú'ún ña ñuxiví sa.

⁹ Tsi vata tsi kaa mii Xuva kó né, kuan tsi kaa Cristú dí.

¹⁰ Dívi ntó ne, ñá tē nté kaa nuu mé'ñu Xuva ko ntó tsi ntáduku ntée nto Cristu. Tsi dívi ña kadē kú've ñá iña un nti'í nti'í ña'a, ña ntádē kú've.

¹¹ Vata tē te'nte kúñu ntó, ntá tsi ña te ña'a ni e'nté ña nto. Vata tē nima nto é tē'nte da nakuíta nto kuétsi ntó da nakáku Cristu nto.

¹² Dá ítsi ntute nto ne, vata tē intú'xi dadii nto nī Cristú ne, ntoto xtuku nto ni ñá dí, tsi kuinti'xe nto tsi kuvi víi Xuva ko nantóto ña ña rkontuvi dá xi'í ña.

¹³ Dí'na ne, vata tē xi'í ntó kuenta iña kuétsi ntó, kuenta iña i é ña ni e'nté nto kúñu ntó. Ntá tsi tá'xi Xuva ko ntúvi iña nto dadii ni Cristu vé ne, dē ka'nu iní ña ni ntó kuetsi nto.

¹⁴ Nakádí Xuva ko kuenta ko mí úve na'a tsí ña ni de ntáa ó leí san. Xnteé ñá kuentá san ntiká krusi kan.

¹⁵ Dá xi'í Cristu ntiká krusí san ne, kúvi dé ña ni ún nti'í nti'í ña'a, ña é ña vá'a o ntádē kú've. Náñe'e Xúva ko kó tsi ña vá'a ña tsikan da kúvi dé ña ni ña ntiká krusi kan.

Nantuku nto nuu i iña Xuva ko

¹⁶ Dukuān ne, ñá ku dá vá'a nto é ká'an ntée ña'a san nto tē neé ntaé'xi nto, o tē nee ntáxi'í nto, o tē nee ntáde nto, o tē ña ntáde nto viko san dá kanakuntéku xoó san ne, ó dá ntuvi é ió dá'na.

¹⁷ É un nti'í nuu i sá'a ne, vata kaa kudii ntati nuu i é kí'xi rkontuvi. Ntá tsi nuu i é nuu é ntāa nti'xe i ne, Cristu.

¹⁸ Ná ku dá vá'a nto é nākunaa ña kini ntāa san nto, ña e dóo koñu'u kuini i, ña e ntaínuu ini i ánjē san, ña e dóo ntántaa nuu i e kéní ña, ña ntáde na'nu kuenta iña i e ntádē kuení mii ña.

¹⁹ Ná tē ntántikín nti'xe ña Cristu, ña é odo nūu iña ña ntákuinti'xe i san. Tsí Cristú ne, kata'xi ña é un nti'í é kantio ko, xo'ó é kuvi ó kúñu ña ne, kade ña é koo dadii ó vata koo é kue'nu o vatá ó ntio Xuva kó.

²⁰ Ntó'ó ne, e xí'í nto nī Cristu kuénta iña i é ió ñuxiví sa. ¿Nté kuí ntákini nūu xtuku nto nto nuu i tsíkan? ¿Nté kuí ntáde nto nto vatá ó ntáka'an ñá'a ñuxiví sa? Tsi ntáka'an ña:

²¹ “Ná ku tiin nta'a sá'a tiin nta'a tsikān nto, ñá ku e'xi nto, tsi dóo xi'í kaa té kuān koo vii o”. Kuan ó ntáka'an ña.

²² Un nti'í nti'í nuu i sá'a ne, kanti'í da ntáde tsiñu ni'í ó. Sá'a né, kúdií dá mii tú'ún ña'a san.

²³ Nuú é ntaā i tsi dóo va'á, kuini ko, tsi vata tē ntántikín ña nchu'ún va'á, vata tē dóo ntaíko ñu'u ña, vata tē ña ntáde kuení ña kuenta iña mii ña. Ntá tsi ña kaidiá'vi kue'en tsi sá'a e ntuvá'a nima kíni ntáa kó.

3

¹ Tsi nto'o é ntoto dadii nto nī Cristú ne, nantuku nto nee nuu i é káduku ntée e dukún kán mí tuvi Cristu díñi kua'a Xuva kó.

² Kadá kuení nto iña i é tuvi e dukún kán; ñá ku dē kuení nto iña i é ió ñuxiví sa.

³ Tsi é xi'í ntó nī Cristú ne, é ió va'á ntuvi iña nto nta'a Xúva kó.

⁴ Tsi mii Cristu san kúvi ña ntúvi iña ko. Tē ntií díto ñá ne, dadii tsi ntií díto ntó ni ñá é káxi'í nuu ka'nu ña.

Ntuvi ata iña kó ni ntuvi xee iña ko

⁵ Nakuíta kue'en nto da neé ka e ñu'u dukuān nima nto é káduku ntée ñuxiví sa. Ná ku kídi ni'í nto ñá'dí'í tē ñá tē ñá'dí'í múi nto. Ná vii nto é kíni kaa. Ná vii ntó nuu i é ña vá'a, nté nuu i é kadá kuení mii ntó é kaikan nima kíni kaa nto. Ná ku kúne'u iní nto ni tā'an nto, tsi vata te kanuu iní nto tuku xuva nto te kuān koo vii nto.

⁶ Nā é kuān ó ntáde sán ne, ní'í kué'en ña é nto'o ña nta'a Xuva kó, tsi ña te ntákuinti'xe ña ña.

⁷ Kuān o dé nto ntuvi dí'na dí.

⁸ Ntá tsi vevíi ne, nté uun ito nté uun ntuvi ká ña kú de nto nuu i sá'a: é kúdiin nto, é ña ntío kué'en ntó ta'an nto, é vii nto é kíni kaa, é ká'an kíni nto iña ta'an nto, é ká'an nto nuu i é ña vá'a.

⁹ Ná ka'an ntó dovete ni tā'an nto, tsi é nakuíta nto nima kíni kaa nto ni un nti'í nuu i é edé nto kídaa ne,

¹⁰ e ní'í nto nīma xee nto ve. Xuva kó ne, utén uten kantavá'a ña nima ko da nté ntuvá'a vata kaa mii ña, da nté kuini va'a kó ña.

11 Nā té Iní té ña Israeé o, o te tuku ña'a o, Ñā té Iní te tē'nte kúñu ko, o tē ña'a. Ñā té Iní tē ña tuku ñuú o, kuān tē ña tú've ko, kuān te ntaika o má tsiñu ne, kuān te ntaika xaa o, tsi Cristu é kañnuu á'vi ña iña ko un ntiñ ntiñ o ne, nuu mé'ñu ña ko ùn ntiñ ntiñ o.

12 Dóo ntio Xuva ko ntó né, nākaxnúu ña nto vata koo é ntúvi nto iña ña. Dukuān ne, víi nto vatá ó ntio ña: ntuntá'ví ini nto ta'an nto; víi nto é vā'á ni ñā; ñā víi ka'nu nto; na kütíi nima ntó ni ñā'a san; na kütíi nto kuntétu nto nee é ntio nto.

13 Na kütíi nto ni tā'an nto ne, kada ka'nu iní nto ni ña te ió nuu i. Vata o dé ka'nu iní Cristu ni ntó ne, kuan kōo kada ka'nu iní nto ni tā'an nto.

14 Díi ka vá'ā ó ne, kuinima ntó ta'an nto, tsí da ntákuinima kó ta'an ko ne, uun tsi ntúvi o ni ñā.

15 Xuva ko na tā'xi ña é kuntóo vá'a nto ne, nañē'e ñā nto nté koo víi nto, tsí divi tsiñu e kána ña nto é uun tsi ña'a kúvi nto. Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō.

16 Nguentúvi tsi na kunúu tú'ün Cristú san nima nto. Nakuā'a nto ta'an nto ne, kué'e nto ña itsi. Kata nto iña Xuva ko. Kata nto tsi dóo ka'nu ña. Kata nto nté o dé ña ni ntó.

17 Da neé ka é víi ntó, é ká'an ntó ne, kuān koo víi nto kuenta iña Cristú ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o kō.

Nté koo víi ña ntákuinti'xe i san

18 Ntó'o ne, ñadī'i, kuinti'xe nto xii nto, tsi kuān ó ntio Tó'o kō é víi ña ntákuinti'xe i san.

19 Ntó'o ne, ñatīi, kuinima ntó ñadī'i'nto. Ñā ku kudīin ntó ni ñā.

20 I'xá, na kuinti'xe nto é un nti'i' e ntáka'an úva nto ni dí'i' ntó. Sá'á é ntio Xuva kō é víi o.

21 Ntó'o ne, uva i'xá, ña kú de nto é na kúdiin i'xá nto vata koo é na kī'xi iní i é víi i é ntio nto.

22 Ntó'o, ña ntáde tsiñu, kada ntaa nto é un nti'i' e ntáka'an tó'o ntó, ña ntoo ñuxiví sa, ñā te da mií tsí dá kaito ñā, tsi kanñ nima ntó, tsi ntákuinti'xe nto Xuva kō.

23 Da neé ka nee é víi ntó ne, kanñ nima ntó víi nto, vata te iña Tó'o ko káde nto, ñā te iña ña'a.

24 Iní ntó tsi tá'xi Xuva ko nto iña ñā doméni, tsí kade tsiñu nto iñā Cristu, divi ñā e Tó'o nti'xe ko ñā.

25 Xóo ña'a é káde ña é kīni kaa ne, ní'i ñā é kīni kaa, tsí ña káde Xuva ko kuēnta te ka'nu ñā'a ña, o tē ña ka'nu ñā'a ña.

4

1 Ntó'o e tó'o tsiñu kúvi nto ne, víi nto é vā'á ni ñā ntáde tsiñu iña nto. Naka'an ntó tsi ió Tó'o ntó, ña é kadé kú'vé iña nto e dukún kán.

2 Nā tee dā'na nto é ká'an ntá'ví nto. Nā kú xkukúdi naá nto, ntá tsi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō.

3 Ka'an ntá'ví ntó iñā nti dí te ta'xi Xuva ko te kúvi ka'an ntódo nti tú'ün va'a san iña ñā, te kúvi ka'an nti nuu i é tui xu'u iñā Cristu, tsi kuenta iña tú'ün san é nuu kutū u.

4 Ka'an ntá'ví ntó te kúvi ka'an va'a u vata koo é tēku va'a ña'a san.

5 Koto nto é víi nto é vā'á ni ñā'a, ña ntákuinti'xe i san. Koo ntií nto kada tsiñu nto vevíi é ió ka ntuvi.

6 Ka'an vá'a nto ni ñā'a san vata koo é nā xkúntee iní ña é kīni ña. Kutú've nto nté koo nantiko koó ntó ni ñā'á nēe é ntio ña kutuni ña.

I'a nti'i' tutú san

7 Ení ko Tiquicu, ña e dóo ntio kó ne, un vá'a tsi xntíi ñā ko. Dadi' tsi ntae tsiñu ntí ni ña iña Tó'o kō. Kuni'i' ña tú'un iñā ko ve.

8 Tsi táxnūu ú ña vata koo é ká'an ñā ni ntó nté o de nti, vata koo é na naku'ún ka'nu nima nto.

9 Ntini'i' ña Onēsimu, ña e dóo ntio ko, ña e dóo iní dé ntaa, divi ñā é káduku ntée ña nto. Ntaa ña ni ntó é un nti'i' e kākuví i'a.

10 Aristarcu, ña é ñu'u kutú nti' ni i né, taxnūu ña ntiusi nto. Marcú di, ení Bernabee. É káka'an u ni nto kuēnta iña ña. Te kī'i' ña kikoto ní'ni ña ntó ne, vá'a kōo víi nto ni ñā.

11 Jesuú, ña é naní Justó di ne, taxnūu ña ntiusi ntó di. Da mií ña sá'a é un nti' nti' ña Israeé, ña ntákuinti'xe i san, dé tsiñu ntí ni ña iña Xuva ko. Dóo náxnūu ka'nu ña nimá ko.

12 Eprafa, ñā ñuú nto, ña é kade tsiñu iñā Cristú ne, taxnūu ña ntiusi ntó di. Utén utén kaka'an ntá'ví ña iña nto é kuntikīn xntó Xuva kō, é kanñ nima ntó víi nto é ntio Xuva kō.

13 Xu'ú ka'an ntaa ú tsi dóo kadé kuení Eprafá san kuenta iña nto, ña ntoo ñuú Ladicea ni ía ntoo ñuú Hierapolí di.

14 Luca, ña medíkū e dóo ntio kó ne, taxnūu ña ntiusi nto, ní Demá di.

15 Ká'an ntó ntiusi ní ña ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Ladicea. Ká'an ntó ntiusi ní Nifá, ní ña ntákuinti'xe i sán di, ña ntánataka nuu nú ví'i' ña kán.

16 Té kúvi nakuā'a nto tutú sa'á ne, taxnūu nto ñuú Ladicea, na nakuā'a ña ntákuinti'xe i, ñā ntoo ikán, dí. Nakuā'a nto tutu e táxnūu ú iña ñā di.

17 Ká'an nto ni Ārquipú te na kōto ñā te káda ntaa ña tsiñu é téé tsiñu Xuva ko ñā.

18 Xu'u é Pablú u ne, nta'a mií kó kaka'u u é taxnūu ú ntiusi ntó di. Naka'an ká nto tsi nuu kutū u. Kūnuu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntó. Kuan tsí koo é ká'an u ni ntó.

Tutu é kuvi ùn e táxnũu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

*Taxnũu Pablu tútũ iña ña kuinti'xe i Xuva
kõ, ña ntoo ñuú Tesalonica*

¹ Xu'u é Pablú u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnũu ntí tutũ sa'a iña ña kuinti'xe i Xuva ko ni I'xá ñá Jesucristu, ñá ntoo ñuú Tesalonica. Xuva ko na nãxnuu viko ña nto. Na tá'xi ña é v'á'á koo kuntõo nto.

Nté õ ntãkuinti'xe ña ñuú Tesalonica

² Nii kué'en tsi ntuvi ntánakue'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuenta iña ntó ne, ntáka'án ntí ni Xuva ko kuenta iña nto vata da ntáka'an ntá'vi ntí.

³ Dã ntáka'án ntí ni Xuva kõ ne, ntánaka'án ntí nté õ ntáde tsiñu nto tsi ntãkuinti'xe nto. Ntánaka'án ntí tsi dóo ntii ntáde tsiñu nto tsi ntãkuinima ntó Tó'o ko Jesucristu. Kanĩ nima ntó ntantétu nto ña, tsi ini nto tsi nainu xtúku ña.

⁴ Ini ntí tsi nakaxnúu Xuva ko ntó tsi dóo ntio ña nto.

⁵ Ñá te da mií é kã'án ntí tú'ún va'á san ni ntó, ntá tsi é dé tsiñu ni'í Espiritũ Sántu tú'ún san é vií ñá uun nuu i é kã'nu nima ntó vata koo é kũtumi ntaá nto é nuu é ntaã i. Ini ntó nto é dé ntí kuenta iña nto da intóo ntí ni ntó.

⁶ Édé nto vatã é dé ntí, vatã é dé Xuva kõ. Tá'xi Espiritũ Sántu dodini iña nto é kĩni nto tú'ún sa'á, kuãn te dóo ntó'o nto kuenta iña i.

⁷ Un ntĩ ntĩ ña kuinti'xe i, ña ntoo ñuú Macedonia ni ñuú Acaya ne, ini ña nté koo vií ña da ntañi ña nté o de nto.

⁸ Un ntĩ ntĩ ña ñuú i sán ne, ini ña tsi dóo ntãkuinti'xe nto Xuva kõ, tsi ña te da mií ñuú Macedonia ni ñuú Acaya ntáka'an ntódo nto tú'un Xuva kõ. Ñá kantio é kã'án ka ntí nuu i sá'ã,

⁹ tsi ntáka'an mií ñá'a san é dóo v'á'á é dé nto ni ntí dá xeé ntí mií ntoo nto. Ntáka'an ña nté o tsóo mií nto santu é ntúv'á'á nãa iña nto vata koo é kuntikin ntó Xuva kõ né, éni ntú'u nto ntáde tsiñu nto iña Xuva ntí'xe kõ, ña kantio.

¹⁰ Ini ñá tsi ntantétu nto dá nainu xtúku I'xá ña nte é dukún kãn, divi ñá é nantóto Xuva ko ña dá xi'í ñá, divi Jesuu, ña nakáku kõ é ña ni'í kõ é ntó'o ko iña kuétsi ko té xe'é Xuva kõ é ntó'o ña ntoo ñuxiví sa.

2

Tsiñu é édé Pablu ñuú Tesalonica

¹ Ini mií nto, ta'an, tsi ña te é ntaã i é ñe'é ntí mií ntoo nto.

² Ini ntó tsi dóo ntó'o ntí ñuú Filipu. Dóo dé xeni ña'a ni ntí ikãn. Kuãn te ntó'o ntí ne, ntá tsi tá'xi Xuva kõ é ña ni u'vi ntí é kã'án ntí ni

ntó tú'ún va'á san iña ñá, kuãn té ña ni ntio kué'en tsi ña ñuú nto san.

³ Ñá te tú'ún vete é ntáka'án ntí ni ntó, ñá te tú'un é kĩni kaa. Ñá tẽ ntaéni nta'vi ntí nto, tsi nuu é ntaã i é kãka'án ntí ni ntó.

⁴ Tsi Xuva kõ ntio ña é kã'án ntí tú'ún va'á iña ñá ne, divi tsi tú'ún é ntáka'án ntí ni ntó di. Ña ntáde ntí kuenta te xkũntee ini ña'a ne, o tẽ ñá xkũntee ini ña, ntá tsi kade ntí é ntio Xuva kõ, tsi kaito nteé ña nima ko nte ntáa.

⁵ Ini ntó tsi nté uun ito ña ni kã'án ntí tú'ún é dóo vidin ka'an é kãni nta'vi ntí nto. Ntẽ ña ni kã'án ntí vata koo é kukuika ntí. Xuva ko ini ña.

⁶ Ntẽ ña ni ntio ntí é kã'án ñá'a te dóo ka'nu ña'a ntí, kuãn te divi ntó o kuãn te tuku ñá'a, kuãn te kuvi ka'an ntí'xe ña tsi ka'nu ña'a ntí, tsi Cristu táxnũu ña ntí.

⁷ Dóo vitã ini ntí dá intóo ntí ni ntó, tsi divi ntó é dóo ntio ntí nto. Íde ntí vata tsi ó de di'í i'xá san ni i'xá ñá é dóo meni ña i.

⁸ Ñá te da mií tú'ún va'á iña Xuva ko é ncho ta'xi ntí é kũtumi nto, tsi un tsi nte ntúvi iña mií ntí é ncho ta'xi ntí kuenta iña nto, tsi dóo ntio ntí nto.

⁹ Ntánaka'an nto, tá'an, nté õ dé tsiñu ntí, nté õ ntó'o ntí. Nté ntuvi nté niñu dé tsiñu ntí, tsi ña ni ntio ntí é natẽñu nuu ntí nto ni dukuãn ntáka'án ntí ni ntó tú'ún va'á san iña Xuva ko.

¹⁰ Ntó'o ne, kuvi ntada ntaa ntó ni Xuva kõ tsi nté uun nuu i é kĩni kaa ña ni idé ntí ni ntó, divi ntó é ntãkuinti'xe nto Xuva kõ. Ntẽ ña tuví nee nuu i é tsi'í kuétsi nto ntí.

¹¹ Ini ntó nte o dé ntí ni ntó. Tsi vatã ó de uva i'xá san ni i'xá ñá ne, kuãn o tá'xi ntí nto itsi. Naká'nu ntí ini nto, é un é un nto. Kã'án ntí ni ntó

¹² Tsi v'á'á koo vií nto vatã o é ntio Xuva kõ, tsi kána Xuva ko ntó é kuntõo nto nta'a ña, é ni'í nto é dóo va'á iña ña.

¹³ Dukuãn ne, kanakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko ütén uten, tsi da téku nto tú'un Xuva kõ é ntáka'an ntódo ntí ne, kuinti'xe nto tsi ña te tú'ún é ntáka'an ñá'a, tsi divi ntí'xe tú'un Xuva kõ né, divi tsi tú'un é kãde tsiñu nima ntó, divi ntí é ntãkuinti'xe nto Xuva kõ.

¹⁴ Tsi divi nto, tá'an, é ntãnto'o nto vatã ó ntãnto'o ña ñuú Judea, ña kuinti'xe i Jesucristu. Tsi kuãn ó ntãnantó'o ña ñuú nto nto vatã o dé ña Israee ni ñá ñuú ña, ña kuinti'xe i Tó'o ko Jesuu.

¹⁵ Ña Israee ñá tsikán ne, é'ni ña Tó'o ko Jesuu ni ñá ntáka'an náa Xuva ko. Nakúnu ña ntí di. Ña ntáde ña é ntio Xuva kõ; da mií kué'en tsi é ntãnãa núu ña ni ùn ntĩ ntĩ ña'a.

¹⁶ Ñá ntio ña é kã'án ntí ni ña tuku ñuú vata koo é nakáku ña di. Díi díi ka kue'e kuétsi ña kuenta iña núu i sá'a. Ntá tsi ni'í ña é ntó'o ña nta'a Xuva kõ, tsi dóo kudiin Xuva ko é kuãn ó de ña.

Ncho ki'in xtúku Pablu ñúú Tesalonica

¹⁷ É kütitín ntuvi e tsóo mií ntí nto, ta'an, ntá tsi dóo ntánaka'an ntí nto. Dóo ntio nti kiní xtuku ntí nto. Ncho kíkoto ní'ni ntí nto.

¹⁸ Xu'u é Pablú u ne, ki'in itō nchó ki'in u, ntá tsi edí nuu tó'ō e ña vá'a san itsi é ki'in nti.

¹⁹ ¿Nee iñá ntu é ntantétu ntí ve? ¿Nee iñá ntu é nākunuu dñí nímá ntí? ¿Nee ntu doméni é vá'a ní'í ntí? Ntō'ō kúvi nto iñá ntí é kuntuo dadñi o nta'a Tó'ō ko Jēsuu te naínu ña.

²⁰ Tsí ñi'ni ntō e dóo ka'nu kuiní nti kuenta iña nto. Dóo ñi'ni nti kuenta iña nto.

3

¹ Dukuān né, dā ña ni kutí ká nti ne, dē kuení nti te vá'a o te kuntuo mií ntí ñúú Atená ne,

² taxnúu ntí ta'an ko Timōteu e kíkoto ní'ni ña nto. Tsí ñi'ni ña ne, kade tsiñu dadñi ntí ni ña iña Xuva ko dá káka'an ntódo nti tú'ún va'a é nakáku Cristu ko. Divi ña nañē'e ñá nto é nakíi nima nto é ñi'ni kue'én ini nto kuinti'xe nto Xuva kō,

³ vata koo é nté uun nto ña nativi iní nto é kuinti'xe nto da xe é kuān ó ntáto'ō nto. Tsi ini nto tsí da mií é kuan koo nto'ō kō.

⁴ Ini nto tsi dá ntoo ntí ni ntō ne, ntáka'an nti ni ntō tsi kuan koo nto'ō kō tsi ntákuinti'xe ko Jēsuu. É ini nto tsí kuān o kúvi ntí'xe.

⁵ Dukuān né, dā ña ni kutí ká u ne, taxnúu ú ña vata koo é kutuní ko te ntákuinti'xe dukuan ntō, o tē da ntántikin ntó tó'ō e ña vá'a san é nañē'e nto tuku nuu i, tsí tē ña'á ne, é ntaā i é de tsiñu nti.

⁶ Ntá tsi dá náxee xtúku Timoteu é ñe'e ñá mí ntoo ntó ne, dóo vá'a tú'ún ní'í ña da náxee ña. Kaka'an ñá tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō ne, ntákuinima tá'an nto ñi. Kaka'an ñá tsi nguentúvi ntánaka'an ntō ntí, e dóo ntio nto ntí, e dóo ntio nto é nākiní ta'an o vatā o ntio ntí ñi.

⁷ Dukuān né, ta'an, kuān te dóo titín nuu i taan núu ntí, ntá tsi dóo ka'nu kuiní nti tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō.

⁸ Dā téku nti tsi ntoo ntii nto ni Xuva kō ne, vata te ntuvi xēe é ní'í nti.

⁹ Ñá ini nto nté kaa sintiá'vi é nakué'e ntí nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, tsi ñá tē nté kaa ñi'ni ntoo ntí nuu Xuva ko kuēnta iña nto.

¹⁰ Ñi'ni kué'én ini nti ntáka'an ntá'vi nti nté ntúvi nté ñi'ni te ta'xi Xuva kō é nākiní xtuku ntí nto vata koo é nakuá'a ká nti nto nēe é kākunaá ka é kuinti'xe vá'a nto Xuva kō.

¹¹ Ntio nti é ta'xi mii Xuva ko ni Tó'ō ko Jēsuu itsi vata koo é kúvi naxee túku nti mí ntoo nto.

¹² Na ta'xi Xuva kō é ñi'ni ñi'ni ka kuinima ntó ta'an nto, ni ún ntí'ni ña'a, vatā o kuinimá nti nto,

¹³ vata koo é na nāku'ún ka'xi nto, vata koo é ña koo nté uun nuu i é kuétsí nto nta'a Xuva ko tē nainu Tó'ō ko Jēsuu ni ún ntí'ni ntí'ni ña'a, ña ntáduku ntēe ña. Kuan koo na kōo.

4

Nté koo vii o é ntio Xuva kō

¹ Vi'a ve ne, ta'xi ntí nto itsi sá'a, tá'an. Kákān ntí nto kuenta iña Tó'ō ko Jēsuu é vii ntó vatā o nañē'e é nti nto nté koo vii nto é ntio Xuva kō. Kuān o ntáde nti'xe nto, ntá tsi ñi'ni ñi'ni ka vii nto ve.

² Tsi ini nto tú'ún é tá'xi ntí nto vatā o táxnúu Tó'ō ko Jēsuu.

³ Tsi ntio Xuva kō é vii ntó da mii kué'én tsi é vá'a. Ñá ntio ña é vii nto é kini kaa ni ñadñi'ni san.

⁴ Kutú've nto, é un é un nto, nté koo vii nto ni ñadñi'ni mí ntō vata koo é vii nto é ntio Xuva kō, vata koo é na kuiko ñu'u ña'a san nto.

⁵ Ná ku dē kuení nto é kini kaa ni tuku ñadñi'ni san, vatā o ntáde tuku ña'a, ña e ñá ini Xúva kō.

⁶ Kuenta iña i sá'a ne, ña vá'a o te kaní nta'vi ta'an o. Tsi Xuva ko kué'e ña é ntó'ō un ntí'ni ña'a, ña iō kuétsi i san, vatā o ka'án nti ni ntō.

⁷ Tsi ña te ni kana Xuva ko kō é vii o é kīni kaa, tsi é vii o é vá'a.

⁸ Xoo é ña káde i kuenta tú'ún sa'a ne, ñá te tú'ún ña'a kanakuita ña, tsi tú'ún mii Xuva kō, ña kata'xi Espiritú Sántú é kunúu ña nima ko.

⁹ Ñá kantio nto é ká'án ka ú ni nto kuēnta iña i é kuñima tá'an kō, tsi mii Xuva ko kanakuá'a ña nto é kuñima ntó ta'an nto.

¹⁰ Tsi ñi'ni ntō ne, ntákuinima ntí'xe nto un ntí'ni ta'an nto, ña kuinti'xe i, ña ntoo ñuú Macedonia. Sá'a tsi é ká'án nti ni nto: Tē ñi'ni ñi'ni ka kuinima tá'an nto.

¹¹ Koó ntii ntō é ñi'ni ñi'ni tsi kuntōo nto. Vií nto kuenta iña mii nto. Nta'a mii nto kada tsiñu ní'ni nto, vatā o kaka'án nti ni ntō,

¹² vata koo e dóo vá'a koo ka'an ñá'a san iña nto, ña é vata kuinti'xe i san, vata koo é ña te neé taan núu nto.

Tē naínu xtúku Tó'ō kō

¹³ Ntá tsi ntio nti é kūtunúu nto nté koo kuvi ña é xi'í san, vata koo é ña kuenta'xa ini nto vatā o de ña'a, ña é ña tuví nee kantétu.

¹⁴ Tsi ntákuinti'xe kō tsi xi'í Jēsuu ne, da ntóto xtuku ña ne, kuan tsi koo nainu ní'ni Xuva ko ña xi'í san ñi, ña e kuinti'xe i ña.

¹⁵ Ta'xi Xuva kō é ká'án nti sá'a ni ntō: Tsi ñi'ni o é ntántoo ká o ñi'ni'ni sa da nté nainu xtúku Tó'ō kō ne, ña te xó'ō é ñi'ni o kīni o ña, tsi ñi'ni ña xi'í san.

¹⁶ Tsi mii Tó'ō kō nainu ñá ñu'u a é nakana ña kō. Un ntii tsi ká'an ánje, ña odo núu iña Xuva kō ne, kueku trumpetá Xuva ko te e xēe

úra i é ntaa o ni ñā. Kidāā ne, ña kuínti'xe i, ña xí'í san ne, dí'na ña ntodo ña ne,

¹⁷ xo'o é ntántoo ká o ñūxiví sa ne, kí'in dadii o ni ña mē'ñū vikó san ne, ikan nani'i ta'an ko Xuva kō e dukún kán. Kidāā ne, kuntoo dadii o ni ña ntii dañu ntūvi.

¹⁸ Dukuān ne, ká'an nto ni tā'an nto tú'ún sa'á, naka'nu nto iní ta'an nto xé un xé un nto.

5

¹ Ntá tsi ñā kantio é ká'an nti ni ntó neé urá o nēe ntūvi te nainu Tó'o kō,

² tsi ini nto tsi dá xéé ntuvi é naínu xtúku ña ne, da nēe iní kó nainu ña, vata kaa ña du'u, ña vé'xi niñú a.

³ Ura tsi i da ntáka'an ñá'a e dóo vá'a o ntoo ña, diin diin tsi iñi ne, ntá tsi da nēe iní ñá kúvi dóxo, vatā ó kúvi ñadrí san dá kaiñi ntu'u kaexnúu i'xí ña é káku i'xá ña. Ña kúvi nakákú ka ña kúñu ña.

⁴ Ntá tsi divi nto, tā'an, é Ini ntó nuu i sá'a ne, ña ntaíka nto mí'i é nēe vata koo é ña da nēe iní ntó té xee ntūvi tsikan, vatā é kí'xi ña du'u té xee.

⁵ Nto'ó ne, vata ntáa ñu'u é káxi'í nuu ntuvi á ntáa nto; tsi xo'o ne, ñá kadúku ntée ó mí'i é nēe; ñá kadúku ntée o nūu i é kákuvi niñú a.

⁶ Dukuān ne, ñá kú xkukidí naá o vatā o ntáde tuku ña'a, ña é dotó tsi ntáde, ntá tsi ku'un ku'un tsi iní ko kuntoo ó. Na kadā kuení va'á ko nté koo vii o.

⁷ Ña ntákidi ne, niñú a ntákidi ña. Ña ntáde kí'vi ne, niñú a ntáde kí'vi ña.

⁸ Ntá tsi xo'o é ntoo ó mí kaxí'í nuu ne, na kadā kuení va'á ko nté koo vii o. Vatā ó kanada'an sntadun kúñu ña é kainúu káa xkintika ña né, kuan koo nada'an ó nima ko é kuínti'xe ko Xuva kō ne, kuinima ko ña. Vatā ó kanada'an sntadún san díki ña é kainuu ña ñii ka'xí né, kuan koo nada'an o díki ko é kuntuu o ntūvi é nakákú Xuva ko kō.

⁹ Tsi ñá ni nāxnúu Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é ntó'o ko, tsi vata koo é nakakú ñá ko ntá'a Tó'o ko Jesúcristu.

¹⁰ Divi ña ne, xí'í ña kuēnta iña kó vata koo é kuntoo dadii o ni ña, kuān té kantitó ká o ne, o kuān té e xí'í o té nainu ña.

¹¹ Dukuān ne, ká'an ká nto ni tā'an ntó te kíi nima ña. Tsi'i ntii nto ña na kuínti'xe ñá vatā o ntáde nti'xe nto.

Itsi e xé'e Pablu iña ña kuínti'xe i

¹² Ká'an nti ni nto, tā'an, tsi kuiko ñu'u nto ñá'a, ña ntáde tsiñu ni'i nto kuēnta iña Xuva ko, ña ntáde kú'vé iña nto kuenta iña Xuva ko, ña ntáta'xi nto ítsi.

¹³ Díi díi ka kuiko ñu'u nto ña; kuinima ntó ña kuenta iña tsiñu e ntáde ña.

¹⁴ Ká'an nti ni nto, tá'an, te káda tíi nto ni ña dóo du'xen í é káda tsiñu ne, nāxnuu ka'nu nto iní ña e dóo ixó i san. Tsi'i ntii nto ña e

dóo vitá o ini i. Ka'nu vii nto nima ntó ni ún ntii ntii ña'a.

¹⁵ Ñá ku dē xení nto ni ña'a te kadē xení ña ni ntó. Nantuku nto da nēe ka nuu i é vá'a é vii ntó ni tā'an ntó, ni ún ntii ntii ña nguú sán di.

¹⁶ Nguentúvi kuntóo díní nto.

¹⁷ Ñá ku kúnáa iní nto é ká'an ntá'ví nto.

¹⁸ Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña un ntii ntii nuu i, tsi sá'a ntio Xuva kō é vii nto tsi ntákuinti'xe nto Cristu.

¹⁹ Ña ku e'nté nuu nto tsiñu é káde Espiritú Sánti.

²⁰ Ñá ká'an ntó te ña vá'a o é káka'an ñá'a té xoó kaka'an í naa Xuva ko.

²¹ Koto nteé va'á ntó un ntii é káka'an ñá, nēe é vá'á, nēe é ña vá'a ne, kuntikin nto é vá'á san.

²² Tsoo mii ntó é un nti'i nūu i é kíni kaa san ve.

²³ Xuva kō, ña kata'xi é kuntuo vá'a ó né, na ntáv'a ña nima nto. Na vii ñá kuenta kúñu nto, kanñ é tduiña nto. Kidāā ne, ñá ká'an Tó'o ko Jesúcristu té ió kuetsí nto té nainu xtúku ña.

²⁴ Xuva kō, ña e kána nto ne, kada ntaa ñá vatā ó kaka'an ña.

Ia nantí'í Pablu tútu san

²⁵ Ká'an ntá'vi ntó iñá nti, ta'an.

²⁶ Ká'an ntó ntusi ni ún ntii ntii ña kuínti'xe i, ña ntoo ikān.

²⁷ Ká'an nti ni ntó tsi ntio Xuva kō é nakuá'a nto tú'ún sa'á ni ún ntii ntii ña kuínti'xe i.

²⁸ Na kúnuu mé'ñu kúnuu dava Tó'o ko Jesúcristu nto. Sá'a tsi é ká'an nti ni ntó.

Tutu é kuvi ũyi e táxnũu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

Taxnúu Pablu ní ta'an ña tutú iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica

¹ Xu'u é Pablu u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnúu ntí tutú sá'á iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica, ña ntánuu iní i Xuva ko ní Tó'o ko Jesúcristu.

² Xuva ko ní Tó'o ko Jesúcrístú ne, na kũnuu mé'ñu kũnuu dava ña nto. Na tá'xi ña é vā'á koo kũntoo nto ni ñā.

Dá xntékú kú'vé Xuva ko iña ña é iō kuetsi i tē nainú Cristu

³ Utén utén kantio é nākué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, ta'an. Dōo vā'á o é kuān koo vií nti, tsí divi ntō ne, díí díí ka ntákuinti'xe nto. Dōo ntákuinima ntó ta'an nto di.

⁴ Mii ntí ne, dōo vā'á o ntáka'án nti kuenta iña ntó nī ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo tuku ñuú, tsí dōo ka'nu kuíni nti tsi ntákuínti'xe nto, kuān te dōo ntánto'ō nto, kuān te ntáde xeni ña'a san ni nto.

⁵ Dá kutūni ñá'a tsi ntákuínti'xe nto ne, kutuni ñá tsi dōo ka'nu Xuva kō. Tsi Xuva kō né, dōo vā'á o kadé kú'vé ña. Ká'an ña tsi dōo nuu á'vi nto é kũntoo nto mí kadé kú'vé ña. Dukuān ne, kuenta iña i sá'á e ntánto'ō nto.

⁶ Vā'á koo vií Xuva ko te ũun kuédadii tsi nantō'ō ña ña ntánantō'ō nto,

⁷ tē tá'xi ña é dadii kũntoo da'na o ni ntō ntuvi dá ntii dito Tó'o ko Jēsuu e dukún kan, nī ánje ña e dōo iō ntii ña. Uun kaxi'í nuu ka'nu ña te vē'xi ña e dukún kan.

⁸ Kué'ē ña é ntó'ō da xōó ka ña'a, ña é ña ini Xúva kō, ña'a, ña é ña ntáde kuenta tú'ūn va'á iña Tó'o ko Jēsuu.

⁹ Ña tsikán ne, kunaá ña ntii dañu ntúvi. Ñá xēe ñá nta'a Xuva kō, tsí xio ki'in ña. Ntē ña kiní ña Xuva kō nté kaa ña, e dōo kaxi'í nuu ka'nu ña, e dōo iō ntii ñā

¹⁰ ntuvi dá nainu xtúku ña. Ntuvia tsikan dá nainu ñá ne, ká'an ũn ntii ntii ña'a, ña kuínti'xe i, tsi dōo ka'nu ña. Da kudú'va ña kuínti'xe i san tsi dōo ka'nu nti'xe ña. Kuan divi ntō dí, tsi kuínti'xe nto tú'ūn e ntáka'án nti ni nto kuēnta iña ña.

¹¹ Kuenta iña i sá'á ne, ntaikán nti nta'a Xuva ko te tá'xi ña é kũnuu á'vi nto kuenta iña ña e kána ña nto. Ntaikán nti te xntii ña ntō vata koo é kũvi vii nto é un nti'í nuu i é vā'á é ká'an ntó tsi vii nto, é un nti'í ncho vii nto kuenta iña Xuva ko tsi ntákuinti'xe nto ña. Tsi dōo iō ñá é vii ñā.

¹² Kidáá ne, ká'an ñá'a tsi dōo ka'nu Tó'o ko Jesúcristu kuenta iña ntó ne, ká'an ña tsi

dōo va'á nto kuenta iña Xuva ko, tsi dōo vā'á o dé Xuva ko ni nto, ni Tó'o ko Jesúcristu.

2

Ña'a é iō kuetsi i

¹ Vi'á ve ne, ká'án ntí ni nto, tā'an, kuenta iña i dá nainu xtúku Tó'o ko Jesúcristu é nātáká nuu o ni ñā.

² Sá'a káka'án nti ni ntō vata koo é ña te ura tsí i nadama nto e ntántikin ntó, ntē ña kutsú'un nto tē téku nto tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'o kō. Kuān te káká'an ñá'a tsí xe'ē Xuva ko kūtuni ñá, kuān te káka'án ntódo ña'a, kuān te kiní nto tutu é káka'án ñá'a tsí nti'í táxnũu ntí ne, ñá ku kuínti'xe nto.

³ Ñá dá vā'á nto é kani nta'vi ña'a nto nté uun nuu i. Ñá xēe ntúvi tsikan da nté dí'na xee ntúvi e dōo ntáde do'ō ña'a san ni Xuva kō. Kidáá ne, ki'xi díto uun ña'a, ña é kīni kaa kue'en, ña é kũnaá kue'en.

⁴ Ña tsikán ne, kodo nti'í ña é kīnchu'vi ña é un nti'í é káka'án ñá'a é xuva ña, é un nti'í é káka'án ñá'a é santu. Kidáá né, mii ña nākutúvi ña ini ukún Xuva kō é ncho vii ña Xuva kō. Ká'an ña tsí mii ña é Xuva ko ñā.

⁵ Ña ntánaka'án ntú nto é káka'án u ni nto nūu i sá'a dá íntōo dadii ú ni ntō?

⁶ Iní ntó ve nee iña é ke'nté nuu itsi ña vata koo é ña ki'xi kantí'í ña dá nté xēe ntúvi i.

⁷ Vevii ne, kakuvi nuu i e dōo xii kaa san é tuvi xu'ú ne, kuān koo kuvi da nté kũntee xio ña ke'nté nuu san.

⁸ Kidáá ne, ntii díto é kīni kaa san, ntá tsi ka'ni Tó'o ko Jēsuu i. Kūdii tátsin xu'u tsi ña ka'ni ña i. Uun ito tsi nanti'í ña i tē nainu xtúku ña.

⁹ Diví é vií e dōo xii kaa san ne, vií vatá ó ntio tó'ō é ña vā'á san é vii. Un vā'á tsi koo ntii é kué'ē kuenta, é vii nuu i e dōo ka'nu. Ntá tsi ña te nuu é ntaá i,

¹⁰ tsí da kani nta'vi ña'a. Kani nta'vi nti'xe ña'a, ña é kũnaa, tsí ña ni ntio ña kuiníma ña é nuu é ntaá i é nakákú Xuva ko ñā.

¹¹ Dukuān ne, kué'ē Xuva kō é kūtuntu kue'en ña vata koo é kuínti'xe ña tú'un vetē.

¹² Kidáá ne, kué'ē ña é ntó'ō un ntii ntii ña'a, ña é ña ni kuínti'xe i é nuu é ntaá i, ña e dōo díni i é vii é kīni kaa.

Xoo é nakaxnúu Xuva kō é nakáku ña

¹³ Ntá tsi nti'í ne, nguētúvi ntánakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, ta'an e dōo kuinima Tó'o ko ntō. Da mii é kuān koo vii nti, tsí nte dí'na nakaxnúu Xuva ko ntō é nakakū ñá nto, é nakate Espíritú Sántú nima ntó, tsi kuínti'xe nto tú'ūn é nuu é ntaá i iña Xuva ko.

¹⁴ Sá'a tsi e kána ña nto da kuínti'xe nto tú'ūn va'á san é ntáka'án ntódo ntí, vata koo é nti'í nto e dōo va'á iña Tó'o ko Jesúcristu.

¹⁵ Dukuān né, ta'an, ñá ku nātivi iní nto; ñá ku nakuitá ntó nte xkoo ini nto é nañé'ē

ntí nto, kuān te xu'ú nti ntáka'án nti ni nto, o te tūtú taxnūu nti iña nto.

¹⁶ Mii Tó'o ko Jesūcristu ni Úva ñā, ña e dóo kuinima í kō, ña é nāxnuu ka'nu nima kó nti dañu ntūvi, ña e tá'xi doméni é kuntetu o é nī'i ko é vā'á nta'a ña,

¹⁷ na nātsu'un ka'nu ña nima nto. Na nātsu'un ka'xi ña nima ntó vata koo é vā'á koo víi nto é un nti'i nuū i, vata koo é vā'á koo ka'an ntó ñi.

3

Ka'an ntá'vi ntó iña nti

¹ Uun sá nuu i é ká'án nti ni ntó: Tē ka'an ntá'vi nto iña nti, vata koo é xēe kantí'i tú'un Xuva kō dá kanii ñūxivi ne, tē dóo ka'nu kuíní ña'a san kuénta iña í vata o kúvi mí ntoo nto.

² Ka'an ntá'vi ntó iña nti tē ña kadá xení ña kīni ntáa sán nti, tsí ña te un nti'i ña'a e ntákuinti'xe ña.

³ Ntá tsi kade ntaa Xúva kō é káka'an ña. Naxnuu ka'xi ñā nima ntó; nada'an ña nto nuū i é kīni kaa.

⁴ Iō ntáa iní ko tsi ntáde ntaa nto e ntáka'án nti ni ntó né, kuan tsí koo víi nto ñi, tsí xntii Xuva ko ntó.

⁵ Xuva ko na xnūu ña nima nto é kuínima ntó ta'an nto vatā ó kakuinima Xúva ko ntó. Na nāxnuu ka'nu ña nima ntó vata koo é na kūtíi nto vata tsí o kutíi Cristú ñi.

Kantio é kada tsiñu o

⁶ Ví'a ve ne, ká'án nti ni nto, tā'an, kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu, te kii nteé xio nto ta'an nto da xōo ka ña'a, ña du'xen í é káda tsiñu, ña é ña ntío i é kada ntaa vatā ó de nto.

⁷ Tsí iní mii ntó nté koo víi nto, vatā o nañé'e nti nto. Tsi nti'i ne, ña te dú'xēn nti é káda tsiñu nti dá íntóo nti ni ntó.

⁸ Ntē ña ni e'xí doméni nti iña nto nté uun nto. Un vā'a tsi ntó'o nti dé tsiñu nti ntē ntūvi ntē níñu vata koo é ña natekú du'xén nti nto.

⁹ Nā tē é kuān o dé nti tsi ña vā'a o te xntii ntó nti, ntá tsi dukuan o nañé'e nti nto nté koo víi nto vata koo é víi ntó vatā ó de nti.

¹⁰ Tsí da íntóo nti ni ntó ne, ntáka'án nti ni ntó te xoo é ña ntío i é káda tsiñu ne, ñā ká'xi ña.

¹¹ Tsi kútuní nti tsí iō ntó ne, dōo du'xen ntó é víi ntó tsiñu mii ntó; da mii e ntákini nuu nto tsiñu ta'an nto.

¹² Ká'án nti ni ña kuān o ntáde, naa Tó'o ko Jesūcristú, te diin diin tsi na kuntōo ña, kada tsiñu ña vata koo é naní'i ña é kō'o é ká'xi ña.

¹³ Ntá tsi ñi'vi nto, tā'an, ñā ku de du'xen ntó é víi nto é vā'a.

¹⁴ Tē xoó ña'a ña ntío i é kuínti'xe i e ntáka'án nti ni ntó tutú sa'á ne, koto nto nēe ñá'a ña. Kii nteé xio nto ña vata koo é kúka'an nuu ña.

¹⁵ Ntá tsi ña ku de kīni nto ni ñā. Kué'e nto ña itsi, vatā o ntáde nto ni tā'an nto.

I'a nti'i tú'un sa'á ve

¹⁶ Xuva ko, ñā é káta'xi é kūntoo vā'a o ne, na tá'xi ña é kūntoo vā'a nto nguentúvi, da nēé ka nuu i. Na kūnuu mé'ñu Xuva ko nto, ūn nti'i ntíi nto.

¹⁷ Xu'u é Pablú u ne, nta'a mii kó kakā'u u tú'un sa'á vata koo é kūtuni nto tsí xu'ú nti'xe dé vā'a u.

¹⁸ Na kūnuu mé'ñu kūnuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto, un nti'i ntíi nto.

Tutu é kuví ùn e táxnũ San Pablu iña Timóteu

Taxnũu Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'ú é Pablú u ne, pustru Jesucristú u, tsi kuan ò de kú'vé Xuva kò, ña e nakáku ko, ni Jesucristu, ña é ntantétu ò.

² Taxnũu ú tutú sa'a iña o, Timóteu. Tsi divín é vata kaa i'xá ko kuenta iña Xuva ko, tsi kuínti'xe o Xuva ko kuēnta iña tú'ún é káka'án u ni ò. Na naxnuu viko Xuva ko ò. Na ntuntá'ví ini ña o. Na tá'xi ña é kutúvín va'an, divi ña ni Tó'o ko Jesucristu.

Kuenta tsi víi ña iña tukú nchu'un é ña te nuu é ntaá i

³ Vata tsi ó kaka'án u ni ò da ntíi ú kue'én u ñuú Macedoniá ne, kuan tsi ó kaka'án u ni ò vevíi dí: Kutúvín kan ñuú Efesu vata koo é ká'an ni ña tsíkán é ña ku kuan koo nakua'a ña ña'a tukú nchu'un.

⁴ Ká'an ni ña tē ña víi ña kuenta kuentu e ntáka'an ñá'a; ntē ña víi ña kuenta te dóo du'xen ká'an ñá'a kuentu ka'nu iña uváta kuē'en ña. Dotō tsi ntánāa núu ña'a kuenta iña i sá'a ne, ña kaidiá'vi kue'en tsi é káda ntaa o tsiñu e tá'xi Xuva kò é víi o é kuínti'xe ko ña.

⁵ Kuān ó kaka'án u ni ò tsi ntio ko é kuínima kó ta'an ko kanñ nima ko é vā'a o. Ntio ko é kūtuni ko tsi ña tuví ne nuu i é kñi kaa nuu nima ko. Ntio ko é kuínti'xe nti'xe ko Xuva kò.

⁶ Iō ñá'a é xtuví mii ña núu i sá'a ne, dotō tsi ntánāa núu ña nuu i é ña kaidiá'vi.

⁷ Ncho víi ña mastrú lei iña Xuva ko, ntá tsi ña ini ña nee iña é ntáka'an ña; ntē ña ini mii ña nee e ntánakua'a ña ña'a é vāta te dóo ini ña, kuini ña.

⁸ Ntá tsi xo'ò ne, ini ó tsi vā'a lei san é kade tsiñu ni'i o, vata ò ntio Xuva kò da xtúvi ña.

⁹ Ini ó tsi ña ni xtuví Xuva kò lei san iña ña é vā'a, tsi iña ña ntáde é kñi kaa; iña ña é ña ntáde ntaa; iña ña é ña ntákuínti'xe i Xuva kò; iña ña é kñi ntáa; iña ña é iō kuetsí i; iña ña é ntáka'an kñi iña Xuva ko; iña ña é ntaé'ni dí'i i ni uva i; iña ña é ntaé'ni ña'a dí;

¹⁰ Iña ña é ntákidi ni'i tuku ñadi'; iña ña é ntáde kñi kaa ni ñatíi ni'i ña; iña ña é ntadú'u; iña ña vete; iña ña é ntadá'vi ña'a dovete; iña ña é ña ntío kue'en i nchu'un é vā'a.

¹¹ Nchu'un é vā'a san ne, divi tū'ún va'a iña Xuva ko, ña e dóo ka'nu, divi tū'ún va'a e tēe tsiñu Xuva kò ko é ká'an ntódo u.

Naku'e o sintiá'vi nta'a Xuva kò, tsi dóo vā'a ó de ña ni kò

¹² Kanaku'e ú sintiá'vi nta'a Tó'o ko Jesucristú, divi ña é xntíi ña ko vata koo é kuví víi u sá'a. Tsi divi ña nakaxnúu ña ko

é káda tsiñu ú iña ña, tsi kada ntaá u, kuini ña.

¹³ Kuān te ntuví dí'na ne, dóo kñi ka'án u iña ña; dóo dé xení u ni ña kuínti'xe i san, ntá tsi dé ka'nu ini Xuva ko ni ko, tsi ña ni kutúni ko nee iña é edé u, tsi vata kuínti'xē kó ña kidaá.

¹⁴ Ntá tsi ña te nte kaa vā'a o dé Xuva ko ni ko. Tá'xi ña é kuínti'xe kó ña. Tá'xi ña é kuínimá ko ta'an kó dí, tsi kuān ó kata'xi Jesucristu da kúvi uun tsi nima ko ni ña.

¹⁵ Tū'ún sa'a ne, nuu é ntāa nti'xe i e dóo nuu á'vi i é kuínti'xe un ntíi ntíi ña'a sán ne: Kí'xi Jesucristu ñuxiví sa vata koo é nākáku ña ña'a, ña é iō kuetsí i. Xu'ú ne, díi díi ka ka'nu kuetsí ko é un ntíi ntíi ña'a.

¹⁶ Ntá tsi dí'na u ntúnta'ví ini Xuva kò kó e díi díi ka kñi kaa ú, vata koo é kuē'é ña kutuni ña kuínti'xe i rkontuvi tsi dóo ki'in itō dé ka'nu ini Jesucristu ní ko ne, kuan kōo ni'i ña é vā'a nta'a Xuva kò dí, é kuintoo ña ni ña ntíi dañu ntúvi.

¹⁷ Dukuān né, na kñuu ini ko Xuva ko, ña é odo núu ntii dañu ntúvi. Ña kuví ka ña. Ña kúvi kñi o ña. Mii tsi ña é Xuva kò. Ntíi dañu ntuví na kuiko ñu'u o ña. Ká'an ò tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsi koo na koo.

¹⁸ Sá'a kakā'án u ni ò é víin, i'xá ko Timoteu, vata tsi ó kaka'án ña'a kidaá, da tá'xi Espiritú Sántú é ká'an ña kuenta iña o. Nanū'ún ini o tū'ún é káka'an ña. Koon ntíin kádan tsiñun iña Xuva ko.

¹⁹ Ná xtuví miin e kuínti'xe o. Ñá víin nee nuu i é ña vā'a kuini nima o. Tsi iō ñá'a é ña ntáde ña kuenta é káka'an nima ña ne, xtuví mii ña é kuínti'xe ña ne, dukuān o nākunāa ña kúñu ña.

²⁰ Kuan ò kúvi Himeneu ni Aléjandru. Ntáda u ña kuenta ntá'a tó'o é ña vā'a vata koo é na kuini ña é ña ka'an ntée ña Xuva kò.

2

Nté koo víi o dá káka'an ntá'vi ò

¹ Dí'na sá'a ntio ko é víi o: Kákan o nta'a Xuva ko kuēnta iña un ntíi ntíi ña'a; ka'an ntá'vi ò ni ña. Kákan o dá xe'e ntá'a Xuva kò ne, naku'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña ña'a san.

² Ka'an ntá'vi o iña ña tsiñu na'nu i ni ùn ntíi ntíi ña tsiñu i vata koo é vā'a koo kuintoo ò, é díin díin tsi kuintoo ò, da ntánuu ini ko Xuva kò, dá ntáde o da mii kuē'en tsi é vā'a.

³ Sá'a é vā'a. Kuan koo e ntío Xuva kò é víi o, xo'o é nakáku kò.

⁴ Tsi ntio ña é nākáku un ntíi ntíi ña'a; ntio ña é kútú've ña nēe é nuu é ntaá i.

⁵ Tsi uun tsi Xuva ko ni uun tsi ñatíi, ña é kántavá'a ko ni Xuva ko, divi ña é Jesucristu.

⁶ Divi ña xe'é ña ntuví iña ña e ntá'vi ña kuenta iña kuetsi ko ùn ntíi ntíi o. Ta'xi Xuva kò é kūtuni ko dá xēe ntúvi i.

⁷ Tā'xi ña é ká'an ntódo ú tú'ún sa'a, é víi u pustru ña. Nuu é ntaā í é káka'án u, ñá tē dovete. Nākaxnúu ña ko é nañ'é u ña é ña te ña Israeé san nēé é nuu é ntaā í, é nañ'é u ña nté koo kuinti'xe ña Xuva kō.

⁸ Kidáā ne, da mí'í ká nataká nuu ña'a, ntio ko é ká'an ntá'ví ñatíí san; ntio ko é ntāa ni'í ña nta'a ña é dóo va'á, ñatíí, ña é vā'á nima í, ña é ña ini kudín, ña é ña ini naa núu.

⁹ Ñadrí'í san ne, ñá ntío ko é víi ñá vatá ó de ñadrí'í ña nguíí san é da mii tsi é ntaínuú ña oro ni xō'lo kiti é dóo a'ví i ní dā'ma é dóo a'ví i dí ne, é dóo vā'á ó ntánadaán ña lasun ña. Tsi kuān ó de ña vata koo é na kīnī ña'a san ñá ne, ká'an ña tsi ña te nté kaa va'a ntāa ña. Tsi ntio ko é ká'an ña'a san tsi dóo va'á ña'a ñadrí'í san,

¹⁰ tsi ntáde ña é vā'a, tsi sá'á é vā'á koo víi ñadrí'í, ña ntáka'an é ntánuu ini i Xuva kō.

¹¹ Diin diin tsi na kuntoo ña nakuā'a ña; na kuiko ñu'u ña.

¹² Ñá káxe'é u itsi é nañ'e ñadrí'í san ña'a san má úkún kán. Ñá vā'á ó te víi ka'nu ñadrí'í san iña ñatíí san; diin diin tsi na kuntōo ña.

¹³ Tsi dí'na de kú'vé Xuva ko Ádaán ne, da kidáā de kú'vé ñá Eva.

¹⁴ Tsi ña te Adaán san, ña é éni ntá'ví koó san, tsi ñadrí'í san. Ne, divi ñadrí'í san é edé ña kuétsi.

¹⁵ Ntá tsi kuān te dóo nto'o ñadrí'í san dá kaku i'xá ña ne, nakakū ña kúnu ña te ña xtuví mii ñá é kuinti'xe ña Xuva kō; te kuinima ñá ta'an ña; te víi ña é ntio Xuva kō; te kadā kuení va'a ñá; te vā'á koo víi ña.

3

Nté koo víi ña odo núu ini ukún san

¹ Uun nuu é ntaā í: xoó ña'a é ntio i é kodo núu ini ukún ne, uun tsiñu é vā'á é ntio ña.

² Ña odo núu san ne, kantio é vā'á koo víi ña vata koo é ña ka'an nté ña'a san ña. Uun tsi ñadrí'í ñá koo. Kuenta tsi na víi ñá nee iña é ntáde ña. Na kadā kuení va'á ñá nēé é víi ña. Vá'a koo na víi ñá vata koo é kuiko ñu'u ñá'a san ña. Vá'a koo na víi ñá ní ña kaxee kaito ni'ni ña ña nú víi'í ña. Vá'a koo na nakuā'a ña ña'a san.

³ Ñá ku de ki'vi ña. Ñá ku kada diin ña. Ntē ña ntío ña diu'un é víi ñá da nēé ka nuu i vata koo é ni'í ña. Dōo vā'a koo na víi ñá ní ñá'a. Ñá nāa núu ña. Ñá ku itsu'ún ña nté koo ni'í ñá diu'un.

⁴ Vá'a koo na kadā kú'vé ñá víi'í ña. Na víi ñá vata koo é na kuinti'xe i'xá ña ña, é kuiko ñu'u ña.

⁵ Tē ñá ini ña nté koo kadā kú'vé ñá víi'í mii ñá ne, nté ntu koo kadā kú'vé ñá ini ukun Xúva kō.

⁶ Ña kúvi víi ñá te vata é ná'a kuinti'xe ña Xuva kō, vata koo é ña kadā kuení ña te dóo ka'nu ña'a ña ne, vata koo é ña ní'í ña é nto'o

ñá vatá ó dé tó'ō é ña vā'á san da dóo ka'nu ncho víi.

⁷ Kantio é kuiko ñu'u ñá'a ña, ña é vāta kuinti'xe i Xuva kō, vata koo é ña ka'an kīnī ña iña ña, vata koo é ña ntava núu ña dei tó'ō é ña vā'á san.

Nté koo víi ña'a, ña ntáde tsiñu ini ukun

⁸ Kuan koo na víi ña ntáde tsiñu ini ukún di. Vá'a koo na víi ñá vata koo é na kuiko ñu'u ñá'a ña. Ña kúvi ká'an ñá dovete. Ná ku de ki'vi ña ntute tinti'ō. Ná ku víi ñá da nēé ka nuu i vata koo é ni'í ñá diu'un.

⁹ Na kuinti'xe vā'a ña nchu'un é xtúví Xuva kō é kuinti'xe kō ne, é ini mii ña tsi ña tuví nee nuu i é ña vā'a é ntáde ña.

¹⁰ Koto nteé nto ña dí'na. Tē ña tuví nee nuu i é kīnī kaa iña ñá ne, kidáā ne, kuvi víi ña tsiñu ukun.

¹¹ Ñadrí'í san dí ne, vā'a koo na víi ñá vata koo é na kuiko ñu'u ñá'a san ñá di. Ná ku ká'an ñá dovete iña tuku ñá'a. Kuenta tsi na víi ñá nee iña é ntáde ña. Na kadā ntaa ña é un nti'í.

¹² Ña é ntáde tsiñu ini ukún san ne, uun tsi ñadrí'í ñá na kōo. Na vā'á koo kadā kú'vé ñá iña i'xá ña ní víi'í ña.

¹³ Divi ñá é vā'á ó ntáde tsiñu ini ukún ne, dóo vā'a koo ka'an ñá'a iña ña. Kidáā ne, ñá kúka'an nuu kué'en tsi ña é ká'an ñá iña é ntákuinti'xe i Jesucristu.

Nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko

¹⁴ Ntio ko é k'ín kantí'í ú kíkoto ní'ni ú o, ntá tsi kaka'án u ni o sá'á

¹⁵ vata koo é, te kúkuíí ka kó ne, kutuni o nté koo víi ña'a, ña é kúvi i'xá Xuva kō, ña ñu'u ini ukún Xuva kō, ña kantáto san. Tsi ña sá'á ne, ntáxió ntií ña, ntánada'an ña nchu'un é nuu é ntaā í iña Xuva kō.

¹⁶ Dóo ka'nu nti'xe nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko:

Ntií díto Xuva kō é vata kaa ña'a kaa ña.

Kaka'an Espiritū Sántū tsi dóo va'á ña.

Ntaíto ánje san ña.

Ntáka'an ntódo ña'a san kuenta iña ña ní ña tuku ñúu.

Kuinti'xe Xuva kō ña dá kanií ñūxiví san.

Naki'í ña ña kō ña é dukún kán.

4

Iō ña é xtuví mii ña é kuinti'xe ña

¹ Ñá te xū'u o é káka'an Espiritū Sántū san tsi da rkontuví koo ña'a é xtuví mii ña é kuinti'xe ña, tsi ntáde ña kuenta é káka'an é ña vā'á san dá kaeni nta'ví ña. Kuntíkin ñá nchu'un iña é ña vā'á san.

² Tekú ña nchú'un sá'a é ntáka'an ñá vete, ña é da mii xū'u i ntáka'an, tsi ña te ntánñ nima i ntáka'an, ña é kuka'xi kué'en nima í vata tē i'xi, é ña kakutuní ka nima í nēé é vā'á, nēé é kīnī kaa.

³ Ña tsikán ne, ntáka'an ñá tsi ña kuvi tánta'a o. Ntáka'an ñá tsi ió titín nuu i é ña kuvi ká'xi o. Ntá tsi de kú'vé Xuva kō sa'á iña ko. Xo'ō e ntákuinti'xe ko, xo'ō é ñni ó nēe é nuu é ntaā í ne, na nakué'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i sa'a.

⁴ Tsi é un nti'i nuu i é edé kú'vé Xuva kō ne, vá'a o. Ña kúvi ká'an ó te ña vá'a o. Ki'i o ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i.

⁵ Tsi kaka'an Xúva kō tsi vá'a ne, nāxnuu viko ña é ká'xi o da nakué'e o sintiá'vi nta'a ña.

Ña e dóo vá'a ó kade tsiñu iña Jesúcristu

⁶ Te nañ'ēn tá'an o nuu i sa'á ne, é dóo vá'a viin iña Jesúcristu. Kae'nu é kákuinti'xe o dá kanakuā'an tú'un Xuva ko, divi nchu'un ña é kantíkin.

⁷ Ntá tsi ña kún den kuenta é dotō tsi ntáka'an ñá tuntu, é ña te iña Xuva ko. Nakuā'an miñ é viin nēe é ntio Xuva kō.

⁸ Kaidiá'vi kudii uun da'na te vii o é káda tsiñu kúñu kō, ntá tsi dií dií ka kaidiá'vi te vii o é ntio Xuva kō. Tsi sa'á ne, kaidiá'vi ñi ñi dukuan ntōo o ñūxiví sa ne, kaidiá'vi dá kuntuo o ni ña kídaā di.

⁹ Nuu é ntaā í sa'a ne, dóo nuu á'vi é kuñti'xe un nti' nti' ña'a.

¹⁰ Dukuān ne, dóo nti ntáde tsiñu o ne, ntánto'o kō e ntádé xení ña'a ni kō, tsí e kuñti'xe ko Xuva kō, ña kantíto, ña é kuvi nakáun un nti' nti' ña'a, ni ña é di divi kakuñti'xe i.

¹¹ Sá'a nakuā'an ña'a san. Ká'an ni ña te kuān koo vií ña.

¹² Ña ku dá vá'a o é ká'an ñá'a tsi ña inin tsí dá vé ña kuetsiñ. Vá'a koo viin vata koo é nañ'ēn ña kuñti'xe i san nté koo vií ña dá kiní ña nté o kaka'án ne, nté o kaden utén uten, nté o kakuñima o tá'an o, nté o kakuñti'xe o Xuva kō ne, nté o kaden é vá'a.

¹³ Ñi dukuan k'ín un mí tuvín ne, koon ntiin nakuā'an tú'un Xuva ko mē'ñú ña'a san, nañ'ēn ña nēe é káni tú'un ne, kué'en ña iñsi di.

¹⁴ Ña ku dá nēe iní ó xtuvín miin e tá'xi Xuva kō doméni é vá'a koo viin dá ka'an Espiritú Sántu kuēnta iña ñatā sán ura í da xntee tá'an ña nta'a ña diki o.

¹⁵ Doo ntíto viin é un nti'i nuu i sa'a. Divi tsi viin vata koo é káni un nti' nti' ña'a tsi kakutú've o e dií dií ka vá'a viin.

¹⁶ Kuenta tsí viin nté o den, nté o kanakuā'an ña'a san. Koon ntiin é un nti'i. Tsí te kuān koo viin ne, nakákún miin ne, kuan koo nakákún ña ntaíni é káka'án di kuenta iña o.

5

Nté koo vií o ni tá'an ko, ña kuñti'xe i

¹ Ñá ku dēn tíni ni ñatā san. Ká'an ni ña dokoñu'u vata tsi te uva o ña. Kuikon ñu'un ñatii kuetsi sán vata tsi te ēni o.

² Kuikon ñu'un ñad'i'í ata san vata tsi te di'í o ña. Kuikon ñu'un ñad'i'í kuetsi san vata tsi te tá'an o ña e dóo vá'a viin ni ña.

³ Xntiin ñad'i'í kií san, ña é kátaan núu nti'xe i.

⁴ Ntá tsi te ió i'xá ñad'i'í kií san ne, o ió i'xa i'xá ña ne, divi i'xá san kaduku ntée é vii é vá'a, é vií kuenta di'í i ni uva i. Sá'a é ntio Xuva kō é vii o.

⁵ Divi ñad'i'í kií, ña é da mii un diki, ña é xoxó kue'én tsi i'xá i ne, ini ña tsi mii tsi Xuva ko kaxntii ña ña. Nté ntuvi nté ñiñu kaka'an ntá'vi ña, kaikan ñá nta'a Xuva ko nēe é kátaan núu ña.

⁶ Ntá tsi ñad'i'í kií, ña é kade da mií é ntio mií né, vata tsi té xi'i ñá, kuān te kantíto ká ña.

⁷ Ká'an ni ña nūu i sa'a vata koo é ña tuví nee nuu i é ká'an ntée ña'a ña.

⁸ Ntá tsi te xoo ña'a ña kade ña kuenta ñá'a ña ne, dií dií ka te ñavi'i mii ña ne, é xtuví mii ña e kuñti'xe ña Xuva kō. Dií dií ka xii kaa iña ña é vata kaa uun ña'a, ña é ña ni kuñti'xe kue'en í Xuva kō.

⁹ Da mií é kunteé divi ñad'i'í san mí uve na'a ñad'i'í kií té é xee tá'an uni díko kuia ña, te uun tsi xi' ña xio,

¹⁰ te ká'an ñá'a te dóo vá'a o dé ña, té nakue'nu vá'a ña i'xá ña, té dóo vá'a o dé ña ni ña xee vi'í ña, té e nakate ña di'ín ña kuñti'xe i, té e xntii ña ntánto'o i, té edé ña é uun nti'i nuu i é vá'a.

¹¹ Ntá tsi ña xntéen na'an divi ñad'i'í kií, ña é dá vé ñad'i'í kuetsi, tsí te xtuví mii ña é káde tsiñu ña iñá Cristú té ntio ña é nātánta'a xtuku ña ne,

¹² kidáa ne, ni'í ña é ntó'o ña tsí ña ni de ntáa ña é xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō é vii ña.

¹³ Ne, ñá te da mii tsi sá'a, tsí kuini ña é kudu'xen ña é káda tsiñu ña ne, da mii kué'en tsi é k'ín ña ta'án vi'í ta'án vi'í. Ne, ñá te da mii tsi é kada du'xen ña, tsí kuini ña é ká'an ñá doveté iña ta'an ña. Dá ncho kini nūu ña tsiñu iña ta'an ña ne, ká'an ña nūu i é ña vá'a o é ká'an o.

¹⁴ Dukuān é ntio kó ne, na nātánta'a ñad'i'í kií kuetsi san. Na kōo i'xá ña ne, na kuēnta vií ña vi'í ña. Kidáa ne, ñá vii ña nēe nuu i é ká'an káni ña'a san iña ña.

¹⁵ Tsí ió ña é xtuví mii ña é vá'a e ntáde ña ne, é kuntíkin ña tó'o e ña vá'a san ve.

¹⁶ Te uun ñad'i'í, ña é kakuñti'xe i Xuva kō né, ió ñavi'i ña, ña é ñad'i'í kií ne, divi ña kaduku ntée ña é xntii ña ña. Kidáa ne, ñá dūku ntee un nti' nti' ña ñu'u ini ukún san é xntii ña ña, vata koo é kuvi xntii ña ñad'i'í kií, ña é xoxó ñavi'i i.

¹⁷ Kuikon ñu'un ñatā san, ña e ntádé kú'vé va'á ini ukún kán ne, dií dií ka kuikon ñu'un

ña e ntáka'an ntódo tú'ún va'á san nī ña ntánakuá'a ña'a sán di.

¹⁸ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Ña ku xnúnun xo'o xu'u dūntíkí san da ntaédín ti trigu”, ka'an. Ne, kaka'an xtúku: “Da mií é xī'i á'ví ña kade tsiñu”, ka'an.

¹⁹ Ña kún den kuēnta te tsi'i kuétsi ña'a uun ña'a ñatā sán tē xoxó uvi, uni ña'a, ña é ntāda ntaa é káka'an ñá te nuu é ntaā i.

²⁰ Tē xoxó ña'a, ña é kuan tsí o ntáde kuétsi sán ne, kadan tíin ni ña mē'ñu un ntíí ntíí ña'a, vata koo é ú'ví ña nguí san.

²¹ Ká'án ú ni o nuu Xuva ko ni Jesúcristu ni ánje ñá, ña é nakaxnúu ña, te kádan ntaan é un ntí'i nūu i sá'a. Ña te únun tsi ñá'a é vā'á viin ni ñá, tsi uun kuédadí tsi.

²² Koton vá'án dá kadān kú'vén iña ñátā, ña é kodo nūu ini ukún san, vata koo é ña viín dadíin ni tūku ña'a san núu í é kini kaa, tē ña te vā'a ña'a ñatā san. Ña kún den nēe nuu i é kīni kaa.

²³ Divín ne, da xé da ta'an tsi kanguntii í'xí o ne, ña kó'ón kán e dá mií ntute kuíi, tsí ko'on kudiin ntute tínti'ó di vata koo é na ntúvā'a í'xí ó.

²⁴ Ío ñá'a ne, dōo dito é iō kuétsi ña di'na dá nī'i ña é ntó'o ña. Ío tūku ña'a ne, dōo xu'u íō kuétsi ña ne, da nté rkontúvi kutuni ñá'a tsi iō kuétsi ña.

²⁵ Dadíi tsi ío nuu i é vā'a e dōo ditó ne, ío tuku nuu i é vā'a é ña dito, ntá tsi ña kuvi kuxu'ú kue'en tsi.

6

¹ Tē xoxó ña'a ña e ntáde tsiñu ne, na kuiko ñu'u ñá tó'o ñá, vata koo é ña ka'an kīni ña'a iña Xuva ko ni nchu'ún ña.

² Tē xoxó ña'a iō tó'o í ña kuínti'xe i ne, ñá ku xtuví mií ña é kuiko ñu'u ña ñá tsí e kúvi ña ta'an ña kuenta iñá Cristu. Nā'á, tsi díi díi ka vā'a koo na káda tsiñu ña iña ña, tsí kuinima ñá ña, tsí dadíi tsi ntákuínti'xe ña Xuva ko ni tó'ó tsiñu san.

Kuntōo vā'a o te kuínti'xe kō

Ká'an ni ñá'a sán, nakuá'an ña nuu i sá'a.

³ Tē xoxó ña'a nakuá'a ña tuku nchu'ún, tē ña kákuínti'xe ña tú'ún é nuu é ntaā i é káka'an Tó'o ko Jesúcristu, tē ña kantíkin ña nchu'un é ká'an Xúva kō é vīi ó ne,

⁴ dōo ka'nu ña'a ña, kuíni ña, ntá tsi ña te neé ini ña. Da mií kué'en tsi é ntio ña é nāa núu ña nuu i é ña kuvi nantíko koó ña'a, e dōo ntio ña naa núu ña. Kidáá ne, kune'u iní ña. Nāa núu ña ni tá'an ña. Ká'an kīni ña iña ta'an ña. Kadá kuení kini kaa ña iña ta'an ña.

⁵ Da mií kué'en tsi é nāa núu ña ni tá'an ña, tsí kini kadē kuení ña. Xtuví mií ña é kákuínti'xe ña é nuu é ntaā i. Dōo kue'e ní'i ña te káda tsiñu ña iña Xuva ko, kuíni ña. Kiin nteén xion ña kuán ntáa san.

⁶ Kué'e nī'i nti'xe kó te kada tsiñu o iña Xuva ko, ntá tsi tē nuu e vā'a nima ko.

⁷ Tsí ña te neé kani'i ó dá xee o ñúxiví sa ne, ñá tē neé kuvi kuni'i o tē ntáka o ñúxiví sa di.

⁸ Tē ío te ko'o, te ká'xi ó, te kunuu kutávi ó ne, é divi tsikan.

⁹ Ntá tsi divi ñá'a, ña e dōo ntio i é kúkuika ne, kade ña nuu i é ñi ña tsi ña vā'a ne, ña kúvi ntíi ká ña, vata tsí ó kuvi kiti é távi ti ítō. Kade tuntu ñá nuu i é ncho víi ña ne, ñá katá'an í iña ña. Kunaá iña ña ne, kunaá mií ñá di.

¹⁰ Tē dōo ntio ko diu'ún ne, kidáa vīi o é un ntí'i nūu i é kīni kaa vata koo é ní'i ko. Ío ña'a é ntántuku ñá diu'ún ne, xtuví mií ña é kuínti'xe ña Xuva kō né, dōo ntánant'ō ña kúñu ñá.

Koo ntii o káda tsiñu vā'a o kuēnta iña i é kuínti'xe kō

¹¹ Ntá tsi divín é kádukun nteén Xuva kō né, xtuvín miin núu i tsíkan; kuntíkin nēe e vā'a, nēe e ntio Xuva kō. Kuínti'xe vā'a o. Kuinima ó ta'an o. Na kúti o nima ó kuntetun. Ña kún den ká'nu.

¹² Koon ntíin é na kuínti'xe vā'a o Xuva ko únun tsi da nté ní'i o ntuví vā'a iña o ntii dañu ntúvi. Dukuān e kána Xuva ko ó dá ntādan ntaan mé'ñu ña'a, ña é ini, tsí e kuínti'xe o Cristu.

¹³ Vī'a ve ne, nuu Xúva ko, ña é katá'xi ntuví iña ko un ntíí ntíí ó, ni Jesúcristu, ña e dōo vā'a ka'an é nuu é ntaā i da ntítsi ña nuu Pílatú ne, ká'án ú ni o

¹⁴ te kádan ntaan vátá ó ka'an Xúva kō é viin. Ña kún den nté uun núu i é ká'an ñá'a tē ña vā'a o. Kuan tsi koo viin un tsi da nte naínu xtuku Tó'o ko Jesúcristu.

¹⁵ Tsí tē xee ntúvi i ne, nainu ña é kīni o ña. Divi ña e dōo vā'a kue'en ña. Divi ña kadē kú'vė ña é un ntí'í. Divi ña é rei é odo núu un ntíí ntíí rei iña ñúxiví san. Divi ña é odo núu ña é da xōo ka tó'o í.

¹⁶ Da mií tsi ñá é kántíto ña ntii dañu ntúvi, é ña kuvi ka ña. Kaxi'í nuu ká'nu ña vata kaa ntuve ñu'u. Ntē xoxó xee étsin i mí tuví ña. Ntē uun ña'a vata kīni ña ña; ntē ña kuvi kīni o ña vevii. Na kuiko ñu'u ña'a ña. Na kodo núu ñá kadá kú'vė ñá ntii dañu ntúvi. Kuan tsi koo na kōo.

¹⁷ Ká'an ni ñá e dōo iō iña i ñúxiví sa tē ña víi ka'nu ña. Nā ku dē kuení ña te kúvi víi ña é un ntí'í tsi iō diu'ún ña. ¿Te kúnaá ntu? Ntá tsi na kuínti'xe ña Xuva kō, ña é kata'xi kō é un ntí'i nūu i é kantio kō vata koo é ña te neé taan núu ko. Ntekú ka xtuku é katá'xi ña ko.

¹⁸ Ká'an ni ñá né, na vii ña é vā'a. Na kōó ntii ña é vīi ñá nuu i é vā'á vata tsí ó kaxió ntii ña é kadē tsiñu ña é ní'i ñá diu'ún. Nā ku dē vīni ña ni tá'an ña; na kuíni ña é kué' é ña dava iña ña ña e ntátaan núu i.

¹⁹ Kuan koo naxtūví va'a ña ña dokuika íña ña é ña kant'í ña ntuvi íña ña é vè'xí, vata koo é nī'í ña ntúvi vā'á ña ñá rkontuvi.

Ia ntí'í tūtú ña Timóteu

²⁰ Timoteu, vánchu'un vīn kuenta nuu i e tá'xi Xuva kō é vīin. Ña kún den kuēnta dá doto tsi ntáka'an ñá'a da ntáka'an ntée ña é nuu é ntaā i, tsi dóo ini ña, ka'an ña; ntá tsi ñá ini ntí'xe ña.

²¹ Iō ñá e ntántikin ña sá'ā né, kūdana ña é ntákuinti'xe ña.

Na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntí'í ntí'í nto.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Pablu iña Timóteu

Taxnūu Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru Jesúcrístú u, tsi kuan ō ntío Xuva kō é víi u, tsi tá'xi ña xu'u ña tsi ní'i ko ntuví va'á iña ko nta'a Jesucristu.

² Taxnūu ú tutú sá'á iña o, Timóteu, dívín é vata kaa i'xá mii ko e dóo ntio kó o. Na naxnuu viko Xuva ko o, ni i'xá ña Jesucristu. Na ntúnta'ví ini ña o. Na tá'xi ña é kutúvín va'an.

É ká'an ña iña Cristu

³ Ntē ntúvi ntē níñu kanakué'ē ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña o. Tsi iña Xuva ko káde tsiñu ú ne, kaka'án nimá ko tsi vá'á ó kade ú, vatá o dé uva ata kō, ña intóo nte ntúvi dí'na.

⁴ Kanaka'án kó da ékun nteén ko ne, un vá'a tsi ncho nakiní u o vata koo é nakunuu díni nimá ko.

⁵ Kanaka'án kó tsi kakuinti'xe ntí'xe o vatá o dé dí'i kui'i o Loida dí'na, ni dí'i o Eūnice. Iní u tsi kuān ó kakuinti'xe o dí.

⁶ Dukuān ne, é kaka'án u ni o tē díi díi ka kadan tsiñun ní'in nuú í e tá'xi Xuva ko ō da nata'án ntēe ú nta'a kó díki o kidaā.

⁷ Tsi ña ni tá'xi Xuva kō é ú'vi ko, tsi tá'xi ña é kúvi vii o, é kuñima kó ta'an kō, é kadā kuení va'á ko nté koo vii o.

⁸ Ñá ku kuká'an nuu o é ká'an ni ña'a kuenta iña Xuva ko. Ntē ña kuká'an nuu o kuenta iñá ko xu'u, é nuu kutú ú kuenta iña ña. Ntá tsi na kútií o é kánto'o o kuenta iña tú'ún va'á san, tsi Xuva ko kaxntíi ña o.

⁹ Tsi Xuva kō ne, nakáku ña kō ne, kana ña kō é kuvi o iña ña. Ná tē nee é vá'á o ni ide o vata koo é ntio ña kō. Ntá tsi kuan ō ntío mii ña é ta'xi ña ntuví va'á iña ko kuenta iña Jesúcrístu nté ntúvi dí'na da de kú've ña ñuxiví.

¹⁰ É nañ'e ñá kō tsi dóo ntio ña kō da táxnūu ña Jesucristu é nakakú ñá kō. Tsi kúvi ide Jesucristu é ña kuvi víi ka doxi'í san ni kō ne, ta'xi ña ntuví va'á iña kō é ña kantí'i dá kuinti'xe kō tú'ún va'á san.

¹¹ Xuva kō nakaxnúu ña ko é ká'an ntódó u tú'ún va'á san, é víi u pustru iña ña, é nakuá'a ú ña'a san.

¹² Dukuān né, kuān ó kanto'ō kó vevii. Ntá tsi ña kakuka'an núu ko, tsi iní u xoo é kakuinti'xe kó ne, iní u tsi kuenta víi ña nuu í é xtúvi ña kuenta nta'a kó da nté xee ntúvi é nainu xtúku ña.

¹³ Víin kan é káka'an tú'ún é nuu é ntaā í san vatá ó nañ'é'ē ú o ne, kuinti'xe ká o Xuva kō ne, kuinimá ka o ta'an o, vatá o tá'xi Jesucristu é víin.

¹⁴ Na xntii Ēspíritū Sántu ō, ña é nuu nima ko, é kuēnta víin nuu í é vá'a é xtúvi Xuva ko ntá'a o.

¹⁵ Inin tsi un ntíi ntíi ña ntoo ñuú Asiá ne, xtuví mii ñá ko. Kuān o dé Figelu ni Hermógení dí.

¹⁶ É vá'á koo na víi Xuva ko ni ñavi'i Onesiforu, tsi dóo ki'in itō náxnuu ka'nu ña nimá ko. Ná ni kuká'an nuu ñá ko é nuu kutú u.

¹⁷ Tsi dá xee ña ñuú Romá ne, un vá'a tsi nántuku ñá kō, un tsi da nte náni'i ñá ko.

¹⁸ Xuva ko na ntúnta'ví ini ña ña dá xee ntúvi dá nainu xtúku ña. Inin va'an tsi titín nuu í é vá'a éde ña ni kó dá itúvi ú ñuú Efesu.

2

Uun sntadun vá'a iña Jesúcrístu

¹ Dívin, i'xá ko, ka'xi víin nima o, tsi Jesucristu katsi'i ntii ña ō.

² Un ntí'i tú'un e téku o é káka'an ntódo u mé'ñu ña'a ne, divi tsi tú'ún ka'an ni ña'a, ña e ntáde ntaa, vata koo é kuan tsi koo nakuá'a ña tuku ña'a dí.

³ Dívin né, na kútií o nima o é ntō'o o dí vata kaa sntadun vá'a iña Jesúcrístu.

⁴ Un ña'a, ña é kade sntadún ne, ña kúvi kini núu ña tuku tsiñu, tsi da mii tsi é koo tú've ña é víi ña é ká'an tó'o ña, sntadun ñá odo núu san.

⁵ Uun ña'a, ña kanadikí ne, ña kúvi duku ntēe ña domēni tē ña ni kudadí ña vatá o kú've í iña ñá nadíki.

⁶ Uun ña'a, ña kade tsiñu tsiñu má kú'ú ne, dí'na ña kaduku ntēe ña na kí'i da'an ñá é ta'vi ña é kúvi iña mii ña.

⁷ Kadā kuení va'á o é káka'án u ni ō ne, ta'xi Xuva kō é téku o é un ntí'i nuú í.

⁸ Nanū'ún iní o Jesucristu, díví i'xá ika Dávii, e ntóto ña dá xi'í ñá, vatá ó kaka'an tú'ún va'á san é káka'an ntódo u.

⁹ Núu í sá'a é kánto'o ko, é nuu kutú ú vata kaa ña é kīni kaa, tsi kuān ó kaka'an ntódo u. Ntá tsi tú'ún Xuva kō ne, ñá te nuu kutú.

¹⁰ Dukuān ne, kakutíi kó nimá ko é un ntí'i sá'a kuenta iña ña é nakaxnúu Xuva kō, vata koo é nakáku ña nta'a Jesucristú ne, kuntōo vá'a ña ni ña ntii dañu ntúvi.

¹¹ Nuú é ntaā í é káka'an ña:

Tē xi'i o ni ñá ne, kuntoo dadíi o ni ña dí.

¹² Tē kutíi ō é nto'o kō né, kadā kú've dadíi o ni ña.

Tē ka'an o tsi ñá ini o ñá ne, ká'an ña tsi ñá ini ñá kō dí.

¹³ Tē ña kada ntáa ó ne, ntá tsi divi ña né, da mii é káda ntaa ña é káka'an ña, tsi ña kuvi nativi ini ña.

Ña'a, ña e dóo vá'á ó kade tsiñu iña Xuva ko

¹⁴ Tú'ún sa'a ká'an ni ña vata koo é ña kunáa ini ña. Ká'an ni ña nuu Xuva ko tē ña tīn nuu ká ña kuenta iña tú'ún san. Tsi ña

váda kañdiá'vi é kuan koo nãa núu o, tsi kídáa nee, ñã xkúntee ini ñã ntátekú i san é kuínti'xe ñã.

¹⁵ Koon ntiin kãdan tsiñun vata koo é vã'á koo ka'an Xúva ko iña o, vata koo é ñã tuvi nee nuu i é kúka'an nuu ó tē xeen ntá'a ñã. Ká'an ñã tsi vá'á ó den, tsi kaka'an ntaan tū'un ñã é nuu é ntaā i.

¹⁶ Kuenta tsi viin; ñã ku dotō tsi ka'an tū'un é kini kaa. Tsi ñã é kuān o ntáka'an san ne, da díi díi ka ntákukini ntáa ñã.

¹⁷ Kaika tū'un é ntáka'an ñã vatā ó kaika ku'i'i nta'xá san. Kuan ō kúvi ni Himēneu ni Filetū dí.

¹⁸ Dīvi ñã né, kūdana ñã nēe é nuu é ntaā í, tsi ntáka'an ñã tsi é ita ntí'xin ntuvi é ntōto xtuku ñã'a. Ntánativí ñã ñã'a, ñã kuínti'xe i Xuva kō.

¹⁹ Ntá tsi Xuva kō né, xtuví ñã tū'un ñã é ñã kantí'i, vata kaa xuu eti vi'i é tuvi kutu. Sá'ā ne, vata kaa é ūve na'a kaka'an tū'un Xuva kō: "Ini Xúva kō xoo é i'xá nti'xe ñã" ne, "Un ntí'í ntí'í ñã'a, ñã é kakuínti'xe i Xuva kō ne, ñã vii ka ñã é kini kaa." Kuān ó kaka'an tū'un ñã.

²⁰ Iní vi'i ka'nu iō kidi é kúvi oro, é kúvi káa kuí'xín ne, ió é kúvi ūtun, é kúvi ntó'ó dí. Kídi é dóo va'á san ne, ntáde tsiñu ni'i ñã ntuvi dá viko ka'nu. E ñã dóo nee va'á san ne, utén uten ntáde tsiñu ni'i ñã.

²¹ Xoó na'a, ñã é ntuntoo nima í ne, kuvi ñã vata kaa kídí va'á san é káde tsiñu ni'i ñã ntuvi dá viko ka'nu. Tsi xtúvi xio Xuva ko ñã é kúvi ñã iña mii ñã, é kada tsiñu ni'i ñã ñã, tsi é iō tu've ñã é vii ñã é un ntí'i nūu i é vã'a.

²² Dukuān ne, ñã ku dē kuení o é kini kaa, vatā o ntáde na kuetsí san. Kuntíkin núu i é vã'á ō. Kuínti'xe o Xuva kō. Kuinima ó ta'an o. Kutúvín dadíin ni ūn ntí'í ntí'í ñã'a, ñã é vã'á nima í, ñã é ntákaku ni'i Xuva kō.

²³ Ntá tsi ñã kún den kuenta da ntátiin dikí ñã'a nuu i é ñã íni ñã. Inin tsi te kúvi ne, koó da ntánãa núu ñã kuenta iña díkí san.

²⁴ Ñã é káde tsiñu iña Xuva kō ne, ñã vã'á o é nã nuu ñã, tsi vii ñã é vã'á ni ūn ntí'í ntí'í ñã'a. Na nakua'a vá'a ñã ñã'a, na kúti ñã nima ñã ni ñã.

²⁵ Ñã ku de kã'nu ñã dá kã'an ñã ni ñã'a, ñã é ñã ntákui'nti'xe i é nuu é ntaā i, vata koo é tē kúvi ne, ta'xi Xuva ko te nãdama ñã nima ñã vata koo é kuínti'xe ñã é nuu é ntaā í san.

²⁶ Kídáa ne, ntutuni ñã vata koo é nakáku ñã má ito é xkáa tó'ó é ñã vá'á san. Tsi é tūn nti'xe tó'ó é ñã vá'á san ñã vata koo é vii ñã nēe é ntío i.

3

Nté ntu ntáa ñã'a san ntuvi dá dokó sa naínu xtúku Cristu

¹ Ntio ko é kütuni o sá'a: Tsi tē xee ntúvi dá dokó sa naínu xtúku Cristu ne, kídáa vë'xi ntuvi é dóo kini koo kuvi.

² Kídáa kadā kuení ñã'a da mii iña mii ñã, dá mii é dóo kuinima ñã diu'un. Ká'an ñã tsi dóo ka'nu ñã'a ñã, tsi da mii ñã é dóo va'á ñã. Ñã naku'é ñã sintiá'vi. Ñã kuiko ñu'u ñã iña Xuva ko.

³ Ñã kuinima ñã ta'an ñã. Ñã ntuntá'ví ini ñã ta'an ñã. Dá'vi ñã dovete tá'an ñã. Vii ñã da nēe ka nuu i é ntio nima ñã. Dóo kadā xení ñã. Ñã ntio kue'en tsi ñã é vã'a.

⁴ Diko tá'an ñã. Ñã kadā kuení kue'en tsi ñã nēe é vá'á é vii ñã. Dóo ka'nu vii ñã. Ñã ntio ñã Xuva kō; da mii tsi é ntio ñã é vii ñã nēe é ntio mii ñã.

⁵ Kani nta'ví ñã kō é kã'an ñã é dóo nuní ñã Xuva kō. Ntá tsi ñã te nuu é ntaā i. Tsi ñã ntákui'nti'xe ñã tē dóo iō nti Xuva kō é vii ñã. Ñã ku kinin nūun iña ñã kuān ntáa san.

⁶ Iō ñã kuān ntáa sán ne, ntákí'vi ñã ini vi'i ñã'a ne, ntaéni nta'ví ñã ñadí'í tuntu, ñã é iō kuetsí i, ñã ntáde da nēe ka é kaikán nima mii i.

⁷ Utén utén ntánaku'á ñã, ntá tsi ñã kakúvi kutú've ñã nēe é nuu é ntaā i.

⁸ Vatā o dé ñã tatan, ñã é naní Jani ni Jámbrí, é ñã ni kuínti'xe ñã é kã'an Muiséé ne, kuān ó de ñã sã'a, tsi ñã ntío ñã kuínti'xe ñã é nuu é ntaā i. Ñã túvi nee iña é vã'á kue'en tsi é ntáde kuení ñã. Ñã ni kúvi vii ñã é kuínti'xe ñã é vã'a vá'a sa.

⁹ Ntá tsi ñã kutíi ñã kaa dukūn ñã, tsi kutuni un ntí'í ntí'í ñã'a tsi dóo tuntu ñã, vatā o kütuni ñã'a iña Jani ni Jámbrí kídáa.

Uun sá nuu i é kãka'an Pablu ni Timóteu nté koo vii ñã

¹⁰ Ntá tsi inin va'an nté o nakua'á u, nté o de u é tuvi u ñuxiví sa, nté o kadé kuení ko é vii u, nté ō kuínti'xe kó Xuva kō, nté ō kutíi ú nimá ko, nté ō kuinimá ko, nté ō kutíi ú é dóo ntó'o kó,

¹¹ nté ō dé xení ñã'a san ní ko, nté ō nánto'o ñã ko ñuú Antioquíá ni ñuú Iconiú, ni ñuú Listrá dí. Inin nté ō kutíi u dá edé ñã ní ko é kini kaa. Ntá tsi nakáku Xuva kō ko é un ntí'i nuu i sá'a.

¹² Un ntí'i ñã'a, ñã é ncho vii é vã'á kuenta iña Jesúcrístú ne, kuān koo ntó'o ñã dí.

¹³ Ntá tsi ñã kini ntáa sán ni ñã ntaéni nta'ví ta'an sán ne, da díi díi ka kadā xení ñã. Kani nta'ví ñã ñã'a ne, dukuān ne, kani nta'ví ñã'a san ñã dí.

¹⁴ Ntá tsi divín ne, ñã ku xtuvín miin núu i é kütú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsi inin xoo ñã'a é nakua'á ñã o.

¹⁵ Tsi un tsi nte ntúvi da kulú'ntin inin tū'un é vã'á iña Xuva kō, diví tū'un é nañé'e o nté koo nakákun é kuínti'xe o Jesucristu.

¹⁶ É un ntí'i tū'un Xuva kō é ūve na'á ne, diví tū'un é kãka'an Xúva kō. Kaidiá'vi é nakua'a o ñã'a, é nañé'e o ñã mí'i kãkumáa ka ñã, é nañé'e o ñã nté koo vii ñã é vã'a, nté koo kutú've ñã é vii ñã nēe é ntio Xuva kō,

¹⁷ vata koo é koo tú've va'á ña é kuntikin ñá Xuva kō, vata koo é kīni va'a vá'a ña nté koo vií ña é un ntí'i nūu i é vā'a.

4

¹ Divin ne, núu Xuva ko ni Jesūcristu, ña é kadā kú've iña ña ntantito nī ña xi'í san dá nainu xtúku ña é kódo nuū ñá ne, ká'ān ú ni ō tsí tsiñu sá'a viin:

² Koon ntiin ka'an ntódōn tú'un Xuva kō. Nguentúvi da ka'an dá ka'an tsín ni ña'a, kuān té ura vá'a, kuān té ña té ura vá'a. Ntadan vá'an ñā mí ña vá'a ō ntáka'an ña. Ká'an ni ñā mí ña vá'a ō ntáde ña. Kué'en ñā itsi nté koo vií ña. Kukuíi kudu'va tsi nakuā'an ña.

³ Tsi vé'xi ntuvi dá ña kutíi ká ña nima ña é kiní ña tú'un é vā'a san. Dá kuntikin ñá titín mastu, ñá nakua'a da nēe ka nuu i é ntio ña é tékú ña.

⁴ Nakuitā ñá ata ña tú'un é nuu é ntaā í san ne, da mii tsí é kīni ña kuentu e ntáka'an ñá'a.

⁵ Ntá tsi divin né, kadā kuení va'ā ō nēe é vā'a viin. Na kūtíi o e dóo ntií tú'un. Ká'an ntódon tú'un va'á san nté koo nakáku ña'a. Kadan ntaan tsiñu o e tá'xi Xuva kō é viin.

⁶ Xu'ú ne, kaxé'é ú ntuvi iñá ko doméni iña Xuva ko. Dóko sá xee ntúvi é ntáka ú ñuxiví sa.

⁷ É kúvi idé u vata kaa sntadun iña Xuva ko; é kúvi idé u ínu du've u kuenta iña ña; ñá ni xtúvi mii kué'en ú e kuínti'xe kó ña.

⁸ Vi'a ve ne, koó da kantétu u é nī'í ko doméni e dóo va'a é tūvi va'a iñá ko nta'a Xuva kō. Tsi dóo vá'ā ō kadé kú've Xuva kō né, divi ña tá'xi ña kó ntuvi dá kixkadā kú've ña. Ntá tsi ña te da mí tsí ú nī'í ko, tsí un ntí'í ña'a, ña e dóo diní i ntantétu ntuvi dá nainu xtúku ña.

Nuu i é vií ñá iña mii ña

⁹ Koon ntiin kī'xin kantí'in mí tuví u.

¹⁰ Tsí Demá ne, é xtúvi mii ná ko. E díi ka ntio na é ió ñuxiví sa ne, kué'en na ñūú Tesalonica. Cresenté ne, kué'en ña ñūú Galacia. Titó ne, kué'en ña ñūú Dalmacia.

¹¹ Ntuvi sa ú Luca ntóo nti. Kūkuekán Marcú ne, kuntekan na te vé'xin, tsí kuvi xntii ná kó tsiñu ko é káde ú i'a.

¹² E táxnūu ú Tiquicu é kī'ín ña ñūú Efesu.

¹³ Te vé'xín ne, kuní'in kutuún ko e xtúvi mii u nú vi'í Carpu dá ítúvi ú ñūú Troa. Kuidon libré ko dí; ntá tsi díi díi ka ntio ko é kuidon tutú ko e ntátinuu.

¹⁴ Ná katsi'í ta'an káa, ná nani Alējandrú ne, dóo kiní o dé na nī ko. Ntá tsi kué'e Xuva ko ná é ntó'o na é kuān o dé na nī ko.

¹⁵ Kuenta tsí viin, tsi ña ntío kue'en na tú'un va'á san e ntáka'an ntódo ō.

¹⁶ Da kúvi uun íto dá ñé'é u nta'a ña kaxntékú kú've ne, xōxó ni xntii i ko é ntáda ntaa ñá iñá ko. Un ntí'í ña xtúvi mii ñá ko. Té ña vií Xuva ko kuēnta núu i sá'a.

¹⁷ Ntá tsi ña ni xtúvi mii Xuvā kó ko. Tā'xi ña é kúvi ka'an ntódo ntí'i ú tú'un va'á san iña ña, vata koo é kīni un ntí'í ña'a, ña é ña te ña Israeé san, nté koo nakáku ña. Dukuān o nakáku u mé'ñū ña dóo xení i san ne,

¹⁸ kuan koo nakáku Xuvā kó ko da nēe ka nuu i é kīni kaa. Tsí divi ña vií ñá ko kuenta é vā'a koo xee ú nta'a ña. ¡Ká'an ō tsi dóo ka'nu ña ntií dañu ntúvi! Kuan tsi koo na kōo.

Taxnūu ña ntiusi

¹⁹ Ká'ān ntiusi ní Prisca ní Áquilá, ni ūn ntí'í ntí'í ñavi'í Onesiforu.

²⁰ Kátúvi mii Erastu ñūú Corintu. Xtúvi mii u Trofimu ñūú Miletu, tsí nchokuví ña.

²¹ Koon ntiin é kī'xin dí'na dá xēe ntúvi vi'xín san. Eubulu ni Púdenté, ní Linú, ní Claudiá, ni ūn ntí'í ntí'í ta'an ko ña kuínti'xe i, ña ntóo i'a, taxnūu ña ntiusi o.

²² Na kūnuu mé'ñū Tó'o ko Jesūcristu ó; na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntí'í ntí'í nto. Sá'a tsí é ká'ān u ni ō.

Tutu e táxnũu San Pablu iña Tító

Taxnúu Pablu tutú iña Tító

¹ Xu'u é Pablú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko; pustru Jesúcrístú u. Taxnúu ña kó vata koo é na kuñinti'xe ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kó, vata koo é na kútuni ña tsi nchu'un é nuu é ntaā i e ntákuinti'xe kó,

² e ntantétu o é nĩi kó é vā'a nta'a Xuva ko ntii dañu ntúvi. E tá'xi Xuva ko xũ'u ña nte dí'na dá iñi ntu'u nũxivi san tsi kuān koo kuvi ne, ñá te da kaká'an ña.

³ Vevíi ne, e xéé ntúvi e xtúvi ñá ne, tã'xi ña é kútuni ko tú'ün va'á san iña ña, iña Xuva ko, ña é nakáku kó, divi tú'un e xtúvi ñá nta'a kó é ká'an ntódo ú ni ñá'a.

⁴ Taxnúu ú tutu sá'a iña o, Tito. I'xá mii ntĩ'xe ko kúvin, tsi nañé'e ú o é dadii tsi kuñinti'xe o ni ko. Na naxnuu viko Xuva kó ó, ni Tó'o ko Jesúcrístu, ña é nakáku kó; na tá'xi ña é vā'a koo kutúvin.

Tsiñu é kade Tito ñuú Creta

⁵ Xtuví míi ú o ñuú Creta vata koo é vīin é kākunaá ka ikān, vata koo é kadā kũ'vén xoo é víi í ñatā ña ntádē kũ'vé ini ukun iña é un é un ñuú san vatā ó kaka'an u é vīin.

⁶ Ña é víi ñatā ne, vā'a koo na víi ñá vata koo é ña ka'an kīni ña'a san iña ña. Uun tsi ñadi'ĩ ñá koo. I'xá ña ne, na kuñinti'xe i Xuva kó di; ña kúvi é dotó tsi víi, vata koo é ña tuví nēe núu i é kīni kaa; i'xa e dóo koñu'u.

⁷ Ña odo núu ini ukún ne, da mii é víi ña é vā'a, tsi kade ña kuenta iña Xuva ko. Ña kúvi víi ka'nu ña. Ña kúvi é kúdiin ña é da nuu da kuíi tsi. Ñá ku de kí'vi ña. Ñá ku nāa núu ña. Ñá ku kuñima ñá diu'un.

⁸ Vā'a koo na víi ñá ni ña kaxee víi'í ña. Na kuñima ña é vā'a. Na kadā kuení va'ā ñá nté koo víi ña. Vā'a koo na kadā kũ'vé ña. Na káda ntaa ña é káka'an Xúva kó. Ñá ku dotó tsi íde ña da nēe ka é ntio ña.

⁹ Ñá ku xtuví mii ña é kuñinti'xe ña tú'ün va'á san vatā o nakua'á nti ña, vata koo é kúvi ku'é'e ña itsi vā'a ni tuku ña'a, vata koo é na kúvi víi ña é tñn diki ñá'a san tú'ün é káka'an ñá, tē xoó kaka'an nté i tú'ün va'á san.

¹⁰ Tsi dóo ió ña'a, ña é ña ncho kuñinti'xe i. Dotó tsi ntáka'an ña, ntaéni nta'ví ña ña'a. Díi díi ka ntáde ña Israeé san, tsi ntáka'an ña tsi da mii é ká'nte o kúñu é ixi ko.

¹¹ Kantio é na ntádí xu'u ña, tsi ntánateñu núu ña ña kuñinti'xe i san ni ùn ntii ntii ñavi'í ña é dotó tsi ntánakuā'a ña tú'ün é ña kaidiá'vi é da mii kué'en tsi diu'un ntio ña.

¹² Uun ña'a ña, ña vé'xi ñuú Cretá ne, kaka'an ñá naa xuva ñá ne, kaka'an ntée ña ña ñuú ña: "Ña ñuú Cretá san ne, koó dá ña

vete ña. Dōó kīni ntáa ña. Dōo diin ña. Da mii kué'en tsi ntáxi'í nta'éxi ña. Dōó du'xen ñá é káda tsiñu ña." Kuan o ka'an ñá ñuú Cretá san.

¹³ Nuu é ntaā i é káka'an ña. Dukuān né, ntii ká'an ni ña vata koo é na kuñinti'xe vā'a ña.

¹⁴ Ká'an ni ña tē ña ku de ña kuénta dovete e ntáka'an ña Israeé san, ntē ña ku kuñinti'xe ña tú'ün e ntáka'an ñá'a ni ña, ña é ña ntio i tú'un Xuva kó.

¹⁵ Kuenta iña ña é vā'a ne, vā'a é un ntĩ'i nuú i. Ntá tsi kuenta iña ña é kīni ntáa, ña é ña ntio i é kuñinti'xe i ne, ña tuví nee iña é vā'a iña ña. Tsi ña vā'a diki ña; nté nima ñá ña vā'a.

¹⁶ Ntáka'an ña tsi ini ñá Xuva kó, ntá tsi kútuni ko tsi ñá ini ntĩ'xe ña ña, tsi da mii e ntáde ña é kīni kaa. Ñá ntio ña kada ntaa ña é ntio Xuva kó; ntē ña ntaidiá'vi ña é víi ñá da nēe ka nuu i é vā'a.

2

Nchú'ün é nuu é ntaā i

¹ Ntá tsi divīn né, nakuā'an ña'a nchú'ün é nuu é ntaā i.

² Ká'an ni ñatā sán tē ña ku de kí'vi ña; ntē ña ká'an diki ña, vata koo é na kuiko ñu'u ñá'a san ña. Na kadā kuení va'ā ña nté koo víi ña, nté koo ka'an ña. Na kuñinti'xe vā'a ña. Na kuñima ñá ta'an ña. Na kútii ña nima ñá ni ñá'a san.

³ Ká'an ni ñadi'ĩ átā sán di te na kuiko ñu'u ñá; ntē ña ku ka'an kīni ña iña ña'a; ntē ña ku de kí'vi ña. Na nañé'e ñá ña'a san nté koo é vā'a koo víi ña.

⁴ Na nañé'e ñá ñadi'ĩ kuétsi san nté koo kuñima ñá xii ña ni i'xá ña.

⁵ Na nañé'e ñá ña é vā'a koo na kadā kuení ña nté koo víi ña, é na víi ñá da mii kué'en tsi nuu i é vā'a, é kuénta víi ña víi'í ña, é na ntuntá'vi ini ña ña'a, é na kuñinti'xe ña é káka'an xii ña, vata koo é xoxo kuvi ká'an kīni i iña tú'un Xuva kó.

⁶ Kuan tsi koo ka'an ni na kuétsi sán di te na kadā kuení va'ā na nté koo víi ña.

⁷ É un ntĩ'ĩ é vīin ne, nañé'en ñá'a san nté koo víi ña é vā'a. Da kanakuā'an ña'a sán ne, kanñ nima ó ka'an ni ña; ñá ku ká'an dikín ni ñá dá kanakuā'an ña.

⁸ Vā'a koó ka'an, vata koo é ña kuvi ka'an ntée ña'a o. Kidāa ne, kuka'an nuu ña, ña é ña kákuñinti'xe i, tsi ña tuví nee nuu i é kúvi ka'an ntée ña o.

⁹ Ká'an ni ña ntáde tsiñu san te káda ntáa ña é káka'an tó'o ñá; na víi ñá tsiñu vā'a vata koo é díni tó'o ñá é un ntĩ'ĩ é káde ña. Ñá ku nantiko koó ñá ka'an ñá te káka'an tó'o ña ni ña.

¹⁰ Ñá ku kī'í dú'u ña, tsi kanñ nima ñá na víi ñá da mii kué'en tsi é vā'a, vata koo é na

kūtuni ñá'a tsi dóo va'a tú'un iña Xuva ko, ña é nakáku kō.

¹¹ Tsi e táxnuu Xuva kō e dóo va'á iña ñá, vata koo é nakáku un ntíí ntíí ña'a.

¹² E dóo vá'á o dé Xuva ko ni kō né, kuān ó kanañe'ē ñá kō é xtuví mii o é kīni kaa, é ña kuínima ko é tó ñuxiví san. Ntá tsi na kadā kuení va'á ko nté koo vii o é vā'a é ntio Xuva kō vevii é kuntoo o ñūxiví sa.

¹³ Nii dukuān ntantétu o tē xee ntúví é vā'á kue'en da ki'xi xtúku Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ni Jesúcristu, ña é nakáku kō.

¹⁴ Divi ña xe'é ña ntuví iña ñá kuenta iña ko vata koo é nakakū ñá ko da nēé ka nuu i é kīni kaa, vata koo é na ntāntoo ña nima ko é kuvi o iña mii ña, é nī kue'én ini kō é vīi o é vā'a.

¹⁵ Sá'a ká'an. Sá'a nakuá'an ña'a san. Nāxnuun ka'nun nima ñá ne, kadan tíin ni ñá, tsí divi tsiñu e teé tsiñu Xuva ko o é vīin. Ñá dā vá'a o é na nāntii ni'ni ña o.

3

Nté koo vii ña kuínti'xe i

¹ Na nāka'an ña kuínti'xe i sán te na kī'ví diki ña é kāka'an ñá tsiñu na'nu i san ni da xōó ka ña tsiñu i, te na kadā ntaa ña é kāka'an ñá, te na kōo tú've ña é vīi ñá da nēé ka tsiñu é vā'a.

² Ká'an ni ña tē ña ku ka'an kīni ña iña dá xōó ka ña'a, te vā'á koo na kuntōo ña, é vā'á koo na vīi ñá ni tā'an ña, na kuiko ñu'u ña.

³ Tsí xo'ō né, dóó tuntu o, dóó lo'o o kídaā di. Ntaíka o ntákunaa o. Ide o da nēé ka é ntio nima kīni kaa kō. Utén uten edé o é kīni kaa. Dē né'u iní o ni ta'an kō xé un xé un o. Ña ni ntío ña'a san kó ne, ña ni ntío ko ñá di.

⁴ Ntá tsi Xuva kō, ña é nakáku kō ne, nāñē'e ñá kō tsi dóo ncho vii ña é vā'á ni kō, tsi dóo kuínima ñá kō ne,

⁵ nákakū ñá kō. Ña túvi nēe nuu i é vā'a é edé o vata koo é nakakū ñá kō, tsí mii ña ntúnta'ví ini ña kō. Nákate ña nima kó da nakáku ña kō. Ntuví xēe tá'xi ña ko kuenta iña Espiritū Sántū.

⁶ Ntekú ka tá'xi ña kō Espiritū Sántū san kuenta iña Jesúcristu, ña é nakáku kō.

⁷ Dōo vá'á o dé Jesucristu ni kó vata koo é kuvi kuntetu o é nī'i ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi.

⁸ Nuú é ntaā i é kāka'án u ni o ne, ntio ko é nīi kue'én ini o ká'an ni ña kuínti'xe i Xuva kō sán vata koo é kōto vá'a ña nté koo vii ña nuu i é vā'a. Sá'á e dóo va'á, e dóo kaidiá'vi i é vīi o un ntíí ntíí o.

⁹ Ntá tsi ña ku kīnin núun te tsixe'e ñá'a nuu i é tūntu, te ncho nāa núu ña kuenta iña ñáta ñá, ña intóo kídaa, kuēnta iña i nté o kaka'án lei Muísee. Núu i tsikán ne, ñá tē neé nuu á'vi kue'én te nāa núu o.

¹⁰ Te ió ña'a kakini nteē ñá ña kuínti'xe i sán ne, di'na kué'en ña itsi te úvi íto ne, tē ñá

ncho tēkú ña ne, kidaá ne, ña kún den ká ña kuenta.

¹¹ Inin tsí ña kuan ntáa sán ne, dóo kiní o ntáde ña. Kuétsi mii ña te kúnaá ña.

Nté koo vii Tito

¹² Ama táxnūu ú Artemá o Tiquicu mí tūvín ne, koon ntiin kue'en mí tūví u ñuú Nicopoli. Ikan kutúví u dá ntúvi ví'xin san.

¹³ Da nēé ka é kúvin viin ne, xntiin Zena, ñá kanada'án sán, ni Ápolo, vata koo é ñá té nēé kúnaá nteē ñá itsi kán mí kī'in ña.

¹⁴ Nakuá'an vata koo é na kūtú've ta'an kō e dóo va'á na vīi ña, é na xntii ña tā'an ña, ña ntátaan núu i, vata koo é na kadiá'vi ña.

Ia nta'i é úve na'a tutú san

¹⁵ Un ntíí ntíí ña'a, ña é ntóo dadii ntí ni i né, taxnūu ña ntiusi iña o. Ká'án ntiusi ni ún ntíí ntíí ta'an ko, ña ntákuinima í ko tsí dadii tsi kuínti'xe kó ni ña. Xuva ko na nāxnuu viko ña nto un ntíí ntíí nto.

Tutú e táxnū San Pablu iña Filémuun

Taxnúu Pablu tutú iña Filémuun

¹ Xu'u é Pablú u, é nuu kutú ú kuenta iña Jesúcrístú ne, ntuví u ni ta'an ko Timōteu ntáde vá'a ntí tutú sá'á iña nto, Filémuun, tsi dóo vá'a tiin ō é dadii tsi ntáde tsiñu ō.

² Iña ta'an ko Ápia di, ni Arquipu, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí, ni ún ntíi ntíi ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu nú vi'í nto kán.

³ Na naxnuu viko Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcrístu nto; na tá'xi ña é vá'á koo kuntōo nto.

Dóo kakuinima Filémuun e dóo kakuínti'xe ña

⁴ Utén utén kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuénta iña nto dá kaka'an ntá'ví u.

⁵ Tsi é kūtuní ko tsi dóo kakuínti'xe nto Tó'o ko Jēsuu, dóo kakuinima ntó ña, ni ún ntíi ntíi ña kuínti'xe i san.

⁶ Kaikán u nta'a Xuva ko te kúvi ka'an vá'a nto iña nuu i é kakuínti'xe nto, vata koo é na kūtuni ñá'a iña i é un ntí'í é vá'a é ni'í ko nta'a Jesúcrístu.

⁷ Dóo díní ko, dóo ka'nu kuíní ko kuenta iña nto, tsi dóo kakuinima nto, tsi dóo nátsu'un ka'nu nto ini ña ntákuínti'xe i san.

Kaikán Pablu uun dá xe'e iña ña kade tsiñu, ñá nani Onēsímu

⁸ Dukuán ne, ñá kaū'ví ko é ká'án u ni nto nēe é vii ntó kuenta iña Cristu.

⁹ Ntá tsi dií ka vá'a ō, kuíní ko, te kákán u da xe'e kuenta iña i é kakuinima ntó Xuva kō. Xu'u é Pablú u ne, é atá ú ne, i'a nuu kutú ú vevii kuenta iña Jesúcrístu.

¹⁰ Xu'ú kaikán u nta'a nto kuenta iña i'xá ko Onesímu. Kaka'án u tsi i'xá ko ña, tsi xu'u é nakuá'á u ña nté koo kuínti'xe ña Xuva ko nñ dukuan nuu kutú u.

¹¹ Kidáá ne, ñá ni kánuu á'vi ña iña ntó, ntá tsi vevii ne, e dóo kánuu á'vi ña iña ntó ne, iñá ko di.

¹² Nataxnūu xtuku ú ña mí tuví nto. Ntá tsi vá'a tsi koo vii nto ni ña vata tsi te mii u.

¹³ Ntio ko é kūtuví ka ñá ni kó vata koo é xntii ñá kó naa nto dá nuu kutú ú a kuenta iña tú'ūn va'á san.

¹⁴ Ntá tsi ña iní u nee iña é ntio nto. Dukuán ne, ñá ni ká'án u ni ña te kutúví ka ña ni ko. Ña ni ntíō ko é kué'e kuetsí u nto é vii ntó da xe'e, ntá tsi te mii ntō ntio nto ne, kuví.

¹⁵ Á te itúvi xio ña uun da'na vata koo é náki'i xtuku nto ña é kutuví ñá ntii dañu ntúvi.

¹⁶ Tsi ñá te da mii tsí é káde tsiñu ña iña nto ve, tsi dií ka nuu á'vi ña ve, tsi é kúvi ña ta'an kō, ña e dóo kuinima ko. Xu'ú ne, dóo ntio

kó ña. Ntá tsi divi ntō ne, á tē dií dií ka kue'e ntío nto ña kuenta iña mii ñá ne, kuenta iña Tó'o kō di.

¹⁷ Te tā'an nti'xe nto kó kuíní nto ne, náki'i nto ña vata tsi te mii u.

¹⁸ Te iō mí'í é kō'xó nteē ñá, o te nēe iña é itá nuu ña iña ntó ne, nadita nto kuéntá ko.

¹⁹ Xu'u é Pablú u kaka'ū u nta'a mii kó ne: Xu'ú nta'áa u. Ntá tsi ña ncho ka'án u ni ntō tsi tē ña diví u ne, ñá ni ni'í nto ntuví va'á iña nto.

²⁰ Sá'a vii ntó da xe'e kuenta iña Xuva ko vata koo é na kūnuu díní nimá ko. Nāxnuu ka'nu kudii ntó nimá ko, tsi ení ko nto kuenta iña Cristu.

²¹ Taxnúu ú tutú sá'á iña nto, tsi iní u tsi kuínti'xe nto é káka'án u ni ntō. Iní u tsi dií dií ka xntíi nto ña vatá o é káka'án u ni ntō.

²² Uun ká tuku é kákán u nta'a nto ne, te na kōo tú've mí'í kutúví u. Tsi tá'xi Xuva kō é kí'xí u mí ntoo nto, kuíní ko, tsi kuán o ntaikan ntó nta'a ña kuenta iñá ko.

I'a ntí'í tutú san

²³ Ení ko Éprafa, ña é dadii nuu kutú ú ni i kuénta iña Jesúcrístú ne, taxnúu ña ntiusi nto.

²⁴ Marcu, ni Arístarcu, ni Dema, ni Luca, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí ne, taxnúu ña ntiusi ntó di.

²⁵ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesúcrístu ntó un ntíi ntíi nto. Sá'a tsí é ká'án u ni ntō.

Tutú iña ña Hébreu

Kaka'an Xúva ko kuēnta iña I'xá ña

¹ Ntúvi tsikán ne, dóo ki'in ito káka'an Xúva ko ni ñata kō. Dóo ki'in nuú í kaka'an ñá kuenta iña ñá ka'an náa ña.

² Ntá tsi ntúvi sá'á ne, kaka'an ñá kuenta iña I'xá ña. Tsi kuenta iña I'xá ña de vá'a ña ñuxiví san ne, xé'e ñá é kúvi é un ntí'i iña I'xá ña di.

³ Kútuni ko tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu Xuva kō dá kīni o tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu I'xá ña, tsí dadíi kue'en tsi ña ni Xuva kō. Kade kú'vê ña é un ntí'i é ío ni tū'ún ña e dóo ntíi iní i san. Dá kúvi nakate ña kuétsi kō ne, nákutuví ña díi'i kua'a Xuva kō, ña e dóo ka'nu san, e dukún kán.

Xé'e Xuva kō é díi ka ka'nu I'xá ña é un ntí'i ntíi ánjē san

⁴ I'xá Xuva kō ne, xé'e Xuva kō é díi ka ka'nu ña e ánjē sán ne, xé'e Xuva kō é díi ka ka'nu tsiñu víi ña é un ntíi ntíi ánjē san.

⁵ Tsi nté uun ánjē san ña ni ká'ān Xúva ko ni ñā:

Divīn ne, I'xá ko;
vevíi xé'e u é kūtuni ña'a tsi I'xá ko o;
ntē ña ní ka'an ni'í ña nté uun ánjē san:
Xu'u kúvi ú uva o né,
divīn ne, I'xá ko kúvín.

⁶ Ntá tsi dá xee ni'í ña I'xá mii ña ñuxiví a ne, kaka'an ña:

Un ntíi ntíi ánjē kó ne, na kunuu iní ñá Ihxá ko,

ka'an Xúva kō.

⁷ Kuenta iña ánjē sán ne, kaka'an tú'un Xuva kō:

Kade Xuva kō é kōo ánje ñā vata kaa tatsín san,
vata kaa ñu'u é ka'xi ntáa ña ntáde tsiñu iña ña,

ka'an.

⁸ Ntá tsi kuenta iña I'xá ña ne, kaka'an ña:

Kadan kú'vén ntíi dañu ntúvi, Xuvā ko.
Vá'a kue'en koo kadan kú'vén.

⁹ Dóo kakuinima o nuu i é vā'a san ne, ña ntío kue'en o nuu i é kīni kaa san.

Dukuān né, Xuva ko, Xuva mii o ne, é nakaxnú ña o

e díi ka naxnuu díni ñá nima o é ūn ntíi ntíi ta'an o,

ka'an ña.

¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Divīn, Tó'o, nté dí'na den kú'vén ñuxiví san ne,

mii ntá'a o den vá'an e dukún kán di.

¹¹ Xé'e ntúvi é ntí'i nuu i tsikán, ntá tsi divīn né, kutúvín ntíi dañu ntúvi.

Un ntíi ntíi nuu i tsikán ne, kuata vatá ó kakuata dóo.

¹² Naka'nun váta kaa du'nu.

Nadaman vatá ó kanadama o dóo ko.

Ntá tsi divīn ne, ñá kánadaman kue'en tsin.

Ntúvi iña ó ne, ña ntí'i ku'e'en tsi,

ka'an Xúva ko ni I'xá ña.

¹³ Nté uun ánjē ña ni ká'an Xuva ko ni ñā:

Kutúvín díi'i kua'a ko é kadá kú'ven

da nté kúvi víi u ni ña ntaínchu'vi o.

Ñá te kuan o ni ká'an ña ni ánjē san.

¹⁴ Tsi da xōo ka ánjē sán ne, ña ntáde tsiñu iña Xuva ko. Tsi kataxnuu Xuva kō ánjē san é xntíi ña ñā'a san, ña é ni'í i é vā'a é nakáku Xuva kō.

2

Uun nuu i e dóo ka'nu é nakáku o

¹ Dukuān ne, kantio e díi díi ka víi o kuenta tú'ún é kátekú kō. Tē ñā'a ne, xtúvi mii o é kuinti'xe ko un sīin vevíi ne, un sīin ká uten.

² Iní o tsi é nuu é ntaā i tú'ún é káka'an Xúva ko kuēnta iña ánje ñā kídaa ne, ni'í ñā'a é ntō'o ña é ña ni de ntáa ña, é ña ni ide ña kuénta.

³ Nté ntu koo é ña ni'í kō é nto'o ko ve, tē ña víi o kuēnta tú'ún e dóo ka'nu san é káka'an nté koo nakáku o? Tó'o kō ne, dí'na ña kaka'an ñá tú'un va'á san. Kídāa ne, ntáda ntaa ñā'a san ní ko vata o téku ña é káka'an Tó'o kō.

⁴ Ta'xi Xuva kō é kūtuni ko tsi tú'ún ñá ne, nuu é ntaā i, kuenta iña nuu i e dóo na'nu e éde ña. Dóo ki'in nuú í nañé'e ñá kō ne, tá'xi Espiritú Sántu san e túku e túku nuu i é kúvi víi ó, vatá ó ntio Xuva kō.

Kúvi Jesucristu váta kaa uun ña'a

⁵ Ñá ni xé'e Xuva kō é kadá kú've ánjē san ñuxiví xéé san é kīni o rkontuvi.

⁶ Ntá tsi ío mii uve na'a tú'un Xuva kō mí kakā'an úun ñā'a ni ñā:

¿Nee iñá ntu é ñā'a san,

nee iñá ntu kuví ña, Xuvā ko, é kanaka'an nto ñā?

¿Nee iñá ntu é ñā'a ñuxiví sa é kánti'i ini nto ña?

⁷ Dē kú've ntó ña é díi ka xuvi víi ña e ánje san uun da'na,

ntá tsi xé'e nto e dóo va'á ña, é kuiko ñu'u o ñā.

⁸ Xé'e ntó é káda kú've ña é un ntí'i é ío,

ka'an ña. Dukuān ne, xé'e Xuva kō é káda kú've ñā'a san é un ntí'i. Ña tíví nee iña é ña kuví víi ña ni í. Ntá tsi vevíi ne, váta kīni o te kuví víi ña ní é un ntí'i san.

⁹ Ntá tsi ini o Jesús. Xtúvi Xuva ko ñā é díi ka xuvi víi ña e ánjē san uun da'na, vata koo é ntō'o ña doxi'í san. E dóo kuinima Xúva ko kō ne, xé'e ña é kúvi I'xá ña kuenta iña ún ntíi ntíi ñā'a. Kídāa ne, xé'e Xuva kō e dóo ka'nu ña, é kodo núú kue'en ña.

¹⁰ É un ntiꝛ é ió ne, kuenta iña Xuva ko. Divi ña de kú'vê ña é un ntiꝛ ne, ntio ña é un ntiꝛ ntiꝛ ña'a e kúvi i'xá ña xee ña é nĩ'i ña é vā'á nta'a ña. Dukuān ne, é vā'á, kuini ña, é ntuvá'a kue'en Cristu, ña é nakáku ko, kuēnta iña i e ntó'o ña.

¹¹ Tsi un ntiꝛ ntiꝛ o é ntoo xio o iña Xuva kó ne, uun tsi Uva ko ni Cristu, ña é nakaxnúu kó. Dukuān ne, ña kākuka'an nuu I'xá Xuva kó é ká'an ña tsi ta'an ña ko,

¹² vatā ó uve na'a kaká'an ña: Ká'ān ú ni tā'an kó xōo ñá'a nto. Kata u tsi dóo ka'nu nto mé'ñū ña ntákuinti'xe i san, ka'an ña.

¹³ Xio uve na'a kaka'an xtúku ña: Kuntēe iní ko Xuvā ko, ka'an ña. Uun ká xtuku kaka'an ña: I'a tuvi u ni ūn ntiꝛ ntiꝛ i'xá ko e tá'xi Xuva kó, ka'an ña.

¹⁴ Ña'a sán ne, ió kúñu ña, ió niñi ña. Dukuān né, kĩ'i Jesuu kúñū san ni niñi san di. Dukuān ne, kuvi kuví ña ne, kuvi vii ña ni tó'ó e ña vā'á san é káde kú'vé iñá doxi'í san,

¹⁵ vata koo é kúvi nakáku ña un ntiꝛ ntiꝛ ña'a, ña é ūve tñin dá kanñi ntuvi iña i e ntaú'vi ñá doxi'í san.

¹⁶ Nuu é ntaā i tsi ñá te ánĵē san ña é vexnti'í ñá, tsi tatá Abraán san.

¹⁷ Dukuān ne, vata koo é vii ña sá'ā ne, kantio é ntūvi ña vata tsi ntāa ta'an ña, vata koo é vii ñá dutu ódo nūu, ña é kántunta'vi iní i ta'an i, ña é káde ntaa tsiñu Xuva kó. Dukuān ne, kuvi nakate ña kuētsi ñá'a san.

¹⁸ Da xe é mii ña ntó'o ña e ntío tó'ó e ña vā'á san é vii ña é kñi kaa ne, vevii ne, kuvi xntii ña ñá'a, ña é kuān o ntánto'o i di.

3

Dií ka ka'nu Jesuu é Muísee

¹ Dukuān né, ta'an ko e dóo va'á nto nuu Xuva ko, ntó'o é dadii kána Xuva ko nto ni ko é kuvi o iña ñá, kadā kueni va'á ntó iña Jesuu, ñá vekká'an ni ko iña Xuva ko. Kaka'an o tsi táxnuu nti'xe Xuva ko ña é vii ñá dutu ódo nūu iña i é un ntiꝛ e ntákuinti'xe kó.

² Dē ntaa ña é un ntiꝛ é kākā'an Xúva kó, ña é teé tsiñu ña, vatā o dé ntaa Muísee iní vi'i Xuva kó kidaā.

³ Ntá tsi Jesuu ne, dií dií ka ka'nu ña é Muísee, vatā ó dií dií ka ka'nu ñá kaxnti'is vi'i san é vi'i é kaxnti'is ña.

⁴ Da nēe ka vi'i é ió ne, ió xoo ñá'a, ña é káde vā'a. Ntá tsi Xuva kó ne, de vā'a ña é un ntiꝛ é ió.

⁵ Muísee ne, dē ntaa nt'i'i ña, vatā ó de ña kade tsiñu e dóo va'á, dā dé tsiñu ña iní vi'i Xuva kó. Dukuān né, kuinti'xe ña'a san ña dá kaká'an ñá nuu i é ká'an Xúva ko ni ñá rkontuvi.

⁶ Ntá tsi Cristú ne, dē ntaa ñá ni ña ntáduku ntēe Xuva ko vatā ó de i'xá san ni ñavi'i i. Xo'ō né, ñavi'i Xuva kó kúvi o tē ña xtuví mii ó e ntákuinti'xe ko ña, tē dóo diní kó e ntantétu ó é nĩ'i ko é vā'á nta'a Xuva kó.

Ntoo da'na ña ntáduku ntēe Xuva kó

⁷ Dukuān ne, vii nto vatā ó kaka'an Espiritū Sántu san mí ūve na'a tú'un Xuva kó: Te tēku nto é kākā'án u ni ntó vevii ne,

⁸ ñá ku de do'o nto vatā o dé ñata ntó dá idé ña du'xen ni ko,

da ito nteé ña ko ñuu itsi kán.

⁹ Ikán né, ito nteé ñata ntó kó, kuān té uvi díko kuia iní ña un ntiꝛ ntiꝛ u i e dóo na'nu é idé u.

¹⁰ Dukuān né, dóo dutsi kuini ko ni ña tsikán ne,

kaka'án u: “É dōto tsi ntádē kuení ña; ña ntío ña kuntikin ña itsi ko”, ka'án u.

¹¹ Dukuān né, kúdiin ú ni ña ne, xé'e ú xu'ú ko tsi ña kue'e kue'én u é kuintoo da'na ña ni ko,

kuan ó ka'an Xúva kó.

¹² Kóto nto, tá'an kó, te nté uun nto ña ku ntuká'xi nima nto é ña kii nteé xio nto Xuva kó, ña kantíto san, é ña xtuví mii ntó é kuinti'xe nto ña.

¹³ Dií dií ka va'á ó te nakií ntó nima ta'an nto utén utén nté koo vii ña, ni dukuan ió ka ntuvi, vata koo é ña ntuká'xi nima nto é kaní nta'vi kuētsi san nto.

¹⁴ Tsi ta'xi Xuva kó é kudadii o ni Cristú, tē ña xtuví mii ó é kuinti'xe ko ña vatā o kuinti'xe ko ña di'na, un tsi da nté kuvi o.

¹⁵ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kó: Te tēku nto é kākā'an Xúva ko ni ntó vevii ne,

ñá ku de do'o nto vatā o dé ñata ntó dá idé ña du'xen ni Xuva kó kidaā,

kuān ó kaka'an.

¹⁶ ¿Xoó ña'a ntu edé ña du'xen ni Xuva kó da téku ña é kākā'an ñá ni ñá? ¿Ñá ntu te un ntiꝛ ntiꝛ ña'a san, ña nátava Muísee ñuu Egitó san?

¹⁷ ¿Xoó ña'a ntu e dóo dutsi kuini Xuva ko ni ña ūvi díko kuia san? ¿Ñá ntu te ña'a san, ña é edé kuētsi ne, xi'i ña ñuu itsi san?

¹⁸ ¿Xoó ña'a ntu xé'e Xuva ko xu'ú ñá ni ñá tsi ña kué'e ña é kuintoo da'na ña ni ñá? ¿Ñá ntu te divi ña'a san, ña é ña ni kuinti'xe i san?

¹⁹ Dukuān né, kaini o tsi ña ni ní'i ña é kuintoo da'na ña ni Xuva kó, tsi ña ni kuinti'xe ña Xuva kó.

4

¹ Dukuān né, ni dukuan ió ka ntuvi é nĩ'i ko é kuintoo da'na o ni Xuva ko vatā o xe'e ña xu'ú ñá ni ñata kó kidaā ne, koto vatā o nto vata koo é nté uun nto ña kunáa nto.

² Tsi xo'ō ne, ní'i kó e téku kó tú'un va'á san vata ó téku ña tsikan. Ntá tsi ña ni idiá'vi tú'un va'á san iña ña, tsi ña ni kuinti'xe ña da téku ña.

³ Ntá tsi xo'ō e kuinti'xe kō ne, tá'xi Xuva kō é kúntoo da'na o ni ñā. Tsi kuan ō ka'an Xúva ko iña ñā tsikan:

Kuān koo kuví, vata ō xe'é u xu'u ko dá kudiín u ni ñā,

é ñā kúntoo da'na ñā ni ko, ka'an ñā. Kuan ō ka'an ñā, kuān te ió tu've mí kúntoo da'na o ni ñā nté ntúvi da kúvi de kù've Xuva ko ñūxiví san.

⁴ Tsi ió mí kaka'an tú'ún Xuva ko iña ntuvi é kuví ū'xe san:

Ítúvi da'na Xuva kō da kúvi un ntíí ntíí tsiñu ñā ntuvi é kuví ū'xe san,

ka'an.

⁵ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Ñá kúntoo da'na ñā nī ko,

ka'an ñā.

⁶ Ntá tsi ió ka ntuvi é nī'i ñā'a san é kúntoo da'na ñā ni Xuva kō. Ñā'a san, ñā é dí'na téku i tú'ún va'a san ne, ñā ni nī'i ñā é kúntoo da'na ñā ni Xuva kō, tsi dé do'o ñā.

⁷ Nāxtuví xtuku Xuva ko ūun ká tuku ntuvi. Kuān té e títin kuia ita ntí'xin ne, kaka'an xtúku ñā kuenta iña Dávíi san é evvii. Tsi vatá ó uve na'a kaká'an ñā:

Vevii ne, te tēku nto é kaka'an Xúva ko ni ntō ne,

ñá ku de do'o ntō,

ka'an ñā.

⁸ Tē dí ni xē'é Josueé san é nī'i ñā Israeé san é kúntoo da'na ñā ñuú Canaán ne, ñā ká'an xtúku Xuva ko iña tuku ntúvi.

⁹ Dukuān né, ió ka tuku ntuvi iña ñā ntáduku ntée Xuva kō é kúntoo da'na ñā ni ñā.

¹⁰ Tsi xoo ñá'a é nī'i ñā é kúntoo da'na ñā ni Xuva kō ne, kaxtuví da'na ñā tsiñu ñā vatá ō ítuví da'na Xuva kō da kúvi de kù've ñā ñūxiví san.

¹¹ Na koo ntii o vē, vata koo é nī'i ko é kúntoo da'na o ni Xuva kō ne, vata koo e nté uun xoxo víi i vatá o dé ñā'a san e dé do'o ñā.

¹² Tū'ún Xuva kō sán ne, kantito. Dōó ntii íni i. Díi ka ntikō é vata kaa uun káa é ió uvi núu i. Kaki'ví un tsi nté íni nima ko, un tsi nté íni xiki kō. Tsi kuenta iña tú'un ñā ne, kanakaán nuu Xuva kō nima ko vata koo e díto nee iña kadé kuení kō, nee iñá ntio nima ko é vīi.

¹³ Ñā túvi nee iña é de kù've Xuva kō é kuví koo xū'ú nuu ñā. Kaini ñā é un ntí'í. Vata te kántíí nima ko núu ñā, divi ñā é nī'i ñā kuenta iña ko.

Jesuu é dūtu ñá odo núu

¹⁴ Ió dūtu ñá odo núu e dóo ka'nu ñā iña ko, é kúntáa ñā mí'i tuví Xuva kō: divi Jēsuu, I'xá Xuva kō. Dukuān ne, ñá xtuví mii kué'en ō e ntákuinti'xe kō.

¹⁵ Tsi dūtu ñá odo núu iña kó ne, kantuntá'ví ini ñā kō tsi dóo ntáxio vita ō. Tsi divi ñā ntó'o dadíi ñā un ntíí ntíí nuu i e ntánto'o kō vevii, ntá tsi divi ñā ne, ñā ni xīo kuétsi ñā.

¹⁶ Dukuān né, nīi kué'en ini ko na xēe étsin ō nuu Xuva ko, ñá kadé kù've iña ko, vata koo é nī'i ko é dóo vá'a koo víi Xuva ko ni kō, é ntuntá'ví ini ñā kō, é xntii ñā ko da neé ka ura i é kátaan núu kō.

5

¹ Tsi da xōo ka ñā'a, ñā é kade dūtu ódo núu ne, mé'ñū ñā'a san kakukú've ñā é ká'an ñā ni Xuva ko iña ñā'a san. Dutú san ne, kaxé'e ñā doméni ne, kae'ní ñā kiti san é kué'é ñā iña Xuva ko kuenta iña kuétsi ñā'a san.

² Kantunta'ví ini dūtu ñá odo núu san ni ñā'a, ñā é ñā íni san, ni ñā'a, ñā ntákunaá san, tsi kuān ó kanto'o ñā di.

³ Dukuān né, kantio é kué'é ñā doméni iña kuétsi mii ñā vatá ó kaxé'e ñā doméni iña kuétsi ñā'a san.

⁴ Xoxo kuví víi i tsiñu ka'nu san é víi ñá dūtu ódo núu san te mii ñā ntio ñā é víi mii ñā, tsi Xuva ko kákana ñā ñā é víi ñá, vatá o dé ñā ni Aroon kidaá.

⁵ Kuan ō kúvi ni Crístú di. Ñá ni de ká'nu ñā é ká'an ñá tsi víi ñā dūtu ódo núu, ntá tsi Xuva kō ne, xé'e ñā ñā tsiñu ka'nu san, vatá ó uve na'a mí kaká'an ñā:

Divín ne, I'xá ko kúvin. Vevii xe'é u é kūtuni ñā'a tsi divín é i'xá ko o, ka'an ñā.

⁶ Ió ka mí'i ūve na'a tú'un Xuva kō é kaka'an ñā:

Víin dūtu ntii dáñu ntúvi,

vata kaa Melquisedee,

ka'an ñā.

⁷ Dá túvi dukuán Cristu ñūxiví sa ne, kaka'an ntá'ví ñā, íkan ñā nta'a Xuva kō é xntii ñā ñā. Dōó ntá'ví éku ñā ne, dóo ntii ka'an ñá ni Xuva kō é na nākáku ñā doxilí san. Tékú Xuva kō é kaka'an ñā, tsi dóo kanuu íni Cristu ñā.

⁸ Ntá tsi kuān te I'xá Xuva ko ñā ne, kuenta iña núu i e ntó'o ñā ne, kūtú've Cristu nté koo kada ntaa ñā nee é ntio Xuva kō.

⁹ Da xe kúvi dé ntaa ntí'í ñā ne, kuví dé ñā é nakáku o ntii dáñu ntúvi, da xōo ka ñā'a, ñā e kuinti'xe i ñā.

¹⁰ Tsi de kù've Xuva kō é víi ñá dūtu ódo núu vata kaa Melquisedee.

Dōo xii kaa é xtuví mii o é kuinti'xe kō

¹¹ Dōó iō e ká'án ú nuu i sá'a, ntá tsi dóo ntii tú'un é ká'án u ni ntō, tsi dóo kuíi dá kí'in díki nto.

¹² É dóo titín ntuvi é kuinti'xe nto ne, e xēe ntúvi é nakuā'a nto tuku ñā'a. Ntá tsi kuan tsí ó kantio é ká'an xtúku ú ni nto divi nuu í e díi ka ñā ví'xin kaa iña Xuva ko. ¿Vá nto íkin xtúku nto e ntáxi'i dukuan ntō dikui? Tsi vata kutíi nto é ká'xi nto é ntāva.

¹³ Xōó ñā'a e ntáxi'i díkuí ne, vata kaa i'xa íkin ntaa ñā. Vata kuka'xi ñā é víi ñá vatá ó kaka'an Xúva kō.

¹⁴ Ntá tsi ñatā sán ne, ntaé'xi ña é ntāva. Ña e kúka'xi sán ne, ini ña nee iña é vā'a, nee iña é ña vā'a.

6

¹ Dukuān né, nā koó ntii ká o xee o da nté na kuka'xi nuu ó iñá Cristu. Na xtúví xio o é nakuā'a o di'na iña Cristu. Ñá ku ntiko koó xtúku ó nee iña é ini ó nte di'na, tsi é ini o tsi ña vií ka o nuu i é kīni kaa é odō doxi'í san; é ini o nté koo kuinti'xé ko Xuva kō.

² É ini o é kutsi ntute o; é ini o nté koo xntee tá'an o nta'a kō ña ntákuinti'xe i san. É ini o tsí ntōto ña xi'í ne, ini ó tsi xntékú kú'vé Xuva kō iña kó ntii dañu ntúvi.

³ Sá'a vií ó te Xuva ko tā'xi ña ntuvi.

⁴ Tsi ña kuvi vií ó é nātivi iní xtuku ña tsikan, ña é di'na naxi'í nuu i kuenta iña Xuva ko. Ito nteé ña tsi dóo vā'ā o dé Xuva ko ni ña né, ini ña nté o kade tsiñu Espiritū Sántū sán nima ña.

⁵ Ito nteé ña tsi dóo vā'ā ó kaka'an tú'un Xuva kō né, kūtuni ña nuu i e dóo ntii ini i é vē'xi rkontuvi.

⁶ Te nākuita ña é kuinti'xe ña Xuva kō vata koo é vií xtuku ña vatā o dé ña di'na ne, dóo ntii tú'un é ntiko koó xtuku ña, tsi kuenta iña mii ña kánaxnteé xtúku ña Cristu ntíkā krusi kan. Kanadikí nteé ña Cristu.

⁷ Tsi vata kaa ñu'u é kánako'o ntute davi san vata dá kaxi in ne, te xūku va'á kakene, xuku é kaidiá'vi iña ña ntáde tsiñu san ne, kanaxnuu víko Xuva ko ñu'u san.

⁸ Ntá tsi te da mii xūku iñu kakene ni kū'u é ña vā'a sán ne, kunaá ñu'u san, tsi koko te kúvi. Kuan koo nto'o ña tsikán di.

Kainuu mé'ñu Xuva ko kō

⁹ Kuān té dukuān o kaka'an nti, ta'an nti, ña e dóo ntio ntí ne, iní nti tsi ío nuu i e dií ka va'á iña nto, nuu i é ni'í ko dá nakáku o.

¹⁰ Dōo vā'ā ó kadé kú'vé Xuva kō né, dukuān ne, ñá kúnáa iní ña nuu i é idé nto. Ñá kúnáa iní ña tsi nañé'e ntó ña tsi dóo ntákuinima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san, dá xntíi nto ña kuēnta iña Xuva ko. Kuan tsí ó kade dukuan ntó vevíi di.

¹¹ Ntio nti é kuan kōo koó ntii ntō di, é un é un nto, dá ntoo dukuan nto ñuxiví sa, vata koo é kūtuni va'á nto nee iña é ni'í nto nta'a Xúva kō.

¹² Ná ntio nti é kudu'xen ntō, tsi é ntio ntí ne, vií nto vatā ó de ña ntákuinti'xe i, ña é ntákuiti i é kúntetu da nté ni'í ña núu i e tá'xi Xuva ko xú'u ña é ta'xi ña kō.

¹³ Dā xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraán ne, ede ña kuenta iña mii ña, tsi nté uun ña'a é dií ka ka'nu ña é ntāda ntaa iña ña.

¹⁴ Kaka'an ña: “Nuu é ntaā i é káka'an u ni ntō. Dōo nāxnuu viko ú nto ne, ta'xi u e dóo nakāxa í'xá nto”, ka'an ña.

¹⁵ Kútii Ábraan kantétu ña ne, dukuān ne, ni'í ña nuu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ña.

¹⁶ Dā ntánantuku ó xoo é ntāda ntaa i te nuu é ntaā i ne, ntánantuku o ñā'a, ña é dií ka na'nu é xo'ō. Dukuān né, dā ka'an ñá tsi nuu é ntaā i ne, ña túvi ká nee iña é ká'an o.

¹⁷ Dukuān né, ntāda ntaa mii Xuva ko vata ó xe'é ña xu'u ña ni Ábraan. Ncho nañé'e ñá ña'a san, ña é ni'í i iña ña é xe'é ña xu'u ña, tsi kada ntāa ñá nuu i é xe'é ña xu'u ña ne, ka'an ña tsi ñá nadāma kue'en ña nté uun tú'un.

¹⁸ Dukuān né, ío uvi nuu i é ña nadāma, tsí ña kuvi ká'an Xúva kō dovete. Kuenta iña i sá'a ne, kanaxnuu ka'nu kue'en ñá nima ko, xo'ō é nantuku ó xoó nada'an i kō, tsí ini o tsí ni'í ko vatā ó kaka'an ña.

¹⁹ Dā xe'é ini o sá'ā ne, kairkaá kutu ó é kuinti'xe kō ne, ñá nadāma nima kó, vata kaa kaa é kairkaa kutú má ntute kán. Kuvi ki'in étsin ó nuu Xuva ko, ña túvi e dukún kán, vata ó ki'ví dutú san mí'i e dóo kuiko ata doo é rkaa iko ini ukun ña kídaā.

²⁰ Jesuú ne, nākaán ña itsi é kī'in o e dukún kán tsi kúvi ña dutu ódo nuu iña kó ntii dañu ntúvi, vata kaa dutu Melquisedee.

7

Jesuú ne, dutu ódo nuu ña vata kaa Melquisedee

¹ Melquisedee san ne, rei ñuú Saleen ñá ne, dutu ódo nuu ña iña Xuva ko, ña dóo ka'nu san. Kué'en Melquisedee é nāni'í ta'an ña Ábraan ítsi kán da náxee Ábraan da kúvi idé ña ni títin rei ne, nāxnuu viko Melquisedee san ña.

² Abraán ne, kuenta iña kuenta u'xi núu i é ni'í ña dá naá ña ne, xe'é ña uun ta'vi i iña Melquisedee san. Diví ña é Melquisedee ne, “rei va'á” kani tú'un. Ñuu mi de kú'vé ña ne, Saleen nani. Saleén san ne, “é kúntōo vā'a ó” kani tú'un. Kuvi ka'an o ve tsí rei va'á ña, ña é kade é kúntōo vā'a ña'a ña.

³ Ña túvi nteé na'a xoo é di'í ña, xoo é uva ñá, xoo é ñata ñá. Nté ña tuvi nteé na'a ama káku ña, ama xi'í ña. Vata kaa í'xá Xuva kō kaa ña, tsí kade ña dutu ntii dañu ntúvi.

⁴ Koto nto tsi dóo ka'nu ña Melquisedee san. Tsi uva ika ko Ábraan, ña dóo ka'nu sán ne, xe'é ña Melquisedee san uun ta'vi i é kuēnta u'xi núu i e dií ka va'a é kī'í ña iña rei san da kúvi idé ña ni ña'a san dá naá ña.

⁵ Kaka'an lei Muísee tsí í'xá Levii, ña é vií dutú san ne, kuvi ki'í ña uun ta'vi i é kuēnta u'xi san iña é un ntí'í é iō iña ña Israeé san, kuān te ñav'í ña, kuān te í'xá ika Ábraan ñá di.

⁶ Ntá tsi Melquisedee san, kuān te ña te í'xá Levii ñá ne, ki'í ña uun ta'vi i é kuēnta u'xi san é xe'é Ábraan, ña é xe'é Xuva ko xu'u ña ni i né, nāxnuu viko ña Ábraan.

⁷ Ini vā'a ó tsí diví ña é kanāxnuu viko ña ña'a sán ne, dií ka ka'nu ña'a ña é ñā'a, ña é nāxnuu viko ña.

⁸ Vevíi ne, da xóo ka é káni'i i uun tá'vi i é kuēnta u'xí san ne, kudíi ña'a, ña é kánti'i ntuvi iña i. Ntá tsi kídaa ne, kaka'an tú'un Xuva ko iña Melquisédee vata tsi te kántito ká ña.

⁹ I'xá Levii, dutú san é káki'i uun tá'vi i é kuēnta u'xí san vevíi ne, kuvi ka'an o tsi vata tē ntá'vi ña di dá xe'é uvata ña Ábraan úun tá'vi i é kuēnta u'xi iña Melquisédee.

¹⁰ Tsi ñu'u kúñu Ábraan núu i é kúvi i'xá ña é vata kaku, da kué'en Melquisédee é nani'i ta'an ña.

¹¹ Tē di dutú san é i'xá Levii kuvi víi ña é ntúvá'a ña'a san nuu Xuva ko kuenta iña lei san e ntánakuá'a ña ña ne, ñá kantío é kí'xi ká xtuku uun dutú rkontuvi. Ntá tsi dutu ñá tsíkán ne, ña ni kúvi víi ña. Dukuān ne, kantío é kí'xi uun dutu vata kaa Melquisédee san ne, ñá te vata kaa tatá i'xá Levii, ñá nani Ároón san.

¹² Te ē tuku dutú san kí'xi ña ne, kantío é nādama ña lei san.

¹³ Dutú san, ña kaka'an tú'un Xuva kō ne, Cristu ña. Ntá tsi ña te tatá Aroón ña, tsi tuku tatá ña. Nté uun ito vata víi tatá ña sá'a dutu.

¹⁴ Un ntíi ntíi ña'a san iní ña tsi Jesuú ne, tatá Judaa ña. Nté uun ito ña ni ká'an Muiseé te kíi núu dutu i'xá Judaa.

¹⁵ Díi ka kaini o sá'a dá xee dútu xee san, ña vata kaa Melquisédee.

¹⁶ Ña sá'a ne, ñá ni xēe ña é víi ñá dutu tsi kaduku ntēe ña tatá Aroón san, tsi xēe ña é víi ñá dutu dá xe dóo ntii iní ña tsi ña kantí'i ntuvi iña ña.

¹⁷ Kuvi vatá ó kaka'an tú'un Xuva ko iña ña:

Víin dutu ntii dáñu ntúvi, vata kaa Melquisédee, ka'an.

¹⁸ Dukuān né, nantí'i Xuva kō lei átá san, tsi ña ni kuvi víi, ñá ni Idiá'vi.

¹⁹ Tsi lei Muiseé san ne, ña ni kúvi víi é káda ntaa kué'en o ni Xuva kō. Ntá tsi ío itsi e díi ka va'á ve. Kuenta iña i sá'a ne, kuvi xee étsin o núu Xuva ko.

²⁰ Xé'e Xuva ko xú'u ña é tēe tsiñu ña Jesuú é víi ñá dutu xee san.

²¹ Un ntíi ntíi dutu ñá nguú sán ne, ñá te xóo ni xe'é í xu'u i ni ña dá kí'vi ña é víi ñá dutu. Ntá tsi dutu ñá sa'a ne, ntee na'a mí xe'é Xuva ko xu'u ña ni ña dá kakā'an ña: Xu'u é Xuva ó kó ne, ta'xi ú xu'u kó ne, ñá nātívi iní ko dá ká'an u:

“Divín né, dutun ntii dáñu ntúvi”, ka'an Xúva kō.

²² Dukuān né, kútuni ñá'a tsi Jesuú ne, tuví ña kuenta iña tú'ün xee san e tá'xi Xuva ko xú'u ña dá kakā'an ñá tsi díi díi ka va'á koo é xee san é vata kaa é túvi di'na.

²³ Ná te da díi dutu xió ña kídaa, tsi un ntíi ntíi ñá ne, ña ni kúvi víi ñá dutu ntii dáñu ntúvi, tsi xi'i ñá ne, tuku ña'a nakunúu ña naa ña.

²⁴ Ntá tsi Jesuú ne, víi ña dutu ntii dáñu ntúvi, tsi ña kúvi ñá ne, ñá kantío é kí'vi tuku dutu náa ña.

²⁵ Dukuān ne, kuvi nakáku kue'en ña un ntíi ntíi ña'a, ña é kí'xi etsin nuu Xuva ko kuenta iña ña, tsi ña kúvi ña. Tuví ña vata koo é ká'an ñá ni Xuva ko kuēnta iña ña'a san ntii dáñu ntúvi.

²⁶ Tsi Jesuú ne, dutu ódo nuú ñá e dóo va'á ña, vatá ó kantio ko. Tsi dóo va'á ña. Ña túvi nee é kíni kaa iña ñá, ntē ña tuvi nté uun kuétsi ña. Ná te dadíi ña ni ña é ío kuétsi i. Díi ka ka'nu ña'a ña é un ntíi é ío e dukún kán.

²⁷ Ña kantío é víi ñá vatá ó de tuku dutu ñá odo nuú san é útēn utēn kae'ní ña kiti é kué'é ña ti doméni iña Xuva ko, di'na kuenta iña kuétsi mii ña ne, kídaa ne, kuenta iña kuétsi ña íuú ña. Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi xe'é ña doméni iña Xuva ko kuenta iña ún ntíi ntíi ña'a dá xe'é ña kúñu mii ña ntíkā krusi kan.

²⁸ Lei Muiseé san ne, kadē kú've é kúdi ña'a san é ío kuétsi ña víi ña dutu ódo nuú san. Ntá tsi xe'é Xuva ko xú'u ña dá de kú've ña rkontuvi é xee lei san tsi i'xá mii ña víi ñá dutu ódo nuú, diví ñá é ña tuvi kué'en tsi kuétsi ña ntii dáñu ntúvi.

8

Jesuú ne, kade kú've ña ña tú'ün é xee san

¹ Va'á ó ve. Díi ka ntio ko é kútuni nto sá'a: Ío dutu ñá odo nuú iña ko é vā'á kúe'en ña, tsi tuví ña e dukún kán ne, kadē kú've dadíi ña ni Xuva kō, ña dóo ntii iní i san.

² Kade ña dutu ódo nuú má vi'í kuikó nti'xe san é tuví e dukún kán. Mii Xuva kō xntítsi ñá vi'í sá'a; ña te ñá'a ni xntítsi ña.

³ Un ntíi ntíi dutu ñá odo nuú san ne, diví tsiñu ña é kué'é ña doméni nta'a Xuva kō, é ká'mi ña kiti san iña Xuva ko, kiti e ntaxé'e ña'a san iña kuétsi ña. Dukuān ne, kantío é kōo é kué'é Jesuú nta'a Xúva kō di.

⁴ Tē dí katuvi dukan ña ñuxivi a ne, ñá víi ñá dutu, tsi dóo ío dutu táta Levii e ntaxé'e ña doméni vatá ó kaka'an lei Muisee.

⁵ Ntá tsi da mii tsi da ntántavá'a naa ña nuu i é ío e dukún kan, vatá o dé Muisee da xntítsi ñá víi Xuva kō ne, kaka'an Xúva ko ni ña: “Kuenta víi nto é ntává'a naa nto vatá o nañé'e ú nto rki uku Sínaí kán”, ka'an ña.

⁶ Ntá tsi Cristú ne, ni'í ña tsiñu e díi ka ka'nu é ni'í dútu, ñá tsíkán, tsi kade kú've ñá iña tú'ün e díi ka va'á san. Díi ka va'á tú'ün san tsi tá'xi Xuva ko xu'u ña ni ko uun nuu i e díi ka va'á.

⁷ Tē dí ni Idiá'vi kue'en tú'ün é itúvi di'na ne, ña ní ni ntío é koo tuku tú'un ve.

⁸ Ntá tsi ña ni xkúntee iní Xuva kō nté ó dé ña'a san kuenta iña tú'un áta sán ne, uve na'a mí kakā'an ñá ni ña:

Xu'u é Xuva ntó ne, kaka'an u ni ntó:

Koto nto tsi xee ntúvi ve dá ká'an xtúku ú ní ña Israeé ní ña Judaa nté koo víi ña.

⁹ É tuku kaka'án u ni ña vatá ó kaka'án u ni ñata ña ntúvi dá irkáa ú nta'a ña e nátává u ña ñuú Egitó;

tsi ñá ní de ntáa ña é káka'án u ni ña.

Dukuān ne, ña ni ide ú ña kuenta, ka'an Xúva kō.

¹⁰ Kaka'an xtúku Xúva kō:

Tú'un sa'á ka'án u ní ña Israee dá xee ntúvi tsikan.

Tsu'un u tú'un ko ini diki ña.

Xnteé na'á u tú'un kó nima ña.

Kidáa ne, víi u Xúva ña ne,

víi ña ña'a ko.

¹¹ Ñá kantio é xe un xé un ña nakuá'a ña

ta'an ña ni ñavi'i ña xoo e Xúva ña,

tsí un ntíi ntíi ñá ne, é ñi ñá ko,

nté i'xá e dií ka lú'nti un tsi nté ñatá, ña e dií ka atá.

¹² Kada ka'nu iní u ni ña kuétsi ña ne,

nté uun ito ká ña naká'an ko nuu i é k'ni kaa é idé ña,

ka'an Xúva kō.

¹³ Dá kaká'an Xúva ko iña tú'un xéé san ne, ncho ka'an ñá tsi e kuáta tú'un é tuví di'na. Da neé ka nuu i é kuatá, é ña kaidiá'vi ká i ne, ña ná'á ká kutúvi.

9

Víi Xúva kō é tuví ñuxiví a ni víi Xúva kō é tuví e dukún kán

¹ Ví'a vé ne, tú'un é di'na sán ne, kaka'an nté koo kunuu iní ñá Xúva kō. Xíó úkun ñá di é tuví ñuxiví a.

² Xntitsi ñá ví'i doó san é kúvi xúkun ña. Xíó úvi ne'u i. Mí'i di'na kakí'vi ña ne, ikán intóo kantilín ní mesa mí ódo tañú'ú é kúvi doméni iña Xúva ko. Ikán ne, kaka'an ña é Má Ví'i Kuikó san.

³ Áta dōo é rkaa iko iní i kán ne, tuví tuku ne'u i mí kaká'an ña é Má Ví'i Kuikó Kue'en.

⁴ Ikán ne, tuví uun naa e kúvi kaá kuāan e dóo nuu á'vi i mí e'mi ña kútū, ni étun é kátavi kaá kuaán san kaniñi áta i. Sá'ā ne, kaka'an ña é Étun Iña Tú'un Xúva Kō, tsi ñu'u vá'a xuú san mí úve na'a tú'un é káka'an Xúva ko ní Muísee. Nuun uun súlé e kúvi kaá kuaán san mí ñu'ú nuu i e é'xi ña kídaa, diví é káka'an ña é manaa. Nuun tatun Ároón di é kéne xuku i kídaa.

⁵ Úvi ánjé e kúvi kaá kuaán san ne, ntáñi nú etún san vata koo é kútuni ñá'a tsi íkan kakí'xi Xúva kō, ña dóo ka'nu san. Katavi núu ntí'xin ánjé san ata etún san mí ntuvá'a ña'a san ní Xúva kō. Ntá tsi ña ká'án ka u nuu i sá'a vevii.

⁶ Dá xío tu've nuu i tsikán ne, ntakí'vi dutú san má ví'i é kuví úun san utén utén vata koo é víi ñá tsiñu ña.

⁷ Ntá tsi má ví'i é kuví úvi san ne, koó da mií dutu ñá odo núu san kakí'vi ña ne, uun ito tsi é uun kuia. Dá kí'vi ña ne, kantio é kuído ña niñi kiti é kué'é ña doméni nta'a Xúva ko kuénta iña kuétsi mií ña ní kuétsi ña ñuú ña, nuu i é idé ña dá ña ní kutúni ña.

⁸ Dukuān né, kanañe'e Espíritū Sántū sán kō tsi vata kúvi kí'vi ña'a san mí tuví Xúva kō dá kade tsiñu ní'i dukuan ña má ví'i kuikó é kuví úun san.

⁹ É un ntí'i sá'a vatá o dé ña kídaa né, kanañe'e ña'a é ntoo vevii. Tsi kuenta iña tú'un áta sán ne, xé'e ña doméni nta'a Xúva kō né, e'mi ña kiti san iña Xúva ko. Ntá tsi kuān té du'vá ó inúu iní ña Xúva kō ne, ñá ní idiá'vi e ntuvá'a ntí'xe nima ñá ní Xúva kō.

¹⁰ Tsi tú'un tsikán ne, da mií káka'an iña i é ká'xi o, é ko'o ó, nté koo ntuntoo kúñu kō. Sá'ā ne, kudii núu i e tá'xi Xúva kō é víi ó da nté ká'an Xúva kō tú'un xee, nuu i e dií ka va'a.

¹¹ Ntá tsi vevii ne, e xéé Cristu é víi ñá dutu ódo núu nuu i é xéé san, nuu i é vá'a é xe'é Xúva ko xú'u ña. Kí'vi ña má ví'i doó san e dií kaa va'a, tsi ña te ña'a ní de vá'a ña, tsi ña te ñuxiví a tuví.

¹² Ña ní idō Cristu niñi a ndi'ú san, nté nñí a le'ntú san é kúvi doméni iña Xúva ko, tsi niñi mií ñá xe'é ña. Dukuān ne, idiá'vi é uun ito tsi kí'vi ña má ví'i kuikó kue'en san e ntá'vi ña kuétsi ko ntii dañu ntúvi.

¹³ Kuenta iña tú'un áta sán ne, niñi dūntiki kíchiñ sán ní niñi ndi'ú kíchiñ sán ní xaa kúñu i'xá duntiki kítdi'í san é i'xi nú náá san ne, idiá'vi é dá'vi dutú san ña'a, ña é iō kuétsi i. Dukuān é ntuntoo kúñu ña ne, naxtuví xío ña ña iña Xúva ko.

¹⁴ Ntá tsi dií dií ka kaidiá'vi niñi Cristu. Tsi kuenta iña Espiritu ña é ña kuví ne, xe'é Cristu ntuví iña ña vata kaa doméni iña Xúva ko, uun doméni é ña tuví nee é k'ni kaa. Kuenta iña niñi ñá ne, kantoo nimá kō é un ntí'i núu i é káta'xi doxi'i, vata koo é kuví kada tsiñu o iña Xúva ko, ña kantito san.

¹⁵ Dukuān é Jesucristú ne, vata kaa ña kaikan dá xe'e kaa ña iña tú'un xéé san. Xí'i ña vata koo e ntá'vi ña kuétsi é idé ó da ntántikin dukuan ó é káka'an tú'un áta san. Dukuān ne, ña e kána Xúva kō ne, kuví ní'i ña é vá'á iña Xúva ko ntii dañu ntúvi, vatá o tá'xi Xúva ko xú'u ña.

¹⁶ Tsi te káda vá'a uun ña'a tutú iña nee é dūku ntée i'xá ña te xi'i ña ne, ña kúvi kí'i i'xá san iña uva i dá nté ntúvi é kúvi uva ña, vatá xkoó ini o.

¹⁷ Ña kaidiá'vi tutú san dá tūvi dukuan ña de vá'a san. Dá nté tē xi'i ña ne, da kidáa kaidiá'vi i.

¹⁸ Dukuān ne, un tsi nte dá iñi ntu'u tú'un āta sán ne, kantio é kati niñi san.

¹⁹ Kaka'an Muisee ni ún ntíi ntíi ña'a san nte o kaka'an é un ntí'i leí san. Kidáā né, kí'i ña xuku é nani hīsopó ne, naki'ní ña idi le'ntu kué'é san dikí i. Dá xnúu nto'o ña ini niñi a dúntikí san é nākudáka ntúte ne, da dá'vi ña librí leí san ni ún ntíi ntíi ña'a san.

²⁰ Kaka'an ña: “Níñi sán ne, kuntá'a vata koo é kútuni nto tsi tá'xi Xuva ko xu'u ña ni ntō nté koo vií ña ni ntō”, ka'an ña.

²¹ Du'va o da'ví Muisee niñi san vi'i doó san ni un ntí'i núu i é de tsiñu ni'i ña má vi'i doo kan.

²² Tsi kaka'an ntí'xe leí san tsi dokó sa é un ntí'i ne, kantio é ntuntoo ni niñi san. Ná kada ka'nú ini Xuva ko ni ko tē ña di'na kati niñi san.

Kada ka'nu ini Xuva ko ni ko kuēnta iña doméni é xe'é Cristu

²³ Dukuān ne, núu i é ió ñuxiví sa é kántuvá'a naa nuu i é ió e dukún kán ne, kantio é távi niñi kití san vata koo é ntúntoo. Ntá tsi divi nuú i é ió e dukún kán ne, niñi é díi ka va'á kantio.

²⁴ Tsi ñá ni kí'ví Cristu má vi'i kuíko san é de vá'a ña'a san, tsi kudii e ntává'a naá ña'a san má vi'i kuíko é tuví e dukún kán. Ntá tsi kí'vi ña e dukún kán mí kaikan ña nta'a Xuva ko kuēnta iña ko.

²⁵ Cristú ne, ña te kí'in ito ni eti ña niñi ña é kúvi doméni iña Xuva ko. Tsi dutu ñá odo núu iña ña Israeé san ne, kuenta kuia kák'vi ña má vi'i kuíko kue'én san vata koo é kué'é ña niñi é ña te niñi mií ña é kúvi doméni iña Xuva ko.

²⁶ Tē dí kuan o ni idé Cristú ne, kantio é kí'in ito kuví ñá un tsi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñuxiví san. Ntá tsi uun ito tsi kí'xi ña da dokó sa ntí'i ñuxiví san ne, xé'e ña ntúvi iña ña nta'a Xúva kó vata koo é nakate ña un ntíi ntíi kuétsi kó é ió.

²⁷ Uun ito tsi kuví o, ún ntíi ntíi o ne, kidáā ne, ká'an Xuva ko te vá'á o ne, o tē ña vá'a o ni ide o.

²⁸ Kuan o kúvi Cristú di, tsi uun ito tsi xe'é ña ntúvi iña ña é kúvi doméni iña Xuva ko, vata koo e ntá'vi ña kuétsi ña'a san. Ntá tsi kí'xi xtuku ña, ñá tē e ntá'vi xtuku ña kuétsi kó, ntá tsi vata koo é nakákú kue'en ñá ña'a san, ña ntantétu ña utén uten.

10

¹ Lei Muiseé ne, vata kaa na'a i iña i é vā'á san é kí'xi, tsi ña te divi ntí'xe. Dukuān né, kuān te kuēnta kuia ntaxé'e ña'a san doméni é káka'an leí san nta'a Xuva kó dá inúu ini ña ña ne, ña ni kúvi ntúvā'a kue'en ña.

² Tē dí kuví ntavá'a ntí'xe leí san ña'a san kuenta iña doméni san ne, ñá kantio é kué'é ka ña doméni san kuenta kuia. Te uun ito tsi

ntuvá'a kue'en ñá ne, ña ntánti'i ini ka ña te ió ka kuétsi ña.

³ Ntá tsi dá ntaxé'e ña doméni san kuenta kuia ne, ntánaka'an ñá tsi ió kuétsi ña,

⁴ tsi ña kúvi nakate kue'en niñi dúntiki kíchā sán ni niñi ndí'u kíchā san kuétsi kó.

⁵ Dukuān ne, kaka'an Cristu ni Xuva kó da vé'xi ña ñuxiví sa:

Ñá tē doméni san, nte niñi kití san é ntio nto. Dukuān ne, taxnúu nto ko é kúvi ú ña'a.

⁶ Ntō'ó ne, ñá ni xkúntee ini nto é ntaé'mi ña'a san kití san;

ntē ña ni xkúntee ini nto doméni é ntáta'xi ña nto kuenta iña kuétsi ña.

⁷ Dukuān ne, kaka'an u:

“Kini nto, tsi i'a vé'xi u é vií u é ntio nto, Xuvā kó,

vata ó uve na'a iña ko ini libru nto”,

kuan o ka'an u,
ka'an ña.

⁸ Di'na ne, kaka'an ñá tsi ña xkúntee ini Xuva kó doméni san, nte é ka'mi o kiti iña kuétsi ko, kuān te kaká'an leí san é kuān koo vii o.

⁹ Kidáā ne, kaka'an ña: “I'a vé'xi u é vií u é ntio nto, Xuvā ko”, ka'an ña. Ncho ka'an sá'a tsi e náksatin ña nuu i é átá san vata koo é xtuví iña nuu i é xéé san naa i.

¹⁰ Tsi edé Jesucristu é ntio Xuva kó dá uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko. Dukuān ne, kaka'an Xúva kó tsi ña tuví ka kuétsi kó.

¹¹ Dutu ñá Israeé san ne, utén utén ntáñi ña, ntaé'mi ña kiti é kúvi doméni iña Xuva kó, kuān té ña kaidiá'vi é nácate kuétsi kó.

¹² Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko kuenta iña kuétsi kó. Kidáā ne, ítúvi ña diñi Xuva kó.

¹³ Kantétu ña vē da nté kúvi vií kue'en Xúva ko ni ún ntíi ntíi ña'a, ña é ña ntío i ña.

¹⁴ Tsi kuenta iña i é uun tsi doméni san ne, ntii dañu ntúvi ntavá'a kue'en ñá ña'a san nuu Xuva ko, ña e nátsoo xio ña iña ña.

¹⁵ Náñ'e Espiritú Sántu sán kó tsi é nuu é ntaā i, tsi di'na kaka'an ña:

¹⁶ Du'vā ó kaka'an Xúva kó:

“Tú'un sa'a é kué'é u xu'u kó ni ña rkontuví ne, kuan koo.

Xtúvi u tú'un ko nuu nima ña.

Xntéé na'a u tú'un ko ini dikí ña”,

ka'an ña.

¹⁷ Da kidáā ne, kaka'an ña:

“Nté uun ito ká ña naká'an ko kuétsi ña,

nté nuu i é kini kaa é edé ña”,

ka'an ña.

Kuan o ka'an Espiritú Sántu san.

¹⁸ Dukuān ne, dá kadā ka'nu ini Xuva ko ni ko kuétsi kó ne, ñá kantio é kué'é ka o doméni iña kuétsi kó.

Kí'in etsin o nuu Xuva ko

¹⁹ Dukuān né, ta'an ko, ñá u'vī ko. Kuvī k'í'vī ō má v'í' kuikō kue'én san ve, tsí xe'é Jesucristu n'í'ñi ñá kuenta íña ko.

²⁰ Vatā o nákaan dutu atā san doo é rkaa ikō san, vata koo é k'í'vī ña mí tuví Xuva kó ne, kuān o dé Cristu dá xe'é ña kúñu ña. Nákaan ña itsi xēe é k'í'in o mí tuví Xuva ko, itsi mí n'í'i ko ntuvi íña ko.

²¹ Jesuú ne, kade ña dutu ódo nūu íña ko, xo'ō é ntáduku ntee o Xuva kō.

²² Dukuān né, kan̄ nima ko k'í'in o un tsi nte mí túvi Xuva kō. Kuinti'xe kue'en kō ña, tsi e nákaute ña nima ko vata koo é ña kutsú'ún ká o íña kuétsi kō ne, é ntūntoo kúñu ko ntute vā'á san.

²³ Ñá ku xtuví mii o é káka'an o tsí nuu é ntaā í nuu i é kantétu ō, tsí vív nti'xe Xuva kō nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō.

²⁴ Kadā kuení ko íña ta'an ko, xé un xé un ō, nté koo víi o vata koo é díí díí ka kuinima ko, é díí díí ka víi o nuu i e dóo va'a.

²⁵ Ñá xtuví mii o é nataká nuu o ni ta'an kō, tsí íō ñá'a e kuān o de ña. Ntá tsi xntii o tā'an ko vata koo é nakíi nima ña. Díí díí ka kantio é kuān koo víi o vevíi, tsí dokó sa xee ntúvi dá k'í'xi xtuku Tó'ō kō.

²⁶ Tē tsun rkó tsiñu ko kade dukuan ō é kuétsi san rkontúvi é íni o é nuu é ntaā i íña Cristú ne, ña túvi ká doméni é k'í'i Xuva kō e ntá'vī o íña kuétsi kō.

²⁷ Da mii é kuntetu o nūu i e dóo donchu'vī nta'a Xuva kō dá xntékú ku'v'é ñá íña ko. Ní'i kō mí'i koko un ntíi ntíi ña'a, ña ntaínchu'vī Xúva kō.

²⁸ Xoo ñá'a, ña é ña ni de ntaā lei Muiseé san ne, ñá ni ntuntá'vī íni ña ña. Te íō uvi, un ña'a é káka'an ntée ña ña ne, da mii é kuví ña.

²⁹ Te kuān o kúvi ni ña tsíkán ne, zñā ntu te díí ka kue'e ní'i ña é ntó'o ña xoo é káxkanuu i l'xá Xuva kō? Ña sá'á ne, kade ña vata te ña ni nuu á'vī kue'en ní'i Cristu, kuān te n'í'i ñá ne, kúvi nuu i é kūtuni ko tsi tá'xi Xuva ko ko nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō. Kuenta íña n'í'i san dí e ntántoo Xuva kō nima ña vata koo é kúvi nakíi ña ña. Ntá tsi ña sá'á ne, kaka'an k'íní ña íña Espíritu Xuva ko, dívi ña é kaxé'e ña e dóo va'á íña ña.

³⁰ Ntá tsi ini ō tsi kade ntaa Xúva kō né, dívi ña káka'an ña: "Xu'ú ne, kué'ē u é ntó'o ña'a san. Xu'ú ntaaná u ní ñá", ka'an Xúva kō. Ne, kaka'an xtúku ña: "Xu'ú ne, natsodo kú'vé u íña ña'á kō", ka'an ña.

³¹ Íō donchu'vī é ní'i kō é ntó'o ko nta'a Xuva kō, ña kantíto san!

³² Ntá tsi naka'an nto ntúvi dí'na dá dá ve íni nto tú'ún va'á san. Kútií nto da dóo ntií tú'un da dóo ntó'o nto.

³³ Un vé'xi ne, dóo k'íní ka'an ñá'a san íña ntó ne, dē xení ña ní ntó mē'ñú ña'a san. Un vé'xi ne, ntó'o nto dá kuan ō ntó'o ta'an nto dí.

³⁴ Ntūnta'vī ini nto ta'an nto, ña ñu'u kutú san. Íntōo díni ntó kuān te k'í'i ña'a san é tuví íña nto, tsí ini nto tsí e dukún kan ne, dóo íō íña nto e díí díí ka va'a, é ña ntí'i ntií dañu ntúvi.

³⁵ Dukuān ne, ñá xtuví mii nto é kuinti'xe nto Xuva ko vē, tsí tē ña xtuví mii ntó ne, ní'i ntó é vā'á kue'en.

³⁶ Kantio é kútií nto tsi dá kúvi víi nto vatā ó ntio Xuva kō ne, ní'i ntó e tá'xi ña xu'u ña ni ntó.

³⁷ Tsi kaka'an tú'un Xuva kō:

Ña ná'a ka dá k'í'xi ña é káka'an u tsí k'í'xi ña. Ñá kukuíi ka ña.

³⁸ Xoo ña'a é vā'á nima ñá tsi kakuinti'xe ña kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á íña ña.

Ntá tsi te nātivi íni ña ne,

ñá xkúntee íni ka kó ña.

Kuan ō ka'an Xúva kō.

³⁹ Ntá tsi xo'ō ne, ña te kade o vatā ó de ña'a, ña e ntántiko kōo san ne, ntákunaá ña. Tsi xo'ō ne, ntáde o vatā ó de ña'a, ña ntákuinti'xe i ne, kuan kōo nakáku nima ko.

11

É kakuinti'xe kō

¹ Vá'a ō ve. Te kakuinti'xe kō ne, ini o tsí ní'i ntí'xe ko nuu i é kántétu ō. Ñá kaitsu'un ō, tsí ini o tsi nuu é ntaā i é ní'i ko, kuān té vata kiní ō.

² Dōo díni Xuva ko ni ñata kō, ña intóo kídaa, tsi kuinti'xe ña ña.

³ Tsi kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ini ó tsi mii tú'ún ña e de kú'v'é ñá ñuxiví san. Ñá tē nee íña ío kídaa da de kú'v'é ña e ntaíni o vevíi.

⁴ Kuinti'xe Abee. Dukuān ne, xé'e ña ūn doméni íña Xuva ko e díí ka va'a é vata kaa é xe'é Caiin. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña ne, k'í'i ña doméni san. Xí'i Ábeé rkontuvi, ntá tsi vata tsi te káka'an dúkuan ña, tsí kái'ni o nté ō kuinti'xe ña.

⁵ Kuinti'xe Enoó san dí. Dukuān ne, ñá ní xe'é Xuva kō é kuví ña. Kuan tsi ó kantíto ña náki'i Xuva ko ña e dukún kán. Ñá ní naní'í ka ña'a san ña, tsí kue'en ní'i Xuva ko ña. Tsi dí'na dá nakí'i Xuva ko ña né, kūtuni ñá'a san tsi idé ña é ntio Xuva kō.

⁶ Ntá tsi ña kuví víi ō é ntio Xuva ko tē ña kuinti'xe ko ña. Te nchō k'íní étsin o nūu Xuva kó ne, kantio é kuinti'xe kō tsí tuví ña, tsí kaxé'e ña é vā'a xoo é kan̄ nima í kanantuku ña.

⁷ Kuinti'xe Noee. Dukuān ne, dá kakā'an Xúva kō tsí koo nuu i é vata kiní ña ne, éde ña kuenta é káka'an Xúva kō. Kídaa ne, de vā'a ña uun tun ntóo san vata koo é nakáku nuu ña ní i'xá ña. Dá íni ña'a san tsi dóo vā'a ó kakuinti'xe Noee san ne, kūtuni ña tsi dóo k'íní ntaā ña nguíi san. Dukuān ne,

kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña'a Noeé san, tsi kuínti'xe ña.

⁸ Kuínti'xe Abraan. Dukuān ne, kué'en ña tūku ñuu é kaka'an Xúva kō tsi kué'le ña é kūvi iña ñá ni i'xá ña. Kuān té ña ni iní ña mí'i kí'in ñá ne, ntii ña ñuu mii ña ne, dē ntaa ña é kaka'an Xúva ko ni ña.

⁹ Kuínti'xe Abraán san. Dukuān ne, ní'i ña é kutuví ñá ñuu san é xe'é Xuva ko ña vatā ó kaka'an ñá, kuān te váta kaa ña ntaíka itsi san kaa ña. Vi'i doó san inúu ña, vatā o dé Isaa ni Jácoo dí, tsi dadii ní'i ña tú'un é xe'é Xuva ko xú'u ña.

¹⁰ Vi'i doo tsi san inúu ña, tsi intétu Abraan ñuu é tuví ntii dañu ntúvi, ñuu é xtúvi tú'vé Xuva kō, ñuu é de va'a mii ña e dukún kán.

¹¹ Kuínti'xe Sará san di. Dukuān né, kuān te ita ntí'xin kuia ña é kōo i'xá ña ne, ñu'ú ntí'xe i'xá ña, tsi kuínti'xe ña tsi víi Xuva ko nuú i é xe'é ña xu'u ña ni ña.

¹² Dukuān né, kuān te dóo ata Ábraan é ña ni kuví kōo i'xá ña ne, xió i'xá ña. Káxa ũun tsi ña'a san da nté kútítin ña. Vatā ó uve díi xntívi e dukún kán ntáa ña. Vatā ó ntákuví xíku ntákuví ña é nté ña kuví naká'vi o ña.

¹³ Un ntíi ntíi ña'a san é kaka'an u ne, ntákuinti'xe dukuan ñá dá xi'i ñá, kuān té vata ní'i ña é un ntí'i é kaka'an Xúva kō. Ntá tsi ini ñá tsi rkontuví koo nuu i sá'a ne, dōo díní ña. Ntáka'an ñá tsi ña te ñuu mii ña ñuxiví sa, tsi ntoo taan ña.

¹⁴ Dá kuān ó ntáka'an ñá'a sán ne, ini ó tsi ntánantukū ká ña uun ñuu é kūvi ñuu mii ña.

¹⁵ Té dí kanaka'an ña ñuu san mí'i ntáka ña ne, ¿nté kui ña ni ntiko koó ntu ña ikán?

¹⁶ Ntá tsi ntio ña uun ñuu é díi ka va'a. Ntio ña kuntōo ña e dukún kán. Dukuān ne, ñá ni kúka'an nuu Xúva kō tsi ntáka'an ñá'a san tsi Xuva ñá né, xtúvi tu'vé ñá ñuu míi kuntōo ña e dukún kán.

¹⁷ Kuínti'xe Abraán san. Dukuān né, dá íto ntéé Xuva ko ña ne, xe'é ña i'xá ña Isaa, kuān té kuví, vata kaa doméni iña Xuva ko. Uun tsi i'xá ña e káku dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan, ntá tsi nchó kué'le ña i, kuān te é kaka'an Xúva ko ni ña:

¹⁸ “Kuenta iña Isaa ne, nakāxa tátá nto”, ka'an ña.

¹⁹ Ini Ábraan tsi dóo ntii íni Xuva kō ne, kuví nantoto ña ña'a kuān té xi'i ña. Kuví ka'an o tsi vata té dí ni náki'i ntí'xe Abraan i'xá ña rkontuvi te xi'i.

²⁰ Kuínti'xe Isaa di. Dukuān ne, xe'e ña xu'u ña tsi víi Xuva kō é vá'a ni Jácoo, ni Esáuú rkontuvi.

²¹ Kuínti'xe Jacoo. Dukuān né, dá dokó sa kúvi ña ne, náki'i tuun ña tatun ña. Nānu'u ña iní ña Xuva kō ne, xe'é ña xu'u ña tsi víi Xuva kō é vá'a ni i'xa i'xá ña Josee.

²² Kuínti'xe Joseé san di. Dukuān né, dá xee ntúvi é kuví ñá ne, kaka'an ñá ñi ña Israee tsi ntaka ntí'xe ña ñuu Egipto rkontuvi.

Kaka'an ñá ni ña te kúni'i ña xiki ña te ntáka ña ne, nakuntú'xi ñuu san míi kí'in ña.

²³ Kuínti'xe uva Muiseé san di. Dukuān né, dá káku Muiseé ne, xnuu xú'u ñá i te ũni xoo, tsi ini ña tsi dóo tíi kaa i'xá san. Ná ni u'vi ña é kaka'an rei san tsi ka'ni ña i'xa íkín iña ñá Israee san, i'xa tii.

²⁴ Kuínti'xe Muiseé san di. Dukuān né, dá kúka'nu ña ne, ña ni ntio ña é kaka'an ñá'a san tsi i'xa diókō rei Egipto san ña.

²⁵ Díi ka ntio ña é nto'o dadii ña ní ña ntáduku ntéé Xuva kō é kutúvi díní ña uun da'na míi ntáde ña'a san é kíni kaa.

²⁶ Díi ka nuu á'vi, kuini ña, é ntó'o ñá vata ó ntó'o Cristu é ní'i ña é un ntí'i é ió ñuu Egipto. Tsi kantetu ña nuu i e díi ka va'a é kué'le Xuva ko iña ña.

²⁷ Kuínti'xe Muisee. Dukuān né, ntáka ña ñuu Egipto ne, ñá ni u'vi ña te kúdiin rei san. Ná ni xtuví mii ña é víi ña, tsi vata tsi té ini ña Xuva ko, kuān té ña kuví kíni o ña.

²⁸ Tsi kuínti'xe Muiseé ne, dē ka'nu ña viko é naka'an ñá da ntáka ña ñuu Egipto. Ká'an ñá ni ñá'a san tsi dá'vi ña niñi lé'ntú san díki xi'i ña kan vata koo é ña ka'ni ánje Xuva ko i'xa nuu i iña ñá Israee.

²⁹ Kuínti'xe ña Israee san di. Dukuān ne, íta ntí'xin ña mé'ñu ntute ñu'u san é nani Ntute Kué'é san vatā ó te ñu'u itsi. Ntá tsi dá intíkin ña Egipto sán ña ne, tēni ña.

³⁰ Kuínti'xe ña Israee san. Dukuān ne, kó'xo ntíká ntó'o ñuu Jericoo da íka ña u'xe ntúvi ata i kan.

³¹ Kuínti'xe Raa, ñá'dí'i e íka lukú san. Ná te ni xi'i dádii ña ni ñá'a, ña é ña ni kuínti'xe i san, tsi kuān te íka luku ñá ne, xntii ña ña Israee, ña é íxkoto ntódo ñuu tsikan.

³² ¿Nēe iñá ka ntu ka'an u? Ná kuné'é ka é ntáa ú ni nto iña Gédiuun, iña Báraa, iña Sásuun, iña Jéftee, iña Dávii ni Sámuee, ni ñá ka'an naa Xuva ko kidaá.

³³ Un ntíi ntíi ña tsikán ñe, kuínti'xe ña. Dukuān né, ió ñá e kúvi idé ña da náa ña ni tūku ñuu. Ió ñá e dóo vá'a o de kú'vé ña. Ió ña é ní'i ña nuu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ña. Ió ñá ne, nakáku ña dá ncho ka'xi ña ñá san ña.

³⁴ Ió ña é ña ni i'xi ña dá ñu'u ña mi dóo kai'xi ñu'ú san. Ió ña e nakáku ña da nchó katsin ña'a san ña káa. Ió ña e náxnuu ña ntii ña kuān té ña tuví ntii ña di'na. Ió ña é ña ni u'vi ña dá edé ña du'xēn né, nakúnu ña sntadun tūku ñuu san.

³⁵ Ío ñá'dí'i san ne, ntóto xtuku i'xá ña rkontuvi dá xi'i.

Tuku ña ntákuinti'xe i sán ne, dōo ntó'o ña da káni ña'a san ña utun, ntá tsi ña ni ncho víi ña é kaka'an ñá'a san vata koo é nakáku ña. Ini ñá tsi ní'i ña ntuvi e díi ka va'a iña ña nta'a Xúva kō.

³⁶ Tuku ña ne, ntáxkuntée ña'a san ña ne, e'ni ña ña, nátií nuu ña ña xo'ó. Kí'ni ña nta'a ña ni dí'ín ña dí' ne, xnuu kutu ña ña.

³⁷ Tuku ña ne, káni ña'a san ña xuú ne, xí'i ña. Ió ña ne, kátsin dava ña'a san ña. Ió ña ne, Ito nteé ña'a san ña te víi ña é kīni kaa. Ió ña ne, e'ni nuu ña'a san ña káa. Ió ña ne, ika xaa ña ne, kudii ñi'í a le'ntú san ni ñi'í tsidi'ú san itávi núu ña. Dōo taan núu ña. Dē xení ña'a san ni ña ne, dōo u'vi kúvi ña.

³⁸ Ña ñuxiví san ne, ñá te nuu á'vi ña é kuntuo dadii ña ni ña dóo vá'a san. Ntá tsi edé ña ñuxiví san é doto tsi ika xaa ña dóo vá'a san ñuú itsi san ni má ntá'xín san. Xavi kítí san ni mávi kan kúvi ví'i ña.

³⁹ Un ntí'í ntí'í ña sa'á ne, kuān te íni Xúva kō tsi dóo vá'a kuinti'xe ña ne, ñá ni nī'i ña é un ntí'í é xe' é Xuva ko xū'u ña.

⁴⁰ Tsi íni Xúva kō tsi ío ūun nuu i é díi ka va'á íñá kō ne, ntio ña é kūntetu ña tsikan da nté dadii ni'i ña ni kō e ntuvá'a kue'en o nuú Xuva kō.

12

Koto o nūu Jésuu

¹ Ntoó mé'ñu o nī ña te da díi ña'a, ña e dóo kuinti'xe i san. Dukuān né, xo'ó dí, na xtúvi xio o da néé ka nuu i é kanateñu nuu kō, da néé ka kuetsi é ncho ni'i i kō ne, na kūtíi o kūnu dú've o itsi e tá'xi Xuva ko kō.

² Koto o nūu Jésuu, tsi kuinti'xe kue'en ñá Xuva kō né, tá'xi ña é kuinti'xe vá'a ko ña di. Ntō'o Jesuu ntíkā krusi, ntá tsi ña ni kuká'an nuu ña é xi'i ña vata o xi'i ña kīni ntāa san, tsi ini ñá tsi te ita ntí'xín é ntō'o ña ne, kutūvi dīni ña nta'a Xuva kō.

³ Kadā kuení va'ā ntó ve nté o dé Jesuu, tsí kutíi ña dá un vá'a tsi ntó'o ña nta'a ñá ió kuetsi i. Dukuān ne, ñá ku kudu'xen ntó, ñá ku natívi iní nto é kuinti'xe nto.

⁴ Tsi ntó'o ne, váta nī'i ntó doxi'i da ntánāa ntée nto é kīni kaa san.

⁵ ¿Vá kunáa iní ntú nto tsí kata'xi Xuva ko nto itsi, tsí i'xá ña nto? Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: I'xá mī kó, na naka'an o dá tá'xi Tó'o ko o é ntó'o o.

Ñá ku tīvi iní o dá ká'an u tsi ña vá'ā o kaden.

⁶ Tsi xoo ñá'a, ña e dóo ntio Xuva ko i ne, kaxé'e ña ña itsi.

Xoó ña'a é kī'i ña e kúvi ña i'xá ña ne, kaxé'e ña é ntó'o ña, ka'an ña.

⁷ Kutíi nto nto'o nto ne, kutú've nto, tsí kade Xuva ko ni nto vatá o de ña ni i'xá ña. ¿Vá ió ntú i'xa é ña kaxé'e uva i itsi?

⁸ Te ña katá'xi Xuva ko nto itsi vatá o de ña ni ūn ntí'í ntí'í i'xá ña ne, ñá te i'xá ntí'xe ña nto.

⁹ Kadā kuení nto di: Dá kú kuetsi o né, uva ko ñuxiví a ne, kata'xi ña ko itsi ne, kaiko ñu'u o ña. ¿Nté kui ña díi díi ka kuinti'xe kō é

kāka'an Úva kō, ña tuví e dukún kán, vata koo é nī'i ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi?

¹⁰ Uva kō, ña tuví ñuxiví a ne, dá kuetsi o ne, kata'xi ña ko itsi vatá o kuini ña é vá'a. Ntá tsi Xuva kō ne, díi díi ka kaidiá'vi dá kata'xi ña ko itsi, tsi ntio ña é ntúvá'a kue'en o váta o va'á ña.

¹¹ Ini ntó tsi ña ntío ko é ntó'o ko, tsí kaexnúu. Ntá tsi rkontuví ne, dá kútú've kō é víi o é vá'á ne, kuntuo vá'a o, tē kutú've ntí'xe ko kuēnta iña i é ntó'o ko.

Dōo xii kaa té ña kīni o é kāka'an Xúva kō

¹² Dukuān né, nāxnuu ka'nu nto nima ntó ne, nakuntí'tsi ntāa nto.

¹³ Nantuku nto itsi vá'a mí'i ntāka nto, vata koo é ña díi díi ka kúvi nto, vata koo é ntúvá'a vá'a nto.

¹⁴ Kuenta tsi víi nto te kuntuo vá'a nto ni ūn ntí'í ntí'í ña'a. Kuntikín nto é vá'a, tsi nté uun ña'a ña kīni ña Tó'o ko té ña víi ña é vá'a.

¹⁵ Koto xnto te ió nto é ña kanani'í ka nto é vá'a san é kata'xi Xuva kō. Ñá víi ntó vata kaa xuku úvé san. Tsi dá kaidáka xuku úvé san ni tūku xukú san ne, ku uve ntí'i. Te víi nto é kīni kaa ne, kutú've ta'an nto é víi ña é kīni kaa di.

¹⁶ Ña ku kava ni'i nto ñadī'i é ña te ñádī'i míi ntó; nté ña ku nadikí nteé ntó Xuva ko, vatá o dé Esau dá nadama ña é víi ñá i'xa nuu i dá ni'i ña é ka'xí ña.

¹⁷ Ini nto tsí rkontuvi dá xee ntúvi e nāxnuu viko uva ña ña ne, ña tūví ká iña ña. Kuān te dóo éku ña ne, kuān te dóo náti'vi iní ña ne, ña tūví ká cho'o i.

¹⁸ Ntō'ó ne, ñá ni xēe étsin nto xuku Sinaií san é tiin nta'a nto vatá o dé ña Israeé san kidaá. Núu xūku tsikán ne, kai'xi nū'ú san ne, neé kue'en. Dōo ñu'u viko neé san ne, dōo ínu tatsin.

¹⁹ Nté ña ni tekú nto da éku trunpetá san, nté dá kaká'an tátsin Xuva ko ni ña. Ña e téku i sán ne, íkan ña é ña ku ka'án ka Xuva ko ni ña.

²⁰ Tsi dóo ū'vi ña da dóo ntii ka'an Xúva ko ni ña tsí da xóo ka é xtúvi i dí'in i xuku san, te ñá'a o te kīti ne, kuetsi é ká'ni nuu ña i xuú ne, o kīni ña i káa.

²¹ Tsi dóo donchu'vi kaa é ini ña ne, un tsi nte mí Muisee kaká'an ña: “Koó da kán'i u é kaū'vi ko”, ka'an ña.

²² Ntá tsi ntó'o ne, xēe étsin nto xuku é naní Siuun, ñuú mí tuví Xuva kō, ña kantito ntii dañu ntúvi. Nūú sa'á ne, kaka'an o é ñuú Jerusaleen é tuví e dukún kán, mí'i ntoo ña te nté kaa ánje Xuva kō.

²³ Xēe nto íkán, mí'i ntoo dīni ña ntánataká nuu, ña ntáduku ntēe Xuva kō, ña é ūve na'a dívi i e dukún kán. Xēe ntó mí tuví Xuva kō, ña é kaidó kú've iña un ntí'í ntí'í ña'a san. Xēe ntó mí ntántoo ña xi'i, ña é vá'a san, ña e ntántoo Xuva ko nima i.

²⁴ Xée ntó mí tuví Jesuu, ñá nntísí me'ñu nuu Xuva ko ni ñá'a san kuenta iña tú'un xeé san é xe'é Xuva ko xú'u ña, tsi éti ña niñi ña vata koo é ntá'vi ña kuétsi kó. Díi díi ka kaidiá'vi niñi ña é niñi Ábee. Tsi dá íni Xuva ko niñi Ábee san ne, kaka'an ñá tsi ntanáa ña. Ntá tsi dá kaíni ña niñi Jésuú ne, kaka'an ñá tsi kada ka'nu iní ña ni kó.

²⁵ Koto nto é vii ntó kuenta ñá kaka'an ni ko. Tsi té ña ni nakáku ña Israee dá ña ni ide ña kuénta é káka'an Muísee ni ña ñúxivi' a ne, díi díi ka ña nakáku o té ña vii o kuéntá nēe é káka'an ñá tuví e dukún kán.

²⁶ Dá kaká'an Xúva kó kidaá né, táan ñuxivi' san. Ntá tsi vevii ne, kaka'an ña: "Uun ito ká xtuku natáan u ñá te da mii tsi ñuxivi' sa, tsi un tsi nte e dukún kán di", ka'an Xúva kó.

²⁷ Dá kaká'an ñá é "uun ito ká xtuku" ne, ncho ka'an ñá tsi nanti'í ña da nēe ka é ío ñuxivi' a é ede kú've ña. Koó da nuú i iña mii ñá é kuntōo ka.

²⁸ Dukuān ne, naku'é e o sintiá'vi nta'a Xuva kó tsi kaduku ntée o mí kadē kú've ña, mí é ña ntí'í. Dukuān ne, ka'nu kuiní ko ni Xuva ko. Kunuu iní kó ña kanñ nima kó, vatá o ntio ña.

²⁹ Tsi Xuva kó ne, vata kaa ñu'u é kaē'mi é un nti'í é kñi kaa kaa ña.

13

Nté koo vii o vatá o ntio Xuva kó

¹ Ntó'ó, ña ntákuinti'xe i, ña xtúvi' mii nto é kuñnima ntó ta'an nto.

² Ná ku kúnáa iní nto é vā'a koo vii nto ni ñá'a, ña é xēe nú vi'í ntó. Tsi ío ñá'a ne, da xe'é ña vi'í ña ne, íntōo ánje Xuva ko ni ña, kuān té ña ni kutúni ñá te ánje ña.

³ Naka'an nto tá'an nto, ña ntákuinti'xe i san, ñá ñu'u kutū, vata tsi te ñu'u kutu dadñi nto ni ña. Naka'an nto tá'an nto, ña dóo ntánto'o i dá kadē xení ña'a san ni ña, tsi te dá ná kuān koo nto'o nto di.

⁴ Kuiko ñu'u nto ñadi'í ntó té tánta'a nto. Mii ña kutuvi' ni'í nto ñá ne, ñá ku dotó tsi kava ni'í nto tuku ñadi'í san. Kuan kōo vii ñadi'í san ni xñ ña di. Tsi Xuva kó ne, kué'e ñá é nto'o da xōo ka ña'a, te ña é tánta'a, te ña é vāta tánta'a, te kava ni'í ña ñadi'í é ña te ñadi'í mí ña.

⁵ Ná ku nti'í iní ntó iñá diu'un. Kūntoo dñi ntó ni nēe kudii é ni'í nto. Tsi Xuva kó ne, kaka'an ña: "Nté uun ito ñá xtuví mii ú o. Nté uun itó té ña vii u o kuenta", ka'an ña.

⁶ Dukuān né, kanñ nima ko kuvi ká'an o: Xuva kó né, dñi ñá é kaxntii ña ko. Dukuān ne, ñá ku ū'vi ko.

Ña túvi nee iña é kñi vii ña'a san ní ko.

⁷ Naka'an nto ñá'a, ña é nakua'a ntó san, ña é nāñé'e nto tú'un Xuva kó. Koto vá'a nto nté o kuñti'xe ña un tsi da nté xi'í ña ne, kuan kōo kuñti'xe nto di.

⁸ Jesucristú ne, ñá kánadama ña. Kuan tsi ó de ña vevii vatá o dé ña di'na ne, kuan kōo vii ña ntii dañu ntūvi.

⁹ Ná ku kuntikin ntó da nēe ka tuku tú'un é káka'an ñá'a. Díi ka vá'a o é kunūu ntii nima ko kuenta iña i é vā'a é káta'xi Xúva ko kó né, xtuví mii o nté xkoó ini o iña i é ká'xi o, é ña ká'xi o. Tsi nuu i é kaē'xi o ne, ña te dñi é kaxntii kó.

¹⁰ Ío naa ko mí'í tuví uun doméni iña ko é ña kaní'í dutu, ñá ntántikin lei átá san.

¹¹ Iní nto tsi dutu ñá odo nūu iña ñá Israee san ne, kaxtuví ñá niñi kití san má vi'í kuikó san é kñi doméni iña Xuva ko vata koo é ntúv'a ña'a san ni Xuva kó, ntá tsi kae'mi ña kúñu ti áta ñuú ña kán.

¹² Dukuān ó ntó'o Jesuu ata ñuú san di, vata koo é ntáv'a ña nima ñá'a san kuenta iña niñi mii ña.

¹³ Dukuān né, xtuví mii o é átá san ne, kuntikān o Jésuú, kuān te kadá xení ña'a san ni ko vatá o dé ña ni ña.

¹⁴ Tsi ñuxivi' a ne, ña túvi ñuú ko é kúntoo o ntii dañu ntūvi, ntá tsi ntánantuku o ñuú mí kúntoo o rkontuvi.

¹⁵ Dukuān ne, utén utén naku'é o doméni nta'a Xúva kó dá ká'an o tsi dóo ka'nu ña. Dōo dñi ña dá naku'é o ña sintiá'vi kuenta iña Jésuu.

¹⁶ Ná ku kúnáa iní nto é vii nto é vā'a, é xntii nto tá'an nto. Tsi dá kuān ó de nto ne, vata kaa doméni iña Xuva ko kaa, e dóo ntio ña.

¹⁷ Kada ntaa ntó ni ña ntádē kú've iña ntó ne, vii ntó é káka'an ñá, tsi kade ña kuentá nima nto. Iní ña tsi kuenta iña Xuva ko e ntáde ña nto kuenta. Vii nto vata koo é kunūu dñi nima ña, ñá té é kúnta'xa iní ña, tsi g'mí'í ntu kunuu á'vi iña nto te kúnta'xa iní ña?

¹⁸ Ka'an ntá'vi ntó iñá nti. Iní nti tsi idé nti é vā'a ni ntó nuu Xuva ko. Da mii é ncho vii nti é vā'a utén utén.

¹⁹ Vii nto da xe'e, ka'an ntá'vi nto te ta'xi Xuva kó é díi ka kantí'í naxeé u mí'í ntántoo nto.

Ia nti'í tutú san

²⁰ Xuva kó, ña kata'xi é kúntoo vā'a o ne, xtuví ñá kuenta tsi ntii dañu ntūvi vii ña e tá'xi ña xu'u ña ni ko kuēnta iña niñi Jésuu, paxtu va'á ko, dá nantóto xtuku ña ña dá xi'í ña.

²¹ Na ta'xi Xuva ko ntó é un nti'í é vā'a é kantio nto vata koo é kñi vii nto vatá o ntio ña. Na vii ña é vā'a nima ntó, nuu i é vā'a, kuiní ñá, kuenta iña Jesúcristu. ¡Ká'an o tsi dóo ka'nu Cristu ntii dañu ntūvi! Kuan tsi koo na kōo.

²² Kákān ú nto, tá'an kó, te kúti'í nto ni kó kudii tú'un sa'a é káka'an u ni nto, kuān té ña kué'e tutú san ni de vā'a u.

²³ Ntio ko é kūtuni nto tsi e ntíi ení ko Timōteu vi'i útun san. Te kí'xi kant'i ña ne, kuntēka ú ña te amá kixkoto ni'ni ú nto.

²⁴ Ká'an ntō ntiusi ni ún ntíí ntíí ta'an kō, ña ntánakuā'a nto ni ún ntíí ntíí ña ntáduku ntée Xuva kō. I'a kataxnūu ña ñuú Italiá san ntiusi ntó di.

²⁵ Na naxnuu viko Xuva ko nto, ún ntíí ntíí nto. Sá'a tsi é kā'án u ni ntō.

Tutu e táxnũ Santiau iña ñá Israee

Taxnũ Santiau ntiusi

¹ Xu'u é Santiaú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcristu. Taxnũ u tú'un sa'a iña nto, divi ntó e kúvi uxuvi táta ña Israeé nto, da mí'i ká mi ntántoo nto. Ntiusi nto.

Kata'xi Xuva kó e dóo ki'in iní ko nté koo vii o

² Kuntoo díni nto, tá'an ko, da ntánto'o nto é tũku e tũku nuu i.

³ Ini nto tsí da ntánto'o nto kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ne, ntáku'tú've nto é kutíi nto di.

⁴ Na kũtíi ká nto vata koo é kutu've vá'a nto, vata koo é ntúvá'a ña'a nto ne, ñá té nee iñá kunáa nteé ntó nuu Xuva ko.

⁵ Tē ñá ini nto nee é vá'a é vii ntó ne, kákan nto nta'a Xuva kó. Tsí kantétu ña é kué'é ña é kũtuni un ntíi ntíi ña'a nee iña é vá'a. Ná káde víni ña, nté ña kada tíi ña ni ntó.

⁶ Ntá tsi te kákan ntó nta'a ña ne, kaníi nima ntó kuinti'xe nto é nantiko koó ña. Ntē ña ku dé kueníi nto te ña nantiko koó ña. Tsí ña ntádē kueníi sán ne, kuān ntáa ña vata kaa ntute ñu'u san é kaido ne, kanainu dá kainu tatsín san.

⁷ Tē ña te kánii nima nto ntákuinti'xe nto da ntaikan nto nta'a Xuva kó ne, ¿mí'i ntu tá'xi ña é ntaikan nto?

⁸ Tsí uun ña'a, ña é uvi nuu i kade kueníi i ne, nuu nuu tsi kanadama ña é vii ña. Tuku víi ña vevíi ne, é tũku víi ña uten.

⁹ Ta'an ko, ña e dóo ntá'vi san ne, kuān té ña nuu á'vi ña ñuxiví sa ne, ntá tsi na kutúvi díni ña, tsi dóo nuu á'vi ña nuu Xuva ko.

¹⁰ Ta'an ko, ña e dóo kuiká sán ne, na kutúvi díni ñá te xúvi kaika ña. Tsí vata kaa laa é kae'nu má kũ'u kan kaa ña. Tsí uun da'na tsi vé'xi ñuxiví sa.

¹¹ Laa sán di ne, uun dá'na tsi kakene ne, kanakó'xo dá káxi'i díi xuku i ka'ni ngántii san. Ná vá'á ka kídaa. Kuan kōo kuvi ni ña kuiká san di. Tsí uun da'na tsi ntí'i nuu mii ña ní é ió iña ña.

Entánto'o kó

¹² Nté kui vá'a ña'a, ña é kakutíi i é kanto'o i. Tsí te kutíi ña ne, ní'i ña ntuvi vá'a iña ñá nta'a Xuva kó. Tsí Xuva kó ne, e xé'e ñá xu'u ña tsi kuntoo ña ni ñá, xoo é kákuinima i ña.

¹³ Te ió uun nuu i é kīni kaa é ncho víi o ne, ñá ku kada kueníi ko te nta'a Xuva ko vé'xi, tsí ña túvi mí'i kēne ña é vii ña é kīni kaa né, nté ña katá'xi ña é vii o é kīni kaa di.

¹⁴ Tsí nima kīni kaa ko kaikan e dóo ncho vii o é kīni kaa san.

¹⁵ Te kuinti'xe kō é kaikan níma kó san ne, vii ntí'xe o é kīni kaa san. Kídaa né, tē kuini kō é vii o é kīni kaa san ne, ní'i kō doxi'i san.

¹⁶ Ntō'o tá'an ko e dóo ntio ko, ñá ku kaníi nta'ví mii ntó nima nto.

¹⁷ É un ntí'i nuu i e dóo va'a, nuu i é nuu é ntaá i ne, divi tsí é vé'xi e dukún kán. Xuva ko kataxnũ ña é vá'a mii kō. Tsi divi ña ede kú'vē ña ñu'u é káxi'i nuu e dukún kán. Ntú'u sán ne, kanadama, ntá tsi Xuva kó ne, ña kanadama ña nté un siin.

¹⁸ Tsí mii ña ntío ña é nakáku ña kō da kuinti'xe ko tú'un é nuu é ntaá i iña ña é ntio ña é kuvi o vata ntáa i'xa nuu i iña ña.

Xoo é ntio nti'xe i Xuva kó

¹⁹ Kutuni nto sá'a, ta'an ko, ña e dóo ntio kó ne, ntíto vii nto, un ntíi ntíi nto, dá ntaíni nto ne, ñá ku dotó tsí ka'an nto. Ná te ūra tsí kudiín nto di.

²⁰ Tsí te kũdiin o ne, ñá ntáde o é vá'a é ntio Xuva kó.

²¹ Dukuān né, xtúvi xio nto da nēé ka nuu i é kīni kaa san. Mii tsí é kuinti'xe nto tú'un e xnũu Xuva kó nima nto. Divi tsí é kaidiá'vi é nakáku o.

²² Ntá tsi ña te da mii tsí é kīni nto é káka'an tú'un Xuva kó, tsi kada ntaa nto. Te da mii tsí e ntaíni nto ne, ntaéni nta'ví mii ntó kũñu ntó.

²³ Xoó ña'a é da mii tsí e kaíni ña tú'un Xuva kó ne, ntá tsi ña káde ntaa ña vatā o kaka'án ne, vata tsi kaa ña é kaito nuu speju kaa ña.

²⁴ Tsí kaini ña nuu ña, ntá tsi dá kaxkokoó ñá ne, ura tsi i kakunáa ini ña nté ito ña.

²⁵ Ntá tsi utén utén nakuā'a nto tú'un e dóo vá'a san iña Xuva ko, tú'un é nakáku kō é kīni kaa san. Xoó ña'a é ña kunáa ini ña tú'un é nakuā'a ña, tsi kade ntaa ña é káka'án ne, naxnuu viko Xuva ko ña.

²⁶ Xoó ña'a é káka'an ña tsi kantíkin ñá Xuva kó, ntá tsi ña káde ña kuenta é káka'an ñá ne, ¿mí'i ntú nuu é ntaá i é kakuinti'xe ña Xuva kó? Da mii é kaeni ntá'vi mii ña kũñu ña.

²⁷ Te nũu é ntaá i ntákuinti'xe ko Xuva kó né, vii o é vá'á, vii o é ntio ña di. Xntii o á i'xa kii san ne, xntii o ña dī'i ntá'vi san di nēe e ntátaan nuu ña. Ná vii o é kīni kaá vatā o de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kó.

2

Dadii tsi vii o nī dá xóo ka ña'a

¹ Ntō'o, tá'an ko e ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesúcristu, ña e dóo vá'a kue'én ne, ñá ku nántii ní'ni nto nté uun ña'a san.

² ¿Nté koo vii nto te xēe úun ña'a mí'i ntánataká nuu nto, ña é nuu nta'a i di'i e kúvi oró ne, ni dōo é ña te nté kaa vá'a ne, dadii tsi xee úun ña ntá'vi, ña é nuu doo tsude?

³ Te kiní ntó ña é nuu doo vá'a sán ne, tē ka'an ntó ni ña: “Kutuví ntó i'a mí va'á ó sa”, ne, te ká'an ntó ni ña ntá'ví san: “Ikan kuntitsin, o kutúvín ñu'u san”;

⁴ te kuān koo ka'an ntó ne, ntáde kú'vē nto tsí íó ña'a sán ne, díi ka nuu á'ví ña é ña nguú san. Ñá vá'á o é kuān koo kada kuení nto.

⁵ Kini nto, ta'an ko e dóo ntio ko, tsi é nakaxnúu Xuva ko ña ntá'ví san é díi ka kuintí'xe ña, é ní'i ña é vá'a iña Xuva ko. Tsí kuan ó ka'an Xúva kō é kue'ē ña iña ña, da xóo ka ña'a, ña é mēni í ña.

⁶ Ntá tsi divi ntó ne, ntáde xení nto ni ña ntá'ví san. Ntá tsi çñā ntu te ña kuiká san e ntáde xení ña ni ntó? çÑā ntu te divi ña e ntáñu'u ña nto, ntáñe'e ní'i ña nto nta'a ña tsíñu i san?

⁷ çÑā ntu te divi ña e ntáka'an káni ña iña Cristu, ña e ntee kímí nto?

⁸ Ntó'ó ne, vá'á ó de nto tē ntáde ntaa ntí'xe nto lei é odo nūu mí káka'an tú'un Xuva kō é na kuínima kó ta'an ko vatā o ntákuinima ko kúñu kō.

⁹ Ntá tsi tē díi ka va'a ntáde nto ni ūun ña'a é tuku ña'a sán ne, ió kuetsí nto, tsi ña ntáde ntaa nto é káka'án lei Xúva kō.

¹⁰ Tsí te ūun ña'a kade ntaa ntí'i ña lei san ne, ntá tsi te ūun tsi nuu i é kakó'xo ntee ñá ne, vata tsi te kákó'xo ntee ña é un ntí'i é káka'án lei san.

¹¹ Tsí mii tsi Xuva kō xtúvi ña é ña kuvi kiní dikí o ñad'í ña'a ne, divi ña xtúvi ña é ña ka'ní o ña'a. Tē ña ka'ní dikí nto ñad'í ña'a sán ne, ntá tsi kae'ní nto ña'a ne, kídáa ne, kakó'xo ntee nto é káka'án lei san.

¹² Dukuān ne, vá'á koo ka'an ntó ne, vá'á koo víi nto di vata kaa ña'a, ña é kí'in ntá'a ña kaxntékú kú've kuenta iña lei san é nakáku ó.

¹³ Tē ña ni ntunta'ví ini ko ña'a vevii ne, ñá ntuntá'ví ini Xuva ko kō te xee o nta'a ña é xntékú kú've iña ko kídaa. Ntá tsi tē ntúnta'ví ini ko ña'a san vevii ne, ní'i kō é vá'á nta'a Xuva kō kídaa.

Ñá te da mii tú'un ka'an o

¹⁴ Ntó'ó ta'an ko, çneé ntu kaidiá'vi i te uun o káka'an o é kakuinti'xe ko Xuva kō, ntá tsi ña káde o é vá'a? çKúvi ntu nakáku ó é kuān ó kaka'an o?

¹⁵ Te ūun ta'an ko kataan núu ña é ña tuvi dóo kunúu ña, é ña tuvi é ká'xi ña ne,

¹⁶ te ió ntó ka'an ntó ni ña: “Va'a vá'a tsi koo kue'ēn nto. Xuva ko na tá'xi ña doo é kunúu kutavi nto. Na tá'xi ña é kó'o é ká'xi ntó di.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, ntá tsi ña kaxé'e nto é kataan núu ña é kunúu ña, nte é ká'xi ña ne, çneé ntu kaidiá'vi i?

¹⁷ Te xo'ó ntáka'an o tsi ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vá'á ne, çmí'i ntu kaidiá'vi i e ntákuinti'xe kō?

¹⁸ Ntá tsi te ió ñá'a é ká'an ña: “Divi ntó né, kakuinti'xe nto Xuva kō. Xu'ú ne, kade ú nuu i é vá'a. çNtē ntu koo nañ'e ntó ko tsi kakuinti'xe nto tē ña káde nto é vá'a? Tē kade u é vá'á ne, kutuni nto tsí kakuinti'xe ko é nuu é ntaa í”, koo ka'an ña.

¹⁹ Kakuinti'xe ntó tsí uun tsi Xuva kō. Vá'á ó ni. Ntá tsi kuān o ntákuinti'xe é ña vá'á sán di ne, ntañ'i, tsi ntaú'ví i.

²⁰ çNtē kuān nte túntu ntú nto? çNa nū'u ntó ini nto tsí ña kaidiá'vi i te da mii tsí é ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vá'a?

²¹ Uva ata ika ko Abraán ne, çñā ntu te kaká'an Xúva kō tsi dóo va'á ña é xntéku ña nú nāa kan i'xá ña, Isaa, vata kaa uun doméni iña Xuva ko?

²² Ini nto vē tsí nuu é ntaā i e kuinti'xe Abraán san, tsi dé ntaa ña e kuinti'xe ña. Kutuni ko tsí da ide ña é vá'á ne, díi díi ka kuinti'xe ña di.

²³ Kuan ó kúntaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Abraán ne, kuinti'xe ña Xuva kō ne, ka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña”, ka'an. Kaka'an Xúva kō tsi Abraán san ne, kuvi ña ña vá'a tiin ní'i ña.

²⁴ Ini ntó ve, tsí kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a, ña é ña te da mii tsí é káka'an ña tsí kakuinti'xe ña, tsí kade ña é vá'á di.

²⁵ Kuan ó dé Raá san, ñad'í, ña e íka luku kídaa. Kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña, tsi dóo va'á o dé ña da tsú'un xu'u ña mau iña ña Israeé san ne, xio itsi táxnūu ña ña da nchó ka'ní ña'a sán ña.

²⁶ Tē ña kantito nima kó ne, ñá vādá mi kaidiá'vi kúñu kō di. Dadii tsi, tē ña káde o é vá'á san ne, ñá vādá mi kaidiá'vi i e kuinti'xe kō.

3

Xaa kō

¹ Ntó'ó ta'an mii ko, ñá tē nté sa titín nto é vii ntó mastru iña tú'un Xuva kō, tsí ini o tsí díi ka tá'xi Xuva kō é nto'o ko, xo'ó é mastru ó, tē ña ntáde ntaa o.

² Un ntí'i ó ntáko'xo ntee ó. Te ió ña é ña kakó'xo ntee ña é ká'an ñá ne, vá'á kue'en ña. Ntē ña kakó'xo ntee ña é káni kaa sán,

³ vatā ó de o dá kaxnuu ó káa xu'u idú san vata koo é vii ti é ntio kō ne, ña kúvi kí'in ti mí ntio ti.

⁴ Koto nto tun ntóo san di. Ñá te nté kaa na'nu. Un vá'a tsi ntíi ntaíka dá kainu tatsin san. Ntá tsi ña kanakáka sán ne, vava kaa kudii á utun é ntee éti i kan kanakáka nuu ña vata koo é kí'in da mí'i ká mí ntio ña.

⁵ Kuān ó kuvi ni xaa kō di. Kuān té divi á ta'vi i é díi ka lú'nti é kanñ kúñu kō ne, ntá tsi dóo ka'nu ncho vii. Kuān té un siin kudii ngíñu'u ne, ñá tē nté kaa kue'e koko ní'ni.

⁶ Xaa kō sán ne, vata kaa ñu'u san kaa. Ña túvi neé ka ta'ví kúñu kō e dóo kini ide. Tsí

divi kade ī é katīvi kanī kūñu kō. Kade i é tīvi ko ni ta'an kō di. Kaka'an xaa kō é kīni kaa é vē'xi dō'vi kan.

⁷Da nēē ka kitī ne, da nēē ka láa, da nēē ka koo, da nēē ka kitī ntute ne, kuvi kutó'o tī ne, kuān o ntádē tó'ō nā ti.

⁸Ntá tsi xaa kō sán ne, xoxó kuvi kada tó'o i. Nā kākukadin xaa kō é kaka'an é kīni kaa. Kuān kaa xaa ko vata kaa koo é ñu'u tsitu xū'u ti ntidi ti.

⁹Xaa kō sán ne, kaka'an tsi dóo va'á Xuva kō né, dadī tsi ūra i kaka'an kīni iña ña'a, ña é ede kú've Xuva kō é vata kaa mii ña.

¹⁰Uun tsi xu'u ko kākī tū'ūn é vā'á ni tū'un é kīni kaa. Ntō'o tá'an mīi ko, sá'a ne, ña te kuan koo.

¹¹Mí kākene ntute ne, ¿vá kūvi ntu é ikan tsi kēne ntute vidin sán ni ntúte uvé san di?

¹²¿Vá kūvi ntu kīi tīne'ú san utun ngoñ'ú san? ¿Vá kūvi ntu kīi ngoñ'ú san xo'o tinti'ó san? Dukuān dī, ña kuvi kīi ntute vidin mī kākīi ntute veñī san.

Xoo é dóo k'i'in īni ntí'xe i

¹³Te iō nto e dóo k'i'in īni ntó, e dóo tū've nto ne, kutuni ko xoo e dóo k'i'in īni i tē īni o tsí kade ña e dóo va'á ne, ñá káde ka'nu ña.

¹⁴Ntá tsi tē dóo ntákune'u īni nto, tē dóo ncho ni'i nto iña mii ntó ne, ñá ku ká'an nto e dóo k'i'in īni nto. Ká'an ntó é nuu é ntaa i. Nā ku ká'an ntó dovete.

¹⁵Tsi é k'i'in īni ntó san ne, ñuxiví san vé'xi, ñá te nta'a Xuva ko ni kī'xi. Tsi kuān ó de ña ñuxiví sa di. Tsi nuu i sá'a ne, nima kīni kaa nto vé'xi, tsi tó'ō e ña vā'á san kata'xi é kuān koo kada kuení nto.

¹⁶Da mī'ī ka ntákune'u īni ña'a, da mī'ī ká ntio ña iña mii ña ne, ntánaa ña. Ntáde ña un ntīi nuu i é kīni kaa.

¹⁷Ntá tsi te nta'a Xuva ko vé'xi e dóo k'i'in īni kó ne, ña tūvī nté uun nuu i é kīni kaa. Te kuntikin o tsikan ne, dōo vā'a koo kuntuo o ni ta'an kō, dōo vā'a koo vii o ni ña nee iña é káka'an tá'an kō. Ntuntá'vī iní ko ña. Nīi kue'én iní ko vīi o é vā'á ni da xōo ka ña'a.

¹⁸Xoo é ntio i é kuntuo vā'a i ne, na vīi ña é vā'á vatá ó ntio Xuva kō ne, kídáa ne, ní'i ntí'xe ña é vā'á koo kuntuo ña.

4

E dóo ncho kuntikin ó ñuxiví san

¹¿Mī'ī ntu vé'xi du'xēn san? ¿Nté kuī ntánaa tsí mii ntu nto ni tá'an nto? Tsi divi é ntio nima kīni ntaa nto.

²Ió nuu i e dóo ntio nto, ntá tsi ña tuvi iña nto. Dukuān ne, ntaé'ni nto ña'a san é ntákune'u īni nto ni ña, ntá tsi ña ntáni'i nto é ntio nto. Dukuān ne, ntánaa nto ne, ntáde nto du'xēn. Ntá tsi ña kuvi ní'i nto é ntio nto, tsí ña ntaikan nto nta'a Xuva kō.

³Kuān te ntaikan nto ne, ntá tsi ña ntáni'i nto, tsi ña vā'a o ntaikan nto. Da ti tsi é nantí'i nto nee iña é ntio nima kīni ntáa nto.

⁴Ntó'ō é ña ntáde ntaa nto é kuntikin ntó Xuva kō ne, ¿ñá ini ntú nto tsi tē ntántikin nto é kīni kaa sán ne, ntáxtuvi mii nto Xuva ko? Xoo ña'a, ña e dóo ntio i nee iña é ña vā'a ne, kainchu'vi ñá Xuva kō.

⁵Ñá te dōto tsi kaka'an tū'un Xuva kō tsi Espiritu ña e tá'xi ña é kunūu nima kó ne, dōó kakukuiñū ña ko te tūku nuu i ntántikin o, tsi dóo kakuinima ñá kō.

⁶Ntá tsi dií dií ka kaxntii Xuva ko kó é vīi o é vā'a. Dukuān ne, kaka'an tū'un ña: “Ñá kaxé'e Xuva kō é kūvi vīi ña'a, ña é ncho vīi ka'nu, ntá tsi dóo diní ña kaxntii ña ña'a, ña é ña káde ka'nu san”, ka'an.

⁷Dukuān ne, kué'e ntó é na kadá kú've kue'en Xúva ko iña nto. Ntá tsi ñá ku dá vā'a nto é kadá kú've tó'ō e ña vā'á san iña nto nté koo vīi nto ne, kídáa né, kunu.

⁸Kunu iní ntó Xuva kō né, kunūu mé'ñu ña ntó. Nakate nto nta'a nto, divi ntó é iō kuetsí nto. Ntattoo nto nima ntó, divi ntó é uvi ítsi ntaíka nto.

⁹Na kúnta'xa nima nto. Kueku nto ve kuenta iña kuetsí ntó. Tē xkuntée nto é kīni kaa san kídáa ne, kueku nto vevii. Tē dóo diní nto kídáa ne, kuntuo nta'xa kue'en ntó ve.

¹⁰Na ntunta'vī ntó nuu Xuva kō né, divi ña nantaa dukūn ña nto.

É ña ká'an o xoo e vā'a i, xoo é ña vā'a i

¹¹Ntó'ō ta'an ko, ñá kū ka'an kīni nto iña ta'an nto. Tsi tē xoo ña'a kaka'an ña é kīni kaa iña ta'an ñá ne, xoo kaka'an ntée ña ña ne, kaka'an ntée ña lei Xúva kō san. Kaxntékú ku've ñá lei san te vā'á ne, o tē ña vā'a. Te kuān o kade nto ne, ñá te káde ntaa nto é káka'an lei san, tsí mii xntó kade nto ña é kaxntékú kú've iña lei san naa i é káda ntaa nto.

¹²Ntá tsi uun tsi ña e tá'xi lei san. Uun ña'a tsi ña é kadē kú've di. Tsi divi ña ne, kuvi nakáku ña ko, o kuvi nakunáa ña kó di. Ntá tsi divīn ne, ¿xoo ntu ña'an é kuvi xntékún kú'ven ta'an o?

Ña iní o nté koo kuvi uten

¹³Koto nto ve, divi ntó e ntáka'an nto: “Vevii ne, o uten k'i'in ntí ñuú tsikán ne, ikan kuntuo ntí uun kuia. Ikan díko ntí vata koo é kué'e diu'un ní'i ntí”, ka'an nto.

¹⁴Ñá kuān xkoo ka'an nto, tsi ñá ini nto nté koo kuvi uten. Vata ntáa viko nu'u san ntáa ntuvi iña nto. Uun dá'na tsi ñu'u vikó san ne, dá kantava.

¹⁵Dií ka vā'á ó te ká'an nto: “Te Xuva kō ntio ña ne, kuntuo ntí ne, vīi ntí sá'a ne, o vīi ntí tsikan”, koo ka'an nto.

¹⁶ Vevii ne, dōo ntáde ka'nu nto kuenta iña i e ntádē kueni mii ntō é vii nto. Na vá'a ō é kuān koo ka'an o.

¹⁷ Xoó ña'a é ini ña nee iña é vā'á vii ña ne, ntá tsi ña káde ña ne, iō kuetsi ña.

5

Nté koo kuvi nī ña kuika san

¹ Koto nto ve, xoo e dōo kuika i. Kueku nto ne, kachu'u ntāa nto é vē'xi é ntō'o nto ve.

² Nuu i é dokuika nto ne, e té'u ve. E dūku rkídín san dōo nto.

³ É kúdi kaá kuaán nto nī diu'ún kuí'xín nto. Divi ntāda ntaa nté ō ntí'xe nima nto. Kunaá nto kuenta iña i vata tsi koo te ñu'ú san i'xi nto. Tsi ña te nté kaa dokuika e ntánatee vá'a nto vevii, é kuān sá kaa ntuví sá'a.

⁴ Ini nto ve, tsi xá'vī ña kade tsiñu iñá nto kaikan kuetsi kuenta iña nto, é ña ni ntá'vi nīi nto ña dā ixkadá tsiñu ña iña nto. Xuva kō, ña é kadē kú've iña un ntí'ntí' ne, tēkú ña tsi dōo u'vi ntákuvī ña ntáde tsiñu iña nto, ña é éni nta'ví nto.

⁵ Ná tē nté kaa vá'a o intóo nto ñuxiví sa. Da mii kuē'en tsi dodíni idé nto. E'xí va'ā ntó vata kaa kiti kae'xi dé'en di'na dá ka'nī ñá ti.

⁶ Divi ntō né, dōto tsi tsi'i kuétsi nto ña e dōo va'á ña'a. Xé'e ntō doxi'í ña, ña é ña tuvi kuétsi i né, nté ña ni nadá'an ña kúñu ña.

É kúti o kuntetu ō ne, é ká'an ntá'vi ō

⁷ Ntá tsi divi nto, tā'an kó, na kúti nto kuntetu nto da nté nainu xtuku Tó'o kō, vata tsi ó de ña kai'xi tsíkin san é kácuti ña kantétu ña é tiñ ña kiti i san da nté tē xee ntúvi daví san.

⁸ Na kúti ntō di. Ná xtuví mii nto é kuinti'xe nto, tsi é vevii nainu xtuku Tó'o kō.

⁹ Ení ko, ñá ká'an ntée nto ta'an nto vata koo é ña tá'xi Xuva ko ntō é ntō'o nto. Tsi doko sa xée ña é tá'xi ña.

¹⁰ Koto nto nté ō kutí ña ka'án naa Xuva ko kidaá da dōo ntó'o ña.

¹¹ Xo'ō ne, ntáka'an o tsi dōo diní ña, xoo é kácuti e ntó'o i. É tēkú nto nté ō kutí ñá naní Joó san. Ini nto tsi náxnuu viko Xuva ko ñá da kúvi ntó'o ña. Tsi Xuva kō ne, dōo kantunta'ví ini ña kō ne, kata'xi ña ko é vā'á di.

¹² Na tēkú va'ā nto sá'ā, ta'an ko. Ná ku natekú nto Uva kō, nté e dukún kán, nté ñu'u san. Na kuiní nto é ká'an nto é nuu é ntaā í vata koo é dá ká'an nto tsí nuu é ntaā í ne, na kūntaa ntí'xe. Te ká'an nto tsí ña'a ne, kuan kōo ntí'xe é ña'a, vata koo é ña ta'xi Xuva ko nto é ntō'o nto.

¹³ Te iō ntó e dōo ntánto'o nto ne, ka'an ntá'vi nto. Te iō ntó e dōo diní nto ne, kata nto nchu'ún Xuva kō.

¹⁴ Te iō ntó e dōo vitá o ini nto ne, kana nto ñatā, ña ntákuinti'xe i san, na ká'an ntá'vi ña

iña ña nchokuví san. Na nakútsi nuu ña ña asete kuenta iña Xuva ko.

¹⁵ Te kákuinti'xe vá'a ña kaka'an ntá'vi san ne, ntuvá'a ña nchokuví san, tsí Xuva ko naxntísi ñá ña. Te iō kuetsí ña ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña.

¹⁶ Dukuān ne, ká'an nto ni tā'an nto nee iña é kuétsi nto. Ka'an ntá'vi ntó iña ta'an ntó ne, na ká'an ntá'vi ña iña nto di, vata koo é ntuvá'a nto. Tsi ñá te nté kaa kaidiá'vi te kanñ nima ñá kaka'an ntá'vi ña, ña e dōo va'á nuu Xuva ko.

¹⁷ Na é ká'an naa Xuva ko kidaá, ña é nani Eliá ne, ñatii vata tsi ntāa o xo'ō. Kanñ nima ñá ka'an ntá'vi ña kidaá é ña kñn dávi ne, uni kuía nté dáva é ña ni kñn kué'en tsi daví san.

¹⁸ Kidáa ne, ka'an ntá'vi xtúku ña é na kñn daví san ne, taxnuu Xuva ko dávi san. Kidáa né, e'nu é tātá ña'a san.

¹⁹ Ntō'o tá'an kó, te iō nto é ntákudana nto itsi é nuu é ntaā í san ne, te tūku ña'a kanantiko koō ñá nto é kuinti'xe xtuku ntó ne,

²⁰ divi ña é kanantiko koō ñá ña é iō kuetsí i, ña é kaika itsi kini kaa ne, na kūtuni ña tsí kanakáku ña ña doxi'í san ne, ñá kunáa ka ña, tsí kada ka'nu iní Xuva ko ni ña, kuān te dōo kue'e kuétsi ña.

Tutu é kuvi ũun e táxnũu San Pedru

Taxnũu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i da mí'i ka ntántoo ña

¹ Xu'u é Pedru u ne, pustru iña Jesúcristú u. Taxnũu u tú'ũn sa'á iña ña é ña te ntóo ñuú mii I, divi ña é ntántoo ñuú Pontú, ni ñuú Galaciá, ni ñuú Capadociá, ni ñuú Asiá, ni ñuú Bitinia,

² ña e nákaxnũu Xuva kō nte dí'na vatā o ntío ña. E tsóo xio Espíritũ Sántũ san nto vata koo é káda ntaa nto é káka'an Jesúcristú ne, vata koo é ntũntoo nima ntó niñi ña. Ñá tē nté kaa na naxnuu viko Xuva ko ntó, na tā'xi ña é kũntoo vá'a nto utén uten.

É ntantétu ō é vā'a

³ Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva ko, divi Uvā Tó'o ko Jesúcristu, tsi dóo ntũntá'vi ini ña kō né, tā'xi ña é kaku xtuku o ntā'a Jesucristu da ntóto xtuku ña é xi'i ña. Dukuān né, kũntóo díní ō é ntantétu o nũu i é vā'a é nĩ'i ko te kúvi.

⁴ Tsi nĩ'i ko uun doméni é ta'xi Xuva ko iña i'xá ña. Ná kant'i doméni san. Vā'a kue'én ne, ñá kunāá ntii dañu ntũvi. É tũvi vā'á iña nto e dukún kan tē xee nto.

⁵ Tsi da xe ntákuinti'xe nto Xuva kō ne, nĩi kue'én ini ña nada'an ña nto vata koo é xee nto mí'i iō tu've é kũntoo nto ni ña. Ta'xi ña é kũtuni nto sá'a ntuvi tē nt'i' ñuxiví sa.

⁶ Dukuān né, kuvi kũntóo díní nto, kuān te ntánto'o nto vevii uun da'na dá iō nuu i e dóo ntii tú'un.

⁷ Káá kuaán san ne, kuān tē ña kaxntíi ntii dañu ntũvi, ntá tsi ntaé'mi ña vata koo é nt'i' un nt'i' nuu i é ña vá'a e ntádaka. Kuān ó kakuvi ni ntó da ntánto'o nto di. Dukuān ó kanti'i nuu i é kini ntáa é ñũ'u nima ntó ne, kutuni te vá'a o ntákuinti'xe nto. Tsi dii dií ka nuu á'vi i é kuínti'xe vá'a nto Xuva kō é vāta kaa kaá kuaán san. Kidáá né, tē kuínti'xe vá'a nto, kuān te ntánto'o nto ne, ká'an Xuva kō tsi dóo vá'a nto ne, ni'i nto dokoñu'u ntuvi tē naínu xtúku Jesucristu.

⁸ Dóo ntio nto Jesucristú, kuān tē vata kiní nto ña. Kuān tē ña kani ntó ña vevii ne, ntákuinti'xe nto ña. Dukuān ne, ñá tē nté kaa díní nto. Ntē ña xee tá'an tú'ũn é ká'an nto nté kaa e díní nto, tsi vata tsi tē ntoo nto e dukún kán vevii.

⁹ Tsi da xe e kuínti'xe nto ne, é nakáku nima nto.

¹⁰ Ntuvi di'na ne, ña é ka'án naa Xuva kō ne, ntáka'an ñá nuu i é vā'á san é nĩ'i nto vevii. Dōo nántuku ña, dōo tsíxe'e ña kuēnta iña i sá'á.

¹¹ Xé'e Espíritũ Cristu é kũtuni ñá nte dí'na nee iña é vé'xi é ntó'o Cristú, ni nũu i é vā'a

é nĩ'i ñá rkontuvi. Dōo dé kuení ña xoo ná'a nto é vii ña sá'á ne, amá nto kuvi di.

¹² Ntá tsi xe'é Xuva kō é kũtuni ña tsi tú'ũn e ntáka'an ñá ne, ñá tē é vā'á mii ña, tsi é vā'á mii ntó. Tsi divi tú'un e ntáka'an ñá ni ntó vevii, ña e ntáka'an ntódo tú'ũn é nakáku ō. Kaxé'e Espíritũ Sántũ, ña e táxnũu Xuva kō nte e dukún kán, é kuān o ntáka'an ñá ne, ñá tē nté kaa ntio ánjē sán kutuni ñá nuu i sá'á.

Kana Xuva ko kō é vā'á kue'en na kuvi o

¹³ Dukuān ne, koo tú've nto. Kuntitō xnto. Ntánĩ nima ntó kũntétu nto nuu i é vā'á san é nĩ'i nto te naínu xtúku Jesucristu.

¹⁴ Vatā ō de i'xa é káde ntaa ne, ñá vii ka nto é ntio nima káni kaa nto, vata ō dé nto kidaá dá vata kutú've nto iña Xuva ko.

¹⁵ Ntá tsi é un nt'i' é vii ntó ne, vii nto é vā'á kue'en, vatā ō de Xuva kō, ña e kána nto.

¹⁶ Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: “É vā'á kue'en kuvi nto, vata tsi ō vá'a mii u”, ka'an ña.

¹⁷ Xuva kō ne, kaito nteé ña kō é un é un o te vā'á o, tē ña vá'a o kade ō; ñá káde ña kuenta xoo ñá'a ō. Tē ntáka'an nto Ũva nto ña ne, kũntoo koñu'u nto dá kanĩ ntũvi e tá'xi ña é kũntóo nto ñuxiví sa.

¹⁸ Ini nto tsi da nakáku ña kō é dóto tsi ntáde o nuu i é ña kaidiá'vi vatā xkoó ini uváta kō, ña intóo kidaá ne, ñá tē diu'un ni ntá'vi ña kuenta iña kō, ntē ña tē diu'un kui'xín, ntē ña te káa kuaan, nté da neé ka nuu i é kanatívi.

¹⁹ Tsi niñi Cristu e dóo nuu á'vi i e ntá'vi ña iña ko. Cristú ne, vata kaa a le'ntu é ña tuví nee kuetsí i, é ña ni kuléntũ, kaa ña.

²⁰ Ntē di'na dá iñi ntũ'u ñuxiví san ne, dē kũ've Xuva kō é kuān koo kuvi ña. Ntá tsi dá nté ntuvi sa'a dá dokó sa nt'i' ñuxiví sa ne, taxnuu Xuva ko ñá é vā'á tsi mii ntó.

²¹ Tsi kuenta iña ñá ne, ntákuinti'xe nto Xuva kō. Tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ñá ne, xé'e ña e dóo ka'nu ña'a kúvi ña, vata koo é kuínti'xe nto Xuva kō, vata koo é kũtuni nto tsi nta'a ña vé'xi é un nt'i' é vā'á iña nto.

²² É ntũntoo nima ntó e kuínti'xe nto é nuu e ntaa i. Vevii ne, nĩi kue'én ini nto na kuñima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Dukuān né, koo ntii ntó é kuñima nt'i'xe nto ta'an nto kanĩ nima nto.

²³ Tsi e nĩ'i nto ntuvi xéé iña nto é vata kaa te ũvi íto káku nto. Ntá tsi ña te kuenta iña uva nto ña é xi'i e káku nto ve, tsi divi tú'ũn Xuva kō é kántito ntii dañu ntũvi.

²⁴ Tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Un nt'i' nt'i' ña'a sán ne, vata ntáa xuku ntáa ña.

E dóo nuu á'vi i iña ña vevii ne, vata ntáa laa xuku ntáa.

Kaxi'i dií xuku i sán ne, kanakó'xo laa i,

²⁵ ntá tsi tú'un Xuva kō ne, kutūví ntii dañu ntūvi,
ka'an. Tū'ún tsikán ne, ðivi tū'un é vā'a e ntáka'an ntódo ña ni ntō.

2

¹ Dukuān ne, ñá víi ka nto nté uun ká nuú i é kīni kaa. Ñá kaní nta'ví ka nto ta'an nto. Ñá te ūvi nuu i víi nto. Ñá ku kune'ú iní ka nto. Ñá ká'án ka nto é kīni kaa iña ta'an nto.

² I'xa é dā ve káku ne, dóo kanantukū é tsitsi. Kuan koo nantūku nto tú'un Xuva kō dí, ðivi tú'un é vā'á kue'en. Kuān koo kue'nu nto da nté nāni'i kué'en nto ntuví va'á iña nto.

³ Tsi é ĩni ntó ve e dóo va'á Xuva kō.

Cristú ne, vata kaa xuu é kántito kaa ña

⁴ Kí'xi etsin nto Cristu vé, ðivi ñá é vata kaa xuu é kántito kaa ña. É nakuítá ña'a san xúu san, ntá tsi Xuva kō né, ðivi xúu é nakaxnúu ña, e ña te nté kaa nuu á'vi i kuenta iña ña.

⁵ ðivi ntó né, vata ntáa xuu é kántito ntáa nto ði. Kué'le ntó é víi Xuva ko ni ntó vata koo é kūvi nima ntó vi'i ña. Ta'xi ña é víi ntó dutu ñá ði, vata koo é kue'é nto ña doméni ntuví iña nto vata o ntío ña. Kí'í ña doméni nto, tsi ntuvá'a nto ni ña kuénta iña Jesúcristu.

⁶ Tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Uun kaa xuu e xtúvi ú ñuú Siuún ne,
uun xuu é nakaxnúu i é kodo nūu,
uun xuu e dóo nuu á'vi i.
Xoo é kakuinti'xe i ne,
ñá kuntá'xa iní ña kuenta iña i,
ka'an.

⁷ Dukuān né, ntó'o e ntákuinti'xe ntó ña ne, ñá tē nté kaa va'á ña, kuini nto. Ntá tsi ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i ña ne, nto'o ña vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Xúu é nakuíta ña ntáde va'á vi'i san ne, ðivi kúvi xuu ódo nūu éti vi'i san, ka'an.

⁸ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Naki'í ña'a san xúu san ne,
ntava ntodó ña,

ka'an. Tsi ntava ntodó ña tē ña kuinti'xe ña tú'un Xuva kō. Tsi kuan o de kú'vê ña é kōo.

⁹ Ntá tsi ðivi ntó ne, ña'a é nakaxnúu Xuva ko kúvi nto. Dutu iña rei kúvi nto ne, uun tatá ña'a é ntúntoo nima i kúvi nto, tsi ntáduku ntée nto Xuva kō. Kuān ó ni ntó vata koo é ká'an nto tsi dóo vá'a o é Xuva kō tsi e nátavā ñá nto mí'i e dóo neé san ne, da tsóo ña nto mí'i e dóo vá'a kaxi'í nuu mí tuví ña.

¹⁰ Di'na ne, ñá tē nee ñá'a nto, ntá tsi vevíi ne, ña'a Xuva ko ntó. Di'na ne, xoxó ña'a é kantunta'ví ini ña nto, ntá tsi vevíi ne, kantunta'ví ini Xuva ko ntó.

Kada tsiñu nto iña Xuva ko

¹¹ Ení ko e dóo ntio kó nto, vata ntáa ña tuku ñuu ntáa nto, é vata te vē'xí taan xnto ñuxiví sa. Dukuān ne, kaikán u nto tē ña víi

nto é kīni kaa é ntio kúñu ntó é kanāa nté nima nto.

¹² Vá'á koo víi nto dá ntoo nto mé'ñū ña'a, ña e ñá ini Xúva kō. Dukuān né, kuān te ntáka'an kīni ña iña nto vevíi tsi ña te vá'á ó de nto ne, ntá tsi kīni ña tsi ntáde nti'xe nto é vā'a. Kídáa né, te vē'xí Xuva kō é vēxkada kú'vê ñá ne, ká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹³ Kuenta iña Tó'o ko Jesúcristu ne, kuiko ñu'u nto ūn ntí' ntí' ña uve da neé ka tsiñu, kuān té ña tsiñu na'nu i, tsi ðivi ñá é odo nūu ña,

¹⁴ o kuān té ña tsiñu i san é kataxnūu ña. Tsi ðivi tsiñu ña é kué'é ña na ntó'o ña ntáde é kīni kaa sán ne, ó é ká'an ña e dóo vá'á ó de ña ntáde ntaá san.

¹⁵ Ntio Xuva kō é kuān koo víi nto vata koo é ña kuvi ka'an ntée ña tuntú san nto, ña é dotó tsi ntáka'an.

¹⁶ Kuān té xoxó ka taxnuu i nto nté koo víi nto, ntá tsi ña ku dotó tsi víi nto é kīni kaa, tsi víi nto é vá'á vata tsi ó de ña ntáde tsiñu iña Xuva ko.

¹⁷ Kuiko ñu'u nto ūn ntí' ntí' ña'a san. Kuinima nto un ntí' ntí' ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kuiko ñu'u kué'en ntó Xuva kō. Kuiko ñu'u ntó ñá odo nūu san.

Koto nto nté o ntó'o Cristu

¹⁸ Nto'o e ntáde tsiñu nto ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntó. Kuān te vá'a ña'a ña ne, ntántunta'ví ini ña nto, kuān te dóo diin ñá ne, ntá tsi kuiko ñu'u nto ña.

¹⁹ Tsi kaka'an Xúva kō tsi vá'á ó te kutíi ó é nto'o ko kuénta iña nuu i é ña te kuétsi ko, tē ntáde ntaa o e ntío ña.

²⁰ Te ni'i nto é nto'o nto te víi nto é kīni kaa ne, ¿va dóo ntu nuu á'vi nto e kūtíi nto é ntó'o nto iña kuétsi nto san? Ntá tsi te kūtíi nto nto'o nto kuenta iña nuu i é vā'a é edé nto ne, tsikán é nuu á'vi i, kuini Xuva kō.

²¹ ðivi tsi tsiñu kána Xuva ko ntó é víi nto. Ini nto nté o ntó'o Cristu kuenta iña nto. Dukuān ne, nāñē'e ñá nto nté koo víi nto vatā o dé ña. Kuān tsi koo víi nto ði.

²² ðivi ña ne, nté uun ito ña ni ide ña é kīni kaa; nté uun ito ña ni eni ntá'vi ña ña'a.

²³ Dā ka'an kīni ña'a san ni ñá ne, ñá ni nantiko koó ña nté uun é kīni kaa. Dā ntó'o ña ne, ñá ni ká'an ñá te ntaa ña. Ntá tsi ntáda ña kuenta ntá'a Xuva kō, ña e dóo ini é xntékú kú'vê va'a.

²⁴ Mii ña ído ña kuétsi kō kúñu ñá dá xi'i ña ntíkā krusi kan vata koo é ña vii ka ó é kīni kaa, tsi víi o da mii é vā'a. ðivi ña ni'í kuí'í ña vata koo é ntuvá'a nto.

²⁵ Tsi di'na ne, ntaika xaa nto vata ntáa le'ntu, ntá tsi e ntíko koó nto mí tuví paxtu ntó, ña kanada'an nima nto.

3

Nté koo víi ña e éni vi'i

1 Dukuān dí, ñadi'í, kuiko ñu'u ntō xī nto, vata koo te íō ña é ña ntákuinti'xe i tú'un Xuva kō ne, nakaku ña, kuān te nté uun tú'un ña ni ka'an ntó ni ña, tsi dóo vá'a o ntáde nto utén uten.

2 Tsi ini ña tsi dóo vá'a ó de ñadi'í ñá, tsi dóo koñu'u ña.

3 Ña te e ntántukutu ntō né, ntē ña te dóo vá'a o ntánekin nto díki nto, ntē ña te kiti e kúvi kaá kuaan kañu'u nto, ntē ña te dú'nu e dóo vá'a kue'en.

4 Tsi é nuu xū'ú nima ntó kán, e dóo vita ini nto, e dóo ñikādín nima nto. Tsi kán e díi ka nuu á'vi i nuu Xuva ko, tsí diví é ña te kánatívi kue'en.

5 Tsi kuan ó dé ñadi'í va'á san kídaā dí, ña ntákuinti'xe i Xuva kō. Edé ntaa ña e ntáka'an xí ña,

6 vata ó dé ntaa Sárā san é káka'an Ábraan. Kaka'an ñá tsi tó'o ña ña. Divi ntō ne, i'xá ña nto te víi nto é vá'a ne, nté uun nuu i ña te ntaú'vi nto.

7 Divi ntō dí, ñatií, kuenta víi nto ñadi'í nto, tsí ña túvi ntíi ña vatá ó iō ntíi nto. Kuiko ñu'u nto ña, tsí dadíi tsi ni'í nto ntuví va'á ña nto ni ña nta'a Xúva kō. Kuān koo víi nto vata koo é ña te neé kadi nuu i tē ntáka'an ntá'vi nto.

Ña e ntánto'o i e ntáde é vá'a

8 Uun ká xtuku nuu i ká'an ú ni ntō. Kuédadíi tsi nima ntó, un ntíí ntíí nto. Na káxnúu nto ta'an nto nee iña e ntánto'o ña. Na ntuntá'vi ini nto ta'an nto. Kuinima ntó ña. Ná víi ka'nu nto ni ña.

9 Tē ntáde ña'a san é kini kaa ni ntō ne, ña nantíko koō nto é kini kaa sán dí. Tē ka'an kini ña'a san ni ntō ne, ñá ku ká'an kini nto ni ña, tsi vá'a koo ka'an ntó ni ña. Tsi kána Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é vá'a.

10 Tsi uve na'a kaká'an tú'un Xuva kō: Tsi xoo ñá'a é ntio ña e dóo vá'a koo kuita ntí'xin ntuví iña ñá ne,

kuenta na víi ña é ña ká'an ña é kini kaa, é ña kaní nta'ví ña ta'an ña.

11 Na xtuví mii ña é víi ña é kini kaa ne, na víi ña é vá'a.

Na nantukú ña nté koo kuntoo vá'a ña ni tá'an ña.

12 Tsi kainí Xuva ko xōo é vá'a ña'a ne, katekú ña te káka'an ntá'vi ña ni ña, ntá tsi ña ncho kini ña xoo é kini ntáa i, ka'an tú'un Xuva kō.

13 Xoo ntu kuvi víi i ni ntō é kini kaa te dí mii tsi nuu í é vá'a ntáde nto?

14 Ntá tsi te ntó'o nto kuān te ntáde nto é vá'a ne, kuntōo díni nto. Ná ku dá vá'a nto tē xoo ña'a nau'vi ñá nto. Ntē ña kutsú'un nto kuenta iña ña.

15 Tsi kini vá'a ntó nima nto tsí Cristú ne, díi ka ka'nu ña. Divi ña e Tó'o kō. Koo tú've nto nté koo ka'an ntó ni da xōo ka ña'a te

tsíxe'e ña ntō nté kui kuínti'xé nto. Ntá tsi ña víi ka'nu nto. Kuiko ñu'u nto ña.

16 Vá'a koo víi nto vata koo é díni kunuū nima nto. Kidáā né, tē ka'an kini ña'a san iña nto da ntáde nto é vá'a e ntákuinti'xe nto Cristú ne, divi ña ne, kuka'an nuu ña.

17 Tsi díi ka vá'a ó te nto'o kō da ntáde ó é vá'a san naa i é nto'o kō da ntáde ó é kini kaa sán, te kuan kōo é ntio Xuva kō.

18 Tsi mii tsí Cristu ntó'o ña dá xi'í ña é uun ito tsi kuenta iña kuétsi kō. Divi ña é ña tuvi kuétsi ña ne, xi'í ña kuénta iña ko xo'o é iō kuétsi kō, vata koo é k'ín ni'í ña ko nuu Xuva ko. Xí'í kúñu ña, ntá tsi nima ñá ne, ntóto xtuku.

19 Dukuān o ñé'e ña, ixka'an ntódo ña mí'i ñu'u kutú nima ña é xi'í san.

20 Ña tsíkán ne, ña intóo kídaā é ña ni kuínti'xe i, kuān te kutí Xuva kō intétu ña ña ni dukuān de vá'a Noeé san tun ntóo ka'nu san. Úna ña'a kudii nakáku ña é ñu'u vá'a ña ini tun ntóo san dá nakuntéku teni nú ntute kán.

21 Kuan kōo vevíi ne, ntántada náa o iña ña é nakaku mé'ñu ntute san, tsí nakáku o te ítsi ntute ó. Ná tē tsi kúñu dentu kō é ntuntoo, tsí nima ko é ntúvá'a ni Xuva kō kuenta iña Jesúcristu, divi ña e ntóto xtuku ña dá xi'í ña.

22 Kúntāa ña e dukún kan vé ne, tuví ña díni kua'a Xuva kō. Doo ntaiko ñu'ú ánjé san ñá, ni ñn ntíí ntíí ña odo núu san.

4

Kada tsiñu o vatā o tá'xi Xuva kō é kúvi víi o

1 Tsi dúkuān né, vata ó ntó'o Cristu ni kúñu ña ne, kuan koo kadā kuení nto tsí kuvi víi nto é ntó'o nto dí. Tsi xoo ñá'a e ntó'o ña ni kúñu ña ne, é xtuví mii ña é víi ña é kini kaa,

2 vata koo e dá ntōo ká ña ñuxiví san ne, ñá víi ka ña é ntio kúñu ña, tsi víi ña é ntio Xuva kō.

3 E xée ntuví e tsoo mii ntō é edé nto vatā o dé ña'a sán dí, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō. Tsi é un ntí'í é kini ntáa ntáde ña. Ncho kada xení ña ni ñadi'í. Ntáde k'í'vi ña. Da mii kue'en tsi dodíni ntáde ña. Dōo ntáxi'í ña. Ntaínúu ini ña tuku xuva ña e ña ntío kue'en Xúva kō.

4 Dá kúdu'va ña e ñá ncho kuve ta'an ká nto ña e ntáde ña nuu i é kini ntáa ne, ntáka'an kini ña iña nto ve.

5 Ntá tsi nakué'e ña kuenta ntá'a Xuva kō nté o dé ña. Tsi Xuva ko xntékú ku've ña iña ñá ntantíto ni ña é xi'í san.

6 Dukuān ne, ká'an ntódo ña tú'un va'á san ni ña é xi'í san dí vata koo é kúntíto ña kuenta iña Xuva kó, kuān te ni'í kúñu ña é ntó'o i.

7 Dóko sá ntí'í un ntíí ntíí nuu í ve. Dukuān né, kadā kuení va'a nto. Diin diin tsi kúntōo

nto vata koo é kũvi ka'an ntã'ví nto kanĩ nima nto.

⁸ Uun nuu i e díi ka va'a é vii ntó ne; dóo kuinima ntó ta'an nto utén uten. Tsi te kuinima kó ta'an kó ne, kada ka'nu iní o ni ña, kuån te dóo iõ kuetsi ña.

⁹ Ñá ku dē víni nto vi'i nto é kutũvi ta'an nto.

¹⁰ Tsi e tá'xi Xuva ko tsiñu é vã'a é vii o é un é un ò. Na vii ó tsiñu é vã'a san é vã'a ta'an ko vatã ó de ña ñu'u nta'a i tsiñu na'nu é xe'é Xuva kó.

¹¹ Xoó ña'a é kãka'an ñá ne, na kã'an ñá vata ò xe'é Xuva kó é kã'an ña. Xoó ña'a é kaxntii ña tá'an ña ne, na kóo ntii ña vii ñá vata ò xe'é Xuva ko ntii ñá é vii ñá, vata koo é da nēé ka é vii ó ne, ká'an ñá'a sán tsi dóo va'á Xuva ko ni i'xã ñá Jesucristu. Ká'an ò tsi dóo va'á ña. Na kadã kũ'vé ka ña é un ntĩ'i ntii dañu ntũvi. Kuan tsi koo na kóo.

É nto'o kó é kuntũkin ó Cristu

¹² Ení ko e dóo ntio kó nto, ñá ku kadã kuení nto te ñu'u nto mé'ñu ñu'u é kaĩ'xi san é kaĩto nteé Xuva ko ntó.

¹³ Ñá ku da kudũ'va nto, tsi dñi koo kuntõo nto e ntãnto'o nto vata ò ntó'o Cristu, vata koo é díi díi ka diní nto ntuvi tē naĩnu xtũku ña, tē ntii dítõ ña é kãxi'í nuu ka'nu ña.

¹⁴ Te kã'an nteé ña'a san nto tsi ntãkuinti'xe nto Cristu ne, dóo diní nto tsi Espíritu Xuva kó e dóo va'a vexkũtũvi ñá ni ntó.

¹⁵ Ío ña'a ne, ntãnto'o ña e é'ni ña ña'a ne, ò du'u ña ne, o dé ña é kĩni kaa ne, ò kini nuu ña iña ña'á san. Nta tsi ña kuån koo vii nto.

¹⁶ Ntã tsi te xoó ña'a ntãnto'o ña e ntãntĩkin ñá Cristú ne, ñá kũka'an nuu ña. Tsi nakué'e ña sinti'ávi nta'a Xuva kó é xe'é ña é kuån koo nto'o ña kuenta iña ña.

¹⁷ E xée ntũvi é xntekú kũ'vé Xuva kó. Te dñ'na xo'o xntekú ku'vé ñá iña kó ne, çnté koo vii ña ni ña'a san, ña é ña ntãkuinti'xe i tú'un Xuva kó?

¹⁸ Tē dá kuetsi ntãnakáku ña é vã'a san ne, çnté koo kuvi nĩ ña ntãde é kĩni kaá san, nĩ ña é iõ kuetsi i san?

¹⁹ Dukuån né, divi ña e ntãnto'o ña tsi kuån o ntio Xuva kó é vii ñá ne, ñá kóo da'na é vii ña é vã'a. Na ntãda ña kuentá nima ña nta'a Xúva kó, ña é ede vã'a ña, ña e nté uun ito ña tsoo mii ña ña.

5

Itsi iña ña ntãkuinti'xe i

¹ Vi'a ve ne, ncho kué'e ú itsi iña ñáta, ña odo nũú iña nto. Xu'ú ne, ñatã ú di ne, iní u nté ò ntó'o Cristú ne, dadĩ tsi ni'í ko ni ntó é vã'a é tá'xi ña ko te naĩnu xtũku ña.

² Kuenta vii nto ña e tá'xi Xuva ko nto vatã ó kade paxtũ san kuenta a le'ntu ña. Ñá te kué'e kuetsi ña nto é vii nto, tsi dodĩni nto vii

nto. Ñá tē é diu'un ntio nto, tsi kanĩ nima ntó vii nto.

³ Ñá ku vii nto tó'o ña'a, ña e ntãde nto kuenta, tsi nañ'e ntó ña nté koo vii ña vatã o ntãde nto.

⁴ Tē ntii dító paxtu ñá odo nũú san ne, ní'í ntó doméni e dóo va'a é ña kant'í'i.

⁵ Dukuån dí, na kuetsi, kuiko ñu'u nto ñata, ña odo nũú san. Un ntii ntii ntó ne, ñá vii ka'nu nto ni tá'an nto. Tsi uve na'a tú'un Xuva ko kãka'an:

Ñá kaxntii Xuva ko ña'a, ña e ntãde na'nu iña mii i, tsi kaxntii ña ña ntã'vi, ña é ña ntãde na'nu san,

ka'an.

⁶ Ntã'vi tsi koo vii nto nuu Xuva ko, ña e dóo ntii iní í, vata koo é kada ka'nu ña nto tē xee ntũvi.

⁷ Da nēé ka nuu i e ntãdē kuení nto ne, ntada nto kuenta ntã'a ña, tsi divi ña kade ña nto kuenta.

⁸ Ntítõ vii nto kuntõo nto. Koto nto tsi é ña vã'ã sán ne, kanãa ntée nto vatã ó de ñaña, kiti kakachu'u ntãá é kaika ti kanantuku tĩ nee iña é kã'xi ti.

⁹ Ñá vii nto é ntio i, tsi kuinti'xe vã'a nto Xuva kó. Tsi iní nto tsi dadĩ tsi ntãnto'o ta'an nto dá kanĩ ñũxivi sa.

¹⁰ Ntã tsi tē kũvi é ntó'o kudii nto ne, Xuva ko tá'xi ña é kuinti'xe kue'en nto. Tá'xi ña é kũtíi nto é un ntĩ'i. Tá'xi ña é kũtu've vã'a nto nee iña e ntãkuinti'xe nto, tsi divi ña e dóo va'á ña. E kãna ña kó é nĩ'í ko é vã'a nta'a Cristú ne, ntavã'a ña nto.

¹¹ Ká'an ò tsi dóo va'á ña, tsi kuvi vii ña é un ntĩ'í ntii dañu ntũvi. Kuan tsi koo na kóo.

¹² Nta'a ení ko Silvanu, ña e dóo de ntaa, kuĩni ko, de vã'a ú tutú sa'a vata koo é tá'xi kudii u nto itsi, vata koo é kã'an u ni ntó tsi sã'ã é nuu é ntaã i iña é vã'a e tá'xi Xuva ko kó. Itsi sã'ã tsi kuntĩkin nto.

¹³ Ña ntãkuinti'xe i, ña ntõo ñuú Babiloniã ne, taxnũu ña ntiusi nto. Dadĩ tsi nakaxnúu Xuva ko ña ni ntó. I'xá ko Marcú ne, taxnũu na ntiusi ntó ñi.

¹⁴ Nanume nto ta'an nto é kuinima tá'an nto é nuu é ntaã i.

Vã'a vã'a tsi koo kuntõo nto, un ntĩ'í kue'en dú'va nto, tsi ntãduku nténe nto Cristu.

Tutu é kuvi ũvi e táxnũu San Pedru

Taxnũu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i

¹ Xu'u é Simuun Pedrú u ne, kade tsiñu ú iña Jesúcristú ne, pustrú u iña ña. Taxnũu u tú'ũn sa'á iña nto, tsi é nĩ'i nto é dadĩi kuinti'xe nto nĩ kó, tsi dóo vá'a ó de Xuva ko ni Jesúcristu, ña é nakáku kó ne, ñá káde ña kuenta xoo ná'a o.

² Díi díi ka kue'e na tá'xi Xuva kó é vā'á iña nto, é kuntōo vá'a nto, tsi ini nto Xuva kó ne, ini nto Tó'o ko Jesuú di.

Nte ntáa ña ntákuinti'xe i

³ Tsi dóo ntii ini Xuva kó né, ta'xi ña kó é un ntĩ'i é kantio kó é nĩ'i ko ntuví va'á iña ko, é un ntĩ'i é kantio kó é vii o é vā'á, tsi ini o ña. E kána ña kó, tsi dóo ka'nu ña ne, dōo va'á ña di.

⁴ Dukuān ne, e tá'xi ña ko xũ'u ña é vii ñá nuu i e dóo ka'nu, nuu i e dóo nuu á'vi i, vata koo é ntuvá'a nima ntó vata kaa mii ña, te xtuví mii nto é kánatívi ñuxiví san é ntio nima kini ntáa nto.

⁵ Dukuān né, di'na na kuinti'xe nto ne, kidáa né, kanĩ nima nto vii nto é vā'á di. Kidáa né, nakuá'a ká nto vata koo é kutu've nto iña Xuva kó di.

⁶ Ná vii ka nto vatā ó ntio nima kini ntáa nto. Na kúti nto é un ntĩ'i né, kunuu ini ntó Xuva kó.

⁷ Kuinima ntó ta'an nto, ña kuinti'xe i sán ne, kuinima ntó da xóo ka ña'a di.

⁸ Tē ini nto nuu i sá'a ne, kuān koo vij nto utén ne, kunuu á'vi ntuví iña nto. Ná tē é ntaā i é Ini nto Tó'o ko Jesúcristu.

⁹ Xoó ña'a, ña é ña káde nuu i sá'a ne, vata kaa ña kuāa kaa ña, vata kaa ña é ña káxi'i va'á nuu i. É kúnaá ini ña tsi é ntuntoo nima ñá kuétsi é edé ña kidaā.

¹⁰ Dukuān né, ta'an ko, díi díi ka ntukũ nuu ini nto é kütuni vá'a nto tsi nuu é ntaā i é nakaxnũu Xuva ko ntó, e kána ña nto. Te kuān koo vii nto ne, ñá kō'xó ntéé ka nto nuu i é kini kaa.

¹¹ Kidáa ne, ña kada vini kué'en tsi Xuva kó é kĩ'in nto mí kadē kú'ue Tó'o ko Jesúcristu, dávi ñá é nakakũ ñá ko, ntii dañu ntũvi.

¹² Dukuān ne, nguentúvi nanu'u u ini nto nuu i sá'a, kuān te é ini nto, kuān te ntákuinti'xe vá'a nto é nuu é ntaā i e téku nto.

¹³ É vā'á, kuiní ko, é ká'an ka u é naka'an ntó sá'a, dá tuví ka u ñuxiví san.

¹⁴ E tá'xi Tó'o ko Jesúcristu é kütuní ko tsi ña na'á ka kutúví u ñuxiví sa.

¹⁵ Dukuān ne, kaxio ntii u é nakuá'a vá'a ú nto sá'a vevíi, vata koo é naka'an nto nũu i sá'a rkontuví dá xoxó ka u.

Iní nti e dóo ka'nu Cristu

¹⁶ Tú'un é nañe'é nti nto kuenta iña i é naĩnu xtúku Tó'o ko Jesúcristu é ña te nté kaa ntii ini ñá ne, ñá te ni tává diki mii nti, tsi ini nti ntuxnúu mii nti Tó'o kó e dóo ka'nu ña'a ña.

¹⁷ Tsi xé'e Xuva kó e dóo va'á iña ña, é kuiko ñu'u o ña. Tsi díto nte e dukún kan vē'xi tatsin Xuva ko, kaká'an, "Sá'a I'xá mii ko e dóo kakuinimá ko, e dóo diní ko ni ñá", ka'an.

¹⁸ Ntĩ'i ne, tēkú nti tatsín san é vē'xi nte e dukún kán, tsi dadĩi ntoo ntí ni ñá rki uku kuikó san.

¹⁹ É kütuni ko tsi nuu é ntaā i é ntáka'an ná'a san kidaā, ña é ka'an naa Xuva ko. Vá'á ó te vii ntó kuenta tú'ũn e ntáka'an ñá san, tsi vata kaa ñu'u é káxi'í nuu mí nēé san é dá nté xēe ntũvi tē naĩnu xtúku Cristu é nāxi'í nuu ña nima nto.

²⁰ Ntá tsi di'na kantio é kütuni nto tsi tú'ũn é ũve na'a kaká'an Xúva ko kuēnta iña nuu i é kúvi ne, ñá te da xóo ka ña'a ni tává diki mii ña.

²¹ Tsi ña é ká'an naa Xuva ko kidaā ne, ñá te diki mii ña ni tavá ña é ntáka'an ña, tsi Espiritú Sántu san nañe'e ñá ña nté koo ka'an ña.

2

Ña'a, ña e ntánañe'é dovete (Judas 4-13)

¹ Ntá tsi kidaā ne, xió ña'a e táva diki mii ña é ká'an ñá dovete ne, kuān koo vii ña'a san ni ntó di. Nakuá'a ña nto tú'ũn é ña te tú'un Xuva kó. Nakuá'a xu'ú ñá nto nchú'un veté é kaído doxi'i. Ká'an ña tsi ña te Xuva kó ña é nakakũ ña. Ntá tsi kantí'i tsi nakúnaá mii ña kũnu ña.

² Ná te da díi ña'a kuntúkin ñá ña é vii ña é kini kaa vatá ó de ña di. Kuenta iña ñá ne, ká'an kini ña'a san iña itsí va'á san.

³ Dóo ntio ña diu'ũn ne, nañe'e ñá nto tú'ũn é kúdií dovete vata koo é kukuika ña kuenta iña nto. Ntá tsi nte éma tsi ió tu've é ntó'o ña. Ña ná'a ka dá nĩ'i ná doxi'í san.

⁴ Ná ni de ka'nũ ini Xuva ko nĩ ánjē san é ede é kini kaa, tsi nakuíta nuu ña i dô'vi kan mí nēé kue'en, mí ku'un kutu dá nté xēe ntũvi é xntékú kú've Xuva ko ũn ntĩ' ntĩ' ña'a.

⁵ Ná ni ntuntá'vi ini ña ñatá, ña intóo kidaā di. Mii tsi Noeé san é ká'an ntódo ña tú'ũn va'á san di. Ntáda ña xaa é un ntĩ'i, vata koo é ná nāxntekũ ñá ntute é nakúntéku teni dá kanĩ ñuxiví san, mi ntántoo ña kini ntáa san.

⁶ E'mi kue'en Xúva ko ñuú Sodomá, ni ñuú Gomorá di. Ntáda ña xaa é un ntĩ'i, vata koo é na kini ña kini ntáa san nté koo nto'o ña di.

⁷ Ntá tsi nakáku ña ña é naní Loó san, tsi dóo va'á ña'a ña. Dōo u'vi kúvi ña tsi dóo ntáde xení ña'a san.

⁸ Dóo dutsi kuíni ña ntáduku ntée Xuva ko san dā ini ña nté o de ña ñuú ña, da téku ña é dóo ntáka'an kíni ña'a san. Nté é má tsi ña ni ntio kué'en ña nté o de ña ntántoo ni'i ña.

⁹ Ini Xúva kō nté koo nakáku ña ña ntáduku ntée ña da ntánto'o ña. Ini ña nté koo kué'e ña é ntó'o ñá kini ntáa sán di dā nté xēe ntúvi é xntékú ku've ñá ña'a san.

¹⁰ Dií dií ka kué'e ña é ntó'o ña ntáde e ntáka'an nima kíni ntáa ña, iña ña é ña ntaíko ñu'u ña odo núu iña ña. Nā tē ntákuka'an nuu ña; ntáde ña da nēé ka nuu i é ncho vií ña. Ntē ña ntaú'vi ña é ká'an ntee ña ña é odo núu e dukún kán.

¹¹ Ntá tsi mii ánjē sán ne, kuān te dií ka ntii iní ñá ne, kuān te dií ka kuvi vií ña ne, ntá tsi ña te ntáka'an ntée ña ña nuu Xuva ko.

¹² Ntá tsi ña kuān ntáa sán ne, vata ntáa kiti é ña tuvi nēe ntáde kuení ti ntáa ña. Ntáde ña vata tsi káan iní ña. Kiti sán ne, ntánakaxa ti ne, da ntátiin ña ti ne, da ntaé'ni ñá ti. Kuan ntáa ña di. Tsi ntáka'an kíni ña nuu i é ña ntákutuni vá'a ña ne, kuān tsi koo kuví ña di vatá ó kaxi'i kiti san.

¹³ Ntó'o ñá dí vatá tsi ó nánto'o ña ña nguú san. Dóo diní ntóo ña vatá tsi káan iní ña, da nēé ka tsi ura. E dóo dentu ña. É kuíni ña e ntáde ña doka'an ne, dóo diní ña ntaéni nta'vi ña nto da ntaé'xi dadii ña ni ntó.

¹⁴ Da xóo ka ñadī'i ntaíni ña ne, ncho kini dikí ña ña. Nā kantā'á ña e ntáde ña é kíni kaa. Ntáde ña vatá koo é kuntikin ña'a san ña, ña é vatá kutú've vá'a i iña Xuva ko. É kūtú've ña é kī'i ña da nēé ka nuu i é ntio ña. Ntá tsi dóo ni'i ña é ntó'o ña nta'a Xuva kō.

¹⁵ Xtuvi mii ña itsí va'á san ne, dá dotó tsi ntaíka ña. Ntáde ña vatá o dé Balaan, i'xá Beu, ña e dóo ntio i é ní'i diu'un dá edé ña é kíni kaa.

¹⁶ Ntá tsi uun buru de tí ti ni ña kuēnta iña kuétsi ña. Kuān té ña kuvi ká'an búru sán ne, ntá tsi ní'i ti tatsin ñá'a, kaka'an ti é ña ku dé ka ña é kíni kaa.

¹⁷ Ña kuān ntáa sán ne, vata ntáa pusu é itsi núu ntáa ña, vata ntáa viko é kue'en ni'i tatsin. Ní'i ña é ntó'o ña ntii dañu ntuvi dá kuntóo ña mí dóo nēé kue'en, e xtúvi tu've Xuva ko iña ña.

¹⁸ Tsí da dotó tsi ntáka'an ñá nuu i é dóo na'nu ne, ntáde ña é kō'xó ntēé xtuku ña'a san nuu i é kíni kaa, ña é dá vé kii nteé xio ta'an ña e ntáde é kíni kaa san.

¹⁹ Ntáka'an ñá ni ñá'a san tsi kuvi kaka xaa ña ve, ntá tsi ntáde tsi mii ñá é káde tsiñu ña iña i é kíni kaa san. Tsí da nēé ka nuu i é kuvi vii ni uun ña'a ne, diví é kúvi tó'o ña.

²⁰ Te xtuví mii ña nuu i é kíni kaa é ió ñuxiví san te ini ña Tó'o ko Jesúristu, ña é nakáku kō ne, ntá tsi te kíni nuu xtúku ña nuu i é kíni kaa sán ne, te kúvi vii é kíni kaa san ni ñá ne, da dií dií ka nta'vi de ña é vata kaa di'na.

²¹ Dií ka vá'á ó tē dí ña ni iní kue'en ña itsi vá'á san é xtuví mii ña da rkontúvi é ini ña tú'un Xuva kō é nakuá'a ña'a san ña.

²² Kuan kōo kúvi ni ña vatá xkoo ka'an ñá'a san: “Kanakaná'xi xtuku tíná san e ntú'xen ti. Kanakutsi o kútsin san ne, ntá tsi kanakunúu nto'o xtuku ti ntó'xo san”, xkoo ka'an ñá'a sán di.

3

Nainu xtúku Tó'o kō

¹ É uvi Ito táxnúu u tú'un san iña nto, ení ko e dóo ntio kó nto. É uvi ito kaka'án u ni nto sá'á vatá koo é kuntitō nto é kadā kuení va'a nto.

² Nanú'u ntó iní nto nté ó ntáka'an ñá'a, ña é ka'án naa Xuva ko kídaa, ni tú'un e xtúvi Tó'o kō, ña é nakáku kō, é nañ'é ñá kō.

³ Di'na kutuni va'á nto sá'a: tē xee ntúvi é dokó sa ntí'i ñuxiví san ne, kí'xi ña'a ña é narkintēé Xuva kō, ña é dotó tsí vii é ntio nima kíni ntáa i ne,

⁴ ká'an ña: “¿Ntē ntu ó kúvi ni tú'un é káka'án Cristu é nainu xtúku ña? Un tsi nte dá xi'i úvata ika kō né, kuan tsí ó kakuvi vatá ó kúvi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñuxiví sa”, koo ka'an ña.

⁵ Ña kuān ntáa sán ne, ñá ntio ña kutuni ñá tsi nté ntúvi di'na xtúvi Xuva kō é kōo e dukún kan ni ñuxiví sa. Nté iní ntute kan vè'xi ne, mé'ñū ntute san túvi di.

⁶ Ntá tsi ntute san kúvi ide é nakunáa ñuxivi e itúvi kídaa dá nākuntéku.

⁷ Ntá tsi xtúvi xtuku Xuva ko, káka'an ña tsí e dukún kan ni ñuxiví sa é ntóo veví ne, é natsoo va'a ña é ká'mi ña ntuvi dá xntékú ku've ñá iña ña'a, ntuvi dá nantí'i ña ña'a, ña é ña ni kuintí'xe i ña.

⁸ Ñá ku kúnaa ini nto sá'a, ení ko e dóo ntio ko, tsi é uun ntuvi ne, vata kaa uun míl kuíá, kuíni Tó'o kō ne, uun míl kuíá ne, vata kaa uun ntuvi, kuíni ña.

⁹ Ña te kanakuí Xuva kō é káda ntaa ña tú'un e tá'xi ña xu'u ña. Ió ña'a sán ne, kuān o ntáde kuení ña. Ntá tsi Xuva kō ne, kantétu ña kuenta iña nto dá kuí dá kuí tsí, tsí ña ntio ña é kúnaa nté uun ña'a. Ntío ña é natívi iní un ntíi ntíi ña'a san kuétsi ña.

¹⁰ Ntá tsi xee ntute te véxkada kú've Tó'o ko ñuxiví sa. Da nēe ini tsí kō nainu ña vatá kaa uun ña du'u. Kíddá né, uun ito tsi ntí'i e dukún kán é dóo donchu'vi koo kañú'u ne, uun ito tsi koko kue'en da nēé ka ntí'i é ió ñuxiví sa di.

¹¹ É ini o tsí kuan koo kuvi ní é un ntí'i né, ¡dukuān ne, vii nto é vá'á, vii nto da mii kué'en tsí é ntio Xuva kō

¹² da ntantétu nto ntuvi é ntixkada kú've Xuva kō! Vii nto vatá koo é nainu kantí'i ña. Ntuvi tsikán ne, koko e dukún kán ne, naku've é un ntí'i.

¹³ Ntá tsi tá'xi ña xu'u ña tsí koo e dukún xéé ni ñuxiví xéé san, mí'í é ña te nté kaa vá'a koo. Sá'á e ntántétu ō.

¹⁴ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, ñi dukuān ntantétu nto é kuān koo kuvi sá'á né, koo ntii nto vii nto é vā'á san vata koo é kuvi ka'an Xúva kō tsí ña tuví nee nuu i é ña vá'á nima ntó, ntē ña tuví nee kuétsi ntō, tsí ntoo vá'a nto.

¹⁵ Kiní nto tsí da kuii dá kuii tsi kántétu Xuva kō vata koo é nakáku ō. Kuān ó kaka'an tá'an kō Pablú san di, ña e dóo ntio ko, da táxnūu ña tutú iña ntó, vata ō xe'é Xuva kō e dóo ki'in iní ña.

¹⁶ Un ntíí ntíí tutu é kataxnūu ña ne, é kaka'an ñá iña i sá'a. Ío nuu i e dóo vi'xín ō é kaka'an ña. Ña e ñá ini, ña é vāta kuinti'xe vá'a i ne, ntánadama ña tú'ún Pablu, vātā ó de ña ni tū'ún Xuva kō é nguii san. Ntá tsi kuenta iña mii ña é kī'in ña dô'vi kan.

¹⁷ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, di'na kutuni nto sá'á ne, koto nto te ña kuntíkin nto ña'a, ña e ntáde nuu i e dóo xii kaa, vata koo é ña xtuví mii nto é kuinti'xe vá'a nto,

¹⁸ tsi dií díí ka kutu've nto iña Tó'o ko Jesūcristu, ña é nakáku kō. Ká'an ō vevíí ni ntii dañu ntūvi tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsí koo é ká'an u ni ntō.

Tutu é kuvi ũun e táxnũu San Juan

Ña é kãta'xi ntuvi iña ko

¹ I'a ntaa ntí ni ntõ iñã Cristu, ña é dukuãn tuvi dá iñi nt'u'u ñuxiví sa. Tèkú nti iña ñã ne, ñi nti ña nuu mií nti di. Íto nteé nti ña ne, tñn nta'ã nti ña di. Ña sã'ã ne, ña é kãka'an o e Tú'un Xuva kō, ña e tá'xi ntuvi iña ko.

² Tsi tá'xi Xuva kō é kñi nti ña kata'xi ntuvi iña ko. Ñi nti ña ne, kaka'an nti ni ntõ é nuu é ntaã i iña ña. Kaka'an nti ni ntõ ve iña ña'a san, ña kata'xi ntuvi iña ko é ña kant'i'i. Tsi dukuãn tuvi ña ni Xuva kō nte ntúvi dí'na ne, tá'xi Xuva kō é kñi nti ña.

³ Kaka'an nti ni ntõ nee iña é ini ntí, nee iña e téku ntí, vata koo é kuédadii tsi nima nto ní nti vata tsi ó e kuédadii tsi nimá nti ni Xuva ko ni I'xã ñã Jesucristu.

⁴ Sã'ã é kãka'u ntí iña ntó vata koo é kuntõo díni kue'en ntó ni nti.

Ñã te neé te niñũ Xuva kō

⁵ Tú'ũn sa'á nañ'éle Jesucristú nti ne, kaka'an nti ni nto vë. Vã'ã kue'en Xuva kō. Ñã tũv'í nee iña é kñi kaa iña ña.

⁶ Të ntãka'an o tsi dadii tsi o ni ñã ntã tsi ntãde o é kñi kaa ne, ntãka'an ó dovete; ñã tã nuu é ntaã i e ntãde o é vatã ó ntio Xuva kō.

⁷ Ntã tsi te vïi o é vã'ã vatã ó de Xuva kō ne, kuédadii tsi nima ko ni ta'an ko un ntíi ntíi o. Kidaã ne, ñiñi I'xã ñã Jesucristu kanakate kuétsi kō.

⁸ Te kã'an o tsi ña tuvi kuétsi kō ne, ntaéni nta'v'í mií o kũñu kō. Ñã ntántikin ntí'xe o itsi Xuva kō.

⁹ Te kã'an o ni Xuva ko tsi ío ntí'xe kuétsi kō ne, ini o tsi vïi ña é vã'ã ne, kada ka'nu ini ña ni ko kuétsi kō. Nakate ña nima ko é un ntí'í é kñi kaa san.

¹⁰ Te kã'an o tsi ña tuvi kuétsi kō ne, vata tã ntãka'an o tsi vete Xuva kō. Ñã ntãkuinti'xe ko tũ'un é kãka'an ña.

2

Kanada'an Cristu ko

¹ I'xã mií ko, i'a kaka'an u ni nto sã'a vata koo é ña vïi nto é kñi kaa. Ntã tsi te vïi o é kñi kaa ne, ío xoo é nada'an i kō nuu Xuva ko. Jesucristu ñã ne, vã'ã kue'én ña.

² Tsi ntã'vi Jesuu iña kuétsi kō da éti ña niñi ña ntikã krusi kan. Ñã te da mií tsi iña kuétsi mií kō, tsi iña kuétsi e ntãde un ntíi ntíi ña ntõo ñuxiví sa.

³ Kutuni ko tsi ini ntí'xe o Jësuu te ntãde ntaa o é kãka'an ña é vïi o.

⁴ Xoó ña'a é kãka'an ña tsi ini ñã ña, ntã tsi ña kãde ntaa ña é kãka'an ñã ne, da mií

kué'en tsi é kãka'an ñã dovete. Ñã ñi ka'ãn ña é nuu é ntaã i.

⁵ Ntã tsi xoo ñã'a é kãde ntaa ña é kãka'an Xuva kō é vïi o ne, kakuinima ntí'xe ña Xuva kō. Dukan o kütuni ko te I'xa é kãduku ntée ntí'xe Xuva kō.

⁶ Xoó ña'a é kãka'an ña tsi uun tsi nima ñã ni Xuva kō né, na vïi ña é vã'ã vatã o dé Jesuu.

Tũ'ũn xee é kãka'an Xuva kō é vïi o

⁷ Ntõ'o, tá'an ko e dóo ntio ko, ñã te nũu i é xee san é kãka'an nti ni ntõ. Kaka'an xtũku ntí ni nto nũu i é ini nto nte ntúvi dí'na. Tú'ũn san e téku nto kidaã ne, sã'a kãka'an xtũku ú ni ntõ.

⁸ Ntã tsi i'a kade vã'a ú uun tú'ũn xee é nuu é ntaã i iñã Cristú ne, iña ntõ di. Tsi kaita ntí'xin é kñi kaa san tsi é xee nuu i é nuu é ntaã í, vatã ó kaita ntí'xin é neé san dá kãkene ngántii san.

⁹ Te ío ntõ ntãka'an ntõ tsi ntaika nto mí kãxi'i ne, ntã tsi ntãkune'u ini nto ni tã'an nto ne, vata te ntaika dukan ntõ mi é nëe.

¹⁰ Xoo e ntãkuinima í ta'an í ne, vata tã ntõo ña mi é kãxi'i. Ñã ntõo kã ña vïi ña nuu i é kñi kaa.

¹¹ Ntã tsi xoo e ntãkune'u ini i ni tã'an í ne, vata te ntaika dukan ña mi é nëe. Ña ini ña nté koo vïi ña, tsi vata tã ña kãxi'i nuu ña mí'i kã'in ña, tsi dóo nee.

¹² Kaka'an u ni nto, I'xa, tsi e dé ka'nu ini Xuva ko kuétsi nto tsi xi'i Jësuu kuénta iña nto.

¹³ Kaka'an u ni nto, ũva, tsi ini nto ña é tuví dí'na da iñi nt'u'u ñuxiví sa. Kaka'an u ni nto, na kuétsi, tsi e kúvi idé nto ni tó'õ e ña vã'ã san.

Kaka'an u ni nto, I'xa, tsi ini ntõ Xuva kō.

¹⁴ Kaka'an u ni nto, ũva, tsi ini nto ña é tuví dí'na da itúvi ñuxiví sa. Kaka'an u ni nto, na kuétsi, tsi dóo ío ntíi ntõ, tsi ini vã'ã nto tú'un Xuva kō ne, e kúvi idé nto ni tó'õ e ña vã'ã san.

¹⁵ Ñã ku kuinima ntõ nuu i é kñi ntãa san é ío ñuxiví sa; ntë ña ku dé kuení nto é vïi nto é kñi kaa vatã ó de ña'a, ña é ña ntãkuinti'xe i san. Xoo é kãkuinima í nuu i é kñi ntãa san é ío ñuxiví sa ne, ñã kãkuinima ñã Xuva kō.

¹⁶ É un ntí'i nũu i é kñi ntãa é ío ñuxiví sa ne, ñã te nta'a Xuva ko vë'xi, tsi i'a tsi kíi mií ñuxiví sa. Nee iña é ntio nima kíni kaa ko, nee iña é kñi kaa é koto ó, nee iña é kãde i é vïi o e dóo ka'nu ña'a o ne, sã'ã é kãta'xi ñuxiví sa.

¹⁷ Kué'en kãnti'i ñuxiví sa ni é un ntí'i nũu i é kñi ntãa. Ntã tsi xoo ñã'a é kãde ntaa ña é ntio Xuva kō ne, kutuví ñã ni Xuva ko ntii dañu ntúvi.

Nee é nuu é ntaã i ne, nee é dovete

¹⁸ I'xã mií ko, dokó sa ntí'i ñuxiví sa. Tèkú nto tsi kí'xi uun ña'a, ña kada ne'u ini ní

Cristu. É títin ña xée ñá ve. Dukuān ne, kutuni ko tsí dokó sa ntí'i ñuxiví sa ve.

¹⁹ Ña kuān ntáa sán ne, kīi nteé xio ña kō, é dadī íka o ni ñá, tsí ña te kuédadī nima ñá ni kō. Tē dí uun tsi nima ñá ni kō ne, kuan tsi o ntaíka dadī o ni ñá. Ntá tsi kīi nteé xio ña kō vata koo é tidito tsí ña te íña ko ña é un ntí'i ñá.

²⁰ Ntá tsi Jesuú ne, tā'xi ña Espiritū Sántū é kunūu ña nima ntó vata koo é kūtuni ntó nee íña é nuu é ntaā í ña ña.

²¹ É kuān ó kaka'u ú ne, ñá te kaká'an u é ña íni nto nee íña é nuu é ntaā í, tsi íni vá'a nto. Da neé ka dovete ne, é íni nto tsí ña te nuu é ntaā í.

²² ¿Xoo ntu e dóo vete í? ¿Ñá ntu te ña é kaka'an tsí Jesuú ne, ña te dívi ña é taxnuu Xuva kō? Ña kuān ntáa sán ne, kade ne'u íni ña nī Cristu, tsí kaka'an ña tsí ña te nuu é ntaā í é dadī Xuva ko ni l'xá ña.

²³ Xoo ña'a é kaka'an ñá tsi Jesuú ne, ña te dívi ña é taxnuu Xuva kō ne, ñá íni ña xoo é Xuva kō dí. Ntá tsi xoo ña'a é kaka'an ñá tsi táxnuu ntí'xe Xuva ko l'xá ñá Jesuú ne, íni ñá Xuva kō dí.

²⁴ Dukuān né, xnūu nto nima nto tú'un e téku nto dí'na. Te naka'an ká nto tú'un sa'á ne, kuví uun tsi nima ntó ni Xuva ko, ni l'xá ña.

²⁵ Jesucristu ne, xé'e ñá xu'u ña tsí ta'xi ña ntuví vá'á íña ko ntii dañu ntúvi.

²⁶ Kaka'an u ni nto sa'a tsí iō ñá'a é ncho kani nta'ví ña nto.

²⁷ Ntá tsi é nī'i nto Espiritū Sántū sán ne, ñá kantío é nakuā'a tuku ña'a nto. Tsi e tá'xi Jesucristu Espiritū Sántū sán ne, dívi ña kanañ'e ñá nto é un ntí'i. Ná tē dovete kaká'an ñá ni ntó, tsí nuu é ntaā í. Kuntoo dadī nto nī Cristu, vátá ó kanañ'e Espiritū san nto.

²⁸ Kaka'an u ni nto ve, l'xá ko, te kuntoo dadī nto nī Cristu vata koo é tē ntii díto ña ne, kunteé íni ko ña, ñá te kúka'an nuú ko ña tē xee ña kidaā.

²⁹ Iní ntó tsi dóo va'á Xuva kō. Dukuān né, da xóo ka ña'a é káde ña é vá'á ne, dívi ñá é l'xá ntí'xe Xuva ko ñá.

3

l'xa e ntáduku ntée Xuva kō

¹ Koto nto nté ntu kaa díi kakuinima Xúva ko kō, tsi tá'xi ña é kuví o í'xá ñá ne, l'xá ntí'xe Xuva kō kuví o. Ña é ña ntákuinti'xe í Xuva kō ne, ñá íni ñá xoo ñá'a o, tsí nte ñá íni ña xoo é Xuva kō dí.

² Ntó'o tá'an kō e dóo ntio kó nto, é l'xá Xuva kō kuví o vevíi ne, váta kutūni kó nee íñá ntu ntuví o ve tē kuví, ntá tsi íni o tsí te ntīi díto Jesuú ne, ntuví o vata kaa ña dí. Tsi kidaā ne, kīni o ña nté kaa ña.

³ Un ntíi ntíi ña'a, ña ntantétu Jesuú ne, ñá víi ka ña é kīni kaa, tsí Jesuú ne, dóo va'á ña ne, ña túvi kuétsí ña.

⁴ Un ntíi ntíi ña'a, ña é ncho víi kuetsi sán ne, ña ntáde ntaa ña é káka'an lei íña Xuva ko. Ío kuetsi ko tē ña ntáde ntaa o é káka'an lei san.

⁵ Iní ntó tsi vé'xi Jesuú vata koo é nakuitá ña kuétsí kō. Jesuú ne, ña túvi kuétsí ña nté un siin.

⁶ Xoo ña'a, ña é kanuu íni í ña ne, ña ncho víi ka ña é kuétsí san dí. Xoo ña'a, ña é da mīi é káde kuétsí sán ne, váta kīni ñá Jesuu. Ntē ñá íni ña xoo é Xuva kō dí.

⁷ l'xá mīi ko, ñá kú da vá'a nto é kāni nta'ví ña'a san nto. Xoo ña'a, ña é káde é vá'á ne, vá'á ntí'xe ña vata kaá mīi ña.

⁸ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é káde kuétsí sán ne, kaduku ntée ña e ña vá'á san. Tsi nte dí'na ede tó'o e ña vá'á san é kīni kaa. Dukuān é vé'xi l'xá Xuva ko ñuxiví sa vata koo é nantí'i ña nuu í é káde tó'o e ña vá'á san.

⁹ Xoo ña'a é nakáku Xuva kō ne, ñá ncho víi ka ña é kīni kaa, tsí nuu Xuva kō nima ña. Ña kuví víi ka ña é kīni kaa, tsi é nakáku ña nta'a Xuva kō.

¹⁰ Dukuān ne, kutuni ko neé l'xa é káduku ntée Xuva kō ne, neé l'xa é káduku ntée tó'o e ña vá'á san. Xoo ña'a é ña káde é vá'á ne, ñá te l'xa é káduku ntée Xuva kō. Ntē ña'a, ña é ña kákuinima í ta'an í ne, ñá te l'xa é káduku ntée Xuva kō.

Kuinima kó ta'an kō

¹¹ Sá'a tú'un e téku nto nte ntúvi dí'na: é na kuinima kó ta'an kō.

¹² Ná víi o vata o dé Caiin, ña é ede é kīni kaa san, tsi é'ni ña ení ña. ¿Ntē kui é'ni ntu ña ení ña? Tsí Caiin san ne, dóo kīni o dé ña ne, ení ña ne, dóo vá'á o dé ña.

¹³ Ná ku kunti'i ini nto, tá'an kó, tē ntaínchu'ví ña'a ñuxiví sa nto.

¹⁴ Iní o tsí xo'ó ne, ñá nī'l'í ka ko doxí'í san tsi e nī'l'í ko ntuví vá'á íña kó ve. Kutuni ko sa'á, tsí ntákuiinima kó ta'an kō. Xoo ña'a é ña kákuinima í ta'an í ne, kuan tsi koo kuví ña ni kuétsí ña.

¹⁵ Xoo ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí í ta'an í ne, vata kaa ña é kaé'ní ña'a kaa ña nuu Xuva ko. Iní nto tsí xoo ñá'a é kaé'ní ña ña'a ne, ña kuví nī'l'í ña ntuví va'á íña ña ntii dañu ntúvi.

¹⁶ Kutuni ko nté koo kuinima ko, tsí Cristú ne, xé'l'e ña ntuví íña ña é kuví ñá kuenta íña ko. Dukuan xo'ó dí ne, nakué'e o ntuví íña ko kuenta íña ta'an ko.

¹⁷ Xoo ña'a e dóo iō íña ñá ne, kakutuni ña tsí ío ta'an kō, ña é kakunaá ntee í ne, te káde víi ini ña é kué'é ña ne, ¿mí'l'í ntú nuu é ntaā í é kákuinima ñá Xuva kō?

¹⁸ l'xá mīi ko, ñá te da mīi tsí rki xaa ko kunteku é káka'an o tsí dóo kuinima kó Xuva

kō, tsí na kuinima nti'xe ko ñā né, na vīi o é vā'á ni ta'an kō di.

Koo ntaá iní kō nuu Xuva ko

¹⁹ Dukuān é kūtuni ko tsi xo'ō ne, ntántikin o é nuu é ntaā i. Dukuān ne, nakunuú ka'nu nima kó nuu Xuva ko.

²⁰ Tē ntáde kuení ko té ñā vā'a nima kó ne, Xuva kō ne, ini ñā nté o nti'xe nima ko, tsi dii ka ka'nu ñā ne, ini ñā é un nti'í.

²¹ Ntō'ó ta'an kó e dóo ntio kó, te ini o tsi ñā tuví kuétsi kō ne, ñā kúka'an nuu ko é xēe étsin o nū Xuva ko.

²² Divi ñā ne, ta'xi ñā da nēé ka nuu i é kákan o nta'a ñā, tsí ntákuinti'xe ko tū'un é káka'an ñā ne, ntáde o nee iña e ntio ñā.

²³ Sá'a káka'an ñā é vīi o: é kuinti'xe ko I'xā ñā Jesucristú ne, kuinima ko ta'an ko, vatā ó kaka'an ñā.

²⁴ Da xōó ka ñā'a, ñā é ntáde ntaá é káka'an Xúva kō ne, ntákudadii ñā ni Xuva kō. Nuú mé'ñu Xuva ko ñā di. Dukuān ini o tsi nuu mé'ñu Xuva ko kō, tsí e tá'xi ñā Espiritú Sántu san é kunū ñā nima ko.

4

Espiritu Xuva ko ni espíritū ñā é káde ne'u iní i ní Cristu

¹ Ntō'ó tá'an kó e dóo ntio ko, ñā ku kuinti'xe nto da xōó ka ñā'a, ñā é káka'an tsí kantikin ñā tū'un Xuva kō. Koto nteé va'a ntó ñā vata koo é kūtuni ntó té nuu é ntaā i é kantikin ñā Xuva kō. Tsi ñā te da dii ñā vete ntaíka ñā ñuxiví sa.

² Dukuān é kūtuni nto xoo é nūu Espiritu Xuva kō nima i: xoo é káka'an i tsi nuu é ntaā i tsi kí'xi Jesucristu ñuxiví sa é nī'í ñā kúñū é vata kaa ñatí san ne, kaduku ntée nti'xe ñā Xuva kō.

³ Xoó ñā'a é ñā kuān ó kaka'an iña Jesuú ne, ñā kaduku ntée ñā Xuva kō. Ñā kuan ntāá san ne, kaduku ntée ñā ñā kainchu'ví Cristú san. É tékú nto tsi kí'xi ñā sa'á ne, é tuví ñā ñuxiví sa vevii.

⁴ I'xá ko, ntáduku ntée nto Xuva kō ne, é kūvi ide ntó ni ñā vete kuān ntāa san. Tsi divi ñā é nūu ñā nima ntó ne, dii ka ka'nu ñā é vāta kaa é nūu nima ñā ntáduku ntée ñuxiví sa.

⁵ Ñā ntáka'an dóveté san ne, da mii ñuxiví sa vé'xi ñā. Nee iña e ntáka'an ñā ne, iña ñuxiví sa di ne, dukuān ntaíni ñā ñuxiví sa ñā.

⁶ Xo'ō ne, ntáduku ntée o Xúva ko. Xoó ñā'a é ini ñā Xúva kō ne, kaini ñā tū'un kō. Xoó ñā'a, ñā é ñā kaduku ntée Xuva kō ne, ñā kañi ñā tū'un kō. Dukuān ne, kutuni ko xoó kaka'an i é nuu é ntaā i, xoo é káka'an i dovete.

E dóo kuinima Xúva ko kō

⁷ Ntō'ó tá'an ko e dóo ntio kó, na kuinima kó ta'an kō xé un xé un ó. Tsi Xuva kō tá'xi ñā nté koo kuinima kó ta'an kō. Xoó ñā'a é

ini kuinima ñā ta'an ñā ne, i'xa é káduku ntée Xuva ko ñā. Ini nti'xe ñā Xuva kō.

⁸ Xoó ñā'a, ñā é ñā ini kuinima i ta'an i ne, nté ñā ini ñā Xuva kō di. Tsi Xuva kō ne, dóo kuinima ñā.

⁹ Náñē'e Xúva ko kō tsi dóo kuinima ñā kō e táxnū ñā I'xá mii ñā ñuxiví sa vata koo é nī'í ko ntuví va'á iña ko kuenta iña ñā.

¹⁰ Dukuān né, kūtuni ko tsi dóo kuinima ñā kō, tsí kuān té ñā ni kuinima ko ñā kídaā ne, di'na ñā kuinima ñā kō ne, táxnū ñā I'xá ñā vata koo e ntá'vi ñā kuétsi kō da éti ñā niñi ñā kuénta iña ko.

¹¹ Ntō'ó e dóo ntio kó ne, dóo kue'e kuinima Xúva ko kō ne, kuan koo na kuinima kó ta'an kō di.

¹² Xuva kō ne, nté uun ñā'a vata kiní ñā ñā. Ntá tsi te kuinima kó ta'an kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko kō. Kídaā ne, kuinima nti'xe ko vatā ó kuinima Xúva ko kō.

¹³ Ini o tsi nuu mé'ñu Xuva ko kō ne, uun tsi kúvi o ni ñā, tsí e tá'xi ñā Espiritu ñā é kūnuu mé'ñu kunuu dava ñā kō.

¹⁴ Nti'í ne, ini nti ne, ntáka'an nti tsi táxnū Xuva ko I'xá ñā vata koo é nakáku ñā ñā ntántoo ñuxiví sa.

¹⁵ Da xōó ka ñā'a é káka'an ñā tsí Jesuú ne, I'xá mii Xuva ko ñā ne, nuu mé'ñu Xuva ko ñā ne, uun tsi kúvi ñā ni Xuva kō.

¹⁶ Nti'í ne, é kūtuni nti ne, kakuinti'xe nti tsi Xuva kō né, dóo kuinima ñā kō. Dóo ini kuinima Xúva kō. Xoó ñā'a é ini kuinima ñā ta'an ñā ne, uun tsi kúvi ñā ni Xuva kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko ñā.

¹⁷ Kuān koo kutú've kō é kuinima kué'en ko ta'an kō vata koo é ñā u'ví ko té xee ntúvi é ká'an Xúva ko xoo é vā'a i ne, xoo é ñā vā'a i iña ñā ntántoo ñuxiví sa. Tsi é kutú've kō é kuinima ko ta'an ko ñuxiví sa vata ó kuinima Xúva ko kō.

¹⁸ Xoó ñā'a é ini kuinima ñā ne, ñā kau'ví ñā. Tē nuu é ntaā i é ini o é kákuinima nti'xe kō ne, ñā tūví nee iña é kau'ví ko. Dóo nto'o ko te kau'ví ko. Xoo é kau'ví i ne, vāta kutūni vā'a i nté koo kuinima i.

¹⁹ Ini kuinima kō, tsí di'na kuinima Xúva ko kō.

²⁰ Te iō ñā ne, kaka'an ñā: “Kakuinimá ko Xuva kō”, ka'an ñā, ntá tsi ñā ntío kue'en ñā ta'an ñā ne, koó dá dovete kaka'an ñā. Tē ñā kákuinima ñā ta'an ñā é kaini ñā ne, ¿nté ntu koo kuinima ñā Xuva kō, tsi vata kiní ñā ñā?

²¹ Xtúvi Xuva ko tū'un sá'ā é káda ntaa o: Xoó ñā'a é kákuinima ñā Xuva kō ne, na kuinima ñā ta'an ñā di.

5

Kuvi víi o ni ñuxiví sa

¹ Un ntí ntí ñā'a ne, kuvi ñā i'xá Xuva ko té ntákuinti'xe ñā tsí Jesuú ne, divi ñā é táxnū Xuva ko ñā. Xoó ñā'a é kákuinima ñā vā i'xá san ne, kakuinima ñā i'xá ñā di.

² Dukuān né, tē ntákuinima kó Xuva kō né, tē ntáde ntaa o é káka'an ñá ne, dukuān ne, ini ó tsi ntákuinima kó i'xá mii ña Jēsuu.

³ Ntákuinima ntí'xe ko Xuva ko tē ntáde ntaa o é káka'an ña. Tū'un e xtúvi ña é káda ntaa o ne, ñá te xido víi.

⁴ Tsi un ntí' ntí' ña'a, ña e kúvi i'xá Xuva kō ne, kuvi víi ña nī é un ntí'i nuū i é kīni kaa é ió ñuxiví sa. Kuvi víi o, tsi ntaínúu ini ko Xuva kō.

⁵ Xoó ña'a é kákuinti'xe i tsi Jesuú ne, I'xá Xuva ko ña ne, kuvi víi ña nī é un ntí'i é kīni kaa é ió ñuxiví sa.

Nuu i e ntántada ntaa iña I'xá Xuva kō

⁶ Dā kí'xi Jesucristu ñuxiví sa ne, ntute san ni ñíñi san xe'é kuenta. Nā te da mii tsi ntúte san, tsi ntute ni ñíñi di. Mii Espiritū Sántū san kantada ntaa ña nee iña é nuu é ntaa i iñá Cristú di.

⁷ Ntuní nuu i sá'a e ntántuntaa e dukún kán: Xuva ko nī ña é káka'an o Tū'un ña ni Ēspiritū Sántū. Ntuni sá'a ne, uun tsi ña'a kuvi.

⁸ Ío ka uni núu i ntántuntaa ñuxiví sa di: Espiritū sán, ni ntúte sán, ni ñíñi san. Ntuni núu i san ntántudadii.

⁹ Kuinti'xe ko tú'ún é kántada ntaa ña'a san, ntá tsi tú'ún é kántada ntaa Xúva kō ne, díi ka kue'e nuu á'vi i. Tsi kantada ntaa ña kuenta iña I'xá ña.

¹⁰ Xoó é kákuinti'xe i I'xá Xuva kō ne, nuu tú'ún é nuu é ntaa i nima ña. Xoó é ña kakuinti'xe i Xuva kō ne, vata te káka'an ña tsi vete Xuva ko, tsi ña ni kuinti'xe ña é káka'an Xúva ko iña I'xá ña.

¹¹ Sá'a ne, tú'ún é ntada ntaa Xúva kō: é tá'xi ña é kuntuo o ni ña ntii dañu ntúvi te kuinti'xe ko I'xá ña.

¹² Xoó e túvi ni'i i I'xá Xuva kō ne, e ní'i ña ntuvi vá'a iña ña nta'a Xúva kō. Xoó é ña tuvi ni'i i I'xá Xuva kō ne, ña túvi ntuvi vá'a iña i nta'a Xúva kō.

I'a ntí'i tú'ún sa'a

¹³ Kade vá'a u sá'a iña nto, ña ntákuinti'xe I'xá Xuva kō, vata koo é kīni vá'a nto tsi e tá'xi Xuva kō é ni'i nto ntuvi vá'a iña nto ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Ntaínúu ini ko Xuva kō, tsi ini o tsi katekú ña da ntaíkan o da nēé ka nuu i nta'a ña, vatá o ntío ña.

¹⁵ Te ini o tsi katekú ña é káka'an ntá'ví o ne, ini o tsi ta'xi ntí'xe ña da nēé ka nuu i é kákan o nta'a ña.

¹⁶ Xoó ña'a é ini ña tsi kade ta'an ña é kīni kaa, uun kuetsi é ña kaxé'e doxi'í san ne, ka'an ntá'ví ñá kuenta iña ta'an ña. Kidáá ne, kué'e Xuva ko ntúvi iña ta'an ñá, tē ña te kuetsi ká'nu é káxe'e doxi'í san. Tsi ío uun kuetsi é káxe'e doxi'í san. Nā te káka'án u te ka'an nta'ví nto kuenta iña i sá'a.

¹⁷ Vata dá kade o é kini kaa ne, ió kuetsi kō. Ntá tsi ña te un ntí' ntí' kuetsi san kaxé'e doxi'í san.

¹⁸ Ini o tsi xoo ñá'a é nakáku ña nta'a Xuva kō ne, ñá ncho víi ka ña é kīni kaa. Tsi I'xá mii Xuva kō ne, kade ña ña kuenta. Nā túvi nēe nuu i é kīni kaa é kúvi víi ka é ña vá'a san ni ña.

¹⁹ Ini o tsi xo'ó ne, ntáduku ntée o Xuva kō. Ntá tsi ña ntáduku ntée ñuxiví kīni kaa sá ne, da mii e ntáde ña é káka'an tó'ó e ña vá'a san.

²⁰ Ini o tsi e xée I'xá Xuva kō ne, tá'xi ña é kūtuni ko xoo é Xuva nti'xe kō. É ntuvi uun tsi o ni ña é Xuva nti'xe kō, ni I'xá ñá Jesucristu. Dívi ñá é Xuva nti'xe kō né, kata'xi ña ntuvi vá'a iña ko ntii dañu ntúvi.

²¹ I'xá mii kó, kuenta víi nto é ña kunuu ini nto xoo é ña te Xuva ntí'xe kō. Sá'a tsi é ká'án u ni ntó.

Tutu é kuvi ũvi e táxnũu San Juan

É nuu é ntaā í nī é kuñima ko

¹ Xu'u é ñata odo nũú u ne, taxnũu u tú'ũn sa'a'á iña ña ntánataká nuu, ña é nakaxnúu Xuva kō, un ntíí ntíi nto é kakuinima ntí'xe kó nto. Ná te da mii tsí ú, tsí un ntíí ntíi ña ntákuinti'xe i tú'ũn é nuu é ntaā í san ne, dōo ntákuinima ñá nto di.

² Dōó ntio kó nto kuenta iña tú'ũn é nuu é ntaā i é ntoo ni'i o vevii ne, é kuntoo ni'i o ntii dañu ntũvi.

³ Xuva ko ni I'xā ñá Jesucristú ne, na nāxnuu viko ña nto; na ntuntá'vi ini ña nto, é tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto, é kuñti'xe nto é nuu é ntaā í san, nī é kuñima ntó ta'an nto.

⁴ Dōó ka'nu kuini ko tsí kutuní ko tsí ió i'xá nto e ntántikin ña é nuu é ntaā í, vata o xtũvi Xuva kō é vī o.

⁵ Vī'a ve ne, io é kākán u nta'a nto: na kuñima kó ta'an ko xé un xé un o. Ná te tú'ũn xée sá'á é kāká'án u ni ntō tsí divi tsi tú'ũn e téku ko un tsi nte ntũvi dí'na.

⁶ Ntákuinima ntí'xe ko tē ntáde ntaa o é kāká'an Xúva kō. E téku nto nte ntũvi dí'na nté o ka'an ña tsí na kuñi nto é kuñima ntó ta'an nto.

Ña ntaéni nta'vi

⁷ Dōo ntaíka ña ntaéni nta'vi san ñuxiví sa. Ntáka'an ña tsí ñá tē nuu é ntaā i e táxnuu Xuva ko I'xā ñá Jesuu ñuxiví sa e kúvi ña ña'a. Ña kuān ntáa sán ne, ntaéni nta'vi ña ña'a. Ntáde ne'u ini ña nī Cristu.

⁸ Kuenta vīi nto vata koo é ña te é ntaā i éde tsiñu ntō, ntá tsi é nī'i nto é vā'á nta'a Xuva kō.

⁹ Xoó ña'a é ncho kuita ntí'xin ña tú'ũn e xtũví Cristú ne, kanakuā'a ña tuku nchu'un ne, ña kanúu ini ña Xuva kō. Xoó ña'a é kantíkin ña tú'ũn Xuva kō ne, ntoo ni'i ña Xuva ko ni I'xā ña.

¹⁰ Tē xoó ña'a xee ña ñuú nto kán é kōto ní'ni ña nto ne, te kanañé'e ñá nto tuku tú'ũn é vata o nañé'e Cristu kó ne, ñá ku xē'é nto vi'i nto, ntē ña ku ka'án nto ni ña ntiusi.

¹¹ Xoó ña'a é kāká'an ñá ntiusi ni ña tsikán ne, vata te dadii ntákuví ña ni ñá.

I'a ntí'i tú'ũn sa'a

¹² Ná tē nté kaa ió nuu i é ká'án u ni ntō, ntá tsi ña ntío ko é tú'ũn tsi taxnũu u. Tsi ncho ki'ín u mí ntoo nto é kīnī u nto ne, é tūin ú ni ntō, vata koo e dóo diní ko un ntí'i o.

¹³ Ta'an nto, ña ntánataká nuu i'a, ña é nakaxnúu Xuva kō dí ne, taxnũu ña ntiusi nto. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

un é un ña ntoo dikan. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

Tutu é kuvi ũni e táxnũu San Juaan

Kaka'án Juaan iña Gáyu

¹ Xu'u é ñata odo nuú u ne, taxnũu u tú'ũn sa'a iña nto, Gayu, dívi ntō e dóo kakuinimá ko nto é nuu é ntaā i.

² Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, kakan ú nta'a Xuva kō vata koo é vā'á tsi koo nī kúñu ntō, vata sá ō va'á nuu nima nto.

³ Ñá tē nté kaa ka'nu kuiní ko dá xee tá'an kō ne, ntántaa ña nī ko é vā'á tsi ō tuví nto é káde ntaa ntí'xe nto tú'ũn é nuu é ntaā i.

⁴ Ña túvī nee iña e dóo ka'nu kuiní ko é vāta kaa é kūtuni ko tsi ntáde ntaa i'xá ko tú'ũn é nuu é ntaā í san.

⁵ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dóo ini de ntáa nto é kaxntii nto ta'an kō, ña ntákuinti'xe i sán, nī ña vé'xi túku ñuú san.

⁶ Dívi ña ntáka'an ñá nī ña kuinti'xe i san tsi dóo kakuinima ntō ña. Vii nto da xe'e ne, xntii ká nto ña nee iña é ntio ña é k'ín ká ña itsi, vata tsí ō ntio Xuva kō.

⁷ Tsi dívi ña né, ntii ña ñuú mii ñá, kué'en ña kuenta iña Jesúcristu. Ñá tē nee iña ni k'í' ña iña ña'a é ña ntákuinti'xe i san.

⁸ Dukuán né, xo'o kuēnta vií o ñá nee iña é xntii o ñá, vata koo é kada tsiñu dadii o ni ña kuenta iña tú'ũn é nuu é ntaā í san.

Ēdé xení Diotrefí, ntá tsi é vā'á ede Demetriu

⁹ E táxnũu u tú'un iña ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi Diotrefí san ne, ñá ntio ña é xéé nti mí tuví ña, tsí dívi ña e dóo ncho kodo nuú ña.

¹⁰ Te k'ín u ne, ká'án ú ni ñá nté kui kade xení ña nī nti é káka'an kini ña iñá nti. Ñá te da mii tsi sá'a dí, tsí ña kaxé'e ña é kuntōo ta'an ko, ña kuínti'xe i san. Ña kaxé'e ña itsi é kué'e túku ña'a é kuntōo ña dí. Tē xoo kué'e i ña é kuntōo ña ne, ña kaxé'e Diotrefí é k'í'vi ka ña má ũkún kán.

¹¹ Ntō'ó ení ko e dóo ntio ko, ña kú de nto vatā ó de ña kini ntáa, tsi vií nto e dóo va'a. Xoó ña'a é káde ña é vā'á ne, kaduku ntée ña Xuva kō. Ntá tsi xoo ñá'a é káde ña é kini kaa ne, vata kini ñá Xuva kō.

¹² Un ntí' ntí' ña'a ntáka'an ña tsí Demetriu ne, dóo va'á ña'a ña. Kutuni ko tsi dóo va'á ña é káde ntaa ña é nuu é ntaā i. Kuán o ntáka'án nti kuenta iña ñá ne, ini nto tsí nuu é ntaā i ntáka'án nti.

I'a ntí' tú'ũn sa'a

¹³ Dóo ió nuu i é ká'án u ni ntō, ntá tsi ñá ká'án u ni ntō é tutu tsí sa.

¹⁴ Á te k'ín u nto vi'a ve ne, kidáa tiín dadii o ntuvi ō.

¹⁵ Vá'a tsi koo kuntōo nto. Ña é vā'á tiín ni'i ō, ña ntoo i'a ne, taxnũu ña ntiusi nto. Nakué'e nto ntiusi iña ña é vā'á tiín ni'i ō, é

Tutu e táxnū San Júdā

Taxnū Júdā ntiusi

¹ Xu'u e Júdā ú ne, ña kade tsiñu iña Jesúcrístu u, ni éñi Santiaú u. Taxnū u tutú sa'a iña un ntií ntií ña'a, ña e kána Xuva kō tsi dóo kuínima ñá ña, ña é ñū'u nta'a Jesucristu.

² Na ntuntá'ví ini Xuva ko ntō. Na tā'xi ña e dóo vá'a koo kuntoo nto nī e dóo kuínima ñá nto.

Ña ntánañe'é dovete (2 Pedro 2:1-17)

³ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dóo ntio kó taxnū u tú'un iña nto nté ō nakáku o nta'a Xuva kō. Ntá tsi sá'a kantio ko é ká'an u ni nto ve, tē koó ntii nto nada'an ntō tú'un e kuínti'xe nto, divi tsi tú'un é uun ito tsi xé'e Xuva kō é kūtuni ña ntáduku ntée ña.

⁴ Tsi ío ñá'a e ntáki'vi xu'u ña mi ntánataká nuu ntó, divi ñá é nte dí'na uve na'a kaká'an tú'un Xuva ko iña ña tsí da mii é ni'i ña é ntō'ó ña. Ntáka'an ña tsí da xé kade ka'nu ini Xuva ko ni ko kuétsí kó ne, kuvi vii o da nēé ka nuu i é kīni kaa. Ntáka'an ntée ña Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcrístu, ntáka'an ña tsí ña te nuu é ntaā i é Xuva ko ña.

⁵ Ntio ko é na nānu'u ntó ini nto ve, kuān te nte éma tsi ini vá'a nto tsi Xuva kō ne, náakákú ña un ntií ntií ña Israeé san dá nantii ña ña ñuú Egitó ne, ntá tsi da rkontúvi nantí'i ña ña'a san, ña é ña ni kuínti'xe i.

⁶ Ío ánje di é ña ni de ntáa ña tsiñu ña, tsí xtuví mii ña mí káduku ntée ña. Nátsu'un kutu Xuva ko ña mi dóo nee un tsi da nte xee ntúvi é xntékú ku've ñá iña ñúxívi sa.

⁷ Kuan ō kúvi nī ña ntoo ñuú Sodomá, ni ñuú Gomorá, ni tūku ñuu é ntoo etsin íkán di. Ná te da díi nuu i é kīni ntaa de ñá ni ñadí'i san. Dóo dé ña é kīni kaa ni tuku ñatíi san di. Un vá'a tsi ntánto'o ña ve mí kai'xi ñū'u ntii dañu ntúvi. Koto nto ña vata koo é ña kuan koo víi nto vatá o dé ña.

⁸ Ña kīni ntáa san, ña é ntoo ni'i ntō né, kuān ó de ña di, tsí vata tsi tē ñuu éni kán ntoo ña, ntáde ña nī kúñu ña nuu i é kīni ntáa. Ña ncho kuínti'xe ña Xuva kō ne, ntáka'an kīni ña iña ña ntáde tsiñu e dukún kán.

⁹ Ntá tsi ánje, ña odo núu san, ñá nani Mígeé ne, dá ntánāa núu ña nī tó'ó e ña vá'a san kuenta iña kúñu Muisee dá xi'i ñá ne, ñá ni kene ini ña é ká'an ña tú'un é kīni kaa ni ñá, tsí da mii tsí é káka'an ña: "Xuva ko na tā'xi ña o é ntō'ó o", ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi ña sá'a ne, dóo kīni ntáka'an ña iña un ntií ntií nuu i é ña ini ña. Ntá tsi nuu i é ini kúñu ña, vatá ó ini kiti sán ne, núu i sá'a e ntánakunaa tsí mii ña kúñu ña.

¹¹ ¡Ñá ntá'vi de ntú ña kuān ntáa san! Ntáde xení ña ni tá'an ñá vatá o dé Caiín san.

Ntáde ña vatá o dé Balaán san, ña é doto tsi ide vata koo é ni'i ñá diu'un. Ntáka'an ntée ña ña odo núu iña ñá vatá o dé Coreé san ne, kuān koo ni'i ñá doxi'i san di.

¹² Dóo kīni o ntáde ña kuān ntáa san da ntánataká nuu nto é ká'xi dadíi nto ni tá'an nto da ntáde nto viko é kuínima tá'an kō. Ña sá'a ne, ña te ntákuka'an nuu ña e dóo kué'e ntaído ña é ká'xi mii ña ne, ña te ntáde ña kuenta te xee tá'an é ká'xi tá'an ña. Vata ntáa viko nu'u é ña te kakán daví san, e dá kantavá ni tátsin san, ntáa ña. Vata ntáa utun é ña kakíi kiti i ntáa ña. Vata ntáa utun é xi'i kue'en ne, kitú'un dítsin i ntáa ña di.

¹³ Vata ntáa ntute ñū'u e dóo kaido ntáa ña. Ntaéte xaa ña nuu i é kīni kaa e ntáde ña vatá ó kaeté xaa ntute ñū'u san tiñu i. Vata ntáa xntivi e ntaika xaa ntáa ña, é k'ín ña é kuntoo ña mí e dóo nee kue'en san ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Enoo, i'xá ika Ádaán san é kuvi ū'xe ne, kaka'an ñá naa Xuva ko dá káka'an ña iña ñá sa'a kádaa: "Iní u tsi vé'xi Xuva ko, nī ñá te da díi da díi míil ánje ña.

¹⁵ Xntékú ku've ñá iña un ntií ntií ña ntántoo ñuxívi sa. Ka'an ña tsi un ntií ntií ña é kīni ntáa san ni'i ña é ntō'ó ña kuenta iña i é un nti'i é kīni kaa é edé ña, vatá ó ntio nima kīni ntáa ña. Ní'i ña é ntō'ó ña iña tú'un é kīni ntáa é ka'an kīni ña iña Xuva kó di", ka'an ña.

¹⁶ Ña sá'a ne, é un nti'i ntátsi'i kuétsi ña. Ntáka'an ntée ña da nēé ka ntí'i nuu i. Da mii tsí é ntio ña é káde kueni kīni káa ña. Ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kaka'an vá'a ña ni ñá'a san dá kataan nuu ña.

Nté koo vii ña ntákuínti'xe i san

¹⁷ Ntá tsi divi nto, tá'an kó e dóo ntio kó, naka'an nto tú'un e ntáka'an pústru Tó'o ko Jesúcrístu

¹⁸ da ntáka'an ñá ni ntō: "Tē xee ntúvi é doko sa ntí'i ñuxívi sa ne, ki'xi ña ntánarkínteé ñá nuu i é vá'a. Vii ña vatá ó ntio nima kīni ntáa ña", ka'an ña.

¹⁹ Ña sá'a ne, ntáde ña é nāa núu ña ntákuínti'xe i san ni tá'an ña. Ntáde ña vatá ó ntio nima kīni kaa ña, tsí ña tuvi Espíritū Sántū san nuu nima ña.

²⁰ Ntá tsi divi nto, tá'an ko e dóo ntio kó, díi díi ka kutú've nto iña Xuva ko vata koo é díi ka vá koo kuínti'xe nto ña. Kantá'ví ntó vatá ó kaxntii Espíritū Sántū san nto é ká'an nto.

²¹ Kuínimá ka nto Xuva ko vatá ó kakuínima ñá nto. Kuntetu nto ntuvi dá ta'xi Tó'o ko Jesúcrístu é kuntoo o ni ña ntii dañu ntúvi, tsí kantuntá'ví ini ña kō.

²² Na ntú ntá'vi ini nto ña'a, xoo é vāta kuínti'xe vá'a i. Ká'an nto ni ña te kuínti'xe ña é nuu é ntaā i.

²³ Ío tuku ña'a ne, nakákú nto ña, natavā ntó ña mé'ñū ñu'u. Na ntuntá'ví ini nto ña, kuān té nte ña ncho tīn ntá'a nto dóo ña é

kudentu ni nūu i é kīni ntáa e ntáde ña. Koto nto tē ña kuan koo víi nto vatā ó de ña.

Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva kō

²⁴ Tō'ó kō né, na xntii ña ntō vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa. Na ntāvá'a ña nima ntó vata koo é ña tuví ka kuétsi nto tē xee ntó nta'a ña. Ná tē nté kaa ka'nu kuini nto te íni nto ña, é un tsi kaxi'í nuu ka'nu ña.

²⁵ Uun tsi Xuva kō e dóo kí'in inī ña. Divi ñā é nakáku ña ko kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu. Ká'an ō tsi dóo va'á ña, tsi dóo ka'nu ña'a ña. Ká'an ō tsí divi ñā é odo nuū ñá kade kú'vē ña, tsí kuví víi ña é un nti'í. Kuan ō dé ña nte dí'na ne, kuān ó de ña veví dí ne, kuān koo víi ña ntii dañu ntūvi. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō.

Nuu i e xé'e Xuva kô é kütuní San Juaan

Nuu i e tá'xi Jesucristu é kütuni ko

¹ Sá'á tá'xi Jesucristu é kütuni ko. É xē'é Xuva kô é ká'an nã ní ña ntáde tsiñu iña ña nuu i e dokó sa xee ntuvi é küntaa ntí'í é káka'an ña. Taxnúu ña ánje ña é ká'an nã ní kó, xu'u é Juaán u, nuu i sá'a.

² Kaka'án u ni nto da mié é tékú ko vatá ó kaka'an Xúva ko, vatá ó kaka'an Jesúcrístu di. Kaka'án u nuu i sá'a é ini miú u.

³ Nté kuán nte vá'a ó é da xóo ka ña'a, ña kanakuá'a nté koo kuvi rkontuvi, ní ña é káteku i é káka'an tú'un sa'á ne, kade ntaa ña nee é káka'an, tsí e xée etsin ntuvi é küntaa ntí'í é úve na'a kaká'an í'a.

Éde vá'a Juaan tutú iña é ú'xe úkún san

⁴ Xu'u é Juaán u ne, kade vá'a ú tutú sá'a iña é ú'xe úkún san é ntoo ñuú Asia. É ní'í nto é vá'a iña Xuva kô, ña é tuví vevíí ne, ña é kuan tsí ó tuví nte ntúvi dí'na ne, ña é kuan koo kutúvi ntii dañu ntúvi, divi ña ni ú'xe espíritú, ña ntoo nú tēu ña,

⁵ ni Jesúcrístu di, ña é da mié é káka'an é nuu é ntaa i. Dí'na ña ntóto ña é un ntíí ntíí ña é xi'í san ne, kade kú've ña iña un ntíí ntíí rei, ña ntántoo ñuxiví a. Kuñima ña kô ne, nantíi ña kô dá ñu'u kutu o ni kuetsí kô, tsí éti ña niñi ña é ntá'vi ña kuetsí kô.

⁶ É tá'xi Jesucristu é kadá kú've o, é víi o dútu iña Xuva ko, divi Úva ña. Ntadiá'vi ña, divi ña, tsí dóo ntii iní ña ntii dañu ntúvi. Kuan koo na kôo.

⁷ Koto nto tsí Cristú ne, ki'xi ña mé'ñu víkó san. Un ntíí ntíí ña'a sán kiní ña ña, un tsi nte ñá'a, ña é ntuku kuí'í ña. Dóo kueku un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo da mí'í ká ñuxiví a, kuenta iña ña. Kuán koo kuvi ntí'xe.

⁸ "Divi ú e dí'na ú ne, divi ú é ntú ú ata i kán di", ka'an Xúva kô, ña é kadé kú've é un ntí'í, ña é tuví vevíí, ña é dúkuán tuví nte dí'na, ña é kutúvi ntii dañu ntúvi.

Dá ini Juaan e dóo ka'nu Cristu

⁹ Xu'u é Juaán u ne, ta'an ko un ntíí ntíí o. Dadíi tsi ntánto'o ko kuénta iña Jesúcrístu, tsí uun tsó nuu Xuva kô ne, dadíi tsi kata'xi Jesucristu é na ká'nu tsi víi ó nima ko. Nuú kutú ú nuú Patmu é tuví mé'ñu ntute ñu'u san kuenta iña tú'un Xuva kô, é kaka'án u xoo é Jesucristu.

¹⁰ Uun ntuvi dá ió dá'na é kunúu iní ko Xuva kô ne, inúu Espíritu Xuva kô nimá ko. Téku ko é káka'an úun tatsin atá ko. Un ntii tsi káka'an, vatá ó kakuvi dá kaeku trunpetá san.

¹¹ Kaka'an:

—Xntéén na'an é un ntí'í é kaínin ve. Kidáá ne, taxnuun tutú san iña é ú'xe úkún é ntoo ñuú Asiá, ni ñuú Efesú, ni ñuú Smirná, ni ñuú Pregamú, ni ñuú Tiatirá, ni ñuú Sardí, ni ñuú Filadefiá, ni ñuú Ladicea —ka'an tátsin san.

¹² Xkokótó u atá ko vata koo é kīnī u xoo é káka'an í nī ko. Kidáá né, iní u u'xe tún tsumé é di miú tsi kaá kuaan kúvi.

¹³ Mé'ñu tun tsumé é ú'xe san ne, ntisí uun ña'a, ña vata kaa ñatíí kaa ña, é nuu ña doo kani nte rkun xé'e ña xee. Kafinuu nté xkintika ña ñi'í xí ña é kúvi kaá kuaan.

¹⁴ Idi dikí ña ne, kuí'xin kue'en vatá ó kuí'xin katsi, é vāta ito ka'xin é kuí'xin kue'en. Ntuxnúu ña ne, kaxi'í nuu vatá ó kai'xí ñu'u.

¹⁵ Df'ín ña ne, kaxi'í nuu vatá ó kaxi'í nuu dá kai'xi kaa dá kákuvá'a ini urnu kan. Tátsin ña né, vata kaa te ntúte ka'nu é kainu.

¹⁶ Ní'í nta'a ña ú'xe xntivi nta'a kua'a ña ne, xu'u ña kúí káa káni ne, kuí'xin kue'en núu í ne, kai'xi kué'en núu ña, vatá ó kai'xi ngántii da dóo i'ni.

¹⁷ Dá ini ú ña ne, uun xío vitá tsu nú df'ín ña vata tē xi'í u. Kidáá ne, tñin nta'a ña kó nta'a kua'a ña ne, kaka'an nã ní ko:

—Ná ku ú'vi o. Xu'u é dí'na ú ne, xu'u é ntíi ú ata i kán di.

¹⁸ Xu'u é kántito u. Xu'u é xi'í u, ntá tsi vevíí ne, kantíto ú ntii dañu ntúvi. Xu'u é kadé kú've u iña doxi'í san ní dó'vi kan.

¹⁹ Tsuven nā'án un ntí'í nuú i é inin, é kákuvi vevíí ní é kúvi rkontuvi di.

²⁰ Núu i sá'a é ió xu'u iña é ú'xe xntivi san é inin é ní'í ntá'a ú nta'a kua'a kó san, ní ú'xe tún tsumé é kúvi kaá kuaan. Kími é ú'xe san ne, divi ánje, ña ñu'u ntá'a i é ú'xe úkún san. Tun tsumé é ú'xe san ne, náa í é ú'xe úkún san.

2

Tú'un iña é ú'xe úkún san, dí'na iña úkun ñuú Efesu

¹ Kadan vá'an tutú iña ña nuu nta'a i úkún ñuú Efesú san ne, ká'an tsí Xu'u é nta'a kuá'a kó ní'í ntá'a ú é ú'xe xntivi san, Xu'u é kaika mé'ñu ú é ú'xe tún tsumé é kúvi kaá kuaán san ne, kaka'án u ní ña:

² Iní ntí'í ú nee é káden. Iní u tsi dóo kaxión ntíin é káden tsiñun, tsi dóo ka'nu iní o. Iní u tsi ña kakutíin nima ó ní ñá'a, ña é kīnī ntáa san, tsi íton nteén ña é ká'an ña é pustru ña ne, kütuni o tsi dóo vete ña.

³ Iní u tsi ka'nu iní ntí'xe o, tsi dóo ntó'o o da dé tsiñun kuenta iña ko; ñá ni kudu'xen ó.

⁴ Ntá tsi ío nuu i é kuetsí o: tsí ña kakuinimá ka o kó vata ó kuñima ó ko kídaá.

⁵ Naká'an o vé mí'í ko'xón nteen ne, na nātivi iní o. Víin xtukun vatá o dén kídaá. Tē ña'á ne, da nēe iní tso xee u mí tvín ne,

naki'i ú tun tsume ó mí ntitsi, tē ña nátivi iní o.

⁶ Ntá tsi ío nuu i é káden é vá'a dí, vata kaa é ña ntío o nuu i e ntáde ña'a, ña ntántikin ñá nani Cúlaá san. Ña xkúntee iní ko dí é kuān o ntáde ña.

⁷ Te Ìnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoo é kúvi víi i ne, ta'xí u itsi é kā'xi ña kiti utun é nī'i ña ntuvi iña ña é ntitsi mē'ñu mí e dóo va'a mí tuví Xuva kō. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñuú Smirna

⁸ Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i úkún ñuú Smirná san. Ká'an tsí Xu'u é dí'na u nī e ntíi ú ata i dí, Xu'u é xí'í u ne da ntóto xtúku ú ne, kaka'an u nī ña:

⁹ Iní u é un ntí'í é kántó'o o. Iní u é kátaan núu o, ntá tsi kuikān nuu Xuva ko. Iní u tsi ntáka'an kīni ña Israeé san iña o. Ña sá'a ne, da ntáka'an ña é ña Israeé ña, ntá tsi ña te ña Israeé ntí'xe ña, tsi ntáduku ntée ña tó'o é ña vá'a san.

¹⁰ Ña ku ú'vi o nté koo nto'o o rkontuvi. Ío ntó ne, víi tó'o é ña vá'a san é ku'un kutu ntó vata koo é kóto nteé ña nto tē nuu é ntaā i e ntákuinti'xe nto. Ú'xi ntúvi é ntó'o nto. Ntá tsi ña ku xtuvín miin é kákuinti'xe o kó, kuān te kuvín, tsí ta'xí u ntuvi iña o é kutúvín nī kó ntii dañu ntúvi.

¹¹ Te Ìnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoo é kúvi víi i ne, ña te kúvi ná tē xí'í ña é kúvi uvi íto san. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñuú Pregamu

¹² Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i úkún ñuú Pregamú dí ne, ká'an tsí Xu'u é nī'i u káa káni é ntiko ntúvi núu i ne, kaka'an u nī ña:

¹³ Iní u tsi tuvín mí kadē kú've tó'o é ña vá'a san, ntá tsi kantíkin dúkuān ko. Ná ni xtuvín miin e kuinti'xe o kó, kuān te divi tsi ñuu mí tuví tó'o é ña vá'a san é'ní na ña é kākā'an é vá'a iña ko, ñá nani Ántipá san.

¹⁴ Ntá tsi ío nuu i é káden é ña xkúntee iní ko: tsí ña'a o ío ña, ña e ntántikin dúkuān tú'un vatā o nañé'e Bálaan, ña é xe'e ítsi rei Balaa é ká'an ñá nī ña Israeé san é víi ña é kīni kaa: é kā'xi ña é xe'é ña'a san iña sántu ña, nī é víi ña é kīni kaa nī ñad'í san dí.

¹⁵ Ío túku ña'a o, ña e ntántikin tú'un vatā o nañé'e ña ntántikin ñá nani Cúlaá dí. Ña xkúntee iní ko é kuān koo víi ña.

¹⁶ Dukuān ne, nativi iní o ve. Tē ña'a ne, da née iní tsó xee u mí tuvín ne, náá ú nī ña nī t'ún ko e dóo ntiko é vata kaa káa káni é káii xu'u ko.

¹⁷ Te Ìnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoo ña'a, ña é kúvi víi i ne, kué'e u é ká'xi ña tañu'u é vé'xí e dukún kán. Kué'e ú ña uun xuu kuí'xin é nteé ña'a uun dívi xee e nté uun

xoxo ña iní i nēe dívi, tsí da mii tsí ña é nī'i i xuú san é ñi ña. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñuú Tiatira

¹⁸ Kadan vá'an tutú iña ña nuu nta'a i úkún ñuú Tiatirá dí. Ká'an tsí Xu'u é I'xá Xuva kō kúvi u, Xu'u é kai'xi ntúxnúu ko vatā ó kaxi'í nuu ntúve ñu'u, Xu'u é kai'xi dí'in kó vatā ó kai'xi kaá kuaán ne, kaka'an u nī ña:

¹⁹ Iní ntí'í u nte o den. Iní u tsi dóo kakuin-ima ó, tsi dóo kakuinti'xe o kó dí, tsi dóo kade tsiñun dí ne, dóo ka'nu iní o dí. Iní u tsi díi ka vá'a ó kaden vevii é vatā o dén kídaā.

²⁰ Ntá tsi ío é ña xkúntee iní ko: tsi da vá'a tso é kanañé'e ñad'í, ñá nani Jesēbeé san. Kaka'an ña é tú'un Xuva ko kākā'an ña, ntá tsi kade vete ña. Kaeni nta'ví ña ñá'á ko, ña ntákuinti'xe i san, tsí kaka'an ñá nī ña é víi ña é kīni kaa nī ñad'í san, nī é ka'xí ña é xe'é ña'a san domēni iña sántu ña.

²¹ Xé'e ú ña ntuvi vata koo é na nātivi iní ña kuétsi ña, ntá tsi ña nī ntío ña é xtuví mii ña é víi ña é kīni kaa san.

²² Nakó'xó u ña nu íto ña nī ñn ntíi ntíi ña'a, ña e ntákiin nī'i ñá ne, kué'e u é ntó'o ñá tē ña nātivi iní ña nuu i e ntáde ña.

²³ Ka'ní kue'én u i'xá ña. Kídáa ne, kutuni un ntíi ntíi ña'a úkun san tsí xu'ú ne, iní ntí'í u e ntádé kuení nto, é un ntí'í é ntio nima ntó ne, ntánáa u nī nto kuénta iña i é edé nto é un é un nto.

²⁴ Ntá tsi nto'o e ntántoo nto ñuú Tiatirá, ntó'o é ña te ntántikin nto é kanañé'e ñad'í san ne, ntó'o é ña nī nakua'nto nuu i e dóo ví'xín o iña é ña vá'a san. Ná ká'an ka ú nī ntó neé víi nto.

²⁵ Da mii é ña ku xtuví mii nto nté un siin e ntákuinti'xe nto da nté nainú u.

²⁶ Tē xoo é kúvi víi i, xoo é kútií i é víi é vá'a da nté nainú u ne, kué'e u é kadá kú've ñá iña da mí'í ká ñuú,

²⁷ vatā o tá'xi Uvá ko é kadá kú've u dí. Tátūn e kúvi káa kada kú've ñá nī ña. Ntada utsi ña ñuú san vatā ó kakuvi kídí nte'u dá ká'ta'vi.

²⁸ Kué'e ú ña kímí e vé'xi túvi sán dí.

²⁹ Te Ìnin é kīnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

3

Tú'un iña úkun ñuú Sardí

¹ Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i úkún ñuú Sardí ne, ká'an tsí Xu'u é nuu nta'a ú u'xe espíritu Xuva ko nī ú'xé xntiví san ne, kaka'an u nī ó. Iní u nte xkóon dēn. Kantíton, kuini ña'a san, ntá tsi ñá te nuu é ntaā i, tsí é xí'in.

² Ntoton ve. Koon ntiin nī é ntoo ká san dí'na dá ntí'í kue'en. Vata kīni u nee é vá'a é káden nuu Uvá ko.

³ Naka'an o tū'un é ĩnin nī é tēku o nte dí'na. Nātiví iní o ne, kadan ntaan nēe é vā'a é ĩnin. Tsí tē ña kantítón ne, da nēe iní tsó xee ú vatā ó de ña du'u, é ntē ñá inin neé ura xee u mí tūvin.

⁴ Ntá tsí ío ka kudii ña'a o, ña ntoo ñuú Sardi, ña é ña ni kudéntu dōo i. Dadii kaka ú ni ñá é ñu'u ña doo kui'xin, tsí dōo va'á ña'a ña.

⁵ Tē xoó ña'a, ña é kūvi víi i ne, ní'i ñá doo kui'xin é kū'un ña. Nā nakáte ú diví ñá iní tutu mí ũve na'a xoo é ní'i i ntuví va'á ña í ne, ka'án u ni Uvā kó ní ánje ñá tsí ña sa'á ne, ntáduku ntēe ña ko.

⁶ ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū san ni ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

Tú'un ñña úkun ññú Filadefia

⁷ Kadan vá'an tutú ñña ñá nuu nta'a i úkun ñuú Filadefiá ne, ká'án tsí Xu'u é dōo va'á u, Xu'u é kākā'án u é nuu é ntaā í, Xu'u é ní'i nta'a ú ntakáá rei Davii. Te Xū'ú nakaán u ne, nté uun xoxo kuvi nakadi i ne, te Xū'ú nakadi ú ne, nté uun xoxo kuvi nakaán i. Xū'ú ne, kaka'án u ni ō.

⁸ Iní u nte xkóon dēn. Koton, tsí é nakaán u xi'i mí k'ĭn ne, nté xoxo kuvi nakadi i. Tsí iní u tsí kuān té ña tuví ntú o ne, éden ntaan é kākā'án u, ñá ni ká'an te ñá inín ko.

⁹ Koton, tsí ío ña'a, ña ntántikin tó'ō é ña vá'a sán ne, ntáka'an ñá tsí ña Israeé ña, ntá tsí ña ntaā, tsí vete ña. Koton, tsí víi u é na kūnchítí ña nú d'ĭn o vata koo é kūtuni ña tsí dōo kakuinimá ko o.

¹⁰ Tsí ña ni kudú'xen ō é kádan ntaan é kākā'án u ne, kūtíi ntí'i o. Dukuān ne, nada'án u o tē xee ntúvi é ntō'o ña ntoo dá kanñ ñūxiví san, dá kōto nteé u ña ntántoo nú nte'u san.

¹¹ Na ná'á ka dá nainú u. Kuenta tsí viin é ní'i o vata koo é xoxo naki'i núu i doméni é ní'i o.

¹² Xoo é kūvi víi i ne, kué'ē u é kí'i ntii ña ví'i Uvā kó ntii dañu ntúvi. Nté uun ito ká ña ntii ña mí tuví ña. Xntéé u kúñu ña diví Uvā kó ni diví ñuú Uvā kó, diví Jerusáleén xee é vé'xi nte é dukún kán. Xntee ú ña diví xeé ko dí.

¹³ ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū san ni ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an.

Tú'un ñña úkun ññú Ladicea

¹⁴ Kadan vá'an tutú ñña ñá nuu nta'a i úkun ñuú Ladiceá ne, ká'án tsí Xu'u é kākā'án u é kuan koo na kōo. Nā te kaēni nta'ví u, tsí da mií é nuu é ntaā í é kākā'án u. Nta'a ko vé'xi un ntí'i é ede kú'vé Xuva kō.

¹⁵ Xu'u kaka'án u ni ō tsí iní u nte xkóon dēn. Ntē ña te i'nín ne, ntē ña te ví'xin. Díi ka vá'á ó tē dí i'nín né, o tē dí ví'xin.

¹⁶ Dukuān ne, da xé ña te i'nín, ntē ña te ví'xin ne, kakunte'xé ko o ne, ncho nantu'xen ú o.

¹⁷ Kaka'an tsí dōo kuikān, e dōo iō ñña o, tsí ña tuví nee é kátaan nuú o. Ntá tsí ña kakutuni o te dōo nta'vin den, tsí ña te neé nuu á'vi o, tsí kanti'u ntuxnúu o ne, kantíin di.

¹⁸ Dukuān ne, ta'xi ú itsi nté koo viin: Kí'xin mí tuví u ne, kuiin kaá kuaan va'a é ña te neé kadáka vata koo é kukuikan ntí'xen. Kuiin doo kui'xin é kunūun vata koo é ña kuka'an nuu o é kántiin. Kuiin u'xen cho'ó di é kútsí nuu ntuxnúu o vata koo é na nāxi'í nuu o.

¹⁹ Xoó ña'a, ña é kakuinimá ko ne, kantantaá u ña mí'ī é ña vá'á ó kade ña ne, kaxe'ē u é ntō'o ña. Kamán san koon ntiin ná nātiví iní o.

²⁰ Koton tsí i'a ntítsí ntēé u xi'i o, kanake'xēn u. Xoo é kainí i tatsín ko ne, te nákaán ña xi'i ñá ne, kuitā ntí'xin u má ví'i ña kán ne, dá ká'xi dadii ú ni ñá.

²¹ Xoo é kūvi víi i ne, kué'ē u é kutúvi ñá diñi kó vatā o dé u da kuvi idé u ne, ítúvi u diñi Uvā ko.

²² ¡Te ĩnin é kĭnin ne, kinin é kākā'an Espiritū sán ni ña ntákuinti'xe i san! Kuān koo ka'an —ka'an tatsín san ni ko.

4

E ntánuu iní ña Xuva kō é dukún kán

¹ Kidáa ne, ito ú ne, iní u é kántíi xi'i e dukún kán. Diví tatsín e tēku ko dí'na é vata eku trūnpeta éku ne, kaka'an xtúku:

—Kūxeen í'a ne, dá nañ'ē u ó nté koo kuvi rkontuvi —ka'an.

² Ura dú'va tsí i nakunúu u nta'a Espiritu Xuva kō ne, nañ'ē ñá ko uun teu ka'nu é tuví e dukún kan ne, ikān tuví uun ña'a ñatíi, tñntí'i ña nú tēu san.

³ Ña tsikán ne, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é naní jaspe kaxi'í nuu ña, ni xūu kue'e e dōo kai'xi dí. Ntíkō diñi nú tēu san kaxi'í nuu rkuá'nti, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é nani esmēralda.

⁴ Ntíkō diñi nú tēu san ntoo xtuku ká oko kimi tēu san ne, oko kĭmi ñāta ntántoo ña di. Kui'xin kue'en dōo é ñū'u ña ne, odo le'e e kúvi kaá kuaán diki ña.

⁵ Nú tēu é uun sán ne, kaxii é kaxi'í nuu ne, kakañ'u, kakatsín di. Mí tūvi tēu san ne, kai'xi ú'xe ñū'ū naa í é ũ'xe espíritu Xuva kō.

⁶ Diví tsí nú tēu san dí ne, nuu míní é kaxi'í ni'ni vata kaa xuxu.

Ntíkō diñi nú tēu san ni mē'ñú i ne, ntāñí kimi kiti é ntantíto. Nā te da dii ntuxnúu ti uve ata tí ni nūu ti.

⁷ Kiti kuvi ũun sán ne, vata kaa ñaña kaa ti. Kiti kuvi ũvi san ne, vata kaa duntiki kaa ti. Kiti kuvi ũni san ne, vata ito ña'a ito ti.

Kíti kuvi kímí san ne, vata kaa tadun kíti kantava kaa ti.

⁸ Ngimi kíti sán ne, uve ifnu nti'xin ti é un é un ti. Un tsi kokó ta'an ntuxnúú ti un tsi nte má nti'xin ti. Ntē ntúvi ntē nífnu e ntáka'an tí diví Xuva kō:

¡Divi ntō é na kuiko ñu'u ntí nto, Xuvā ntí.

Divi ntō é Xuva ntí'xe ntí nto,

ña é kuvi víi da neé ka nuu í,

ña é tuvi kídaa,

ña é tuvi vevii,

ña é dā ve vé'xi!,

ka'an ti.

⁹ Vāta da ntáka'an kíti ntantító san e dóo va'á Xuva kō, e dóo ka'nu ña'a ña, dā ntaxé'e tí sintiá'vi nta'a ña é tuví nú téú san, ña é tuví ntii dañu ntúvi ne,

¹⁰ ñata, ñā é oko kimi ñá'a sán ne, ntánakunchíti ña nú dī'ñ ña é tuví nú téú san é ntánuu iní ña ña é kántító ntii dañu ntúvi. Tsoo ñá le'e e kúvi kaá kuaan é ñu'u diki ña nú téú san, ntáka'an ña:

¹¹ Dōo va'á nto, é nakuiko ñu'u ntí nto,

Xuvā nti, é kā'án nti tsi dóo ka'nu nto,

e dóo iō nto é víi ntó da neé ka nuu í.

Tsí nto'o de kú've ntii ntii nto dá neé ka é iō.

Tsí da ntío nto é kúvá'a ne, kúvá'a ntii ntii,

ka'an ña.

5

Dā nakāa A Le'ntú san tutu é káinuu

¹ Iní u tsí ña é tuví nú téú san ne, nta'a kua'a ña ní'nta'a ña ñuun tutu é káinuu. Tutú san ne, uve na'a ntuví o ata í. Ú'xe séu úve ata í.

² Iní u uun ánjē, ña dóo ntii iní í san ne, dóo ntii kaka'an ña:

—¿Xoó ntu é vá'á nti'xe í é kuvi nakāa tutú san? ¿Xoó ntu é kuvi nakāa mí uve séu san? —ka'an ña.

³ Nté uun ña'a, ña ntoo e dukún kán ne, nté uun ña'a, ña ntoo ñuxiví a, nté ña'a, ña ntoo doxi'í kán, ña ní kúvi nakāa ñá tutú san, nté ña ní kuvi kiní ña é úve na'a iní tutú san.

⁴ Xu'ú ne, éku ntí'xe u, tsí ña ní ní'í xoo e vá'a í é nakāa tutú san, ntē ña ní ní'í xoo koto nteé í.

⁵ Kidāá né, uun ña'a ñatā sán kaka'an ñá ní ko:

—Ñá kú ékún kan. ¡Un kaa Ñaña tatá Judaa, I'xá ika rei Dāvii san! Divi ña e kúvi idé ña é kuvi nakaá ñá tutú san. Divi ña e kúvi nantii nté ña mí úve u'xe séú san —kuan o ka'an ñatā san ní ko.

⁶ Kidāá ne, iní u tsi íkan tsi ntitsi uun A Le'ntu mé'ñú nú téú san, ni ngími kíti ntantító, ni ñatā san. Dító na'a í mí ní'í kui'í A Le'ntú san da é'ni ña'a sán í. Ú'xe ntíki í uve. Ú'xe ntúxnúú í di. Ntúxnúú í sán ne, náa í é ú'xe espíritu Xuva kō e táxnúú ña é k'í'ñ da kaniñ ñuxiví san.

⁷ Ne, kué'ēn A Le'ntú san, kuki'í tutú san é ní'í ntá'a ña tuví nú téú san nta'a kua'a ña.

⁸ Dā k'í'í tutú san ne, ngími kíti ntantító san ní ñatā, ña é oko kimi ñá'a sán ne, nākani ití ña nuú A Le'ntú san. É un é un ñatā sán ne, ní'í nta'a ña ñuun kiñú'u ní ñuun ko'o kútú e kúvi kaá kuaan é ñu'u kútú e dóo vá'a ñe'e ú'me í é kakene vatā ó ntáka'an ntá'ví ña ntáduku nté Xuva kō.

⁹ Ntaíta ña nchu'ún xee é káka'an:

Ntō'ó ne, dōo va'á nto é k'í'í nto tutú san,

é nakaá nto mí úve séu san.

Tsí é'ni ña'a san ntó ne,

ētí nto níñi nto é nakuín nto ña'a kuenta iña

Xuva ko,

ña vé'xi da neé ka tatá í, da neé ka tú'un ñā,

da mí'í ká ñuu vé'xi ña,

¹⁰ vata koo é kúvi víi ña rei ní dutu iña Xuva ko,

é kadā kú've ñá ñuxiví san,

ka'an ña.

¹¹ Kídāá né, ito ú ne, tékú ko é ña te da díi ánjē ntaíta ña ntíkō díñi teú san ní kíti ntantító san, ní ñatā san. Nā tē nté kaa nté kaa titín ña.

¹² Un ntii tsí kéne ña, ntáka'an ña:

¡E dóo va'á A Le'ntu é xi'í san é ní'í e dóo kuvi víi,

ní e dóo kukuikā, e dóo ki'in iní í, e dóo ntii iní í,

e dóo kuiko ñu'u o í, e dóo kada ka'nu o í,

e dóo nakue'e o sintiá'vi nta'a í!,

ka'an ña.

¹³ Kídāá né, tékú ko tsí un nti'í nuú í é ntantító e ntoo e dukún kan, ní nú nte'ú san, ní doxi'í kan, ní ntute ñu'u kán ne, ntáka'an é uun ata tsí tátsin í:

¡Na nākué'e o sintiá'vi nta'a ña tuví nú téú san, ní A Le'ntú san;

na kuiko ñu'u o ñā;

na kada ka'nu o ñā;

na kōo ña é víi ñá ntii dañu ntúvi!,

ka'an.

¹⁴ Ngimi kíti ntantító sán ne, ntáka'an ti:

—¡Kuan koo na kōo! —ka'an ti.

Ñatā, ña é oko kimi ñá'a sán ne, nākani ití ña un tsi nte ñu'u kán é nuu iní ña ña é kántító ntii dañu ntúvi.

6

É ú'xe séú san

¹ Iní u dá nántii nteé A Le'ntú san seu é kui ñuun é ú'xe séú san. Tékú ko tsí kaka'an uun kíti kantító sán ne, dító vata te kákatsin:

—¡Kixkoton! —ka'an ti.

² Itó u ne, iní u uun idú kui'xin. Ña ntekú ti ne, ní'í nta'a ña ntuvé. Xé'e ña ña le'e é kuntékú diki ñá ne, dá kái ña é víi ñá du'xēn né, kúvi idé ña ntíi ña nuu í kán.

³ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūvi san ne, tēkú ko é káka'an kítí kantító, kítí kuvi ūvi san:

—jKixkoton! —ka'an ti.

⁴ Kidáā né, kíi xtuku idú, kítí ku'e'e kue'en. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ñā káa káni. Ni'i ñā é kúvi víi ñā é náki'i ñā é vā'á koo kuntōo ñā'a san ñuxiví san, vata koo é ká'ni ta'an ñā, xe un xé un ñā.

⁵ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūni san ne, tēkú ko tsí kaka'an kítí kantító, kítí kui ūni san:

—jKixkoton! —ka'an ti.

Ítō u ne, íni u kí idú ntee. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ñā xkú've.

⁶ Tēkú ko tatsin é vē'xi mí ntoo ngimi kítí ntantító sán ne, kaka'an:

—Un xkú've kúdii nuní san ni'i ñā xā'ví tsiñu ñā é uun ntūvi. Ūnī xkú've kúdii kítí sévada ni'i ñā xá'ví tsiñu ñā é uun ntūvi dī, ntá tsi ñā ku natívín aseté ni ntūte vinú san —ka'an.

⁷ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui kímí san ne, tēkú ko tsí kaka'an kítí kantító é kui kímí san:

—jKixkoton! —ka'an ti.

⁸ Ítō u ne, íni u kí idú kuāan. Ña ntekú ti ne, Doxí'i nani ñā. Áta ñā vē'xí uun ñā'a, ñā é nani Dô'vi. Ni'i ñā é kúvi víi ñā ni dáva ñā'a ñuxiví san é kuví ñā mé'ñu du'xēn sán ne, o kuví ñā doko, o kuví ñā kui'í san ne, o kuví ñā é kítí díin san ka'ni tí ñā.

⁹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ū'ún san ne, íni u má nāa kan nima ñā'a, ñā é é'ni ñā'a san kuenta iña tú'un Xuva kō, tsí ñā ni u'vi ñā é ká'an ñā iña Xuva ko.

¹⁰ Nñ̄ kue'én ini ñā ntáka'an ñā:

—Xuvā ntí, ka'nu kue'en nto. Ntō'ó é sántu ntí'xe nto. Ntō'ó ne, un ntí'í é káka'an nto é nuu é ntaá i. ¿Nēe ntúvi ntu kada kú've nto iña ñā ntántoo ñuxiví san é ntānāa nto ni ñā'a, ñā é'ni nti? —ka'an ñā.

¹¹ Kidáā ne, dá un dá un ñā ni'i ñā doo kui'xin é kú'un ñā. Kaka'an ñā ni ñā é díin díin tsi kuntōo ká ñā, da nté xee tá'an é kúvi ntí'í ta'an ñā é dadíi ntáde tsiñu ñā iña Xuva ko.

¹² Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui iñú san ne, ítō u ne, kutūni ko é un va'a vá'a tsi taan ne, kuntee ku'é'n ngantíi san, é vata kaa doo ntee é xkū'ún ñā'a dá ntoo ñā dontíni. Xóo sán ne, kuku'e'e kue'en váta ito nñi.

¹³ Xntiví é ūve é dukún kán ne, nakó'xo nté ñuxiví a, vatā ó kanako'xo kítí tun igu uté san da dóo kainu tatsin ka'ni.

¹⁴ Ntoko ñu'u mií é dukún kan, vatā ó kakuvi vikó san dá kántava. Un ntí'í ntí'í xuku ní ūn ntí'í ntí'í ñu'u é ntoo nú ntute ñu'u kán ne, nakuntoó xio.

¹⁵ Kidáā ne, naku'un xū'u ntí'í ntí'í rei, ñā ntoo ñuxiví a, ní ñā na'nu ñā'a sán, ní tó'ó

sntadún san, ní ñā kuiká san, ní ñā é dóo ntii iní i, ní ñā ntáde tsiñu, ní tó'ó ñā ne, ñu'u xu'ú ñā mávi ní nē'u xuu.

¹⁶ Ká'an ñā ní xūku sán ní xūu san:

—jNa tāni mí ñu'u nti. Na távi nti vata koo é ñā kini ñā tuví nú tēu san nti, tsí un vá'a tsi kakudiin A Le'ntú san ní nti!

¹⁷ Tsí é xee ntúvi ka'nu é tā'xi ñā é ntō'ó ko ne, ¿xóo ntu kutíi i? —ka'an ñā.

7

Tatá ña Israee, ñā uve nā'a seu Xúva kō

¹ Kidáā né, íni u kimi ánĵē, ñā ntāñi ngimí o díñi ñuxiví san. Ntaédi nuu ñā mí kaki'xi ngimí tatsin san vata koo é ñā kunú ka tatsin san ñuxiví a, nté nú ntute ñu'u kán, nté da mí'í ka má utun.

² Kidáā né, íni u tuku ánĵē, ñā vé'xí nte mí kene ngántii san, ni'i nta'a ñā séu Xúva kō, ñā é kántíto nti'xe. Un ntii tsi kéne ñā, kaka'an ñā ní ngimi ánĵē, ñā nguú san, ñā é xe'é Xuva ko itsi é natíví ñā ñuxiví san ní ntute ñu'ú san:

³ —jKuntētu ká nto! jÑā kú dí natíví ntó ñuxiví san, nté ntute ñu'ú san, nté utun san dá nte kuvi xntéé nti seu Xúva kō xteén ñā'a, ñā é ntáde tsiñu iña ñā! —ka'an ñā.

⁴ Tēkú ko nté kaa ñā'a uve ná'a ñā seu san, tsí uun sientu uui díko kimi míil ñā'a tatá ñā Israee san.

⁵ Uxuvi míil ñā'a tatá Judaá san uve ná'a ñā seu san, uxuvi míil ñā'a tatá Rubeén san, uxuvi míil ñā'a tatá Gaá san,

⁶ uxuvi míil ñā'a tatá Aseé san, uxuvi míil ñā'a tatá Neftalíi san, uxuvi míil ñā'a tatá Manaseé san,

⁷ uxuvi míil ñā'a tatá Simiuún san, uxuvi míil ñā'a tatá Levíi san, uxuvi míil ñā'a tatá Isacaá san,

⁸ uxuvi míil ñā'a tatá Zabuluún san, uxuvi míil ñā'a tatá Joseé san, uxuvi míil ñā'a tatá Benjamiún san. Kuan ō ñā uve ná'a ñā seu san.

Ñā te da díi ñā'a, ñā ñu'u doo kui'xin

⁹ Kidáā né, íto ú, íni u ñā te da díi ñā'a, ñā ntāñi nú tēu san ní nūu A Le'ntú san. Ntē ñā kuvi ká'vi o ñā é dóo titín ñā, ñā é vē'xí da mí'í ká ñuu dá kanñi ñuxiví. Ntáduku ntēe ñā da nēe ka tatá ñā; da nēe ka tú'ún ntáka'an ñā dī. Doo kui'xin ñu'u ñā ne; odo nta'a ñā ntā'a ñuu.

¹⁰ Un ntii tsi ntáka'an ñā:

Da mií tsi Xuva kō, ñā tuví nú tēu san, ní A Le'ntú san, ñā é kuvi nakáku kō, ka'an ñā'a san.

¹¹ Un ntí'í ntí'í ánĵē san ntāñi ñā ntíkō díñi nú tēu san, ní ñatá sán, ní ngimi kítí ntantító san. Nákuntoo tixi ñā nú tēu san ne, nán'ú ñā íni ñā Xuva kō,

¹² ntáka'an ñā:

jKuan koo na kōo! Na kada ka'nu o Xuva kō, tsí dóo kaxi'í nuu ka'nu ñā, dóó kí'in iní ñā.

Na nākué'e o sintiá'vi nta'a ña ne, na kuiko ñu'u o ña di, tsi dóo iō ña é vii ña; dóo ntii inī ña. Kuan koo na kā'an o iña Xuva ko ntii dañu ntúvi.

Kuan koo na kōo, ka'an ánjē san.

¹³ Kidáā ne, kaka'an úun ña'a ñatā san ní ko:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sá'á, ña ñu'u doo kui'xín san? ¿Mí'i ntu vē'xi ña? —ka'an ña.

¹⁴ Kidáā ne, kaka'an u ni ña:

—Ntō'o é inī nto —ka'an u.

Kidáā ne, kaka'an ña ní kó:

—Ña sá'á ne, divi ña é vē'xi ña mi dóo ntánto'o ña'a. É ntukui'xín kue'en dóo ña, tsi niñi Á Le'ntú san nácate ña.

¹⁵ Dukuān e ntāñi ñá nú tēu Xúva kō, e ntáxntii ña ña nte ntúvi ntē niñu inī ukún ña kán. Xuva kō, ña tuvi nú tēu san, kunuu mé'ñu kunuu dava ña ña.

¹⁶ Ña kákn ká ña, ntē ñá tsi ka ña ntute. Ña kókō ká ña ka'ní ngántii san, tsi kuntoo ña mi é véti san ve.

¹⁷ Tsi A Le'ntu é tuví nú tēu kán ne, kuenta vii ña vata kaa uun paxtu, é k'in ní'i A Le'ntú san ña mí kakii ntute kuíi é ní'i ña ntuvi iña ña ne, mi Xuva ko nañsi ña un ntí'i ntute nūú ña —ka'an ña.

8

Seu e kúvi ū'xe ni ko'o kútú e kúvi kaá kuaan

¹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kuvi ū'xé san ne, xíō kadín kue'en tsi e dukún kan te dáva ura.

² Kidáā ne, iní u u'xe ánjē ntāñi ñá nuu Xuva ko. Odo ña kui kui uun ña trunpeta.

³ Kidáā ne, xéé ká uun ká xtuku ánjē, ní'i nta'a ña ko'o kútú e kúvi kaá kuaán san ne, kántitsi ña nú nāa kan. Dōo kue'e kútu ní'i ña é nādaká ta'an ña ni tū'un e ntáka'an ntá'vi ña'a, ña ntánuu iní i Xuva kō, é kué'é ña nú nāa e kúvi kaá kuaan é tuví nú tēu san.

⁴ Kúxēe u'me kútú san é ní'i ntá'a ánjē sán ne, xéé mí tuví Xuva ko dadíi ni tū'un e ntáka'an ntá'vi ña e ntáka'an ni Xuva ko.

⁵ Kidáā né, kí'i ánjē san ko'o kútú sán ne, dá tsú'un tsitu ña ngiñū'u é kai'xi nú nāá san ne, da nakuíta nuu ña ñuxiví a. Dōo dito káñu'ú ne, xí'í nuu ne, táan di.

Trunpeta é ū'xé san

⁶ Kidáā ne, ánjē, ña é ū'xe ñá'a, ñá odo trūnpetá san ne, iō tu'v'é ña é nakuéku ña.

⁷ Ánjē, ña é kuvi ūun sán ne, nakuéku ña trunpeta ña. Ura tsi i kán davi xuú ni ñu'u é kádaka niñi ñuxiví kán. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ñuxiví san ne, í'xi ntí'i. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi utún san ne, í'xi ntíi ntíi un tsi nté ku'u xi'í san.

⁸ Ánjē, ña é kuvi ūvi san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá di. Kidáā ne, uun nuu i é vata kaa xuku ka'nu é kai'xi kaá ne, un ntii tsi ko'xó nuu nú ntute ñu'u kán. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute ñu'u sán ne, ntūvi niñi.

⁹ Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi kiti ñu'u nú ntute ñu'u kán ne, xí'í ntí'i ti ne, í'xi uun tá'vi i é kuvi ūni ta'vi tūn ntōó san di.

¹⁰ Ánjē, ña é kuvi ūni san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáā ne, uun xntiví ka'nu sán ne, kó'xó é vē'xi nte e dukún kán. Kai'xi vatá ó kai'xi chú'un san. Kó'xó nuu uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute ká'nu sán ní mí kae'nu ntute san.

¹¹ Xntiví san ne, Rkavé naní. Uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntute sán ne, kúrkavē kue'en. Ñá te nté kaa ña'a xi'i ña e xi'i ña ntute é kadáká rkavé san.

¹² Ánjē, ña é kuvi kímí san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá ne, uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ngántii san ni uun tá'vi i é kuvi ūni ta'vi xoó san ní xntiví san ne, ní'í ku'í. Uun ta'vi i kúnee é un é un nuu i ne, uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ntuví san ne, ñá ní xí'í nuu ká ngántii san. Niñú san ne, kuan tsi ó kúvi: ñá ní xí'í nuu ká xoó san ní xntiví san di.

¹³ Kidáā né, da nē kaito ú ne, tēkú ko kaiko uun tadun mé'ñu e dukún kán ne dá un ntii tsi káka'an:

—¡Ai! ¡Ña ntá'vi ntu ña'a, ña ntántoo ñuxiví san, te kuéku xtuku trunpeta iña é ūni ka ánje, ña nguñi san! —ka'an ti.

9

¹ Ánjē, ña é kuvi ū'un san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáā né, iní u uun xntiví é kó'xó nte e dukún kán un tsi nte nú ñu'u kán. Xntiví san ne, ní'i ntakáá xi'i tótsín san.

² Nakaán ña xi'i tótsín san ne, un vá'a tsi kéne u'me xi'í san, vatá ó kakene u'me iní ūnu ká'nu kue'en. Kúneé ngántii san ní kaniñ e dukún kan ū'me tótsín san.

³ Mé'ñu u'mé san ne, vé'xi skunti é kaka ti kaniñ ñuxiví a. Ní'í tē é kué'é ti vatá ó de tdu'me, kiti iō ñu'u a.

⁴ Ká'an ña ní tē é ña ku nantí'i ti ite é kae'nu ñu'u a, nté kú'u kuíi, nté ūtun di. Da mi tsi ñá'a san kué'e ti ña, tē ña te uve ná'a xteén ña seu Xúva kō.

⁵ Ní'í tē é nanto'o ti ña te ū'un xoo, ntá tsi ña kuvi ka'ni kue'en ti ña. Mí kaxé'e ti ne, kaexnúu vatá ó kaexnúu da kaxé'e tdu'mé san.

⁶ Ntuvi tsikán ne, un vá'a tsi nantuku ñá'a san nté koo kuví ña, ntá tsi ña ní'í ña nté koo. Kuān te un vá'a tsi ntio ña é kuvi ñá ne, ñá ní'í ñá doxi'í san.

⁷ Skunti san ne, vata ntáa idú kiti tu'vé i é k'in ti mé'ñu du'xēn ntáa ti. Dáki ti ne, odo é vata ntáa le'e e kúvi kaá kuaan ntáa. Núu tē ne, vata ito nuu ña'a ito.

8 Idi ti ne, vatā ó nani idi ñadĩ'i. Nū'ú ti ne, vata ntáa nu'u ñaña ntáa.

9 Uve ata ti tdi'xi e nté kaa te káa kúvi. Dā ntáva ti ne, kakañu'u vata te ntaíta nti'xin ña te da díi kareta e ntáñu'u idú, kiti ntaínu me'ñu du'xēn san.

10 Dú'me tī ne, vata ntáa du'me tdú'me ntáa ne, ini xe'e tí di. Dú'me tī san ntée é ntuku kui'í tī ña'a san ú'un xoo.

11 Tó'ó ti ne, divi ánjē, ña e ntée nta'a i totsín san. Abaduun nani é tū'un hébreú ne, Apoliuun nani é tū'un griegú ne, kani tū'un "é nantĩ'i kue'en".

12 É ita nti'xin é kuvi ūun dóxō. Úvī ká kakunaá ve.

13 Kídáā ne, ánjē, ña é kuvi iñú san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Tékú ko uun tatsin i e kíi mé'ñu ngimi ntáki san é ódo nú nāa e kúvi kaá kuaan é nti'xi nuu Xuva ko.

14 Kídáā ne, kaka'an tátsin san nī ánjē, ña é kui iñu, ña é ni'í nta'a trunpeta:

—Nantuten ngimi ánjē, ña é uve tīn mí kainu ntute ka'nu é nani Eūfrate —ka'an.

15 Kídáā né, nāntuté ña ngimi ánjē san é ka'ni ñá uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ña'a san, tsi é ntoo tú'vé ñá tē xee úra i, ni ntúvi, ni xóó, ni kuāa.

16 Kūtuní ko nté kaa sntadun, ña ntántodó idú ne, uvī sientu míñuu ña.

17 Xée nūú ko idú san nī ña ntántodó ti. Sntadún san ne, ntánti'u núu kúñu ñā káa é kaito kué'é, nī é kuií, nī é kuáán di. Díki idú ñá ne, vata ntáa díki ñáña ntáa ne, kakii ñu'u xú'u ti. Ú'me ni dū'xé ñu'u di.

18 Xi'í uun tá'vi i é kuvi ūni ta'vi ña'a san ntuni núu tsi i: ñu'ú san ni ū'mé san ni dū'xé ñu'ú san e kíi xu'u ti.

19 Tsi idú san ne, ió ntií tī é kuvi ka'ni tī ña'a é xú'u xti ni dū'me tī. Tsi dū'me tī ne, vata kaa díki kóo ne, divi é kantuku kui'í tī ña'a san.

20 Ntá tsi ña nguui san, ña é ña ni duku ntée tsikán ne, ñá ni nativi iní ña kuétsi ñā é ntē ña ni xtúvi mii ñā é nuu iní ña é ña vá'ā san ni sántu ñā e kúvi kaá kuaán, nī káa kui'xin, nī káa kué'é, ni xúú, ni útun di, é ntē ña kaíto, ntē ña katéku i, ntē ña kui kaká di.

21 Ntē ña ni nativi iní ña é kuān tsi o nta'é'ni ña ña'a, e ntáde ña dotatan, e ntáde ña é kini kaa ni ñadĩ'i, e ntadú'u ña di.

10

Ánje ni tūtu lu'nti é katinú san

1 Kídáā ne, iní tuku ú uun ánjē, ña dóo ntií iní i ne, vé'xi ña e dukún kán. Nuú ta'án ña viko; ntee rkuá'nti díki ña. Núu ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu ngánti san. Dī'ín ña ne, vata kaa ntu'u é kai'xi kaa.

2 Ni'í nta'a ña ūun tutu lu'nti é kaa ntāa. Dī'ín kua'a ña xtúvi ña nú ntute ñu'u kán né, dī'ín datsin ña ne, ñu'u san xtúvi ña.

3 Un ntií tsi káchu'u ña, vatā ó de ñaña dá kanakiti tī. Dā kúvi kachu'u ñá ne, kátsin u'xé ito.

4 Dā kúvi katsin é u'xé ito sán ne, ncho xntee na'ua e káka'an, ntá tsi dá ió tu've u é ka'ua ú ne, tékú ko uun tatsin e dukún kán, kaka'an:

—Xnuun xū'un e téku o e kátsin u'xé ito. ¡Ña kú dí xnteen na'an! —ka'an.

5 Kídáā ne, ánjē san, ña nti'xi nú ntute ñu'ú sán ni ñu'ua a dí ne, náta'an ntée ña nta'a kuā'a ña e dukún kán.

6 Natékú ñá Xuva kō, ña kantíto ntií dañu ntúvi, ña de vá'a e dukún kan ni ñuxiví ni ntute ñu'u ni ūn nti' nti'í nee iñá katuví, kaka'an ña tsi ña kukuíi ka.

7 Kaka'an ña tsi ntuví dá nakuéku ánjē, ña é kui u'xé san, trunpeta ña ne, kuntaa núu i é mii tsi Xuva ko Iní ñá, vata ó ka'an ñá nī ña dé tsiñu iñá ña, ña ntáka'an tū'un ña.

8 Kídáā ne, tátsin e tékú ko dí'na ne, kaka'an xtúku nī ko nte e dukún kán:

—Kué'én, kúki'ín tutu é ni'í nta'á ánjē sán, divi é nakāa ñá'a, ña nti'xi nú ntute ñu'u kan ni ñu'ua a —ka'an.

9 Dukuān ne, ñé'é u mí tuvi ánjē sán ne, íkán ú tutú san. Kaka'an ñá ní kó:

—Kí'in ne, dá ká'xin. Tē é'xin ne, vídin vata é'xi ntúdin kítume, ntá tsi kuia núu í'xi o kán —ka'an ña.

10 Kídáā né, kí'í ú tutú san é ni'í nta'á ánjē sán ne, é'xi ú. Kuan é'xi nti'xe vata é'xi ntúdin, ntá tsi dá kúvi é'xi ú ne, kuia núu í'xi ko.

11 Kaka'an ñá ní kó:

—Da mií é ká'an ntódon kán ni ūn nti' nti'í ña'a, ña ntoo dá mí'í ká ñu'ú, ni ña ntáka'an dá nēé ka tū'un, ni rēi ñá di —ka'an ña.

11

Ña é ūvi ña'a, ña é ká'an ntódo tū'un Xuva kō

1 Kídáā né, tá'xi ña kó uun ntoo kani, vata kaa utun é kí'í kú've núu ó káa ne, kaka'an ñá ní ko:

—Nākuntátsin, kí'in kú'ven úkun Xuva ko nī nú nāa ñá ne, ka'vin nté kaa ña'a ntánuu iní ña Xuva kō má ūkún san.

2 Ntá tsi ña kí'in kú'ven kura ukún san, tsi xe'é ña sá'á é kúvi iñá ña'a, ña é ña iní xoo é Xuva kō ne, kaka nuu ña ñuú Xuva ko te ūvi díko uvi xoo.

3 Xu'ú ne, taxnúu ú uvi ña'a, ña é ká'an ntódo tū'un kó ne, ku'un ña du'nu kúxta ūun míil uvi sientu uní díko ntúvi —ka'an ña.

4 Ña é uvi ña'á san ne, vata ntáa uvi útun olívu ntáa ña. Vata ntáa tun tsumé é ūvi san e ntáñi núu To'o ñuxiví san ntáa ña.

5 Tē xoó ncho ntukú kui'í i ña ne, kene ñu'u xu'u ña ne, koko kue'en. Kuān koo nto'o ña ntañchu'vi ña.

6 Ña uvi ña'a san ne, ió ntii ñā é nakādi ñā e dukún kån vata koo é ña kũin dávi da nĩ ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō. Ió ntii ñā é kũvi víi ñā é ntũvi nĩñi ntuté san ne, kũvi víi ñā é nantō'o ñā ña'a, ña ntoo ñuxiví san, é tĩñ ña da nēé ka kũ'i'í vata koo é ntio ñā.

7 Ntá tsi dā ita ntí'xin ka'an ntí'í ñā tú'un Xuva kō né, kēne uun kiti xu'u totsín san é víi tí ni ña du'xēn. Kuvi víi tí ka'ní ti ñā.

8 Kidāā né, kuntōo mé'ñũ kũñũ ñā itsi mé'ñũ ñuú ka'nu san mi náxnteē ñā Tó'o kō ntákā krusí san. Ñuú sã'á ne, vata kaa ñuú Sodomá ni ñuú Egítō kaa.

9 Úni ntũvi nte dáva ne, koto ña'a san kũñũ ñā, ña vë'xi da mí'í ká ñuú, da nēé ka tatá ñā, é da nēé ka tú'ñn ntáka'an ñā di ne, ñā kuē'é ñā itsi é kuntũ'xi vá'a ñā.

10 Ña ntántoo ñuxiví san ne, ñā tē nté kaa diní ña tsi xi'í ña uvi ña'a san. Víi ña viko ne, kuē'e ñā doméni tá'an ñā, tsí ña uvi ña'a, ñā é ka'an ntódo tú'un Xuva kō né, dóo nantō'o ñā ña ntántoo ñuxiví sa.

11 Ntá tsi da kũvi uní ntũvi ntē dáva ne, nantóto xtuku Xuva ko ntuvi ñá'a san ne, nákuifiñ ñā. Un vá'a tsi ù'vi un ntí'í ntí'í ña'a san dá ini ñā ñā.

12 Kidāā né, tēkú ña uvi ña'a san e dóo ntii kaka'an tátsin é vë'xi é dukún kan ni ñā:

—Ki'xi nto i'a —ka'an tátsin san.

Dukuñ ntaíni ña ntaínchu'vi ñā san ne, kũntāa ña e dukún kan mé'ñũ viko san.

13 Ura í tsikán ne, un vá'a tsi taan. Kó'xo uun ta'vi i é kuvi ù'xi tá'vi ñuú san. Ú'xē míil ñā'a xi'í ñā da ita ntí'xin kũ'ni taan. Ña'a, ña ntántoo ká san ne, ñā te nté kaa u'vi ñā. Da kidāā nanu'u ñā ini ñā e dóo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kån.

14 É ita ntí'xin é kuvi ùvi dóxō sán ne, e dóko sã xee é kuvi uní san ve.

Trumpeta é kuvi ù'xé san

15 Kidāā ne, ánje, ña é kuvi ù'xé san ne, nakuēku ña trumpeta ñā. Dító tsí un ntii tsi ntáka'an tátsin é dukún kån:

Un ntí'í ntí'í ñuú ñuxiví san ne, kaduku ntēe Xuva kō é kadā kú'vë ñā, ntuvi ñā Cristu, ña e táxnũ ñā. Ntíi dañũ ntũvi é kadā kú'vë ñā, ka'an.

16 Kidāā né, ñatā, ña é oko kĩmi ñá'a, ña ntántoo nú tēu núu Xuva kó san ne, un tsi nákuñchití ntañ ñā nuu Xuva ko é nuu ini ñā ñā,

17 ntáka'an ñā:

Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,

Xuvā ntí, ña e dóo ka'nu.

Diví ntō é tuví nto veví ne,

diví ntō kidaā dí ne, kuan tsi koo kutuví ntó ntii dañũ ntũvi.

Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,

tsí e ní'í nto e dóo iō nto é víi ntó ne,

e éni ntu'u nto kadē kú'vë ntó ve.

18 É kũdiin ña ntántoo un ntí'í ntí'í ñuú san, ntá tsi é xee ntũvi é kuē'é nto ñā é ntō'o ñā ve.

E xéé ntũvi é kadā kú'vë nto iña ñā ntí'í san ne,

kué'e nto ñā é vā'á, ña dé tsiñũ iña nto, ñā é ka'an ntódo tú'un nto, nĩ ñā é kã'an náa nto.

Kué'e ntō é vā'á iña ña'a, ña e ntaiko ñu'u nto, un ntí'í ntí'í ñā, te kuetsi, te na'nu ñā.

E xéé ntũvi é nantō'o nto ña'a, ña ntánatí'vi ñuxiví san,

ka'an ñā.

19 Kidāā né, nákaán xi'í úkun Xuva kō é tuví e dukún kån ne, ini i kån ne, dító tuví etun mí ñu'u vá'a lei Xúva kō. Kidāā né, dóo kaxi'í nuu. Dóo kakatsín di. Dóo dító tatsín san. Dóo katáan di. Un vá'a tsi kakũin davi xuú di.

12

Uun ñadř'í, ni kiti ña vá'a, kiti u'xe díki i

1 Kidāā né, kĩ dító uun e dóo ka'nu e dukún kån. Ikån ntitsí uun ñadř'í, nuu tá'an ña ngánti'í ne, xóó sán ne, ntekú ntí'í dí'in ñā ne, le'e é kuvá'a é ùxuvi xntivi ntekú díki ñā.

2 Ñu'u i'xá ña ne, kakachu'u ntāa ñā é kaexnúu i'xi ñā, tsi dokó sa káku i'xá ñā.

3 Kidāā né, kĩ ká xtuku uun nuu i e dukún kån. Iní u é ntitsí uun kiti ña vá'a, teku kué'e tí, é ùve u'xe díki ti ni ù'xi ntákí ti. Kuñ o ntántidó le'e san xé un xé un díki ti.

4 Dú'me xtí dita núu ti uun ta'vi i é kuvi ùni ta'vi xntiví san ne, nákö'xó nuu ti nte ñuxiví a. Kidāā né, intitsí kiti ña vá'a san nuu ñadř'í, ña dokó sa káku i'xá i. Ntitsí nteē tí i é kã'xi tí i te káku.

5 I'xa é nakáku ña ne, i'xa tii é kadā kú'vë un ntí'í ntí'í ñuú, é kuni'í nta'a tátun i e kúvi káa. Ntá tsi Xuva kō ne, nakí'í ña i'xá san é kũtuví ni ñā nú tēu ñā.

6 Ñadř'í san ne, iñu ñā, ku'e'en ñā ñuú itsi mí xtúvi tú'vë Xuva kō mí kutuví ñā, mí kuēnta víi ñā ña uun míil ùvi sientu uni díko ntuvi.

7 Kidāā ne, kúvi du'xēn e dukún kån. Ánje ña odo núu, ñā nani Míge, dívi ña ni un ntí'í ánje ña ne, náā ñā ni kiti ña vá'a san. Kiti ña vá'a sán ni un ntí'í ánje tí ne, un vá'a tsi náa ti ni ñā,

8 ntá tsi ña ni kuvi víi ti. Nã ni nĩ'í mí kũntōo ká ti nĩ ánje tí e dukún kån.

9 Dukuñ ne, nákö'xó ña kiti ña vá'a san, kiti itũvi nte ntũvi dí'na, kiti é nani diablu, tó'o e ña vá'a san. Dívi tí é Satanaa nani tí dí, kiti kaeni nta'vi ña'a dá kanii ñuxiví san. Nákö'xó ña ti ni un ntí'í ánje tí ùun tsi nte ñúxiví a.

10 Tēkú ko tsí un ntii tsi kãka'an tátsin san nte e dukún kån:

E xéé ntũvi é nakákú Xuva ko ko vë.

E xéé ña e dóo ntii ini ñā é kadā kú'vë ñā.

Cristu, ña táxnũ ña ne, kodo núu ñā é un ntí'í ve.

Tsi é nakó'xo nteē ñá kiti katsi'i kuétsi ta'an ko nta'a Xuva ko ntē ntúvi ntē níñu.

11 Kúvi idé ta'an ko sán nī e ña vá'a san kuenta iña níñi é etí A Le'ntú san, ni kuēnta iña tú'ún é nuu é ntaā i e ntáka'an ñá,

tsi ña ni de víni ña ntuvi iña ña, kuān te na kuví ña.

12 Kuntōo díni ntó ve, e dukún kan, ni un ntí'í ña ntántoo ikān.

Ntá tsi ña ntu ntá'vi ide nto, ña ntántoo ñuxiví san nī nú ntute ñu'u kán, tsí e ntíi tó'ō e ña vá'a san mí ntoo nto ve.

Un vá'a tsi kakudiin, tsí ini tsí ña na'a ka kutuvi, ka'an tátsín san.

13 Dā ini kiti ña vá'a san tsí nakó'xo ña ti ñuxiví a ne, íntikin tí ñad'í, ña nakāku i'xa tíi san.

14 Ntá tsi ñad'í san ne, ni'í ña uvi nti'xin tādun ka'nú san é ntāva ña, ki'in ña ñuu itsí kán, mí dōo ikā mí tuví kiti ña vá'a san. Ikān ne, ni'í ña é ká'xi ñá uní kuia nte dáva.

15 Kiti ña vá'a sán ne, távā ti ntute xu'u ti é vata kaa ntute ka'nu kaa vata koo é kí'in ni'í ntuté san ñad'í san.

16 Ntá tsi xntíi ñu'u san ñad'í san, e nántika ñu'u sán ne, ikan kúntíi ntute ka'nu san e táva kiti ña vá'a san xu'u ti.

17 Dukuān né, kúdiin kué'en kiti ña vá'a sán ni ñad'í san. Ntaka ti ikān ne, dá kué'en ti é víi tí du'xen ni i'xā ñá, ña nguíi san, ña ntáde ntaa é káka'an Xúva kō, ña ntántikin Jéssuu.

13

Úvi kiti dōo donchu'vi ntáa

1 Ntútsí u nú ñuti díñi ntute ñu'u san, íní u kéne ntíta úun kiti e dōo donchu'ví kaa mé'ñu ntute ñu'u kán, kiti uve u'xe díki í ni ù'xi ntíki i. Kántídó le'e é un é un ntíki ti. Uve na'a díki ti e dōo kini ó kaka'an kuēnta iña Xuva ko.

2 Kiti dōo donchu'ví kaa, kiti é íni u sán ne, vata kaa ñaña tekú kaa ti. Ntá tsi dí'in tí ne, vata ntáa dí'in oso ntáa ne, xu'u ti ne, vata kaa xu'u ñaña kaa. Kiti ña vá'a sán ne, xé'e ti ntíi tí e ntéé kimi tí. Xé'e ti tēu ti mí tuví ti é víi tí tsiñu ka'nu.

3 Kiti dōo donchu'ví kaa sán ne, vata tē ni'í ku'íi kue'en úun díki ti, ntá tsi é ntuvá'a. Un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo ñuxiví san ne, ntántikin ñá ti, tsí koo da kúdu'va ña é ntuvá'a díki ti.

4 Ntánuu íni ña'a san kiti ña vá'a san, tsí xe'é ti ntíi ti kiti dōo donchu'ví kaa san vata koo é kuví kada kú'vē ti. Ntánuu íni ña'a san kiti dōo donchu'ví kaa san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é vata kaa kiti dōo donchu'ví kaa san? ¿Xoó ntu kuví víi i é nāá ni tí? — ka'an ña.

5 Ní'í tí ítsi e dōo ka'nu víi ti, e dōo kini koo ka'an tí iña Xuva ko. Ní'í tí é kadá kú'vē tí uvi díko uvi xoó ne,

6 kuan ó dé ti. Dōo kini ka'an tí iña Xuva ko ni e dukún kán mí tuví ña, nī ña ntántoo nī ña ikān.

7 Ní'í tí é víi tí du'xen nī ña ntántikin Xúva kō né, kúvi idé ti ni ña. Ní'í tí é kadá kú'vē tí iña un ntíi ntíi ña'a, ni ún ntíi ntíi tátá ña'a, ni ún ntíi ntíi ñuú, ni ún ntíi ntíi ña'a, ña ntáka'an dá néé ka tú'ún.

8 Un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo ñuxiví san ne, ínūu íni ña kiti dōo donchu'ví kaa san, ña é ña ni uvé na'a díví i tutú A Le'ntu é xi'í un tsi nte da íñi ntú'u ñuxiví san, tutú mí uve na'a xoo e ní'í i ntuvi iña i ntíi dañu ntúvi.

9 Te ínin é kīnin ne, kīnin.

10 Tē xoó ni'í i é kunuu kutū né, kunuu kutu ntí'xe. Tē xoó ni'í i é kúvi nuu káa ne, káá kuví nuu ña. Dukuān né, xo'ō e ntáduku nté e Xuva kō ne, ka'nu víi ó nima kó ne, kunūu ini ko ñá dí.

11 Kidáá né, íni xtuku u úun kiti e dōo donchu'ví kaa. Kiti sá'a ne, ñu'u san kakéne ti. Uve uvi ntíki ti é vata kaa a le'ntú kaa ti, ntá tsi kaka'an tí vatá ó kaka'an kiti ña vá'a san.

12 Ní'í tí ítsi é kadá kú'vē tí naa i kiti kuví úun san dá ntoo dadíi ti. Kade tí é un ntíi ntíi ña'a, ña ntántoo dá kanií ñuxiví san, kunuu íni ñá kiti kuví úun san.

13 Dōo ini tí nté koo víi ti é kōo dá ntákudú'va ña'a san. Un tsi nte kúvi nakíin tí ñu'u é ka'xi nte e dukún kan níi dukuān ntaíto díto ña'a san ñuxiví a.

14 Kuenta iña i sá'a é ní'í ti e kúvi idé ti dá kade ti tsiñu kiti kui úun sán ne, kaeni nta'ví ti ña'a, ña ntántoo ñuxiví sa. Kaka'an tí ní ña'a san é na ntává'a naa ñá santu kiti kuví úun, kiti idó nuu káa díki i, ntá tsi ntuvá'a ti ne, kantíto dukuan tí.

15 Ní'í tí é kúvi kué'e ti ntuvi iña santu e ntuvá'a naa kiti kuví úun sán ne, ide ti é kúvi ka'an sántu sán dí. Kaka'an tí tsí da xoó ka ña'a, ña é ña kanúu íni i santu, kiti kuví úun sán ne, na kuví ña.

16 Taxnúu ti é na kúvē na'a seú san nta'a kua'a ña ne, ó xteén ña, un ntíi ntíi ña'a san, te kuetsi te na'nu ña, te kuika ña, te nta'ví ñá, te ío tó'ō ña ne, ó iña mii ña ntáde tsiñu ña.

17 Nté uun xoxo kuví díko i, nté ña kuví kuiin í, tē ña te nté e na'a seú san kúñu í. Seú san ne, díví kiti é kuví úun sán, ó numéru díví tí.

18 Sá'a ne, ntio é koto ntuu ó. Xoo é kí'in íni í ne, na naka'vi ña numéru kiti kuví úun san. Numéru sán ne, kaduku nté e uun díví ña'a, ña ntoo ñuxiví sa. Te nakua'a ó numéru díví ñá ne, íñu sientu uní díko íñu.

14

Nchu'un e ita ña'a, ña uun sientu uvi díko kimi míil ña'a

¹ Kidáá né, iní u ntitsi A Le'ntú san ti'i í xuku Siuún, ni ùun sientu uvi díko kimi míil ña'a, ña é ntéé na'a xteen i divi A Le'ntú san ni divi Uva I. Dadii tsi ntãñi ntii ntí ña.

² Kidáá né, tēkú ko é vè'xí nte e dukún kan vatá ó kakañu'u ntúte ka'nu, vatá ó kuvi dá kakē'xén nuu da dóo ntii kakatsin, vatá ó kuvi da dóo titín ña'a ntánakueku ña kiñú'u.

³ Ita ña uun nchu'un xee nú tēu Xúva ko, ni ngimi kítii ntantíto sán ni ñatá sán di. Nté uun ña'a ña ni kuvi kutú've ña nchu'un xee san, tsí da mii tsi ña'a, ña é uun sientu uvi díko kimi míil ña'a, ña é nakáku, ña ñu'u ta'an ñuxiví a, kuvi ita ña.

⁴ Ña sá'á ne, ña ni ide ña kuétsi ni ñadí'i, tsi ntúntoo ña. Ntántikin ñá A Le'ntú san da mí'i ka mí k'i'in ña. Nakáku ña mé'ñu ña ntoo ñuxiví sa é kuvi ùun nuu i doméni iña Xúva ko ni A Le'ntú san.

⁵ Nté uun dovete ña ni ká'an ña, é nté ña tuvi kuétsi ña núu Xuva ko.

Ánjē, ña uni ñá'a, ña ni'í tú'ún

⁶ Kidáá né, iní xtuku u uun ká ánjē, ña kaiko mé'ñu e dukún kán ne, e ni'i ña tú'ún e dóo va'á ntii dañu ntúvi é ká'an ntodo ñá ni ña ntoo ñuxiví sa, ña dá mí'i ká ñuu, é da neé ka tu'ún, da neé ka tatá ña.

⁷ Uun ntii tsi kéne ña, kaka'an ña:

—Kuiko ñu'u nto Xuva kō ne, kada ka'nu nto ña. Tsí e xée ura i é kadá kú've ñá kuenta iña ña'á san. Kunuu iní ntó ña di, tsí divi ñá de va'á ña e dukún kan ni ñuxiví sa, ni ntute ñu'u kán, ni ùn ntíi ntíi ntute kuíi é kákene ñu'u sán di —ka'an ña.

⁸ Kidáá ne, xéé ánjē, ña é kuvi úvi san, kaka'an ña:

—Je kó'xō nuu, e kó'xō nuu ñuú ka'nu Babilonia, é ide ki'vi un ntíi ntíi ñuú san ni vñu i é kīni kaa! —ka'an ánjē san.

⁹ Kidáá ne, xée tūku ánjē, ña é kuvi úní san ne, un ntii tsi kéne ña, kaka'an ña:

—Tē xoó ña'a kanuu iní ña kiti san ni sántu tí ne, kaxé'e ña xteen ña o nta'a ña é kunteé na'a káa tí ne,

¹⁰ Kudiiin ku'élen Xúva ko ni ña. Ñá ntuntá'ví iní ña ñá nté un síin. Ku'é'e ña ñá é ntó'o ña é kōko ña ñu'u du'xe san nuu ánjē ni núu A Le'ntú san.

¹¹ Ú'mé é kákene mí ntánto'o ña ne, kuan tsí koo kené ntii dañu ntúvi. Ña'a, ña é kánuu iní i kiti san ni sántu tí, ña é ntéé káa tí xteen í ne, ñá n'i'í ña é kú'un kadin ñá nté ntúvi nté niñu —ka'an ña.

¹² Dukuán né, ña'a, ña ntáduku ntéé Xuva kō san, ña ntáde ntaa é káka'an ña, ña ntákuinti'xe i Jesuu ne, kantio e dóo ka'xi vii ñá nima ña.

¹³ Kidáá né, tēkú ko é káka'an tatsín san ní ko nte e dukún kán:

—Xntéén na'an sá'á: “Nté kui vá'a ña'a, ña xi'i e kuinti'xe ña Xuva kō.” Kuan koo xntéén —ka'an.

—Vá'á ó —ka'an Espiritú Sántú san—, tsi kuntoo da'na ña; ña káda tsiñu ká ña, tsi ki'in ní'i ña nuu i é vá'á o dé ña ñuxiví a —ka'an ña.

Ntuvi é nakuitá ñá ña'a san ñuxiví san

¹⁴ Kidáá né, iní u uun viko kui'xin. Nú víkó san tinti'i uun é vata kaa ñatíi kaa. Ntekú le'e e kúvi káa kuaan díki ñá ne, ni'i nta'a ña ùun káa dakua e dóo ntikō.

¹⁵ É tūku ánjē kii ña iní ukún san ne, un ntii tsi káka'an ñá ní ña tuví nú víkó san:

—jKadan tsiñun ni'in káa dakua o ve! tsi e xée ntúvi é nakuidon, tsi dóo itsi kiti kii ñuxiví san —ka'an ña.

¹⁶ Kidáá ne, ña é tuví nú víkó san ne, nátántéé ña káa dakua ña ne, eni ntu'u ña nákuído ña kiti itsi san.

¹⁷ Kidáá né, kii tuku ánjē iní ukun é tuví e dukún kán, ni'i ña káa dakua e dóo vá'a ntikō.

¹⁸ Kii xtuku ánjē nú náá san. Ánje, ña sá'á ne, nteé nta'a ña ñu'u. Un ntii tsi káka'an ñá ní ánjē, ña é ni'i káa dakua e dóo ntikō san:

—jNatántéén káa dakuá o! Nakuidon xo'o tinti'ō san, tsi dóo itsi tí —ka'an ña.

¹⁹ Ánjē sán ne, nátántéé ña káa dakuá ña ñu'u a ne, kátsin ña xo'o tinti'ō san. Tsú'un ña ti iní tun ntóo Xuva kō é kádin ñá tí. Sá'a káni tú'un é nanto'o Xuva ko kō.

²⁰ Kiti tinti'ō san ne, Ixkádin ña tí nte díñi ñuú san ne, nté kaa te niñi dóo kii tun ntóo san. É'nu un tsi da nté xéé nú xo'o xu'u idú san ne, vata kaa ntute ka'nu kaa e xee tá'an nte uni sientu kilumétru é ká'nu.

15

Ú'xé ánjē, ña é ni'i u'xe núu i é ntó'o ña'a

¹ Iní u e dukún kán uun ká tuku nuu i e dóo ka'nu kue'én ne, un tsi kúdu'va iní ko dá iní u. Iní u u'xe ánjē, ña é ni'i u'xe núu i e dóo nto'o ña'a san. Ña kóo ká nuu i é nto'o ña'a san te ita ntí'xin nuu i sá'á, tsi ikán xee tá'an mí ntí'i é kúdiin Xúva kō.

² Iní u uun ntute ñu'u é vata ito xūxu é kaxi'í ni'ni é kadáka ñu'u. Ntáñi ña'a nú ntute san, ña e kúvi idé ni kiti san ni sántu tí, ní káa ti ní numéru divi tí di. Odo ña kiñú'u é xe'é Xuva ko ña.

³ Ita ña nchu'un vatá o ita Muisee, ña dé tsiñu iña Xuva kó ne, vatá ó nchu'un A Le'ntú san di. Sá'á ntaíta ña:

Dóo ka'nu ne, dōo vá'á o un ntí'i nuu i é kade nto.

Da ntákudu'va ntí nuu i é kade nto, Xuvá ntí, ña e dóo ió ntii í é víi da neé ka.

Itsi nto ne, itsi ntaa, itsi é nuu é ntaá i.

Divi ntó Rei da mí'i ká ñuu.

4 ʒVá iō ntú xoo é ña káú'ví i nto, Xuvā nti? ʒO iō ntú xoo é ña ká'an i e dóo ka'nu nto? Tsi da mii xntō é v'á nti'xe nto. Xée ñā'a da mí'i ká ñuu é kāda ka'nu ña nto. Tsi dīto e dóo v'á'á ó kade kú'vē nto, kuan ō íta ña.

5 Kidāā né, íní u é kántii ini ukún Xuva kō e dukún kán mi dóo xii, mí ñū'u v'á'a lei ña.

6 Ntīi u'xe ánjē san má ūkún kán, ña ni'í u'xe núu i é ntō'o ña'a san. Ñu'u ña doo ntīi e dóo va'a, é un tsi kai'xi kai'xi sa. Katīnuu doo e kúvi kaá kuaan xkántika ña.

7 Kidāā ne, uun kiti é kuvi kīmi kiti ntantító sán ne, xé'e ña ūun e'xin e kúvi kaá kuaan dá un dá un ánjē, ña é ū'xé san. Ñu'u tsitu e'xin san núu i é ntō'o ña'a é vē'xí nta'a Xuva kō, ña kantító ntīi dañu ntūvi.

8 Ñu'u tsitu ini ukún san u'me é vē'xí nta'a Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ña e dóo ntīi iní i. Nté uun xoxo kuvi k'í'vi i má ūkún kán da nté ntī'i é ū'xe núu i e dóo nto'o ña'a san é ni'í ánjē, ña é ū'xé san.

16

E'xin é ñū'u é ntō'o ña'a san nta'a Xúva kō

1 Kidāā né, tēkú ko tsi dóo ntīi káka'an tátsín san nte ini ukún kán, kaka'an ni ánjē, ña u'xe ñā'a san:

—Kue'ēn ntó, kúkate nto nuu i e dóo nto'o ña ñuxiví san é ñū'u ū'xe e'xin san ñuxiví kán —ka'an tátsín san.

2 Kué'ēn ánjē, ña é kuvi ūun sán ne, eté ña é ñū'u e'xin ña ñuxiví kán. Un ntīi ntīi ña'a, ña é nteé ña'a káa kiti san kúñu i nī ña ntānuu iní i santu tí ne, kēne tintu'xe e dóo kini ntāa kúñu ña ne, un v'á'a v'á'a tsi exnúu.

3 Ánjē, ña é kuvi ūvi san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ñū'u kán ne, ntute sán ne, ntūvi niñi vata ito niñi ñā xi'í itō. Xí'í ntīi ntīi kiti ñū'u nto'o iní ntute ñū'u kán.

4 Ánjē, ña é kuvi ūni san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ka'nu kan ní mí kaē'nu ntute sán ne, ntuvi niñí di.

5 Kidāā né, tēkú ko tsi ánjē, ña nteé nta'a i ntute sán ne, kaka'an ña:

Dōo v'á'á ó kade kú'vē ntó, Xuvā nti.

Dōo v'á'á kue'en nto, nto'o é tuví nto vevíi ne, tuví nto kidaā di.

6 Tsi diví ñā éti ña niñi ña'a, ña ntáduku nteé nto, ni ñā'a, ña é ká'an ntódo tú'un ntó. Vevíi ne, nakō'o nto ña niñi, tsi mii ña ntúku ña é kuān koo víi nto ni ñā, ka'an ánjē san.

7 Tēkú xtuku kó uun tatsin é vē'xi nú nāa kan, é káka'an:

—Kuan koo, Xuvā ntí, ña e dóo ntīi iní i, tsi dóo v'á'á ó kadē kú'vē nto é nuu é ntaā i —ka'an.

8 Ánjē, ña é kuvi kīmi san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ngántii san ne, ní'í itsi é ká'mi ntúve i ña'a san.

9 Un v'á'a tsi í'xi ñā'a san é xe'é ka'ni kué'en ngántii san. Ntá tsi ñā ni nátiiv iní ña, nté ña ni ká'an ña te dóo ka'nu Xuva kō. Ká'an kīni ña iña Xuva ko, tsi divi ñā e táxnūu ña é ntō'o ña.

10 Ánjē, ña é kuvi ū'ún san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú tēu kiti dóo donchu'ví kaa san ne, kūnee mí kadē kú'vē ti. Ñā'a sán ne, un tsi náka'xi ta'an ña nú'u ña e dóo ntánto'o ña.

11 Ntá tsi dá díi díi ka ntáka'an kīni ña iña Xuva ko, ña tuví e dukún kán, tsi dóo ntánto'o ña e ntáte'u ña tintu'xé san. Nté ña ni nativí iní ña nuu i e ntáde ña.

12 Ánjē, ña é kuvi iñū san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute e dóo ka'nu san é nani Eüfraté ne, itsi núu ntute san vata koo é kúvi kuita ntí'xin rei, ña ntáde kú'vē ñuu é ntoo mí káinu ngántii san.

13 Kidāā né, íní u tsi kíi uni espíritū é kīni ntāa san xu'u kiti ña v'á'á sán ni xū'u kiti dóo donchu'ví kaa san, ni xū'u ña kaka'an é tū'ún Xuva ko káka'an ña, ntá tsi ña ntāa. Vata ntāa tsá'vā ntāa espíritū é kīni ntāa e kíi xu'u ña.

14 Vé'xi ntā'a tó'ō e ña v'á'á sán ne, kade nuu i é kōo da ntákudu'va ña'a san. Kí'm mí ntōo un ntīi ntīi rei ñuxiví san vata koo é nakúvē ta'an ña é víi ñā du'xen ni Xuva kō, ña é kuvi vii é un ntī'i. Dōo ka'nu kuvi ntuvi tsikan.

15 “Koto nto tsi da née iní xntó ki'xi ú vata koo ki'xi uun ña du'u. Nté kuvi v'á'á ña'a, ña é ña te ntákidi, ña é iō tu'vé doo i vata koo é ña kuká'an nuu ña é kīni ña'a san é kuntīi ña”, kuan ō ka'an Xúva kō.

16 Ne, nataká nuu rei san ñuu é nani Ar-mageduun é tū'un hébreu.

17 Ánjē, ña é kuvi ū'xé san ne, eté ña é ñū'u e'xin ña mé'ñū tatsín san ne, nte nú tēu ka'nu é tuví ini ukun e dukún kán ne, un ntīi tsi káka'an ūun tatsin é káka'an:

—ÍÉ kúvi ve! —ka'an.

18 Kidāā ne, iñi ntú'ú xi'í nuu ne, kátsín di. Dōo káñu'ú ne, un ntīi tsi taán ñuxiví a. Nté uun ito vata táan vata ō kúvi sá'a nte ntúvi é ntōo ña'a ñuxiví a.

19 Ñuú ka'nu sán ne, ntáka. Uni tá'vī kúvi. Un ntīi ntīi ñuu dá kaniñ ñuxiví sa ne, núu dí ne, naka'an Xuva ko ñuu ká'nu é nani Babiloniá ne, díi ka kue'e xe'é ña é ntō'o ña; un v'á'a tsi kúdiin ña ni ñūú tsikan.

20 Ntoko ñū'u un ntīi ntīi ñuu é ōdo ntita mé'ñu ntute ñū'u kán né, kūnaá un ntīi ntīi xuku.

21 Un tsi nte e dukún kan vē'xi kán davi xuu é ña te da va ntāa, é víi te ūvi díko kílū é un é un, é kō'xó ntódo ata ñā'a san. Ne, dóo ka'an kīni ñā'a san iña Xuva ko kuenta

iña dávi xuú san, tsi dóo donchu'ví o kúvi e ntó'o ña'a san.

17

É nto'o ñadří kini kaa

¹ Kídáa ne, uun ánjē, ña é ū'xe ña'a, ña ní'i ū'xe é'xin sán ne, xée ña mí tuví u ne, kaka'an ñá nī ko:

—Ní'ín, nañē'e ú o nté koo nto'o ñadří kini kaa san, ña tuví mé'ñu ntúte na'nu san.

² Un ntí'ř rei ñuxiví san idé ña ni ñá é kīni kaa. Nā te nté kaa dé ki'vi ña vīnu ña —ka'an ña.

³ Kídáa né, nuu ta'án u xéni kó, kue'en ní'i ñá ko ñuu itsi kán. Ikán né, íni u uun ñadří, ña ntekú kiti kué'e, kiti dóo donchu'ví kaa. Uve u'xe diki ti. Ú'xi ntiki ti dí ne, kani kúñu ti ūve é kaka'an kīni iña Xuva ko.

⁴ Ñadří san ne, nuu ña doo kué'e teku ní'ni, é kaito nteé di. Nuu nenu ña xo'o kiti ni tsintí ni dí'i e kúvi kaá kuaan, e kúvi xuu e dóo kai'xi ní kiti kuí'xin e dóo nuu á'vi i sán di. Ní'i nta'a ña e'xin e kúvi kaá kuaan é ñu'u tsitu nuú í e dóo kīni ntáa é kade ña ní da nēe ka ñatī, nuu i e dóo dentu.

⁵ Xteén ña ne, nteé na'a únun dāvi e dóo vi'xin ō, é kani tú'un: “Babilonia ká'nu, é divi dí'i ñadří kini ntáa ni únun ntí'ř ntí'ř nuu i é dentu é ío ñuxiví san”, nteé xteen ña.

⁶ Kídáa né, kūtuní ko tsi ñadří tsikán ne, ki'vi ña e xí'i ña ní'ni ñá'a, ña ka'va ntódo tú'un Xuva kō, ña é ká'an tú'un Jēsuu.

Kóo dā kúdu'va ko dá íni ú ña.

⁷ Ntá tsi kaka'an ánjē san ní ko:

—É nté kui koo da kákudu'va ntu o? Vi'a ve ne, ka'án u ni ō nuu i e dóo vi'xin ō iña ñadří sa'á ní kiti ntekú ña san, kiti dóo donchu'ví kaa é uve u'xe diki tí ni ū'xi ntiki ti.

⁸ Kiti dóo donchu'ví kaa, kiti ínin sán ne, ítví ti kídáa, ntá tsi xoó ka tí vevii. Ntá tsi nene díto xtúku tí xu'u totsín san dí'na dá kí'in tí é nakūnaá kue'en tí kúñu tí ntii dañu ntúvi. Nā ntóo ñuxiví san, ña é ña túvi dívi í nteé na'a íni tutu mí ūve na'a divi ña'a, ña é ní'i i ntuví iña i un tsi nte dá de kú've Xuva ko ñuxiví san ne, kóo da kudú'va ña te íni ña kiti san, tsí ítví ti kídáa ne, xoó ka tí vevii, ntá tsi ntii díto xtúku tí.

⁹ T'a é ntio é kí'in ini ō sa'a vē: É ū'xe diki tí ne, kani tú'un ū'xe xúku mí tuví ntí'i ñadří san.

¹⁰ Kani tú'un é ū'xé reí di. Rei, ña é ū'un san ne, é ngāva ña. Uun ña ne, veví kadē kú've ña. Nā uun ká san ne, vata kí'xi ña. Ntá tsi te vē'xi ña ne, ñá kukuí'ñi ña kutuvi ña.

¹¹ Kiti san, kiti ítví kídáa ne, xoó ka tí vevii ne, divi tí vīi tí rei é kui ūna san ne, kaduku nteé tí é ū'xé reí san di. Rkontúvi ne, kí'in tí é nakūnaá kue'en tí kúñu tí ntii dañu ntúvi.

¹² Ntiki é ū'xi é ínin sán ne, diví é kani tú'un ū'xi rei, é vata kufi ntu'u kada kú've

ñá. Vii dadří ña rei ní kiti san, ntá tsi uun da'na tsi.

¹³ Un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña ntii ña ní tsíñu ña kiti dóo donchu'ví kaa san é kadá kú've tí naa ña.

¹⁴ Vii ña du'xen ní Ā Le'ntú san, ntá tsi ña kuvi víi ña ní í, tsí diví é kúvi víi. Tsí A Le'ntú san ne, diví e Tó'o únun ntí'ř ntí'ř tó'o ñuxiví sa, diví é Rei, ña é díi ka ka'nu e da nēe ka tuku rei. Nā ntántikin í, ña é kana, ña é nakaxnúu ne, ñá natívi iní ña é kuntikin ñá A Le'ntú san —ka'an ánjē san.

¹⁵ Kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Ntute ka'nu é ínin, mí tuví ntí'i ñadří kini kaa sán ne, diví é kani tú'un e dóo titín ña'a, ña vē'xi dá mí'í ká ñuu é da nēe ka tu'un ntáka'an ña.

¹⁶ Ntiki é ū'xi é ínin é ūve kiti sán ne, kinchu'ví ñadří kini kaa san. Xtuví mii ña é kōo da kantí ña. Ka'xi kúñu ña ne, ka'mi ña di.

¹⁷ Tsí Xuva kō ne, xé'e ña ítsi reí san é víi ñá nēe é ntio ña. Xé'e ña é un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña é kadá kú've kiti san náa ña da nté ku é kúntaa ntí'i é kaka'an Xúva kō.

¹⁸ Ñadří, ña é ínin sán ne, divi nuú ka'nu é kadē kú've iña un ntí'ř ntí'ř ñuxiví san —ka'an ánjē san.

18

Dā ko'xó nuu ñuú Babilonia

¹ Dā ita ntí'xin kúvi sa'á né, íni u tuku ánjē, ña vē'xi e dukún kán, ña e dóo ntii iní i. Xí'i nuu kani ñuxiví san, tsi dóo kai'xi ntúve ña.

² Un ntii tsi kéne ña, kaka'an ña:

—É kó'xo ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu san! É kúvi ví'i é ña vá'a vē, mí ñu'u vá'a un ntí'ř ntí'ř espíritū é kīni ntáa, ní tākā mí ñu'u vá'a un ntí'ř ntí'ř láa ku'u, kiti dóo dentu.

³ Tsi un ntí'ř ntí'ř ñuú san ne, de ki'vi ña ní vīnu í é kaēni díki ña da xóo ka ñatī. Rei, ña e ntádē kú've ñuxiví san ne, ēni díki ña ñadří san di, ní ña ntádiko nu á'vi ñuxiví san ne, kukuika ñá, tsi dóo ñi ña da nēe ka e ntio ña —ka'an ánjē san.

⁴ Kídáa né, tēkú xtuku kó uun tatsin é vē'xi e dukún kán, kaka'an:

—Ntii nto ñuú sa'á, ña'a ko, vata koo é ña dúku nteé nto é víi nto é kīni kaa e ntáde ña, vata koo é ña ní'i nto é nto'o nto ní ña di.

⁵ Tsi kuétsi ña ne, é kúxee kuitin un tsí nté e dukún kán. Tsí Xuva kō né, naka'an ña nuú í é kīni kaa íña ña.

⁶ Nakué'e nto un ntí'i vata tsi ō tá'xi ña nto. Ntá'vi nto ūvi íto vatā o dé ña ní ntó. Úvi íto nadaká nuu nto vata koo é na kuntii iní i é kō'o ña, vata ō nádaká ña e xí'i ña'a san.

⁷ Kué'e ntó é na ntó'o ña ve; na kúnta'xa iní ña vata tsi o dé ka'nu ña, vatā o ítví ña ní dokuika iña ñá di. Tsí kaka'an mii ña: “Xu'ú ne, dóo ka'nu ña'a u é reiná u. Nā te ñadří

kií u; ñá te ñadí'i ntá'ví u; nté un síin ña te neé nto'o ko", ka'an ña.

⁸ Dukuān ne, uun ntúvi tsi xee ntíi ntíi é ntó'o ña. Xéé doxi'í, nī dontñí, dōkó di, nī é koko ña mé'ñū ñu'ú san di. Tsi dóo ka'nu Xuva kō, ña kade kú've —ka'an tátsin san.

⁹ Rei ñuxiví san, ña éni dikí ñadí'í san ne, ña é intóo dadíi ni ña nī e dóo va'á iña ñá ne, kueku ntee ña ña, tsi dóo u'vi kuví ña ña te íni ña u'me é kākene mí kai'xi ñadí'í san.

¹⁰ Kuntāñi ika tsi ña, e ntaú'vi ña é ntó'o ña e dóo kanto'o ñadí'í san. Ká'an ña:

—¡Ña nta'ví idēn ntun, ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu kue'en! É uun da'na nchūvii dú'va tsi xee e dóo nto'o o —ka'an ña.

¹¹ Ña ntádiko nu á'ví ñuxiví san ne, kueku ntee ña i. Kuntóo nta'xa ña, tsí ña xoxó ka ña'a, ña é kuñin iña ña ve.

¹² E dikó ña né: káa kuaan, káa kuí'xín, ni xūu e dóo nuu á'vi i, ni kiti kuí'xín, ni dōo ntíi, ni dōo kaíto ntee, ni dōo séda, ni dōo kue'é teku níñi, ni ūn ntíi ntíi nuu utun e dóo va'á ñe'e, vata kaa chetun, ni da neé ka nuu i e kúvi nú'u eléfanté, ni ūtun e dóo nuu á'vi i, nī káa kuaan vitá, nī káa ntee, ni nuú i e kúvi xuu kuí'xín,

¹³ ni kanelá, nī cho'o e dóo va'á ñe'e, ni kūtú, nī ū'xén cho'ó, nī cho'o vídin, ni vīnú, ni áseté, ni kiti trigú nī ūtsi tī, nī kiti kaidó, nī lē'ntú, nī ídú, nī kāreta é ntáñu'u tī, nī ñá'a, ña dóo ntáde tsiñu di. Un tsi nte ntúvi iña ñá'a san díko ña.

¹⁴ Ká'an ña ni ñuú Babiloniá san:

—Ña túvī ká kiti vidin e dóo ntio nima ó ne, un ntí'í dokuika iña o ni un ntí'í e dóo va'á, e dóo kai'xi iña ó ne, é kūnaá kue'en ve. Ñá nani'í kue'én ka ó ve —ka'an ña.

¹⁵ Ña ntádiko nuu i tsikān, ña é nī'í dokuika kuénta iña i ne, kuntañi ika ña e dóo u'vi ña é kánto'o ñuú Babiloniá san. Kuntóo nta'xa ñá ne, kueku ntee ña ñuu é vata kaa ña dí'í kaa,

¹⁶ ká'an ña:

—¡Ña nta'ví ide ñuú e dóo ka'nu san! ¡Ña nta'ví ide ñadí'í, ña inúu doo ntíi ni dōo kaíto ntee, ni dōo kue'é teku níñi, ni xō'o kiti e kúvi káa kuaán, ni xūu e dóo nuu á'vi i, nī kiti kuí'xín di!

¹⁷ ¡Uun da'na nchuvii tsí kúnaa un ntí'í e dóo nuu á'vi i san! —koo ka'an ña ntádiko san.

Un ntíi ntíi tó'o tun ntóo san nī ña ñu'u iní i kan, nī ña ntántikin tó'o i sán, nī ūn ntíi ntíi ña ntáde tsiñu nú ntute ñu'u kán ne, kúntāñi ika ña.

¹⁸ Dá íni ña u'me é kai'xi ñuú san ne, ntáka'an ña:

—¿Va mí'i ntú tuví ka xtuku ñuu é vata kaa sá'a e dóo ka'nu? —ka'an ña.

¹⁹ Dá'ví mií ña dikí ñá xentē'u é ntoo ña dontñí ne, ntaéku ña. Dōo u'vi kúvi ñá ne, un tsi ntákachu'u ntáa ña, ntáka'an ña:

—¡Ña nta'vín idēn, ñuú ka'nu! Dokuika é io iña ó ne, kukuika ūn ntíi ntíi ña'a, ñá ío tun ntóo i é kaika nú ntute ñu'u kán. Ntá tsi uun da'na nchuvii dú'va tsi nántatsin —ka'an ña.

²⁰ Ntá tsi kuntóo díní ntó, ña ntoo e dukún kán, ña ntádiko ntee Xuva kō, nī pustru ñá, nī ña ntáka'an ntódo tú'un ña, tsí dá xe'é Xuva kō e dóo nto'o ñuú Babiloniá ne, é ntūnáa kuenta iña i vata o dé ña ni ntó.

²¹ Kídáa ne, uun ánjē, ña e dóo ntii iní i ne, kí'i ña uun xuu ka'nu, vata kaa xodo mólinu é kádin núu o ūtsi trigu káa ne, nakuítá nuu ña mé'ñu ntute ñu'u kán, kaka'an ña:

—Kuan koo nakuítá nuu ú o, ñuú Babilonia e dóo ka'nun. Nté uun ito ká ña kiní ka ña'a sán o.

²² Nté uun ito ña dító ka é kuéku kíñú'u san itsí o, nté choó, nté trunpetá ka. Ná nī'í ka xóo kada tsiñu i da neé ka nuu i é káde ña. Ñá dító kañu'ú ka xodo mólinu san te tadin ūtsi trigú san.

²³ Nté uun ito ká ña xí'í nuu ká ñu'ú san nuu o. Nté ña tekú ka o e dóo vañi ña ntátanta'a san. Ña'a o, ña ntádiko nu á'ví kán ne, kuán te dóo na'nu ña'a ña dá kanií ñuxiví san kídáa né, divín ne, dé tatán da éni nta'vín un ntíi ntíi ñuú san —ka'an ánjē san.

²⁴ Diví ñuú Babiloniá sa éti níñi ña'a, ña ka'an ntódo tú'un Xuva kō, nī ña ntáduku ntee Xuva kō, nī ūn ntíi ntíi ña'a, ña é nakunáa ntuví iña i ñuxiví a.

19

¹ Dá kúvi ita ntí'xin sá'a né, tekú ko tatsin é ña te nté kaa ña'a vañi ña ntáka'an ñá e dukún kán:

¡Dōo va'á Xuva kō!

¡Dóo ka'nu Xuva kō!

Diví ña é nakáku ña kō.

Dōo kaxi'í nuu ka'nu ña.

Diví ña e dóo ntii iní ña.

² Tsi dóo va'á ó kadē kú've ñá ne,

dōo nuu é ntaá i é káka'an ña.

Tsí xntéku ku've ña iña ñadí'í kiní kaa sán ne, kaka'an ña tsí da mií é kántio e dóo nto'o ña, tsí nañé'e ña nuu i é kiní kaa dá kanií ñuxiví san, vata tsí o dé ña.

Ntanáa Xuva kō ni ña vē, e é'ní ña ña'a, ña edé tsiñu iña Xuva kō,

ka'an ñá'a san.

³ Kídáa ne, ntáka'an xtúku ña:

—¡Dōo va'á Xuva kō! ¡Dóo ka'nu Xuva kō! Ú'mé é kai'xi ñadí'í kiní kaa sán ne, dá kaxee kaxee ntii dañu ntūvi —ka'an xtúku tatsin san.

⁴ Ñatá, ña é oko kimi ñá'á san nī ngimi kiti ntantíto sán ne, nákunchiti ntāa ña ñu'ú kán, nanú'u ña iní ña Xuva kō, ña tuví nú tēu ka'nu san, ntáka'an ña:

—¡Kuan koo na kōo! ¡Dóo ka'nu Xuva kō! —ka'an ña.

⁵ Kidáá né, tēkú ko uun tatsin é vē'xi nte nú tēu ka'nú san, é kaka'an: jká'an ntō tsi dóo ka'nu Xuva kō, un ntíi ntīi ntō, ña ntáde tsiñu iña ña, un ntíi ntīi nto e ntaiko ñu'u nto ña, kuān té na'nu ñá'a nto, ó ña na'nu ñá'a nto!, ka'an.

Viko dá tanta'a A Le'ntú san

⁶ Kidáá né, tēkú ko uun tatsin é vata tē ña te un siin ña'a ntáka'an ña. Dítō vatā ó kuvi dá kae'nu ntute ka'nu, vatā ó kuvi dá un ntii tsi kákatsin, e ntáka'an ña:

jDōo va'á Xuva kō!
jDōo ka'nu Xuva kō!

E éni nt'u Xuva ko, ña dóo ntii iní í, kade kú'vé ñá ve.

⁷ Nā dīnī koo nakuntōo o.

Na kada ka'nu o ña, tsí e xée ura í é kōo viko e tánta'a A Le'ntú san ne,

é iō tu'vé ñadi'í ñá ve.

⁸ Ní'í ñá é kunūu ña doo ntii e dóo va'á, e dóo ntuntōo, e dóo kai'xi.

Tsi doo ntíi san ne, vata kaa nuu i e dóo vá'a ó de ña'a, ña ntákuinti'xe í Xuva kō, ka'an ña.

⁹ Kidáá ne, kaka'an ánĵe sán nī ko:

—Xntéén na'an sá'a: “Nté kui vá'a ña'a, ña e kána ña é kíká'xi ña viko e tánta'a A Le'ntú san” —ka'an ña.

Ne, kaka'an xtúku ña nī ko:

—Sá'a é tū'un é ntaá í é kaka'an Xúva kō —ka'an ña.

¹⁰ Kidáá ne, náakunchiti ntáá u nú d'fin ánĵe sán vata koo é káda ka'nu ú ña, ntá tsi kaka'an ñá nī ko:

—jÑá ku kuān xkoón den! Mii tsi Xuva kō é kada ka'nu o ña. Tsi xo'ó né, dadii tsi ntáde tsiñu o iña Xuva kō, ni ūn ntíi ntīi ta'an o, ña é ní'í tū'un Jēsuu —ka'an ña.

Tsi tū'un Jēsuú ne, diví é xe'é Xuva kō é ka'an ntódo ña'a, ña ntáka'an náa ña.

Ña nteku idú ku'xin

¹¹ Kidáá né, iní u e nákaan e dukún kán né, iní u uun idú ku'xin. Ña'a, ña nteku ti ne, dú'va nani ña: Ña Kade Ntaa, Ña Kaka'an é Nuú é Ntaá í nani ña. Dá kadē kú'vé ñá ne, nuu é ntaá í kade ña; dá kadē ña du'xēn di.

¹² Ntúxnuú ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kai'xi ñu'u. Dōó titín le'le odo dáki ña. Ntee ña uun diví é ntē xoxo iní i neé diví, é mií tsi ña iní ña.

¹³ Nuú ña doo é kúkií nto'o niñi. Diví ñá ne, Tū'ún Xuva ko nani ña.

¹⁴ Áta ña ntántikín sntadun, ña vé'xi e dukún kán. Ñu'u ña doo ntii e dóo va'á, doo ku'xin kue'én ne, ntántodō ñá idú ku'xin di.

¹⁵ Xu'u ña kí káa é ntíko ntuví o nuu i, é ntúku ku'í núu ña un ntíi ntīi ñuú ñuxiví a. Káa kúvi tatun é kadá kú'vé núu ña. Vatā ó kaedín nuu ña d'fin ña tñtí'ó san ne, kuān

koo vií ña é ní'í ña'a san e dóo nto'o ña, e dóo kudín Xuva kō, ña dóo ntii iní í san ni ña.

¹⁶ Ntee diví ñá ata dóo ña ni dá'ntá ña, é kaka'an: “Rei, ñá odo núu, nī Tó'o, ña odo núu”, ka'an.

¹⁷ Kidáá né, iní u uun ánĵe, ña ntitsi ntódo ata ngántii san. Un ntii tsi kána ña un ntíi ntīi láa, kiti ntaiko e dukún kán, kaka'an ña:

—Ní'í nto, nataká nuu nto, tsi ña te un siin kúñu ta'xi Xuva kō é ká'xi nto.

¹⁸ Ka'xi nto kúñu rei san nī tó'ó sntadun ni ña dóo diin, nī kúñu idú nī ña ntántodō ti. Ka'xi nto kúñu ūn ntíi ntīi ña'a, kuān te ñá ntoo vá'a, kuān te ñá ntáde tsiñu, te kuetsi te na'nu ña —ka'an ánĵe san.

¹⁹ Kidaá né, iní u kiti e dóo donchu'ví kaa san, nī rei iña ñá ntoo ñuxiví san, nī sntadun ña. Nataká nuu ña é víi ñá du'xen nī ña nteku idú ku'xin san, nī sntadun ña.

²⁰ Ntá tsi tñn ña kiti sán nī ña kaka'an dóvete é kuenta iña Xuva ko kaká'an ña, ña idé nuu i e dóo na'nu kuenta iña kiti dóo donchu'ví kaa san, é kúdií éni nta'ví ña ña'a, ña é ntee na'a káa kiti san, nī ña ntánuu iní í santu ti. Ña tsikán nī kiti dóo donchu'ví kaa sán ne, kantíto tsi ña, nakuíta nuu ña ña nī tī mé'ñu ñu'u du'xé san é ña te kantá'va kue'en tsi.

²¹ Ña nguú sán ne, xí'í núu ña káa e kíi xu'u ña nteku idú san ne, un ntíi ntīi láa san é'xi nta'á ti kúñu ña xí'í san.

20

Uun míil kuá

¹ Kidáá né, iní u kíi uun ánĵe e dukún kán, ní'í nta'a ña ntakáá xí'í tótsín san nī kádena ká'nu.

² Tñn ña kiti ña vá'a san, kiti ata san é di-ablu ti ní Satánaá ne, kí'ni va'á ñá ti kadéná san, é uun míil kuá kunu'ni ti.

³ Nakuitá nuu ña ti iní tótsin san ne, nakadi'í ñá xu'u í. Dávi nuu ña xu'u tótsin san vata koo é ña kani nta'ví ka ti ña'a san ñuxiví san da nté ntí'í é uun míil kuá san. Te ña ntí'xin é uun míil kuá san ne, nantutē ña ti uun da'na.

⁴ Kidáá né, iní u núu ña nuu, míntoo ña'a, ña é ní'í í é kadá kú'vé. Iní u nima ñá'a dí, ña é é'nte tu'un ña'a san díki e ntántikín ñá Jesuú ne, nī é ntáka'an ntódo ña tū'un Xuva kō di. Ña sá'a ne, ñá nī inúu iní ña kiti san, nté santu ti; nté ña nī xé'e ña é kuntēe káa tī xteen ña, nté nta'a ña. Iní u tsi ntóto ña ne, nāni'í xtúku ña ntuví iña ñá ne, kada kú'vé ñá nī Cristu uun míil kuá.

⁵ Ntá tsi ña nguú sán, ña xí'í ne, ña ntóto ña dá nté kuíta ntí'xin é uun míil kuá. Da sá'a é kuvi ūn ito ntoto ña.

⁶ jNté kui vá'a ña'a, ña é ntáduku ntée í e ntóto é kuvi ūn ito doxi'í san, tsí ntáduku ntée ña Xuva kō! É kuvi ūví doxi'í san ne,

ña kúvi víi ka ni ñā, tsi víi ñā dutu Xúva ko ni Cristu. Dadii tsi kadā kú'vê ñā ni ñā é uun míil kuīa.

Dā ko'xó ntēe tó'ō e ñā vá'ā san

7 Tē kúvi ita ntí'xin é uun míil kuīa san ne, nantüté Xuva kō tó'ō e ñā vá'ā san mí nuu kutú.

8 Tē ntíi ne, kani nta'ví ñā'a ngimí o diñi ñuxiví san, un tsi nté Goo ni Mágoo, ñā ntaínchu'ví Xúva ko, kána ñā é natákā nuu ñā é víi ñā du'xēn; ntē ñā kui ká'vi o ñā é ñā te da dii da díi ñā, vata kaa kúvi tsókō.

9 Kuédadii tsi kúxēe ñā kanii ñuxiví san ne, edí nuu ñā mí ntántoo ñā'a, ñā ntáduku ntée Xuva ko, ni ñúu e dóo kakuinima Xúva kō. Ntá tsi kuíta nuu Xuva ko ñú'u é vè'xi nte e dukún kán ne, uun ito tsi í'xi un ntíi ntíi ñā'a san.

10 Tō'ō é ñā vá'ā san e éni nta'ví ñā'a sán ne, nákuítá nuu Xuva ko i mé'ñú i mí kai'xi ñú'u dū'xé san, mí tuví kiti dóo donchu'ví kaa san ne, ni ñā é kaka'an dóvete é iña Xuva ko kaká'an ñā. Ikān né, dóo nto'ō ñā, ntuni ñā, nté ntúvi nté ñínu é ntii dañu ntúvi.

Tē xntéku kú'vé Xuva kō nú tēu kai'xin san

11 Kidāā né, iní u uun nú tēu ka'nu é kuí'xín, ni ūun ñā'a, ñā tuví ntí'i ikān. Ñuxiví san nī e dukún kán né, ntoko ñu'u mii dá ini tuví ñā.

12 Kidāā né, iní u un ntíi ntíi ñā xí'í san, te kuetsi te na'nu ñā, ntáñi ñā nú tēu san. Ne, nákaán Xuva ko tütú san ni tuku tutu mí ūve na'a díví ñā'a, ñā é nī'í i ntuví iña i. Xntékú kú'vé Xuva ko iña ñā xí'í san vatā o dé ñā, vatā ó uve na'a ini tutú san.

13 Ntute ñu'u sán ne, nakué'e un ntíi ntíi ñā'a, ñā é teni iní i kán. Doxi'í san nī mí kadē kú'vé doxi'í san ne, nakué'e ñā'a, ñā ñu'u vá'a ikān di. Xntékú kú'vé Xuva ko iña ñā, un ntíi ntíi ñā, vata tsī o dé ñā.

14 Kidāā né, nakuítá ñā doxi'í san, nī mí ntántoo ñā xí'í san mé'ñu i mí kai'xi ñú'ú san. Ní'ú sán ne, díví é ká'an o é doxi'í é kúvi ūvi.

15 Ñā'a, ñā é ñā tuví díví í uve na'a ini tutu mí uve na'a xoo é nī'í i ntuví va'á iña í ne, nakuítá nuu ñā i mé'ñú ñu'u san.

21

E dukún xēe ni ñuxiví xēe

1 Kidāā né, iní u uun e dukún xēe ni ūun ñuxiví xēe. Tsí e dukún kan ni ñuxiví sa é tuví kidaā ne, ntoko ñu'u mii. Nté ntute ñu'u ñā ñā tuví ka.

2 Xu'u é Juaán u ne, iní u ñuu é káduku ntée Xuva kō, é Jerusalem Xee naní. Nte e dukún kan vè'xi, nte mí tuví Xuva kō. É iō tu'vé vata kaa uun ñad'í é títetu ñā e tánta'a ñā ni xii ñā.

3 Tékú ko uun tatsin é dukún kán e dóo ntii kaka'an:

—Koto nto ve, tsí Xuva ko tūví ñā ni ñā'a san ve. Kuntoo ñā ni ñā ne, kúvi ñā ñā ñúú ñā. Xuva kō né, mii ñā kutuví ñā ni ñā, é víi ñā Xuva ñā.

4 Xuva kō ne, nakué'e ñā un ntíi ntíi ntute núú ñā'a sán ne, ñā kōó ká doxi'í; ntē ñā kunta'xa iní ka ñā; ntē ñā kuekú ka ñā; ntē ñā kaxnúu ka ñā. Tsi é ita ntí'xin un ntí'í e kúvi di'na —ka'an tátsin san.

5 Kidāā ne, ñā tuví nú tēu ka'nú san ne, kaka'an ñā:

—Koton, tsí kade vá'a xee u un ntí'i nuú i —ka'an ñā.

Kaka'an xtúku ñā:

—Xntéén na'an sá'a, tsi tú'un é nuu é ntaā í é kaka'an u ni ō —ka'an ñā.

6 Kidāā ne, kaka'an ñā ní ko:

—É kúvi ve. Xu'u é di'na u ne, xu'u é nantí'í ú di. Vata kaa letra Á ni letra Z kaa u. Te xóó kaitsi í ntute ne, kué'é ú doméni é kō'ō ñā mí kákii ntute é tá'xi ntuví iña ñā.

7 Xoó ñā'a é kúvi víi ñā ne, ní'í ñā é un ntí'i nuú i sá'a ntá'a kó ne, kúvi ú Xuva ñā né, díví ñā ne, kúvi ñā í'xá ko di.

8 Ntá tsi ñā'a, ñā e dóo ixó i, ñā é ñā ntákuinti'xe i, ñā e dóo kini ntān nima i, ñā e ntaéni dikí ta'an i, ñā e ntáde tátā, ñā ntánuu iní i santu, ni ñā veté ne, kuan ō ñā é nī'í ñā é kōko ñā mí kai'xi ñú'u dū'xé san. Sá'a é kui ūví doxi'í ñā —ka'an ñā.

Jerusalem Xee

9 Kidāā ne, xēe ūun ánjē, ñā é ū'xe ñā'a san, ñā é nī'í i é ū'xe é'xin é ñu'u u'xe nuu i é nanto'ō Xuva kō ñā'a sán ne, kaka'an ñā ní ko:

—Ní'in, dá nan'é ū o ñā da vé tanta'a, ñad'í A Le'ntú san —ka'an ñā.

10 Espiritú Sántú sán ne, kue'en ní'í ñā kó uun xuku ka'nu, xuku e dóo dūkun. Nánjē ñā ko ñuu é káduku ntée Xuva kō, ñuu é nani Jerusalem Xee, díví é vè'xi nte e dukún kán, mí tuví Xuva kō.

11 Ñuú sá'a ne, kaxí'í nuu ni ntuve Xuva kō ne, ñú'u í ne, kai'xi vátā ó kai'xi xuu é naní jaspe e dóo nuu á'vi i, e dóo kaxí'í ni'ni e nté kaa te xūxu kúvi.

12 Kanii diñi ñuu san ne, ntitsi ntó'ō e dóo ka'nu, e dóo dukún ne, ñu'u uxuví xí'í i. É un é un xí'í san ne, ntáñi ntee kui kui uun ánjē. É un é un xí'í san ne, uve díví é uxuvi tátá ñā Israeé san.

13 Uní úní xí'í san ntántii é un é un ntíko diñi i.

14 Uxúvi xūu na'nu xí'í ntíi etí nto'ó san ne, uve na'a é un é un xuú san un díví pustru Á Le'ntú san.

15 Ánjē, ñā kaka'an ní ko ne, ní'í nta'a ñā uun ntoo e kúvi kaá kuaan é kí'í kú've nuú ñā ñuú san ni xí'í i, ni nto'ó i di.

16 Dadii tsi kú'vé ntí'í ngimí o diñi i. Ánjē sán ne, kí'í kú'vé ñā ñuú san ni nto'ó i ne, uví

míl ūví sientu kilumétu. É káni, e dukún, nī e ni'í ne, dadii ntíi tsi kú'vė i.

¹⁷ Kidáā né, kí'í kú'vė ĩa ntó'ó sán di ne, úni díko kimi métru kí. Kí'í kú'vė ánjē san é vata xkoó kí'í kú'vė ĩa'a san.

¹⁸ Ntó'ó i ne, xuu é nani jaspe kúvi ne, ĩúú san ne, da mii ku'e'en tsi kaá kuaan kúvi da kani, vata kaa xuxu e dóo kaxi'í ni'ni.

¹⁹ Xúú é xi'í ntii etí ntó'ó san ne, ntukutu áta i un ntíi ntíi xuu e dóo va'a, xuu e dóo nuu á'vi i. Etí ntó'ó é kúvi ūun sán ne, xuu é xi'í kúvi é nani jaspe úve. É kúvi ūví san ne, xuu kuíi tēkú e dukún kán, é nani sáfiru, úve. É kúvi ūní san ne, xúú tēkú xáa é xi'í raxa, é nani ágata, úve. É kúvi kímí san ne, xuu kuíi ku'e'en é vata ito ite ító, é nani esmēralda.

²⁰ É kúvi ū'ún san ne, xúú tēku xáa ku'e é xi'í raxa, é nani ónice. É kúvi ĩúú san ne, xuu ku'e é nani crunálima. É kúvi ū'xé san ne, xúú kuáan é nani crisólito. É kúvi ūnásan ne, xuu kuíi tēku ntute ĩú'u san, é nani bērilu. É kúvi ĩn san ne, xúú kuáan e dóo kai'xi é nani tōpaciu. É kúvi ū'xí san ne, xuu kuíi tēku másana kúvi, é nani crisóprasa. É kúvi ū'xi ĩn sán ne, xuu kuíi é nani jācintu. É kúvi ūxuví san ne, xuu ntéé é nani amátista.

²¹ Xí'í é ūxuví san ne, uxúvi kiti kuí'xin, kiti nani prela, kúvi. Uun tsi kiti kuvá'a é un é un xi'í san. Itsi mé'ñú ĩúú san ne, da mii ku'e'en tsi kaá kuaan kúvi ne, kaxi'í ni'ni vatá ó kaxi'í ni'ni xuxu.

²² Nté uun xúkūn ĩa ni iní u ĩúú san, tsi mii Xuva kó, ĩa e dóo ka'nu sán, nī A Le'ntú san ne, divi ĩá kúvi ĩa xúkūn ĩúú san.

²³ Nūú san ne, ĩá kantio i e xi'í nuu ngántii, ntē ĩa ntío i ntuve xóó di, tsi mii tsi ntuve Xuva kó e xi'í nuu. A Le'ntú san ne, divi kúvi ĩú'u e xi'í nuu ĩa ĩúú san.

²⁴ Kaka ĩa'a, ĩa da mí'í ká ĩuu, mí kaxi'í nuu san. Rei ĩa ĩúxívi san ne, xée ĩa ĩúú san, kuni'í ĩa e dóo va'a ĩa ĩa.

²⁵ Xí'í ĩúú san ne, ĩá kantádi ntuvi ā, tsi ikān ne, ĩá kakuáa ka.

²⁶ Ikān ne, naku'é e ĩa'a, ĩa da mí'í ká ĩuu, e dóo va'a ĩa ĩá, nuu i e dóo nakuiko ĩú'u ĩá.

²⁷ Ntá tsi nté uun nuu i é kīni kaa ĩa kúvi k'ívi ĩúú san. Nté uun ĩa'a, ĩa é káde é kīni kaa, nté uun ĩa vete ĩa kúvi k'ívi ĩa ĩúú san. Da mii tsi ĩā'a, ĩa é ūve na'a divi i iní tutú A Le'ntú san, tutu mí ūve na'a xoo é nī'í i ntuvi va'a ĩa i ntii dañu ntúvi.

22

¹ Kidáā ne, náñ'e ánjē sán ko ntute é kainu é tá'xi ntuvi ĩa ko, ntute é kākii nú tēu ka'nu mí tuví Xuva ko ni Ā Le'ntú san. Dóo kuíi ntute san. Kaxi'í ni'ni vatá ó kaxi'í ni'ni xuxu.

² Kainu ntute san mé'ñú ĩtsi ka'nu ĩúú san. Ntuvó ó díñi i ntāñi útun e tá'xi ntuvi ĩa ko.

Uxuvi ító kākii kiti i é uun kuia. Ta'an xoo ta'an xoo kākii kiti i. Xúku i ne, kaidiá'vi é kúvi cho'o é ntuvá'a ĩa'a, ĩa ntoo ĩúxívi a.

³ ĩa kóo ká da neé ka nuu i é ká'an Xúva ko tē ĩa va'a. Kutúvi nú tēu ka'nu Xúva ko ni Ā Le'ntú san ĩúú san ne, ĩa ntáde tsiñu ĩa ĩá ne, kunuu ini ĩá ĩa.

⁴ Kīni ĩa nuu Xuva kó ne, kuntéé divi Xuva kó xteén ĩa di.

⁵ Ikān ne, ĩá kuáa ka, ntē ĩa kantio ká ĩa ĩú'u, nté ngántii, tsi mii Xuva ko naxi'í nuu ĩa ĩa. Kidáā né, kuntuo ĩa ni Xuva ko, kadá kú'vė ĩá ntii dañu ntúvi.

E kakuetsin ntuvi é nainu Jesúcristu

⁶ Kidáā ne, kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Kúvi kuinti'xe o tú'ún sa'a, tsi tú'ún é nuu é ntaā i. Xuva kó, ĩa é kaxé'e tú'ún é ká'an ĩa ntáka'an ntódo kuenta ĩa ĩá ne, e táxnuu ĩa ánje ĩá é nañ'e ĩá ĩa'a, ĩa ntáde tsiñu ĩa ĩá, nēe é vė'xí kúvi —ka'an ánjē san.

⁷ Kidáā né, mii Jesuu kaká'aan ĩa:

—jKoto nto! jE dóko sá nainú u! jNté kui vá'a ĩa'a, ĩa e ntáde kuenta é ūve na'a ini tutú sá'a! —ka'an Jesuu.

⁸ Xu'u é Juaán u ne, tēkú ko ne, iní u nuu mii ko un ntí'í sá'a. Dá kúvi tēku kó, ní dá iní u ne, nákunchiti ntāa ú nuu ĩa nañ'e e kó nuu i sá'a, é kunúu ini ko ĩa.

⁹ Ntá tsi kaka'an ĩá ní ko:

—jNá ku kuān xkóon dēn! Xu'ú ne, kúdi kade tsiñu ú ĩa Xuva kó, vatá ó kade tsiñun di, ní ĩni ó, ĩa ntáka'an ntódo tú'un Xuva ko, ní ĩa ntáde ntaa é ūve na'a tutú sá'a. Mii tsi Xuva kó é kunúu ini ko ĩa —ka'an ĩa.

¹⁰ Kaka'an xtúku ĩa ní ko:

—Ná ku xnuun xú'un tú'ún é kuíta ntí'xin é ūve na'a tutú sá'a, tsi kakuetsin ntuvi é kúntaa.

¹¹ Nii dukuān ne, ĩa é káde nuu i é ĩa vá'a ne, na víi mii ĩa. Nā é káde é kīni kaa né, na víi mii ĩá di. Ntá tsi ĩa'a, ĩa é káde nuu i é vā'a ne, na víi ka ĩa ne, ĩa'a, ĩa é káde é ntio Xuva ko ne, ĩá ku xtuví mii ĩa é káde ĩa —ka'an ĩa.

¹² Kaka'an Jėsuu:

—Koto nto, tsi ĩa ná'a ka dá nainu xtúku u. Tē nainú u ne, ku'e'ė ú domēni un ntíi ntíi ĩa'a kuenta ĩa i vata tsi o dé ĩa.

¹³ Xu'u é di'ña ú ne, xu'u é ntii u átá i di, vata kaa letra Ā ni lētrá Z. Xu'u éni ntú'u ú ne, xu'ú nantí'í ú di —ka'an ĩa.

¹⁴ Nté kui vá'a ĩa'a, ĩa é kánakate doo i, tsi duku ntée ĩa é tñn ĩa kiti utun é tá'xi ntuvi ĩa ko, vata koo é kúvi k'ívi ĩa xi'í ĩúú san.

¹⁵ Ntá tsi ĩa kīni ntáa sán ne, kí'í kan kú'un ĩá ne, kí'í kan kú'un ntíi ntíi ĩá vata kaa ĩa tatán, ní ĩa kaeni díki ĩadí'í, ní ĩa kae'ní ĩa'a, ní ĩa kanuu iní i santú, ní ūn ntíi ntíi ĩa é ntio i doveté, ní ĩa kaeni nta'ví ta'an i di.

¹⁶ Kaka'an Jėsuu:

—Xu'u é Jesuú u ne, taxnúu u ánĵe ko é kã'an ntódo ña nĩ é ù'xe xúkũn sán nuu i sá'a. Xu'ú ne, tatá Davii vé'xi ú ne, i'xá ika ña kó di. Xu'ú ne, vata kaa kímĩ é kãxi'í nuu te vé'xi túvi kaa u —ka'an ña.

¹⁷ Espíritũ Sántũ sán ni ñadĩ'í A Le'ntú san ne, ntáka'an:

—ĩNi'í nto! —ka'an ña.

Da xóo ka ña'a, ña é kãtekú i ne, na kã'an ñá di:

—ĩNi'í nto! —koo ka'an ña.

Da xóo ka xoo é kaitsi í ntute, ni da xóo ka xoo é ncho ko'o i ne, na kĩ'xi, dá kó'o doméni ntute é tá'xi ntuvi iña ko ntii dañu ntúvi.

¹⁸ Un ntíí ntíí ña'a, ña kateku i tú'un nēe é vé'xi kuvi é ũve na'a ini tutú sã'a ne, ntē

veví tsi kã'an ú ni ña nuú i sá'a: Tē xoó xntēkú ka i é ũve na'a í'a ne, xntēkú ka Xuva kō é nto'o i vatā ó uve na'a ini tutú sã'a é ntō'o i.

¹⁹ Tē xoó naki'í ká i tú'ũn é ũve na'a ini tutú sã'a nté koo kuvi ne, Xuva kō ne, naki'í ña vata kaa é kãduku ntēe ña kiti utun é tá'xi ntuvi iña kó ne, ñá kĩ'ví ña ñuú Xuva ko, vatā ó kaka'an ini tutú sã'a.

²⁰ Ña kaka'an ntódo tú'ũn sa'á ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā í, tsí ña na'á ka dá nainú u —ka'an ña.

Kuan koo na kōo. ĵKĩ'xi nto, Tó'o ko Jēsuu!

²¹ Na nãxnuu viko Tó'o ko Jesũcristu ntó, un ntíí ntíí nto. Kuan tsi koo na kōo.